

THIS BOOK IS PUBLISHED WITH THE
FINANCIAL ASSISTANCE OF
TIRUMALA TIRUPATI DEVASTHANAMS
UNDER THEIR SCHEME AID TO
PUBLISH RELIGIOUS BOOKS.

*The Author and Publisher of this book is
ever grateful to
The Editor, T. T. Devasthanams,
who has helped for the
Publication of this book by
sanctioning the financial Aid.*

ಶ್ರೀ ಕುಲಶೇಖರಾಚಾರ್ಯರ
ಪೆರುಮಾಳ್ ತಿರುಮೋಳಿ

ಕನ್ನಡ ಅನುವಾದ ಮತ್ತು ವಿವರಣೆ:

ವೇದಭೂಷಣ, ದೇಶಿಕದರ್ಶನಚೂಡಾಮಣಿ, ವೇದರತ್ನಂ,
ಸ್ವಚ್ಛಂದಂ ಎ. ಅನಂತನರಸಿಂಹಾಚಾರ್, ಎಂ.ಎ.,
ಶ್ರೀಕಾರ್ಯಂ, ಶ್ರೀಮದಾಂಡವನ್ ಪೌಂಡರೀಕಪುರಂ ಸ್ವಾಮಿ
ಆಶ್ರಮಮ್, ಶ್ರೀರಂಗಮ್
ಸಂಸ್ಕೃತ ವಿಭಾಗದ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರು, ಎ.ಪಿ.ಎಸ್. ವಾಣಿಜ್ಯ ಕಾಲೇಜು
ಬೆಂಗಳೂರು - 560 019.

ಪ್ರಕಾಶಕರು:

ಅನಂತ ಪ್ರಕಾಶನ

ನಂ. 33, 2ನೇ ಕ್ರಾಸ್, ಸಮೀರಪುರ,

ಬೆಂಗಳೂರು - 560 018

***PERUMAL TIRUMOZI—Original Text in Kannada Script :
Kannada Translation & Kannada Commentary on it by
Sri A. Ananthanarasimhachar.***

Pages : . 4 + 26 + 156 = 186

First Edition : 1995

Copies : 1000

Price : Rs. 25-00

Printed at : Sri Lakshmi Printing Works, Bangalore-4.

&

Sri Jayadevi Printers, Bangalore-18.

Published by :

**ANANTHA PRAKASHANA
33, 2nd Cross, Sameerapuram
Bangalore-560 018**

[श्रीमद्वेदमार्गप्रतिष्ठापनाचार्याणां सर्वतन्त्रस्वतन्त्रोभयवेदान्ताचार्याणां श्रीरामनृजसिद्धान्तनिर्धारणसार्वभौमानां श्रीमन्नाथमुनि श्रीमद्यामूनमुनि-श्रीमद्रामानुज मुनि-मुनिरूप-मुनित्रयसिद्धान्त्र स्थापनाचार्याणां श्रीमतां श्री श्रीनिवासमहादेशिक सार्वभौमकठालब्धसार्वज्ञानां श्रीरङ्गस्थित श्रीमदाण्डवन्-पौण्डरीकपुरस्वामि-आश्रमे आचार्यपीवमलंकृतानां श्रीमतां श्रीगोपादेशिकमहादेशिकानां अनुग्रहलेखनम् ।]

श्रीनिवासं परं ब्रह्म तन्नाम्नश्च गुरुत्तमान् ।
नारायणं रंगनाथौ प्रणम्येदं विलिख्यते ॥

सर्वेषामेव अस्माकं श्रियः पतिः नारायणः पिता माता च भवति ।
तथाचोक्तं महाभारते वनपर्वणि मार्कण्डेयमहर्षिणा :

“सर्वेषामेव लोकानां पिता माता च माधवः ।

गच्छन्वमेनं शरणं शरण्यं पुरुषर्षभाः ॥” - इति

माता पुत्रस्य बहूनि शुभानि कर्माणि आरभते । पिता तं सन्मार्गे प्रवर्तयति ।
कुमार्गगमने तु शिक्षयति । उभावपि पुत्राणां अस्माकं श्रेयः प्रापणे बद्धदीक्षौ ।
श्रेयश्च अस्माकं अन्ते परमपदप्राप्तिरेव । श्रीवैकुण्ठमेव अस्माकं गृहाः । स्वगृहागमनं
पितरौ, स्वगृहगमनंचपुत्राः अभिलषन्ति । तथाऽपि बहवो विघ्नाः स्वगृहगमने
अस्माकम् । विघ्नानां कारणानि अस्मत्पापानि । तेषां निवृत्तये हिततमो उपयो भक्ति-
प्रपत्तिः । एतयोः अनुष्ठानाय अवश्यापेक्षितं आस्तिक्यज्ञानम् । एतादृशज्ञानप्रदानायैव
भगवान् स्ययं बहुधा अवतरति । स्वयं हम्स मत्स्य हयग्रीवादिमुरवेन वेदान्
उपादिशत् । दाशरथित्वेन रामो भूत्वा स्वानुष्ठानमुखेन वेदोक्त धर्मान् प्रचारयामास,
कृष्णावतारे गीतामुखेन कर्म-ज्ञान-भक्ति-प्रपत्तिरूपाणां यागानां स्वरूपं उपदिदेश ।
परन्तु परस्य पुंसः सर्वे प्रयत्नाः विफलाः अभूवन् । तथाऽपि पुत्रदात्सल्यात्
प्रकारान्तरेण प्रायतिष्ठ ।

भगवाद् स्वयं साक्षात् अनवतीर्य मर्त्यवेषेण अवतितीर्षत् । मर्त्यसजाती-
यतया तेषु अन्यतमो भूत्वा वेदार्थप्रचाराय उद्दिदेश । सर्वः सगन्धेषु विश्वसितिकिल ।
तथाचोभ्यते “साक्षान्नारायणो देवः कृत्वा मर्त्यमयीं तनूम् । मग्नानुद्धरते लोकान्
कारण्यात् शास्त्रपाणिना”-इति । अतः स्वस्य चिकीर्षितं साधयितुं शस्त्रपाणिः
भगवान् शास्त्रपाणिः आळ्वार् रूपेण दशधा अवततार । मर्त्यभाषासु अन्यतमया
भाषया द्रविड्या दलोकान् (पाशुरङ्गळ्) अगायत् । गीता गानापेक्षया द्राविडगाथागानं
मर्त्यान् वशीचकार । भाषागानेन वशीकृतान्तःकरणाः बहवो जनाः दिव्यप्रबन्ध-
गीताथान् मनसि ध्यायं ध्यायं भगवल्लीलासु सौलभ्यसौशील्य परत्वादीन् अनुसन्धाय
मोक्षमार्गं प्रावर्तन्त । विषयमिमं मनसि कुर्वन्तः निगमान्तार्याःस्वीये द्राविडप्रबन्धे
एवमन्वगृह्णन् । :-

“पोय्मुनि भूतत्तार् पेयाळ्वार् तण्पोहैनल् वरुं कुरुकेशन् विण्णुचित्तन्
तुय्य कुलशेखरन् नम्पागनाथन् तोण्डरडिप्पोडि मळिशि वन्द शोदि बैयमेलं मरै
विळङ्ग बाळ् वेलेन्दुं मज्जैयर्कोन् एन्नु इवर्कळ् मकिळ्न्दु षाडुं शैय्य तमिळ्
मालैकळ् नाम् तेळिय ओदि तेळियाव मरै निलङ्गळ् तेळिकिन्गोमे ॥” - इति ॥

एते श्रीमतो नारायणस्य अभिनव दशावतारभूताः । एषु अन्यतमत्वेन
अवतीर्णाः कुलशेखर आळ्वार् ।

कुम्भे पुनर्वसुभवं केरले चोळपट्टणे ।

कौस्तुभांशं धराधीशं कुलशेखरमाश्रये ॥ - इति

स्वकीये दिव्यसूरि स्तोत्रे ब्रम्हतन्त्र स्वतन्त्र स्वामिनः ॥ कुलशेखराः
एते केरलदेशीय कोल्लिनामके नगरे कौस्तुभांशत्वेन पराभव कुम्भ शुक्ल द्वादशी
पुनर्वसुयुते दृढव्रतस्य राज्ञः पुत्रतया अवातरन् । बाल्य एव संस्कृते द्राविड्या,
धनुर्वेदे च निपुणाः आसन् । आबाल्यात्प्राप्तः सत्संगः एतान् इतिहास, पुराण,
दिव्यदेश माहात्म्यादि श्रवणे न्ययुङ्क्त, पश्चात् क्रमेण परमभागवतान् अचीकरत् ।
एकदा श्रीमद्रामायणकथां श्रुण्वन्तः आसत् । तदा प्रवक्ता महता उत्साहेन खरदूषण
त्रिशिरा नेतृकैः चतुर्दशसहस्रसंख्याकराक्षससैनिकैः सह रामेण एकाकिना
क्रियमाणं युद्धं अवर्णयत् । तदा झटिति ततो निर्गत्य राजशासनं प्रचारयामास-
“सर्वैरपि सैनिकैः सायुधैः जनस्थाने युद्धाय सन्नद्धैः भवितव्यमिति” । शासनाद्धीतेन
मन्त्रिमण्डलेन प्रचोदितः प्रवक्ता “तं दृष्ट्वा शत्रुहन्तारं महर्षीणां सुखावहं । वभूव

हृष्टा वैदेही भर्तारं परिष्वजे” इति श्लोकं उच्चैः उद्बुध्य, विजयिनं रामं सीता सत्वरमागत्य हर्षोत्फुल्लगात्रा दृढतरं आल्लिंगि । महर्षयः “श्रीराम जय राम जय जय राम” इत्यस्तुवन्निति वदन् उपन्यासमपूरयत् । तच्छ्रुत्वा प्रतिनिवृत्ताः युद्धसंरम्भात् । केवलं कथायां श्रुतं उदन्तं तात्त्विकं अमन्यन्त । कुतः ? । तेषां भुवनाभिरामे सर्वगुणारामे रामे अहो कीदृशी अचंचला सुदृढा भक्तिः । परम भावुकाः एते । एषां अपरमात्मनि सुतीव्रं वैराग्यं, भगवदनुभवरसमगतां च एतत्कृतिषु सम्पश्यामः । परमनास्तिकोऽपि मुकुन्दमालां पठन् भगवति परमभक्तः परिवर्तेत । पेरुमाळ् तिरुमोळिप्रबन्धे श्रीरंगादि क्षेत्रावीशभगवद्विषये, विभवावतारयोः रामकृष्णयोश्च विषये स्तुतानां श्रीसूक्तानां भावाः अनुसन्धानमात्रेण मनांसि द्रवीकुर्वन्ति ।

एषां भगवद्भक्तिरिव भागवतभक्तिरपि अतिशयिता आसीत् । अतः राजगृहे तदा तदा भागवताः अगच्छन्त एव अवर्तन्त । अन्येषां तत्रापि भागवतानां आगमनं अमात्याः नैच्छन् । अतः तन्निरोधाय राज्ञः आराध्यभूतायाः अर्चामूर्तेः स्वर्णभरणानि अन्यत्र अपनाय्य तानि भागवता एव अमूमूषन् इति महाराजे व्यजिज्ञपन् । तदा कुलशेखराः सर्पयुतं घटमानाय्य “भागवताः न मुष्णीयुः, यदि ते भगवद्भूषणापहर्तारः स्युः तदा एते सर्पाः मां दशन्तु” इति वदन्तः स्वहस्तं घटस्यान्तः प्रवेशयामासुः । सर्पाः एतान् न ददशुः अपितु हस्तं अचुम्बन् । एतत् दृष्ट्वा सर्वे दिस्मयं आप्नुवन् ।

भगवति भागवतेषु च एषां भक्तिः दृष्ट्वा जनाः मन्त्रिणश्च एतान् ‘पेरुमाळ्’ ‘कुलशेखर पेरुमाळ्’ इति नाम्ना व्याजह्नुः । एतदीयां द्रविडगाथां “पेरुमाळ्तिरुमोळि” इत्येव वदन्ति । अत्र प्रबन्धे एकैकस्मिन्नपि पाशुरे भक्तिरसः विजृम्भते । भावाः अतिविचित्राः । पठिदृणां श्रोदृणां च मनांसि समाकर्षन्ति । रञ्जयन्ति च । नेत्रेषु आनन्दबाष्पं स्रावयन्ति ।

इदं भक्तभागवतकुलशेखरस्य पञ्चोत्तरशतसंख्याकगाथात्मकं पेरुमाळ्-तिरुमोळिनामकं प्रबन्धं अर्थानुसन्धानपूर्वकं ये पारायणं कुर्वन्ति तेषां निरवधिका भगवद्भगवत भक्तिः वर्धेत । ततस्ते परमं श्रेयश्च प्राप्नुयुः ।

अतः कर्णाटकवासिनां उपचिकीर्षया अस्मत् प्रियशिष्याः अस्मदाश्रमीय-
श्रीकार्यधुरं वहन्तः, वेदभूषणाः देशिकदर्शनचूडामणयः स्वच्छन्दं अनन्तनर-
सिहाचार्याः M. A. द्राविडभाषात्मकं इमं प्रबन्धं सुललितया सर्वाविबोधाहंया
शैल्या कन्नडभाषायां व्याख्याच सर्वमङ्गलप्रदे पवित्रतमे श्रीरामनवमी महोत्सवसमयं
प्रकाशयन्तीति श्रुत्वा महान्तं आनन्दं अनुभवामः ।

प्रकाशकाः एते अरोगदृढगात्रा दीर्घायुष्मन्तः सर्वसम्पत्समृद्धिमन्तः भूयासुः
तथा साम्प्रदायिकार्थप्रकारेण अतिपरिश्रमिणः भवेयुः । एवं साम्प्रदायिक ग्रन्थ
प्रकाशने घनेन, प्रोत्साहनेन, साह्यकरणेन, मुद्रितप्रबन्ध स्वीकरणेन च उपकुर्वन्तोऽपि
सर्वाभीष्टसिद्धिमन्तः भूयासुरिति पूर्वाचार्यसन्तति, श्रीरंगदिव्यदम्पती च
सम्प्रार्थ्य नारायणस्मरण पूर्वकशुभानि मंगलानि आशास्महे ॥

नारायण नारायण

श्रीमते श्रीगोपालदेशिकमहादेशिकाय नमः

अस्मत्प्रार्थनां अङ्गीकृत्य एतत्ग्रन्थस्य रक्षाकवचमिव
अनुग्रहलेखनं अनुगृहीतुम्यः श्रीमद्भूचः श्रीगोपालदेशिकमहा-
देशिकेभ्यः अस्मद्गुरुभ्यः वयं चिरकृष्णिनः ।

इति

आचार्यपादाङ्घ्रिरेणुः

अनन्तनरसिंहबासः

ಮುನ್ನುಡಿ

ಶ್ರೀಮತೇ ಶ್ರೀನಿವಾಸಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ
ಶ್ರೀಕುಲಶೇಖರಾಳ್ವಾರ್ ತಿರುವಡಿಗಳೇ ಶರಣಮ್
ಕುಂಭೇ ಪುನರ್ವಸೌ ಜಾತಂ ಕೇರಲೇ ಚೋಲಪಟ್ಟಣೇ |
ಕೌಸ್ತುಭಾಂಶಂ ಧರಾಧೀಶಂ ಕುಲಶೇಖರಮಾಶ್ರಯೇ ||

“ಯದಾ ಯದಾ ಹಿ ಧರ್ಮಸ್ಯ ಗ್ಲಾನಿರ್ಭವತಿ ಭರತ | ಅಭ್ಯುತ್ಥಾನ-
ಮಧರ್ಮಸ್ಯ ತದಾತ್ಮಾನಂ ಸೃಜಾಮ್ಯಹಂ ||”—ಎಂದು ಭಗವದ್ಗೀತೆಯಲ್ಲಿ
ತನ್ನ ಅವತಾರ ರಹಸ್ಯವನ್ನು ತಿಳಿಸುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ, ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಗ್ಲಾನಿಯುಂಟಾಗಿ,
ಅಧರ್ಮವು ತಲೆದೋರಿದಾಗ, ಧರ್ಮವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ, ಸಾಧುಗಳಾದ ತಮ್ಮ
ಭಕ್ತರ ಪರಿರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತೇನೆಂದು ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನು ಅರ್ಜುನನಿಗೆ
ಹೇಳಿದನು. ಕೆಲವು ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಕೆಲಸ ಮಾಡಲು ತಾನು
ನೇರವಾಗಿ ಬರದೆ, ಶ್ರೀವೈಕುಂಠದಲ್ಲಿ ತನ್ನೊಡನೆಯೇ ಇದ್ದು, ಅವನ ನಿರಂತರ
ಕೈಂಕರ್ಯಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಕೆಲ ನಿತ್ಯಸೂರಿಗಳನ್ನು ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ಅವತರಿಸುವಂತೆ
ಮಾಡಿ, ಅವರ ಮುಖಾಂತರ ತನ್ನ ಅವತಾರಕೃತ್ಯಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸುತ್ತಾನೆ.
ಆ ರೀತಿಯಾಗಿ ಅವತರಿಸಿದ ನಿತ್ಯಸೂರಿಗಳೇ ನಮ್ಮ ಆಳ್ವಾರಾಚಾರ್ಯರೆಲ್ಲರೂ.
ಅವರ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಕುಲಶೇಖರಾಳ್ವಾರವರು, ಭಗವಂತನ ವಕ್ಷಸ್ಥಲದಲ್ಲಿ ನಿತ್ಯವಾಸ-
ಮಾಡುವ ಕೌಸ್ತುಭಾಂಶರಾಗಿ ಅವತರಿಸಿದ್ದರು.

ಜೀರಮಂಡಲದಲ್ಲಿನ ‘ಕುಕ್ಕುಟಕ್ಕೋಡು’—ಎಂಬ ರಾಜಧಾನಿಯಲ್ಲಿ, ದೃಢವ್ರತ
ನೆಂಬ ಅರಸನು ರಾಜ್ಯಭಾರಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಅವನು ಬಹಳ ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ
ಸಂತಾನವಿಲ್ಲದುದರಿಂದ ದುಃಖಿತನಾಗಿರಲು, ಒಮ್ಮೆ ಕೆಲಮಹಾತ್ಮರು ಅವನನ್ನು
ಕುರಿತು, ಶ್ರೀಮನ್ನಾರಾಯಣನನ್ನು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಆರಾಧಿಸಿ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದರೆ
ಖಂಡಿತವಾಗಿಯೂ ಸಂತಾನಪ್ರಾಪ್ತಿಯಾಗುತ್ತದೆ—ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಅವರ
ಮಾತಿಗೆ ಓಗಟ್ಟು, ಅರಸನು ಧರ್ಮಪತ್ನೀಸಹಿತನಾಗಿ ಶ್ರೀಮನ್ನಾರಾಯಣನನ್ನು
ಭಕ್ತಿಪುರಸ್ಕರವಾಗಿ ಅನೇಕ ಕಾಲ ಆರಾಧಿಸಿದನು. ಅದರ ಫಲವಾಗಿ ಆತನ
ಪತ್ನಿಯೂ ಗರ್ಭವತಿಯಾದಳು. ಬಳಿಕ ಒಂಬತ್ತು ತಿಂಗಳು ಕಳೆಯಲಾಗಿ,
ಆಕೆಯು ಕಲ್ಯಾಣ ಶ್ರೀ ವರ್ಷ ಪರಾಭವನಾಮಸಂವತ್ಸರದ ಕುಂಭಮಾಸ
ಶುಕ್ಲದ್ವಾದಶಿ, ಗುರುವಾರ ಪುನರ್ವಸು ನಕ್ಷತ್ರ ಕೂಡಿದ ಶುಭದಿನದಂದು,
‘ತಿರುವಂಜಿಕ್ಕಳಂ’—ಎಂಬ ದಿವ್ಯಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಪುತ್ರರತ್ನವನ್ನು ಹಡೆದಳು. ಅರಸ-

ನಾದರೋ ಅತ್ಯಧಿಕವಾದ ಆನಂದದಿಂದಕೂಡಿ, ಹನ್ನೊಂದನೆಯ (ಮಂಗಳ ಸ್ನಾನದ) ದಿನದಂದು, ಅನೇಕಮಹಾತ್ಮರನ್ನು ಕರೆಯಿಸಿ ಇವನ ಸಾಮುದ್ರಿಕಾ-ಲಕ್ಷಣಗಳಿಗನುಗುಣವಾಗಿ ಇವನಿಗೆ ನಾಮಕರಣ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು, ಅವರಲ್ಲಿ ವಿಜ್ಞಾಪಿಸಿದಾಗ, ಆ ಮಹಾತ್ಮರು, ಆಶಿಶುವಿನ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಕಂಡು, ಇವನು ದೃಢವ್ರತಮಹಾರಾಜನ ವಂಶದಲ್ಲಿಯೇ ಅಪ್ರತಿಮವಾದ ಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ಪಡೆದು-ಎಂದೆಂದೂ ಇವನ ಹೆಸರು ಮತ್ತು ವಂಶ ಪ್ರಕಾಶಕವಾಗಿರುತ್ತದೆ—ಎಂದು ಹೇಳಿದುದರಿಂದ, ಸಂತುಷ್ಟಾಂತರಂಗವುಳ್ಳ ಮಹಾರಾಜನು—ತನ್ನ ಕುಲದಲ್ಲಿಯೇ ಶ್ರೀಷ್ಠನಾದವನೆಂದು ಅರ್ಥಬರುವ ‘ಕುಲಶೇಖರ’ — ಎಂದು ಆ ಶಿಶುವಿಗೆ ನಾಮಕರಣಮಾಡಿದನು.

ಕುಲಶೇಖರನು ದಿನದಿನವೂ ಶುಕ್ಲವಕ್ಷದ ಚಂದ್ರನಂತೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದುತ್ತಿದ್ದನು. ಇವನ ತಂದೆಯು ಇವನಿಗೆ ಆಯಾ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಾಡಬೇಕಾದ, ಆನ್ನಪ್ರಾಶನ, ಚೌಲ, ಉಪನಯನಾದಿ ಸಂಸ್ಕಾರಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದನು. ಬಳಿಕ ಕುಲಶೇಖರನು, ಸಾಂಗೋಪಾಂಗವಾಗಿ ವೇದಾಧ್ಯಯನವನ್ನೂ ತನ್ನ ವರ್ಣಕ್ಕೆ ಪ್ರಧಾನವಾದ ನೀತಿಶಾಸ್ತ್ರ, ರಥಗಜತುರಗಾದಿ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನೂ ಕೆಲವೇ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪರಿಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿ, ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಅನುಪಮವಾದ ನೈಪುಣ್ಯವನ್ನೂ ಪಡೆದನು. ಇವನ ವಿದ್ಯಾಚಾತುರ್ಯವನ್ನು ಕಂಡ ದೃಢವ್ರತನು ಸಂತುಷ್ಟನಾಗಿ, ಇವನಿಗೆ ಯೌವರಾಜ್ಯಾಭಿಷೇಕವನ್ನೂ ಮಾಡಿದನು.

ಬಳಿಕ ಚತುರಂಗ ಬಲ ಸಹಿತನಾಗಿ ದಿಗ್ವಿಜಯ ಯಾತ್ರೆಯನ್ನೂ ಹೊರಟು ಕುಲಶೇಖರನು, ಜೋಳ, ಪಾಂಡ್ಯಾದಿ ದೇಶಗಳ ಅರಸರನ್ನು ಜಯಿಸಿ ಅವರ ರಾಜ್ಯಗಳನ್ನೂ, ತನ್ನ ವಶಮಾಡಿಕೊಂಡು, ‘ಜೇರಜೋಳಪಾಂಡ್ಯದೇಶಗಳ ಪ್ರಭು-ಶ್ರೀಷ್ಠ’—ಇತ್ಯಾದಿಯಾದ ಬಿರುದಾವಳಿಗಳಿಂದ ಅಲಂಕೃತನಾಗಿ ಎಲ್ಲೆಡೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರಸರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಕೀರ್ತಿಯುಳ್ಳವನಾಗಿ ಪ್ರಕಾಶಿಸಿದನು. ಬಳಿಕ ದೃಢವ್ರತ-ಮಹಾರಾಜನಾದರೋ ‘ವಾರ್ಧಕ್ಯೇ ಮುನಿವೃತ್ತೀನಾಂ’—ಎಂದು ಹೇಳುವಂತೆ, ತಪಸ್ಸನ್ನಾಚರಿಸಲು ಇಚ್ಛುಕನಾಗಿ, ತನ್ನ ಮಗನಾದ ಕುಲಶೇಖರನಿಗೆ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಟ್ಟಾಭಿಷೇಕ ಮಾಡಿ, ರಾಜ್ಯಭಾರದ ಹೊಣೆಯನ್ನು ಅವನಿಗೆ ವಹಿಸಿ, ತಾನು ತಪೋವನವನ್ನು ಸೇರಿದನು.

ಕುಲಶೇಖರನಾದರೋ, ತನ್ನ ತಂದೆಯ ಆಜ್ಞೆಯಮೇರೆಗೆ, ಚಾಚೂ-ತಪ್ಪದೆ ನೀತಿಮಾರ್ಗವುಳ್ಳವನಾಗಿ, ರಾಮಚಂದ್ರನ ಅಪರಾವತಾರವೋ ಎಂದು ಪ್ರಜೆಗಳು ಕೊಂಡಾಡುವಂತೆ, ಧರ್ಮದಿಂದ ರಾಜ್ಯಭಾರಮಾಡುತ್ತಾ ಪರಿಪೂರ್ಣ-

ವಾದ ಪ್ರಜಾನುರಾಗವನ್ನು ಹೊಂದಿದವನಾಗಿ, ಸಕಲಸಂಪತ್ ಸಮೃದ್ಧಿಯಿಂದ ಕೂಡಿದವನಾಗಿದ್ದನು. ಹೀಗೆ ಕೆಲ ಕಾಲ ಕಳೆಯಲಾಗಿ ಹಿರಿಯರ ನಿರ್ದೇಶದಂತೆ, ಗೃಹಸ್ಥಾಶ್ರಮವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಪುತ್ರ ಸಂತಾನವೊಂದನ್ನು ಮತ್ತು ಪುತ್ರ ಸಂತಾನ-ವೊಂದನ್ನೂ ಪಡೆದನು. ಸ್ತ್ರೀಶಿಶುವಿಗೆ 'ಇಳಾ' ಎಂದೂ, ಪುಂಶಿಶುವಿಗೆ ತನ್ನ ತಂದೆಯ ಹೆಸರನ್ನೇ ಇಟ್ಟು 'ದೃಢವ್ರತ'—ಎಂದೂ ನಾಮಕರಣ ಮಾಡಿದನು. ಹೀಗೆ ನಾನಾ ರೀತಿಯಾದ ಐಹಿಕ ಸುಖ ಸಮೃದ್ಧಿಗಳಿಂದ ಸಂತುಷ್ಟಾಂತರಂಗನಾದ ಕುಲಶೇಖರ-ನಿಗೆ, ಅಮುಷ್ಮಿಕವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಜಜ್ಜಾಸೆಯುಂಟಾಯಿತು. ಬಳಿಕ ವಿದ್ವದ್ವರೇಣ್ಯರೂ ನಿಷ್ಠಾವಂತರೂ ಆದ ಅನೇಕ ಮಹಾತ್ಮರ ಸಂಸರ್ಗದಿಂದ ಶ್ರುತಿಸ್ಮೃತೀತಿಹಾಸ ಪುರಾಣಗಳನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿದ ಕುಲಶೇಖರನಿಗೆ ಶ್ರೀಮನ್ನಾರಾಯಣನೇ ಪರತತ್ತ್ವವೆಂದೂ, ಕರ್ಮಬಂಧದಿಂದ ಅನುಸ್ಯೂತವಾಗಿ ಒಂದಾದ ನಂತರ ಮತ್ತೊಂದು ಕ್ರಮವಾಗಿ ಬರುತ್ತಿರುವ ಜನ್ಮಮರಣ ಚಕ್ರದಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆ ಹೊಂದಬೇಕಾದರೆ ಪರಮಾತ್ಮನಲ್ಲಿ ಶರಣು ಹೋಗಿದೆ ಬೇರೆ ಮಾರ್ಗವಿಲ್ಲವೆಂದೂ —'ಪ್ರಪನ್ನಾದನ್ಯೇಷಾಂ ನ ದಿಶತಿ ಮುಕುಂದೋ ನಿಜಪದಮ್', ಅವನಲ್ಲಿ ಪ್ರೀತ್ಯತಿಶಯರೂಪವಾದ ಭಕ್ತಿಯಿಂದಿರುವಿಕೆಯೇ ನಮ್ಮ ಸ್ವರೂಪವೆಂದೂ ಅವನ ಕಲ್ಯಾಣ ಗುಣಗಳನ್ನೂ ಲೀಲಾಜೇಷ್ವಿತಗಳನ್ನೂ ಅನುಸಂಧಾನ ಮಾಡುವುದೇ ನಮಗೆ ಸ್ವರೂಪವೆಂದೂ ನಿಶ್ಚಯಾತ್ಮಕಜ್ಞಾನವುಂಟಾಯಿತು. ಬಳಿಕ ಕುಲ-ಶೇಖರನಿಗೆ ಭಗವಂತನ ವಿಭವಸ್ವರೂಪಗಳಲ್ಲಿ ರಾಮಾವತಾರದ ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿಯೂ, ಆರ್ಚಾಮೂರ್ತಿ ಸ್ವರೂಪಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೀರಂಗನಾಥನ ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿಯೂ ವಿಶೇಷವಾದ ಭಕ್ತಿಯುಂಟಾಗಿ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣ ಪಾರಾಯಣವನ್ನು ತಾನು ಮಾಡುವುದು ಮತ್ತಿತರರಿಂದ ಮಾಡಿಸುವುದು, ಕಥಾಕಾಲಕ್ಷೇಪ ಹೇಳುವುದು ಹೇಳಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಭಗವದ್ಭಕ್ತರ ಆರಾಧನೆಯನ್ನು ಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿಯೂ ವಿಶೇಷವಾದ ಆದರವೂ ಉಂಟಾಯಿತು. ತಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಆರಾಧನೆ ಮಾಡಲು ಸುಂದರವಾದ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರನ ಮತ್ತು ರಾಜಗೋಪಾಲನ ವಿಗ್ರಹಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪಿಸಿಕೊಂಡು ಆ ಪರಮಾತ್ಮನ ದಿವ್ಯಮಂಗಳ ವಿಗ್ರಹಗಳಿಗೆ ನಿತ್ಯೋತ್ಸವ ಪಕ್ಷೋತ್ಸವ ಮಾಸೋತ್ಸವ ಸಂವತ್ಸರೋತ್ಸವಗಳನ್ನು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತಾ ಅನ್ಯಾದೃಶವಾದ ಭಗವದ್ಭಗವತ ಭಕ್ತಿ ಸಂಪದ್ಭರಿತರಾಗಿ ಕುಲಶೇಖರರು ಭಾಗವತ ಶ್ರೇಷ್ಠರಾಗಿ ಬೆಳೆದರು.

ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣದ ಕಥಾಕಾಲಕ್ಷೇಪವನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದ ಕುಲಶೇಖರರಿಗೆ, ಒಮ್ಮೆ ಭಾಗವತರು ಅರಣ್ಯಕಾಂಡದ ಪ್ರಸ್ತಾವವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾ—'ಜನಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಭಯಂಕರವಾದ ಕೃತ್ಯಗಳುಳ್ಳ ಹದಿನಾಲ್ಕುಸಾವಿರರಾಕ್ಷಸರಿಗೂ ಧರ್ಮಾತ್ಮನಾದ

ಒಬ್ಬಂಟಿಗನಾದ ರಾಮನಿಗೂ ಹೇಗೆ ತಾನೇ ಯುದ್ಧವಾಗುತ್ತದೋ—‘ಚತುರ್ದಶ ಸಹಸ್ರಾಣಿ ರಕ್ಷಸಾಂ ಭೀಮಕರ್ಮಣಾಂ | ಏಕಶ್ಚರಾಮೋ ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ಕಥಂ ಯುದ್ಧಂ ಭವಿಷ್ಯತಿ||’—ಎಂಬ ವಾಲ್ಮೀಕಿಯ ಮಾತನ್ನು ಹೇಳಿದರು. ಈ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ರಾಮನಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಾದ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಕೂಡಿದ ಕುಲಶೇಖರರು ಕಾಲಾಂತರದಲ್ಲಿಯೂ ದೇಶಾಂತರದಲ್ಲಿಯೂ ಆದ ಯುದ್ಧವು ತತ್ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವಂತೆ ಭಾವಿಸಿ, ‘ಇದೇನಿದು ಭಗವಂತನಾದ ರಾಮಚಂದ್ರ-ನೊಬ್ಬಂಟಿಗನಾಗಿ ಯುದ್ಧ ಮಾಡುತ್ತಿರುವಲ್ಲಿ ಚತುರಂಗ ಬಲಸಹಿತವಾದ ನಾವು ಸುಮ್ಮನಿರುವುದೇ ? ಇದೋ ಈಗಲೇ ಸೇನಾಸಹಿತರಾಗಿ ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಪಂಚವಟಿಯನ್ನು ಸೇರಿ ಶ್ರೀರಾಮನಿಗೆ ಸಹಾಯಮಾಡಿ ರಾಮಚಂದ್ರನ ಜಯ-ವನ್ನು ಕಾಣುವ’—ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ ಸೇನೆಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಲು ಘಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಕೂಗಾಡುತ್ತ ಆಜ್ಞೆ ಮಾಡಿದನು. ಈ ರೀತಿ ಭಾವಾವೇಷದಿಂದ ಕೂಗಾಡುತ್ತಿದ್ದ ರಾಜನನ್ನು ಕಂಡು ಚತುರನಾದ ಪೌರಾಣಿಕನು — (ಶತ್ರುಗಳೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಸಂಹರಿಸಿ ಮಹರ್ಷಿಗಳಿಗೆ ಸುಖವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿದ ತನ್ನ ಪತಿಯಾದ ಆ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರನನ್ನು ಕಂಡು ಸಂತುಷ್ಟಳಾದ ಸೀತಾದೇವಿಯು ಆತನನ್ನು ಗಾಢ-ವಾಗಿ ಆಲಿಂಗನಮಾಡಿಕೊಂಡಳು)—“ತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಶತ್ರುಹಂತಾರಂ ಮಹರ್ಷಿಣಾಂ ಸುಖಾವಹಂ | ಬಭೂವ ಹೃಷ್ಟಾ ವೈದೇಹೀ ಭರ್ತಾರಂ ಪರಿಷಸ್ವಜೇ ||” — ಎಂಬ ಶ್ಲೋಕವನ್ನು ಹೇಳಿದರು. ಅದನ್ನು ಕೇಳಿದ ರಾಜನಿಗೆ, ತನ್ನ ಸ್ವಾಮಿ-ಯಾದ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರನ ಅಸಹಾಯಶೂರತ್ವ, ಯಾವ ತೊಂದರೆಗೂ ಒಳಗಾಗದ ಸಾಹಸ, ರಾಕ್ಷಸರ ಸಮೂಹವನ್ನು ಉನ್ನೂಲನಮಾಡುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದಿ ಗಳು ತಿಳಿದು ಬಂದು, ಮನಸ್ಸಿನ ಆತಂಕವೆಲ್ಲವೂ ದೂರವಾಯಿತು. ಅಂದಿನಿಂದ ಪೌರಾಣಿಕರು ಶ್ರೀರಾಮನ ಸಾಹಸಾದಿಗಳ ವಿವರಣೆ ಪ್ರಸ್ತಾಪಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ವಿವರಿಸಿ, ಅವನ ಕ್ಲೇಶಸಂಭವವಿಷಯಗಳನ್ನು ಸಂಕ್ಷೇಪ-ವಾಗಿ ಹೇಳಿ, ಕೂಡಲೇ ಅವನ ವಿಜಯವಾರ್ತಾಪ್ರಸ್ತಾಪವನ್ನು ಮಾಡಿ ಕಥಾ-ಕಾಲಕ್ಷೇಪಮುಗಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ಒಮ್ಮೆ ಪುರಾಣಿಕರು, ಕಾರ್ಯಾಂತರ ವ್ಯಾಪ್ತರಾದುದರಿಂದ, ತನ್ನ ಮಗನನ್ನು ಪುರಾಣ ಪ್ರವಚನ ಮಾಡಲು ರಾಜನಲ್ಲಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿದ್ದರು. ರಾಜನ ಮನೋಭಾವವನ್ನರಿಯದ ಆತನು ಸೀತಾಪಹರಣ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ವರ್ಣಿಸಿದನು. ಅದನ್ನು ಕೇಳಿದ ರಾಜನು, ಕೂಡಲೆ ದೂಯ-ಮಾನಮನಸ್ಕನಾಗಿ, ಭಾವಾವೇಷದಿಂದ ಕೂಡಿ, — ‘ಇದೋ ಈಗಲೇ ಸಮುದ್ರ-ವನ್ನು ದಾಟಿ, ನಮ್ಮ ತಾಯಿಯಾದ ಸೀತಾದೇವಿಯನ್ನು ತಂದು, ಶ್ರೀರಾಮ-

ಚಂದ್ರನ ಪಾದಮೂಲದಲ್ಲಿ ಸಮರ್ಪಿಸುತ್ತೇನೆ'—ಎಂದು ಕೂಗುತ್ತಾ ಆಯುಧ-
ಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿಕೊಂಡು ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿಕೊಂಡು ಲಂಕಾಭಿಮುಖನಾಗಿ
ಹೊರಟೇ ಬಿಟ್ಟನು. ಇವನ ಪ್ರಯಾಣವೇಗವನ್ನು ಕಂಡ ಸಭಾಸದರೂ, ಮೇಲೇ
ನಾಗುವುದೋ ಎಂದು ಅರಿಯದೇ, ಅವನನ್ನೇ ಹಿಂಬಾಲಿಸಿದರು. ಕುಲಶೇಖರನು
ಕಾಲಿನಿಂದ ನಡೆಯುತ್ತಲೇ ಸಮುದ್ರವನ್ನು ಹಾದು ದಾಟಿಹೋಗುತ್ತೇನೆಂದು
ಹೇಳುತ್ತಾ, ಕುತ್ತಿಗೆಯವರೆಗೂ ಇದ್ದನೀರಿನಲ್ಲಿ ಇಳಿದು ಹೋಗುತ್ತಿರಲು, ಇವನ
ಭಕ್ತಿಗೆ ಮೆಚ್ಚಿದ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರನು, ಕುಲಶೇಖರನನ್ನು ಹಿಂತಿರುಗಿಸಲು ಇನ್ನಾವ
ಉಪಾಯವನ್ನೂ ಕಾಣದೇ, ತಾನೇ ಸ್ವತಃ ಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣರ ಸಮೇತನಾಗಿ
ಅವನಿಗೆ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡು ತಾನು ರಾವಣನೇ ಮೊದಲಾದ ರಾಕ್ಷಸರ ಸಮೂಹವನ್ನು
ಸದೆಬಡಿದು ಸೀತೆಯನ್ನು ಕರೆತಂದ ಬಗೆಯನ್ನು ವಿವರಿಸುತ್ತಾ.—‘ಎಲೈ !
ಕುಲಶೇಖರ ಮಹಾರಾಜನೇ ! ಬಾ ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಹೋಗುವ’ — ಎಂದು
ಹೇಳುತ್ತಾ, ಸೈನ್ಯ ಸಮೇತನಾಗಿ ರಾಜನನ್ನು ಅವನ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಕರೆತಂದು
ಅಂತರ್ಧಾನನಾದನು. ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಕುಲಶೇಖರರು ತನ್ನ ಭಕ್ತಿಪಾಶದಿಂದ
ಭಗವಂತನನ್ನೇ ಕಟ್ಟಿಹಾಕಿ ತಮಗೆ ವಶಮಾಡಿಕೊಂಡು ಆಳಿದುದರಿಂದ,
ಅಂದಿನಿಂದ “ಆಳ್ವಾರ್”— ಎಂಬ ಬಿರುದಾಂಕಿತರಾಗಿ ಕುಲಶೇಖರಾಳ್ವಾರಾದರು.
ಅಂದಿನಿಂದ ಭಗವತ್ಪಥಾಶ್ರವಣದಲ್ಲಿ ಆಳ್ವಾರರಿಗೆ ಅಭಿನವೇಶವು ದಿನೇದಿನೇ ಅಭಿ-
ವೃದ್ಧಿಯಾಗುತ್ತಿತ್ತು.

ಪೌರಾಣಿಕರಿಂದ ಶ್ರೀರಂಗಕ್ಷೇತ್ರ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯವನ್ನು ಕೇಳಿದ ರಾಜನಿಗೆ
“ಕದಾಹಂ ಕಾವೇರೀತಟಪರಿಸರೇ ರಂಗನಗರೇ ಶಯಾನಂ ಭೋಗೀಂದ್ರೇಶತಮಖಮಣಿ
ಶ್ಯಾಮಲರುಚಿಮ್ | ಉಪಾಸೀನಃ ಕ್ರೋಶನ್ ಮಧುಮಥನ | ನಾರಾಯಣ !
ಹರೇ ! ಮುರಾರೇ ! ಗೋವಿಂದೇತ್ಯನಿಶಮಪನೇಷ್ಯಾಮಿ ದಿವಸಾನ್ ||—ಎಂದು
ಹೇಳುವಂತೆ. ತಾನು ಎಂದು ಶ್ರೀರಂಗಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ಕಾವೇರಿಯಿಂದ
ಸುತ್ತುವರಿಯಲ್ಪಟ್ಟ ಶ್ರೀರಂಗಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ, ಶೇಷಶಯನದಲ್ಲಿ ಇಂದು ನೀಲಮಣಿ
ಯಂತೆ ಕಾಂತಿಯುಕ್ತನಾಗಿ ಮಲಗಿರುವ ರಂಗನಾಥನನ್ನು ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿಯೇ ನಿಂತು
ದರ್ಶನಮಾಡಿ, ಆತನನ್ನು ಸಂಬೋಧಿಸಿ, ಮಧುಸೂಧನ ! ನಾರಾಯಣ ! ಹರೇ !
ಮುರಾರೇ ! ಗೋವಿಂದಾ !’—ಎಂದು ಉಚ್ಚಕಂಠದಿಂದ ನಿರಂತರ ಕೂಗುತ್ತಾ
ಕಳೆಯುವಂತಹ ದಿನ ತನಗೆ ಎಂದು ಬರುತ್ತದೋ—ಎಂದು ಹಾತೊರೆಯುತ್ತಿರುವ
ಮನಸ್ಸುಳ್ಳವನಾಗಿ, ತನ್ನ ಪರಿಜನಸಹಿತರಾಗಿ ಶ್ರೀರಂಗಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಹೋಗುವ ಇಚ್ಛೆ-
ಯುಳ್ಳವನಾದನು. ಮಂತ್ರಿಗಳಾದರೋ — ‘ಮಹಾರಾಜನು ಶ್ರೀರಂಗಕ್ಕೆಹೋಗಿ
ರಂಗನಾಥನನ್ನು ದರ್ಶನಮಾಡಿದರೆ, ಅಲ್ಲಿಯೇ ಸದಾಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ವಾಸಿಸಬೇಕೆಂಬ

ಇಚ್ಛೆಯುಳ್ಳವನಾಗಿ ಮತ್ತೆ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಖಂಡಿತ ಹಿಂತಿರುಗುವುದಿಲ್ಲ’—ಎಂದು ಭಾವಿಸಿ, ರಾಜನು ಯಾತ್ರೆಯೊಡಲಾಗದಂತೆ ಉಪಾಯವೊಂದನ್ನು ಹೂಡಿದರು. ರಾಜನು ಯಾವಾಗ ಯಾತ್ರೆ ಹೊರಟರೂ, ಆ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ, ಶ್ರೀವೈಷ್ಣವ ಭಾಗವತರೊಬ್ಬರನ್ನು ಆರಾಧಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ರಾಜನಲ್ಲಿಗೆ ಕರೆತರುತ್ತಿದ್ದರು, “ಷಷ್ಠಿ ವರ್ಷಸಹಸ್ರಾಂತಂ ನಿಷ್ಕೋರಾರಾಧನಂ ಫಲಂ | ಸಕೃದ್ವೈಷ್ಣವ-ಪೂಜಾಯಾಃ ಫಲೇನ ನ ಸಮಂ ಭವೇತ್ ||”—ಅರವತ್ತು ಸಾವಿರವರ್ಷಗಳು ನಿರಂತರವಾಗಿ ಮಾಡಿದ ವಿಷ್ಣುವಿನ ಪೂಜಾಫಲವೂ, ಒಮ್ಮೆ ವಿಷ್ಣುಭಕ್ತರ ಪೂಜೆ ಮಾಡಿದುದರಿಂದ ಉಂಟಾಗುವ ಫಲಕ್ಕೆ ಸಮನಾಗುವುದಿಲ್ಲ’—ಎಂಬ ಶಾಸ್ತ್ರಾರ್ಥವನ್ನರಿತ ರಾಜನು, ತನ್ನ ಯಾತ್ರೆಯನ್ನು ಮುಂದೂಡಿ ತನ್ನಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿರುವ ವಿಷ್ಣುಭಕ್ತರ ಸೇವೆಯಲ್ಲಿಯೇ ನಿರತನಾಗುತ್ತಿದ್ದನು. ಹೀಗೆಯೇ—ಪ್ರತಿನಿತ್ಯವೂ ವಾಙ್ಮಾತ್ರದಿಂದ ಶ್ರೀರಂಗಯಾತ್ರೆಯೊಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಅದುದರಿಂದಲೇ ಈಗಲೂ ಇವರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ —“ಘುಷ್ಯತೇ ಯಸ್ಯ ನಗರೇ ರಂಗಯಾತ್ರಾ ದಿನೇದಿನೇ | ತಮಹಂ ಶಿರಸಾ ವಂದೇ ರಾಜಾನಂ ಕುಲಶೇಖರಮ್ ||”—ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಈ ಭಾವದಿಂದಲೇ ಶ್ರೀರಂಗನಾಥನನ್ನು ಕಾಣುವ ದಿನ ತನಗೆಂದು ಲಭಿಸುವುದೋ—ಎಂದು ಹಾತೊರೆಯುವ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದಲೇ ಮುಂದಿನ ಪೆರುಮಾಳ್ ತಿರುಮೋಳಿಯ ಮೊದಲಿನ ಹತ್ತು ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಹಾಡಿದ್ದಾರೆ.

ಕುಲಶೇಖರರು ಭಾಗವತರ ಮೇಲಿನ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಅವರಿಗಿತ್ತಿದ್ದ ಸ್ಥಾನ, ಅದರಿಂದ ಇತರ ಮಂತ್ರಿವರ್ಗದವರ ಅಸೂಯಾಪರತೆ ಮತ್ತು ಕುಲಶೇಖರರಿಗೆ ಭಾಗವತರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿದ್ದ ಪರಾಕಾಷ್ಠೆಯನ್ನೂ, ಮುಂದಿನ ಅವರ ಸ್ತೋತ್ರರೂಪವಾದ ತನಿಯನ್ ಪದ್ಯದ ವಿವರಣೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು.

ಕುಲಶೇಖರರು ತಮ್ಮ ಭಕ್ತವದ್ಭಾಗವತ ಕೈಂಕರ್ಯಕ್ಕೆ ನಾನಾ ರೀತಿಯಾದ ವಿಘ್ನವನ್ನೊಡ್ಡುವ ರಾಜ್ಯಭಾರವನ್ನು ವಹಿಸಲು ಇಷ್ಟಪಡದೆ, ತನ್ನ ಪುತ್ರನಿಗೆ ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕಮಾಡಿ, ಶ್ರೀರಂಗನಾಥನನ್ನೇ ವಿವಾಹವಾಗಬೇಕೆಂಬ ಆಸೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದ ‘ಇಳಾ’—ಎಂಬ ತನ್ನ ಮಗಳನ್ನೂ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಶ್ರೀರಂಗಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ಭಗವದ್ಭಾಗವತ ಕೈಂಕರ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ನಿರತರಾಗಿ ಕೆಲಕಾಲವನ್ನು ಕಳೆದರು. ಬಳಿಕ ವೇಂಕಟಾಚಲ, ಅಯೋಧ್ಯಾ ಮೊದಲಾದ ದಿವ್ಯದೇಶಗಳಿಗೆ ಹೋಗಿ, ಅಲ್ಲಿ ಬಿಜಯ ಮಾಡಿಸಿರುವ ಪರಮಾತ್ಮನ ಅರ್ಚಾಮೂರ್ತಿಗೆ ಮಂಗಳಾಶಾಸನವನ್ನು ಮಾಡಿ ಸ್ವಾನುಭವಪರೀವಾಹರೂಪವಾದ, ಭವಭಯಭೇಷಜಾತ್ಮಕವಾದ “ಪೆರುಮಾಳ್ ತಿರುಮೋಳಿ”—ಎಂಬ ತಮಿಳು ಪದ್ಯಮಾಲಿಕೆಯನ್ನು ಸಾಡಿಕೊಟ್ಟು ತಮ್ಮ ಅರವತ್ತೇಳನೆಯ (೬೭) ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಪರಂಧಾಮವನ್ನೈದಿದರು.

ಅವರು ತಮ್ಮ ಪ್ರಬಂಧದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀನಿವಾಸನಲ್ಲಿ ಮೊರೆಯಿಡುವಾಗ “ಪಡಿಯಾಯ್ ಕೆಡಂದು ಉನ್ ಪವಳವಾಯ್ ಕಾಣ್ಬೇನೇ” (ನಿನ್ನಗರ್ಭ ಗೃಹದ ಮುಂದಿರುವ ಹೊಸ ಲಾಗಿದ್ದು, ನಿನ್ನ ಹವಳದಂತಿರುವ ತುಟಿಗಳನ್ನು ಕಾಣುವಂತಾಗಬೇಕು) —ಎಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿರುವುದರಿಂದ, ಆ ಭಗವಂತನ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ಇಂದೂ ಎಲ್ಲ ವಿಷ್ಣು ದೇವಾಲಯಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಗರ್ಭಗೃಹದ ಹೊಸಲಿನ ರೂಪದಲ್ಲಿದ್ದು ಪರಮಾತ್ಮನ ಅರ್ಚಾಮೂರ್ತಿಯ ದರ್ಶನವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರುವರೆಂದೇ —ಹಿರಿಯರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಕುಲಶೇಖರಾಚಾರ್ಯವರು ‘ಸೆರುಮಾಳ್ ತಿರುಮೋಳಿ’—ಎಂಬ ಏಕೈಕ ದಿವ್ಯ ಪ್ರಬಂಧವನ್ನು ಹಾಡಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ೧೦೫ ಪದ್ಯಗಳಿವೆ. ಇವನ್ನು ೧೦ ‘ತಿರುಮೋಳಿ’ (ದಶಕ) ಯಾಗಿ ವಿಭಜಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಒಂದೊಂದು ‘ತಿರುಮೋಳಿ’ ಯಲ್ಲಿಯೂ ಹತ್ತಕ್ಕಿಂತ ಸ್ವಲ್ಪಹೆಚ್ಚಾಗಿಯೋ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿಯೋ ಪದ್ಯಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಒಂದೊಂದು ದಶಕವೂ ಒಂದೊಂದು ವಿಷಯವನ್ನಾಧರಿಸಿ ರಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಥಮ ದಶಕದಲ್ಲಿ, ಆಚಾರ್ಯವರು ಶ್ರೀರಂಗಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಬಿಜಯ ಮಾಡಿಸಿರುವ ಭಗವಂತನ ಅರ್ಚಾಮೂರ್ತಿ ಸ್ವರೂಪನಾದ ಶ್ರೀರಂಗನಾಥನ ಸ್ವರೂಪ ರೂಪಗುಣ ವಿಭವೈಶ್ವರ್ಯಗಳನ್ನು ಪರಿಪರಿಯಾಗಿ ಬಣ್ಣಿಸಿ, ತಾನು ಶ್ರೀರಂಗಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ಶ್ರೀರಂಗನಾಥನನ್ನು ದರ್ಶನಮಾಡುವ ಭಾಗ್ಯವು ತನಗೆಂದು ಲಭಿಸುವುದೋ—ಎಂದು ತನ್ನ ಆಸೆಯನ್ನು ಬಿಚ್ಚುಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಹಾಡಿದ್ದಾರೆ. ದ್ವಿತೀಯ ದಶಕದಲ್ಲಿ ಆಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿರುವ ಪರಮ ಭಾಗವತರ ಮಹಿಮೆ ಅಪಾರವಾದುದೆಂದು ಬಣ್ಣಿಸಿದ್ದಾರೆ, ತೃತೀಯ ದಶಕದಲ್ಲಿ ಭಾವನಾಪ್ರಕರ್ಷದಿಂದ ತಾವು ಆ ಭಾಗವತರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರಾದ ರೀತಿಯನ್ನು ವರ್ಣಿಸಿದ್ದಾರೆ, ಚತುರ್ಥದಶಕದಲ್ಲಿ ತಾವು ಬಾಳಬೇಕಾದರೆ ತಿರುಮಲೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವುದಾದರೊಂದು ಜನ್ಮವನ್ನು ಪಡೆಯಬೇಕೆಂದು ತಮ್ಮ ಆಸೆಯನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಪಂಚಮ ದಶಕದಲ್ಲಿ ‘ತಿರುವಿತ್ತು ಎಕ್ಕೋಟ್ಟು’— ಎಂಬ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಬಿಜಯಮಾಡಿಸಿರುವ ಪರಮಾತ್ಮನಲ್ಲಿ ಶರಣಾಗತಿಗೆ ಅವಶ್ಯಕವಾದ ತನ್ನ ಅನನ್ಯಗತಿತ್ವವನ್ನು ವಿಜ್ಞಾಪಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಷಷ್ಠದಶಕದಲ್ಲಿ, ಗೋಪಿಕೆಯರ ಭಾವವನ್ನುತಾಳಿ, ಅವರು ಪರಮಾತ್ಮನ ವಿರಹವ್ಯಥೆಯಲ್ಲಿ ತೊಳಲುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಅನುಭವಿಸಿದ ದುಃಖವನ್ನು ತೋಡಿಕೊಂಡ ಬಗೆಯನ್ನೂ; ಸಪ್ತಮದಶಕದಲ್ಲಿ, ದೇವಕಿ ದೇವಿಯು ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಹಡೆದರೂ, ಅವನ ಯಾವೊಂದು ಬಾಲ್ಯಲೀಲಾರಸಗಳನ್ನೂ ಅನುಭವಿಸಲಾರದುದರಿಂದಂಟಾದ ದುಃಖವನ್ನು ತೋಡಿಕೊಂಡಬಗೆಯನ್ನೂ ಅಷ್ಟಮದಶಕದಲ್ಲಿ ಕೌಸಲ್ಯೆಯು, ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರನನ್ನು ತೊಟ್ಟಿಲಲ್ಲಿಟ್ಟು ಜೋಗುಳ ಹಾಡಿದ ರೀತಿಯನ್ನೂ; ನಮದಶಕದಲ್ಲಿ ದಶರಥನು, ತನ್ನ ಮಗನು

ವನವಾಸಕ್ಕೆ ಹೋದುದರಿಂದ ತನಗಾದ ದುಃಖವನ್ನು ತೋಡಿಕೊಂಡ ಬಗೆಯನ್ನೂ ಪರಿಪರಿಯಾಗಿ ಬಣ್ಣಿಸಿ; ಅಂತಿಮವಾದ ದಶಮದಶಕದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣದ ಸಪ್ತಕಾಂಡಗಳ ಕಥೆಯನ್ನೂ ಸಂಕ್ಷೇಪವಾಗಿ ಹಾಡಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.

ಈ ಕೃತಿಯ ಪ್ರಕಟಣೆಗೆ ಅರ್ಥಿಕನೆರವನ್ನಿತ್ತು ಸಹಾಯಮಾಡಿರುವ ತಿರುಮಲೆ ತಿರುಪತಿ ದೇವಸ್ಥಾನದವರಿಗೆ ದಾಸನು ಅತ್ಯಂತ ಕೃತಜ್ಞನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ತಿರುಪತಿ ತಿರುಮಲಾದೇವಸ್ಥಾನದ ಮುಖ್ಯ ನಿರ್ವಹಣಾಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೂ ಮತ್ತು ಸಂಪಾದಕರಿಗೂ ದಾಸನ ಅನಂತವಂದನೆಗಳು.

ಈ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಪ್ರಕಾಶಪಡಿಸಲು ಅನುಗ್ರಹಲೇಖವೊಂದನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸಿ ಬೇಕೆಂದು, ದಾಸನು ಶ್ರೀರಂಗಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಪೌಂಡರೀಕಪುರಂ ಅಂಡವನ್ ಆಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ಬಿಜಯಮಾಡಿರುವ ದಾಸನ ಗುರುಗಳಾದ ಪರಮಹಂಸೇತ್ಯಾದಿ ಬಿರುದಾಂಕಿತರಾದ (ಪರವಾಕ್ಪೊಂಟ್ಟೈ ಅಂಡವನ್) ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ ಗೋಪಾಲದೇಶಿಕ ಮಹಾದೇಶಿಕನ್ ಸ್ವಾಮಿಗಳ ಸನ್ನಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದ ಕೂಡಲೆ, ಸಂತುಷ್ಟಾಂತರಂಗರಾಗಿ, ದಾಸನ ಮೇಲೆ ಕೃಪೆಮಾಡಿ ಈ ಕೃತಿಗೆ ರಕ್ಷಾಕವಚದಂತೆ, ಅನುಗ್ರಹ ಲೇಖನವನ್ನು ಸಂಸ್ಕೃತ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಬರೆದುಕೊಟ್ಟು ಅನುಗ್ರಹಿಸಿರುವ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ ಸ್ವಾಮಿಗಳಿಗೆ ದಾಸನು ಚಿರಖುಣಿಯಾಗಿದ್ದಾನೆ.

ಆದಷ್ಟು ಜಾಗ್ರತೆ ಮುದ್ರಿಸಿ ಪ್ರಕಾಶಿಸಬೇಕೆಂಬ ಸದುದ್ದೇಶ್ಯದಿಂದ ಈ ಗ್ರಂಥವು ಎರಡು ಮುದ್ರಣಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಮುದ್ರಿತವಾಯಿತು. ಈ ಉದ್ದೇಶ್ಯವನ್ನು ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಲು, ಆದಷ್ಟು ಜಾಗ್ರತೆ, ಸುಂದರವಾಗಿ ಈ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಮುದ್ರಿಸಿ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ದಾಸನ ಸ್ನೇಹಿತರಾದ, ಲಕ್ಷ್ಮೀ ಪ್ರಿಂಟಿಂಗ್ ವರ್ಕ್ಸ್‌ನ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಶೇಷಾದ್ರಿಯವರಿಗೂ, ಜಯದೇವ ಪ್ರಿಂಟರ್ಸ್‌ನ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಶಿವಾನಂದಯ್ಯನವರಿಗೂ ಮತ್ತು ಅವರ ಸಹೋದ್ಯೋಗಿಗಳಿಗೂ ದಾಸನು ಅಭಾರಿಯಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಕನ್ನಡ ಜನತೆಯು ಈ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಕೊಂಡು, ಓದಿ ಭಗವಂತನ ಕೃಪೆಗೆ ಪಾತ್ರರಾದರೆ, ದಾಸನ ಶ್ರಮವು ಸಾರ್ಥಕವಾಗುತ್ತದೆ,

ಇತಿ ಭಕ್ತಜನವಿಧೇಯ,
ಸ್ವಚ್ಛಂದಂ ಅನಂತನರಸಿಂಹಾಚಾರ್

 * ಸಮರ್ಪಣೆ *

ಶ್ರೀವಾಸದೇಶಿಕರವರಸ್ಯ ಪದಾನುಕಂಪಾತ್
 ಸಂಪಾದಿತಾನುತಿಲತಾ ಹೃದಯಾಲನಾಲೇ |
 ಗೋಪಾಲಸಂಯಮಿ ಪದಾಂಬುಜ ಭಕ್ತಿ ಸಾರ-
 ಸಂವರ್ಧಿತಾ ವಿಜಯತೇ ಗುರುವೈಭವೇನ ||

ಧರ್ಮ ಸಂಸ್ಥಾಪನೆಮಾಡಿ, ಜೀತನರಿಗೆ ಮುಕ್ತಿ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ತೋರಿ, ಜೀತನೋದ್ಧಾರಮಾಡುವ ಸಲುವಾಗಿಯೇ ಪರಮ ಕಾರುಣಿಕನಾದ ಪರಮಾತ್ಮನು ಪ್ರತಿಯುಗದಲ್ಲಿಯೂ ಅವತರಿಸುತ್ತಾನೆ. ಕೆಲಸಮಯದಲ್ಲಿ ತಾನೇ ನೇರವಾಗಿ ಅವತರಿಸದೆ, ನಿತ್ಯವಿಭೂತಿಯಲ್ಲಿ ನಿರಂತರವಾಗಿ ತನ್ನ ಸೇವೆ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಕೆಲ ನಿತ್ಯಾತ್ಮರನ್ನು ಪ್ರಕೃತಿಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ಅವತರಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಿ, ಅವರ ಮುಖಾಂತರ ಧರ್ಮ ಸಂಸ್ಥಾಪನೆ ಮಾಡಿಸಿ, ಜೀತನೋದ್ಧಾರ ಮಾಡಿಸುತ್ತಾನೆ. ಆ ರೀತಿಯಾಗಿ ಅವತರಿಸಿದ ನಿತ್ಯಾತ್ಮರೇ ನಮ್ಮ ಆಳ್ವಾರಾಚಾರ್ಯರೆಲ್ಲರೂ. ಈ ಮಹಾತ್ಮರು ಇಲ್ಲಿ ಅವತರಿಸುವಾಗ, ನಮ್ಮಂತೆಯೇ ಮನುಷ್ಯದೇಹವನ್ನು ಪಡೆದು ಕೊಂಡಿದ್ದರೂ, ಭಗವಂತನ ಅವತಾರ ಕಾಲದ ಅವನ ಗುಣವಿಭಿ-
 ವೈಶ್ವರ್ಯ ಸ್ವಭಾವಾದಿಗಳಿಗೆ ಕುಂದಿಲ್ಲದಂತಿರುವ ದೇಹದಂತೆಯೇ, “ಪ್ರಕೃತಿಂ ಸ್ವಾಂ ಅಧಿಷ್ಠಾಯ ಸಂಭವಾಮ್ಯಾತ್ಮಮಾಯಯಾ” — ಎಂದು ಹೇಳಿರುವಂತೆಯೇ ತಮ್ಮದೇ ಆದನಿತ್ಯಾತ್ಮರ ಗುಣವಿಭಿವೈಶ್ವರ್ಯಸ್ವಭಾವಾದಿಗಳನ್ನು ಬಿಡದಂತೆಯೇ, (ಆತ್ಮಮಾಯಯಾ) ತಮಗೂ ಅಂತರ್ಯಾಮಿಯಾಗಿರುವ ಪರಮಾತ್ಮನ ಸಂಕಲ್ಪಾಧೀನರಾಗಿ ಅವತರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಮಾಯೆಯಿಂದ ಮರೆ-
 ಮಾಚಲ್ಪಟ್ಟ ಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳವರು, ಭಗವಂತನ ಅವತಾರ ಕಾಲದ ಸ್ವರೂಪವನ್ನೂ ಆಳ್ವಾರಾಚಾರ್ಯರ ಅವತಾರಕಾಲದ ಸ್ವರೂಪವನ್ನೂ ಕೇವಲ ಬದ್ಧ ಜೀತನರ ಕರ್ಮಗತವಾದ ದೇಹದಂತೆಯೇ, ಕರ್ಮಗತವಾದುದೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ಅವರನ್ನೂ ತಿರಸ್ಕರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇದನ್ನೇ ಗೀತಾಚಾರ್ಯನೂ — “ಅವಜಾನಂತಿ ಮಾಂ ಮಾಥಾಃ ಮಾಯಯಾಸಹೃತಜೀತಸಃ” — ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ.

ಶ್ರೀಯಃಪತಿಯಾದ-ಶ್ರೀಮನ್ನಾರಾಯಣನು ಆದಿಶೇಷಾವತಾರರಾದ ಭಗವದ್ರಾ-
 ಮಾನುಜರ ಮುಖಾಂತರ, ವಿಶಿಷ್ಟಾದ್ವೈತದರ್ಶನವನ್ನು ಸ್ಥಾಪನೆಮಾಡಿದನು.

ಭಗವದ್ರಾಮಾನುಜರಿಂದ, ಬದ್ಧ ಚೇತನರು ಕರ್ಮಬಂಧವನ್ನು ನೀಗಿಸರಮಾತ್ಮ-
ನನ್ನು ಪಡೆಯಲು ತೋರಿರುವ ಉಪಾಯಗಳೆರಡು. ಒಂದು ಕರ್ಮ-
ಯೋಗ ಜ್ಞಾನಯೋಗಸಹಕೃತವಾದ ಭಕ್ತಿಯೋಗ. ಮತ್ತೊಂದು ಶರಣಾಗತಿ.
ಇವೆರಡರಲ್ಲಿ ಯಾವುದಾದರೊಂದು ಉಪಾಯವನ್ನನುಷ್ಠಿಸಿದರೂ ಮುಕ್ತಿಯನ್ನು
ಪಡೆಯಬಹುದು.

ಎರಡೂ ರೀತಿಯ ಉಪಾಯಾನುಷ್ಠಾನಮಾಡುವವರೂ ಭಗವಂತನ ಆಜ್ಞಾ
ಅನುಜ್ಞಾ ಕೈಂಕರ್ಯರೂಪವಾದ ಶ್ರುತಿಸ್ಮೃತಿ ಜೋದಿತವಾದ ನಿತ್ಯನೈಮಿತ್ತಿಕ
ಕರ್ಮಾನುಷ್ಠಾನವನ್ನು ಮಾಡಿಯೇ ತೀರಬೇಕು. ವರ್ಣಾಶ್ರಮಧರ್ಮವನ್ನು
ಪರಿಪಾಲಿಸಿಯೇ ತೀರಬೇಕು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಧಾನವಾಗಿ ವೇದಾಧ್ಯಯನವನ್ನು
ತ್ರಿವರ್ಣಕರೂ ಅತ್ಯವಶ್ಯವಾಗಿ ಮಾಡಿಯೇ ತೀರಬೇಕು. ಈ ಎಲ್ಲ ವಿಷಯಗಳು
ಭಗವದ್ರಾಮಾನುಜರಿಂದ ಶ್ರೀ ಭಾಷ್ಯಾದಿ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ತಿಳಿಸಿದ್ದರೂ
ಕಲಿಯ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಭಗವದ್ರಾಮಾನುಜರ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ
ಮಾಡಿರುವವರೂ, ಅನೇಕರು ವೇದಾಧ್ಯಯನಾದಿಗಳನ್ನು ತಾಮ್ರ ಮಾಡದೆ,
ಇತರರಿಗೂ ಮಾಡಿಯೇ ತೀರಬೇಕೆಂದು ತಿಳಿಸದೆ, ಚೇತನರ ಅವನತಿಗೆ
ಕಾರಣರಾದುದರಿಂದ ಚೇತನೋದ್ಧಾರ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಹೆಬ್ಬಯಕೆಯುಳ್ಳ
ಭಗವಂತನು ತನ್ನ ನಿಶ್ವಾಸರೂಪವಾದ ವೇದಗಳ ಮೂರ್ತಸ್ವರೂಪವಾದ
ಗರುಡನನ್ನೇ ಇಲ್ಲಿ “ವೆಣ್ಣಾತ್ತಂಕರೈ ಆಂಡವನ್ ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಮಹಾದೇಶಿಕನ್”
ರೂಪದಲ್ಲಿ ಅವತರಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಿ, ಅವರ ಮುಖಾಂತರ ಭಗವದ್ರಾಮಾನುಜರು
ಉಪದೇಶಿಸಿದ ನಿತ್ಯ ನೈಮಿತ್ತಿಕ ಕರ್ಮಾನುಷ್ಠಾನ, ವೇದಾಧ್ಯಯನಾದಿ
ಧರ್ಮಗಳನ್ನೂ ಪುನಃ ಸ್ಥಾಪಿಸಿ, ಚೇತನೋದ್ಧಾರ ಮಾಡಿದನು.

ವೆಣ್ಣಾತ್ತಂಕರೈ ಆಂಡವನ್ ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಮಹಾದೇಶಿಕನ್ ಸ್ವಾಮಿವರ್ಯರು
ದಿವಾಂಕ : ೧೯-೩-೧೮೮೨, ಖರನಾಮ ಸಂವತ್ಸರದ ಮೀನಮಾಸ
ಅನುರಾಧಾ ನಕ್ಷತ್ರದಂದು ‘ವೆಣ್ಣಾತ್ತಂಕರೈ’.....ಎಂಬ ದಿವ್ಯಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ, ಸಾಕ್ಷಾತ್
ವೇದಾತ್ಮಾ ವಿಹಗೇಶ್ವರನ ಅವತಾರ ಸ್ವರೂಪರಾಗಿ, ಶ್ರೀ ಉ. ವೇ. ವೇಲಾಮೂರು
ವರದಕೃಷ್ಣ ಮಾಹಾರ್ಯ ಮತ್ತು ಶ್ರೀಮತಿ ಅಲರ್‌ಮೇಲ್‌ಮಂಗೈಯವರ
ಸುಪುತ್ರರಾಗಿ ಅವತರಿಸಿ ಶೇಷಾದ್ರಿ ಎಂಬ ನಾಮಂಕಿತರಾಗಿ ಮೂರೂ ವೇದ-
ಗಳನ್ನೂ ಪಡಂಗಳಹಿತವಾಗಿ ಸಲಕ್ಷಣವಾಗಿ ಅಧ್ಯಯನಮಾಡಿ, ಅವುಗಳಿಗೆ
ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಶೌತ, ಕಲ್ಪ, ಗೃಹ್ಯ, ಅಪರ ಸೂತ್ರಾದಿಗಳನ್ನೂ ಸ್ಮೃತಿಗ್ರಂಥ-
ಗಳನ್ನೂ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸಹಿತವಾಗಿ ಕರತಲಾಮಲಕವಾಗಿ ಅಧಿಕರಿಸಿ, ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯ,
ಗಾರ್ಹಸ್ಥ್ಯ, ವಾನಪ್ರಸ್ಥ ಮತ್ತು ಸಂನ್ಯಾಸವೆಂಬ ನಾಲ್ಕು ಆಶ್ರಮಗಳಲ್ಲಿಯೂ

ಇದ್ದು, ತಮ್ಮ ಅನುಷ್ಠಾನಗಳಿಂದಲೂ ಮತ್ತು ಉಪದೇಶಗಳಿಂದಲೂ ಧರ್ಮ ಸಂಸ್ಥಾಪನೆಮಾಡಿ, ಅನೇಕ ಜೀತನರು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ನಿತ್ಯನೈಮಿತ್ತಿಕ ಕರ್ಮಾನುಷ್ಠಾನದಲ್ಲಿ ತೊಡಗುವಂತೆ ಮಾಡಿದರು. ವಿಶೇಷವಾಗಿ ತಮ್ಮ ಗೃಹಸ್ಥಾಶ್ರಮದಲ್ಲಿ, ಮೂರೂ ವೇದಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ (ಶೌನಕ), ಆಶ್ವಲಾಯನ, ಬೋಧಾಯನ ಆಪಸ್ತಂಬ, ಭಾರದ್ವಾಜ, ದ್ರಾಹ್ಯಾಯಣ, (ಖಾದಿರ) ಕಾತ್ಯಾಯನ ಸೂತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ಯಜ್ಞಯಾಗಾದಿ ಶ್ರೌತಕರ್ಮಗಳನ್ನೂ, (ಜಾತಕರ್ಮನಾಮಕರಣಾದಿ) ಸ್ಮೃತ್ಯುಕ್ತವಾದ ಸ್ಮಾರ್ತ ಕರ್ಮಗಳನ್ನೂ, ತಾವು ಅನುಷ್ಠಾನಮಾಡಿ ತೋರುವುದರೊಡನೆ, ಆಯಾಯಾ ಸೂತ್ರ ಪರಂಪರೆಗೆ ಸೇರಿದವರಿಗೆ ಆಯಾಯಾ ಸೂತ್ರಗಳಲ್ಲಿಯೇ, ತಾವು ಪುರೋಹಿತರೂ ಋತ್ವಿಜರೂ ಆಗಿ ಅನೇಕ ಜೀತನರ ಮುಖಾಂತರ ಅನುಷ್ಠಾನಮಾಡಿಸಿ ಧರ್ಮ ಸಂಸ್ಥಾಪನೆ ಮಾಡಿದರು.

“ಪೂ ಸಂಜ್ಞೇ ತು ಪುರೇ ತಸ್ಮಿನ್ ಶಯನಾತ್ ಪುರುಷೋ ಹರಿಃ |”
—‘ಪೂ’— ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಎಲ್ಲ ವಿಧವಾದ ವ್ಯಷ್ಟಿಶರೀರಗಳಲ್ಲಿಯೂ; ಸರ್ವವಿಧವಾದ ಜೀತನಾಜೀತನಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಯಾರು ವಾಸಿಸುತ್ತಾನೆಯೋ ಅವನೇ ಪುರುಷ. ಮತ್ತು ‘ಸಃ ಯತ್ಸೂರ್ವಃ ಅಸ್ಮಾತ್ ಸರ್ವಸ್ಮಾತ್, ಸರ್ವಾನ್ ಪಾಪಾನಃ ಔಷತ್ ತಸ್ಮಾತ್ ಪುರುಷಃ |’ — ಇತಿ, ತತ್ತು ಸರ್ವ ಪೂರ್ವವರ್ತಿತ್ವ ಸರ್ವಪಾಪಪ್ರದಾಹಕತ್ವರೂಪ ಕಾರಣತ್ವ, ಮೋಕ್ಷ ಪ್ರದತ್ವಶಕ್ತಿಯಾಚ ಪುರುಷತ್ವಂ ತಸ್ಯ ಶ್ರೀಯಃ ಪತೇರೇವ ||” — ಎಲ್ಲ ಜೀತನಾ ಜೀತನಗಳಿಗೂ ಪೂರ್ವದಿಂದಲೂ ಇದ್ದು, ಜೀತನರ ಸರ್ವವಿಧ ಪಾಪಗಳನ್ನೂ ಸುಟ್ಟುಹಾಕಲು ಕಾರಣನಾದ, ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸಲು ಶಕ್ತನೂ ಆದವನೇ ಪುರುಷ — ಎಂದು ಹೇಳಿರುವುದರಿಂದ ‘ಪುರುಷ’—ಶಬ್ದವು ಶ್ರೀಯಃ ಪತಿಯಾದ ಶ್ರೀಮನ್ನಾರಾಯಣನಿಗೆ ಮಾತ್ರವೇ ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತದೆ. ಇತರ ಎಲ್ಲ ಜೀತನರೂ ಸ್ತ್ರೀಪ್ರಾಯರೇ ಆಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಪುರುಷರು ತಮಗೆ ಇಷ್ಟರಾದ ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ವಿವಾಹವಾಗಿ ಅವರನ್ನು ಕನ್ಯಾಸೆರೆಯಿಂದ ಬಿಡಿಸಿ ಅವರೊಡನೆ ರಮಿಸಿ, ಅವರಿಗೆ ಸಂತೋಷದಾಯಕರಾಗಿ ತಾವೂ ಸಂತೋಷ ಪಡುವಂತೆಯೇ ಭಗವಂತನೂ ಸ್ತ್ರೀಪ್ರಾಯರಾದ ಜೀತನರನ್ನು ವಿವಾಹವಾಗಿ ಅವರನ್ನು ಕರ್ಮಬಂಧದಿಂದ ಬಿಡಿಸಿ ಅವರೊಡನೆ ರಮಿಸಿ, ಅವರಿಗೆ ನಿರಂತರವಾದ ಆನಂದವನ್ನಂಟುಮಾಡಿ, ತಾನೂ ಸುಖಿಸುತ್ತಾನೆ.

ಜೀವಾತ್ಮನು ಭಗವಂತನ ಅಡಿವಾಸೆಯಲ್ಲಿ ಮಾಡುವ ಶರಣಾಗತಿಯೇ ಜೀವಾತ್ಮ ಪರಮಾತ್ಮರ ವಿವಾಹ. ಲೌಕಿಕ ವಿವಾಹದಂತೆಯೇ, ಇಲ್ಲಿಯೂ ಪರನಾದ ಪರಮಾತ್ಮನು, ತನ್ನ ಮಿತ್ರಭೂತರಾದ ನಿತ್ಯಾತ್ಮರನ್ನು ಲೀಲಾವಿಭೂತಿಗೆ

ಆಚಾರ್ಯರ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಕಳುಹಿಸಿ, ತನ್ನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಯುತರಾಗಿ, ತನ್ನನ್ನೇ ಸೇರಬೇಕೆಂದಿರುವ ಜೀತನರನ್ನು ತನಗೆ ವಿವಾಹ ಮಾಡಿಸಬೇಕೆಂದು ಅಜ್ಞೆಯಿತ್ತು ಕಳುಹಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಆ ಆಚಾರ್ಯರಾದರೋ ಎಲ್ಲ ಜೀತನರಿಂದಲೂ ವರಿಸಲು ಯೋಗ್ಯನಾದ ವರನಾದ ಶ್ರೀಯಃ ಪತಿಯಾದ ಶ್ರೀಮನ್ನಾರಾಯಣನ ಸ್ವರೂಪ ರೂಪ ಗುಣವಿಭವೈಶ್ವರ್ಯಾದಿಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಪ್ರೀಪ್ರಾಯರಾದ ಜೀತನರ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿಯೇ ಆಗಾಗ್ಗೆ ವರ್ಣಿಸುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಅಂತೆಯೇ ಯಾವಜೀತನರು ಆ ಪರಮಾತ್ಮನನ್ನೇ ವರಿಸಿ ಅವನಲ್ಲಿಯೇ ತನ್ನ ರಕ್ಷಾಭರವನ್ನು ಅರ್ಪಿಸಿ, ಶರಣಾಗತಿ-ಎಂಬ ಕರ್ಮದ ಮುಖಾಂತರ ಆತನನ್ನು ವಿವಾಹವಾಗಿ, ಅನ್ಯದೇವತಾಭಜನಾದಿಗಳನ್ನು ಮಾಡದೆ, ಪಾತಿವ್ರತ್ಯಧರ್ಮದಿಂದ ಆತನಲ್ಲಿಯೇ ಪ್ರೀತ್ಯತಿಶಯರೂಪವಾದ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಕೂಡಿ, ಅವನ ಆಜ್ಞಾನುಜ್ಞಾಕೈಂಕರ್ಯ ಮಾಡುತ್ತಾ, ಅವನ ಪ್ರೀತಿ ಪೂರ್ವಕವಾದ ಅನುಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರರಾಗುತ್ತಾರೆಯೋ ಅವರು ಸರ್ವವಿಧವಾದ ದುಃಖಗಳಿಂದಲೂ ದೂರರಾಗಿ ನಿರಂತರವಾದ ಬ್ರಹ್ಮಾನಂದವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾರೆ—ಎಂದೂ ಆಚಾರ್ಯರು ಆಗಾಗ್ಗೆ ವರ್ಣಿಸುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ.

ಈ ರೀತಿಯಾದ, ಆಚಾರ್ಯರ ಉಪದೇಶವನ್ನು ಕೇಳಿದ ಜೀತನರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಆ ಪರಮಾತ್ಮನನ್ನೇ ವಿವಾಹವಾಗಬೇಕೆಂಬ ಆಸೆಯುದಿಸುತ್ತದೆ. ಆಗ ಆ ಜೀತನರು ಆಚಾರ್ಯರ ಸನ್ನಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ಪರಮಾತ್ಮನಲ್ಲಿ ತನ್ನ ರಕ್ಷಾಭರಸಮರ್ಪಣಾರೂಪವಾದ ಶರಣಾಗತಿಯನ್ನು ಅನುಷ್ಠಿಸಬೇಕಾಗಿ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆಗ ಆಚಾರ್ಯರು ಶ್ರದ್ಧಾ, ಭಕ್ತಿಯೇ ಮೊದಲಾದ ಗುಣಗಳಿಂದಕೂಡಿದ ತನ್ನನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿದ ಜೀತನರ ವಿಷಯವನ್ನು ಪರಮಾತ್ಮನಲ್ಲಿ ಅರುಹಿ, ಆ ಪರಮಾತ್ಮನೇ ಆ ಜೀತನರ ರಕ್ಷಾಭರವನ್ನು ವಹಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿ, ಅವನನ್ನು ಒಪ್ಪಿಸಿ, ಜೀವಾತ್ಮ ಪರಮಾತ್ಮರ ವಿವಾಹ ರೂಪವಾದ ಶರಣಾಗತಿಯನ್ನು ಅನುಷ್ಠಿಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ವಿವಾಹದಲ್ಲಿ ಆಚಾರ್ಯರು ಪರಮಾತ್ಮನಿಗೆ ಮಿತ್ರನಂತಿದ್ದು, ಕನ್ಯಾದಾತೃವೂ ಆಗಿದ್ದಾರೆ. ಜೀವಾತ್ಮನೇ - ಮದುವಣಗಿತ್ತಿ. ಪರಮಾತ್ಮನೇ—ವರ. ವಿವಾಹದಲ್ಲಿ ಪರಮಾತ್ಮನು ಜೀತನನಿಗೆ—ಯಾವಜ್ಜೀವವೂ ನಿರಂತರವಾದ ನಿರಪರಾಧವಾದ ಭಗವದ್ಭಾಗವತ ಕೈಂಕರ್ಯ-ರೂಪವಾದ ಮಾಂಗಲ್ಯ ಸೂತ್ರವನ್ನು ಕಟ್ಟುತ್ತಾನೆ. ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ವೇದಾಂತ ದೇಶಿಕರು ತಮ್ಮ 'ಶರಣಾಗತಿ ದೀಪಿಕಾ'—ಎಂಬ ಸ್ತೋತ್ರ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ "ದತ್ತಾಃ ಪ್ರಜಾಃ ಜನಕವತ್ಪದದೇಶಿಕೇಂದ್ರೈಃ ಪತ್ಯಾಭಿನಂದ್ಯಭವತಾಪರಿಣೇಯಮಾನಾಃ | ಮಧ್ಯೇ ಸತಾಂ ಮಹಿತಭೋಗವಿಶೇಷಸಿದ್ಧಿಃ ಮಾಂಗಲ್ಯ ಸೂತ್ರಮಿವ ಬಿಭೃತಿ ಕಿಂಕರತ್ವಂ||"—ಎಂಬ ಶ್ಲೋಕದಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ರೀತಿಯಾದ ವಿವಾಹದಿಂದ,

“ಮಣಿವರ ಇವ ಶೌರೇಃ ನಿತ್ಯ ಹೃದ್ಯೋಪಿ ಜೀವಃ”--ಎಂದು ಹೇಳುವಂತೆ-
ತನಗೆ ಹೃದ್ಯನಾದ ಚೇತನನ್ನು ಪಡೆದು ಪರಮಾತ್ಮನೂ ಅತಿಶಯವಾದ ಆನಂದ
ವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾನೆ. ಚೇತನರಾದರೋ ಅನಾದಿಯಾದ ಕರ್ಮಬಂಧವನ್ನು
ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಪರಬ್ರಹ್ಮನೊಡನೆ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಪರಿಪೂರ್ಣ ಬ್ರಹ್ಮಾನಂದವನ್ನು
ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ ಜೀವಾತ್ಮಪರಮಾತ್ಮರಿಬ್ಬರಿಗೂ ನಿರಂತರವಾದ
ಆನಂದಕ್ಕೆ ಕಾರಣಭೂತರು ಆಚಾರ್ಯರೇ ಆಗಿರುತ್ತಾರೆ.

ಆಂಡಾಳ್ ಅಥವಾ ಗೋದಾದೇವಿಯ ಅವತಾರಕಾಲದಲ್ಲಿ, ಆಕೆಯೊಬ್ಬಳನ್ನು
ತನಗೆ ಧಾರೆಯೆರೆದು ಕೊಟ್ಟುದದರಿಂದಲೇ ಪರಿಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಸಂತುಷ್ಟನಾದ
ರಂಗನಾಥನು, ಆ ಕನ್ಯಾದಾತಾರರಾದ (ಪೆರಿಯಾಳ್ವಾರ್) ವಿಷ್ಣು ಚಿತ್ತರನ್ನು, ಎಲ್ಲ
ದೇವತೆಗಳ ಸಮ್ಮುಖದಲ್ಲಿ ತಾನು ನಮಸ್ಕರಿಸಿ, ಎಲ್ಲ ದೇವತೆಗಳಿಂದಲೂ ಅವರು
ಅಭಿವಂದನೀಯರೆಂದೂ ಉದ್ಘೋಷಿಸಿ, ಎಲ್ಲರೂ ಅವರನ್ನು ನಮಸ್ಕರಿಸುವಂತೆ
ಮಾಡಿದನು. ಆದುದರಿಂದಲೇ ವಿಷ್ಣು ಚಿತ್ತರ ತನಿಯನ್ ಶ್ಲೋಕದಲ್ಲಿ--
“ಶ್ವಶುರಮಮರವಂದ್ಯಂ ರಂಗನಾಥಸ್ಯ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ದ್ವಿಜಕುಲತಿಲಕಂ ತಂ ವಿಷ್ಣು-
ಚಿತ್ತಂ ನಮಾಮಿ |”--ಎಂದು ಅವರನ್ನು ಕೊಂಡಾಡುತ್ತಾರೆ. ಒಬ್ಬ ಕನ್ನಿಕೆ
ಯನ್ನು ಪರಮಾತ್ಮನಿಗೆ ಧಾರೆಯೆರೆದು ಕೊಟ್ಟುದದರಿಂದಲೇ ವಿಷ್ಣು ಚಿತ್ತರಿಗೆ-
ಈ ರೀತಿಯಾದ ಮಹಿಮೆಯುಂಟಾದುದಾದರೇ, ಅಸಂಖ್ಯಾತರಾದ ಚೇತನರನ್ನು
ಪರಮಾತ್ಮನಿಗೆ ಧಾರೆಯೆರೆದುಕೊಟ್ಟ ನಮ್ಮ ಆಚಾರ್ಯರ ಮಹಿಮೆಯಾದರೋ
ವರ್ಣಿಸಲಸದಳವಾದುದಲ್ಲವೇ ? ನಮ್ಮ ಆಚಾರ್ಯರು ಸರ್ವವಿಧವಾದ
ಚೇತನಾಚೇತನರಿಂದಲೂ, ಪರಮಾತ್ಮನಿಂದಲೂ ಅಭಿನಂದನೀಯರು--ಎಂದು
ನಿರ್ದಂದೇಹವಾಗಿ ಹೇಳಬಹುದು. ಆದುದರಿಂದಲೇ “ಭಗವಂತಂ ಅತಿಶೇತೇ
ಆಚಾರ್ಯಃ”--“ಆಚಾರ್ಯರು ಮಹಿಮೆಯಲ್ಲಿ ಭಗವಂತನನ್ನೂ ಮೀರಿರುವರು”
--ಎಂದು ಹೇಳಿದರೆ ತಪ್ಪಾಗದು.

ಸ್ವಾಮಿವರ್ಯರು ಸಂನ್ಯಾಸಾಶ್ರಮವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದಂತೆ
ಭಗವಂತನನ್ನು ಸೇರಲು ಯೋಗ್ಯರಾದ ಅನೇಕ ಚೇತನರನ್ನು ಪ್ರಪತ್ತಿ
ಅಥವಾ ಶರಣಾಗತ್ಯನುಷ್ಠಾನವೆಂಬ ವಿವಾಹದಲ್ಲಿ ಪರಮಾತ್ಮನಿಗೆ ಕನ್ಯಾಕಾದಾನ
ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟು (ಚೇತನೋದ್ಧಾರ ಮಾಡಿ) ಭಗವಂತನಿಗೆ ಮಾವನಾಗಿ, ಭಗವಂತ
ನಿಂದಲೂ, ದೇವತೆಗಳೇ ಮೊದಲಾದ ಎಲ್ಲ ಚೇತನರಿಂದಲೂ ವಂದಿಸಲು ಅರ್ಹರಾಗಿ
ಶ್ರೀರಂಗದಲ್ಲಿರುವ ಪೌಂಡರೀಕಪುರಂ ಶ್ರೀಮದಾಂಡವನ್ ಸ್ವಾಮಿಗಳ ಆಶ್ರಮ-
ದಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ೨೩ ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಆಚಾರ್ಯಪೀಠವನ್ನಲಂಕರಿಸಿ, ಅನೇಕ
ಚೇತನೋದ್ಧಾರಮಾಡಿ, ವಿಶೇಷವಾಗಿ ದಾಸನಿಗೆ ಪಂಚಸಂಸ್ಕಾರಮಾಡಿ ದಾಸನ

ರಕ್ಷಾಭರವನ್ನು ಪರಮಾತ್ಮನಲ್ಲಿರ್ಪಿಸಿ ದಾಸನಿಗೆ ಮಂತ್ರ ಮಂತ್ರಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಪ-
ದೇಶಿಸಿ ವಸ್ತುತ್ವವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿ, ಸಿದ್ಧಾರ್ಥವರುಷ ಮೀನಮಾಸದ ೨೭ನೆಯ
ತೇದಿ, ಕೃಷ್ಣಪಕ್ಷ ನವಮಿಯಂದು (ದಿನಾಂಕ : ೯-೪-೧೯೮೦) ಮಧ್ಯಾಹ್ನ :
೨ ಘಂಟೆಯ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಪರಮಪದವನ್ನು ಸೇರಿ, ಈಗ ಶ್ರೀವೈಕುಂಠಲೋಕ
ದಲ್ಲಿ ನಿರಂತರ ಭಗವಂತನ ಕೈಂಕರ್ಯವನ್ನೆಸಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಈ ರೀತಿ ಮಹಿಮಾನ್ವಿತ
ರಾದ ದಾಸನ ಆಚಾರ್ಯರಾದ ವೆಣ್ಣಾತ್ತಂಕರೈಅಂಡವನ್ ಶ್ರೀನಿವಾಸಮಹಾ-
ದೇಶಿಕನ್ ಸ್ವಾಮಿಗಳವರ ಕರತಲದಲ್ಲಿ ಈ ಪೆರುಮಾಳ್ ತಿರುಮೋಳಿ - ಕನ್ನಡ
ಪ್ರತಿಸದಾರ್ಥ ಮತ್ತು ವಿವರಣಾತ್ಮಕ ಗ್ರಂಥವು ಅವರ ಅವತಾರ ಶತಾಬ್ದ್ಯ-
ತ್ಸವದ ಸವಿನೆನಪಾಗಿ ದಾಸನಿಂದ ಅರ್ಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವುದಿ.

ಗೋಪಾಲಸೂರಿಗುರುವರ್ಯಕ್ಕಪೋಪಲಬ್ಧ -
ನಾಗ್ಗೇವತಾಮನುಗತಾರ್ಥವಿಶೇಷಜಿಂತಾ |
ಸಂಪ್ರಾಪ್ತಧೀಃ ಗುರುವರಸ್ಯ ಕರದ್ವಯೇಽಸ್ಮಿನ್
ಮಾಲಾಮಿನಾಮಾರ್ಪಯತಿ ಭಕ್ತಿರಸಃ ಪ್ರನಾಹಾತ್ ||

ಹಯವದನ ಸದನ ಹೃದಯಂ
ಕಮಲಾಕ್ಷತೋರಣಾಲಂಕೃತಂ ಮಧುರಮ್ |
ಗುರುವರಮುಪಾಸಿತಂ ವಿನರಂ
ಚಕಾಸ್ತು ಪರಶ್ಚತಾಬ್ದಂ ಸದಯಂ ||

— ಇತಿ ಆಚಾರ್ಯಪಾದಾಂಘ್ರೀಣುಃ —

ಸ್ವಚ್ಛಂದಂ ಅನಂತನರಸಿಂಹದಾಸಃ

ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀನಿವಾಸಮಹಾದೇಶಿಕನ್
(ವೆಣ್ಣಾತ್ತಂಕರೈ ಅಂಡವನ್ ಸ್ವಾಮಿಗಳು)

ನಾರಾಯಣಾಖ್ಯಾಯಿತಿರಾಜಪದಾಬ್ಜ ಭೃಂಗ-
ಶ್ರೀನಾಸಯೋಗಿಗುರುಣಾರ್ಪಿತಭಾರಮೀಶೇ |
ಭಕ್ತ್ಯಾದಿಪೂರ್ಣವರದಾರ್ಯಕೃಪಾತ್ಮಚಿಹ್ನಂ
ಶ್ರೀಶ್ರೀನಿವಾಸಮುನಿವರ್ಯಮಹಂ ಪ್ರಪದ್ಯೇ ||

(ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕಮಹೋತ್ಸವದ ಚಿತ್ರ)

ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನೂಮತ್ಸಮೇತಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರಸರಬ್ಬಹೃಣೇ ನಮಃ

ವಾಮೇ ಭೂಮಿಸುತಾ ಪುರಸ್ತು ಹನುಮಾನ್ ಪಶ್ಚಾತ್ ಸುಮಿತ್ರಾಸುತಃ !
ಶತ್ರುಘ್ನೋ ಭರತಶ್ಚ ಸಾರ್ತ್ವದಳಯೋರ್ವಾಯ್ವಾದಿಕೋಣೇಷು ಚ |
ಸುಗ್ರೀವಸ್ಯ ವಿಭೀಷಣಶ್ಚ ಯುವರಾಟ್ ತಾರಾಸುತೋ ಜಾಂಬವಾನ್
ಮಧ್ಯೇ ನೀಲಸರೋಜಕೋಮಲರುಚಂ ರಾಮಂ ಭಜೇ ಶ್ಯಾಮಲಮ್ ||

ಅಸಾದ್ಯನಗರೀಂ ದಿವ್ಯಾಂ ಅಭಿಷಿಕ್ತಾಯ ಸೀತಯಾ |
ರಾಜಾಧಿರಾಜರಾಜಾಯ ರಾಮಭದ್ರಾಯ ಮಂಗಳಮ್ ||

ಶ್ರೀಮತೇ ಶ್ರೀನಿವಾಸಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ
ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತ ಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ
ಶ್ರೀಕುಲಶೇಖರಾಳ್ವಾರ್ ತಿರುವಡಿಕ್ಕೇ ಶರಣಂ

ಶ್ರೀಕುಲಶೇಖರಾಳ್ವಾರ್ ವಿಷಯಕವಾದ (ತನಿಯನ್) ಬಿಡಿಪದ್ಯಗಳೆರಡು.
ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೆಯದು :

ಇನ್ನಮುದ ಮೂಟ್ಟುಹೇನ್ ಇಂಗೇ ನಾ ಪೈಂಗಿಳಿಯೇ !
ತೆನ್ನರಂಗರ್ ಪಾಡವಲ್ಲ ಶೀರ್ ಪೆರುಮಾಳ್ - ಪೊನ್ನಂ
ಶಿಲೈಶೇರ್ ನುದಲಿಯರ್ ವೇಳ್ ಶೇರಲಕೋನ್ -
ಎಂಗಳ್ ಕುಲಶೇಖರನ್ - ಎನ್ನೇಕೂರು

|| ೧ ||

ಪೈಂಗಿಳಿಯೇ = ಮನೋಹರವಾದ ಮರಿಗಳಿಯೇ ! ನಿನಗೆ, ಇನ್ =
ಪರಮ ಭೋಗ್ಯವಾದ, ಅಮುದಂ = ಅವೃತವನ್ನು, ಉಟ್ಟುಹೇನ್ =
ಪ್ರಾಶನಮಾಡಿಸುತ್ತೇನೆ, ಇಂಗೇನಾ = ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಾ, -- ತೆನ್ನರಂಗ = ದಕ್ಷಿಣದಲ್ಲಿನ
ಶ್ರೀರಂಗಕ್ಷೇತ್ರದ ಹಿರಿಮೆಯನ್ನು, ಪಾಡವಲ್ಲ = ಹಾಡುವುದರಲ್ಲೇ ನಿರತರಾದ,
ಶೀರ್ = ಶುಭಗುಣಶಾಲಿಯಾದ, ಪೆರುಮಾಳ್ = ಮಹಾನುಭಾವರಾದ, ಪೊನ್ನಂ -
ಶಿಲೈಶೇರ್ = ಸುಂದರವಾದ ಹುಬ್ಬುಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಸುಂದರಿಯರ, ನುದಲಿಯರ್
= ಮನಸ್ಸನ್ನೂ ಸೆಳೆಯುವ, ಶೇರಲಕೋನ್ = ಕೇರಳ ದೇಶದ ಸ್ವಾಮಿ-
ಯಾದವನೇ, ಎಂಗಳ್ ಕುಲಶೇಖರನ್ = ನಮ್ಮ ಕುಲಶೇಖರಾಳ್ವಾರರು, ಎನ್ನೇ
= ಎಂದೇ, ಕೂರು = ಕೂಗುತ್ತಿರು.

ಕುಲಶೇಖರಾಳ್ವಾರವರು ರಾಮಭಕ್ತರು. ಶ್ರೀ ರಾಮಚಂದ್ರನ ದಿವ್ಯ-
ನಾಮಗಳನ್ನು ಹೇಳಲು, ಗಿಳಿಯೊಂದನ್ನು ಸಾಕಿ ಸಲಹಿ ರಾಮನಾಮವನ್ನು ಅದು
ಹೇಳುವಂತೆ ಅದನ್ನು ಶಿಕ್ಷಿಸಿ, ಅವರ ಬಾಯಿಂದ ಹೇಳುವ ರಾಮನಾಮ-
ವನ್ನು ಕೇಳಿ ಆನಂದಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅಂತೆಯೇ ಕುಲಶೇಖರರ ಭಕ್ತಾಗ್ರೇಸರೊ-
ಬ್ಬರು, ಕುಲಶೇಖರರ ನಾಮ ಸಂಕೀರ್ತನವನ್ನು ಕೇಳಲು ಗಿಳಿಯೊಂದನ್ನು ತನ್ನ
ಬಳಿಗೆ ಕರೆಯುತ್ತಾ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ—‘ಮನೋಹರವಾದ ಗಿಳಿಯೇ ನಿನಗೆ ಪರಮ-
ಭೋಗ್ಯವಾದ ಅವೃತವನ್ನು ಪ್ರಾಶನಮಾಡಿಸುತ್ತೇನೆ ಬಾ’. ಶ್ರೀ ರಂಗ ಕ್ಷೇತ್ರದ
ಹಿರಿಮೆಯನ್ನು ನಿರಂತರವಾಗಿ ಹಾಡುವುದರಲ್ಲೇ ನಿರತರಾದ, ಶುಭಗುಣಶಾಲಿಯಾದ

ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರನ ಅವತಾರ ಸ್ವರೂಪರಾಗಿ 'ಕುಲಶೇಖರ ಪೈರುಮಾಳ್' —ಎಂದು ಬಿರುದಾಂಕಿತರಾದ, ಸರ್ವವಿಧವಾದ ಸುಂದರಿಯರ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಸೆಳೆಯುವ, ಕೇರಳ ದೇಶದ ಸ್ವಾಮಿಯಾದವನೇ—'ನಮ್ಮ ಕುಲಶೇಖರಸಾಮಿ' —ಅಂದರೆ ನಾನು ಅವನಿಗೆ ಸೇರಿದವನು—ಎಂದು ನಿರಂತರವಾಗಿ ಜಪಿಸುತ್ತಿರು. ಅದೇ ನಿನಗೆ ಅಮೃತದಂತೆ ಭೋಗ್ಯ ಭೂತವಾದುದು. ಇದರಿಂದ ನೀನು ಕುಲಶೇಖರರ ಕೃಪೆಗೆ ಪಾತ್ರರಾಗಿ, ಅವರು ಪರಮಾತ್ಮನನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದಂತೆಯೇ, ನೀನೂ ಅಮೃತಸ್ವರೂಪನಾದ ಪರಮಾತ್ಮನನ್ನು ನಿರಂತರ ಅನುಭವಿಸುವಂತಾಗುತ್ತದೆ' —ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.

ಇಲ್ಲಿ ಗಿಳಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ಹೇಳಿರುವುದು—ಆಚಾರ್ಯರು, ತಾನು ಹೇಳಿ- ಕೊಟ್ಟಂತೆಯೇ ಹೇಳುವ ಗಿಳಿಯಂತಿರುವ ತಿಷ್ಯನನ್ನು ಕುರಿತು ಹೇಳುವಂತಹ ಉಪದೇಶವೆಂದು ಕೆಲವರು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಡುತ್ತಾರೆ. ಮತ್ತೆ ಕೆಲವರು — "ದ್ವಾಸುಪರ್ಣಾಸಯುಜಾಸಖಾಯೌ ಸಮಾನಂ ವೃಕ್ಷಂ ಪರಿಕ್ಷಸ್ವಜಾತೇ | ತಯೋರನ್ಯಃ ಪಿಪ್ಪಲಂ ಸ್ವಾದ್ವತ್ತಿ ಅನಶ್ನನ್ನನ್ಯೋ ಅಭಿಚಾಕಶೀತಿ |" ಎಂದು ಶ್ರುತಿಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವಂತೆ, ವೃಕ್ಷದಂತಿರುವ ಈ ದೇಹದಲ್ಲಿ ಹೃದಯಗುಹೆಯೆಂಬ ಪೊಟರಿಯಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡುತ್ತಾ ಇಲ್ಲಿ ಬಿಡುವ ಸಿಹಿ ಕಹಿ ರೂಪವಾದ ಪಾಪ ಪುಣ್ಯ ಫಲಗಳನ್ನು ತಿನ್ನುತ್ತಾ ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿರುವ ಗಿಳಿಯಂತಿರುವ ಜೀವಾತ್ಮನನ್ನು ಕರಿತು—ನೀನು ನಿರಂತರವಾದ ಅಮೃತರಸವನ್ನು ಪ್ರಾಶನಮಾಡಬೇಕಾದರೇ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಕುಲಶೇಖರನೇ ನಮಗೆ ಸ್ವಾಮಿ—ನಾನು ಅವನಿಗೆ ಸೇರಿದವನೆಂದು ಕೀರ್ತಿಸು' — ಇದೇ ಅಮೃತಸ್ವರೂಪವಾಗಿರುವುದಲ್ಲದೆ ಅಮೃತಸ್ವರೂಪನಾದ ಪರಮಾತ್ಮನನ್ನೂ ಇದರಿಂದಲೇ ನೀನು ಅನುಭವಿಸುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ — ಎಂದು ಹೇಳಿರುವಂತಹುದು—ಎಂದೂ ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಡುತ್ತಾರೆ ||೧||

ಆರಮ್ ಕೆಡಪ್ಪರನನ್ಬರ್ ಕೊಳ್ಳಾರೆನ್ನು, ಅವರ್ ಕಳುಕ್ಕೇ
ವಾರಮ್ ಕೊಡು ಕುಡಪ್ಪಾಂಬಿಲ್ ಕೈಯಿಟ್ಟವ್, ಮಾಟ್ರಲರೈ
ನೀರಮ್ ಕೆಡುತ್ತ ಶೆಂಕೋಲ್ ಕೊಲ್ಲಿಕಾವಲ್ ವಿಲ್ಲವರ್ ಕೋ
ಶೇರನ್ ಕುಲಶೇಖರನ್ ಮುಡಿನೇನ್ದರ್ ಶಿಖಾಮಣಿಯೇ ||೨||

ಆರಮ್ ಕೆಡ = (ಗೃಹದಲ್ಲಿ ಆರಾಧಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಭಗವಂತನ ವಿಗ್ರಹದ) ಮುಕ್ತಾ ಹಾರವು ಕಾಣಲಾಗಿರಲು, ಪರ್ವಾನ್ಬರ್ ಕೊಳ್ಳಾರ್ ಎನ್ನು = ಭಗವಂತನ ಭಕ್ತರಾದ ಭಾಗವತರು ಕದ್ದಿಲ್ಲವೆಂದು, ಅವರ್ ಕಳುಕ್ಕೇ = ಆ

ಭಾಗವತರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿಯೇ, ವಾರಮ್ ಕೊಡು = ಪಕ್ಷಪಾತವನ್ನು ವಹಿಸಿ, ಕುಡಸ್ಪಾಂಬಿಲ್ = ಸರ್ಪಭರಿತವಾದ ಕೊಡವೊಂದರಲ್ಲಿ, ಕೈಯಿಟ್ಟವ = ಕೈಯಿಟ್ಟವರಾದ, ಮಾಟ್ರಲರೈ = ಶತ್ರುಗಳಾದ ಪ್ರತಿಪಕ್ಷಿಗಳ, ವೀರಮ್ ಕೆಡುತ್ತ = ಪರಾಕ್ರಮವನ್ನು ಭಗ್ನಮಾಡಿದವರಾದ, ಶೆಂಕೋಲ್ = ಋಜುವಾದ ಅಧಿರಾಜ್ಯ ಶ್ರೀಯನ್ನು ಹೊಂದಿದವರಾದ, ಕೊಲ್ಲಿಕಾವರ್ = 'ಕೊಲ್ಲಿ' ಎಂಬ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಪರಿಪಾಲಿಸಿದವರಾದ, ವಿಲ್ಲವರ್ ಕೋರ್ = ಧನುರ್ವಿದ್ಯಾ ಪ್ರವೀಣರಲ್ಲಿ ಅಗ್ರೇಸರರಾದ, ಶೇರ್ = ಜೇರದೇಶಾಧಿಪತಿಯೂ ಆದ, ಕುಲಶೇಖರನ್ = ಶ್ರೀ ಕುಲಶೇಖರಾಚಾರ್ಯರವರು, ಮುಡಿವೇಂದರ್ = ಮಕುಟಧಾರಿಗಳಾದ ಚಕ್ರವರ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ, ಶಿಖಾಮಣಿ = ಶ್ರೇಷ್ಠರಾದವರು.

ಶ್ರೀ ಕುಲಶೇಖರಾಚಾರ್ಯರವರ ಚರಿತ್ರಪ್ರಭಾವದಲ್ಲಿ ಏಕದೇಶವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಈ ಪಾಶುರವು ತೋರಿಸಿಕೊಡುತ್ತೆ. ಶ್ರೀ ಕುಲಶೇಖರಾಚಾರ್ಯರವರು ಧನುರ್ವಿದ್ಯಾ-ಪ್ರವೀಣರಲ್ಲಿ ಅಗ್ರೇಸರರಾಗಿ, ಜೇರದೇಶಾಧಿಪತಿಯಾಗಿ, ಕೊಲ್ಲಿ ಎಂಬ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಪರಿಪಾಲಿಸುತ್ತಾ, ಶತ್ರುಗಳೆಲ್ಲರ ಪರಾಕ್ರಮವನ್ನು ಎದುರಿಸಿ ಚಕ್ರವರ್ತಿಗಳಾಗಿದ್ದರು. ಈ ಆಚಾರ್ಯರವರಿಗೆ ಭಗವದ್ಭಕ್ತಿಗಿಂತಲೂ ಭಾಗವತ ಭಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ಆದರ ವಿದ್ವದರಿಂದ, ಸದಾಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ಭಾಗವತವನ್ನು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಆರಾಧಿಸುವುದರಲ್ಲಿಯೇ ನಿರತರಾಗಿದ್ದರು. ಆ ಭಾಗವತರೂ ಆ ವಿಶೇಷವಾದ ಅವರ ಸೌಲಭ್ಯ ಗುಣವನ್ನುಪಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡು, ಸಭಾಮಂಟಪಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಆಲೋಚನಾಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ತಮಗೆ ತೋರಿದಾಗಲೆಲ್ಲ ರಾಜ ಅಥವಾ ಮಂತ್ರಿಗಳ ಅಪ್ಪಣೆಯಿಲ್ಲದೆ ನಿಸ್ಸಂಕೋಚವಾಗಿ ಪ್ರವೇಶಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಇದನ್ನು ಕಂಡ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಇವರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಅಸಹಿಷ್ಣುಗಳಾಗಿ, ಇವರ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಯಾವುದಾದರೊಂದು ಕಳುವಿನ ಅಸವಾದವೊಂದನ್ನು ಹೊರಿಸಿ, ಇವರನ್ನು ರಾಜದ್ರೋಹಿಗಳನ್ನಾಗಿಸಿ, ರಾಜನಿಗೂ ಇವರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ದಂಡವಿಧಿಸುವಂತಹ ಮನೋಭಾವನೆಯನ್ನುಂಟುಮಾಡಬೇಕೆಂದು ತಿರ್ಮಾನಿಸಿ ಸಮಯವೊಂದನ್ನು ಎದುರು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಹೀಗಿರಲು ಒಂದು ದಿನ ಮಹಾರಾಜರ ಮನೆಯ ದೇವರ ವಿಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಅಭಿಷೇಕಮಾಡಲೆಂದು, ದೇವರಮೇಲಿದ್ದ ಆಭರಣಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಕಳಚಿಟ್ಟಿರಲು ಅತ್ಯಂತ ಅನರ್ಘ್ಯವಾದ ನವರತ್ನಹಾರವೊಂದನ್ನು, ಮಂತ್ರಿಗಳು ತೆಗೆದು ಬಚ್ಚಿಟ್ಟು, ಅದರ ವಿಚಾರಣೆನಡೆಯುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ—“ಭಾಗವತರೆಂದೂ, ಭಕ್ತರೆಂದೂ, ಕಪಟನಾಟಕ ಮಾಡುತ್ತಾ ಅತ್ತ ಇತ್ತ ಅಲೆಯುತ್ತಿರುವ ಈ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಧಮರೇ ಕದ್ದುಕೊಂಡುಹೋಗಿದ್ದಾರೆ”—ಎಂದು ಮಹಾರಾಜರಲ್ಲಿ ವಿಜ್ಞಾಪಿಸಿದರು. ಆಗ ರಾಜರು ಭಾಗವತರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಲ್ಪವೂ ಚಿತ್ತ-

ವಿಕಾರವನ್ನು ಹೊಂದದೆ, ಅವರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಅಧಿಕವಾದ ಆದರವನ್ನೂ, ಅಭಿನವೇಶವನ್ನೂ ಹೊಂದಿದವರಾಗಿ, ಸರ್ವಭರಿತವಾದ ಕುಂಭವೊಂದನ್ನು ತರಲು ಆಜ್ಞಾಪಿಸಿ, ಅದು ತಂದ ಬಳಿಕ—“ಭಗವದ್ಭಕ್ತರಾದ ಇವರು ಕಳ್ಳತನವನ್ನು ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ, ಒಂದು ವೇಳೆ ಮಾಡಿದ್ದರೆ ಈ ಸರ್ಪವು ನನ್ನನ್ನು ಕಚ್ಚಲಿ”— ಎಂದು ಹೇಳಿ ಆ ಸರ್ಪಭರಿತವಾದ ಕೊಡದಲ್ಲಿ ಕೈಯಿಟ್ಟರು. ಆಗ ಸರ್ಪವು ಇವರನ್ನು ಕಚ್ಚದಿರಲು, ಇವರು ಈ ಪ್ರಸಂಗದಮುಖಾಂತರ ಹೊರಗೆಡಹಿದ ಭಾಗವತರ ಪ್ರಭಾವವನ್ನರಿತ ಮಂತ್ರಿಗಳು, ಸತ್ಯಾಂಶವನ್ನು ತಿಳಿಸಿ, ತಪ್ಪೊಪ್ಪಿ-ಕೊಂಡು ಅಪರಾಧಕ್ಷಾಪಣವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡರು. ಈ ಪ್ರಸಂಗದಿಂದ ಇವರ ಭಾಗವತಭಕ್ತಿಯು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತೆ. ಆದುದರಿಂದಲೇ ಇವರು ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಚಕ್ರವರ್ತಿಸಾರ್ವಭೌಮರಾಗಿದ್ದರೂ, ಭಗವದ್ಭಾಗವತ ಶೇಷತ್ವವನ್ನರಿತು ಆತ್ಮಜ್ಞಾನಪೂರ್ಣರಾಗಿದ್ದುದರಿಂದ, ‘ಮುಡಿವೇಂದರ್ ಶಿಖಾಮಣಿ (ಚಕ್ರವರ್ತಿ-ಶ್ರೇಷ್ಠ) ಎಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಪಡೆದವರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಪೆರುಮಾಳ್ ತಿರುಮೋಳಿ—ಮೊದಲನೆಯದಶಕ

ಮುಮುಕ್ಷುಗಳಲ್ಲಿ ಅಗ್ರೇಸರರಾದ ಈ ಆಚಾರ್ಯವರಿಗೆ ಮುಕ್ತಭೋಗಾವಳಿಗಳು ಕ್ರಮವಾಗಿ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುವುದರಲ್ಲಿ ಯಾವವಿಧವಾದ ಸಂದೇಹಲೇಶವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ, ಅದು ದೇಶಾಂತರ — ಕಾಲಾಂತರಗಳಲ್ಲಿ ಲಭಿಸುವುದರಿಂದ ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ಇರುವ ಕಾಲವಿಳಂಬವನ್ನು ಸಹಿಸಿದವರಾಗಿ ತಪಿಸುತ್ತಾ ಭಗವಂತನನ್ನು ಕುರಿತು ಈ ಕೆಳಕಂಡ ಪಾಶುರಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಇರುಳಿರಿಯ ಚ್ಚುಡರ್‌ಮಣಿಗಳ್ ಇಮೈಕ್ಕುಮ್‌ನೆತ್ತಿ,
ಯಿನತ್ತುತ್ತಿ ಅಣೆಪಣಮಾಯಿರಂಗಲಾರ್ನ್ದ |
ಅರವರಶಪ್ಪೆರುಮ್ ಶೋದಿ ಅನಂದನೆನ್ನುಮ್
ಅಣೆವಿಳಂಗುಮುಯಿರ್ ವೆಳ್ಳೈಯಣೈಯಮೇವಿ |
ತಿರುವರಂಗಪ್ಪೆರುನಹರುಳ್ ತೆಣ್ಣೇರ್ಪೊನ್ನಿ,
ತಿರುಕ್ಕೈಯಾಲ್ ಅಡಿನರುಡ ಪಳ್ಳಿ ಕೊಳ್ಳುಮ್ |
ಕರುಮುಣೆಯೈ ಕ್ಕೋಮುಳತ್ತೈ ಕಂಡುಕೊಂಡು
ಎರ್‌ಕಣ್ಣಿ ಕೈಗಳೆನ್ನು ಕೋಲೋ ಕಳಿಕ್ಕುನಾಳೇ ||೧||

ಇರುಳ್ ಇರಿಯು = ಅಂಧಕಾರವು ತೊಲಗುವಂತೆ, ಶುಡರ್ ಮುಣಿಗಳು = ಜಾಜ್ಜಲ್ಯವಾದ (ನಾಗ) ರತ್ನಗಳು, ಇಮ್ಮಕ್ಕುಮ್ ನೆತ್ತಿ = ಪ್ರಕಾಶಿಸುವಂತಹ ಲಲಾಟಪ್ರದೇಶವುಳ್ಳ, ಇನೆತ್ತತ್ತಿ ಅಣಿ = ಶ್ಲಾಘ್ಯವಾದ ಚುಕ್ಕಿಗಳಂತಿರುವ ಮಚ್ಚಿಗಳಿಂದ ಕೂಡಿರುವ, ಪಣಮ್ ಅಯಿರಂಗಳ್ ಆರ್ನ್ದ = ಸಾವಿರ ಹೆಡೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದವನಾದ, ಅರವುಅರಶ್ = ಸರ್ಪ ಕುಲಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಪ್ರಭುವಾದ, ಪೆರುಮ್ - ಶೋದಿ = ಮಹಾಜ್ಯೋತಿಸ್ಸುಳ್ಳವನಾದ, ಅನರ್ನ್ದ ಎನ್ನುಮ್ = ಅನಂತ ನೆಂಬ ಹೆಸರುಳ್ಳ, ಅಣಿ ವಿಳಂಗುಂ = ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿದ, ಉಯರ್ ವೆಳ್ಳೈ = ವಿಶಾಲವಾಗಿಯೂ ಬಿಳುಪಾಗಿಯೂ ಇರುವ, ಅಣೈಯೈ ಮೇವಿ = ತಲ್ಪದಲ್ಲಿ ಸೇರಿ, ತಿರುಅರಂಗಮ್ ಪೆರುನಹರುಳ್ = ಶ್ರೀರಂಗವೆಂಬ ಮಹಾನಗರದಲ್ಲಿ, ತೆಳ್ ನೀರ್ = ಸ್ವಚ್ಛವಾದ ತೀರ್ಥದಿಂದ ಕೂಡಿರುವ, ಪೊನ್ನಿ = ಕಾವೇರಿಯಾದರೋ ತಿರೈ ಕೈಯಾಲ್ = ಅಲೆಗಳೆಂಬ ಕೈಗಳಿಂದ, ಅಡಿವರುಡ = ಪಾದಗಳನ್ನು ಹಿಡಿಯುವಂತೆ, ಪಳ್ಳಿಕೊಳ್ಳುಮ್ = ಶಯನಿಸಿರುವಂತಹ, ಕರುಮುಣಿಯೈ = ನೀಲಮಣಿ ನಿಭನಾಗಿರುವ, ಕೋಮುಳತ್ತೈ = ಸುಕುಮಾರದಿವ್ಯಮಂಗಳ ವಿಗ್ರಹನಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಶ್ರೀರಂಗನಾಥನನ್ನು, ಎಕಣ್ ಇಣೈಗಳು = ನನ್ನ ಎರಡು ಕಣ್ಣುಗಳೂ, ಕಣ್ಣು ಕೊಣ್ಣು = ದರ್ಶನಮಾಡಿ, ಕಳಿಕ್ಕುಮ್ ನಾಳ್ = ಆನಂದಿಸುವಕಾಲವು, ಎನ್ನು ಕೋಲ್ = ಯಾವಾಗ ಬರುತ್ತದೆಯೋ ?

ಆಳ್ವಾರ್ವರು ಮೊತ್ತಮೊದಲಿನ ಈ ಪಾಶುರದಲ್ಲಿ “ಕದಾಹಂ ಕಾವೇರೀ ತಟಪರಿಸರೇ ರಂಗನಗರೇ | ಶಯಾನಂ ಭೋಗೀಂದ್ರೇ ಶತಮುಖಮುಣಿ ಶ್ಯಾಮಲರುಚಿಂ |” — ಎಂಬಂತೆ ಶ್ರೀರಂಗದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀರಂಗನಾಥನು ಬಿಜಯಮಾಡಿರುವ ಬಗೆಯನ್ನು ವರ್ಣಿಸಿ, ಅಂತಹ ರಂಗನಾಥನನ್ನು ಎಂದು ಕಾಣುವೆನೋ — ಎಂದು ಹಂಬಲಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಶ್ರೀರಂಗದಲ್ಲಿ ರಂಗನಾಥನು ಸರ್ಪವಾದ ಆದಿಶೇಷನ ಮೇಲೆ ಮಲಗಿದ್ದಾನೆ. ಆ ಆದಿಶೇಷನು ತನ್ನ ಹೆಡೆಯಲ್ಲಿರುವ ನಾಗರತ್ನದಿಂದ ಬಾಹ್ಯಾಂಧಕಾರವನ್ನು ದೂರಮಾಡುವಂತೆಯೇ, ತನ್ನನ್ನಿವೇಶ ಅನುಸಂಧಾನಮಾತ್ರದಿಂದಲೇ ನಮ್ಮೊಳಗಿರುವಂತಹ ಅಜ್ಞಾನವೆಂಬ ಕತ್ತಲೆಯನ್ನೂ ನೀಗಿಸುವಂತಹವನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಆ ಆದಿಶೇಷನು, ಆ ರೀತಿಯ ಜಾಜ್ಜಲ್ಯವಾದ ನಾಗರತ್ನಗಳು ಪ್ರಕಾಶಿಸುವಂತಹ ಲಲಾಟ ಪ್ರದೇಶವುಳ್ಳವನಾಗಿ, ಶ್ಲಾಘ್ಯವಾದ ಚುಕ್ಕಿಗಳಂತಿರುವ ಮಚ್ಚಿಗಳಿಂದ ಕೂಡಿ, ಭಗವಂತನು ತನ್ನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಒಂದು ಕ್ಷಣವೂ ಇಲ್ಲದಿರುವುದರಿಂದ ಉಂಟಾದ ಹರ್ಷ ಪ್ರಕರ್ಷದಿಂದ ಹೆಡೆಗಳು ಸಾವಿರಾರಾಗಿ ಅನೇಕ ಸಂಖ್ಯಾತವಾಗಿ ತೋರುತ್ತಾ, ಸರ್ಪ ಕುಲಗಳಿಗೆ ಪ್ರಭುವಾಗಿ, ಮಹಾಜ್ಯೋತಿಸ್ಸಿನಿಂದ ಕೂಡಿದವನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಇವನು — “ಶೆನ್ರಾಲ್

ಕುಡೈಯಾಮ್, ಇರುಂದಾಲ್ ಶಿಂಗಾಶನಮಾಮ್”....., “ನಿವಾಸಶಯ್ಯಾಸ-
ನಸಾದುಕಾಂಶುಕೋಪಧಾನವರ್ಷಾತಪವಾರಣಾದಿಭಿಃ | ಶರೀರಭೇದೈ-
ಸ್ತವಶೇಷತಾಂಗತ್ಯೈಃ”—ಇತ್ಯಾದಿಯಾಗಿ ಹೇಳಲ್ಪಡುವಂತೆ ಭಗವಂತನಿಗೆ ಅವನ
ಸಮಯಾನುಸಾರವಾಗಿ ವಾಸಸ್ಥಾನನಾಗಿಯೂ, ತಲ್ಪವಾಗಿಯೂ, ಪಾದುಕೆಯಾ-
ಗಿಯೂ, ವಸ್ತ್ರಗಳಾಗಿಯೂ, ಕೊಡೆಯಾಗಿಯೂ, ಸಿಂಹಾಸನವೇ ಮೊದಲಾದವು
ಗಳಾಗಿಯೂ ರೂಪವನ್ನು ಧರಿಸಿ ಸೇವೆಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಿದ್ದರೂ, ಭಗವಂತನಿಗೆ
ತಾನು ಸೇವೆಸಲ್ಲಿಸಿದುದು ಸಾಲದು ಎಂದು ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಅವನ ಸೇವೆಯನ್ನೇ
ಮಾಡಲು ಇವನ ಮನೋರಥವು ಮೇಲ್ಮೇಲೆ ಉಕ್ಕಿಬಂದು, ಇವನ ಸೇವೆಗೆ
ಅಂತನೇ ಇಲ್ಲದಿರುವುದರಿಂದ ‘ಅನಂತ’ ಎಂಬ ಹೆಸರನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದಾನೆ.
ವಿಶೇಷವಾದ ಸೌಂದರ್ಯದಿಂದ ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಭಗವಂತನ ಸೇವೆಮಾಡಿ-
ದುದರಿಂದಂಟಾದ ಹರ್ಷ ಭರದಿಂದ ದೇಹವು ಹಿಗ್ಗಿರುವುದರಿಂದ ವಿಶಾಲವಾಗಿ
ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಹೀಗಿರುವ ಶೇಷತಲ್ಪದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀರಂಗದಲ್ಲಿ ಭಗವಂತನು
ಮಲಗಿದ್ದಾನೆ.

ಶ್ರೀರಂಗವು ನಾಲ್ಕುಕಡೆಯೂ ಕಾವೇರಿ ನದಿಯಿಂದ ಸುತ್ತುವರಿಯಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ.
ಅದು ನೋಡುವುದಕ್ಕೆ ಹೇಗಿರುವುದೆಂದರೆ,—ಭಗವಂತನು ಹಿಂದೆಮಾಡಿದ ಅನೇಕ
ಅವತಾರಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆದುನಡೆದು ಆಯಾಸಗೊಂಡ ಪಾದಗಳನ್ನು ಕಾವೇರಿನದಿಯು
(ಮಾತೆಯು) ತಿಳಿಯಾಗಿರುವ ತೀರ್ಥದಿಂದ ಕೂಡಿರುವ ತನ್ನ ಅಲೆಗಳೆಂಬ ಕೈ
ಗಳಿಂದ ಹಿಡಿದು ಶೈತ್ಯೋಪಚಾರಮಾಡಿ ಭಗವಂತನ ಶ್ರಮವನ್ನು ನೀಗಿಸುತ್ತಿರುವ-
ಳೆಂಬಂತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಕಾವೇರಿಯಿಂದ ಸುತ್ತುವರಿಯಲ್ಪಟ್ಟ
ಶ್ರೀ ರಂಗಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಶೇಷತಲ್ಪದಲ್ಲಿ ಮಲಗಿರುವ ರಂಗನಾಥನ ದಿವ್ಯಮಂಗಳ
ವಿಗ್ರಹವು ನೀಲಮಣಿ ಕಾಂತಿಯಿಂದ ಕೂಡಿ ಸೌಕುಮಾರ್ಯದಿಂದ ಶೋಭಿಸುತ್ತಿದೆ.
ಇಂತಹ ರಂಗನಾಥನನ್ನು ನನ್ನ ಎರಡುಕಣ್ಣುಗಳೂ ದರ್ಶನಮಾಡಿ ಆನಂದಿಸುವ
ಕಾಲವು ಎಂದು ಬರುತ್ತದೆಯೋ ? — ಎಂದು ಹಂಬಲಿಸುತ್ತಾರೆ. ||೧||

ವಾಯೋರೀರೈ ಇಷ್ಟಾರುತುದಜ್ಜಿಳಾನ್ದ್
ವಳಯುಡಂಬಿಲ್ ಅಳಲ್ ನಾಗಮ್ ಉಮಿಳ್ಳಾನ್ದಶೆನ್ನೀ
ವಿಯಾದಮಲರೈನ್ನಿ ವಿದಾನ ಮೇಪ್ಪೋಲ್
ಮೇನ್ನೇಲುಂ ಮಿಗನೆಂಗುಂ ಪರನ್ದದನ್ ಕೀಳ್
ಕಾಯಾಮ್ಬುಮಲರೈರಜ್ಜಿಲನ್ನಮಾಲ್ಯೈ
ಕ್ಕಡಿಯರಜ್ಜತ್ತರವಣೈಯಿಲ್ ಪಳ್ಳಿ ಕೊಳ್ಳುಮ್

ಮಾಯೋನೈ ಮಣತ್ತೂಣೇ ಪತ್ತಿನಿನೈನ್

ವಾಯಾರನೈನುಕೊಲೋ ವಾಳ್ತ್ತುಂ ನಾಳೇ ||೨||

ಓರ್ ಈರ್ ಐಚ್ಚಾರುನಾಯ್ = ಒಂದು ಸಾವಿರ ಬಾಯಿಗಳಿಂದಲೂ, ತುದಜ್ಜಿಳಾರ್ನ್ದ = ಅನೇಕ ಚುಕ್ಕಿಗಳಿಂದಲೂ ತುಂಬಿರುವ, ವಳ್ಳೈ ಉಡಂಬಿನ್ = ಬೆಳ್ಳಗಿರುವ ದೇಹದಿಂದ ಕೂಡಿರುವ, ಅಳಲ್ = ಪ್ರತಿಪಕ್ಷಿಗಳು ಹತ್ತಿರ ಬಾರದಂತೆ ವಿಷಜ್ವಾಲೆಯನ್ನು ಕಾರುವಂತಹ, ನಾಗಮ್ = ಆದಿಶೇಷನು, ಉಮಿಳ್ನ್ದ = ತನ್ನ ಬಾಯಿಂದ ವಮನ ಮಾಡುವಂತಹ, ಶೇಮ್ ತೀ = ಕೆಂಪಾಗಿರುವ ಅಗ್ನಿ-ಜ್ವಾಲೆಯುಳ್ಳ, ಶೆನ್ನಿ = ಮಸ್ತಕದ ಮೇಲೆ, ವಿಯಾತಮಲರ್ ವಿತಾನಮ್ ಪೋಲ್ = ಶಾಶ್ವತವಾದ ಪುಷ್ಪಮಯವಾದ ವಿತಾನದಂತೆ, ಎಂಗುಂ ಮೇಲ್ ಮೇಲುಮ್ ಪರಸ್ತು ಮಿಕ = ಮೇಲ್ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲೆಯೂ ವಿಸ್ತರಿಸಿ ಪ್ರಕಾಶಿಸುವ, ಅರ್ತಕ್ಕೀಳ್ = ಆ ರೀತಿಯಾದ ಪುಷ್ಪವಿತಾನದ ಕೆಳಗಡೆ, ಕಡಿ ಅರಜ್ಜಿತ್ತು = ಪರಿಮಳಭರಿತವಾದ ಶ್ರೀರಜ್ಜಿ ವಿಮಾನದಲ್ಲಿ, ಅರವು ಅಣೈಯಿಲ್ = ಶೇಷಶಯನದಲ್ಲಿ, ಪಳ್ಳಿಕೊಳ್ಳುಮ್ = ಮಲಗುವ, ಕಾಯಾಮ್ ಪೂ ಮಲರ್ ಪಿರಜ್ಜಿಲ್ ಅನ್ನ = ಆತನೇಪುಷ್ಪದ ಗೊಂಚಲುಗಳಿಂದ ಕಟ್ಟಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ ಮಾಲೆಯಂತಿರುವ, ಮಾಲೈ = ಆಶ್ರಿತರಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಮೋಹದಿಂದ ಕೂಡಿರುವ, ಮಾಯೋನೈ = ಆಶ್ಚರ್ಯಗುಣಜೀಷ್ಣಿತವಾದ ಭಗವಂತನ, ಮಣತ್ತೂಣೇ ಪತ್ತಿನಿನು = ಶ್ರೀರಂಗದ ಗರ್ಭ-ಗೃಹದಲ್ಲಿರುವ 'ತಿರುಮಣತ್ತೂಣ್' - ಎಂಬ ಸ್ತಂಭಯುಗ್ಮಗಳನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿ ನಿಂತು, ಎರ್ವಾಯಾರ = ನನ್ನ ಬಾಯ್ತುಂಬ, ವಾಳ್ತ್ತುಮ್ ನಾಳ್ = ಸ್ತೋತ್ರಮಾಡುವ ಕಾಲವು, ಎನ್ನು ಕೊಲೋ = ಎಂದು ಬರುವುದೋ ?

ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಚೇತನನೂ, ಕರ್ಮಬಂಧವನ್ನು ನೀಗಿ ಪರಮಾತ್ಮನನ್ನು ಸೇರಿ ಪರಿಪೂರ್ಣ ಬ್ರಹ್ಮಾನಂದವನ್ನು ಪಡೆಯಲು. ಸಾಧನಾನುಷ್ಠಾನಮಾಡಲು ಸಹಾಯಕವಾಗುವಂತೆ. ಪರಮಾತ್ಮನೇ ಪ್ರತಿ ಚೇತನರಿಗೂ ಕರಣ ಕೇಳಬರಗಳನ್ನಿತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಆದುದರಿಂದ ಪ್ರತಿ ಚೇತನನ್ನೂ ತನ್ನ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಇಂದ್ರಿಯವನ್ನೂ ಪರಮಾತ್ಮನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಬೇಕು. ಇದನ್ನೇ ಕುಲಶೇಖರಾಚಾರ್ಯವರು, ತಮ್ಮ ಮುಕುಂದಮಾಲಾ ಸ್ತೋತ್ರದಲ್ಲಿ ವಿಶದವಾಗಿ ವಿವರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಮೊದಲು 'ಕೃಷ್ಣಂ ಲೋಕಯ ಲೋಚನದ್ವಯ' - ಎಂದು ಹೇಳಿರುವಂತೆ, ಕಣ್ಣಿರುವುದಕ್ಕಿ ಸಾರ್ಥಕವಾಗುವಂತೆ, ಶ್ರೀರಂಗ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀರಂಗನಾಥನ ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿ ಬಿಜಯ ಮಾಡಿಸಿರುವ ಪರಮಾತ್ಮನ ಅರ್ಚಾಮೂರ್ತಿಯ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಕಣ್ತುಂಬ ಕಂಡು, ನೇತ್ರಾನಂದವನ್ನು ಪಡೆಯುವ ಭಾಗ್ಯವು ಎಂದು ತಮಗೆ ಲಭಿಸುತ್ತದೆಯೋ

—ಎಂದು ಹಾತೊರೆಯುತ್ತಿರುವ ತನ್ನ ಮನಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಹಿಂದಿನ ಹಾಡಿನಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಿ, ಈ ಪಾಶುರದಲ್ಲಿ ‘ಜಿಹ್ವೇ ಕೀರ್ತಯ ಕೇಶವಂ’—ಎಂದು ತಾನೇ ಹೇಳಿರುವಂತೆ ನಾಲಿಗೆಯನ್ನು ಪಡೆದುದಕ್ಕೆ ಸಾರ್ಥಕವಾಗುವಂತೆ, ಆ ಪರಮಾತ್ಮನನ್ನು ಸ್ತೋತ್ರ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಲಭಿಸುವ ವಾಗಾನಂದವು ತನಗೆ ಎಂದು ಲಭಿಸುವುದೋ— ಎಂದು ಹಂಬಲಿಸುತ್ತಾರೆ. ಭಗವಂತನ ಶುಭಾಶ್ರಯಭೂತವಾದ ದಿವ್ಯ ಮಂಗಳ ಮೂರ್ತಿಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಕಣ್ಣಾರ ಕಂಡು, ಅವನ ಸೌಂದರ್ಯಾತಿಶಯದಿಂದ ಕೂಡಿದ ಸ್ವರೂಪ-ರೂಪಗುಣ ವಿಭವೈಶ್ವರ್ಯಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿರುವಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಗುವ, ಮೇಲೆ ಮೇಲೆ ಉಕ್ಕಿ ಹರಿಯುತ್ತಿರುವ ಆನಂದವನ್ನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ಅಡಗಿಸಿ-ಕೊಳ್ಳಲಾರದೆ. ‘ಮೌನದ್ರುಹೋ ಮುಖರಯನ್ತಿ ಗುಣಾಸ್ತ್ವದೀಯಾಃ’ ಎಂಬಂತೆ, ಮೂಗನೂ ಬಾಯ್ತೆರದು, ತನಗಾದ ಭಗವದ್ಗುಣಾನುಭವ ಪರೀವಾಹವನ್ನು ಸ್ತೋತ್ರರೂಪದಲ್ಲಿ ಹಾಡುವಂತಾಗುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದಲೇ ಮೊದಲು ದರ್ಶನಭಾಗ್ಯವನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸಿ, ಬಳಿಕ ಆ ಭಗವಂತನನ್ನು ಸ್ತೋತ್ರಮಾಡುವ ಭಾಗ್ಯವನ್ನೂ ಅಪೇಕ್ಷಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಹಿಂದಿನ ಪಾಶುರದಲ್ಲಿ ವರ್ಣಿಸಿದಂತೆಯೇ ಶ್ರೀ ರಂಗನಾಥನು—ಸಾವಿರಾರು ಬಾಯಿಗಳಿಂದಕೂಡಿ, ಅನೇಕ ಜುಕ್ಕಿಗಳಂತಿರುವ ಮೆಚ್ಚಿಗಳಿಂದ ತುಂಬಿ, ಬೆಳ್ಳಗಿರುವ ದೇಹದಿಂದ ಕೂಡಿದ ಆದಿಶೇಷನ ಮೇಲೆ ಮಲಗಿದ್ದಾನೆ. ಪರಾಶರಭಟ್ಟರು “ಸ್ನೇಹಾದಸ್ಥಾನರಕ್ಷಾನ್ಯಸನಿಭಿಃ” ಎಂದು ಹೇಳಿದಂತೆ, ಭಗವಂತನು ತನ್ನ ಸಂರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ತಾನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರೂ, ಆದಿಶೇಷನು ಭಗವಂತನಲ್ಲಿ ತನಗಿರುವ ಪ್ರೇಮವಿಶೇಷದಿಂದ, ಹಿಂದೆ ಭಗವಂತನಲ್ಲಿ ಮಧುಕೈಟಭಾದಿಗಳಿಂದ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ಕೋಲಾಹಲವನ್ನು ನೆನಸಿಕೊಂಡು, ಮುಂದೆ ಯಾದರೂ ಎಂದೂ ಭಗವಂತನ ಪ್ರತಿಪಕ್ಷಿಗಳಾರೂ ಭಗವಂತನ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಬರಲಾಗದಂತೆ ಸದಾಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ವಿಷಾಗ್ನಿಯನ್ನು ವಮನಮಾಡುತ್ತಲೇ ಇದ್ದಾನೆ. ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಆದಿಶೇಷನ ಬಾಯಿಂದ ಹೊರ ಹೊಮ್ಮಿದ ಕೆಂಪಾಗಿರುವ ವಿಷಾಗ್ನಿಜ್ವಾಲೆಯು ಮೇಲೆ ಮೇಲೆ ಎಲ್ಲೆಡೆಯೂ ಪ್ರಸರಿಸಿರುವುದರಿಂದ ಅದು ಭಗವಂತನಿಗೆ ಅವನ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಶಾಶ್ವತವಾಗಿ ನಿರ್ಮಿತವಾದ ಪುಷ್ಪ-ಮಯವಿತಾನದಂತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ. “ಯಂ ಸರ್ವಗಂಧ ಇತಿ ಸಾದರಮುದ್ವಹಂತೀ” ಎಂದೂ ಗೋದಾಸ್ತುತಿಯಲ್ಲಿ ವೇದಾಂತ ದೇಶಿಕರು ವರ್ಣಿಸಿರುವಂತೆ, ವೇದಗಳೆಲ್ಲವೂ —‘ಸರ್ವರಸಃ, ಸರ್ವಗಂಧಃ’—ಎಂದೂ ಉದ್ಘೋಶಿಸುವ ಆ ಭಗವಂತನು ಆದಿಶೇಷನ ಮೇಲೆ ಮಲಗಿರುವುದು ಅತಸ್ತೀಪುಷ್ಪಗಳನ್ನು ಒಂದು ದೊಡ್ಡ

ಮಾಲೆಯಾಗಿ ಕಟ್ಟಿ, ಆದಿಶೇಷನ ಮಡಿಲಲ್ಲಿಟ್ಟಿರುವಂತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಆ ಭಗ-
ವಂತನು ತನ್ನನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿದ ಭಕ್ತರಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಾದ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನದಿಂದ ಕೂಡಿರು-
ತ್ತಾನೆ. “ನಿದ್ರಾಪಿ ಜಾಗರ್ಯಯಾ” ಎಂದು ಭಟ್ಟರು ಹೇಳುವಂತೆ ನಿದ್ರೆ ಮಾಡು-
ತ್ತಿದ್ದರೂ ಜಾಗೃತನಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಆಶ್ಚರ್ಯ ಜೀಷ್ಣುತನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಇವನ
ದರ್ಶನವನ್ನು ಮಾಡಿ, ಇವನ ಸೌಂದರ್ಯದಿಂದ ಮೋಹಿತರಾಗಿ ಅನೇಕ ಭಕ್ತರು
“ಕಾಲಾಳುಮ್ ಸಂಜಿಳಿಯುಮ್ ಕಣ್ ಶುಳಲುಂ” — ಎನ್ನುವಂತೆ ಭಗವದನು-
ಭವವಿವಶರಾಗಿ ಪ್ರಜ್ಞಾಹೀನರಾಗಿ ಮೂರ್ಛಿತರಾಗಿ ಬೀಳುವವರುಂಟು. ಅಂತಹ
ವರಿಗೆ ಹಸ್ತಾವಲಂಬನಾರ್ಥವಾಗಿ ಶ್ರೀರಂಗದರ್ಭಗೃಹದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಂಭಗಳೆರಡು ನಿರ್ಮಿತ-
ವಾಗಿದೆ. ಅವುಗಳನ್ನು ‘ಮಣತ್ತೂಣ್’ — ದಿವ್ಯಸ್ಥಂಭಗಳೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.
ಕುಲಶೇಖರಾಚಾರ್ಯರು, ತಾನು ಆ ಭಗವಂತನ ದರ್ಶನಮಾಡಿ, ಭಗವದನು-
ಭವವಿವಶರಾಗಿ ಆ ದಿವ್ಯಸ್ಥಂಭಗಳನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸುವ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಹೊಂದ
ಬೇಕೆಂದೂ ಮತ್ತು ಅಲ್ಲಿಯೇ ನಿಂತು ಆ ಭಗವಂತನ ಗುಣಾನುಭವವನ್ನು
ಬಾಯ್ತುಂಬ ಹಾಡಬೇಕೆಂದೂ ಅಪೇಕ್ಷಿಸಿ, ಅಂತಹ ಕಾಲವು ಎಂದು ತಮಗೆ
ಸಂಭವಿಸುವುದೋ — ಎಂದು ಹಂಬಲಿಸುತ್ತಾರೆ. ||೨||

ಎಮ್ಮಾಣ್ಣೆಲಯ್ ನಾನ್ಮು ನಾನಿನಾಲುಮ್
ಎಡುತ್ತೇತ್ತಿಯಾರಿರಣ್ಣು ಮುಗಮುಮ್ ಕೊಣ್ಣು
ಎಮ್ಮಾಡುಮೆಳಲ್ಕಣ್ಣ ಳೆಟ್ಟಿನೋಡುಮ್
ತೊಳುದೇತ್ತಿಯಿನಿತ್ತಿರೈಳ್ಳ ನಿನ್ನೆಶೆಮ್ಮೋ
ಅಮ್ಮಾನೈ ಮಲಕ್ಕಮಲ ಕೊಪ್ಪೋ ತೋನೈ
ಅಣಿಅರಂಗತ್ತರವಣೈಯಿಲ್ ಪಳ್ಳಿ ಕೊಳ್ಳುಮ್
ಅಮ್ಮಾನ್ ತನ್ ಅಣಿಇಡೈಕ್ಕೀಳಲರ್ ಕಳಿಟ್ಟು
ಅಣ್ಣಡಿಯವರೋಡೆನ್ನು ಕೊಲೋ ಅಣುಕುಂ ನಾಳೇ ||೩||

ಎಮ್ಮಾಣ್ಣೆಲಯ್ = ಆ ರೀತಿಯಾಗಿ ಪ್ರಭಾವಶಾಲಿಯಾದ ಚತುರ್ಮುಖ
ನಾದ ಬ್ರಹ್ಮದೇವನು, ನಾನ್ಮು ನಾನಿನಾಲುಂ = ತನ್ನ ನಾಲ್ಕು ನಾಲಿಗೆಗಳಿಂದಲೂ,
ಎಡುತ್ತೇತ್ತಿ = ಸ್ತುತಿಸುವವರನ್ನೂ ಕೊಂಡು ಸ್ತೋತ್ರ ಮಾಡಿ, ಈರಿರಣ್ಣು ಮುಗ-
ಮುಮ್ ಕೊಣ್ಣು = ನಾಲ್ಕು ಮುಖಗಳಿಂದಲೂ, ಇನಿಡು ಏತ್ತಿ = ಪರಮ ಭೋಗ್ಯ
ವಾದ ವೇದಗಳಿಂದ ಸ್ತುತಿಸಿ, ಎಳೆಲ್ ಕಣ್ಣಳ್ ಎಟ್ಟಿನೋಡುಮ್ = ಸುಂದರವಾದ
ಎಂಟು ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದಲೂ, ಎಮ್ಮಾಡುಮ್ = ಭಗವಂತನ ದಿವ್ಯಮಂಗಳ ವಿಗ್ರಹದ
ಎಲ್ಲ ಪ್ರಾಂತಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ತೊಳಡು ಇರೈಂಜಿ ನಿನ್ನೆ = ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಸೇವಿಸಲು

ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತೆ ನಿಂತಿರುವ, ಶೆನ್ ಪೋಅನ್ಮಾನ್ = ಸ್ವರ್ಣದಂತೆ ಹೊಳೆಯುವ (ರುಕ್ಮಾಭನಾದ) ಸ್ವಾಮಿಯು, ತನ್ = ತನ್ನ, ಕಮಲಮಲರ್ ಕೊಪ್ಪುಳ್ = ಕಮಲ ಪುಷ್ಪದಿಂದ ಪ್ರಕಾಶಿಸುವ ನಾಭಿಯು, ತೋನ್ರ = ಪ್ರಕಾಶಿಸುವಂತೆ, ಅಣಿ ಅರಂಗತ್ತು = ರಮಣೀಯವಾದ ಶ್ರೀರಂಗ ವಿಮಾನದಲ್ಲಿ, ಅರವು ಅಣ್ಣೆಯಿಲ್ ಪಳ್ಳಿ ಕೊಳ್ಳುನ್ = ಶೇಷಶಯನದಲ್ಲಿ ಶಯನಿಸುತ್ತಿರುವ, ಅನ್ಮಾ ತ್ = ಆ ಸ್ವಾಮಿಯು, ಅಡಿ ಇಣೈಕಳ್ = ಪಾದಯುಗಳಗಳ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ, ಅಲರ್ ಕಳ್ ಇಟ್ಟು = ಪುಷ್ಪಗಳನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸಿ, ಅಜ್ಜು ಅಡಿಯವರೋಡು = ಅಲ್ಲಿರುವ ಭಗವದ್ಭಕ್ತರೋಡನೆ, ಅಣುಕುನ್ ನಾಳ್ = ಕೂಡಿ ಬಾಳುವ ಕಾಲವು, ಎನ್ನು ಕೊಲೋ = ಎಂದು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುವುದೋ ? ||೩||

ಈ ಪಾಶುರದಲ್ಲಿ, ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣ ಪರಮಾತ್ಮನು ಭಗವದ್ಗೀತೆಯಲ್ಲಿ “ಪತ್ರಂ ಪುಷ್ಪಂ ಫಲಂತೋಯಂ ಯೋ ಮೇ ಭಕ್ತ್ಯಾ ಪ್ರಯಚ್ಛತಿ |.....ತದಹಂಭಕ್ತ್ಯಾ ಪಹೃತಂ”—ಎಂದು ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಟ್ಟಿರುವಂತೆ, ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಪುಷ್ಪಗಳನ್ನು ತಂದು ಶ್ರೀರಂಗನಾಥನ ಅಡಿದಾವರೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಮರ್ಪಿಸಿ, ಅಲ್ಲಿ ಅದೇ ರೀತಿ ಸದಾ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ಆ ಭಗವಂತನ ಕೈಂಕರ್ಯದಲ್ಲೇ ನಿರತರಾಗಿರುವ, ಪರಮ ಸಾತ್ವಿಕರಾದ, ಪರಮೈ-ಕಾಂತಿಗಳಾದ ಭಗವದ್ಭಕ್ತರೋಡನೆ ಕೂಡಿಬಾಳುವ ಭಾಗ್ಯವು ಎಂದು ತನಗೆ ಲಭಿಸುವುದೋ—ಎಂದು ಆಳ್ವಾರವರು ಹಂಬಲಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಚತುರ್ಮುಖ ಬ್ರಹ್ಮನು ಶ್ರೀರಂಗ ವಿಮಾನದಲ್ಲಿ ಪರಮಪುರುಷನನ್ನು ಅನೇಕ ಕಾಲ ಆರಾಧಿಸಿ ಉಜ್ಜೇವಿಸಿದನೆಂದು ಪುರಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ. ಅದನ್ನಾಶ್ರಯಿಸಿ ಪೂರ್ವಾರ್ಧವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಆಕಾರವಾಚ್ಯನಾದ ಭಗವಂತನಿಂದ ಜನಿಸಿದುದರಿಂದ ಬ್ರಹ್ಮನಿಗೆ ‘ಅಜ’ನೆಂದು ಹೆಸರು. “ಯೋ ಬ್ರಹ್ಮಾಣಂ ವಿದಧಾತಿ ಪೂರ್ವಂ ಯೋ ವೈವೇದಾಂಶ್ಚ ಪ್ರಹಿಣೋತಿ ತಸ್ಮೈ”—ಎಂದು ಉಪನಿಷತ್ತು ತಿಳಿಸುವಂತೆ ಭಗವಂತನಿಂದಲೇ ವೈವಧಾನವಿಲ್ಲದೆ ಜನಿಸಿ, ಅವನ ಸನ್ನಿಧಾನದಲ್ಲಿಯೇ ಅಖಿಲ ವೇದಗಳನ್ನೂ ಅಧಿಕರಿಸಿ, ವಾಚಾಂ ಅಗೋಚರವಾದ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಕೂಡಿದವನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಅವನು ಚತುರ್ಮುಖನಾದುದರಿಂದ, ತನ್ನ ನಾಲ್ಕು ಮುಖಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಇರುವ ನಾಲ್ಕು ನಾಲಿಗೆಗಳನ್ನೂ ‘ಜಿಹ್ವೇ ಕೀರ್ತಿಯ ಕೇಶವಂ’—ಎಂದು ಹೇಳುವಂತೆ ಭಗವಂತನನ್ನು ಸ್ತೋತ್ರ ಮಾಡುವ ಕೆಲಸವೊಂದರಲ್ಲಿಯೇ ನಿರತವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಿ, ಪರಮ ಭೋಗ್ಯವಾದ ನಾಲ್ಕು ವೇದಗಳಿಂದಲೂ ಭಗವಂತನನ್ನು ಸ್ತುತಿಸಿದನು. ಹಾಗೆಯೇ ನಮ್ಮ ಹಾಗೆ ಎರಡೇ ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲದೆ, ತನ್ನ ಭಾಗ್ಯ ವಿಶೇಷದಿಂದ ತಾನು ಹೊಂದಿರುವ ಎಂಟು ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದಲೂ, ‘ಕೃಷ್ಣಂ ಲೋಕಯ ಲೋಚನದ್ವಯಂ’—

ಎಂದು ಹೇಳುವಂತೆ, ಭಗವಂತನ ಒಂದೊಂದು ಅವಯವವನ್ನೂ ಒಂದೊಂದು ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದ ದರ್ಶನಮಾಡುತ್ತಾ, ಏಕಕಾಲದಲ್ಲಿ ಭಗವಂತನ ಎಲ್ಲ ಅಂಗಾಂಗಗಳನ್ನೂ ಕಂಡು ಅನುಭವಿಸಿ ಉಜ್ಜೀವಿತನಾದನು. ಹೀಗೆ ಚತುರ್ಮುಖ ಬ್ರಹ್ಮನಿಂದ ಆರಾಧಿತನಾದ ಭಗವಂತನು 'ರುಕ್ಮಾಭಂ ಸ್ವಪ್ನಧೀಗಮ್ಯಮ್,' 'ಅಪ್ರಣಖಾತ್ ಸರ್ವ ಏವ ಸುವರ್ಣಃ,' — ಎಂದು ಹೇಳುವಂತೆ ಸ್ವರ್ಣಕಾಂತಿಯಿಂದ ಕೂಡಿದವನಾಗಿ, ತಾನೇ ತ್ರಿಜಗದೇಕಕಾರಣ ಭೂತನೆಂದೂ ಪರಮಾರ್ಥನೆಂದೂ ನಿಶ್ಚಯಿಸಿ ಕೊಡುವಂತಹ ತನ್ನ ನಾಭಿಕಮಲವನ್ನು ನಮ್ಮ ಚಕ್ಷುರ್ವಿಷಯವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವವನಾಗಿ, ಮನೋಹರವಾದ ಶ್ರೀರಂಗ ವಿಮಾನದಲ್ಲಿ ಶೇಷಪರ್ಯಂಕದಲ್ಲಿ ನಿದ್ರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಆ ರಂಗನಾಥನ ಚರಣಾರವಿಂದಗಳ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಪುಷ್ಪಗಳನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸಿ, ಶ್ರೀ ಮದ್ಯೇದಾಂತ ದೇಶಿಕರು : 'ಪರಸ್ಪರ ಹಿತೈಷಿಣಾಂ ಪರಿಸರೇಷು ಮಾಂವರ್ತಯ' — ಎಂದು ಅಭೀತಿಪ್ತವದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದಂತೆ, ಆ ಭಗವಂತನ ದಾಸ ವರ್ಗದವರೊಡನೆ ಕೂಡಿಬಾಳುವ ಕಾಲವು ಎಂದು ಬರುವುದೋ — ಎಂದು, ಆಳ್ವಾರವರು ಆ ಕಾಲವನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ||೩||

ಮಾವಿನೈವಾಯ್ ಪಿಳಂದುಗಂದ ಮಾಲೈವೇಲೈ-
 ವಣ್ಣನೈಯೈಕಣ್ಣನೈವ ಕುನ್ರಮೇನ್ನಿ.
 ಅವಿನೈಯನುಯ್ಯಕ್ಕೊಂಡವಾಯರೇತ್ತೈ-
 ಅನುರಹಳ್ ತಂತಲೈವನೈ ಯನ್ನಮಿಳ್ ನಿನ್ನಪ್ಪಾವಿನೈ,
 ಅನ್ನಡಮೊಳಿಯೈ ಪತ್ತತ್ತಾರ್ ಕಳ್-
 ಪಯಿಲರಂಗತ್ತರವಣೈಯಿಲ್ ಪಳ್ಳಿಕೊಳ್ಳುಮ್,
 ಕೋವಿನೈನಾವುರನುಳುತ್ತಿ ಯೆನ್ರೈಕ್ಕೈಗಳ್-
 ಕೋಯ್ ಮಲರ್ ತಾಯೆನ್ನು ಕೊಲೋ ಕೊಪ್ಪುಂ ನಾಳೇ ||೪||

ಮಾವಿನೈ = ಅಶ್ವರೂಪವನ್ನು ಹೊಂದಿ ಕೊಲ್ಲಲು ಬಂದ 'ಕೇಶಿ' ಎಂಬ ಅಸುರನನ್ನು, ವಾಯ್ ಪಿಳನ್ನು = ಧ್ವಂಸಮಾಡಿ, ಉಕನ್ನ = ಸಂತುಷ್ಟನಾದ, ಮಾಲೈ = ಸರ್ವಾಧಿಕನಾದ, ವೇಲೈವಣ್ಣನೈ = ಸಮುದ್ರಸನ್ನಿಭವರ್ಣದಿಂದ ಕಂಗೊಳಿಸುವ, ಎಕಣ್ಣನೈ = ನನಗೆ ಅನುಭಾವ್ಯನಾದ ಕೃಷ್ಣನಾಗಿರುವ, ವೈಕುನ್ರಮೇಂದಿ = ಬಲಿಷ್ಠವಾದ ಗೋವರ್ಧನಗಿರಿಯನ್ನು ಎತ್ತಿಹಿಡಿದು, ಅನ್ನು = ಅಂದು, ಅವಿನೈ = ಪಶುಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ, ಉಯ್ಯಕ್ಕೊಂಡು = ಸಂರಕ್ಷಿಸಿದ, ಅಯರೇತ್ತೈ = ಗೋಪಾಲರ ಒಡೆಯನಾದ, ಅನುರಹಳ್ ತಂ ತಲೈವನೈ = ದೇವಾಧಿ ದೇವನಾದ, ಅಮ್ ತಮಿಳಿನ್ ಇನ್ನಪ್ಪಾವಿನೈ = ಪರಮ ಭೋಗ್ಯವಾದ ದ್ರಾವಿಡವೇದ ಪ್ರತಿಪಾದ್ಯ-

ನಾದ, ಅನ್ನಡಮೊಳಿಯೈ = ಹಾಗೆಯೇ ಅದಕ್ಕೆ ಸರಿಸಮಾನವಾದ ಸಂಸ್ಕೃತ ವೇದ ಪ್ರತಿಪಾದ್ಯನೂ ಆಗಿರುವ, ಪಟ್ಟು ಅತ್ತಾರ್ಹಳ್ ಪಯಿಲ್ ಅರಂಗತ್ತು = ವಿರಕ್ತಾಗ್ರೇಸರರು ವಾಸಮಾಡುವ ಶ್ರೀರಂಗ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ, ಅರವು ಅಣೈಯಿಲ್ ಪಳ್ಳಿಕೊಳ್ಳುಮ್ = ಶೇಷ ಭೋಗಪರ್ಯಂಕದಲ್ಲಿ ನಿದ್ರಿಸುವ, ಕೋವಿನ್ನೈ = ಮಹಾ ಪ್ರಭುವನ್ನು, ನಾವುರವಳುತ್ತಿ = ನಾಲಿಗೆಯುತ್ಪತ್ತವಾಗುವಂತೆ ಸ್ತುತಿಸಿ, ಎರ್ತ ಕೈಕಳ್ = ನನ್ನ ಕೈಗಳು, ಕೋಯ್ ಮಲರ್ ತೂಯ್ = ಆಯಾಯಾ ಕಾಲಗಳಲ್ಲಿ ಕೊಯ್ದ ಪುಷ್ಪಗಳನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸಿ, ಕೂಪ್ಪುಂ ನಾಳ್ = ಕೈ ಮುಗಿದು ಅಂಜಲಿ ಮಾಡುವ ದಿನವು, ಎನ್ನು ಕೊಲ್ = ಯಾವಾಗ ಬರುತ್ತದೆಯೋ ? ||೪||

ಭಗವಂತನ ನಾನಾ ವಿಧವಾದ ಕಲ್ಯಾಣಗುಣ ಜೇಷ್ಠತಗಳನ್ನು ಬಾಯ್ತುಂಬ ಹಾಡಿ ಭಗವಂತನನ್ನು ಸ್ತುತಿಸಿ, ನಾನಾ ರೀತಿಯಾದ ಪುಷ್ಪಗಳನ್ನು ಅವನ ಅಡಿದಾವರೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಮರ್ಪಿಸಿ, 'ಅಂಜಲಿ ಪರಮಾ ಮುದ್ರಾ ಸ್ತಿಪ್ರಂ ದೇವ-ಪ್ರಸಾದಿನೀ'—ಎಂದು ಹೇಳುವಂತೆ, ಆಕಾರವಾಚ್ಯನಾದ ಭಗವಂತನ ಮನಸ್ಸನ್ನಾಕರಗುವಂತೆ ಮಾಡುವ ಅಂಜಲಿ ಮುದ್ರೆ (ಕೈಮುಗಿಯುವಿಕೆ) ಯನ್ನು ಮಾಡಿ 'ಬದ್ಧೇನಾಂಜಲಿನಾ ನತೇನ ಶಿರಸಾ' ಎಂದಿರುವ ದಿನವು ಎಂದು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುವುದೋ ಎಂದು ಹಂಬಲಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಭಗವಂತನು ಮತ್ಸ್ಯಾದಿ ಅನೇಕ ಅವತಾರಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದರೂ, ಈ ಆಳ್ವಾರವರು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ರಾಮಾವತಾರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾವಣ್ಯತೀಯವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದವರೆಂದೂ ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾಗಿದ್ದರೂ, ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿಯೇ 'ಯಥಾರ್ಹಂ ಕೇಶವೇ ವೃತ್ತಿಮವಶಾಃ ಪ್ರತಿಪೇದಿರೇ'—ಎಂದು ಹೇಳುವಂತೆ, ಬಲವಂತವಾಗಿ ಹಿಡಿದಳೆಂದು ತನ್ನಲ್ಲಿ ಲೀನವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡುವ ಕೃಷ್ಣಾ ವತಾರ ಜೇಷ್ಠತಾನು ಭವದಲ್ಲಿಯೇ ಪರವಶರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಹಿಂದೆ ಕೃಷ್ಣನಿಂದ ತನಗೆ ವಿನಾಶವುಂಟಾಗುವುದೆಂದು ತಿಳಿದ ಕಂಸನು ಆ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ನಾಶಪಡಿಸಲು ಅನೇಕ ದುಷ್ಟ ಅಸುರರನ್ನು ಗೋಕುಲಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ 'ಕೇಶಿ' ಎಂಬ ಅಸುರನನ್ನು ಕುದುರೆಯ ರೂಪದಿಂದ ಹಿಂಸಿಸಲು ಆಜ್ಞಾಪಿಸಿದ. ಬಳಿಕ ಆ ಅಸುರನು ಅಂತೆಯೇ ಅಶ್ವರೂಪಿಯಾಗಿ 'ಜಗದಸ್ತಮಿತಂ ಹಸ್ತ'—ಎಂದೆಲ್ಲರೂ ಹಾಹಾಕಾರ ಮಾಡುವಂತೆ ಲೋಕಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಕಬಳಿಸಲು ಬಂದಿರುವಂತೆ ಭಯಂಕರವಾಗಿ ಬಾಯ್ತುರವು ಗೋಕುಲವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು. ಆಗ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ತನ್ನ ಕೈಗಳನ್ನು ವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಿಕೊಂಡು ಆ ಕುದುರೆಯ ಬಾಯಲ್ಲಿಟ್ಟು, ಅದನ್ನು ಆನಾಯಾಸವಾಗಿ ಎರಡು ತುಂಡಾಗಿ ಸೀಳಿಹಾಕಿ, ಅಶ್ರಿತ ವಿರೋಧಿಯನ್ನು ನಾಶಪಡಿಸಿದನೆಂದು— ಸಂತುಷ್ಟನಾದನು. ಇದು ಅವನಿಗೆ ಅಶ್ರಿತ-

ರಲ್ಲಿರುವಂತಹ ವ್ಯಾಮೋಹಾತಿಶಯವನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತೆ. ಈ ರೀತಿಯಾದ ಚೇಷ್ಟಿತ-
ವೊಂವನ್ನು ಬಾಯಾರ ಹೇಳಿ ಸ್ತುತಿಸಬೇಕಲ್ಲವೆ ?

ಸಮುದ್ರದಂತೆ ನೀಲವರ್ಣನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಪರಮಸುಲಭನು. ಪರತ್ವ-
ವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಅವನ ಸೌಲಭ್ಯ ಸೌಶೀಲ್ಯಗಳನ್ನು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಸ್ತುತಿಸ-
ಬೇಕಾದರೂ ಮಧ್ಯೆ ಮಧ್ಯೆ ಅವನ ಪರತ್ವವನ್ನೂ ಸ್ತುತಿಸಬೇಕು. ಕೃಷ್ಣಾ ವತರದಲ್ಲಿ
ಅತಿ ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ಮಾಡಿದ ಅತಿ ಮಾನುಷ ಚೇಷ್ಟೆಗಳಲ್ಲಿ ಗೋವರ್ಧನೋದ್ಧರಣವು
ಅತಿ ಮಾತ್ರ ಪರತ್ವಪ್ರಕಾಶಕವಾಗಿರುವುದು. ಹಿಂದೆ ಗೋಕುಲದಲ್ಲಿ ಗೋಪಾಲರೊಬ್ಬರೂ,
ಕಾಲಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಳೆ ಬರಲೆಂದು ವರ್ಷಕೊಮ್ಮೆ ದೇವೇಂದ್ರ ಪೂಜೆಯನ್ನು
ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅದನ್ನು ಕಂಡ ಕೃಷ್ಣನು, ತಾನು ಅವತರಿಸಿ ಅಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರಲು,
ದೇವತಾಂತರಭಜನವು ಅಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿರಲು, ಅದನ್ನು ಕಂಡು ತಾನು ಸಹಿಸಿಕೊಂಡಿರು-
ವುದು ಉಚಿತವಲ್ಲವೆಂದು, ಆ ದೇವೇಂದ್ರ ಪೂಜಾ ಸಮಾರಂಭವನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಬೇಕೆಂದು
“ಯೋವೈ ಸ್ಯಾಂ ದೇವತಾಮತಿಯಂ ಜತೇ, ಪ್ರಸ್ಥಾಯೈ ದೇವತಾಯೈ ಚ್ಯವತೇ ನ
ಪರಾಂ ಪಾಪೋತಿ ಪಾಪೀಯಾನ್ ಭವತಿ”—‘ಯಾರು ತನ್ನ ದೇವತೆಯನ್ನು
ಬಿಟ್ಟು ಇತರ ದೇವತೆಯನ್ನು ಪೂಜಿಸುತ್ತಾನೋ ಅಂತಹವನನ್ನು ತನ್ನ ದೇವತೆಯೂ
ತ್ಯಾಗ ಮಾಡುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಇತರ ದೇವತೆಗಳು ಕೈಹಿಡಿಯುವುದಿಲ್ಲವಾಗಿ ಅವನು
ಪಾಪಿಯಾಗಿ ನಾಶವಾಗುತ್ತಾನೆ’—ಎಂಬ ಶ್ರುತ್ಯರ್ಥವನ್ನು ಇತರ ಗೊಲ್ಲರಿಗೆ ಉಪ-
ದೇಶಿಸಿ, ನಮಗೂ ನಮ್ಮ ಗೋವುಗಳಿಗೂ ಹುಲ್ಲು-ನೀರುಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಸಲಹುತ್ತಿರುವ
ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ದೇವತೆಯಾದ ಈ ಗೋವರ್ಧನಗಿರಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಪರೋಕ್ಷದೇವತೆ-
ಯನ್ನು ಆರಾಧಿಸುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲವೆಂದು “ಅತಿಯೇತೇ ನಿಜಾಂಯಾದಿ ದೇವತಾಂ
ಉಭಯತಶ್ಚೈವತೇ ಜುಷತೇಪ್ಯಘಂ| ಕ್ಷಿತಿಭ್ಯತೈವ ನದೈವತಕಾವಯಂ ವನಮಿ-
ಹಾನವತಾಕಿಮಹಿದ್ರುಹಾ ||” (ಯಾವವಾಭ್ಯುದಯ)—ಎಂದು ಹೇಳಿ ಅನೇಕ ಶತ-
ಸಹಸ್ರ ಶಕಟಪೂರಿತವಾದ ಅನ್ನ ಸೂಪದದಿಘೃತಾದಿಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಆ ಗೋವರ್ಧನ-
ಗಿರಿಗೆಂದು ಇಡಿಸಿ, ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ “ಅಹಂ ಗೋವರ್ಧನೋಸ್ಮಿ” ಎಂದು ಹೇಳಿ ತಾನೇ
ಆದಿಲ್ಲವನ್ನೂ ಕ್ಷಣ ಮಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಅನಾಯಾಸವಾಗಿ ತಿಂದುಹಾಕಿದನು. ಇದನ್ನು
ನೋಡಿ ಹಸಿನಿಂದ ಕುಸಿತನಾದ ಇಂದ್ರನು ಪುಷ್ಕಲಾವರ್ತಗಳೆಂಬ ಮೇಘಗಳಿಗೆ
ಆಜ್ಞೆ ಮಾಡಿ, ಆ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಏಳು ದಿನಗಳ ಕಾಲ ಅವಿಚ್ಛಿನ್ನವಾಗಿ ಮಳೆ ಸುರಿಯು-
ವಂತೆ ಮಾಡಿದನು. ಆಗ ತಾನು ಮೊದಲು ರಕ್ಷಕನೆಂದು ಹೇಳಿದಂತಹ ಗೋವರ್ಧನ-
ಗಿರಿಯ ಸಹಾಯದಿಂದಲೇ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ರಕ್ಷಿಸಬೇಕೆಂದು ತೀರ್ಮಾನಿಸಿ, ಆ ಗೋವರ್ಧನ-
ಗಿರಿಯನ್ನು ಭತ್ತಿಯಂತೆ ಮೇಲಕ್ಕೇತ್ತಿಹಿಡಿದು ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ರಕ್ಷಿಸಿದನು. ಆ ರೀತಿ ತನ್ನ
ಪರತ್ವವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿ, ತನ್ನನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿದವರನ್ನು ಕೈಬಿಡುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು

ತೋರಿಸಿಕೊಟ್ಟು ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ರಕ್ಷಿಸಿದ ಅವನ ಕೈಗಳನ್ನು “ಕ್ಷೋಣೇದ್ರಂ ಪುನರಬಿ-
ಭತ್ಯ ಸಪ್ತರಾತ್ರಂ ಅನ್ಯಾನಾ ನರದ ತಥಾಪಿ ಸಾಣಯಸ್ತೇ” ಎಂದು
ಬಾಯ್ತುಂಬ ಹಾಡಿ ಸ್ತೋತ್ರ ಮಾಡಬೇಕು.

ಈ ರೀತಿ ಗೋವರ್ಧನೋದ್ಧರಣ ಮಾಡಿದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ, ಅದನ್ನು ಕಂಡವ-
ರೆಲ್ಲರೂ ‘ನೀನು ದೇವತೆಯೋ ದಾನವನೋ’ — ಎಂದು ಆಶ್ಚರ್ಯದಿಂದ ಪ್ರಶ್ನಿಸಲು,
‘ಅಹಂ ವೋ ಬಾನ್ಧವೋ ಜಾತಃ ನೈವಶಂಕ್ಯಮಿತೋನ್ಯಥಾ ||’ — ಎಂದು ತಾನೂ
ಒಬ್ಬ ಗೊಲ್ಲನೆಂದೂ ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಶಂಕಿಸಬಾರದೆಂದೂ ಹೇಳಿದನು. ಇದರಿಂದ
ಪ್ರಕಾಶಿಸುವ ಅವನ ಸೌಶೀಲ್ಯ ಗುಣವನ್ನು ಸ್ತೋತ್ರ ಮಾಡಬೇಕು. ಹಾಗೆಯೇ
ಆ ಸಮದಲ್ಲಿಯೇ ದೇವತೆಗಳೆಲ್ಲರೂ ಮಂತ್ರ ಪುಷ್ಪಾದ್ಯುಪಕರಣಗಳಿಂದ ಅವನನ್ನು
ಪೂಜಿಸಿದುದರಿಂದ, ಅವನು ಹೇಗೆ ಗೋಪ ನಾಯಕನೋ ಹಾಗೆಯೇ ದೇವಾಧಿದೇವನೂ
ಆಗಿದ್ದಾನೆ ಎಂದು ತಿಳಿದು ಬರುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ಅವನ ಪರತ್ವವು ಪ್ರಕಾಶಿತ-
ವಾಗುತ್ತದೆ.

“ನೇದೈಶ್ಚ ಸರ್ವೈರಹಮೇವ ನೇದ್ಯಃ”, “ಸರ್ವೇ ವೇದಾ ಯತ್ಪದ-
ಮಾಮನಂತಿ”, “ಸರ್ವೇ ವೇದಾ ಯತ್ಪ್ರಕಂ ಭವಂತಿ” — ಎಂದು ಹೇಳುವಂತೆ
ಅಪೌರುಷೇಯವಾದ ಸರ್ವ ಸಂಸ್ಕೃತ ವೇದಪ್ರತಿಪಾದ್ಯನಾದವನೂ, ಅಕ್ಷಾರಗಳಿಂದ
ರಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ದಿವ್ಯ ಪ್ರಬಂಧಗಳೆಂದು ಕರೆಯಲಾಗುವ ಸರ್ವ ದ್ರಾವಿಡ ವೇದ ಪ್ರತಿ-
ಪಾದ್ಯನೂ ಆಗಿದ್ದಾನೆ. ಹೀಗೆ ಉಭಯ ವೇದಗಳಿಂದಲೂ ಆ ಭಗವಂತನನ್ನು
ಸ್ತುತಿಸುತ್ತಾ “ಪರಮಾತ್ಮನಿ ಯೋ ರಕ್ತಃ ವಿರಕ್ತಃ ಅಪರಮಾತ್ಮನಿ” — ಎಂದು
ಹೇಳುವಂತೆ ಇತರ ವಿಷಯ ಪ್ರಾಪ್ತವಿಲ್ಲದೆ, ಸದಾ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಭಗವತ್ಕೈಂಕರ್ಯಕ
ನಿರತರಾಗಿರುವ ಪರಮೈಕಾಂತಿಗಳಾದ ಭಗವದ್ಭಕ್ತರು ವಾಸಿಸುವ ಆ ಶ್ರೀರಂಗ
ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಭೋಗಿಭೋಗಶಯನೀಯಶಾಯಿಯಾಗಿರುವ ಆ ರಂಗನಾಥನ ಅಡಿ-
ದಾವರೆಗಳಲ್ಲಿ ಆಗತಾ ಕೊಯ್ದ ಪುಷ್ಪಗಳನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸಿ, ಅವನ ಚರಣಗಳಿಗೆ
ಅಂಜಲಿಯನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸಬೇಕು. “ತ್ವದಂಘ್ರಿಮುದ್ದಿಶ್ಯ ಕದಾಪಿ ಕೇನ-
ಚಿದ್ಯಥಾತಥಾವಾಪಿ ಸಕೃತ್ಕೃತೋಂಜಲಿಃ | ತದೈವ ಮಷ್ಟಾತ್ಯಶುಭಾನ್ಯಶೇಷತಃ
ಶುಭಾನಿ ಪುಷ್ಟಾತಿ ನ ಜಾತುಹೀಯತೇ ||” — ಎಂದು ಅಳವಂದಾರವರು ಸ್ತೋತ್ರ
ರತ್ನದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವಂತೆ, ಆ ಭಗವಂತನ ಅಡಿಗಳನ್ನುದ್ದೇಶಿಸಿ, ಒಂದು ಸಲ ಮಾಡಿದ
ಅಂಜಲಿಯೂ ನಮಗೆ ಸಂಭವಿಸಿರುವ ಸರ್ವ ವಿಧವಾದ ಅಮಂಗಳಗಳನ್ನೂ ತೊಲಗಿಸಿ
ಮಂಗಳವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವುದರಿಂದ, ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದಂತೆ ಆ ಭಗವಂತನನ್ನು ನಾನಾ
ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ತುತಿಸಿ, ಅವನ ಚರಣಗಳನ್ನು ಪುಷ್ಪಗಳಿಂದ ಅರ್ಚಿಸಿ ಅವನ ಅಡಿ-

ದಾವರೆಗೆ ಅಂಜಲಿಯನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸುವ ಕಾಲವು ತನಗೆ ಎಂದು ಸಂಭವಿಸುವುದೋ-
ಎಂದು ಅಳ್ವಾರವರು ಆ ಕಾಲವನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ||೪||

ಇಣ್ಣೆಯಿಲ್ಲಾ ನಿನ್ನಿಶೈಯಾಳ್ ಕೆಳುಮಿ ಯಿನ್ನತ್ತಂಬುರುವು ನಾರದನುಂ
ಇರೈಂಜಿಯೇತ್ತ, ತುಣ್ಣೆಯಿಲ್ಲಾ ತೊನ್ನರೈನೂಲ್ ತೋತ್ತಿರತ್ತಾಲ್
ತೊನ್ನಲರ್ಕ್ಕಣಯನ್ ವಣಂಗಿಯೋವಾದೇತ್ತ. ಮಣಿಮಾಡ ಮಾಳಿಗೈಗಳ್
ಮಲ್ ಕುಶೆಲ್ವಮದಿಳರ್ ಜತ್ತರವಣ್ಣೆಯಿಲ್ಲಳ್ಳಿ ಕೊಳ್ಳಮ್. ಮಣಿವಣ್ಣ ನಮ್ಮಾನೈ
ಕಂಡು ಕೊಂಡೆನ್ ಮಲರ್ಚೆನ್ನಿ ಯೆನ್ನು ಕೊಲೋ ವಣಂಗುಂ ನಾಳೇ ||೫||

ಇನ್ನತ್ತಮ್ಮುವುಂ ನಾರದನುಂ = ಆನಂದವೇ ಮೂರ್ತಿವೆತ್ತಾಗಿ ನಿಂತಿರುವ
ತುಂಬುರ ನಾರದರು, ಇಣ್ಣೆಯಿಲ್ಲಾ = ನಿರುಪಮವಾದ, ಇಣ್ಣೆಯಿಲ್ಲಾ = ಪರಮ
ಭೋಗ್ಯಸ್ವರದಿಂದ ಕೂಡಿರುವ, ಯಾಳ್ = ವೀಣೆಯನ್ನು, ತಳುಮಿ = ನುಡಿಸಿ ಧ್ವನಿ
ಗೈದು, ಇರೈಂಜಿ ಏತ್ತ = ಬಗ್ಗಿ ಸ್ತುತಿಸಲು, ತೊಲ್ ಮಲರ್ ಕಣ್ ಅರ್ಯಾ =
ಅನಾದಿಯಾದ ತಾವರೆ ಪುಷ್ಪದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ ಬ್ರಹ್ಮದೇವನು, ವಣಂಗಿ = ಬಗ್ಗಿ
(ನಮಸ್ಕರಿಸಿ), ತುಣ್ಣೆಯಿಲ್ಲಾ = ಅಸದೃಶವಾದ, ತೊಲ್ ಮರೈನೂಲ್ =
ಅನಾದಿ ವೇದಶಾಸ್ತ್ರಗಳೆಂಬ, ತೋತ್ತಿರತ್ತಾಲ್ = ಸ್ತೋತ್ರಗಳಿಂದ, ಓವಾದುಏತ್ತ =
ಅನವರತ 'ಸ್ತುತಿ' ಸ್ತುತಿರಲು, ಮಣಿ ಮಾಡಂಮಾಳಿಕ್ಕೇಳಳ್ ಮಲ್ ಕು = ರತ್ನ
ಸುಯವಾದ ಉಪ್ಪರಿಗೆಗಳಿಂದ ತುಂಬಿರುವ, ಶೆಲ್ವಂ ಮತಿಳ್ = ಸಂಪತ್ಸಮೃದ್ಧಿ-
ವಾದ ಪ್ರಾಕಾರಗಳಿಂದ ಕೂಡಿರುವ, ಅರಂಗತ್ತು = ಶ್ರೀರಂಗ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ, ಅರವು
ಅಣ್ಣೆಯಿಲ್ ಪಳ್ಳಿ ಕೊಳ್ಳಮ್ = ಶೇಷತಲ್ಪದಲ್ಲಿ ನಿದ್ರಿಸುವ, ಮಣಿವಣ್ಣ
ಅಮ್ಮಾನೈ = ನೀಲಮಣಿ ಪ್ರಭವಾದ ನನ್ನ ಸ್ವಾಮಿಯನ್ನು, ಕಂಡು ಕೊಂಡು =
ದರ್ಶನಮಾಡಿ, ಎಮಲರ್ ಶೆನ್ನಿವಣಂಗುಂ ನಾಳ್ = ನನ್ನ ಪುಷ್ಪಾಲಂಕೃತವಾದ
ಶಿರಸ್ಸು ನಮಿಸುವ ದಿನವು, ಎನ್ನು ಕೊಲೋ = ಎಂದು ಬರುತ್ತದೆಯೋ ?

ಈ ಪಾಶುರದಲ್ಲಿ ತುಂಬುರು ನಾರದರೊಡನೆಯೂ ಚತುರ್ಮುಖನಾದ
ಬ್ರಹ್ಮದೇವನೊಡನೆಯೂ ತಾವೂ ಒಬ್ಬರಾಗಿ ಭಗವಂತನನ್ನು ಸೇವಿಸುವಂತಹ ದಿನವು
ಎಂದು — ಬರುವುದೋ ಎಂದು ಹಂಬಲಿಸುತ್ತಾರೆ.

“ಮುನ್ನಲ್ಯಾಳ್ ಪಯಿಲ್ ನೂಲ್ ನರಂಬಿಳ್ ಮುದಿರ್ ತುನ್ನೆಯೇ” —
ಎಂದು ಹೇಳುವಂತೆ ವೀಣಾಧ್ವನಿಯೇ ಮೂರ್ತಿವೆತ್ತಂತಿರುವ ಭಗವಂತನನ್ನು ವೀಣಾ-
ಗಾನದಿಂದಲೇ ಸಂತುಷ್ಟನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಲು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿ, ತುಂಬುರು ನಾರದರು
ಶ್ರೀರಂಗ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ವೀಣಾಗಾನ ಮಾಡುತ್ತಾ ಸೇವಿಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಿರುವರೆಂದು ಪುರಾಣ

ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಐತಿಹ್ಯ. ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಅನೇಕರು ವೀಣಾಗಾನಮಾಡುವವರಿದ್ದರೂ, ಅಸದೃಶವಾದ ಪರಮ ಭೋಗ್ಯವಾದ ಸ್ವರಮಾಧುರ್ಯ ಇವರ ವೀಣೆಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರವೇ. ಹಾಗೆಯೇ ಇವರಗಾನ ಪ್ರಯೋಜನಾಂತರಾವೇಕ್ಷೆಯಿಲ್ಲದೆ ಭಗವಂತನನ್ನು ಸಂತೋಷಗೊಳಿಸುವುದೊಂದೇ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿದ್ದು, ಅದರಿಂದ ಇವರೂ ಸರ್ವದಾತನ್ನಿಬಂಧನವಾದ ಆನಂದವನ್ನು ಹೊಂದಿದವರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಹೀಗೆ ಒಂದು ಕಡೆ ಇವರು ನಮಿಸಿ ವೀಣಾಗಾನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರೆ, ಮತ್ತೊಂದು ಕಡೆ ಚತುರ್ಮುಖ ಬ್ರಹ್ಮದೇವನು ಚತುರ್ವೇದ ಪಾರಾಯಣ ಮಾಡುತ್ತ ಭಗವಂತನನ್ನು ಸ್ತುತಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ತನಗೆ ಯಾರೂ ಅಧಿಕರಾಗಲೀ, ಸಮರಾಗಲೀ ಇಲ್ಲದ ಭಗವಂತನನ್ನು ಪರಿಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಸ್ತುತಿಸಲು ನಿಸ್ಸಮಾಭ್ಯಧಿಕವಾದ ವೇದವೊಂದೇ ಸಮರ್ಥವಾದುದಲ್ಲವೇ? “ವಾಚಾ ವಿರೂಪ ನಿತ್ಯಯಾ” ಎಂದೂ, “ಅನಾದಿ ನಿಧನಾ ಹ್ಯೇಷಾ ವಾಗುತ್ಸೃಷ್ಟಾಸ್ವಯಂಭುವಾ” —ಎಂದೂ ಹೇಳುವಂತೆ ಈ ವೇದಗಳು ನಿತ್ಯ ಸಿದ್ಧವಾದುದು. “ನೇದಾಚ್ಛರಾಣಿ ಯಾವಂತಿ ಪಠಿತಾನಿ ದ್ವಿಜಾತಿಭಿಃ | ತಾವಂತಿ ಹರಿನಾಮಾನಿ ಕೀರ್ತಿತಾನಿ ನ ಸಂಶಯಃ ||” —ಎಂದು ಹೇಳುವಂತೆ ವೇದಗಳ ಒಂದೊಂದು ಅಕ್ಷರವೂ ಭಗವನ್ನಾಮವನ್ನು ಸೂಚಿಸುವುದಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಈ ವಿಷಯಗಳು ಇತರರಿಗೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ತಿಳಿಯದಂತೆ ಮರೆಮಾಚುವುದರಿಂದ ಈ ವೇದಗಳನ್ನು ತಮಿಳಿನಲ್ಲಿ “ಮ ಮೈ” ಎಂದೇ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಈ ವೇದಗಳು “ಇದಂ ಕುರು, ಇದಂ ಮಾ ಕಾರ್ಷೀಃ” ಎಂದು ವಿಧಿ ನಿಷೇಧ ರೂಪವಾಗಿ ಶಾಸನ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ‘ನೇದಾಚ್ಛಾಸ್ತ್ರಂ ಪರಂ ನಾಸ್ತಿ’ —ಎಂದು ಹೇಳುವಂತೆ ಪರಮ ಶಾಸ್ತ್ರವಾಗಿದೆ. ಕ್ಷುತ್ರಿಪಾಸಾ ರಹಿತನಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಆ ಬ್ರಹ್ಮದೇವನು ನಿರಂತರವಾಗಿ ಈ ವೇದ ಪಾರಾಯಣವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಹೀಗೆ ರತ್ನಮಯವಾದ ಉಪ್ಪರಿಗೆಗಳಿಂದ ತುಂಬಿ ಸಂಪದ್ಭರಿತವಾದ ಪ್ರಾಕಾರಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಶ್ರೀರಂಗ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಶೇಷ ತಲ್ಪದಲ್ಲಿ ಪವಡಿಸಿರುವ ಆ ರಂಗನಾಥನು ತುಂಬುರು ನಾರದರ ವೀಣಾಗಾನವನ್ನೂ, ಬ್ರಹ್ಮದೇವನ ವೇದ ಪಾರಾಯಣವನ್ನೂ ಆಲಿಸುತ್ತಾ ನೀಲಮಣಿ ವರ್ಣದಿಂದ ಕಂಗೊಳಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಶಿರಸ್ಸನ್ನು ಪಡೆದುದಕ್ಕೆ ಅಂತಹ ಭಗವಂತನನ್ನು ನಮಿಸುವುದೊಂದೇ ಪ್ರಯೋಜನವಲ್ಲವೇ? ಅದುದರಿಂದ ಆ ರೀತಿ ಇರುವ ಭಗವಂತನನ್ನು ನಮಿಸುವ ದಿನವು ಎಂದು ಬರುವುದೋ? —ಎಂದು ಆಳ್ವಾರರು ಹಂಬಲಿಸುತ್ತಾರೆ. ||೫||

ಅಳಿಮಲರ್ಮೇಲ್ ಅಯನರನಿಂದಿರನೋಡೇನ್ನೆ
 ಅನುರರ್ ಕಳ್ ತಮ್ ಕುಳುವುಮರಂ ಬೈಯರುಂ
 ಮಟ್ಟುಂ ತೆಳಿಮದಿಶೇರ್ ಮುನಿವರ್ ತಮ್ ಕುಳುವು ಮುನ್ನಿ
 ತಿಶೈತಿಶೈಯಿಲ್ ಮಲರ್ ತೂವಿಚ್ಚೆನ್ನುಶೇರುಮ್ ||
 ಕಳಿಮಲರ್ ಶೇರ್ ಪೊಳಿಲರಂಗತ್ತುರಗಮೇರಿ
 ಕಣ್ಣುಳರುಮ್ ಕಡಲ್ ವಣ್ಣರ್ ಕಮಲಕ್ಕಣ್ಣುಮ್ |
 ಒಳಿಮದಿಶೇರ್ ತಿರುಮುಗಮುಮ್ ಕಂಡುಕೊಂಡು
 ಎನ್ನುಳ್ಳಮಿಕನೆನ್ನುಕೊಲೋ ವುರುಕುನಾಳೇ ||೬||

ಅಳಿಮಲರ್ ಮೇಲ್ ಅರ್ಯ = ದುಂಬಿಗಳಿಂದ ತುಂಬಿದ ಕಮಲಪುಷ್ಪದಲ್ಲಿ
 ಅವತರಿಸಿದ ಬ್ರಹ್ಮದೇವನು, ಅರನ್ = ರುದ್ರನು, ಇಂದರನೋಡು = ದೇವೇಂದ್ರ-
 ನೋಡನೆ, ಏನ್ನೆ ಅನುರರ್ ತಮ್ ಕುಳುವುಮ್ = ಮತ್ತುಳಿದ ದೇವತಾವೃಂದವು,
 ಅರಂಜೈಯರುಂ = ರಂಭಾದ್ಯಪ್ಸರಸ್ಸುಗಳು, ಮಟ್ಟುಮ್ = ಮತ್ತು
 ತೆಳಿಮದಿಶೇರ್ = ತಿಳಿಯಾದ ಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳ, ಮುನಿವರ್ ತಮ್ ಕುಳುವುಮ್ =
 ಮಹರ್ಷಿಗಳ ಸಮೂಹವು, ಉನ್ನಿ = ಒಬ್ಬರನ್ನೊಬ್ಬರು (ಜಜ್ಜುವಂತೆ) ತಳ್ಳುತ್ತಾ,
 ತಿಶೈತಿಶೈಯಿಲ್ = ದಿಕ್ಕುದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಇರುವ, ಮಲರ್ = ಪುಷ್ಪಗಳನ್ನು,
 ತೂವಿ = ಒಟ್ಟುಗೂಡಿಸಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು, ಶೆನ್ನುಶೇರುಮ್ = ಬಂದು ಸೇರಿ
 ಬಾಳುವ ಸ್ಥಳವಾದ, ಕಳಿಮಲರ್ ಶೇರ್ ಪೊಳಿಲ್ ಅರಂಗತ್ತು = ಮಧುಸ್ರವಿಸುವ
 ಪುಷ್ಪಭರಿತವಾದ ಉದ್ಯಾನವನಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಶ್ರೀರಂಗದಲ್ಲಿ, ಉರಗಮ್ ಏರಿ =
 ಆದಿಶೇಷನನ್ನು ಹತ್ತಿ, ಕಣ್ ವಳರುಮ್ = ನಿದ್ರಿಸುತ್ತಿರುವ, ಕಡಲ್ ವಣ್ಣರ್ =
 ಸಮುದ್ರ ಸಮಾನವರ್ಣನಾದ ಶ್ರೀರಂಗನಾಥನ, ಕಮಲಕ್ಕಣ್ಣುಮ್ = ಕಮಲ
 ಸದೃಶವಾದ ನೇತ್ರಗಳನ್ನು, ಒಳಿಮದಿರ್ ಶೇರ್ ತಿರುಮುಕಮುಮ್ = ಕಾಂತಿಯುತ
 ವಾದ ಚಂದ್ರನಂತಿರುವ ಮುಖಾರವಿಂದವನ್ನು, ಕಂಡುಕೊಂಡು = ದರ್ಶನಮಾಡಿ,
 ಎನ್ ಉಳ್ಳಮ್ = ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು, ಮಿಕ ಉರುಕುಮ್ ನಾಳ್ = ಆನಂದದಿಂದ
 ಕರಗುವ ದಿನವು, ಏನ್ನುಕೊಲೋ = ಎಂದು ಬರುತ್ತದೆಯೋ ?

ಈ ಪಾಶುರದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀರಂಗನಾಥನ ದಿವ್ಯಲೋಚನ ಮುಖಾರವಿಂದಾದಿ
 ಅವಯವಗಳನ್ನು ದರ್ಶನಮಾಡಿ ದ್ರವೀಭೂತವಾದ ಹೃದಯವುಳ್ಳವನಾಗಿ ನಿಂತು
 ಅವನನ್ನು ಸ್ತುತಿಸುವ ದಿನವು ಎಂದು ಬರುವುದೋ ? — ಎಂದು ಹಂಬಲಿಸುತ್ತಾರೆ.
 ಆ ಭಗವಂತನ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿನಿತ್ಯವೂ ಇರುವಂತಹ ಸ್ತೋತ್ರವರ್ಗವನ್ನು
 ಮೊದಲೆರೆಡು ಪಾದಗಳಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ. ಮೊದಲೇ ತಿಳಿಸಿರುವಂತೆ ಆ ಸ್ತೋತ್ರ-

ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮದೇವನೂ ಒಬ್ಬ. ಇವನ ವಿಷಯ ಮೊದಲು ಮೂರು ಪಾಶುರಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ್ದರೂ ಮತ್ತೆ ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದರಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಿದೆ. “ಯುಗಕೋಟಿ ಸಹಸ್ರಾಣಿ ವಿಷ್ಣುಮಾರಾಧ್ಯ ಪದ್ಮಭೂಃ | ಪುನಸ್ತ್ರೈಲೋಕ್ಯಧಾತ್ಯತ್ವಂ ಪ್ರಾಪ್ತವಾನಿತಿ ಶುಶ್ರುಮ್” || — ಎಂದು ಹೇಳುವಂತೆ, ಅಧಿಕಾರಕನಾದ ಬ್ರಹ್ಮನು ತನ್ನ ಅಧಿಕಾರ ಸಿದ್ಧಾರ್ಥವಾಗಿಯೂ ಮತ್ತು ಅದು ವಿಜ್ಞೇದರಹಿತವಾಗಿರಲೂ ಆಗಾಗ್ಗೆ ಬಂದು ಭಗವಂತನನ್ನು ಸೇವಿಸುತ್ತಿರುತ್ತಾನೆ. ಹೀಗೆ ದುಂಬಿಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ನಾಭಿ ಕಮಲ— ದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದಂತಹ ಬ್ರಹ್ಮನೂ, ಸಂಹಾರೈಕ ಕರ್ತೃಕನಾದ ರುದ್ರನೂ, ದೇವತೆಗಳ ಒಡೆಯನಾದ ಇಂದ್ರನೂ, ಅವನನ್ನು ಮುಂದಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಬರುವ ಇತರ ದೇವತೆಗಳೂ ಮತ್ತು ಅವರ ಪ್ರಿಯೆಯರಾದ ರಂಭಾದ್ಯಪ್ಸರ ಸ್ತ್ರೀಯರೂ ಅವರವರ ಅಧಿಕಾರಗಳಿಗನುಗುಣವಾದ ಅತ್ಯಲ್ಪ ಫಲಾರ್ಥವಾಗಿ ಪ್ರಯೋಜನಾಂತರಹರಾಗಿ ಪ್ರತಿನಿತ್ಯವೂ ಶ್ರೀರಂಗನಾಥನನ್ನು ಸೇವಿಸಲು ಬರುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆಯೇ ತತ್ವಹಿತ ಪುರುಷಾರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ ನಿಶ್ಚಯಾತ್ಮಕವಾದ ಜ್ಞಾನವುಳ್ಳ ಕೆಲವರು ಅನನ್ಯ ಪ್ರಯೋಜನರಾಗಿ ಅವನನ್ನು ಸೇವಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅವರಾರೆಂದರೆ, ಶ್ರೀಮನ್ನಾರಾಯಣನೇ ಪರತತ್ವವೆಂದೂ, ತದ್ವಿಷಯಕವಾದ ಭಕ್ತಿಪ್ರಪತ್ತಿಗಳೇ ಸಾಧನವೆಂದೂ, ಅವನ ಚರಣಕಮಲಗಳಲ್ಲಿ ನಿತ್ಯ ಪರಿಚರ್ಯೆ ಮಾಡುವುದೇ ಪುರುಷಾರ್ಥವೆಂದೂ ತಿಳಿದಿರುವ ಸನಕಸನಂದನಾದಿ ಮುನಿಗಳೂ, ಪೊಳ್ಳೆಹೈಮುನಿ, ಪೂದತ್ತಾಳ್ವಾರ್, ಪೇಯಾಳ್ವಾರ್, ತಿರುಮಳಶೈಷ್ಠಿರಾನ್, ನಮ್ಮಾಳ್ವಾರ್ ಮೊದಲಾದವರು. ಇವರ ಸಮೂಹವೂ, ಬ್ರಹ್ಮಾದಿಗಳೂ ಒಬ್ಬರನೊಬ್ಬರು ತಳ್ಳಿಕೊಂಡು ತಾನುಮೊದಲು ನಾನುಮೊದಲೆಂದು ಭಗವಂತನನ್ನು ದರ್ಶನಮಾಡಲು, ದಿಕ್ಕು ದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಲಭಿಸುವಂತಹ ಪುಷ್ಪ-ಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ತಂದು, “ಶ್ರೀರಂಗೋಪವನ ತರ್ಜೀಷು ವರ್ತಿಸೀಯ” ಎಂದು ಹೇಳುವಂತೆ, ದಿವ್ಯೋದ್ಯಾನ ಶತಸಹಸ್ರಾವೃತವಾದ ಶ್ರೀಮೈಕುಂಠಕ್ಕೆ ಸರಿಸಮನಾದ ಮಧುಸ್ರವಿಸುತ್ತಿರುವ ಪುಷ್ಪಭರಿತವಾದ ಅನೇಕ ಉದ್ಯಾನ ವನಗಳಿಂದ ತುಂಬಿರುವ ಶ್ರೀರಂಗಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಶೇಷಶಯನದಲ್ಲಿ ನಿದ್ರಿಸುತ್ತಿರುವ-ಶ್ರೀರಂಗನಾಥನ ಅಡಿದಾವರೆ-ಗಳಲ್ಲಿ ಆ ಪುಷ್ಪಗಳನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸಿ ಸೇವಿಸುತ್ತಾರೆ. “ನಮಾಂಸ ಚಕ್ಷುರಭಿವೀಕ್ಷತೇ ತಮ್”, “ನ ಚಕ್ಷುಷಾ ಪಶ್ಯತಿ ಕಶ್ಚನೈನಮ್”— ಎಂದು ಹೇಳುವಂತೆ ಸಾಮಾನ್ಯ ಮನುಷ್ಯನಿಂದ ಕಾಣಲಾಗದಂತಹ, ಅರಳಿದ ಕಮಲದಂತಿದ್ದು ತಂಪಾಗಿಯೂ ಹಿತವಾಗಿಯೂ ವೀಕ್ಷಿಸುವ ಅವನ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನೂ ಮತ್ತು ಬಳಿಕ ಸ್ಮಿತಪೂರ್ವಾಭಿಭಾಷಣನಾದ ಮುಗುಳ್ಳೆಗೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದ ಅವನ ವದನಾರವಿಂದವನ್ನೂ ನನ್ನ ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದ ದರ್ಶನಮಾಡಿ ಆನಂದಾರ್ಣವದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿ, ಅದರಿಂದ ದ್ರವೀಭೂತವಾದ ಹೃದಯ ಉಳ್ಳವನಾಗಿ, ಅಲ್ಲಿಯೇ ನಿಂತು ಭಗವಂತನನ್ನು ಸ್ತುತಿಸುವ

ದಿನವು ನನಗೆ ಎಂದು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುವುದೋ — ಎಂದು ಅಳ್ವಾರ್‌ವರು ಹಂಬಲಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ||೬||

ಮರನ್ನಿಹಳುಮ್ ಮನನೊಳಿತ್ತು ವಳ್ಳು ಮಾಟ್ಟಿ,
ಐಮ್ಮುಲನ್‌ಹಳಡಕ್ಕಿ ಇಡರ್‌ಪಾರಮ್ಮನು
ತುರನ್ನು, ಇರುಮುಪ್ಪೊಳುದೇತ್ತಿ ಎಲ್ಲೆಯಿಲ್ಲಾ
ತೊನ್ನರಿಕ್ಕಣ್ ನಿಲೈನಿನ್ ತೊಂಡರಾನೆ,
ಅರನ್ನಿಹಳುಮ್ ಮನತ್ತವರ್ ತಜ್ಜಿದಿಯೈ ಪೊನ್ನಿ
ಮಣಿಯರಜ್ಜತ್ತರವಣೈಯಿಲ್ ಪಳ್ಳಿಕೊಳ್ಳುಮ್
ನಿರನ್ನಿಹಳುಮ್ ಮಾಯೋನೈಕ್ಕಣ್ಣೆನ್ ಕಣ್ಣಳ್
ನೀರ್ಮಲ್‌ಹ ಎನ್ನುಕೊಲೋ ನಿಕ್ಕುಮ್ ನಾಳೇ ||೭||

ಮರಮ್ ತಿಹಳುಮ್ ಮನಮ್ ಒಳಿತ್ತು = ಮಾತ್ಸರ್ಯವು ಪ್ರಕಾಶಿಸುವ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ವಂಜಮ್‌ಮಾಟ್ಟಿ = ವಂಜನೆಯನ್ನೂ ಬಿಟ್ಟು. ವರ್‌ಪುಲನ್‌ಳಡಕ್ಕಿ = ಬಲಿಷ್ಠವಾದ ಸಂಚೇದ್ರಿಯಗಳನ್ನೂ ಜಯಿಸಿ, ಇಡರ್‌ಪಾರಮ್ ತುನ್ನಮ್ ತುರನ್ನು = ದುಃಖ ಭಾರಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾದ ಕ್ಲೇಷಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಬಿಟ್ಟು, ಇರುಮುಪ್ಪೊಳುತು ಎತ್ತಿ = ಪಳ್ಳಿಕಾಲಪರಾಯಣರಾಗಿದ್ದು, ಎಲ್ಲೆಯಿಲ್ಲಾ - ನಿರವಧಿಕವಾದ, ತೊಲ್‌ನರಿಕ್ಕಣ್ = ಅನಾದಿಯಾದ ಅನುಷ್ಠಾನ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ, ನಿಲೈನಿನ್ = ಸ್ಥಿರರಾಗಿರುವ, ತೊಂಡರ್ ಅನೆ = ಪರಮ ಭಾಗವತನಾದ, ಅರಮ್ ತಿಹಳುಮ್ ಮನತ್ತವರ್ ತಮ್ = ಪರಮ ಧಾರ್ಮಿಕ ಮನಸ್ಕರಾದ ಪರಮೈಕಾಂತಿಗಳಿಗೆ, ಕಡಿಯೈ = ಗತಿಯಾಗಿರುವ, ಪೊನ್ನಿ ಅಣಿ-ಅರಂಗತ್ತು = ಕಾವೇರಿಯಿಂದ ಸೌಂದರ್ಯ ಹೊಂದಿರುವ ಶ್ರೀರಂಗದಲ್ಲಿ, ಅರವು-ಅಣೈಯಿಲ್ ಪಳ್ಳಿಕೊಳ್ಳುಮ್ = ಶೇಷತತ್ವದಲ್ಲಿ ಮಲಗಿರುವ, ನಿರಂತಿಕಳುಮ್ ಮಾಯೋನೈ = ಸೌಂದರ್ಯವು ಪ್ರಕಾಶಿಸುವಂತೆ ಇರುವ ಆಶ್ಚರ್ಯ ಗುಣನಾದ ಭಗವಂತನನ್ನು, ಎರ್ ಕಣ್ಣಳ್ ಕಣ್ಣು = ತನ್ನ ಕಣ್ಣುಗಳು ಕಂಡು, ನೀರ್ ಮಲ್ಕುನಿಕ್ಕುಂ ನಾಳ್ = ಕಣ್ಣೀರು ಸುರಿಸುವಂತೆ ನಿಲ್ಲುವ ದಿನವು, ಎನ್ನುಕೊಲೋ = ಎಂದು ಬರುತ್ತದೆಯೋ ?

ಈ ಪಾಶುರದಲ್ಲಿ ಪರಮ ಭಾಗವತರ ಲಕ್ಷಣವನ್ನು ಹೇಳುವಲ್ಲಿ- “ಅಹ್ಲಾದ-ಶೀತನೇತ್ರಾಂಬು” — ಎಂದು ಹೇಳುವಂತೆ, ಭಗವಂತನನ್ನು ದರ್ಶನ ಮಾಡಿದುದರಿಂದಂಟಾದ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಅನಂದಬಾಷ್ಪವನ್ನು ಸುರಿಸುವ ದಿನವು ತನಗೆ ಎಂದು ಬರುವುದೋ ಎಂದು ಹಂಬಲಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಘಂಟಾಕರ್ಣ-ಶಿಶುಪಾಲಾದಿಗಳಂತೆ, ಭಗವಂತನ ಸೇವೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಲು ಅವಕಾಶಕೊಡದೆ ಭಗವಂತನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ಸರ್ಯಪೂರಿತವಾದ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಶುದ್ಧ ಮನಸ್ಕರಾದ, 'ಮನಸ್ಸ್ಯನ್ಯತ್ ವಚಸ್ಯನ್ಯತ್ ಕರ್ಮಣ್ಯನ್ಯದ್ಧು-ರಾತ್ಮನಾಮ್'— ಎಂದು ಹೇಳುವಂತೆ ಮನಸ್ಸಲ್ಲೊಂದು, ಮಾತಿನಲ್ಲೊಂದು, ಕೆಲಸದಲ್ಲೊಂದು— ಎಂಬಂತಲ್ಲದೆ, 'ಮನಸ್ಯೇಕಂ ವಚಸ್ಯೇಕಂ ಕರ್ಮಣ್ಯೇಕಂ ಮಹಾತ್ಮನಾಮ್'— ಎಂಬಂತೆ ವಾಚ್ಮನಃ ಕಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ರೀತಿ ವರ್ತಿಸುವ, ಇತರರು ನೋಡಿದಾಗ ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನೋಡದಿದ್ದಾಗ ಪುತ್ರೋಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲದೆ— ಸರ್ವದಾ ಏಕರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವರ್ತಿಸುತ್ತಿದ್ದು ವಂಚನೆಯಿಂದ ದೂರರಾದ, 'ಇಂದ್ರಿಯಾಣಿ ಪ್ರಮಾಥೀನಿ ಹರಂತಿ ಪ್ರಸಭಂ ಮನಃ' ಎಂಬಂತೆ ಮನಸ್ಸನ್ನು, ಬಲಾತ್ಕಾರವಾಗಿ ತಮ್ಮ ಕಡೆಗೆ ಸೆಳೆಯುವ ಇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನು ಜಯಿಸಿದ, ದುಃಖ ಭಾರಗಳಿಗೆ ನಿದಾನಭೂತವಾದ ಕ್ಲೇಶಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟಿರುವ, ಪ್ರಾತಃಸಂಗವ, ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಅಪರಾಹ್ನ ಮತ್ತು ಸಾಯಾಹ್ನವೆಂಬ ಪಂಚಕಾಲಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಶಾಸ್ತ್ರಜೋದಿತವಾದ ನಿತ್ಯನೈಮಿತ್ಯಕಾದಿ ಸತ್ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಅನುಷ್ಠಿಸುತ್ತಿರುವ, "ಪೂರ್ವೇ ಪೂರ್ವೇಭ್ಯೋ ವಚ ಏತ ದೂಚುಃ" ಎಂದು ಹೇಳುವಂತೆ ನಿರವಧಿಕವಾದ ಅನಾದಿಯಾದ ಈ ಅನುಷ್ಠಾನ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಿರವಾಗಿ ನಿಂತಿರುವ ಪರಮ ಧಾರ್ಮಿಕ ಮನಸ್ಕರಾದ ಪರಮೈಕಾಂತಿಗಳಿಗೆ. "ಸ್ವಪ್ರಾಪ್ತಾ ಸ್ವಯಮೇವ ಸಾಧನತಯಾ ಜೋಘುಷ್ಯಮಾಣಃ" ಎಂದು ಶ್ರೀಮದ್ವೇದಾಂತದೇಶಿಕರು ಹೇಳಿರುವಂತೆ ಉಪಾಯನಾಗಿಯೂ ಮತ್ತು ಉಪೇಯನಾಗಿಯೂ ಇರುವ, ಕಾವೇರಿ-ಯಿಂದ ಸುತ್ತುವರೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ, ಶ್ರೀರಂಗಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಶೇಷತ್ವದಲ್ಲಿ ಪವಡಿಸಿರುವ, ಸೌಂದರ್ಯವೇ ಮೂರ್ತಿವೆತ್ತಂತಿರುವ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾದ ಕಲ್ಯಾಣಗುಣವಿಭೂಷಿತನಾದ ಆ ರಂಗನಾಥನನ್ನು, ನನ್ನ ಕಣ್ಣುಗಳು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ದರ್ಶನಮಾಡಿ ಆನಂದಭಾಷ್ಪವನ್ನು ಸುರಿಸುವ ಕಾಲವು ಎಂದು ನನಗೆ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುವುದು— ಎಂದು ಆಳ್ವಾರ್ರವರು ತವಕಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ||೭||

ಕೋಲಾರ್ನ್ಡ್ ನೆಡುಮ್ ಶಾರ್ಙ್ಗಮ್ ಕೂನರ್ದಜ್ಜಮ್
 ಕೊಲೈಯಾಳಿ ಕೊಡುನ್ದಣ್ಣು ಕೊತ್ ಇನ್ನೊಳ್ವಾಳ್
 ಕಾಲಾರ್ನ್ಡ್ ಗತಿಕ್ಕರುಡನೆನ್ನುಮ್ ನೆನ್ನಿಕ್ಕಡುಮ್—
 ಪಅನೈ ಇನೈಯನೈತ್ತುಮ್ ಪುಅಮ್ ಶೂಳ್ ಕಾಪ್ಪ
 ಶೇಲಾರ್ನ್ಡ್ ನೆಡುಮ್ ಕಳನಿ ತೋಲೈ ಶೂಳ್ ನ್ಡ
 ತಿರುನರಜತ್ತರವಣೈಯಿಲ್ ಪಳ್ಳಿ ಕೊಳ್ಳುಮ್

ಮಾಲೋನ್ಯೈ ಕಣ್ಣೆನ್ನೈ ಕಲವಿಯೆಯ್ ವಲ್ಲಿನೈಯೇನ್
ಎನ್ನು ಕೊಲೋ ವಾಳುಮ್ ನಾಳೇ ||೮||

ಕೋಲ್ ಆರ್ನ್ = ಬಾಣಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ, ನೆಡು = ದೊಡ್ಡ ದಾಗಿರುವ, ಶಾರ್ಙ್ಗಮ್ = ಶ್ರೀಶಾರ್ಙ್ಗವೆನ್ನುವ ಬಿಲ್ಲು, ಕೂನ್ = ಭಗವದನುಭವದಿಂದ (ಬಳಸಿ) ಸುತ್ತಿಕೊಂಡಿರುವ, ನಲ್ = ಒಳ್ಳೆತನದಿಂದ ಕೂಡಿದ, ಶರ್ಙ್ಗಮ್ = ಶ್ರೀಪಾಶ್ಚಾತ್ಯಜನ್ಯವೆಂಬ ಶಂಖವು, ಕೊಲೈ = ಪ್ರತಿಪಕ್ಷನಿರಸನದಲ್ಲಿ ಸಮರ್ಥವಾದ, ಅಳಿ = ಸುದರ್ಶನವೆಂಬ ಚಕ್ರವು, ಕೊಡು = ವಿರೋಧಿ ನಿರಸನವನ್ನು ಮಾಡುವ, ತಣ್ಡು = ಕೌಮೋದಕಿ ಎಂಬ ಗದೆಯು, ಕೊಟ್ಟಿಮ್ = ಜಯಪ್ರದವಾದ, ಒಳ್ಳ = ತೇಜಸ್ವವಾದ, ವಾಳ್ = ನನ್ನ ಕವೆನ್ನುವ ಖಡ್ಗವು, ಕಾಲ್ ಆರ್ನ್ಡ = ಗಾಳಿಯ ವೇಗದಂತೆ, ಕಡುಮ್ ಗತಿ = ಅಧಿಕವಾದ ವೇಗದಿಂದ ಕೂಡಿದ ಗತಿಯುಳ್ಳ, ಕರುಡನೆನ್ನಮ್ = ಗರುಡನೆಂಬ, ವೆನ್ರಿ = ಜಯಪ್ರದನಾದ, ಪರವೈ = ಪಕ್ಷಿರಾಜನು, ಇನೈ ಅನೈತ್ತುಮ್ = ಇವರೆಲ್ಲರ, ಪುರಮ್ ಶೂಳ್ = ನಾಲ್ಕು ಕಡೆಯಲ್ಲೂ ಸುತ್ತುವರೆದು, ಕಾಪ್ಪ = ಕಾಯುತ್ತಿರುವ, ಶೇಲ್ = ಮತ್ಸ್ಯ ವಿಶೇಷಗಳಿಂದ, ಆರ್ನ್ಡ = ತುಂಬಿದ, ನೆಡು = ದೊಡ್ಡದಾದ, ಕಳನಿ = ಗದ್ದೆಗಳು, ಶೋಲೈ = ಪ್ರಾಕಾರವೂ, ಶೂಳ್ನ್ಡ = ಸುತ್ತುವರೆದಿರುವ, ತಿರುವರಶ್ಚತ್ತರವಣೈಯಿಲ್ = ಶ್ರೀರಂಗಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿನ ಶೇಷತಲ್ಪದಲ್ಲಿ, ಪಳ್ಳಿ-ಕೊಳ್ಳುಂ = ನಿಧಿಸುವ, ಮಾಲೋನ್ಯೈ = ಸರ್ವಾಧಿಕನಾದ ರಂಗನಾಥನನ್ನು, ನಲ್ ವಿನೈಯೇನ್ = ಬಲಿಷ್ಠವಾದ ಪಾಪವನ್ನು ಮಾಡಿರುವ ನಾನು, ಕಂಡು = ಕಣ್ಣಾರೆ ಕಂಡು, ಇನ್ನಮ್ = ನಿರತಿಶಯವಾದ ಆನಂದದಿಂದ ಕೂಡಿದಂತೆ, ಕಲವಿಯೆಯ್ = ಸಂಶ್ಲೇಷಿಸಿ, ವಾಳುಮ್ ನಾಳ್ = ಉಜ್ಜೀವಿಸುವ ಕಾಲವು ಎನ್ನುಕೊಲೋ = ಎಂದು ಬರುತ್ತದೆಯೇ ?

ಈ ಪಾಶುರದಲ್ಲಿ “ಅದರ್ಶನೇ ದರ್ಶನಮಾತ್ರಕಾಮಾಃ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಪರಿಷ್ಕಂಗಳರೈ ಸೈಕ ಲೋಲಾಃ” - ಎಂಬಂತೆ ದರ್ಶನಸಮನಂತರ ಭಾವಿಯಾದುದು ಸಂಶ್ಲೇಷವಾದುದರಿಂದ, ಅದು ತನಗೆ ಎಂದು ಲಭಿಸುವುದೋ ಎಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಶ್ರೀರಂಗಕ್ಷೇತ್ರವಾದರೋ ನಾನಾತರಹದ ವಿಶೇಷವಾದ ಮೀನುಗಳಿಂದ ತುಂಬಿರುವ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡದಾದ ಗದ್ದೆಗಳಿಂದಲೂ, ತೋಟ ಹೊಲಗಳಿಂದಲೂ ಪ್ರಾಕಾರಗಳಿಂದಲೂ ಸುತ್ತುವರಿಯಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಈ ರಂಗಧಾಮವನ್ನು ಭಗವಂತನ ಪಂಚಾಯುಧವಾದ- ಸದಾಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧವಾದ ಬಾಣಗಳಿಂದ ಕೂಡಿರುವ ಶಾರ್ಙ್ಗ-

ವೆಂಬ ಬಿಲ್ಲು, ಭಗವಂತನ ಗುಣಾನುಭವದಲ್ಲಿಯೇ ಸದಾಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿರುವ ಪಾಂಚಜನ್ಯವೆಂಬ ಶಂಖವೂ, ವಿರೋಧಿ ನಿರಸನೈಕಸ್ವಭಾವವಾದ ಶ್ರೀಸುದರ್ಶನವೆಂಬ ಚಕ್ರವೂ ಮತ್ತು ಕೌಮೋದಕಿ ಎಂಬ ಗದೆಯೂ, ಜಯಶೀಲವಾಗಿ ತೇಜಸ್ಕವಾದ ನಂದಕವೆಂಬ ಖಡ್ಗವೂ ಮತ್ತು ವಾಯುವೇಗಸಮಾನವಾಗಿ ಚಲಿಸುವ ಗರುಡನೆಂಬ ಜಯಪ್ರದನಾದ ಪಕ್ಷಿರಾಜನೂ— ಎಲ್ಲರೂ ನಾಲ್ಕು ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸುತ್ತುವರೆದು ಕಾಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಆ ಸರ್ವಾಧೀಕನಾದ ರಂಗನಾಥನು ಶೇಷತ್ವದಲ್ಲಿ ನಿದ್ರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಅಂತಹವನನ್ನು ಬಲಿಷ್ಠವಾದ ಪಾಪಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡಿರುವ ನಾನು ಕಣ್ಣಾರಕಂಡು ಬಾಳುವ ದಿನವು ಎಂದು ಬರುತ್ತದೆಯೇ?— ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ||೮||

ತೂರಾದ ಮನಕ್ಕಾದಲ್ ತೊಣ್ಣರ್ ತಜ್ಜಳ್
ಕುಳಾಜ್ಜುಳುಮಿ ತಿರುಪ್ಪುಹಳ್ಳಹಳ್ಳ ಪಲವುಮ್ ಸಾಡಿ
ಅರಾದಮನಕ್ಕುಳಿಪ್ಪೋಡಳುದಕಣ್ಣಿರ್
ಮಳ್ಳೈಶೋರ ನಿನ್ನೈದ್ದುರುಹಿಏತ್ತಿ, ನಾಳುಮ್—
ಶೀರಾರ್ನ್ದುಮುಳುವೋಶೈ ಪರನೈಕಾಟ್ಟುಮ್
ತಿರುವರಂಗತ್ತರವಣೈಯಿಲ್ ಪಳ್ಳಿಕೊಳ್ಳುಮ್ |
ಪೋರಾಳಿಯಮ್ಮಾನ್ನೈ ಕಣ್ಣುತುಳ್ಳಿ ಪೂದಲತ್ತಿಲ್,
ಎನ್ನು ಕೊಲೋ ಪುರುಳುಮ್ ನಾಳೇ ||೯||

ತೂರಾದ=ತೃಪ್ತಿಯಾಗದಂತಹ, ಕಾದಲ್=ಆಸೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ, ಮನಮ್ = ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಕೂಡಿರುವ, ತೊಣ್ಣರ್ ತಜ್ಜಳ್ ಕುಳಾಮ್ = ದಾಸಭೂತರಾದ ಶ್ರೀವೈಷ್ಣವರ ಸಮೂಹದಲ್ಲಿ, ಕುಳುಮಿ = ಕಲೆತು, ತಿರುಪ್ಪುಹಳ್ಳಹಳ್ಳ = ಅವನ ಗುಣಗಳಿಗೆ ವಾಚಕವಾದ ನಾಮಗಳನ್ನು, ಪಲವುಮ್ = ಹಲವನ್ನು, ಸಾಡಿ=ಪ್ರೀತಿ ಪ್ರೇರಿತನಾಗಿ ಹಾಡಿ, ಅರಾದ=ಪರ್ಯಾಯಾಗದ, ಮನಕ್ಕುಳಿಪ್ಪೋಡು = ಮನಸ್ಸಿನ ಸ್ಥಿತಿಯಿಂದ, ಅಳುದ-ಕಣ್ಣೀರ್ = ಅತ್ತ ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲುಂಟಾದ ಆನಂದಬಾಷ್ಪವು, ಮಳ್ಳೈಶೋರ= ಮಳೆಯಂತೆ ಪ್ರವಹಿಸುತ್ತಿರಲು, ನಿನ್ನೈದ್ದು = ಅವನನ್ನು ನಿನೆದೆ, ಉರುಕಿ= (ಅದರಿಂದ) ಕರಗಿ, ಏತ್ತಿ = ಸ್ತೋತ್ರಮಾಡಿ, ನಾಳುಮ್ = ದಿನಪೂರ್ತಿ, ಶೀರಾರ್ನ್ದು = ಐಶ್ವರ್ಯ ಪ್ರಕಾಶಕವಾದ, ಮುಳುವು ಓಶೈ = ವಾದ್ಯ-ಘೋಷಗಳು, ಪರನೈಕಾಟ್ಟುಮ್ = ಸಮುದ್ರ ಘೋಷವನ್ನು ಅನುಕರಣೆ ಮಾಡಿ ತೋರಿಸುತ್ತಿರುವಂತಹ, ತಿರುವರಂಗತ್ತರವಣೈಯಿಲ್ = ಶ್ರೀರಂಗದ ಶೇಷಶಯನ

ದಲ್ಲಿ, ಪಳ್ಳಿಕೊಳ್ಳುವಾ = ನಿದ್ರಿಸುತ್ತಿರುವ, ಪೋರಾಳಿ = ಯುದ್ಧೋನ್ಮುಖ-
ವಾದ ಚಕ್ರವನ್ನು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಧರಿಸಿರುವ, ಅಮ್ಮಾನೈ = ಸರ್ವೇಶ್ವರನನ್ನು,
ಕಂಡು = ಸೇವಿಸಿ, ತುಳ್ಳಿ = ಸಂಭ್ರಮವಾದ ನರ್ತನವನ್ನು ಮಾಡಿ,
ಪೂತಲತ್ತಿಲ್ = ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ, ಪುರುಳುಮಾ ನಾಳ್ = ಹೊರಳುವಂತಹ
ಕಾಲವು, ಎನ್ನುಕೊಲೋ..... ಎಂದು ಬರುತ್ತದೆಯೋ ? ||೯||

ಈ ಒಂಬತ್ತನೆಯ ಪಾಶುರದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀರಂಗನಾಥನನ್ನು ಸೇವಿಸಿ ಸಂಭ್ರಮದಿಂದ
ನರ್ತನ ಮಾಡುವಂತಹ ದಿನವು ತನಗೆ ಎಂದು ಒದಗುವುದೋ ಎಂದು ಹಂಬಲಿಸು-
ತ್ತಾರೆ. “ನಾಗ್ನಿಸ್ತೃಪೃತಿ ಕಾಷ್ಠಾನಾಂ”- ಎಂದು ಹೇಳುವಂತೆ ಭಗವಂತನನ್ನು
ಎಷ್ಟು ಅನುಭವಿಸಿದರೂ ತೃಪ್ತಿಯಾಗದ ಪ್ರೇಮ ಭಾರವುಳ್ಳವರು ಕೆಲವರಿದ್ದಾರೆ.
ಅವರು ಗುಂಪು ಗುಂಪಾಗಿ ಕೂಡಿಕೊಂಡು, “ಮಚ್ಚಿತ್ತಾಮದ್ಗತಪ್ರಾಣಾಃ
ಬೋಧಯಂತಃ ಪರಸ್ಪರಮ್ | ಕಥಯಂತಶ್ಚ ಮಾಂಭಕ್ತ್ಯಾ ತುಷ್ಯಂತಿ ಚ
ರಮಂತಿ ಚ ||”- ಎಂದು ಗೀತಾಚಾರ್ಯನು ಹೇಳಿರುವಂತೆ, ಭಗವಂತನ ಸ್ವರೂಪ
ರೂಪಗುಣ ವಿಭಾವ ಚೇಷ್ಟಿತಗಳನ್ನು ಬಾಯಾರ ಹಾಡುವರು. ಹೀಗೆ ಹಾಡಿದರೂ
ತೃಪ್ತಿಯಾಗದ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಹೊರಹೊಮ್ಮಿದ ಅನಂದ ಬಾಷ್ಪವು ಮುಳಿಯಂತೆ
ಪ್ರವಹಿಸುತ್ತದೆ. ಅದೇ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಮೇಲ್ಮೈಲೆ ಭಗವದ್ಗುಣಗಳನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಿ-
ಕೊಂಡು, ತಮ್ಮ ದೇಹವು ನೀರಾಗಿ ಕರಗಿಹೋಗುವಂತೆ ಮತ್ತೆ ಭಗವಂತನನ್ನು
ಸ್ತೋತ್ರ ಮಾಡುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಒಂದು ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಹೀಗಿದ್ದರೆ, ಮತ್ತೊಂದು
ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಅನವರತವಾಗಿ ಭೇರಿಮುರಜಾದಿ ವಾದ್ಯಘೋಷಗಳು ಸಮುದ್ರ
ಘೋಷವನ್ನು ನಮ್ಮ ಸ್ಮೃತಿಪಥಕ್ಕೆ ತರುವಂತೆ ಮೊಳಗುತ್ತಿರುತ್ತವೆ. ಈ ರೀತಿ
ಇರುವ ಶ್ರೀರಂಗಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಶೇಷತಲ್ಪದಲ್ಲಿ ನಿದ್ರಿಸುತ್ತಿರುವ, ಪ್ರತಿಪಕ್ಷಿಗಳನ್ನು
ನಿರಸನಮಾಡುವ ಸ್ವಭಾವದಿಂದ ಅನವರತವೂ ಯುದ್ಧೋನ್ಮುಖವಾಗಿ ನಿಂತಿರುವ
ಚಕ್ರವನ್ನು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದಿರುವ ನನ್ನ ಸ್ವಾಮಿಯಾದ ರಂಗನಾಥನನ್ನು ಕಣ್ಣಾರೆ
ಕಂಡು ಅನಂದಸಾಗರದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿ ನರ್ತನಮಾಡಿ ಮಾಡಿ ಭೂತಲದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದು
ಹೊರಳುವ ದಿನವು ಎಂದು ನನಗೆ ಸಂಭವಿಸುವುದೋ ?-ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ||೯||

ವ೯ ಪೆರುನಾನಹಮುಯ್ಯ ನಮರರುಯ್ಯ
ಮಣ್ಣುಯ್ಯ ಮಣ್ಣುಲಕಿಲ್ ಮನಿಶರುಯ್ಯ
ತುನ್ನಮಿಕು ತುಯರಕಲ ಅಯರ್ವೊನ್ನಿಲ್ಲಾ
ಚ್ಚುಕಮಾವಳರ ಅಕಮಿಕಿಳುಮಾ ತೊಂಡರ್ವಾಳ
ಅನ್ನೊಡು ತೇತಿಶೈನೋಕ್ಕಿಪ್ಪಳ್ಳಿಕೊಳ್ಳುವಾ

ಅಣಿಯರೇಜಿ ಕ್ಷುರುಮುಟ್ಟಿತ್ತಡಿಯಾರ್ ತಂಗಳ್
 ಇನ್ನುಮಿಕ್ಕು ಪೆರುಂಕುಳುವುಕಂಡು ಯಾನುಂ
 ಇಶೈಂದುಡನೇಯನ್ನುಕೋಲೊ ವಿರುಕ್ಕುಂ ನಾಳೇ ||೧೦||

ವಲ್ = ನೈಮಿತ್ತಿಕ ಪ್ರಳಯಗಳಲ್ಲಿಯೂ ನಾಶವಾಗದಂತಹ, ಪೆರುಂ = ಹಿರಿಮೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದ, ವಾನಕಮ್ = ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕವೇ ಮೊದಲಾದ ಉಪರಿತನ ಲೋಕಗಳು, ಉಯ್ಯ = ಉಜ್ಜೀವಿಸುವಂತೆಯೂ, ಅಮರರ್ = ದೇವತೆಗಳು, ಉಯ್ಯ = ಉಜ್ಜೀವಿಸುವಂತೆಯೂ, ಮಣ್ = ಭೂಲೋಕವು, ಉಯ್ಯ = ಉಜ್ಜೀವಿಸುವಂತೆಯೂ, ಮಣ್ಣುಲಹಿಲ್ = ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿರುವ, ಮನಿಶರ್ = ಮನುಷ್ಯರು, ಉಯ್ಯ = ಉಜ್ಜೀವಿಸುವಂತೆಯೂ, ಮಿಕ್ಕುತುನ್ನಮ್ = ಅಧಿಕವಾದ ದುಃಖಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾದ, ತುಯರ್ = ಪಾಪಗಳು, ಅಕಲ = ನಶಿಸಿಹೋಗುವಂತೆ ಮಾಡುವ, ಅಯರ್ವು ಒನ್ನುಇಲ್ಲಾ = ದುಃಖ ಮಿಶ್ರವಲ್ಲದ, ಶುಕಮ್ = ನಿತ್ಯ ಸುಖವು, ವಳರ = ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಾಗುವ, ಅಕಮ್ ಮಕ್ಕಿಳುಮ್ = ನಿರತಿಶಯವಾದ ಆನಂದದಿಂದ ಕೂಡಿದ ಮನಸ್ಸುಳ್ಳ, ತೊಂಡರ್ = ಭಗವದ್ಭಕ್ತರು, ನಾಳುಂ = ಬಾಳುವಂತಹ, ಅನ್ನೊಡು = ವಿಭೀಷಣನಲ್ಲಂತಾದ ಅಭಿಮಾನದಿಂದ, ತೇತಿಶೈ = ದಕ್ಷಿಣ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿರುವ ಲಂಕೆಯನ್ನು ನೋಡ್ಕಿ = ಕಟಾಕ್ಷಿಸುತ್ತಾ, ಪಳ್ಳಿಕೊಳ್ಳುಮ್ = ಶಯನಿಸಿರುವ, ಅಣಿ ಅರಂಗ್ = ಆ ಸುಂದರಮೂರ್ತಿಯಾದ ರಂಗನಾಥನ, ತಿರುಮುಟ್ಟಿತ್ತು = ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ, ಮಿಕ್ಕು ಇನ್ನಮ್ = ನಿರತಿಶಯವಾದ ಆನಂದದಿಂದ ಕೂಡಿದ, ಅಡಿಯಾರ್ ತಂಗಳ್ = ಶ್ರೀವೈಷ್ಣವದಾಸಜನರ, ಪೆರುಂಕುಳುವು = ದೊಡ್ಡದೊಡ್ಡ ಗುಂಪನ್ನು, ಕಂಡು = ಕಣ್ಣಾರಕಂಡು, ಯಾನುಮ್ = ನಾನು, ಇಶೈಂದು = ಅವರಲ್ಲೊಬ್ಬನಾಗಿ ಸೇರಿ, ಉಡನೇಯಿರುಕ್ಕುಮ್ ನಾಳ್ = ಅವರೊಡನೆ ಭಗವತ್ತೇವೆಯನ್ನು ಮಾಡುವ ಕಾಲವು, ಎನ್ನುಕೋಲೊ = ಎಂದು ಬರುವುದೋ ? ||೧೦||

ಪರಮಪದವನ್ನು ಸೇರಿದರೂ, ಅಲ್ಲಿಯೂ “ಮದ್ದೇವತೈಃ ಪರಿಜನ್ಯಿಸ್ತವ ಸಂಗನೀಯಃ” — ಎಂದು ಹೇಳುವಂತೆ, ಅಲ್ಲಿರುವ ಪರಮ ಭಾಗವತ ಸಮಾಜಗಳಲ್ಲಿ ಕಲೆತು, ಭಗವಂತನನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವುದೇ ಪರಮಪ್ರಾಪ್ಯವಾದುದರಿಂದ, ಆ ಪುರುಷಾರ್ಥವು ಈ ವಿಭೂತಿಯಲ್ಲಿ ತಮಗೆ ಲಭಿಸುವ ದಿನವು ಎಂದು ಬರುತ್ತದೋ — ಎಂದು ಹಂಬಲಿಸುತ್ತಾರೆ.

ನೈಮಿತ್ತಿಕವಾದ ಪ್ರಳಯಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಅಳಿವಿಲ್ಲದಿರುವಂತಹ ಒಂದು ಹಿರಿಮೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕವೇ ಮೊದಲಾದ ಉಪರಿತನ ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿ

ವಾಸಿಸುವ ದೇವತೆಗಳೂ, ತನ್ನ ದರ್ಶನವನ್ನು ಪಡೆದು ಉಜ್ಜೀವಿತರಾಗಲೆಂದು, ಅವರಿಗೆ ದರ್ಶನಭಾಗ್ಯವನ್ನೊದಗಿಸಲು ಭಗವಂತನು ಶ್ರೀರಂಗಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಶೇಷಶಾಯಿಯಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಇವನ ದರ್ಶನವನ್ನು ಪಡೆದು ಉಜ್ಜೀವಿತರಾದ ದೇವತೆಗಳು ವಾಸಿಸುವುದರಿಂದ ಆ ಭಕ್ತಾಗ್ರೇಸರರ ವಾಸಸ್ಥಾನಗಳಾದ ಲೋಕಗಳೂ ಉಜ್ಜೀವಿತವಾಗುತ್ತವೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ಆ ಭಗವಂತನು ಮಲಗಿರುವುದರಿಂದ ಅವನ ಸಂಸರ್ಗಮಾತ್ರದಿಂದಲೇ ಇಡೀ ಭೂಮಂಡಲವೇ ಉಜ್ಜೀವಿತವಾಗುತ್ತವೆ ಮತ್ತು ಅವನ ದರ್ಶನವನ್ನು ಮಾಡಿದ ಮನುಷ್ಯರೆಲ್ಲರೂ ಉಜ್ಜೀವಿತರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಸಾಂಸಾರಿಕ ತಾಪತ್ರಯಾದಿ ದುಃಖಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾದ ಪಾಪಗಳನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು, ಸ್ವಲ್ಪವೂ ದುಃಖ ಮಿಶ್ರಿತವಲ್ಲದ, ನಿರತಿಶಯ ಸುಖವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾ, ನಿರತಿಶಯವಾದ ಆನಂದದಿಂದ ಕೂಡಿದ ಮನಸ್ಸುಳ್ಳ ಮುಕ್ತರೂ, ಈ ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ಲಭಿಸುವಂತಹ ರಂಗನಾಥನ ದರ್ಶನಭಾಗ್ಯ ತಮಗೆ ವೈಕುಂಠದಲ್ಲಿ ಲಭಿಸದಿರುವುದರಿಂದ, 'ಇಮಾನ್ ಲೋಕಾನ್ ಕಾಮಾನ್ನೀ ಕಾಮರೂಪ್ಯನು ಸಂಚರನ್'— ಎಂದು ಹೇಳಿರುವಂತೆ ತಮ್ಮ ಇಷ್ಟಾರ್ಥಪೂರ್ತಿಗಾಗಿ ಶ್ರೀರಂಗಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಬಂದು ಭಗವಂತನ ದರ್ಶನ ಪಡೆದು ತಮ್ಮ ಬಾಳನ್ನು ಸಾರ್ಥಕಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಉಜ್ಜೀವಿಸಲೆಂದೇ ಶ್ರೀರಂಗದಲ್ಲಿರುವ ರಂಗನಾಥನು, ರಾಮಾನುಜರ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ತನ್ನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಬೇಕೆಂದು ಶರಣುಹೊಂದಿದ ವಿಭೀಷಣನ ಮೇಲೆ ಅತಿಯಾದ ಅಭಿಮಾನವುಂಟಾದುದರಿಂದ ಅವನನ್ನೂ ಮತ್ತು ಅವನ ಲಂಕಾಪಟ್ಟಣವನ್ನೂ ಪರಿಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಕುಟಾಕ್ಷಿಸಬೇಕೆಂದು ಲಂಕಾಪಟ್ಟಣವಿರುವ ದಕ್ಷಿಣ ದಿಕ್ಕಿಗೆ ತಿರುಗಿಕೊಂಡು ಅದನ್ನು ನೋಡುತ್ತಲೇ ಮಲಗಿದ್ದಾನೆ. ಹೀಗೆ ಬಿಜಯಮಾಡಿಸಿರುವ ರಂಗನಾಥನ ಸನ್ನಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಅವನ ದರ್ಶನದಿಂದ ನಿರತಿಶಯವಾದ ಆನಂದವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಅವನ ಭಕ್ತರನ್ನೇಕರು ಕೂಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಆ ಭಕ್ತ ವರ್ಗವನ್ನು ಕಣ್ಣಾರಕಂಡು, ಅವರ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ತಾವೂ ಒಬ್ಬರಾಗಿದ್ದು ಆ ಭಗವಂತನನ್ನು ಸೇವಿಸುವ ದಿನವು ತಮಗೆ ಎಂದು ಬರುತ್ತದೆಯೇ— ಎಂದು ಆ ಕಾಲವನ್ನು ಕುರಿತು ಆಳ್ವಾರರು ಹಾತೊರೆಯುತ್ತಾರೆ. ||೧೦||

ತಿಡರ್ ವಿಳಂಗುಕರೈ ಪೊನ್ನಿ ನಡುವುಪಾಟ್ರು |

ತ್ತಿರುನಂಗತ್ತರವಣೈಯಿಲ್ ಪಳ್ಳಿಕೊಳ್ಳುಮ್,

ಕಡಲ್ ವಿಳಂಗುಕರುಮೇನಿಯಮ್ಮಾನ್ ತನ್ನೈ |

ಕಣ್ಣಾರಕ್ಕಂಡುಹಕ್ಕುಮ್ ಕಾದಲ್ ತನ್ನಾಲ್,

ಕುಡೈವಿಳಂಗು ವಿರಿಲ್ ತಾನೈ ಕ್ಕೊಟ್ಟೈವೊಳ್ ವಾಳ್

ಕೂಡಲರ್ ಕೋ ಕುಡೈಕ್ಕುಲಶೇಖರನ್ ಶೋಲ್ ಶೆಯ್ಡು
 ನಡೈವಿಳಂಗುತಮಿಳ್ ಮಾಲೈ ಪತ್ತುಮ್ ವಲ್ಲಾರ್
 ನಲಮ್ ತಿಕಳ್ ನಾರಣ್ ನಡಕ್ಕೀಳ್ ನಣ್ಣುವಾರೇ ||೧೦||

ವಿಳಂಗು = ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಿರುವ, ತಿಡರ್ = ಎತ್ತರವಾದ, ಕರೈ = ದಡವನ್ನು
 ಹೊಂದಿರುವ, ಪೊನ್ನಿ = ಕಾನೇರಿ ನದಿಯ, ನಡುವುಸಾಟ್ಟು = ಮಧ್ಯ ಪ್ರದೇಶ-
 ದಲ್ಲಿ, ತಿರುವರಂಗತ್ತು = ಶ್ರೀರಂಗಕ್ಷೇತ್ರದ, ಅರವಣೈಯಿಲ್ = ಶೇಷತಲ್ಪದಲ್ಲಿ,
 ಪಳ್ಳಿಕೊಳ್ಳುಮ್ = ನಿದ್ರಿಸುತ್ತಿರುವ, ಕಡಲ್ = ಸಮುದ್ರದಂತೆ, ವಿಳಂಗು =
 ಪ್ರಕಾಶಿಸುವ, ಕರು = ಶ್ರಮಹರವಾದ (ಶುಭಾಶ್ರಯವಾದ), ಮೇನಿ = ದಿವ್ಯ
 ಮಂಗಳ ವಿಗ್ರಹದಿಂದ ಕೂಡಿದ, ಅಮ್ಮಾನ್ ತನ್ನೈ = ಸರ್ವೇಶ್ವರನನ್ನು, ಕಣ್ಣಾರ
 ಕಂಡು = ಕಣ್ಣು ತೃಪ್ತಿಯಾಗುವಂತೆ ಕಂಡು, ಉಹಕ್ಕುಮ್ = ಆನಂದಾನುಭವ-
 ವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ, ಕಾತಲ್ ತನ್ನಾಲ್ = ಆಸೆಯಿಂದ, ವಿಳಂಗು = ಪ್ರಕಾಶಿ-
 ಸುವ, ಕುಡೈ = ಶ್ವೇತ ಭಕ್ತಿಯನ್ನೂ, ವಿರಿಲ್ = ಬಲಿಷ್ಠವಾದ, ತಾನೈ = ಸೈನ್ಯ-
 ವನ್ನೂ, ಕೊಳ್ = ಜಯಪ್ರದವಾದ, ಒಳ್ = ತೇಜಸ್ವಿನಿಂದ ಕೂಡಿದ, ವಾಳ್ =
 ಕತ್ತಿಯನ್ನೂ ಹೊಂದಿರುವ, ಕೂಡಲರ್ = ಮಧುರೆಯಲ್ಲಿರುವ ಜನರಿಗೆ, ಕೋ =
 ನಿರ್ವಾಹಕರಾದ, ಕುಡೈ = ದಾನಶೀಲರಾದ, ಕುಲಶೇಖರನ್ = ಶ್ರೀ ಕುಲಶೇಖರ
 ಆಳ್ವಾರ್ವರರು, ಶೋಲ್ ಶೆಯ್ಡು = ಕೃಪೆಯಿಂದ ರಚಿಸಿರುವ, ನಡೈವಿಳಂಗು =
 ಕಾವ್ಯ ಲಕ್ಷಣಗಳಿಂದ ಪ್ರಕಾಶಿಸುವ, ತಮಿಳ್ ಮಾಲೈ = ತಮಿಳುಪದ್ಯ ಮಾಲಿಕೆಯ,
 ಪತ್ತುಮ್ = ಈ ಹತ್ತು ಪದ್ಯಗಳನ್ನೂ, ವಲ್ಲಾರ್ = ತಿಳಿದು ಅನುಸಂಧಾನ
 ಮಾಡುವವರು, ನಲಮ್ ತಿಕಳ್ = ಶೀಲಾದಿ ಕಲ್ಯಾಣಗುಣಪೂರ್ಣನಾದ,
 ನಾರಣ್ = ಶ್ರೀಮನ್ನಾರಾಯಣನ, ಅಡಕ್ಕೀಳ್ = ಪಾದಗಳ ಕೆಳಭಾಗದಲ್ಲಿಯೇ,
 ನಣ್ಣುವಾರ್ = ವಾಸಿಸುತ್ತಾರೆ. ||೧||

ಈ ದಶಕದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿರುವ ಈ ಪದ್ಯವು ಈ ದಶಕಕ್ಕೆ ಫಲಶ್ರುತಿಯಾಗಿ
 ನಿಂತಿದೆ. “ಸಹೋನಾಚೆ ವ್ಯಾಸಃ ಸಾರಾಶರ್ಯಃ”- ಎಂದು ಹೇಳುವಂತೆ,
 ಕುಲಶೇಖರಾಳ್ವಾರ್ವರರು ಕೃಪೆ ಮಾಡಿ ತನ್ನಂತೆಯೇ ಇತರರೆಲ್ಲರೂ ಉಜ್ಜೀ-
 ವಿಸಲೆಂದು ನಿರ್ಮಿಸಿದರೆಂದು ಹೇಳಿದರೆ, ಆಪ್ತಪ್ರಣೀತವಾದುದೆಂದು ಎಲ್ಲರೂ
 ಪರಿಗ್ರಹಿಸುತ್ತಾರೆಂದು ಮತ್ತು ಆ ಭಗವಂತನ ಅನುಗ್ರಹ ವಿಶೇಷದಿಂದ ಐಹಿಕವಾಗಿ
 ತನಗೆ ಲಭ್ಯವಾಗಿರುವ ಪದವಿಯೇ ಮೊದಲಾದ ಸುಖ-ಭೋಗಗಳನ್ನೂ ಈ ಪಾಶುರ-

ದಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ಆಳ್ವಾರ್‌ವರು ಕ್ಷತ್ರಿಯ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಅವತರಿಸಿ, ಏಕಚ್ಛತ್ರಾಧಿ-
ಪತ್ಯದಿಂದ ರಾಜ್ಯವಾಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಬಲಿಷ್ಠವಾದ ಸೈನ್ಯದಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದರು.
ಜಯಶೀಲವಾದ ಮತ್ತು ಪ್ರಕಾಶಮಾನವಾದ ಕತ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರು.
ಮಧುರೈಯಲ್ಲಿ ಬಹುಕಾಲ ರಾಜ್ಯಭಾರ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದುದರಿಂದ, ಅಲ್ಲಿನ ಜನರೆಲ್ಲರಿಗೂ
ನಿರ್ವಾಹಕರಾಗಿದ್ದರು.

ಭಗವಂತನೂ ಮತ್ತು ಅವನ ದಾಸವರ್ಗದವರೂ ಬಂದಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಲು
ಸಹಾಯವಾಗುವಂತೆ ಮರಳಿನ ದಿಣ್ಣೆಗಳಿಂದ ಪ್ರಕಾಶಿಸುವ ದಡದಿಂದ ಕೂಡಿದ
ಕಾವೇರಿ ನದಿಯಿಂದ ಸುತ್ತುವರಿಯಲ್ಪಟ್ಟ ಶ್ರೀರಂಗ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಶೇಷತ್ವದಲ್ಲಿ
ನಿದ್ರಿಸುತ್ತಿರುವ ಭಗವಂತನು ಸಮುದ್ರದಂತೆ ಕಂಗೊಳಿಸುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ, ‘ಕಾವೇರಿ
ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸಮುದ್ರವೇ ಬಂದಿದೆಯೋ!’ ಎಂಬಂತೆ ಅವನ ದಿವ್ಯ ಮಂಗಳ
ವಿಗ್ರಹವು ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಿದೆ. “ನ ಚಕ್ಷುಷಾ ಪಶ್ಯತಿ ಕಶ್ಚನ್ಯನಂ”, “ನ ಮಾಂಸ-
ಚಕ್ಷುಃ ಅಭಿವೀಕ್ಷತೇ ತಮ್” — ಎಂದು ಹೇಳುವಂತೆ ಸಾಮಾನ್ಯ ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ
ಚಕ್ಷುರ್ಗಮ್ಯನಲ್ಲದ ಅವನನ್ನು ಕಣ್ಣಾರಕಂಡು ಅನುಭವಿಸಬೇಕೆಂಬ ಅಭಿನಿವೇಶದಿಂದ
ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದಂತೆ ಚಕ್ರವರ್ತಿ ಸಾರ್ವಭೌಮರಾದ ಕುಲಶೇಖರಾಳ್ವಾರ್‌ವರು ಕಾವ್ಯ
ಲಕ್ಷಣ ಸರಣಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದನ್ನೂ ಬಿಡದೆ, ಗುಣಗಳಿಂದ ಪ್ರಕಾಶಿಸುವಂತೆ ರಚಿಸಿರು-
ವಂತಹ ತಮಿಳಿನ ಪದ್ಯಮಾಲಿಕೆಯ ಈ ಹತ್ತು ಹಾಡುಗಳನ್ನೂ ಅರ್ಥಸಹಿತ ತಿಳಿದು
ಅನುಸಂಧಾನ ಮಾಡುವವರು ಸಕಲಕಲ್ಯಾಣಗುಣಪೂರ್ಣನಾದ ಶ್ರೀಮನ್ನಾರಾಯಣನ
ಅಡಿದಾಪರೆಯ ಛಾಯೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಬಾಳುವಂತಾಗುತ್ತಾರೆ—ಎಂದು ಹೇಳಿ, ಈ ದಶಕದ
ಅನುಸಂಧಾನದ ಫಲಶ್ರುತಿಯನ್ನು ಈ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಿ, ಆಳ್ವಾರ್‌ವರು ಪ್ರಥಮ
ದಶಕವನ್ನು ಮುಗಿಸಿದ್ದಾರೆ. ||೧೧||

ಪೆರನಾಳ್ ತಿರುನೋಳಿ—ಎರಡನೆಯ ದಶಕ :

ಹಿಂದಿನ ದಶಕದಲ್ಲಿ ಆಳ್ವಾರ್‌ವರು ತಮಗುಂಟಾದ ಭಗವದಭಿನಿವೇಶವನ್ನು
ಒಂದೊಂದು ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿಯೂ ನಾನಾ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ವರ್ಣಿಸಿರುವರು. ಭಗವದನುಭವ
ಪಡೆಯಬೇಕೆಂಬ ಆಸೆಯಾದರೋ ಭಾಗವತಾನುಭವದಲ್ಲಿ ಕೊಂಡುಹೋಗಿ ಸೇರಿಸು-
ವುದರಿಂದಲೂ, ಪರಮಪದಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಸೇರಿದರೂ —“ಅನ್ವಮಿಲ್ ಪೇರಿನ್ಬತ್ತು
ಅಡಿಯರೋಡಿರುನ್ದಮೈ”, ಎಂದೂ “ಅಡಿಯಾರ್‌ಕಳ್ ಕುಳಾಂಗಳೈ ಉರ್ಡ್

ಕೂಡುವದೆನ್ನುಕೊಲೋ” “ಕೈಂಕರ್ಯನಿತ್ಯನಿರತೈಃ ಭವದೇಕಭೋಗೈಃ
ನಿತ್ಯೈಃ ಅನುಕ್ಷಣನವೀನ ರಸಾದ್ರ್ಯಭಾವೈಃ | ನಿತ್ಯಾಭಿವಾಂಛಿತ ಪರಸ್ಪರ
ನೀಚಭಾವೈಃ ಮದ್ದೇವತೈಃ ಪರಿಜನ್ಯಸ್ತವ ಸಂಗನೀಯಃ || ”— ಎಂದು
ಆಳ್ವಾರಾಚಾರ್ಯರು ಅನುಸಂಧಾನ ಮಾಡಿರುವಂತೆಯೇ ಭಾಗವತಾನುಭವವೇ
ಪರಮಪುರುಷಾರ್ಥವಾಗಿರುವುದರಿಂದಲೂ, ಕುಲಶೇಖರಾಚಾರ್ಯವರೂ ಈ ದಶಕದಲ್ಲಿ
ಭಾಗವತಾನುಭವವನ್ನು ಪಡೆಯಬೇಕೆಂದೇ ಹಂಬಲಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಶ್ರೀರಂಗದಲ್ಲಿ ನಿತ್ಯ ವಾಸಮಾಡುತ್ತಾ ಶ್ರೀರಂಗನಾಥನ ದಿವ್ಯ-ಮಂಗಳ ವಿಗ್ರಹ-
ವನ್ನು ದರ್ಶನಮಾಡುತ್ತಾ, ಅವನ ಗುಣಾಮೃತವನ್ನು ಪಾನಮಾಡುತ್ತಾ ಕಾಲ
ವನ್ನು ಕಳೆಯುತ್ತಿರುವ ಪರಮ ಭಾಗವತರುಗಳ ಗೋಷ್ಠಿಯನ್ನು ದರ್ಶನ
ಮಾಡುವುದೇ, ನಾವು ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಪಡೆದುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯೋಜನವಾದುದು; ಆ
ಭಾಗವತರ ಪಾದಾರವಿಂದಗಳ ಧೂಳಿನ ಸ್ನಾನವೇ ಗಂಗಾಸ್ನಾನಾದಿಗಳಿಗಿಂತಲೂ
ಮಿಗಿಲಾದುದು, ಅವರುಗಳ ತಿರುವಡಿಗಳಿಂದ ತುಳಿಯಲ್ಪಟ್ಟ ಕೆಸರೇ ನಮ್ಮ ತಲೆ-
ಗಳಲ್ಲಿ ಧರಿಸಬೇಕಾಗಿರುವ (ಶಿರೋಭೂಷಣ) ಆಭರಣವು, ಅವರುಗಳಿಗೆ ಮಂಗಳಾ-
ಶಾಸನವನ್ನು ಹಾಡುವುದೇ ನಮಗೆ ಕ್ಷೇಮವೆಂದೂ ನಾನಾ ಬಗೆಯಾಗಿ ಬಣ್ಣಿಸಿ-
“ತ್ವದ್ಭೃತ್ಯಭೃತ್ಯ ಪರಿಚಾರಕ ಭೃತ್ಯ ಭೃತ್ಯ | ಭೃತ್ಯಸ್ಯ ಭೃತ್ಯ ಇತಿ ಮಾಂ
ಸ್ಮರ ಲೋಕನಾಥ || ”— ಎಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಬೇಕಾದ ಚರಮ ಪರ್ವನಿಷ್ಠಾ ವಿಶೇಷ
ವನ್ನು ಈ ದಶಕದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.

ಇಡೀ ಈ ವೆರುಮಾಳ್ ತಿರುಮೋಳಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಈ ದಶಕವು ಸಾರತಮವಾದುದು-
ದೆಂದು ನಮ್ಮ ಪೂರ್ವಾಚಾರ್ಯರುಗಳೆಲ್ಲರೂ ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.

ತೇಟ್ಟಿರುಮ್ ತಿರಲ್ ತೇನಿನ್ನೆತೆನ್ನರಂಗನೈತಿರುಮಾದುವಾಳ್ ವಾಟ್ಟಿಮಿಲ್
ವನಮಾಲೈ ಮಾರ್ ಪನೈವಾಳ್ ತಿನೂಲ್ ಕೊಳ್ ಶಿಡೈ ಯರಾಯ್
ಅಟ್ಟಿಮೇವಿಯರ್ ಅಲನ್ನೆಳ್ಳಿತುಅಯರ್ ನೆಯ್ ತುಮ್ ಮೆಯ್ಯಡಿಯಾರ್ ಕಳ್-
ತಮ್
ಈಟ್ಟಿಂ ಕಣ್ಣಿಡಕ್ಕೂಡುಮೇಲ್ ಅದುಕಾಣುಮ್ ಕಣ್ ಪಯನಾವದೇ ||೧||

ತೇಟ್ಟು ಅರು = ತನ್ನ ಯತ್ನದಿಂದಲೇ ತನ್ನನ್ನು ಹುಡುಕಿಕೊಂಡು ಬರುವಂತೆ

ಮಾಡಿ, ತಿರಲ್ = ತನ್ನನ್ನು ಅನುಭವಿಸಲು ಬೇಕಾದ ಬಲವನ್ನೂ ಅನುಗ್ರಹಿಸಿ ಕೊಡುವ, ತೇನಿನೈ = ಜೇನುತುಪ್ಪದಂತೆ ಭೋಗ್ಯನಾಗಿರುವ, ತೇನ್ = ಸ್ವಹಣೀಯನಾದ, ಅರಂಗನೈ = ಶ್ರೀರಂಗನಾಥನನ್ನು, ತಿರುಮಾತು = ಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮಿಯು, ನಾಳ್ = ನಿತ್ಯ ವಾಸಮಾಡುತ್ತಿರುವ, ನಾಟ್ಟಿಮಿಲ್ = ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಬಾಡದಿರುವ (ತುಳಸಿ ಮಾಲಿಕೆಗಳಿಂದಲೂ) ವನಮಾಲೈ = ಸುಂದರವಾದ ವನ ಮಾಲೈಯಿಂದ ಆಲಂಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ, ಮಾರ್ಪನೈ = ಸುಂದರವಾದ ಮತ್ತು ವಿಶಾಲವಾದ ವಕ್ಷಸ್ಥಲವುಳ್ಳ ಶ್ರೀರಂಗನಾಥನನ್ನು, ನಾಳ್ ತಿ = (ಕಂಡು) ಮಂಗಳಾ ಶಾಸನಮಾಡಿ, ಮಾಲ್ ಕೊಳ್ = ಅವನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಾದ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಿ, ಶಿನ್ನೈಯರಾಯ್ = ನಿರಂತರವಾಗಿ ಅವನನ್ನೇ ಚಿಂತಿಸುತ್ತಾ, ಆಟ್ಟಮ್ ಮೇವಿ = ಅವನೊಡನೆ ನರ್ತನಾದಿಗಳಿಂದ ಆಡಬೇಕೆಂದು ಆಸೆಪಟ್ಟು, ಅಲನ್ನು ಅಳ್ಳಿತ್ತು = ಅವನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಪರಪಶೆರಾಗಿ ಅವನ ನಾನಾ ನಾಮಗಳಿಂದ ಅವನನ್ನು ಕರೆದು, ಅಯರ್ ವುನಿಯ್ ತುಮ್ = ಅವನು ತಮ್ಮಲ್ಲಿಗೆ ಬರಬಾರದೇ ಎಂದು-ಹಾತೊರೆಯುತ್ತಾ ಇರುವ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಕೂಡಿರುವ, ಮೆಯ್ಯಡಿ-ಯಾರ್ ಕಳ್ ತಮ್ = ನಿಜವಾದ ಭಗವದ್ಭಕ್ತರ, ಈಟ್ಟಮ್ = ಗೋಷ್ಠಿಯನ್ನು ಕಂಡಿಡಕ್ಕೂಡುಮೇಲ್ = ಕಣ್ಣಾರ ಕಾಣುವುದೇ ಆದರೆ, ಅದುಕಾಣುಂ = ಅದನ್ನು ಕಾಣುವುದೇ, ಕಣ್ ಪಯನಾವದು = ಕಣ್ಗಳನ್ನು ಪಡೆದುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯೋಜನವಲ್ಲವೇ !

ನಾವು ಎಷ್ಟೇ ಪ್ರಯತ್ನಪಟ್ಟರೂ ಭಗವಂತನ ವಿಶೇಷ ಕೃಪೆಗೆ ಪಾತ್ರರಾಗಿ ಅವನಿಂದ ವರಿಸಲ್ಪಟ್ಟರೆ ಮಾತ್ರವೇ ನಮಗೆ ಭಗವಂತನ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರವಾಗುತ್ತದೆ. “ಯಮೇನ್ನೈಷ ವೃಣುತೇ ತೇನ ಲಭ್ಯಃ ತಸ್ಯೈಷ ಆತ್ಮಾ ವಿನೃಣುತೇ ತನೂಂ ಸ್ವಾಂ”. ಅವನು ಯಾರನ್ನು ವರಿಸುತ್ತಾನೆ ?— ಎಂದರೆ, ತನಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಿಯರಾದವರನ್ನು ಮಾತ್ರವೇ ವರಿಸುತ್ತಾನೆ. “ಪ್ರಿಯತಮುವಹಿ ವರಣೀಯಃ” ಆ ಪ್ರಿಯರಾದರೋ, ಬೇರಾವ ವಿಷಯವನ್ನೂ ಅಪೇಕ್ಷಿಸದೇ, ನಿರಂತರವಾಗಿ ಪರಮಾತ್ಮನ ಗುಣಾನುಭವವನ್ನೇ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಆಸೆಯುಳ್ಳವರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಅವರು ಮಾತ್ರವೇ ಪರಮಾತ್ಮನಿಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಿಯರು—ಪ್ರಿಯತಮರು ಆಗಿರುತ್ತಾರೆ. “ಪ್ರಿಯೋ ಹಿ ಜ್ಞಾನಿನೋಽತ್ಯರ್ಥಂ ಅಹಂ ಸ ಚ ಮಮ ಪ್ರಿಯಃ” (ಗೀತಾ). ಇಂತಹ ತನ್ನ ಪ್ರಿಯತಮರಿಗೆ ತನ್ನ ಪ್ರಯತ್ನದಿಂದಲೇ, ತನ್ನನ್ನು ಹುಡುಕಿಕೊಂಡು ಬರುವಂತೆ ಮಾಡಿ, ತನ್ನನ್ನು ಅನುಭವಿಸಲು ಬೇಕಾದ ಬಲವನ್ನೂ, ತಾನೇ ಅನುಗ್ರಹಿಸಿಕೊಟ್ಟು, ಅವರುಗಳಿಗೆ ಜೇನುತುಪ್ಪದಂತೆ ಭೋಗ್ಯಭೂತ,

ನಾಗಿಯೂ, ಸ್ಪೃಹಣೀಯನಾಗಿಯೂ, ಮೇಲೆ ಮೇಲೆ ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಅವನನ್ನು ನಿರಂತರವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಾ ಅನುಭವಿಸುತ್ತಲೇ ಇರಬೇಕೆಂಬ ಆಸೆಯುಂಟಾಗುವಂತೆ ಮಾಡುವವನಾಗಿ ಶ್ರೀರಂಗದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಅರ್ಚಾಮೂರ್ತಿ ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀರಂಗನಾಥನಾಗಿ ಬಿಜಯಮಾಡಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಅವನ, ಸುಂದರವಾಗಿರುವ, ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಎಂದೂ ಬಾಡದಿರುವ ತುಳಸಿಮಾಲೆ, ವನಮಾಲೆಗಳಿಂದ ಅಲಂಕೃತವಾದ ವಿಶಾಲವಾದ ವಕ್ಷಸ್ಥಲದಲ್ಲಿ, ಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮಿಯು “ಅಕಲಕಿಲ್ಲೇನಿರೈಯುಮ್” — ಎಂದು ಹೇಳುವಂತೆ ನಿರಂತರವಾಗಿ ನಿತ್ಯ ವಾಸಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ. ಈ ರೀತಿ ಬಿಜಯ ಮಾಡಿಸಿರುವ ಪುರುಷಕಾರ ಭೂತಕಾದ ಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮಿ ಸಮೇತನಾದ ಶ್ರೀರಂಗನಾಥನನ್ನು ಕಣ್ಣಾರೆ ಕಂಡು ಅವನ ದಿವ್ಯ ಮಂಗಳ ವಿಗ್ರಹದ ಸೊಬಗನ್ನೂ, ಅವನ ಕಲ್ಯಾಣಗುಣಗಳನ್ನೂ ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾ, ಆ ದಿವ್ಯ ದಂಪತಿಗಳಿಗೆ ಮಂಗಳಾಶಾಸನವನ್ನು ಮಾಡಿ, ಅವನ ಅಡಿದಾವರೆಗಳಲ್ಲಿ ತಮಗೆ ನಿರಂತರವಾದ ಭಗವದನುಭವರಸಪರೀವಾಹ ಉಂಟಾಗಬೇಕೆಂದೂ ಶರಣಾಗತಿ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಬಳಿಕ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಅವನನ್ನೇ ಚಿಂತಿಸುತ್ತಾ ಅವನ ವಿಭವಾವತಾರಗಳ ನಾನಾ ಲೀಲಾಚೇಷ್ಟಿತಗಳನ್ನು ಸ್ಮರಣೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಅವನಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಾದ ವ್ಯಾಮೋಹಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಿ, ಅವನೊಡನೆ ತಾವೂ ಅವನ ಲೀಲಾಚೇಷ್ಟಿತಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸಬೇಕೆಂದೂ, ಅವನ ಗುಣಾನುಭವದಿಂದ ಸ್ವತಃ ನರ್ತನ ಮಾಡುತ್ತಾ, ಅವನನ್ನು ಅವನ ನಾನಾ ನಾಮಗಳಿಂದ “ಕಮಲನಯನ ! ವಾಸುದೇವ ! ವಿಷ್ಣೋ ! ಧರಣಿಧರ ! ಅಚ್ಯುತ ! ಶಂಖಚಕ್ರಪಾಣಿ ! ಭವಶರಣ !” — ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾ, “ನಾರಾಯಣಾ ! ಓ ಮಣಿವಣ್ಣಾ ನಾಕಣೈಯಾಯ್ ವಾರಾಯ್” — ಎಂದು ತಮ್ಮಲ್ಲಿಗೆ ಬರಬೇಕೆಂದು ಸ್ವಾಗತಿಸುತ್ತಾ, ತಮ್ಮಲ್ಲಿಗೆ ಆ ಕೂಡಲೇ ಬಾರದಿದ್ದಾಗ, ಆಯ್ಯೋ ! ನಮ್ಮಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಅನುಗ್ರಹಿಸಬಾರದೇ ಎಂದು ಕ್ಲೇಷಪಡುತ್ತಿರುವ ಭಕ್ತರುಗಳೇ ಭಗವಂತನ ನಿಜವಾದ ಭಕ್ತರುಗಳು. ಅಂತಹ ಭಕ್ತರುಗಳ ಗೋಷ್ಠಿಯನ್ನು ನಾವು ಕಾಣುವುದಾದರೆ, ಅದೇ ನಾವು ಕಣ್ಣಿನನ್ನು ಹೊಂದಿರುವುದಕ್ಕೆ ಸಾರ್ಥಕವಾದುದು — ಎಂದು ಭಾಗವತರ ದರ್ಶನವೇ ನಮಗೆ ಪರಮಭಾಗ್ಯವೆಂದು ಆಳ್ವಾರವರು ಇಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ||೧||

ತೋಡುಲಾಮಲರ್ ಮಂಗೈ ತೋಳಿಣೈ ತೋಯ್ ನ್ನದುಮ್

ಶುಡರ್ ವಾಳಿಯಾಲ್,

ನೀಡುಮಾಮರಮ್ ಶೆಟ್ಟಿದುಮ್ ನಿರೈಮೇಮ್ ತ್ತದುಂ ಇನೈಯೇ ನಿಸೈನ್ದು,

ಅಡಿಸ್ವಾಡಿ ಅರಂಗವೋ ! ಎನ್ನಳ್ಳೆಕ್ಕುಂ ತೊಂಡರಪ್ಪೊಡಿ

ಅಡನಾಂಪೆರಿಲ್, ಕಂಗೈನೀರ್ ಕುಡೈನ್ನಾ ವೇಟ್ಟೈಯೆನ್ನಾವದೇ ||೨||

ತೋಡುಉಲಾಮ್ = ಶೇಸರಗಳು ಅಧಿಕವಾಗಿ ಪ್ರಕಾಶಿಸುವ, ಮಲರ್ = ತಾವರೆಯ ಹೂವಿನಲ್ಲಿ, ಮಂಗೈ = ಅವತರಿಸಿದ ಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮಿಯಾದ ಸೀತೆಯ, ತೋಳಿಣೈ = ತೋಳುಗಳೊಡನೆ, ತೋಯ್ನೆ ದುಮ್ = ಸಂಶ್ಲೇಷ ಹೊಂದಿದುದೂ, ಶುಡರ್ = ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ ಕೂಡಿದ, ವಾಳಿಯಾಲ್ = ಬಾಣ ವಿಶೇಷದಿಂದ, ನೀಡು = ಮಹತ್ತರವಾದ, ಮಾಮರಮ್ = ಸಪ್ತ ಸಾಲವೃಕ್ಷಗಳನ್ನೂ, ಶೆಟ್ಟಿದುಂ = ಒಂದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಭೇದಿಸಿದುದೂ, ನಿರೈ = ಹಸುಗಳ ಸಮೂಹವನ್ನು, ಮೇಯ್ತ ದುಮ್ = ಮೇಯಿಸಿದುದೂ, ಇನ್ನೆಯೇ = ಇದೇ ಮೊದಲಾದ ಭಗವಂತನ ಗುಣಗಳನ್ನು. ನಿನ್ನೈನ್ನು = ಸ್ಮರಣೆಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಅಡಿ = ಸಂಭ್ರಮದಿಂದ ನರ್ತನಮಾಡುತ್ತಾ, ಪಾಡಿ = ಎಲ್ಲೆಯಿಲ್ಲದ ಅನಂದದಿಂದ ಹಾಡುತ್ತಾ, ಓಅರಜ್ಜಾ ! ಎನ್ನು = 'ಎಲ್ಲೇ !' ರಂಗನಾಥನೇ-ಎಂದು, ಅಳ್ಳೆಕ್ಕುಮ್ = ಕೂಗಿಡುವ, ತೊಂಡರ್ = ದಾಸಭೂತರಾದ ಶ್ರೀ ವೈಷ್ಣವರ, ಅಡಿಪ್ಪೊಡಿ = ತಿರುವಡಿ ಧೂಳಿನಲ್ಲಿ, ನಾಮ್ = ನಾವು, ಅಡಪ್ಪೆರಿಲ್ = ಅವಗಾಹನಮಾಡುವ ಭಾಗ್ಯವನ್ನು ಪಡೆದರೆ, ಕಂಗೈನೀರ್ = ಗಂಗಾತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ, ಕುಡೈನ್ನು = ಅವಗಾಹನ ಮಾಡಿ, ಅಡುಮ್ = ಸ್ನಾನಮಾಡುವುದರಿಂದಂಟಾಗುವ ವೇಟ್ಟೈ = ಆಸೆಯಾದರೋ, ಎನ್ ಅವತು = ಯಾವ ಪ್ರಯೋಜನವನ್ನು ತಾನೆಉಂಟುಮಾಡುತ್ತದೆ.

“ದೇವತ್ತೇ ದೇವದೇಹೇಯಂ ಮನುಷ್ಯತ್ವೇ ಚ ಮಾನುಷೀ |

ವಿಷ್ಣೋ ದೇಹಾಸುರೂಪಾಂವೈ ಕರೋತ್ಯೇ ಷಾತ್ಮನಸ್ತನೂಮ್ ||

ರಾಘವತ್ವೇ ಭವೇತ್ತೀತಾ ರುಕ್ಮಿಣೀ ಕೃಷ್ಣ ಜನ್ಮನೀ |

ಅನ್ಯೇಷು ಚಾವತಾರೇಷು ವಿಷ್ಣೋಃ ಶ್ರೀರತಪಾಯಿನೀ ||”-

ಎಂದು ಹೇಳುವಂತೆ, ಕೇಸರಗಳು ಅಧಿಕವಾಗಿ ಪ್ರಕಾಶಿಸುವ ತಾವರೆಯ ಹೂವಿನಲ್ಲಿ ಅವತರಿಸಿದ ಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮಿಯಾದರೋ, ಪರಮಾತ್ಮನು ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರನಾಗಿ ಅವತರಿಸಿದಾಗ, ಸೀತಾದೇವಿಯಾಗಿ ಅವತರಿಸಿದಳು. ಆಗ ಅವಳನ್ನು ಪಡೆಯುವ ಸಲುವಾಗಿ ಶಿವಧನುರ್ಭಂಗವೆಂಬ ಒಂದು ಕನ್ಯಾಶುಲ್ಕ ವ್ಯಾಜ್ಯದಿಂದ ಆಕೆಯನ್ನು ವಿವಾಹವಾಗಿ ಅವಳ ತೋಳುಗಳ ಸಂಶ್ಲೇಷವನ್ನು ಪರಮಾತ್ಮನು

ಪಡೆದನು. ಮುಂದೆ ಸೀತೆಯನ್ನು ರಾವಣನು ಅಪಹರಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋದಾಗ, ಆಕೆಯ ವಿರಹ ವ್ಯಥೆಯಲ್ಲಿ ತೊಳಲುತ್ತಾ, ಆಕೆಯನ್ನು ಪಡೆಯಬೇಕೆಂದು, “ಲೋಕನಾಥಃ ಪುರೋ ಭೂತ್ವಾ ಸುಗ್ರೀವಂ ನಾಥಮಿಚ್ಛತಿ” — ಎಂದು ಲಕ್ಷ್ಮಣನು ಹೇಳಿದಂತೆ ಕಪಿಗಳ ಅಧಿಪತಿಯಾದ ಸುಗ್ರೀವನೊಡನೆ ಅವನ ಅಣ್ಣನಾದ ವಾಲಿಯನ್ನು ಕೊಂದು, ಅವನ ರಾಜ್ಯವನ್ನೂ ಪತ್ನಿಯನ್ನೂ ಮತ್ತೆ ಅವನು ಪಡೆಯುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆಂದು ಮಾತುಕೊಟ್ಟು ಸ್ನೇಹ ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡನು. ಆಗ ಆ ಸುಗ್ರೀವನಾದರೋ ವಾಲಿಯ ಪರಾಕ್ರಮವನ್ನೂ, ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರನ ಸೌಕುಮಾರ್ಯವನ್ನೂ ಕಂಡು, ಇವನು ವಾಲಿಯನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲಾರನು — ಎಂದು ಸಂದೇಹಕ್ಕೊಳಗಾದಾಗ, ಶ್ರೀರಾಮನು ತನ್ನ ತ್ರೇಜಸ್ಸೇ ಮೂರ್ತಿವೆತ್ತಂತಿದ್ದ ತೀಕ್ಷ್ಣವಾದ ಒಂದೇ ಬಾಣದಿಂದ ಸಪ್ತ ಸಾಲವೃಕ್ಷಗಳನ್ನೂ ಭೇದಿಸಿ ತನ್ನ ವೀರ್ಯ-ಪರಾಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಾಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡನು.

ಅಂತೆಯೇ ಪರತ್ವಗುಣದಿಂದ ಕೂಡಿದ ಪರಮಾತ್ಮನು, ತನ್ನ ಸೌಲಭ್ಯ ಗುಣದಿಂದ ಗೊಲ್ಲರ ಜಾತಿಯಲ್ಲಿ ಅವತರಿಸಿ ಪಶುಗಳನ್ನು ಮೇಯಿಸಿದನು — ಎಂದು ಇದೇ ಮೊದಲಾದ ಅವನ ಗುಣಗಳನ್ನೇ ನಿನ್ನೆ ನಿನ್ನೆದು ಪರವಶರಾಗಿ ಸಂಭ್ರಮದಿಂದ ನರ್ತನ ಮಾಡುತ್ತಾ ಎಲ್ಲೆಯಿಲ್ಲದ ಆನಂದದಿಂದ ಹಾಡುತ್ತಾ, “ಎಲೈ ! ರಂಗನಾಥನೇ !” — ಎಂದು ಅವನನ್ನು ಸಂಬೋಧಿಸಿ ಕೂಗುತ್ತಾ ತಮ್ಮಲ್ಲಿಗೆ ಬರಬೇಕೆಂದು ಕರೆಯುವ ಭಕ್ತರೇ — ನಿಜವಾದ ಭಗವಂತನಿಗೆ ದಾಸಭೂತರಾದ ಶ್ರೀವೈಷ್ಣವರು.

“ಮಾಯಾನ್ ತನುರಡಿ ನೀರುಕೊಂಡು ಅಣಿಯಮುಯಲಿಲ್ ಮಟ್ಟಿಲ್ಲೈ ಕಂಡೀರಿವ್ವಣಂಗುಕ್ಕೈ” — ಎಂದು ಹೇಳುವಂತೆ, ಭಾಗವತರ ಶ್ರೀಪಾದ ಧೂಳಿಯಾದರೋ ಸರ್ವವಿಧವಾದ ಆಧಿವ್ಯಾಧಿಯನ್ನೂ ಹೋಗಲಾಡಿಸುವ ಸರ್ವೋತ್ತಮ ಭೇಷಜವಾದುದರಿಂದಲೂ ಮತ್ತು “ಸಮಸ್ತ ಸಂಪತ್ ಸಮವಾಪ್ತಿ — ಹೇತವಃ ಸಮುತ್ಥಿತಾಪತ್ಯಲಧೂಮ ಕೇತವಃ । ಅಪಾರಸಂಸಾರಸಮುದ್ರ ಸೇತವಃ ಪುನಂತು ನಾಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಪಾದಪಾಂಸವಃ ॥” — ಎಂದು ಹೇಳುವಂತೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಪಾದಧೂಳಿಯಾದರೋ, ಸರ್ವವಿಧವಾದ ಐಶ್ವರ್ಯವನ್ನೂ ಉಂಟುಮಾಡುವ, ವಿಪತ್ತುಗಳ ಸಮೂಹವನ್ನೇ ನಾಶಪಡಿಸುವ ಧೂಮಕೇತುವಿನಂತಿರುವ, ಮತ್ತೊಂದು ದಡವೇ ಕಾಣದ ಸಂಸಾರಸಾಗರವನ್ನು ದಾಟಲು ಸೇತುವೆಯಂತಿರುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿರುವಂತಿರುವ ಭಗವದ್ಭಾಸರ ಪಾದಧೂಳಿನಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡುವ ಭಾಗ್ಯವು ನಮಗೆ ಲಭಿಸಿದುದೇ ಆದರೆ, ಅದು ಗಂಗಾಸ್ನಾನ ಫಲಕ್ಕಿಂತಲೂ ಮಿಗಿಲಾದುದು. ಆದುದರಿಂದ, ಗಂಗಾತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಅವಗಾಹನೆಮಾಡಿ

ಸ್ನಾನ ಮಾಡುವುದರಿಂದಂಟಾಗುವ ಆಶಾಪೂರ್ತಿಯು ಯಾವ ಪ್ರಯೋಜನವನ್ನು ತಾನೇ ಉಂಟುಮಾಡಿತ್ತು ? ಅಂದರೆ ಗಂಗಾಸ್ನಾನ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಆಸೆಯು ಬೇಡವೆಂದು ಹೇಳಿದಂತಾಯಿತು. ಆದರೆ, ಇಲ್ಲಿ ಗಂಗಾಸ್ನಾನ ನಿಷಿದ್ಧವಾದುದೆಂಬ ಆಶಯವಲ್ಲ. ಭಾಗವತರ ಶ್ರೀಪಾದಧೂಳಿ ಸ್ನಾನವು- ಗಂಗಾಸ್ನಾನ ಫಲಕ್ಕೆ ಸಮಾನವಾದುದೆಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಿಂದ ಆಳ್ವಾರರು ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ||೨||

ಏರಡರ್ತದುಂ ಏನಮಾಯ್ ನಿಲಂಕೀಂಡದುಂ ಮುನ್ನಿರಾಮನಾಯ್
ಮಾರಡರ್ತದುಂಮುಣ್ಣಳನ್ನದುಂಶೊಲ್ಲಿಪ್ಪಾಡಿ ವಣ್ ಪೊನ್ನಿನ್ ಪೇರಾರುಪೋಲ್
ವರುಂ ಕಣ್ಣನೀರ್ ಕೊಂಡು ಅರಂಗನ್ ಕೋಯಿಲ್ ತಿರು ಮುಟ್ರಿಮ್,
ಶೇರುಶೆಯ್ ತೊಂಡರ್ ಶೇವಡಿಚ್ಚಿಟ್ರಿಮ್ ಶೇರೆನ್ ತೆನ್ನಿಕ್ಕಣಿವನೇ ||೨||

ಏರು = ಸಪ್ತ ವೃಷಭಗಳನ್ನು, ಅಡರ್ತ್ತದುಮ್ = (ನಪ್ಪಿನ್ನೈಗಾಗಿ) ಅಡಗಿಸಿದುದೂ, ಏನಮಾಯ್ = ವರಾಹನಾಗಿ ಅವತರಿಸಿ, ನಿಲಮ್ = (ಸಮುದ್ರದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಕೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಹೂತಿದ್ದ) ಭೂಮಿಯನ್ನು, ಕೀಂಡದುಮ್ = ಕೆಸರಿನಿಂದ ಬೇರ್ಪಡಿಸಿದುದೂ, ಮುನ್ = ಹಿಂದೊಮ್ಮೆ ರಾವಣನಿಂದ (ದುಷ್ಟ ಕ್ಷತ್ರಿಯರಿಂದ) ಲೋಕಕ್ಕೆ ಹಿಂಸೆಯುಂಟಾದಾಗ, ರಾಮನಾಯ್ = ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರನಾಗಿ (ಪರಶುರಾಮನಾಗಿ) ಅವತರಿಸಿ, ಮಾರು = ಶತ್ರುವಾದ ರಾವಣನನ್ನು (ದುಷ್ಟ-ಕ್ಷತ್ರಿಯರನ್ನು) ಅಡರ್ತ್ತದುಮ್ = ಅಡಗಿಸಿದುದೂ ಮತ್ತು ಮಣ್ = ಮಹಾ-ಬಲಿಯ ವಶವಾಗಿದ್ದ ಭೂಮಿಯನ್ನು, ಅಳನ್ನದುಂ = ಅಳೆದುಕೊಂಡು ತನ್ನ ವಶವಾಗಿಸಿಕೊಂಡು ತನ್ನಲ್ಲಿ ಶರಣಾಗತನಾದ ಇಂದ್ರನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಬಗೆಯನ್ನೂ, ಶೊಲ್ಲಿಪ್ಪಾಡಿ = ಇದೇ ಮೊದಲಾದ ಭಗವಂತನ ಲೀಲಾಜೀಷ್ಣಿತಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾ ಅವನ ಮೇಲಿನ ಪ್ರೀತಿ ಪ್ರಕರ್ಷದಿಂದ ಹಾಡುತ್ತಾ, ವಣ್ = ಅತ್ಯಧಿಕವಾದ ಪ್ರವಾಹದಿಂದ ಕೂಡಿದ, ಪೆರು = ದೊಡ್ಡದಾದ, ಪೊನ್ನಿ ಅರುಪೋಲ್ = ಕಾವೇರಿ ನದಿಯಂತೆ, ವರುಂ = ಪ್ರವಹಿಸುವ, ಕಣ್ಣನೀರ್ ಕೊಂಡು = ಆಸಂದ ಬಾಷ್ಪದ ಕಣ್ಣೀರಿನಿಂದ, ಅರಂಗನ್ = ಶ್ರೀರಂಗನಾಥನ, ಕೋಯಿಲ್ = ದೇವಸ್ಥಾನದ, ತಿರುಮುಟ್ರಿಂ = ಸವಿತ್ರವಾದ ಮುಂದುಗಡೆಯ ಆವರಣವನ್ನು, ಶೇರುಶೆಯ್ = ಕೆಸರಾಗುವಂತೆ ಮಾಡುವ, ತೊಂಡರ್ = ದಾಸಭೂತರಾದ ಶ್ರೀವೈಷ್ಣವರ, ಶೇವಡಿ = ತಿರುವಡಿಗಳಿಂದ ತುಳಿಯಲ್ಪಟ್ಟ, ಶೇರುಶೇರು = ಸುಂದರವಾದ ಕೆಸರನ್ನು ಎನ್ ಶೆನ್ನಿಕ್ಕಣಿವ್ = ನನ್ನ ಶಿರಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಧರಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಜನಕಮಹಾರಾಜನು ಸೀತಾ ವಿವಾಹಕಾಲದಲ್ಲಿ, ಶಿವಧನುರ್ಭಂಗ ಮಾಡುವುದನ್ನು ಕನ್ಯಾಶುಲ್ಕವಾಗಿಟ್ಟಂತೆ, ಕುಂಭನೆಂಬುವನು ತನ್ನ ಮಗಳಾದ ನಸ್ಪಿನ್ನೆಯ ವಿವಾಹಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬಲಿಷ್ಠವಾದ ಕೊಬ್ಬಿದ ಏಳು ಗೂಳಿಗಳ ದರ್ಪವನ್ನು ಅಡಗಿಸುವಿಕೆಯನ್ನು ಕನ್ಯಾಶುಲ್ಕವಾಗಿಟ್ಟಿದ್ದನು. ಕೃಷ್ಣಾವತಾರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಭಗವಂತನು ತನ್ನನ್ನೇ ವಿವಾಹವಾಗಬೇಕೆಂದಿದ್ದ ಆ ನಸ್ಪಿನ್ನೆಯನ್ನು ವಿವಾಹವಾಗಲು ಆ ಏಳು ಗೂಳಿಗಳ ದರ್ಪವನ್ನೂ ಅಡಗಿಸಿ ಆಕೆಯನ್ನು ವಿವಾಹವಾದನು. ಅಂತೆಯೇ ತನ್ನ ಪತ್ನಿಯಾದ ಭೂದೇವಿಯನ್ನು ಹಿರಣ್ಯಾಕ್ಷನು ಅಪಹರಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಸಮುದ್ರದ ಅಡಿಯ ಕೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಹೂತಿಟ್ಟಿದ್ದನು. ಆಗ ಆಕೆಯ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯ ಮೇರೆಗೆ ಒಂದು ಹಂದಿಯ ರೂಪವನ್ನು ಪಡೆದು ಹಿರಣ್ಯಾಕ್ಷನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿ, ಭೂಮಿಯನ್ನು ಮೇಲಕ್ಕತ್ತಿ ಸಂಹರಿಸಿದನು. ಹಿಂದೊಮ್ಮೆ ಇಡೀ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಕಂಟಕಪ್ರಾಯರಾದ ದುಷ್ಟ ಕ್ಷತ್ರಿಯರ ಸೊಕ್ಕನ್ನು ಮುರಿಯಲು ಪರಶುರಾಮನಾಗಿ ಅವತರಿಸಿ, ಅವರ ದರ್ಪವನ್ನಡಗಿಸಿ ಶಿಷ್ಟರನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿದನು. ಅಂತೆಯೇ ಶ್ರೀರಾಮಾವತಾರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಲೋಕಕಂಟಕನಾದ ರಾವಣನನ್ನು ಕೊಂದು, ತನ್ನಲ್ಲಿ ಶರಣಾಗತರಾದ ಮಹರ್ಷಿಗಳಿಗೂ ವಿಭೀಷಣಾದಿಗಳಿಗೂ ರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ನೀಡಿದನು. ಅಹಂಕಾರದಿಂದ ಮೆರೆದ ಇಂದ್ರನ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಮಹಾಬಲಿಯು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡಾಗ, ತನ್ನ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ತನಗೆ ಕೊಡಿಸಿಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಇಂದ್ರನು ಶರಣಾಗತಿ ಮಾಡಿದಾಗ, ಭಗವಂತನು ವಾಮನನಾಗಿ ಅವತರಿಸಿ, ಮಹಾಬಲಿಯಿಂದ ಮೂರು ಹೆಜ್ಜೆಯಿಡುವಷ್ಟು ಜಾಗವನ್ನು ಭಿಕ್ಷೆ ಬೇಡಿ, ತ್ರಿವಿಕ್ರಮನಾಗಿ ಬೆಳೆದು ಇಡೀ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡವನ್ನೇ ತನ್ನ ಕಾಲಿನಿಂದ ಆಳಿದುಕೊಂಡು, ತನ್ನ ವಶಮಾಡಿಕೊಂಡು, ತನ್ನಲ್ಲಿ ಶರಣಾಗತನಾದ ಇಂದ್ರನಿಗೆ ಅವನ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಹಿಂತಿರುಗಿಸಿಕೊಟ್ಟನು—ಎಂಬ ಇದೇ ಮೊದಲಾದ ಭಗವಂತನಾದ ಶ್ರೀರಂಗನಾಥನ ಆಶ್ರಿತವ್ಯಾಮೋಹ ಮತ್ತು ಶರಣಾಗತರಕ್ಷಣ ಗುಣವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾ ಪ್ರೇಮಪ್ರಕರ್ಷದಿಂದ ಹಾಡುತ್ತಾ (ಶ್ರೀರಂಗನ ದರ್ಶನಮಾಡುತ್ತಾ) ಅನಂದಾನುಭವದಿಂದ ಕಾವೇರಿಯಪ್ರವಾಹದಂತೆಕಣ್ಣೀರ್ಗರೆಯುತ್ತಾ, ಶ್ರೀರಂಗನಾಥನ ದೇವಾಲಯದ ಆವರಣದಲ್ಲಿಲ್ಲಾ ಕೆಸರುಂಟುಮಾಡಿ, ತಾವೂ ಅದರಲ್ಲಿ ನಡೆದುಬರುವ ಭಗವಂತನ ದಾಸಭೂತರಾದ, ಆ ಭಗವದ್ಭಕ್ತರ ಪಾದಸ್ಪರ್ಶದಿಂದ ಪವಿತ್ರೀಕೃತವಾದ ಸುಂದರವಾದ ಆ ಕೆಸರನ್ನು ನನ್ನ ತಲೆಯಮೇಲೆ ಧರಿಸುತ್ತೇನೆ— ಎಂದು ಆಳ್ವಾರವರು ಈ ಪಾಶುರದಲ್ಲಿ, ತಾವು ಚಕ್ರವರ್ತಿಯಾಗಿ ಕಿರೀಟದಾರಿಗಳಾಗಿದ್ದರೂ ಅದರಿಂದ ತಮಗೆ ಹಿರಿಮೆಯಿಲ್ಲವೆಂದೂ, ಅದೇ ಆ ಕಿರೀಟದ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಭಾಗವತರ ಪಾದಸ್ಪರ್ಶದಿಂದ ಪೂತವಾದ ಕೆಸರನ್ನು ಧರಿಸುವುದೇ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ತನ್ನ ಶಿರಸ್ಸಿಗೆ ಭೂಷಣವೆಂದೂ ಹೇಳಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ||೨||

ತೋಯ್ತ ಕಣ್ ತಯಿರ್ ನೆಣ್ಣೆಯ ಪಾಲುಡ ನುಂಡಲುಮುಡನ್ರಾಯ್ ಚಿ-
ಕಂಡು, ಅರ್ತತೋಳುಡೈಯೆಂಬಿರಾನೆನ್ನೆರಂಗನುಕ್ಕು ಅಡಿಯಾರ್ ಕಳಾಯ್
ನಾತ್ತತ್ತಳುಂಬೆಳ ನಾರಣಾವೆನ್ನೆಳ್ಳಿತ್ತು ಮೆಯ್ತಳುಮ್ಪು ತೋಳುದೇತ್ತಿ
ಇನ್ನುರುಂ ತೊಂಡರ್ ಶೇವಡಿ ಯೇತ್ತಿ ವಾಳ್ತ್ತುಂ ಎನ್ನೆಂಜಮೇ ||೪||

ತೋಯ್ತ = ಹೆಪ್ಪುಹಾಕಿದ, ತಣ್ = ತಣ್ಣಗಿರುವ, ತಯಿರ್ =
ಮೊಸರನ್ನು, ನೆಣ್ಣೆ = ಬೆಣ್ಣೆಯನ್ನೂ, ಪಾಲ್ = ಹಾಲನ್ನೂ, ಉಡನ್ =
ಒಟ್ಟಿಗೆ ಒಂದೇಸಮಯದಲ್ಲಿ, ಉಂಡಲುಂ = ಭುಜಿಸಿದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ, ಅಯ್ ಚಿ =
ಗೊಲ್ಲಗಿತ್ತಿಯಾದ ಯಶೋದೆಯು, ಕಂಡು = ನೋಡಿ, ಉಡನ್ನು = ಕೋಪಿಸಿ-
ಕೊಂಡು, ಅರ್ತ = ಹಿಡಿದು ಕಟ್ಟಿಹಾಕಿದ, ತೋಳುಡೈ = ತೋಳುಗಳನ್ನು
ಹೊಂದಿರುವ, ಎಂಬಿರಾನ್ = (ಆದರಿಂದಲೇ) ನನ್ನನ್ನು ಅನನ್ಯಾರ್ಥ ಶೇಷನ-
ನ್ನಾಗಿಸಿದ, ಎನ್ = ನನಗೆ ಶೇಷಿಯಾದ, ಅರಂಗನುಕ್ಕು = ರಂಗನಾಥನಿಗೆ,
ಅಡಿಯಾರ್ ಕಳಾಯ್ = ಶೇಷಭೂತರಾಗಿ, ನಾ = ನಾಲಿಗೆಯಾದರೋ,
ತಳುಮ್ಪುಳ = ಶಕ್ತಿಹೀನವಾಗುವಂತೆ, ನಾರಣಾವೆನ್ನು = 'ನಾರಾಯಣ !' ಎಂದು
(ಅವನ ಹಲವಾರು ನಾಮಗಳನ್ನು) ಅಳ್ಳಿತ್ತು = ಉಚ್ಛರಿಸುತ್ತಾ, ಮೆಯ್ =
ಶರೀರವಾದರೋ, ತಳುಮ್ಪು = ಶಕ್ತಿಗುಂದುವಂತೆ, ತೋಳುದು = ಪ್ರಣಾಮಮಾಡಿ,
ಏತ್ತಿ = ಅವನನ್ನೇ ಸ್ತೋತ್ರಮಾಡಿ, ಇನ್ನುರುಮ್ = ನಿರಂತರ ಆನಂದವನ್ನು
ಹೊಂದಿರುವ, ತೊಂಡರ್ = ಶ್ರೀವೈಷ್ಣವ ಭಕ್ತರುಗಳ, ಶೇವಡಿ = ಶ್ರೀಪಾದ-
ಗಳನ್ನು, ಎನ್ ನೆಂಜುಮ್ = ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಾದರೋ, ಏತ್ತಿ = ಸ್ತೋತ್ರಮಾಡಿ
ವಾಳ್ತ್ತುಂ = ಮಂಗಳಾ ಶಾಸನವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತದೆ. ||೪||

ಶ್ರೀರಂಗನಾಥನು ಕೃಷ್ಣಾವತಾರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ, ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿ ಅವನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ
ಅವನ ತಾಯಿಯಾದ ಯಶೋದೆಯು ಹೆಪ್ಪುಹಾಕಿ ಇಟ್ಟಿದ್ದ ತಣ್ಣಗಿದ್ದ ಮೊಸರನ್ನೂ,
ಕಡಿದು ತೆಗೆದಿಟ್ಟಿದ್ದ ಹಾಲನ್ನೂ, ಒಂದಕ್ಕೊಂದಕ್ಕೆ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಾಲಾವಕಾಶ-
ವಿಲ್ಲದಂತೆ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಭುಜಿಸಿಮದನ್ನು ಅವನ ತಾಯಿಯಾದ
ಯಶೋದೆಯು ಕಂಡಳು. ಆಗ ಅವಳಿಗೆ ಈತ ತಿಂದುದರಲ್ಲಿ ದುಃಖವಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅಷ್ಟು
ಚಿಕ್ಕ ಮಗು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಏಕಕಾಲದಲ್ಲಿ ತಿಂದು ಎಲ್ಲಿ ಅರ್ಜೀರ್ಣವಾಗಿ ಆರೋಗ್ಯ ಕೆಟ್ಟು
ಹೋದೀತೋ-ಎಂದು, ಅವನ ಮೇಲೆ ಆತಿಯಾದ ಕೋಪದಿಂದ ಕೂಡಿ ಓಡಿಬಂದು,

ಆತನನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಅವನ ತೋಳುಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಹಾಕಿದಳು. ಈ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ನೆನೆಯುವ ಭಾಗವತರಾದರೋ- ಲೀಲಾವಿಭೂತಿ ಮತ್ತು ನಿತ್ಯವಿಭೂತಿ ಎರಡಕ್ಕೂ ನಾಯಕನಾಗಿರುವ ಪರಮಪದದಲ್ಲಿ ನಿತ್ಯ ಮುಕ್ತರಿಂದ ಆರಾಧಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿರುವ ನಮ್ಮ ಸ್ವಾಮಿಯು, ಸೌಲಭ್ಯ ಸೌಶೀಲಾದಿಗುಣಗಳು ಪ್ರಕಾಶಿಸಲೆಂದು, ಗೊಲ್ಲಗೇರಿಯಲ್ಲಿ ಅವತರಿಸಿ, ಅಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಗೊಲ್ಲತಿಯಿಂದ ಕಟ್ಟಲ್ಪಟ್ಟನಲ್ಲಾ-ಅವನ ಸೌಶೀಲಾದಿ ಗುಣಗಳು ಎಂತಹುದು'- ಎಂದು ಪರಮಾತ್ಮನ ಸೌಲಭ್ಯ ಸೌಶೀಲ್ಯ ಗುಣಗಳಿಗೆ ಮನಸೋತು, ಆ ಗುಣಗಳನ್ನೇ ಹಾಡುವಂತೆ ಮಾಡುವ ತನ್ನ ಗುಣಗಳಿಂದಲೇ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸನ್ನೂ ಸೆಳೆದು, ನನ್ನನ್ನು ಅನನ್ಯಾರ್ಹನನ್ನಾಗಿಸಿದ, ನನಗೆ ಶೇಷಿಯಾದ ಆ ರಂಗನಾಥನಿಗೇ ನಾವು ದಾಸಭೂತರಾಗಿದ್ದೇವೆ-ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ, ನಾಲಿಗೆಯಾದರೋ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಆತನ ನಾರಾಯಣಾದಿ ನಾಮಗಳನ್ನು ಉಚ್ಚರಿಸುತ್ತಾ ಶಕ್ತಿಗುಂದುವಂತೆಯೂ, ದೇಹವಾದರೋ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಅವನಿಗೆ ದೀರ್ಘದಂಡ ಪ್ರಣಾಮಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ ಶಕ್ತಿಗುಂದುವಂತಾಗಿ, ಅವನನ್ನು ನಿರಂತರವಾಗಿ ಸ್ತೋತ್ರ ಮಾಡುತ್ತಾ ನಿರತಿಶಯವಾದ ಆನಂದವನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತಾರೆ. ಈ ರೀತಿ ಭಗವದ್ಗುಣಾನುಭವದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ಮುಳುಗಿರುವ ಭಗವದ್ಭಕ್ತರ ಶ್ರೀಪಾದಗಳನ್ನೇ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಸ್ತೋತ್ರಮಾಡಿ ಮಂಗಳಾಶಾಸನ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ||೪||

ಪೊಯ್ ಶಿಲ್ಪಿಕ್ಕರಲೇರು ಎರುತ್ತ ಮಿರುತ್ತು ಪೋರರ ವೀರ್ತಕೋನ್,
ಶೆಯ್ ಶಿಲ್ಪಿಚ್ಚುಡರ್ ಶೂಳೊಳಿ ತಿಣ್ಣನಾಮಾದಿಳ್ ತೆನ್ನರಂಗನಾಮ್,
ಮೆಯ್ ಶಿಲ್ಪಿ ಕರುಮೇಗ ಮೊನ್ನು ತನ್ನೆಂಜಿಲ್ ನಿನ್ನು ತಿಕಳಪ್ಪೋಯ್
ಮೆಯ್ ಶಿಲಿರ್ಪವರ್ ತಮ್ಮೆಯೇ ನಿನ್ನೆನ್ನು ಎನ್ನನಂ ಮೆಯ್ ಶಿಲಿರ್ಕುಮೇ ||೫||

ಪೊಯ್ = ಕೃತ್ರಿಮವಾದ, ಶಿಲ್ಪಿ = ಕೋಪವನ್ನು ಹೊಂದಿದುದಾಗಿಯೂ,
ಕುರಲ್ = ಘೋರವಾದ ಧ್ವನಿಯನ್ನೂ ಹೊಂದಿದುದಾಗಿಯೂ ಇರುವ, ಏರು = (ಸಪ್ತ) ವ್ಯುತ್ಪನ್ನಗಳ, ಎರುತ್ತಮ್ = ಹಿಣ್ಣಿಲುಗಳನ್ನೂ, ಇರುತ್ತು = ಮುರಿದು,
ಪೋರ್ = ಯುದ್ಧೋನ್ಮುಖನಾದ, ಅರವು = ಕಾಳಿಂಗ ಸರ್ಪವನ್ನು, ಈರ್ತ = ನಿರಸನಮಾಡಿ, ಕೋನ್ = ಈಗ ನಮ್ಮೆಲ್ಲರಿಗೂ ಸ್ವಾಮಿಯಾಗಿ, ಶಿಲ್ಪಿ = ಕಲ್ಲಿನಿಂದ,
ಶೆಯ್ = ಕಟ್ಟಲ್ಪಟ್ಟ, ಶುಡರೊಳಿ = ಅತ್ಯಧಿಕವಾದ ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ ಕೂಡಿರುವ,

ತಿಣ್ಣಮ್ = ದೃಢವಾಗಿಯೂ, ಮಾ = ಎತ್ತರವಾಗಿಯೂ ಇರುವ, ಮದಿಳ್ = (ಸಪ್ತ) ಪ್ರಾಕಾರಗಳಿಂದ, ಶೂಳ್ = ಸುತ್ತುವರಿಯಲ್ಪಟ್ಟು, ತೆನ್ = (ಸ್ವರ್ಣೀಯ ವಾದ) ದಕ್ಷಿಣ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿರುವ, ಅರಂಗನಾಂ = ಶ್ರೀರಂಗದಲ್ಲಿ ನಿತ್ಯ ವಾಸಮಾಡುವ ಶ್ರೀರಂಗನಾಥನ, ಮೆಯ್ = ದೇಹದಲ್ಲಿ, ಶಿಲೈ = ಧನುಸ್ಸಿನೊಡನೆ ಕೂಡಿದ, ಕರು = ಕಪ್ಪಾದ, ಮೇಗಂ ಒನ್ನು = ಒಂದು ಮೇಘವಾದರೋ (ಇಂದ್ರನಧನುಸ್ಸಿನಂತೆ ಸುಂದರ ವಾಗಿ ಬಾಗಿರುವ ಕಣ್ಣಿನ ಮೇಲಿನ ಹುಬ್ಬುಗಳಿಂದ ಕೂಡಿ ನೀಲಮೇಘಶ್ಯಾಮನಾದ ಶ್ರೀರಂಗನಾಥನಾದರೋ) ತನ್ ನೆಂಜಿನ್ = ತಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ, ನಿನ್ನು = ನಿಲೈ- ನಿಂತು, ಪೋಯ್ ತಿಕುಳ್ = ಅದು ಇನ್ನೂ ಅಧಿಕವಾಗಿ ಪ್ರಕಾಶಿಸಲು, (ಆ ದಿವ್ಯ ಮಂಗಳಮೂರ್ತಿಯನ್ನೇ ಧ್ಯಾನಿಸುತ್ತಾ) ಮೆಯ್ ಶಿಲಿರ್ಪವರ್ ತಮ್ಮೆಯೇ = ಪುಳಕಿತ ಗಾತ್ರರಾದ ಭಾಗವತರನ್ನೇ, ನಿನ್ನೆಂದು = ಸ್ಮರಣೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಎನ್ ಮನಂ = ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಾದರೋ, ಮೆಯ್ ಶಿಲಿರುಮ್ = ರೋಮಾಂಚ- ಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದೆ.

ಭಗವಂತನು ಕೃಷ್ಣಾವತಾರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಭಕ್ತಳಾದ ನಪ್ಪಿನ್ನೈ ಪಿರಾಟ್ಟಿ- ಯನ್ನು ವಿವಾಹವಾಗುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ, ಇವನನ್ನು ಎದುರಿಸಿಂತು, ಕೃತ್ರಿಮವಾದ ಕೋಪದಿಂದ ಕೂಡಿ, ಭಯಂಕರವಾಗಿ ಗುಟೆರುಹಾಕಿ ಕೂಗಿಡುತ್ತಿದ್ದ ಏಳು ವೃಷಭಗಳ ಹಿಣಿಲುಗಳನ್ನೂ ಮುರಿದುಹಾಕಿದನು. ಅಂತೆಯೇ ತನ್ನ ಭಕ್ತರಾದ ಗೋಪ ಬಾಲಕರ ಮತ್ತು ಗೋವುಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅಪರಾಧವನ್ನೆಸಗಿದ ಕಾಳಿಂಗನನ್ನು ದಮನಮಾಡಲು ಹೋದಾಗ, ಅವನು ಯುದ್ಧೋನ್ಮುಖನಾದರೂ ಅವನನ್ನೂ ಅಡಗಿಸಿ ತನ್ನನ್ನಾಶ್ರಯಿಸಿದವರಿಗೆ ಅಭಯಪ್ರದಾನ ಮಾಡಿ ರಕ್ಷಿಸಿದನು. ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಾ ಸಪ್ತವೃಷಭಗಳೊಡನೆ, ಕಾಳಿಂಗನೊಡನೆ ಹೋರಾಡಿದಾಗ ಆದ ಆಯಾಸವನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲೆಂದೇ ಈ ಕಲಿಯುಗದಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ನಮ್ಮೆಲ್ಲರಿಗೂ ತನ್ನ ಅರ್ಚಾಮೂರ್ತಿ ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿ ದರ್ಶನಭಾಗ್ಯವನ್ನು ಕೊಡಬೇಕೆಂದೇ ಇರುವ ನಮ್ಮ ಸ್ವಾಮಿಯು, ಶ್ರೀರಂಗ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಕಲ್ಲುಗಳಿಂದಲೇ ನಿರ್ಮಿತವಾಗಿ, ದೃಢವಾಗಿಯೂ ಎತ್ತರವಾಗಿಯೂ ಇದ್ದು ಪ್ರಕಾಶಮಯವಾದ ಸಪ್ತಪ್ರಾಕಾರಗಳಿಂದ ಸುತ್ತುವರಿಯಲ್ಪಟ್ಟ ದೇವಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಆದಿಶೇಷನ ಮೇಲೆ ಶಯನಿಸಿಕೊಂಡು ಯೋಗನಿದ್ರೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದಾನೆ. ಇವನ ದೇಹವಾದರೋ ನೀಲಮೇಘದಂತೆ ಕಾಂತಿಯುತವಾಗಿದೆ. ಇವನ ಮುಖಮಂಡಲದಲ್ಲಿರುವ ಬಾಗಿರುವ ಎರಡು ಹುಬ್ಬುಗಳೂ, ಮೇಘದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಕಾಮನಬಿಲ್ಲಿನಂತೆ, ಪ್ರಕಾಶಮಯವಾಗಿವೆ. ಈ ರೀತಿಯಾದ ರಂಗನಾಥನನ್ನು ಭಗವದ್ಭಕ್ತರು ಬಾಹ್ಯ ಚಕ್ಷುಸಿನಿಂದ ದರ್ಶನಮಾಡಿ, ತಮ್ಮ ಹೃದಯಕಮಲದಲ್ಲಿ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಕಾಣಬೇಕೆಂದು ಅವನನ್ನೇ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿ ಧ್ಯಾನ

ಮಾಡಿದಾಗ, ಅವರ ಹೃದಯಕಮಲದಲ್ಲಿ ಈ ಭಗವಂತನ ದಿವ್ಯಮಂಗಳಮೂರ್ತಿಯು ನಿಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತದೆ. ಆಗ ಅಲ್ಲಿ ಅವನನ್ನು ದರ್ಶನಮಾಡಿದ ಅವರು ತಮಗಾದ ಆನಂದಾತಿರೇಕದಿಂದ ಪುಲಕಿತಗಾತ್ರರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಅಂತಹ ಭಕ್ತರನ್ನು ಧ್ಯಾನಿಸುವುದರಿಂದ ಕುಲಶೇಖರಾಚಾರ್ಯವರು ರೋಮಾಂಚಿತರಾಗುತ್ತಾರೆ— ಎಂದು ಈ ಹಾಡಿನಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಹಾಡಿನ ಮುಖಾಂತರ ಭಗವದ್ಗುಣಾನುಭವಕ್ಕಿಂತಲೂ ಭಾಗವತ-ಗುಣಾನುಭವವೇ ಪ್ರಧಾನವೆಂಬುದನ್ನು ಆಚಾರ್ಯರು ತಿಳಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ||೫||

ಆದಿಯನ್ನ ಮನನ್ನ ಮರ್ಬುದಮಾನ, ವಾನವರ್ ತಮ್ ಪಿರಾನ್
ಪಾದಮಾಮಲರ್ ಶೂಡುಮ್ ಪತ್ತಿಯಿಲ್ಲಾದ ಪಾವಿಕ್ಕುಯ್ನ್ದಿ ಡ
ತೀದಿಲ್ ನನ್ನಿರಿಕಾಟ್ಟಿ ಯೆಂಗುಮ್ ತಿರಿನ್ನರಂಗ ನೆಮ್ಮಾನುಕ್ಕೇ
ಕಾದಲ್ ಶೆಯ್ ತೊಂಡರ್ಕ್ಕಪ್ಪಿಲುಂ ಕಾದಲ್ ಶೆಯ್ಯುಮೆನ್ನೆಂಜಮೇ ||೬||

ಅದಿ ಅನೇ = ಜಗತ್ತಾರಣಭೂತನಾಗಿಯೂ, ಅನ್ನಮ್ ಅನೇ = ಪ್ರಳಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಚಿದಚಿತ್ತಗಳನ್ನು ತನ್ನಲ್ಲಿ ಅಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಸದಾತ್ಮಕನಾಗಿಯೂ, ಅನನ್ನಮ್ ಅನೇ = ಕಾರ್ಯಕಾರಣಗಳೆರಡರಲ್ಲಿಯೂ ವ್ಯಾಪಿಸಿ, ಅರ್ಪದಮಾನೇ = ಆಶ್ಚರ್ಯಭೂತನಾದ, ವಾನವರ್ ತಂಬಿರಾನ್ = ದೇವತೆಗಳಿಗೂ ಅಧಿಪತಿಯಾದ ಸರ್ವೇಶ್ವರನ, ಮಾಮಲರ್ = ಶ್ಲಾಘ್ಯವಾದ ತಾವರೆ ಹೂವಿನಂತಿರುವ, ಪಾದಮ್ = ತಿರುವಡಿಗಳನ್ನು, ಶೂಡುಮ್ = ತಮ್ಮ ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಧರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ, ಪತ್ತಿಯಿಲ್ಲಾದ = ಭಕ್ತಿಯಿಲ್ಲದ, ಪಾವಿಕ್ಕು = ಪಾಪಿಗಳೂ, ಉಯ್ನ್ದಿ ಡ = ಉಜ್ಜೀವಿಸುವಂತೆ, ಎಂಗುಂ = ದೇಶಾದ್ಯಂತ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ, ತಿರಿನ್ನ = ಒಳ್ಳೆಯ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಸೇರಲನುವಾಗುವ ಧರ್ಮಗಳನ್ನು, ಕಾಟ್ಟಿ = ತಮ್ಮ ಆಚರಣೆಗಳಿಂದ ಅನುಷ್ಠಿಸಿ ತೋರಿಸಿ, ಎಮ್ಮಾನ್ = ನಮ್ಮ ಸ್ವಾಮಿಯಾದ, ಅರಂಗನುಕ್ಕು = ಶ್ರೀರಂಗನಾಥನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿಯೇ, ಕಾತಲ್ ಶೆಯ್ = ಪ್ರೀತ್ಯತಿಶಯವಾದ ಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ, ತೊಂಡರ್ಕ್ಕು = ಭಗವದ್ಭಕ್ತರುಗಳಿಗೇ, ಎನ್ನೆಂಜಂ = ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು, ಎಪ್ಪಿರಪ್ಪಿಲುಂ = ಎಂದೆಂದಿಗೂ ಅನೇಕ ಜನ್ಮಗಳನ್ನೆತ್ತಿ, ಕಾದಲ್ ಶೆಯ್ಯುಂ = ಕೈಂಕರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಆಸೆಪಡುತ್ತದೆ. ||೬||

“ಯತೋ ವಾ ಇಮಾನಿ ಭೂತಾನಿ ಜಾಯಂತೇ” — ಎಂದು ಹೇಳಿರುವಂತೆ, ಜಗತ್ತಾರಣಭೂತನಾಗಿಯೂ, “ಯತ್ಪ್ರಯನ್ತ್ಯಭಿಸಂವಿಶನ್ತಿ” — ಎಂದು ಹೇಳಿರುವಂತೆ ಪ್ರಳಯಕಾಲದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಚಿದಚಿತ್ತಗಳನ್ನೂ ತನ್ನಲ್ಲಿ ಅಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಸದಾತ್ಮಕನಾಗಿಯೂ, ಕಾರ್ಯಕಾರಣಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ವ್ಯಾಪಿಸಿ ಆಶ್ಚರ್ಯಭೂತನಾದ

ನಿತ್ಯಮುಕ್ತಾತ್ಮರಿಗೂ, ದೇವರುಗಳಿಗೂ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಸ್ವಾಮಿಯಾದ ಸರ್ವೇಶ್ವರನ, ಶ್ಲಾಘ್ಯವಾದ ತಾವರೆ ಹೂವಿನಂತಿರುವ ತಿರುವಡಿಗಳನ್ನು, ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಚಿಂತಿಸಿ, ತಮ್ಮ ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಧರಿಸಲು ಬೇಕಾದ ಭಕ್ತಿಯಿಲ್ಲದ ಪಾಪಿಗಳೂ, ಉಜ್ಜೀವಿಸುವಂತೆ, “ತೀರ್ಥೀ ಕುರ್ಮಂತಿ ತೀರ್ಥಾನಿ” ಎಂದೂ, “ಪೇರ್ ತ್ತು ಕರನಾನ್ ಗುಡೈಯಾನ್ ಪೇರೋದಿ ಪ್ಪೇದೈ ಕಾಳ್ ತೀರೋತ್ತ ಕರರಾಮಿನ್ ತಿರಿನ್ನು”-ಎಂದು ಪೂದತ್ತಾಳ್ವಾರವರು ವಿಧಿಸಿರುವಂತೆಯೇ ದೇಶಾದ್ಯಂತ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ಸಂಚರಿಸಿ, “ಸತ್ಯಂ ವದ, ಧರ್ಮಂಚರ, ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯಾನ್ಮಾಪ್ರಮದಃ” — ಎಂಬ ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾದ ಶಾಸ್ತ್ರ ಸಿದ್ಧವಾದ ಧರ್ಮಗಳನ್ನು ಉಪದೇಶ ಮಾಡುವುದರಿಂದಲೂ, ತಮ್ಮ ಆಚರಣೆಗಳಿಂದಲೂ ಅನುಷ್ಠಿಸಿ ತೋರಿಸಿ, ಎಲ್ಲ ಚೇತನರನ್ನೂ ಸನ್ಮಾರ್ಗಕ್ಕೆ ಸೆಳೆಯುವವರಾಗಿಯೂ, ಶ್ರೀರಂಗನಾಥನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿಯೇ ಪ್ರೀತ್ಯತೀತಯರೂಪವಾದ ಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವವರೂ ಆದ ಭಗವದ್ಭಕ್ತರುಗಳ ಕೈಂಕರ್ಯವನ್ನೇ ಎಷ್ಟೇ ಜನ್ಮಗಳ ನ್ನೆತ್ತಿದರೂ, ಆಯಾ ಕಾಲದಲ್ಲಿಲ್ಲಾ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಆಸೆಯನ್ನು ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ — ಎಂದು ಹೇಳಿ ಆಳ್ವಾರರು ಈ ಹಾಡಿನಲ್ಲಿ ಭನವತ್ತೈಂಕರ್ಯವು ಭಾಗವತ ಕೈಂಕರ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ಪರ್ಯವಸಾನಗೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ||೬||

ಕಾರಿನಮ್ ಪುರೈಮೇನಿ ನರ್ಕದಿರ್ ಮುತ್ತು ನೆಣ್ಣುಗೈ ಚ್ಚೆಯ್ಯವಾಯ್
ಅರಮಾರ್ಪ ಅರಂಗನೆನ್ನುಂ ಅರುಮ್ ಪೆರುಮ್ ಶುಡರೊನ್ನಿನೈ
ಶೇರುಂ ನೆಂಜಿನರಾಗಿ ಕಚ್ಚೀರ್ನ್ನು ಕಶಿರ್ನ್ನು ಕಿನ್ನ ಕಣ್ಣೀರ್ಗಳಾಲಾ
ವಾರನಿರ್ಪವರ್ ತಾಳಿಣೈಕ್ಕು ಒರುನಾರಮಾಗುಂ ಎನ್ನೆನ್ನಮೇ ||೭||

ಕಾರಿನಮ್ ಪುರೈ = ಮೇಘ ಸಮೂಹವನ್ನು ಹೋಲುವ, ಮೇನಿ = ದೇಹವನ್ನು ಹೊಂದಿ, ನಲ್ = ಒಳ್ಳೆಯ, ಕಶಿರ್ = ತೇಜಸ್ಸುಳ್ಳ, ಮುತ್ತುಮ್ = ಮುತ್ತುಗಳಂತಿರುವ, ನೆಣ್ಣು = ಬಿಳುಪಾದ, ಸೆಕ್ಕೈ = ಅಭರಣಪ್ರಾಯವಾದ ಮಂದಹಾಸವನ್ನು ಹೊಂದಿ, ಶೆಯ್ಯು = ಕೆಂಪಾದ, ವಾಯ್ = (ಅಧರ) ತುಟಿಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದವನಾಗಿಯೂ, ಅರಮ್ = ಮುಕ್ತಾರವನ್ನೂ ಧರಿಸಿರುವ, ಮಾರ್ಪನ್ = ವಕ್ಷಸ್ಥಲವುಳ್ಳ, ಅರಂಗನೆನ್ನುಮ್ = ರಂಗನಾಥನೆಂಬ ನಾಮವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ, ಅರುಮ್ ಪೆರುಂಶುಡರ್ = ಸಿರವಧಿಕವಾದ ತೇಜೋರೂಪನಾಗಿಯೂ ಒನ್ನಿನೈ = ಅದ್ವಿತೀಯನಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಭಗವಂತನನ್ನು, ಶೇರುಮ್ = ತಮ್ಮ ಹತ್ತಿರಸೇರಬೇಕೆಂದು, ನೆಂಜಿನರಾಕಿ = ಮನವನ್ನು ಹೊಂದಿದವರಾಗಿ, ಶೇರ್ನ್ನು = ಮನಸಾರ ಸೇರಿ, (ಆನಂದ-ದುಃಖಗಳು ಸೇರಿ) ಕಶಿನ್ನು ವಳಿನ್ದ = ನಿರಂತರವಾಗಿ

ಪ್ರವಹಿಸಿದ, ಕಣ್‌ನೀರ್‌ಗಳ್ = ಆನಂದಬಾಷ್ಪವೂ, ದುಃಖಾಶ್ರುವೂ, ವಾರ-
ನಿರ್ಪವರ್ = ಹರಿಯುವಂತೆ ನಿಂತಿರುವ ಭಗವದ್ಭಕ್ತರ, ತಾಳಿಣ್ಣೆಕ್ಕು =
ತಿರುವಡಿಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ, ಎನ್ ನೆಂಜಮ್ = ನನ್ನ ಮಸ್ಸಾದರೋ,
ಒರುವಾರಮಾಕುಮ್ = ಒಂದೇ ತರಹದ ಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ||೭||

ಮೇಘಸಮೂಹದಂತೆ ದೇಹಕಾಂತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದವನಾಗಿ, ಒಳ್ಳೆಯ
ಕಾಂತಿಯುಕ್ತವಾದ ಮುತ್ತುಗಳಂತಿರುವ ದಂತಸಂಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿ ಮಂದಹಾಸ
ವನ್ನು ಬೀರುತ್ತಿರುವ, ಕೆಂతుಟಿಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ, “ವಕ್ಷಸ್ಥಲ್ಯಾಂ ತುಲಸಿ
ಕಮಲಾಕೌಸ್ತುಭೈರ್ವೈಜಯಂತೀ ಸರ್ವೇಶತ್ಯಂ ಕಥಯತಿ ತರಾಮ್”—ಎಂದು
ಹೇಳುವಂತೆ, ಸುಂದರವಾದ ವನಮಾಲೆಯಿಂದ ಅಲಂಕೃತವಾದ ವಕ್ಷಸ್ಥಲದಿಂದ
ಕೂಡಿರುವ ರಂಗನಾಥನು, “ಪರಂಧಾಮಃ ಪರಂಜ್ಯೋತಿಃ”—ಎಂದು ಹೇಳುವಂತೆ
ಅದ್ವಿತೀಯವಾದ ಕಾಂತಿಯಿಂದ ಕೂಡಿದವನಾಗಿ, ಶ್ರೀರಂಗ ಶ್ವೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಬಿಜಯ
ಮಾಡಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಇವನನ್ನು ತಮ್ಮ ಹತ್ತಿರ ಕಾಣಬೇಕೆಂದು ಆಸೆಯುಳ್ಳ
ಭಗವದ್ಭಕ್ತರು, ತಮ್ಮ ಹೃದಯಕಮಲದಲ್ಲಿ ಧ್ಯಾನಿಸಿದಾಗ, ಪರಮಾತ್ಮನು ಅವರಿಗೆ
ತನ್ನ ಅಂತರ್ಯಾಮ್ಯವತಾರ ಸ್ವರೂಪದಿಂದ ದರ್ಶನ ಸಮಾನಾಕಾರನಾಗಿ ಹೃದಯ-
ಗುಹೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಆಗ ಅವರಿಗೆ ಆ ಪರಮಾತ್ಮನನ್ನು ಕಂಡುದು-
ರಿಂದ ಅತಿಯಾದ ಸಂತೋಷವಾಗಿದ್ದರೂ, ತಮ್ಮ ಬಾಹ್ಯೇಂದ್ರಿಯಗಳಿಂದ ಆತನನ್ನು
ಕಾಣುವ ಭಾಗ್ಯ ದೊರೆಯಲಿಲ್ಲವಲ್ಲಾ ಎಂದು ದುಃಖವೂ ಆಗುತ್ತದೆ. ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ
ಆನಂದ-ದುಃಖಗಳ ಅತೀರಿಕದಿಂದ ಆನಂದಬಾಷ್ಪ ದುಃಖಾಶ್ರುಗಳು ಮಿಶ್ರವಾಗಿ
ನಿರಂತರವಾಗಿ ಪ್ರವಾಹದಂತೆ ಕಣ್ಣೀರ್‌ಗಳಾಯುತ್ತಾರೆ. ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಭಗವದನು-
ಭವಾಕಾಂಕ್ಷೆಗಳಾದ ಭಾಗವತರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿಯೇ ಐಕಾಂತ್ಯ ಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿ-
ರುವ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು, ಪಕ್ಷಪಾತವನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ,”

ಆಳ್ವಾರರ, ಈ ಪಾಶುರದ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೇ, ಅವರ ತನಿಯನ್ (ಬಿಡಿ ಪದ್ಯದ)
“ಅವರ್‌ಗಳುಕ್ಕೈ ವಾರಮ್ ಕೊಡು”—ಎಂಬ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ||೭||

ಮಾಲ್ತೆಯುಟ್ಟು ಕಡಲ್‌ಗಿಡ್ಡೆವನ್ ನಣ್ಣು ಕಿಣ್ಣು ನರುನ್ನುಳಾಯ್
ಮಾಲ್ತೆಯುಟ್ಟವರೈ ಪೈರುಮ್ ತಿರುಮಾರ್‌ಪನೈ ಮಲರ್‌ಕಣ್ಣನೈ
ಮಾಲ್ತೆಯುಟ್ಟಿಳುನ್ನಾಡಿಸ್ಸಾಡಿ ತಿರಿನ್ನರಂಗನೆಮ್ಮಾನ್‌ಕ್ಕೇ
ಮಾಲ್ತೆಯುಟ್ಟಿಡು ನೊಣರ್ ವಾಳ್‌ವುಕ್ಕು,

ಮಾಲ್ತೆಯುತ್ತದೆನ್ನೆಂಜಮೇ ||೮||

ನಾಲ್ಕೈಯುಟ್ಟು = ಮೇಲೆ ಮೇಲೆ ಬರುವ ಅಲೆಗಳ ಪರಂಪರೆಯಿಂದ ಕೂಡಿರುವ, ಕಡಲ್ = ಸ್ವೀರಾಬ್ಬಿಯಲ್ಲಿ, ಕಿಡನ್ ವನ್ = ಶಯನಿಸಿರುವವನೂ, ವಂಡು = ದುಂಬಿಗಳು, ಕಿಣ್ಣು = ಕೊಡೆಯೋಪಾದಿಯಲ್ಲಿ ಮುತ್ತಿಕೊಂಡಿರುವ, ನರು = ಪರಿಮಳಗೊಂಡ, ತುಳಾಯ್ ನಾಲ್ಕೈಯುಟ್ಟು = ತುಳಸಿಮಾಲ್ಪೆಯಿಂದ ಕೂಡಿ, ವರೈ = ಪರ್ವತದಂತೆ, ಪೆರು = ಉಬ್ಬಿಯೂ ವಿಶಾಲವಾಗಿಯೂ ಇರುವ, ತಿರುಮಾರ್ ಪನ್ನೈ = ವಕ್ಷಸ್ಥಲವುಳ್ಳ, ಮಲರ್ = ಸುಂದರವಾದ ಕೆಂದಾವರೆಯಂತಿರುವ, ಕಣ್ಣು ನೈ = ಕಣ್ಣನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ರಂಗನಾಥನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ, ನಾಲ್ಕೈಯುಟ್ಟು = ಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದವರಾಗಿ, ಎಳುನ್ದಾಡಿ = ಭಕ್ತಿಪಾರವಶ್ಯದಿಂದ ಒಂದೇ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಕೂರಲಾಗದೆ, ಎದ್ದು ನರ್ತನಮಾಡುತ್ತಾ, ಸಾಡಿ = ಪ್ರೀತೃತಿಶಯದಿಂದ ಅವನ ಗುಣಗಳನ್ನು ಹಾಡುತ್ತಾ, ತಿರಿನ್ನು = ಸಂಚರಿಸುತ್ತಾ, ಅರೆಂಗನ್ = ಶ್ರೀರಂಗಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಬಿಜಯಮಾಡಿಸಿರುವ, ಎಮ್ಮಾನುಕ್ಕೇ = ನಮ್ಮ ಸ್ವಾಮಿಯಾದ ರಂಗನಾಥನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿಯೇ, ನಾಲ್ಕೈಯುಟ್ಟುಡುಮ್ = ಭಕ್ತಿಪಾರವಶ್ಯರಾಗಿ ವ್ಯಾಮೋಹಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಿರುವ, ತೊಂಡರ್ = ಭಕ್ತರುಗಳ, ನಾಳ್ವಕ್ಕು = ಬಾಲ್ಯಕ್ಕೆಗೆ ಕಾರಣವಾದ ಶ್ರೀವೈಷ್ಣವಶ್ರೀಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿಯೇ, ಎನ್ನೆಂಜಮ್ = ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು, ನಾಲ್ಕೈಯುಟ್ಟಿದು = ವ್ಯಾಮೋಹದಿಂದ ಕೂಡಿದೆ. ||೮||

ಭಗವಂತನು, ತನ್ನ ವ್ಯೂಹ ಸ್ವರೂಪದಿಂದ, ಮೇಲೆ ಮೇಲೆ ಪರಂಪರೆಯಾಗಿ ಎಳುತ್ತಿರುವ ಅಲೆಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಸ್ವೀರಾಬ್ಬಿಯಲ್ಲಿ ಶೇಷತಲ್ಪದಲ್ಲಿ ನಿಧಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಅದೇ ಪರಮಾತ್ಮನು ತನ್ನ ಅರ್ಚಾಮೂರ್ತಿಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀರಂಗಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಬಿಜಯ ಮಾಡಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಇವನು ಪರ್ವತದಂತೆ ಉಬ್ಬಿರುವ ವಿಶಾಲವಾದ ವಕ್ಷಸ್ಥಲವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದಾನೆ. “ತೋಳಿಣೈಮೇಲುಂ ನನ್ಮಾರ್ ಪಿನ್ ಮೇಲುಂ ಶುಡರ್ ಮುಡಿ ಮೇಲುಂ ತಾಳಿಣೈಮೇಲುಂ ಪುನೈನ್ದ ತಣ್ಣನ್ನುಳಾಯ್” — ಎಂದು ನಮ್ಮಾಳ್ವಾರವರು ಹಾಡಿರುವಂತೆ, ತನ್ನ ದಿವ್ಯದೇಹದಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಪರಿಮಳವನ್ನು ಸೂಸುವ ತುಳಸಿಮಾಲಿಕೆಗಳಿಂದ ಅಲಂಕೃತನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಅದರ ಪರಿಮಳದಿಂದ ಆಕರ್ಷಿತರಾಗಿ ತುಳಸಿಯಲ್ಲಿನ ಮಧುವನ್ನು ಪಾನಮಾಡಲೆಂದು ಅಸಂಖ್ಯಾತವಾದ ದುಂಬಿಗಳು ಪರಮಾತ್ಮನ ಎದೆಯ ಮೇಲ್ಭಾಗದ ಅಂತರಾಳದಲ್ಲಿ ಕೂಡಿಕೊಂಡಿರು ವಿಕೆಯು ಅವನಿಗೆ ಭಕ್ತಿಯೋಪಾದಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಪರಮಾತ್ಮನು “ಕಪ್ಪಾಸಂ ಪುಂಡರೀಕ-ಮೇವಮುಕ್ಷಿಣೀ” — ಎಂದು ಉಪನಿಷತ್ತು ಉದ್ಘೋಷಿಸುವಂತೆ ಅರಳಿದ ಕೆಂದಾವರೆಯಂತಿರುವ ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದಾನೆ. ಈ ತರಹದ ಭಗವಂತನ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ತಮ್ಮ ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಿ ಕಂಡು, ಅವನಲ್ಲಿನ ಭಕ್ತಿ ಪಾರವಶ್ಯದಿಂದ ಒಂದೇ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಕೂರಲಾಗದೆ, ಎದ್ದು ನರ್ತನಮಾಡುತ್ತಾ ಪ್ರೀತೃತಿಶಯದಿಂದ ಅವನ ಗುಣಗಳನ್ನು

ಹಾಡುತ್ತಾ, ಅವನ ವಿಶೇಷಸಾನ್ನಿಧ್ಯದಿಂದ ಕೂಡಿರುವ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳನ್ನು ಸಂಚರಿಸುತ್ತಾ, ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಸ್ವಾಮಿಯಾದ ರಂಗನಾಥನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿಯೇ ಭಕ್ತಿಪಾರವಶ್ಯರಾಗಿ ವ್ಯಾಮೋಹಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಿರುವ ಭಕ್ತರುಗಳ ಬಾಲ್ಪಿಕೆಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾದ ಶ್ರೀವೈಷ್ಣವ ಶ್ರೀಯಾದ ಶ್ರೀರಂಗಶ್ರೀಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿಯೇ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು ವ್ಯಾಮೋಹದಿಂದ ಕೂಡಿದೆ—ಎಂದು ಆಳವಾರು ತಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ತಿಳಿಸಿದರು. ಇದನ್ನೇ ಭಗವದ್ರಾಮಾನುಜರೂ—“ಶ್ರೀರಂಗನಾಥೋ ಜಯತು ಶ್ರೀರಂಗಶ್ರೀಶ್ಚವರ್ಧತಾಂ”—ಎಂದು ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಭಗವಂತನಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಬೇಕೆಂದು ಕಟ್ಟಳೆಯಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ ||೮||

ಮೊಯ್ತುಕಣ್ ಪನಿಶೋರ ಮೆಯ್‌ಗಳ್‌ಶಿಲರ್ಪ ವೇಂಗಿಯಿಳ್ಳೆತ್ತುನಿನ್ರು
ಎಯ್‌ತ್ತುಕ್ಕುಮ್ಪಿಡುನಟ್ಟಿ ಮಿಟ್ಟಿಳುನ್ದಾಡಿಸ್ಪಾಡಿಯಿರೈಂಜಿ, ಎನ್
ಅತ್ತನಚ್ಚನರಂಗನುಕ್ಕು ಅಡಿಯಾರ್‌ಗಳಾಗಿಯವನುಕ್ಕೇ—ಪಿತ್ತರಾಮವರ್
ಪಿತ್ತರಲ್ಲರ್‌ಹಳ್ ಮತ್ತೈಯಾರ್‌ಮುಟ್ಟುಮ್ ಪಿತ್ತರೆ ||೯||

ಕಣ್‌ಪನಿ = ಆನಂದಬಾಷ್ಪವು, ಮೊಯ್ತುಶೋರ = ನಿರಂತರವಾಗಿ ಪ್ರವಹಿಸಲು, ಮೆಯ್‌ಗಳ್‌ = ಶರೀರಗಳು, ಶಿಲರ್ಪ = ರೋಮಾಂಚಿತವಾಗಿರಲು, ಎಂಗಿ = ವಿಲಕ್ಷಣವಾದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಸ್ಮರಣೆಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಎಳ್ಳೆತ್ತು = ತೂಗಾಡುತ್ತಾ, ಇಯ್‌ತ್ತು = ಶಿಥಿಲರಾಗಿ, ಎಟುನ್ದುನಿನ್ರು = ಸ್ತಬ್ಧರಾಗಿ ನಿಂತು, ಕುಂಬಿಡು ನಟ್ಟಿಮಿಟ್ಟು ಅಡಿ = ಸಂಭ್ರಮದಿಂದ ನರ್ತನಮಾಡಿ, ಪಾಡಿ = ಪ್ರೀತ್ಯತಿ-ಶಯದಿಂದ ಹಾಡಿ, ಇರೈಂಜಿ = ದೀರ್ಘಪ್ರಣಾಮವನ್ನು ಮಾಡಿ, ಎನ್ = ನನಗೆ, ಅತ್ತನ್ = ತಂದೆಯಾಗಿಯೂ, ಅಚ್ಚನ್ = ಸ್ವಾಮಿಯಾಗಿಯೂ ಇರುವ, ಅರಂಗನುಕ್ಕು = ಶ್ರೀರಂಗನಾಥನಿಗೆ, ಅಡಿಯಾರ್‌ಗಳ್‌ = ದಾಸಭೂತರಾದ ಶ್ರೀವೈಷ್ಣವರುಗಳಿಗೆ, ಆಕಿ = ದಾಸಭೂತರಾಗಿ, ಅವರುಕ್ಕೇ = ಅವರುಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿಯೇ, ಪಿತ್ತರಾಮವರ್ = ವ್ಯಾಮೋಹದಿಂದ ಹುಚ್ಚರೆಂತೆ ಅಲೆಯುವವರಾದರೋ, ಪಿತ್ತರಲ್ಲರ್‌ಗಳ್‌ = ನಿಜವಾದ ಹುಚ್ಚರಲ್ಲ, ಮುಟ್ಟೈಯಾರ್‌ ಮುಟ್ಟುಂ = ಆ ಭಾಗವತರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಯಿಲ್ಲದವರೆಲ್ಲರೂ, ಪಿತ್ತರೇ = ಹುಚ್ಚರೇಸರಿ ||೯||

ಭಗವದ್ಗುಣಾನುಭವವೆಂಬ ಆನಂದ ಸಾಗರದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದ ಭಕ್ತರು ನಿರಂತರವಾಗಿ ಆನಂದ ಬಾಷ್ಪವನ್ನು ಸುರಿಸುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಭಗವದನುಭವದಿಂದ ಅವರ ದೇಹದ ಸರ್ವೇಂದ್ರಿಯಗಳೂ ಪುಳಕಿತವಾಗುತ್ತವೆ. ಭಗವಂತನ ವಿಲಕ್ಷಣವಾದ ಲೀಲಾಚೇಷ್ಟಿತಗಳ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಸ್ಮರಣೆಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅತ್ತ ಇತ್ತ ತೂಗಾಡುತ್ತಾ ಶಿಥಿಲರಾಗಿ ಸ್ತಬ್ಧರಾಗಿ ನಿಂತು, ಕೆಲವೇಳೆ ಸಂಭ್ರಮದಿಂದ ನರ್ತನಮಾಡಿ, ಪ್ರೀತ್ಯತಿಶಯದಿಂದ ಹಾಡಿ, ಅವನಿಗೆ ದೀರ್ಘಪ್ರಣಾಮವನ್ನು ಮಾಡಿ, ತಂದೆಯಾಗಿಯೂ, ಸ್ವಾಮಿಯಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಶ್ರೀರಂಗನಾಥನಿಗೆ ದಾಸಭೂತರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಈ ಅನುಭವ

ನನ್ನು ಪಡೆಯದಿರುವ, ಈ ಭಕ್ತರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿವಿಶ್ವಾಸವಿಲ್ಲದೆ ಜನರಿಗೆ, ಇವರ ಜೀಷ್ಠತೆಗಳನ್ನು ಕಂಡಾಗ ಇವರು ಹುಚ್ಚರಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಾರೆ. ಈ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದಂತೆ “ದಾಸಭೂತರಾದವರಿಗೆ ಮಾತ್ರವೇ ಅನುಗ್ರಹಮಾಡುವವನು ನಮ್ಮ ರಂಗನಾಥನೆಂಬ ಹುಚ್ಚ.”—(ಇತ್ತೆ ನೈ ಅಡಿಯರಾನಾರ್ಕು ಇರಂಗುಮ್ ನಮ್ ಆರಂಗನಾಯ ಪಿತ್ತನಾ) —ಎಂದು ತೊಂಡರಡಿವ್ವೊಡಿ ಆಳ್ವಾರ್ವರು ಹೇಳಿದಂತೆ, ರಂಗನಾಥನು ಅವನ ದಾಸರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಹುಚ್ಚನಾದರೆ, ದಾಸರು ಅವನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಹುಚ್ಚರಂತಿರುತ್ತಾರೆ. ಮತ್ತೆ ಕೆಲವರು ಆ ದಾಸರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಧಿಕವಾದ ವ್ಯಾಮೋಹದಿಂದ ಹುಚ್ಚರಂತಾಗಿ ಅಲೆಯುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಇವರನ್ನು ಕಂಡು ಇತರರು ಇವರನ್ನೂ ಹುಚ್ಚರೆನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ವಾಸ್ತವಿಕವಾಗಿ ನೋಡಿದರೆ, ಅವರು ಹುಚ್ಚರಲ್ಲ. ಭಾಗವತರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಯಿಲ್ಲದವರಾಗಿ, ಆ ಭಾಗವತರನ್ನು ಹುಚ್ಚರೆನ್ನುವ ಜನರು ನಿಜವಾದ ಹುಚ್ಚರು. ||೯||

ಅಲ್ಲಿಮಾಮಲರ್ ಮಂಗೈ ನಾಥನರಂಗನ್ ಮೆಯ್ಯಡಿಯಾರ್ ಕಳ್ ತಮ್
ಎಲ್ಲೈಯಿಲಡಿವ್ವೊತಿರತ್ತಿನಿಲೆಸ್ಸುಮೇವುಮನತ್ತನಾಮ್
ಕೊಲಿ ಕಾವಲನ್ ಕೂಡಲ್ ನಾಯರ್ ಕೋಳಿಕ್ಕೋನ್ ಕುಲಶೇಖರನ್
ಶೊಲ್ಲಿಲ್ ಇನ್ ತಮಿಳ್ ಮಾಲೈವಲ್ಲವರ್ ತೊಂಡರ್

ತೊಂಡರ್ಗಳಾವರೇ ||೧೦||

ಮಾ=ಶ್ಲಾಘ್ಯವಾದ, ಅಲ್ಲಿಮಲರ್=ಕೇಸರಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಕಮಲಪುಷ್ಪದಲ್ಲಿ, ಅವತರಿಸಿದ, ಮಂಗೈ=ರಂಗನಾಯಕಿ ತಾಯಿಗೆ, ನಾಥನ್=ಒಡೆಯನಾದ, ಅರಂಗನ್ = ರಂಗನಾಥನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ, ಮೆಯ್ಯಡಿಯಾರ್ ಕಳ್ = ಅನನ್ಯ ಪ್ರಯೋಜನರಾಗಿ ನಿಜವಾದ ದಾಸಭೂತರಾದ, ತಮ್ = ಶ್ರೀವೈಷ್ಣವರ, ಎಲ್ಲೈಯಿಲ್ = ಆಳವಿಲ್ಲದ, ಅಡಿವ್ವೊತಿರತ್ತಿನಿಲ್ = ಶೇಷವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿ, ಎಸ್ಸುಮ್ ಮೇವುಂ=ಎಂದೂ ಕೂಡಿಕೊಂಡಿರುವ, ಮನತ್ತನಾಂ=ಮನಸ್ಸುಳ್ಳವರಾದ, ಕೊಲಿ = 'ಕೊಲ್ಲಿ'-ಎಂಬ ನಗರಕ್ಕೆ, ಕಾವಲನ್ = ರಕ್ಷಕನಾದ, ಕೂಡಲ್ = ಮಧುರಗೆ, ನಾಯರ್ ಕನ್ = ಸ್ವಾಮಿಯಾದ, ಕೋಳ್ = ಉರೈಯೂರಿಗೆ, ಕೋನ್ = ರಾಜನಾದ, ಕುಲಶೇಖರನ್ = ಕುಲಶೇಖರವೈರುಮಾಳ್ ಎಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾದ ಈ ಆಳ್ವಾರ್ವರು ರಚಿಸಿದ, ಇನ್ = ಇಂಪಾದ, ಶೊಲ್ = ಶಬ್ದರೂಪವಾದ, ತಮಿಳ್ ಮಾಲೈ = ದ್ರಾವಿಡ ಪದ್ಯಮಾಲಿಕೆಯ ಈ ಹತ್ತು ಹಾಡುಗಳನ್ನೂ, ವಲ್ಲವರ್ = ಅಭ್ಯಾಸಮಾಡುವವರು, ತೊಂಡರ್ = ಶ್ರೀರಂಗನಾಥನಿಗೆ ದಾಸಭೂತರಾದ ಭಕ್ತರಿಗೆ, ತೊಂಡರ್ ಕಳಾವರೇ = ದಾಸಭೂತರಾಗುತ್ತಾರೆ ||೧೦||

ಕುಲಶೇಖರಾಳ್ವಾರ್ವರು ಕೊಲ್ಲಿ ಎಂಬ ನಗರಕ್ಕೆ ರಕ್ಷಕನಾಗಿ, ಮಧುರಗೆ ನಾಯಕನಾಗಿ, ಉರೈಯೂರಿನ ರಾಜನಾಗಿ, ಕುಲಶೇಖರವೈರುಮಾಳ್ ಎಂದು

ಹೆಸರುವಾಸಿಯಾಗಿ, ನಾನಾ ವಿಧವಾದ ಸ್ಥಾನಮಾನಗಳನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದರೂ, ಅವೆಲ್ಲವೂ ತುಚ್ಛವಾದುದೆಂದೂ, ಅವೆಲ್ಲವುಗಳಿಗೂ ಮಿಗಿಲಾದ,—‘ಶ್ಲಾಘ್ಯವಾದ ಕೇಸರಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಕಮಲಪುಷ್ಪದಲ್ಲಿ ಅವತರಿಸಿದ ರಂಗನಾಯಕಿ ತಾಯಿಗೆ ಭರ್ತಾವಾದ, ರಂಗನಾಥನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿಯೇ ಅನನ್ಯ ಪ್ರಯೋಜನರಾಗಿ ನಿಜವಾದ ದಾಸಭೂತರಾದ ಶ್ರೀ ವೈಷ್ಣವರ ಅಳವಿಲ್ಲದ ಶೇಷವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿಯೇ’—ಎಂದೂ ಕೂಡಿಕೊಂಡಿರುವ ಮನಸ್ಸುಳ್ಳವರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಈ ರೀತಿ ಭಾಗವತ ಭಕ್ತಿಯ ಪರಾಕಾಷ್ಠೆಯಿಂದ ಈ ದಶಕದಲ್ಲಿ ಇವರು ಹಾಡಿರುವ ಹತ್ತು ಪದ್ಯಗಳನ್ನೂ ಯಾರು ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡುವರೋ ಅವರು, ಚರಮಪರ್ವನಿಷ್ಠೆಯಾದ, ಭಗವದ್ಭಕ್ತರಿಗೆ ದಾಸಭೂತರಾಗಿರುವಿಕೆಯನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾರೆ—ಎಂದು ಆಳ್ವಾರ್ವರು ಈ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ಈ ದಶಕದ ಅನುಸಂಧಾನದ ಫಲಶ್ರುತಿಯನ್ನು ಹಾಡಿದ್ದಾರೆ. ||೧೦||

ಪೆರುಮಾಳ್ ತಿರುಮೋಳಿ-ಮೂರನೆಯ ದಶಕ

ಶಾಸ್ತ್ರಗಳೆಲ್ಲವೂ ತ್ಯಾಜ್ಯ ಮತ್ತು ಉಪಾದೇಯವಾದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ನಿಷ್ಕರ್ಷಿಸಿ ತಿಳಿಸುತ್ತವೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಪ್ರಧಾನವಾಗಿ ಅನೈಷ್ಠವರ ಸಹವಾಸವು ತ್ಯಾಜ್ಯವಾದುದು. ವೈಷ್ಣವರ ಸಹವಾಸವು ಉಪಾದೇಯವಾದುದು. ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಒಂದು ವೇಳೆ ವೈಷ್ಣವರ ಸಹವಾಸವು ಲಭಿಸದಿದ್ದರೂ ಅನೈಷ್ಠವರಸಹವಾಸವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಮಾಡಬಾರದು. “ವರಂ ಹುತವಹಜ್ವಾಲಾ ಪಂಜರಾಂತವ್ಯವಸ್ಥಿತಿಃ | ನ ಶೌರಿಚಿಂತಾ-ವಿಮುಖ ಜನಸಂವಾಸವೈಶಸಮ್” — “ಭಗವಂತನ ಚಿಂತೆಯಿಂದ ವಿಮುಖರಾದ ಜನಗಳೊಡನೆ ಸಹವಾಸ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಿಂತಲೂ, ಉರಿಯುತ್ತಿರುವ ಬೆಂಕಿಯ ಜ್ವಾಲೆಯ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿರುವಿಕೆಯೇ ಲೇಸು” — ಎಂದು ಅಭಿಜ್ಞರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. “ಕಡಲ್ ಮಲ್ಲೈತ್ತಲಶಯನತ್ತುರೈವಾರೈ ಎಣ್ಣಾದೇ ಇರುಪ್ಪಾರೈ ಇರೈಪ್ಪೊಳುದಂ ಎಣ್ಣೋನೇ” — “ಭಗವಂತನನ್ನು ಚಿಂತಿಸದಿದ್ದರೂ, ಅವನನ್ನು ಚಿಂತಿಸದ ಸಾಹಿಗಳು ನಮ್ಮ ಸ್ಮರಣೆಗೆ ಬಾರದಿದ್ದರೆ, ಅದೇ ನಮಗೆ ಭಗವಂತನ ಚಿಂತೆಗಿಂತಲೂ ಮಿಗಿಲಾದುದು” — ಎಂದು ತಿರುಮಂಗೈಯಾಳ್ವಾರ್ವರೂ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಅಂತೆಯೇ ಕುಲಶೇಖರಾಳ್ವಾರ್ವರೂ, ಈ ದಶಕದಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಭಗವಚ್ಚಿಂತನ ವಿಮುಖರೊಡನೆ ಕೂಡಿ ಇರುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು — ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಮೆಯ್ಯಿಲ್ ವಾಳ್ಕೈಯೈ ಮೆಯ್ಯನಕ್ಕೊಳ್ಳುಮ್
ಇನ್ನೈಯ್ಯನ್ನೆನ್ನೊಡುಂ ಕೂಡುವದಿಲ್ಲೆಯ್ಯಾ
ಐಯನೇ ! ಅರಂಗಾ ! ಎನ್ನಳ್ಳಿಕ್ಕಿನೇನ್
ಮೈಯಲ್ ಕೊಂಡೊಳಿನ್ನೇನ್ ಎನ್ನನ್ ಮಾಲುಕ್ಕೇ ||೧||

ಮೆಯ್ಯಿಲ್ = ಪ್ರಾಕೃತಿಕವಾದ ಪಾಂಚಭೌತಿಕದೇಹದಲ್ಲಿಯೂ, ವಾಳ್-
 ಕೈಯೈ = ಪ್ರಾಕೃತಿಕಭೋಗಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ಮೆಯ್ಯಿನಕ್ಕೊಳ್ಳುಮ್ = (ಅವುಗಳೇ)
 ನಿತ್ಯವಾದುವೆಂಬ ಅಭಿಮಾನವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ, ಇವ್ವೈಯನ್ನೊಡುಂ = ಈ
 ಪ್ರಕೃತಿಸುಂಡದಲ್ಲಿರುವ ಜನರೊಡನೆ, ಮಾನ್ = ದೇಹಾತ್ಮಾಭಿಮಾನವನ್ನು
 ತೊರೆದಿರುವ ನಾನು, ಕೂಡುವದಿಲ್ಲೈ = ಸೇರುವುದಿಲ್ಲ, ಐಯನೇ = ನಿರುಪಾಧಿಕ
 ಬಂಧುವೆ, 'ಅರಂಗಾ' ಎನ್ನು = ಶ್ರೀರಂಗನಾಥನೇ-ಎಂದು, ಅಳ್ಳೈಕ್ಕಿನೇನ್ =
 ಅವನನ್ನು ಕೂಗುತ್ತೇನೆ, ಎನ್ನನ್ = ನನ್ನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ, ಮಾಲುಕ್ಕು =
 ವ್ಯಾಮೋಹದಿಂದ ಕೂಡಿ ಹುಚ್ಚನಂತಿರುವ ರಂಗನಾಥನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ, ಮೈಯಲ್-
 ಕೊಂಡೊಳಿನ್ನೇನ್ = ನಾನೂ ವ್ಯಾಮೋಹದಿಂದ ಹುಚ್ಚನಂತೆಯೇ
 ಇರುತ್ತೇನೆ. ||೧||

ಪ್ರಾಕೃತಿಕವಾದ ಪಾಂಚಭೌತಿಕ ದೇಹದಲ್ಲಿಯೂ, ಪ್ರಾಕೃತಿಕ ಭೋಗ
 ಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ಅವುಗಳೇ ನಿತ್ಯವಾದುವೆಂಬ ಅಭಿಮಾನದಿಂದ ಕೂಡಿರುವ ದೇಹಾತ್ಮ
 ಭ್ರಮೆ ಅಥವಾ ಪ್ರಸಂಜಾತ್ಮಭ್ರಮದಿಂದ ಕೂಡಿದ ಜನರೊಡನೆ, ದೇಹಾತ್ಮಾಭಿಮಾನ
 ವನ್ನು ತೊರೆದು ಪ್ರಾಕೃತಿಕ ಭೋಗಗಳಲ್ಲಿ ನಿರಾಸಕ್ತನಾದ ನಾನು ಸೇರುವುದಿಲ್ಲ.
 ಸದಾಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ನನ್ನ ಸ್ವಾಮಿಯನ್ನು—ಸರ್ವಲೋಕಶರಣ್ಯ! ಶ್ರೀರಂಗನಾಥ!
 ಮೊದಲಾದ ನಾನುಗಳಿಂದ ಕರೆಯುತ್ತಲೇ ಇರುತ್ತೇನೆ. ಭಗವದ್ಗೀತೆಯಲ್ಲಿ—
 “ಪ್ರಿಯೋಹಿ ಜ್ಞಾನಿನೋಽತೃರ್ಥಂ ಅಹಂ ಸಚ ಮಮ ಪ್ರಿಯಃ”—ಜ್ಞಾನಿಗೆ ನಾನು
 ಅತೃರ್ಥಪ್ರಿಯನು. ಆ ಜ್ಞಾನಿಯು ನನಗೆ ಅತೃರ್ಥಪ್ರಿಯನು.”—ಎಂದು ಕೃಷ್ಣನೇ
 ಹೇಳಿರುವಂತೆ ನನ್ನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಾದ ವ್ಯಾಮೋಹದಿಂದ ಕೂಡಿ ಹುಚ್ಚ
 ನಂತಿರುವ ನಮ್ಮ ಭಗವಂತನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಾದ ವ್ಯಾಮೋಹವನ್ನು ಹೊಂದಿ
 ನಾನೂ ಹುಚ್ಚನಂತಿರುತ್ತೇನೆ. ||೧||

ನೂಲಿನೇರಿಡ್ವಯಾರ್ ತಿರತ್ತೇನಿರ್ಕುಮ್

ಇಯಾಲಮ್ ತನ್ನೊಡುಂ ಕೂಡುವದಿಲ್ಲೈಯಾರ್

ಅಲಿಯಾವಳ್ಳಿಯಾವರಂಗಾವೆನ್ನು

ಮಾಲೆಳುನ್ನೊಳಿನ್ನೇನ್ ಎನ್ನನ್ ಮಾಲುಕ್ಕೇ ||೨||

ನೂಲಿನೇರ್ = ನೂಲಿನಂತೆ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾದ ತೆಳ್ಳಗಿರುವ, ಇಡೈಯಾರ್ =

ನಡುವಿನಿಂದ ಕೂಡಿದ ಸ್ತ್ರೀಯರ, ತಿರತ್ತು = ವಿಷಯದಲ್ಲಿ, ನಿರ್ಕುಮ್ = ಇಟ್ಟ
 ಮನಸ್ಸನ್ನು ಹಿಂತಿರುಗಿಸದೇ ನಿಂತಿರುವ, ಇಯಾಲಮ್ ತನ್ನೊಡುಂ = ಪ್ರಾಕೃತಿಕ
 ರೊಡನೆ, ಯಾರ್ = ಉತ್ತಮವಾದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಿರವಾಗಿ ನಿಂತಿರುವ ಮನಸ್ಸುಳ್ಳ
 ನಾನು, ಕೂಡುವುದಿಲ್ಲೈ = ಸೇರುವುದಿಲ್ಲ. (ನಾನು) ಅಲಿಯಾ = ಭಗವಂತ

ನಲ್ಲಿರುವ ಸ್ಪ್ರೀತಿಪ್ರಕರ್ಷದಿಂದ ಸಂಭ್ರಮದಿಂದ ನರ್ತನಮಾಡಿ, ಅರಂಗಾವೇನ್ಮು==
ಶ್ರೀರಂಗನಾಥ! ಎಂದು ಭಗವಂತನ ನಾಮಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾ, ಅಳ್ಳಿಯಾ==
ಅವನನ್ನು ಕರೆಯುತ್ತಾ, ಎನ್ಮನ್ ಮಾಲುಕ್ಕು==ನನ್ನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಾಗಿ
ವ್ಯಾಮೋಹದಿಂದ ಕೂಡಿರುವ ನಮ್ಮ ಭಗವಂತನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿಯೇ, ಮಾಲೆಳು-
ನೊಡ್ಡಿ ನೀನ್==ವ್ಯಾಮೋಹದಿಂದ ಹುಚ್ಚನಂತಿದ್ದೇನೆ. ||೨||

“ಸಂಜ್ಞಾ ಸುಂದರಮಂಘ್ರಿಸುಂದರಮಹೋ ಭಾಸ್ವತ್ಕುಟೇ ಸುಂದರಂ |

ಭೂಷಾಸುಂದರಮಿಂದಿರಾಲಯಲಸದ್ವಕ್ಷಸ್ಥಲೀ ಸುಂದರಂ |

ಕಾಂತಾಸ್ತಗ್ಭಜಸುಂದರಂ ಸ್ಥಿತಲಸತ್ ಚೈಶಾಲಿದೃಕ್ಸುಂದರಂ

ಕಿಂ ಪ್ರತ್ಯಂಗಮುಪಾಸ್ತುಹೇ ವನಗಿರೌ ಸರ್ವಾತ್ಮನಾ ಸುಂದರಂ”—ಎಂದೂ

“ಎನ್ನರಂಗತ್ತಿನ್ನಮುದರ್ ಕುಳಲಳಕರ್ ವಾಯಳಕರ್ ಕಣ್ಣಳಕರ್ ಕೊಪ್ಪೊಳಲೆಳ
ಕಮಲಪ್ಪೊವಳಕರೆಮ್ಮಾನಾರ್”—ಎಂದೂ ಸರ್ವವಿಧವಾದ ಸೌಂದರ್ಯವೂ ಏಕೀಭವಿಸಿ
ಮೂರ್ತಿವೆತ್ತಂತಿರುವ ನಮ್ಮ ಶ್ರೀರಂಗನಾಥನ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ನೋಡಿ ಅನುಭವಿ-
ಸುವುದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ತುಚ್ಛವಾಗಿರುವ ಓರ್ವ ಪೆಣ್ಣಿನಿಯ ತೆಳ್ಳಗಿರುವ ನಡುವನ್ನು
ನೋಡಿ, ‘ಅದೆಂತಹ ಸೌಂದರ್ಯದಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದಾಳೆ’—ಎಂದು ಆ ವಿಷಯದಲ್ಲಿಯೇ
ಲಯಹೊಂದಿದ ಮನಸ್ಸುಳ್ಳವರಾಗಿ ಪರಸ್ಪರ ಮಾತನಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಾಕೃತಿಕ
ಜನರೊಡನೆ, ಉತ್ಪ್ರಸಾದ ಭಗವದ್ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಿರಗೊಂಡ ಮನಸ್ಸುಳ್ಳ ನಾನು,
ಸೇರುವುದಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಭಗವಂತನ ಗುಣಾನುಭವವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ, ಅವನ
ಮೇಲಣ ಸ್ಪ್ರೀತಿಪ್ರಕರ್ಷದಿಂದ ಭಕ್ತಿಪರವಶನಾಗಿ ಸಂಭ್ರಮದಿಂದ ನರ್ತನಮಾಡುತ್ತಾ,
ರಂಗನಾಥನ ನಾಮಗಳನ್ನು “ಮುಡಿಯಾನೇ! ಮೂವುಲಕುಂ ತೊಳುದೇತ್ತುಂ ಶೀರಡಿ
ಯಾನೇ! ಅರಂಗನೇ!”—ಎಂದು ಹೇಳುವಂತೆ, ಪರಮಪದದವರೆವಿಗೂ ಕೇಳುವಂತೆ
ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಕೂಗುತ್ತಾ, ‘ಪತಿಂ ವಿಶ್ವಸ್ಯ’—ಎಂದು ವಿಶ್ವಕ್ಕೆ ಪತಿಯಾಗಿದ್ದರೂ ನನ್ನ
ಮೇಲೆ ವಿಶೇಷ ವ್ಯಾಮೋಹವನ್ನು ಹೊಂದಿ—“ಯಮೇವೈಷ ವೃಣುತೇ ತೇನ ಲಭ್ಯಃ
ತಸ್ಯೈಷ ಆತ್ಮಾ ವಿವೃಣತೇ ತನೂಂಸ್ವಾಂ”—ಎಂದು ಉಪನಿಷತ್ತು ಹೇಳುವಂತೆ, ತನ್ನ
ದಿವ್ಯಮಂಗಳ ವಿಗ್ರಹದ ಸೊಬಗನ್ನು ನಾನು ಅನುಭವಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಿರುವ ನನ್ನ
ಸ್ವಾಮಿಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ, ಅತ್ಯಧಿಕವಾದ ವ್ಯಾಮೋಹವನ್ನು ಹೊಂದಿ ಹುಚ್ಚ-
ನಂತಿದ್ದೇನೆ. ||೨||

ಮಾರನಾರ್ ವರಿವೆಂಜಿಲ್ಯಕ್ಕಾಳ್ ಚೆಯ್ಯುಮ್

ಪಾರಿನಾರೊಡುಂ ಕೂಡುವುದಿಲ್ಲೆಯಾರ್

ಆರಮಾರ್ಪನರಂಗನನನ್ದ, ನಲ್

ನಾರಣ್ ನರಕಾನ್ದರ್ಕ ಪಿತ್ತನೇ ||೩||

ಮಾರನಾರ್ = ಮನ್ಮಥನ, ವರಿ = ದರ್ಶನೀಯವಾದ, ವೆಮ್ = ಲಕ್ಷ್ಮಿ
ತಪ್ಪದಂತಿರುವ, ಶಿಲ್ಪಿಕ್ಕು = ಧನುಸ್ಸಿಗೆ, ಆಳ್ ಶೆಯ್ಯುಮ್ = ಕಿಂಕರರಾಗಿರುವ,
ಪಾರಿವಾರೊಡುಂ = ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರಾಕೃತಿಕರೊಡನೆ, ಯಾನ್ = ನಾನು,
ಕೂಡುವುದಿಲ್ಲೆ = ಸೇರುವುದಿಲ್ಲ. ಆರಮ್ = ಮುಕ್ತಾಹಾರದಿಂದ ಪ್ರಕಾಶಿಸುವ,
ಮಾರ್ಪನ್ = ವಕ್ಷಸ್ಥಲವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ, ಅವನ್ನನ್ = ಅಪರಿಚ್ಛೇದ್ಯವಾದ
ಸ್ವರೂಪ ಸ್ವಭಾವಗಳುಳ್ಳ, ನಲ್ ನಾರಣನ್ = ಸರ್ವಸ್ವಾಮಿಯಾಗಿ, ನರಕಾನ್ದ-
ಕನ್ = ತನ್ನನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿದವರನ್ನು, ನರಕಕ್ಕೆ ಹೋಗದಂತೆ ಕಾಪಾಡುವ,
ನರಕಾಸುರ ಸಂಹಾರವನ್ನು ಮಾಡಿದ, ಅರಂಗನ್ = ರಂಗನಾಥನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿಯೇ,
ಪಿತ್ತನ್ = ನಾನು ಹುಚ್ಚನಾಗಿರುತ್ತೇನೆ. ||೩||

“ಮಾರಯತೀತಿ ಮಾರಃ” — ಲೋಕದಲ್ಲಿನ ಜನರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಕೊಲ್ಲುವವನು,
ಎಂಬ ಅರ್ಥದಿಂದ ‘ಮಾರ’ನೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಮನ್ಮಥನ ಬಾಣಕ್ಕೆ ತುತ್ತಾಗಿ,
ಕಾಮಪೀಡಿತರಾಗಿ, ಇಂದ್ರಿಯ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಹುಡುಕುತ್ತಾ ಅಲೆಯುತ್ತಿರುವ
ಪ್ರಾಕೃತಿಕ ಜನರೊಡನೆ ನಾನು ಸೇರುವುದಿಲ್ಲ.

“ಕೋಲಮಾಮಣಿಯಾರಮುಮ್ ಮುತ್ತುತ್ತಾಮುಮ್ ಮುಡಿವಿಲ್ಲ-
ದೋರೆಳಿಲ್, ನೀಲಮೇನಿ ಅಯ್ಯೋ! ನಿರೈಕೊಂಡವೆನ್ನೆಂಜಿನೈಯೇ!” ಎಂದು
ಹೇಳಲಾಗುವ, ಮುಕ್ತಾಹಾರದಿಂದ ಪ್ರಕಾಶಿಸುವ ವಕ್ಷಸ್ಥಲವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ,
“ಸತ್ಯಂ ಜ್ಞಾನಂ ಅನಂತಂ ಬ್ರಹ್ಮ” — ಎಂದು ಉಪನಿಷದ್ವಾಣಿಯು ಉದ್ಘೋಷಿಸುವಂತೆ,
ಅಳಿಯಲಾರದ ಸ್ವರೂಪ ಸ್ವಭಾವಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿ ‘ಅನಂತ’ನೆಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುವ,
ಸರ್ವಸ್ವಾಮಿಯಾಗಿ ನಾರಾಯಣಶಬ್ದವಾಚ್ಯನಾದ ತನ್ನನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿದವರನ್ನು
ನರಕಕ್ಕೆ ಹೋಗದಂತೆ ಕಾಪಾಡುವ, ನರಕಾಸುರನನ್ನು ಸಂಹಾರಮಾಡಿದ, ರಂಗನಾಥನ
ವಿಷಯದಲ್ಲಿಯೇ ವಿಶೇಷವಾದ ವ್ಯಾಮೋಹದಿಂದ ನಾನು (ಲೋಕದಲ್ಲಿನ ಜನರ
ಕಣ್ಣಿಗೆ) ಹುಚ್ಚನಂತಿರುತ್ತೇನೆ. ||೩||

ಉಂಡಿಯೇಯುಡೈಯೇ ಯುಗನ್ನೋಡುಮ್, ಇ
ಮ್ಪುಣ್ಣಲತ್ತೊಡುಂ ಕೂಡುವುದಿಲ್ಲೆಯಾನ್
ಅಣ್ಣವಾಣನರಂಗನ್ ವನ್ ಪೇಯ್ ಮುಲೈ
ಉಣ್ಣವಾಯನ್ರನುನ್ನತ್ತನ್ ಕಾಣ್ಣನೇ ||೪||

ಉಂಡಿ = ಆಹಾರವನ್ನೂ, ಉಡೈ = ವಸ್ತುವನ್ನೂ, ಉಕನ್ನು ಓಡುಂ =
ಪಡೆಯಬೇಕೆಂದು ಕ್ಲೇಶವನ್ನೂ ಲಕ್ಷ್ಯಮಾಡದೆ ಸಂತೋಷದಿಂದಲೇ ಓಡುತ್ತಾ
ತಿರಿಯುವ, ಇನ್ನುಂಡಲತ್ತೊಡುಂ = ಈ ಭೂಮಂಡಲದಲ್ಲಿರುವವರೊಡನೆ,

ಯಾನ್ = ನಾನು, ಕೂಡುವುದಿಲ್ಲ = ಸೇರುವುದಿಲ್ಲ. ಅಣ್ಣಂ = ಅಂಡಾಂತ-
ವರ್ತಗಳಾದ ಬ್ರಹ್ಮಾದಿಗಳಿಗೂ, ವಾಣನ್ = ನಿರ್ವಾಹಕನಾದ, ವಲ್ = ವಿಷ
ಪೂರಿತವಾದ, ಪೇಯ್ = ಪೂತನಿಯು, ಮುಲೈ = ಮುಲೈಹಾಲನ್ನು, ಉಂಡೆ =
(ಅವಳ ಪ್ರಾಣಸಹಿತ) ಕುಡಿದ, ವಾಯನ್ = ಬಾಯಿನಿಂದ ಕೂಡಿದ, ಅರಂಗನ್-
ತನ್ = ಶ್ರೀರಂಗನಾಥನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿಯೇ, ಉನ್ನತ್ತನ್ ಕಾಣ್ಮಿನ್ = ನಾನು
ಹುಚ್ಚನಾಗಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣಿರಿ. ||೪||

ಉಣ್ಣಾ ನಾಳ್ ಪಶಿಯಾವದೊನ್ನಿಲ್ಲ ಓವಾದೇ ನಮೋ ನಾರಣಾವೆನ್ನು,
ಎಣ್ಣಾ ನಾಳುಂ ಋಗ್ಯಜುಸ್ಸಾಮವೇದಂ - ಎನ್ನುನಾಣ್ಬಲಿರಾಕೊಂಡು ಉನಪಾದಂ
ನಣ್ಣಾ ನಾಳ್ ಅನ್ನು ಎನಕ್ಕು ಅವೈಪಟ್ಟಿಣಿನಾಳೇ” — (ಊಟಮಾಡದ ದಿನವು ನನಗೆ
ಹಸಿವಿನಿಂದಿರುವ ದಿನವಲ್ಲ, ‘ಓಂ ನಮೋ ನಾರಾಯಣಾಯ’ - ಎಂದು ಹೇಳಿದೇ,
ಋಗ್ಯಜುಸ್ಸಾಮ ಅಥರ್ವ ವೇದಗಳ ನಾಲ್ಕು ಮಂತ್ರಪುಷ್ಪಗಳನ್ನು ಭಗವಂತನ
ಅಡಿವಾಸೆಯಲ್ಲಿ ಸಮರ್ಪಿಸದ ದಿನವೇ ನನಗೆ ಹಸಿವಿನಿಂದ ಕೂಡಿದ ದಿನ) ಎಂದು
ಪೆರಿಯಾಳ್ವಾರವರು ಹೇಳಿದಂತೆಯೂ; “ಉಣ್ಣಂ ಶೋರು ಪರುಶು ನೀರ್
ತಿನ್ನುಂ ವೆತ್ತಿಲೈಯುಮ್ ಎಲ್ಲಾಂ ಕಣ್ಣನ್” — (ಧಾರಕವಾಗಿ ತಿನ್ನುವ
ಅನ್ನವೂ, ಪೋಷಕವಾಗಿ ಕುಡಿಯುವ ತೀರ್ಥವೂ, ಭೋಗ್ಯವಸ್ತುವಾಗಿ ಸೇವಿಸುವ
ತಾಂಬೂಲವೂ — ಎಲ್ಲವೂ ಪರಮಾತ್ಮನೇ ಆಗಿದ್ದಾನೆ) ಎಂದು ನಮ್ಮಾಳ್ವಾರವರು
ಹೇಳಿದಂತೆಯೂ ಇರುವ ನಾನು, ಕೇವಲ ಪ್ರಾಕೃತಿಕವಾದ ಅನ್ನಾಹಾರಗಳನ್ನೂ
ವಸ್ತುಗಳನ್ನೂ ಸಂಪಾದಿಸಬೇಕೆಂದು ಹುಡುಕುತ್ತಾ ಅಲೆಯುವ ಪ್ರಾಕೃತಿಕ
ಜನರೊಡನೆ ಸೇರುವುದಿಲ್ಲ.

ಬ್ರಹ್ಮಾದಿಗಳಿಗೂ ನಿರ್ವಾಹಕನಾದ, ವಿಶಮಶ್ರಿತವಾದ ಪೂತನಿಯ ಮುಲೈ-
ಹಾಲನ್ನು ಅವಳ ಪ್ರಾಣಸಹಿತ ಪಾನಮಾಡಿದ ವದನಾರವಿಂದದಿಂದ ಕೂಡಿದ,
“ಸ್ತನೈನ ಕೃಷ್ಣಃ ಸಹಪೂತನಾಯಾಃ ಪ್ರಾಣಾನ್ ಪಘೌ ಲುಪ್ತಪುನರ್ಭವಾಯ |
ಯದದ್ಭುತಂ ಭಾವಯತಾಂ ಜನಾನಾಂ ಸ್ತನಂಧಯತ್ನಂ ನ ಪುನರ್ಭಭೂವ ||”
— ಎಂಥು ಹೇಳಿದಂತೆ, ಈ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ಸ್ಮರಿಸುವವರಿಗೂ ಪುನರ್ಜನ್ಮವಿಲ್ಲದಂತೆ
ಮಾಡುವ, ಶ್ರೀರಂಗನಾಥನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿಯೇ ನಾನು ವ್ಯಾಮೋಹದಿಂದ ಹುಚ್ಚ-
ನಾಗಿರುತ್ತೇನೆ. ||೪||

ತೀದಿಲ್ ನನ್ನೆ ರಿನಿರ್ಕವಲ್ಲಾ ದುಶೆಯ್

ನೀದಿಯಾರೊಡುಮ್ ಕೂಡುವುದಿಲ್ಲ ಯಾನ್

ಆದಿಯಾಯ ನರಂಗ ನನ್ನಾಮರೆ

ಪೇದೈ ಮಾಮಣವಾಳನ್ನನ್ ಪಿತ್ತನೇ ||೫||

ತೀದಿಲ್ = ದೋಷರಹಿತವಾಗಿ ಭಗವತ್ಪ್ರಾಪ್ತಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗುವ, ನನ್ನೆರಿ = ಒಳ್ಳೆಯ ದಾರಿಯು, ನಿರ್ಕ = ಇರುವಲ್ಲಿ, ಅಲ್ಲಾದುಶೆಯ್ = ಆ ಭಗವತ್ಪ್ರಾಪ್ತಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗದ, ಕ್ಷುದ್ರಪುರುಷಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಬಯಸಿ ನಿಂತಿರುವ, ನೀದಿಯಾ = ರೊಡುಂ = ಪ್ರಾಕೃತರೊಡನೆ, ಯಾನ್ = ನಾನು, ಕೂಡುವುದಿಲ್ಲ = ಸೇರುವುದಿಲ್ಲ. ಆದಿ = ಜಗತ್ಕಾರಣಭೂತನಾದ, ಆಯನ್ = ಕೃಷ್ಣನಾಗಿ ಅವತರಿಸಿ ಸರ್ವಸುಲಭನಾದ, ಅಮ್ = ಸುಂದರನಾದ, ತಾಮರೈ = ತಾವರೆಯ ಹೂವಿನಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡುವ, ಪೇಶೈ = ಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮಿಗೆ, ಮಾಮಣವಾಳನ್ = ವಲ್ಲಭನಾದ, ಅರಂಗನಾಥನ್ = ಶ್ರೀರಂಗನಾಥನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ, ಪಿತ್ತನ್ = ವ್ಯಾಮೋಹದಿಂದ ಹುಚ್ಚನಾಗಿದ್ದೇನೆ. ||೫||

ಪರಮಕಾರುಣಿಕನಾದ ಸರ್ವೇಶ್ವರನು “ಹರ್ತುಂ ತಮಸ್ಸದಸತಿ ಚ ವಿವೇಕ್ತು-
ಮಿಶೋ ಮಾನಂ ಪ್ರದೀಪಮಿವ ಕಾರುಣಿಕೋ ದದಾತಿ ||” — ಎಂದು ಹೇಳುವಂತೆ,
ಕತ್ತಲೆಯಲ್ಲಿರುವವರಿಗೆ ಕೈದೀಪದಂತೆ, ಅಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದವರಿಗೆ ಜ್ಞಾನವನ್ನು
ತೋರುವ ಶಾಸ್ತ್ರವೆಂಬ ದೀಪಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ಅದರಿಂದ ‘ಭಗವಂತನನ್ನು ಸೇರುವುದು
ದೊಂದನ್ನುಳಿದು ಬೇರೆ ಎಲ್ಲ ವಿಧವಾದ ಆಸೆಗಳೂ ಕ್ಷುದ್ರವಾದುದು, ಈ ಜೀತನಾ-
ಜೀತನ ವರ್ಗಕ್ಕಿಲ್ಲ ಅವನೇ ಸ್ವಾಮಿ, ಅದುದರಿಂದ ನಮ್ಮದೆಂದು ಹೇಳಲಾಗುವ
ಜೀತನಾಜೀತನ ವರ್ಗವೆಲ್ಲದರ ರಕ್ಷಾಭಾರವನ್ನೂ ಅವನಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸುವುದೇ ನಮಗೆ
ಸ್ವರೂಪ, ಸ್ವೇಮಕರವಾದುದು, ಆ ರೀತಿ ಒಪ್ಪಿಸಿದಾಗ ಮಾತ್ರವೇ ನಾವು ನಿರ್ಭರೂ
ನಿರ್ಭಯರೂ ಆಗಿ ಪರಿಪೂರ್ಣವಾದ ಆನಂದದಿಂದಿರುವೆವು. ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಅಪಾತತಃ
ಆನಂದವೆಂದು ತೋರುವುದೆಲ್ಲವೂ, ಕೇವಲ ತೋರಿಕೆ ಮಾತ್ರ, ಅಪ್ರ ದುಃಖದಲ್ಲಿಯೇ
ಪರ್ಯವಸಾನವಾಗುತ್ತದೆ’ — ಎಂದು ಶಾಸ್ತ್ರವಚನಗಳಿಂದ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಕರೆತಲಾ-
ಮಲಕವಾಗಿ ತತ್ತ್ವವನ್ನು ತೋರಿಕೊಟ್ಟರೂ, ಭಗವತ್ಪ್ರಾಪ್ತಿಗೆ ಆಸೆಪಡದೆ,
ತದ್ವಿರುದ್ಧವಾದ ಕ್ಷುದ್ರಪುರುಷಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಬಯಸಿ ನಿಂತಿರುವ ಪ್ರಾಕೃತ ಜನರೊಡನೆ
ನಾನು ಸೇರುವುದಿಲ್ಲ.

“ಏಕೋ ಹವೈ ನಾರಾಯಣ ಆಸೀತ್” — ಎಂದು ಹೇಳುವಂತೆ, ಸಕಲ
ಜಗತ್ತಿಗೂ ಕಾರಣಭೂತನಾಗಿದ್ದರೂ, ತನ್ನ ಸೌಲಭ್ಯ ಸೌಖ್ಯಲೈಲಿಗುಣಗಳಿಂದ
ಕೃಷ್ಣನಾಗಿ ಅವತರಿಸಿದ, ಭಕ್ತರುಗಳ ರಕ್ಷಣೆಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಪುರುಷಾಕಾರ-
ಭೂತಳಾದ, ತಾವರೆಯ ಪುಷ್ಪದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವ ಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮಿಯ ವಲ್ಲಭನಾದ
ರಂಗನಾಥನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿಯೇ ಅತಿಯಾದ ವ್ಯಾಮೋಹದಿಂದ ಕೂಡಿದವನಾಗಿ ನಾನು
ಹುಚ್ಚನಂತಿದ್ದೇನೆ. ||೫||

ಎನ್ನುರತ್ತರಲ್ಲಾ ರೊಡುಮ್ ಕೂಡಲನ್
 ಉನ್ನುರಾಳ್ವೆಯೊನ್ನಾಗಕ್ಕರುದಿಲನ್
 ತಮ್ಬಿರಾನ ಮುರೈಯುಮ್ ಪಿತ್ತನೆ ||೬||

ಎನ್ನುರತ್ತರಲ್ಲಾ ರೊಡುಮ್ = ನನ್ನ ಹಾಗೆ ಅನನ್ಯ ಪ್ರಯೋಜನರಲ್ಲಾದವ-
 ರೊಡನೆ, ಕೂಡಲನ್ = ನಾನು ಸೇರುವುದಿಲ್ಲ. ಉನ್ನುರ್ = ದೇವತೆಗಳ,
 ವಾಳ್ವೆಯು = ಸ್ವರ್ಗಾದಿ ಭೋಗಗಳನ್ನೂ, ಒನ್ನಾಕ = ಒಂದು ಪುರುಷಾರ್ಥವಾಗಿ,
 ಕರುದಿಲನ್ = ಪರಿಗಣಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಅಮರಕುರ್ = ನಿತ್ಯಸೂರಿಗಳಿಗೂ, ತಮ್ಬಿ-
 ರಾನ್ = ಸ್ವಾಮಿಯಾಗಿ, ಅರಂಗನಕರ್ = ಸಂಸಾರಿಗಳಿಗೂ ಸುಲಭನಾಗಿ ಶ್ರೀರಂಗ
 ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಬಿಜಯಮಾಡಿಸಿರುವ, ಎಂಬಿರಾನಕ್ಕು = ನನಗೆ ಉಪಕಾರಕನಾದ ನನ್ನ
 ಸ್ವಾಮಿಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ, ಎಳುಮೈಯುಮ್ = ಎಂದೆಂದಿಗೂ, ಕಾಲತತ್ತ್ವವಿರುವ-
 ವರೆವಿಗೂ, ಪಿತ್ತನ್ = ವ್ಯಾಮುಗ್ಧನಾಗಿ ಹುಚ್ಚನಾಗಿಯೇ ಇರುತ್ತೀನೆ. ||೬||

“ಮಾತಾ ಪಿತಾ ಭ್ರಾತಾ ನಿವಾಸಃ ಶರಣಂ ಸುಹೃದ್ಗತಿಃ ನಾರಾಯಣಃ”
 —ಎಂದು ಹೇಳುವಂತೆ ನಾರಾಯಣನನ್ನು ಸಕಲವಿಧ ಬಂಧುವರ್ಗವಾಗಿಯೂ
 ಉಪಾಯ ಉಪೇಯವಾಗಿಯೂ, ಅನನ್ಯಪ್ರಯೋಜನನಾಗಿ, ಆಶ್ರಯಿಸಿರುವ ನಾನು,
 ಈ ರೀತಿ ಪರಮಾತ್ಮನನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸದ ಜನರೊಡನೆ ಸೇರುವುದಿಲ್ಲ. ದೇವತೆಗಳ
 ಭೋಗಗಳನ್ನೂ ಒಂದು ಪುರುಷಾರ್ಥವಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ನಿತ್ಯಸೂರಿಗಳಿಗೂ
 ನಾಯಕನಾದ ಶ್ರೀಮನ್ನಾರಾಯಣನು, ಸಂಸಾರಿಗಳೆತನರಿಗೂ ಸುಲಭನಾಗಿ ದರ್ಶ-
 ನೀಯನಾಗಿ ಶ್ರೀರಂಗಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಬಿಜಯಮಾಡಿ ನನಗೆ ಉಪಕಾರಕನಾಗಿರುವುದರಿಂದ,
 ಆ ನನ್ನ ಸ್ವಾಮಿಗೆ ಎಂದೆಂದಿಗೂ ಕಾಲತತ್ತ್ವವಿರುವವರೆವಿಗೂ, ಅವನ ಮೇಲಿನ
 ವ್ಯಾಮೋಹದಿಂದ ಹುಚ್ಚನಾಗಿಯೇ ಇರುತ್ತೀನೆ. ||೭||

ಎತ್ತಿರತ್ತಿಲುಂ ಯಾರೊಡುಮ್ ಕೂಡುಮ್, ಅ
 ಚ್ಚಿತ್ತನ್ನೆತ್ತವಿರ್ತ ನನ್ ಶೆಂಗಣ್‌ಮಾಲ
 ಅತ್ತನೇ ಅರಂಗಾವೆನ್ನಕ್ಕಿನೇನ್
 ಪಿತ್ತನಾಯೊಳಿನೇನ್ ಎಂಬಿರಾನುಕ್ಕೇ ||೮||

ಎತ್ತಿರತ್ತಿಲುಂ = (ಸಂಸಾರಿಗಳ ಸಂಸರ್ಗದಿಂದ)ಯಾವ ತರಹದ ಪುರುಷಾರ್ಥ-
 ಗಳು ಲಭಿಸುವದೆಂದರೂ, ಯಾರೊಡುಮ್ = ಅದಕ್ಕೆ ಸಹಾಯಕರಾದ
 ಯಾರೊಬ್ಬರ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿಯೂ, ಕೂಡುಮ್ = ಸೇರಲು, ಅಚ್ಚಿತ್ತಂತನ್ನೈ =
 ಬೇಕಾದ (ತಕ್ಕುದಾದ) ಮನಸ್ಸನ್ನು, ಶೆಂಗಣ್‌ಮಾಲ = ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷನಾಗಿ
 ವ್ಯಾಮೋಹಕ್ಕೆ ಒಳಗುಮಾಡುವ ಶ್ರೀರಂಗನಾಥನು, ತವಿರ್ತ್ತನನ್ = ತಪ್ಪಿಸಿದನು.

(ಆದುದರಿಂದಲೇ ಸದಾಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ಅವನನ್ನೇ) ಅತ್ತನೇ = ಸರ್ವಸ್ವಾಮಿ
ಯಾದವನೇ !, ಅರಂಗಾ = ಭಕ್ತರಿಗೆ ಅನುಗ್ರಹ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು, ಶ್ರೀರಂಗ
ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಬಿಜಯ ಮಾಡಿಸಿರುವವನೇ ! ಎನ್ನು = ಎಂದೂ, ಅಳ್ಳಿಕ್ಕಿನೇನ್ =
ಅವನನ್ನೇ ಕೂಗುತ್ತಿರುತ್ತೇನೆ. (ಈ ರೀತಿ ಕೂಗುತ್ತಿದ್ದರೆ ಇತರರು ನನ್ನನ್ನು ಹುಚ್ಚು-
ನೆನ್ನುವುದಿಲ್ಲವೇ ?-ಎಂದರೆ) ಎಂಬಿರಾನುಕ್ಕು = ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದಂತೆ ತುಚ್ಛ
ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಮನಸ್ಸು ಹೋಗದಂತೆ ಮಾಡಿ ಉಪಕರಿಸಿದ ನನ್ನ ಸ್ವಾಮಿಯ
ವಿಷಯದಲ್ಲಿ, ಪಿತ್ತನಾಯೊಳಿನ್ನೇನ್ = ವ್ಯಾಮುಗ್ಧನಾಗಿ ಹುಚ್ಚನಾಗಿಯೇ
ಇರುತ್ತೇನೆ. ||೭||

ಪರಮಾತ್ಮನು ತನ್ನನ್ನೇ ಸೇರಬೇಕೆಂದಿರುವ ಭಕ್ತರನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸುವ
ಸಲುವಾಗಿಯೇ ಶ್ರೀರಂಗಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ, ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷನಾಗಿ, ಸರ್ವಾಂಗಸುಂದರನಾಗಿ ತನ್ನ
ಅರ್ಚಾಮೂರ್ತಿಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿ ಬಿಜಯಮಾಡಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಇವನು ನನ್ನನ್ನು ತನ್ನ ಬಳಿಗೆ
ಕರೆದುಕೊಂಡು ತನ್ನ ಕಣ್ಣುಗಳ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ತೋರಿ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸನ್ನು
ಸೆಳೆದುಕೊಂಡು ಬೇರಾವ ವಸ್ತುವಿನಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಆಸೆಯುಂಟಾಗದಂತೆ ಮಾಡಿದ್ದಾನೆ.
ಆದುದರಿಂದಲೇ ಪರಮಾತ್ಮನ ವಿಷಯದಿಂದ ದೂರರಾಗಿರುವ ಸಂಸಾರಿ ಜೀತನರು,
ಯಾವ ತರಹವಾದ ಪುರುಷಾರ್ಥಗಳು ಲಭಿಸುವುದೆಂದು ಹೇಳಿದರೂ, ಅದಕ್ಕೆ
ಕಾರಣವಾದ ಯಾವ ಒಬ್ಬ ಜೀತನನೊಡನೆ ಸೇರಲೂ ತಕ್ಕುದಾದ ಮನಸ್ಸನ್ನು ನಾನು
ಹೊಂದಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಸದಾ ಆ ಪರಮಾತ್ಮನನ್ನೇ ಕುರಿತು ಹಾತೊರೆಯು-
ತ್ತಿರುವುದರಿಂದ, ಎಲ್ಲ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ಅವನನ್ನೇ—‘ಸರ್ವ ಸ್ವಾಮಿಯಾದವನೇ !’
ಸರ್ವಸುಲಭನಾಗಿ ಶ್ರೀರಂಗದಲ್ಲಿ ಬಿಜಯಮಾಡಿಸಿರುವವನೇ !—ಎಂದು ನಾನಾ
ಬಗೆಯಾಗಿ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಕೂಗುತ್ತಿರುತ್ತೇನೆ. ಈ ರೀತಿ ಅರಚುವುದರಿಂದ ನನ್ನ
ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನರಿಯದ ಇತರರು ನನ್ನನ್ನು ಹುಚ್ಚನೆಂದರೂ ಸರಿಯೆ. ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದಂತೆ,
ನನಗೆ ತುಚ್ಛ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಅಭಿಲಾಷೆಯುಂಟಾಗದಂತೆ ಉಪಕರಿಸಿದ ನನ್ನ
ಸ್ವಾಮಿಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಾದ ವ್ಯಾಮೋಹದಿಂದ ಎಂದೆಂದಿಗೂ ಹುಚ್ಚ-
ನಾಗಿಯೇ ಇರುತ್ತೇನೆ—ಎಂದು ಆಳ್ವಾರರು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ||೭||

ಸೇಯರೇ ಯೆನಕ್ಕು ಯಾವರುಂ ಯಾನುಮೋರ್

ಸೇಯನೇ ಯೆವರ್ಕ್ಕು ಮಿದುಸೇಶಿಯೆನ್

ಅಯನೇಂಬರಂಗಾ ವೆನ್ನೆಳ್ಳಿಕ್ಕಿನೇನ್

ಸೇಯನಾಯೊಳಿನ್ನೇನ್ ಎಂಬಿರುಮಾನುಕ್ಕೇ ||೮||

ಯಾವರುಂ = ಅಲ್ಪ ಅಸ್ಥಿರ ಫಲಗಳನ್ನು ಆಸೆಪಡುವವರೆಲ್ಲರೂ, ಎನಕ್ಕು =
ಪರಮಪುರುಷಾರ್ಥವನ್ನೇ ಆಸೆಪಡುವ ನನಗೆ, ಸೇಯರ್ = ಹುಚ್ಚರೆಂತೆ

ಕಾಣುತ್ತಾರೆ. ಯಾನುಮ್ = ಆ ರೀತಿ ಇರುವ ನಾನೂ, ಎವರ್ಕುಮ್ = ಆ ಎಲ್ಲರಿಗೂ, ಓರ್ಪೇಯನ್ = ಒಬ್ಬ ಹುಚ್ಚನಂತೆಯೇ ಇದ್ದೇನೆ. ಇತು = ಈ ವಿಷಯವನ್ನು, ಪೇಶಿ = ಇತರರಿಗೆ ತಿಳಿಯುವಂತೆ ಹೇಳುವುದರಿಂದ, ಎನ್ = ಏನು ಪ್ರಯೋಜನ? ಆಯನೇ = ಕೃಷ್ಣನಾಗಿ ಅವತರಿಸಿ ಸುಲಭನಾಗಿದ್ದವನೇ, ಅರಂಗಾವೆನ್ನು = ಈ ಕಲಿಯುಗದಲ್ಲಿ ಜನ್ಮವತ್ತಿರುವ ಚೇತನರಿಗೂ ಸರ್ವಸುಲಭನಾಗಿ ಶ್ರೀರಂಗದಲ್ಲಿ ಬಿಜಯ ಮಾಡಿಸಿರುವ ರಂಗನಾಥನೇ! — ಎಂದು ಕೂಗುತ್ತಲೇ ಇರುತ್ತೇನೆ. (ಈ ರೀತಿ) ಎಂಬಿರಾನುಕ್ಕು = ನನಗೆ ಉಪಕಾರಕನಾದ ಆ ಭಗವಂತನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ, ಪೇಯನಾಯೋಳಿನೇನ್ = ವ್ಯಾಘ್ರನಾಗಿದ್ದು ಹುಚ್ಚನಾಗಿಯೇ ಇರುತ್ತೇನೆ. ||೮||

“ಯಾ ನಿಶಾ ಸರ್ವಭೂತಾನಾಂ ತಸ್ಯಾಂ ಜಾಗರ್ತಿ ಸಂಯಮಾ | ಯಸ್ಯಾಂ ಜಾಗ್ರತಿ ಭೂತಾನಿ ಸಾ ನಿಶಾ ಪಶ್ಯತೋ ಮುನೇಃ ||” — ಎಂದು ಗೀತಾಚಾರ್ಯನು ಹೇಳಿರುವಂತೆ, ಪರಮಪುರುಷಾರ್ಥದ ವಿಷಯವನ್ನೇ ಅರಿಯದಿರುವ ಮತ್ತು ಅಲ್ಪಾಸ್ಥಿರ ಫಲಗಳನ್ನೇ ಆಸೆಪಡುವವರೆಲ್ಲರೂ, ಪರಮ ಪುರುಷಾರ್ಥವನ್ನೇ ಬಯಸುವ, ತುಚ್ಛವಾದ ವಿಷಯಗಳನ್ನೇ ಅರಿಯದಿರುವ ನನ್ನ ಕಣ್ಣುಗಳಿಗೆ ಹುಚ್ಚರಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಾರೆ. ನಾನೂ ಅವರ ಕಣ್ಣುಗಳಿಗೆ ಹುಚ್ಚನಂತಿದ್ದೇನೆ. [“ಉಮೈಯ-ರೋಡುಶೆವಿಡರ್ ವಾತ್ತ್ಯೆ” — “ಘೋರ್ಕಲ್ಲ ಮೇಲೆ ಮಳೆ ಸುರಿದಂತೆ” — ಎಂದು ಹೇಳುವಂತೆ] ಈ ನನ್ನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ತಿಳಿಯಬೇಕೆಂಬ ಆಸೆಯೇ ಇಲ್ಲದಿರುವವರಿಗೆ ಇದರ ಮರ್ಘವನ್ನು ಪ್ರಕಾಶಪಡಿಸುವುದರಿಂದೇನು ಪ್ರಯೋಜನ. ಅದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಮಿಗಿಲಾಗಿ ನನ್ನ ಸ್ವಾಮಿಯನ್ನೇ — ಕೃಷ್ಣನಾಗಿ ಅವತರಿಸಿ ಸುಲಭನಾಗಿದ್ದವನೇ! — ಈ ಕಲಿಯುಗದಲ್ಲಿರುವ ಸರ್ವಚೇತನರಿಗೂ ಸುಲಭನಾಗಿ ಶ್ರೀರಂಗದಲ್ಲಿ ಬಿಜಯಮಾಡಿಸಿರುವ ಶ್ರೀರಂಗನಾಥನೇ! — ಎಂದು ನಾನಾ ನಾಮಗಳಿಂದ ಘಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಕೂಗುತ್ತೇನೆ. ಈ ರೀತಿ ಅರಚುವುದರಿಂದ ನನ್ನನ್ನು ಇತರರು ಹುಚ್ಚನೆಂದರೂ ಸರಿಯೇ. ನನಗೆ ಉಪಕಾರಕನಾದ ಆ ಭಗವಂತನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅತಿಯಾದ ವ್ಯಾಮೋಹದಿಂದ ಹುಚ್ಚನಾಗಿಯೇ ಇರುತ್ತೇನೆ — ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ||೮||

ಅಂಗೈಯಾಳ್‌ಯರಂಗನಡಿಯಿಣ್ಣೆ

ತಂಗುಶಿನ್ನೆ ತನಿಪ್ಪೆರುಂ ಸಿತ್ತನಾಯ್

ಕೊಂಗರ್ ಕೋನ್ ಕುಲಶೇಖರನ್ ಶೊನ್ನಶೋಲ್

ಇಂಗುವಲ್ಲವರ್ಕ್ಕು ಏದಮೊನ್ನಿಲ್ಲೆಯೇ ||೯||

ಅನು = ಸುಂದರವಾದ, ಕೈ = ಕೈಯಲ್ಲಿ, ಅಳ = ಚಕ್ರಾಯುಧವನ್ನು ಧರಿಸಿರುವ, ಅರಂಗನ = ಶ್ರೀರಂಗನಾಥನ, ಅಡಿಯಿಣೈ = ತಿರುವಡಿಗಳಲ್ಲಿ, ತಂಗು = ಯೋಗ್ಯವಾದ (ಸ್ಥಿರವಾದ), ಶಿನ್ದೈ = ಮನಸ್ಸನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ, ತನಿ = ಅದ್ವಿತೀಯವಾದ, ಪೆರುಮ್ = ಅತ್ಯಧಿಕವಾದ, ಪಿತ್ತನಾಯ್ = ವ್ಯಾಮೋಹವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ, ಕೊಂಗರ್ = ಕೊಂಗುನಾಡಿನಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವವರಿಗೆ, ಕೋನ್ = ಸ್ವಾಮಿಯಾದ, ಕುಲಶೇಖರನ್ = ಕುಲಶೇಖರಾಳ್ವಾರವರು, ಶೊನ್ನ = ಹೇಳಿದ, ಶೊಲ್ = ಈ ಹತ್ತು ಹಾಡುಗಳನ್ನೂ, ವಲ್ಲವರ್ಕ್ಕು = ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡುವವರಿಗೆ, ಇಂಗು = ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿಯೂ, ಏತಮ್ ಒನ್ನು = ಭಗವತ್ಪ್ರಾಪ್ತಿಗೆ ವಿರೋಧಿಯಾದ ಯಾವ ಒಂದು ದುಃಖವೂ, ಇಲ್ಲೈ = ಉಂಟಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ||೯||

“ಎವ್ವೊದುಂ ಕೈಕಳಿಲಾನೇಮಿಯಾನ್ ನಮ್ಮೇಲ್ ವಿನೈಕಡಿವಾನ್” ಎಂದೂ “ಸಾತು ಪ್ರಣತರಕ್ಷಾಯಾಂ ವಿಲಂಬಮಸಹನ್ನಿವ | ಸದಾ ಪಂಚಾಯುಧೀಂ ಭಿಭ್ರತ್ ಸ ವಃ ಶ್ರೀರಂಗನಾಯಕಃ ||” — ಎಂದು ಆಳ್ವಾರಾಚಾರ್ಯರು ಹೇಳಿರುವಂತೆ ತನ್ನಲ್ಲಿ ಶರಣಾಗತರಾದ ಜೀತನರನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ವಿಳಂಬವನ್ನು ಸಹಿಸದ ರಂಗನಾಥನು, ಶರಣಾಗತರ ದುರಿತಗಳನ್ನು ಕೂಡಲೇ ದೂರಮಾಡಲು ಸದಾ ಯಾವಾಗಲೂ ಪಂಚಾಯುಧವನ್ನು ಧರಿಸಿಕೊಂಡೇ ಇರುತ್ತಾನೆ. ಅದರಲ್ಲೂ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ತನ್ನ ಸುಂದರವಾದ ಬಲಗೈಯಲ್ಲಿ, ಅಜ್ಞಾನಾಂಧಕಾರವನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸುವ ಚಕ್ರವನ್ನು ಧರಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಈ ರೀತಿಯಾದ ರಂಗನಾಥನ ತಿರುವಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಯೋಗ್ಯವಾದ, ಸ್ಥಿರವಾದ ಮನಸ್ಸುಳ್ಳ, ಅದ್ವಿತೀಯವಾದ, ಅತ್ಯಧಿಕವಾದ ವ್ಯಾಮೋಹವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ, ಕೊಂಗುನಾಡಿನಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವವರಿಗೆ ಸ್ವಾಮಿಯಾದ, ಕುಲಶೇಖರಾಳ್ವಾರವರು ಹೇಳಿರುವ, ಈ ಹತ್ತು ಪದ್ಯಗಳನ್ನೂ ಅಭ್ಯಾಸಮಾಡುವವರಿಗೆ ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿರುವಲ್ಲಿಯೇ ಭಗವತ್ಪ್ರಾಪ್ತಿಗೆ ವಿರೋಧಿಯಾದ—ದೇಹಾತ್ಮ-ಭ್ರಮ, ಸ್ವತಂತ್ರಾತ್ಮಭ್ರಮ, ಅನ್ಯಶೇಷತ್ವಭ್ರಮ (ತನ್ನ ರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ತಾನೇ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಮರ್ಥ ಎಂಬ) ಸ್ವರಕ್ಷಣೀಸ್ವಾಸ್ಥ್ಯಭ್ರಮ, ನಿಜವಾದ ಬಂಧುವಾದ ಪರಮಾತ್ಮನನ್ನುಳಿದು, ಬಂಧುಗಳೆಂದು ತೋರುವ ಜನರಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಗುವ ಬಾಂಧವಭ್ರಮ, ವಿಷಯಾನ್ತರಗಳಲ್ಲಿ ಭ್ರಮವೇ ಮೊದಲಾದುವು ಸಂಭವಿಸದೆ, ತಮ್ಮ ಹಾಗೆಯೇ ಭಗವಂತನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಅತ್ಯಧಿಕವಾದ ವ್ಯಾಮೋಹವು ಏರ್ಪಡುತ್ತದೆ—ಎಂದು ಆಳ್ವಾರರು ಈ ದಶಕಕ್ಕೆ ಫಲಶ್ರುತಿಯನ್ನು ಈ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿ ದಶಕವನ್ನು ಮುಗಿಸಿದ್ದಾರೆ. ||೯||

ಪೆರುಮಾಳ್ ತಿರುಮೋಳಿ-ನಾಲ್ಕನೆಯ ದಶಕ

ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ ಒಂದೊಂದು ತರಹದ ಉತ್ಕರ್ಷವನ್ನು ಪಡೆಯಬೇಕೆಂಬ ಆಸೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತಾರೆ. ಕೆಲವರು ಅತ್ಯಧಿಕವಾದ ಧನವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿ ಧನಿಕರಲ್ಲಿ ನಾವು ಉತ್ಕೃಷ್ಟರಾಗಬೇಕೆಂದು ಆಸೆಪಡುತ್ತಾರೆ. ಮತ್ತೆ ಕೆಲವರು ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಜಿನ್ನಾಗಿ ಅಧಿಕರಿಸಿ ಉತ್ಕೃಷ್ಟರಾಗಬೇಕೆನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಕೆಲವರು ನವಯೌವನಾದಿ ವಯಸ್ಸಿನಿಂದ ಕೂಡಿ ತಾವು ಉತ್ಕೃಷ್ಟರಾಗಿದ್ದಾರೆಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತಾರೆ. ಮತ್ತೆ ಕೆಲವರು ಒಳ್ಳೆಯ ರೂಪಲಾವಣ್ಯದಿಂದ ಕೂಡಿ ತಾವು ಉತ್ಕೃಷ್ಟರೆಂದು ಭಾವಿಸುತ್ತಾರೆ. ಕೆಲವರು ಉತ್ತಮವಾದ ಜಾತಿಕುಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ, ಅದರ ಅಭಿಮಾನದಿಂದ ತಾವು ಉತ್ಕೃಷ್ಟರೆಂದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಇದಾವುದರಿಂದ ಬರುವ ಉತ್ಕರ್ಷವೂ ಉತ್ಕರ್ಷವಲ್ಲ. ಭಗವತ್ಸಂಬಂಧದಿಂದ ಬರುವ ಉತ್ಕರ್ಷವೇ ನಿಜವಾದ ಉತ್ಕರ್ಷವೆಂದು ಶುಕ್ರಬ್ರಹ್ಮರು ಭಾಗವತ ಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ಉದ್ಭವರು ಹೇಳಿದ “ಆಸಾಮುಹೋ ಚರಣರೇಣುಜುಷಾಂ ಅಹಂ ಸ್ಯಾಂ | ಬೃಂದಾವನೇ ಕಿಮಪಿ ಗುಲ್ಮಲತೌಷಧೀನಾಂ | ಯಾದುಸ್ಯೈಜಂ ಸ್ವಜನಮಾರ್ಯಜನಂ ಚ ಹಿತ್ವಾ ಭೇಜುರ್ಮುಕುಂದ ಪದವೀಂ ಶ್ರುತಿಭಿರ್ವಿಷ್ಣುಗ್ಯಾಮ್” (ಯಾವ ಗೋಪಿಕಾ ಸ್ತ್ರೀಯರು ತ್ಯಾಗಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವಲ್ಲದಿರುವ ತಮ್ಮ ಬಂಧುವರ್ಗದವರನ್ನೂ ಹಿರಿಯರನ್ನೂ ತ್ಯಾಗಮಾಡಿ, ಶ್ರುತಿಗಳಿಂದಲೂ ಅರಿಯಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲದೆ “ಯತೋ ನಾಚೋ ನಿವರ್ತಂತೇ! ಅಪ್ರಾಪ್ಯ ಮನಸಾ ಸಹ |”—ಹುಡುಕಲ್ಪಡುತ್ತಿರುವ ಪರಬ್ರಹ್ಮತತ್ವಸ್ವರೂಪನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನನ್ನೇ ಹಿಂಬಾಲಿಸಿಹೋದರೋ, ಆ ಭಗವದ್ಭಕ್ತರಾದ ಗೋಪಿಯರ ಪಾದಧೂಳು ಅಂಟಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ, ನಾನು ಅವರು ಸಂಚರಿಸುವ ಬೃಂದಾವನದಲ್ಲಿ ಯಾವುದಾದರೊಂದು ಪೊದೆಯಾಗಿಯೋ, ಲತೆಯಾಗಿಯೋ, ಮೂಲಿಕೆಯಾಗಿಯೋ ಇರುವಂತಾಗಬೇಕು.) ಮತ್ತು “ಅಹಂಕದಂಬೋ ಭೂಯಾಸಂ ಕುಂದೋ ವಾ ಯಮುನಾತಟೇ”-(ನಾನು ಯಮುನಾನದಿಯ ದಡದಲ್ಲಿ ಕದಂಬವೃಕ್ಷವಾಗಿಯೋ, ಕುಂದವೃಕ್ಷವಾಗಿಯೋ ಹುಟ್ಟಬೇಕಾಗಿತ್ತು)—ಎಂಬ ಮಾತುಗಳ ಮುಖಾಂತರ ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅಂತೆಯೇ ಕುಲಶೇಖರಾಚಾರ್ಯರವರೂ, ಶ್ರೀನಿವಾಸನು ಬಿಜಯನಾಡಿಸಿರುವ ತಿರುಮಲೆಯಲ್ಲಿ ತೀರ್ಥಾಚಾರ್ಯ, ಸ್ಥಾನರ ಜನ್ಮ-ಗಳಾವುದಾದರೂ ತಮಗೆ ಬರಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥನಾರೂಪವಾಗಿ ಈ ಹತ್ತು ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಹಾಡಿದ್ದಾರೆ.

ಊನೇರು ಶೆಲ್ವತ್ತು ಡನ್‌ಪಿರವಿಯೋ ವೇಂಡೇ

ಅನೇರೇಳ್‌ನೆನ್ತಾ ಅಡಿಮೈತ್ತಿರಮಲಾ ಲ್

ಕೂನೇರು ಶಂಗಮಿಡತ್ತಾ ತ್ ತೇ ವೇಂಗಡತ್ತು

ಕೋನೇರಿ ವಾಳುಮ್ ಕುರುಕಾಯ್ ಪಿರಸ್ವೇನೇ ||೧||

ಯಾನ್ = ವಿವೇಕ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ನಾನು, ಅನೇಕರು = ಸಪ್ತ ವೃಷಭಗಳನ್ನೂ, ವೆನ್ರಾನ್ = (ನಪ್ಪಿನ್ನೈ ದೇವಿಗಾಗಿ) ಜಯಿಸಿದ, ತಿರುಪತಿಯ ಶ್ರೀನಿವಾಸನಿಗೆ, ಅಡಿವೈತ್ತಿರಮಲ್ಲಾಲ್ = ಕೈಂಕರ್ಯ ಮಾಡುವುದೊಂದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಉನೇರು = ಮಾಂಸಪ್ರಚುರವಾದ, ಶೆಲ್ವಂ = ಅನಿತ್ಯವಾದ ಐಶ್ವರ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ, ಉಡಲ್ ಪಿರವಿ = ಮನುಷ್ಯ ಜನ್ಮವನ್ನು, ವೇಂಡೇನ್ = ಇಚ್ಛಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಕೂನ್ ಏರು = (ಭಗವದನುಭವದಿಂದ) ಸೀಳಿಹೋಗಿರುವ, ಶಂಗಂ = ಪಾಂಚಜನ್ಯವೆಂಬ ಶಂಖವನ್ನು, ಇಡತ್ತಾನ್ ತನ್ = ಎಡಗೈಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದಿರುವ, ವೇಂಗಡತ್ತು = ವೆಂಕಟಾಚಲದಲ್ಲಿ, ಕೋನ್ = ಸ್ವಾಮಿಗೆಂದೇ ಸಿದ್ಧನಾಗಿರುವ, ಏರಿ = ತಟಾಕದಲ್ಲಿ, ಸ್ವಾಮಿ ಪುಷ್ಕರಿಣಿಯಲ್ಲಿ, ವಾಳುಮ್ = ವಾಸಿಸುವ, ಕುರುಕಾಯ್ = ಒಂದು ಬಕಪಕ್ಷಿಯಾಗಿ, ಪಿರವೇನ್ = ಜನ್ಮವೆತ್ತುವಂತೆ ಆದೀತೇ ? ||೧||

ವಿವೇಕ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ನಾನು, ಕೃಷ್ಣಾ ವತಾರೆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಪ್ಪಿನ್ನೈ ಪಿರಾಟ್ಟಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುವ ಸಲುವಾಗಿ, ಕನ್ಯಾಶುಲ್ಕವಾಗಿಟ್ಟಿದ್ದ ಮದಿಸಿದ ಏಳು ವೃಷಭಗಳನ್ನೂ ನಿರಸನಮಾಡಿದ, “ಕಲಾ ವೇಂಕಟನಾಯಕೇ” — ಎಂದು ಹೇಳುವಂತೆ ಕಲಿಯುಗದ ಸ್ವಾಮಿಯಾಗಿ ವೆಂಕಟಾಚಲದಲ್ಲಿ ಬಿಜಯಮಾಡಿರುವ ಶ್ರೀನಿವಾಸನ ಕೈಂಕರ್ಯ ಮಾಡುವುದೊಂದನ್ನುಳಿದು ಮಾಂಸಪ್ರಚುರವಾದ, ಅನಿತ್ಯವಾದ ಐಶ್ವರ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಮನುಷ್ಯ ಜನ್ಮವನ್ನು ಇಚ್ಛಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಭಗವದನುಭವ ವಿಶೇಷದಿಂದ ಹಿಗ್ಗಿ ಅರಳಿರುವ ಬಾಯಿಂದ ಕೂಡಿ, ನೋಡುವುದಕ್ಕೆ ಸೀಳಿರುವಂತೆ ತೋರುವ ಪಾಂಚಜನ್ಯವೆಂಬ ಶಂಖವನ್ನು ತನ್ನ ಎಡಗೈಯಲ್ಲಿ ಧರಿಸಿ ವೇಂಕಟಾಚಲದಲ್ಲಿ ನಿಂತಿರುವ ಸ್ವಾಮಿಗೆಂದೇ ಸಿದ್ಧನಾಗಿರುವ — ‘ಸ್ವಾಮಿ ಪುಷ್ಕರಿಣಿ’ ಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಬಕಪಕ್ಷಿಯ ಜನ್ಮವನ್ನಾದರೂ ನಾನು ಪಡೆಯುವಂತಾಗಬೇಕು — ಎಂದು ಆಳ್ವಾರರು ಆಸೆಪಡುತ್ತಾರೆ. ||೧||

ಅನಾದ ಶೆಲ್ವತ್ತರನ್ನೈಯರ್ಗಳ ತರ್ಚೂಳ

ವಾನಾಳುಮ್ ಶೆಲ್ವನುಮ್ ಮುಣ್ಣ ರಶುಂ ಯಾನ್ ವೇಂಡೇನ್

ಶೇನಾರ್ ಪೂಂಶೋಲೈ ತಿರುವೇಂಗಡಚ್ಚುನೈಯಿಲ್

ಮಿನಾಯ್ ಪಿರಕ್ಕುಂ ವಿದಿಯುಡೈಯೇನಾವೇನೇ ||೨||

ಅನಾದ = ಅಳಿವಿಲ್ಲದ, ಶೆಲ್ವತ್ತು = ನಿತ್ಯಯಾವನವೆಂಬ ಸಂಸತ್ತನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ, ಅರಂಪೈಯರ್ಗಳ = ಅಪ್ಸರಸ್ತ್ರೀಯರು, ತನ್ ಶೂಳ = ತನ್ನ ಸುತ್ತಲೂ ನಿಲ್ಲುವ, ವಾನಾಳುಂ = ಸ್ವರ್ಗಲೋಕಕ್ಕೆ ಅಧಿಸತಿಯಾಗಿರುವಿಕೆ ಎಂಬ ಶೆಲ್ವನುಮ್ = ಐಶ್ವರ್ಯವನ್ನೂ, ಮತ್ತು ಮುಣ್ಣ ರಶುಮ್ = ಈ ಭೂಲೋಕದ

ಸ್ವಾಮಿತ್ವವನ್ನೂ, ಯಾನ್ = ನಾನು, ವೇಂಡೇನ್ = ಇಚ್ಛಿಸುವುದಿಲ್ಲ.
ತೇನಾರ್ = ಅಧಿಕವಾದ ಮಧುವನ್ನು ಸ್ರವಿಸುವ, ಪೂ = ಹೂವುಗಳಿಂದ
ಕೂಡಿರುವ, ಶೋಲೈ = ಬಳ್ಳಿಗಳಿಂದ ಸುತ್ತುವರೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ, ತಿರುವೇಂಗ-
ಡಮ್ = ವೇಂಕಟಾಚಲದಲ್ಲಿನ, ಶುನೈಯಿಲ್ = ಗಿರಿನದಿ (ಝರಿ)ಗಳಲ್ಲಿ,
ಮಿನಾಯ್ = ಮಿನಾಗಿ, ಪಿರಕ್ಕುಮ್ = ಜನ್ಮಪಡೆಯುವ, ವಿದಿಯುಡೈಯೇ-
ನಾವೇನ್ = ಸುಕೃತ ವಿಶೇಷವನ್ನು ಹೊಂದಿದವನಾಗಬೇಕು. ||೨||

ಹಿಂದಿನ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ಬಕಜನ್ಮವನ್ನಪೇಕ್ಷಿಸಿ, ಬಕವು ಹಾರುವ ಪಕ್ಷಿಯಾದುದರಿಂದ
ಸ್ವಲ್ಪಕಾಲ ಮಾತ್ರ ತಿರುವೇಂಗಡದಲ್ಲಿದ್ದು, ಮತ್ತೊಂದು ಕಡೆಗೆ ಹಾರಬಹುದೆಂದು
ಈ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಿನಿನ ಜನ್ಮವನ್ನು ಆಸೆಪಡುತ್ತಾರೆ.

ಅಳಿವಿಲ್ಲದ ನಿತ್ಯಯೌವನವೆಂಬ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಅಸ್ಸರೆ ಸ್ತ್ರೀಯರು
ಸುತ್ತುವರೆದು ನಿಲ್ಲುವ ಭಾಗ್ಯವಿಶೇಷದಿಂದ ಕೂಡಿರುವ ಸ್ವರ್ಗಾಧಿಪತ್ಯವನ್ನೂ
ಭೂಲೋಕಾಧಿಪತ್ಯವೆಂಬ ಸಂಪತ್ತನ್ನೂ ನಾನು ಆಸೆಪಡುವುದಿಲ್ಲ. ಇಂದ್ರನ ನಂದನ
ವನವನ್ನೂ ಮಾರಿಸುವ, ಅತ್ಯಧಿಕವಾದ ನಿರಂತರವಾದ ಮಧುವನ್ನು ಸ್ರವಿಸುವ
ಹೂಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಬಳ್ಳಿಗಳಿಂದ ಸುತ್ತುವರೆಯಲ್ಪಟ್ಟ, ತಿರುವೇಂಗಡಮಲ್ಕೆಯಲ್ಲಿ
ಹರಿಯುವ ಗಿರಿನದಿ ಅಥವಾ ಝರಿಗಳಲ್ಲಿ ಮಿನಾಗಿ ಜನ್ಮಪಡೆಯುವ ಭಾಗ್ಯವಿಶೇಷ
ವನ್ನು ನಾನು ಪಡೆಯುವವನಾಗಬೇಕು. ||೨||

ಪಿನ್ನಿಟ್ಟು ಶಡೈಯಾನುಂ ಪಿರಮನುಮಿಂದಿರನುಂ
ತುನ್ನಿಟ್ಟು ಪುಗಲರಿಯು ವೈಗುನ ನೀಳ್ ವಾಶಲ್
ಮಿನ್ನಟ್ಟು ಚ್ಚುಡರಾಳಿ ವೇಂಗಡಕ್ಕೋನ್ ತಾನುಮಿಳುಮ್
ಪೊನ್ನಟ್ಟಲ್ ಪಿಡಿತ್ತುಡನೇ ಪುಗಪ್ಪೆರುವೇ ನಾವೇನೇ ||೩||

ಪಿನ್ನಿಟ್ಟು = ಹಿಂಭಾಗದಲ್ಲಿ ಜೋಲಾಡುವ, ಶಡೈಯಾನುಮ್ = ಜಟಿ
ಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ರುದ್ರನೂ, ಪಿರಮನುಂ = ಬ್ರಹ್ಮದೇವನೂ, ಇಂದಿರನುಂ =
ಇಂದ್ರನೂ, ತುನ್ನಿಟ್ಟು = ತಾನು ಮೊದಲು ದರ್ಶನ ಮಾಡಬೇಕು. ತಾನು
ಮೊದಲು ಎಂದು ಈ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರೂ ನುಗ್ಗುವಾಗ ಕಿಕ್ಕಿರಿದು ನಿಂತಿದ್ದರೂ,
ಪುಗಲರಿಯು = ಒಳಗೆ ಪ್ರವೇಶಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲದಿರುವ, ವೈಗುನಮ್ =
ಶ್ರೀವೈಕುಂಠದಂತೆಯೇ, ನೀಳ್ = ಹಿರಿಮೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ, ವಾಶಲ್ =
ಗರ್ಭಗೃಹದ ದ್ವಾರದಲ್ಲಿಯೇ, ಮಿನ್ವಟ್ಟುಂ = ಮಿಂಚಿನ ಬಳ್ಳಿಯೊಂದು ಬಾಗಿರು-
ವಂತಿರುವ, ಶುಡರ್ = ಜ್ಯೋತಿಸ್ಸನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ, ಆಳ್ = ಸುದರ್ಶನ
ಚಕ್ರವನ್ನು ಧರಿಸಿರುವ, ವೇಂಗಡಕ್ಕೋನ್ ತಾನ್ = ವೇಂಕಟಾಚಲಪತಿಯು,
ಉಮಿಳುಮ್ = ಉಗುಳುವ, ಪೊನ್ವಟ್ಟಲ್ = ಚಿನ್ನದ ಬಟ್ಟಲನ್ನು,

ಹಿಡಿತ್ತು = ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು, ಉಡನೇ ಪುಕಪ್ಪೆ ರುವೇನಾವೇನೇ =
ಅನ್ತರಂಗಕೈಯವನ್ನು ಮಾಡುವವರೊಡನೇ ಕೂಡಿ ಪ್ರವೇಶಿಸುವ ಭಾಗ್ಯವನ್ನು
ನಾನು ಹೊಂದಬೇಕು. ||೩||

ಹಿಂದಿನ ಹಾಡಿನಲ್ಲಿ ತಿರುವೇಂಗಡಮುಲೈಯಲ್ಲಿ ಹರಿಯುವ ಗಿರಿನದಿಗಳಲ್ಲಿ
ಮಾನು ಜನ್ಮವನ್ನಾದರೂ ಪಡೆಯಬೇಕೆಂದು ಬಯಸಿದರು. ಆದರೆ ಆ ರೀತಿ ಮಾನು
ಜನ್ಮವನ್ನು ಎತ್ತಿದರೆ, ಪರಮಾತ್ಮನಿಗೆ ಅಂತರಂಗ ಕೈಂಕರ್ಯ ಮಾಡಿದಂತಾ
ಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಭಗವಂತನ ಗರ್ಭಗೃಹವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ನಿಂತು ಅಲ್ಲಿ
ಅವನಿಗೆ ಅಂತರಂಗ ಕೈಂಕರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಈ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ಬಯಸುತ್ತಾರೆ.

ಶ್ರೀಮೈಕುಂಠ ಲೋಕಾಧಿಪತಿಯಾದ ಪರಮಾತ್ಮನು, ಭೂಲೋಕ ಮೈಕುಂಠ
ನೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ವೇಂಕಟಾಚಲದಲ್ಲಿ ಕಲಿಯುಗದಲ್ಲಿನ ಜನರ ಸಂರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ
“ಕಲಾ ವೇಂಕಟನಾಯಕಃ” ಎಂದು ಹೇಳುವಂತೆ, ತಾನಾಗಿ ಬಂದು ಸ್ವಯಂ
ವ್ಯಕ್ತನಾಗಿ ಅರ್ಚಾಮೂರ್ತಿ ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿ ನಿಂತಿದ್ದಾನೆ. ಭಗವಂತನ ಪರಿಪೂರ್ಣ
ಸಾಧನೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದ ಅರ್ಚಾಮೂರ್ತಿದರ್ಶನವೂ, ನಮ್ಮ ಪರಮಾತ್ಮ
ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಉಂಟಾಗುವ ವಿಘ್ನಗಳನ್ನು ದೂರಮಾಡಿ, ಪರಮಾತ್ಮನ ಕೃಪಾ
ಕಟಾಕ್ಷವು ನಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಬೀರುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ.

ಹಿಂಭಾಗದಲ್ಲಿ ಜೋಲಾಡುವ ಜಟೆಯನ್ನು ಧರಿಸಿರುವ ರುದ್ರನೂ,
ಬ್ರಹ್ಮದೇವನೂ, ಇಂದ್ರನೂ—ಇತರ ದೇವತೆಗಳೂ, ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಪೂರ್ವಾರ್ಜಿತ
ವಾದ ಪುಣ್ಯಫಲದಿಂದ ಅವರವರ ಉನ್ನತವಾದ ಸ್ಥಾನಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದಾರೆ.
ಅವರೂ ಪರಮಾತ್ಮನನ್ನು ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕರಿಸಲು ಸಾಧನೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.
ಆದುದರಿಂದಲೇ ಇವರೂ ಶ್ರೀನಿವಾಸನ ದರ್ಶನ ಮಾಡಲು ತಿರುಮಲೆಗೆ ಬಂದು,
ತಾನು ಮೊದಲು, ನಾನು ಮೊದಲು ಎಂದು ಒಬ್ಬರ ಮೇಲೊಬ್ಬರು ಬೀಳುತ್ತಾ
ದೇವಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ನುಗ್ಗಿ ಪರಮಾತ್ಮನನ್ನು ದರ್ಶನ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಇವರಿಗೂ ಕೇವಲ
ದರ್ಶನ ಭಾಗ್ಯ ಮಾತ್ರ ಒದಗಿತು. ಇನ್ನೂ ಮಿಗಿಲಾದ ಪುಣ್ಯಶಾಲಿಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರವೇ
ಗರ್ಭಗೃಹದಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ಅವನ ಅಂತರಂಗ ಕೈಂಕರ್ಯ ಮಾಡುವ ಭಾಗ್ಯ
ಲಭಿಸುತ್ತದೆ.

ಆದುದರಿಂದಲೇ, ಕುಲಶೇಖರಾಚಾರ್ಯವರು ಈ ಹಾಡಿನಲ್ಲಿ—ಆ ತಿರುಮುಲೈಯ
ದೇವಸ್ಥಾನದ ಗರ್ಭಗೃಹದ ದ್ವಾರದ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ಹೋಗುವಾಗಲೇ ಮಿಂಚಿನಬಳ್ಳಿ
ಯೊಂದು ಬಾಗಿರುವಂತೆ ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಿರುವ ಸುದರ್ಶನ ಚಕ್ರವನ್ನು ಕೈಯಲ್ಲಿ
ಧರಿಸಿರುವ ಶ್ರೀನಿವಾಸನೂ, ಅರ್ಚಾಮೂರ್ತಿ ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿದ್ದು, ನೈವೇದ್ಯಕ್ಕಿಟ್ಟ
ವಸ್ತುಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಭುಜಿಸುವುದರಿಂದ, ತಾಂಬೂಲಾದಿ ಚರ್ವಣ

ಮಾಡಿದಾಗ ಅದನ್ನು ಉಗುಳುವವನು. ಆಗ ಅವನ ಗರ್ಭಗೃಹ ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ಅವನ ಸಕ್ಕದಲ್ಲಿ, ಅವನ ಅಂತರಂಗ ಕೈಂಕರ್ಯ ಮಾಡುವವರೊಡನೆ ಕೂಡಿ, ಅವನು ಉಗುಳುವದನ್ನು ನಾನು, ನನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಚಿನ್ನದ ಬಟ್ಟಲೊಂದನ್ನು ಹಿಡಿದು ಅದರಿಂದ ಸ್ವೀಕರಿಸುವಂತಹ, ಭಾಗ್ಯವಿಶೇಷವೊಂದು ನನಗೆ ಒದಗಬಾರದೇ-ಎಂದು ಹಂಬಲಿಸಿದ್ದಾರೆ. ||೩||

ಒಣ್ಣಪವಳ ನೇಲ್ಕೆಯಲವು ತಣ್ಣಪಾರ್ಕಡಲುಳ್
ಕಣ್ಣತುಯಿಲುಮಾಯೋನ್ ಕಳಲಿಣ್ಣೆಗಳ್ ಕಾಣ್ಬದರ್ಕು
ಪಣ್ಣಪಗರುಮ್ ವಂಡಿನಂಗಳ್ ಪಣ್ಣಾಡುಮ್ ವೇಂಗಡತ್ತು
ಶೆಣ್ಣಗಮಾಯ್ ನಿರ್ಕುಂ ತಿರುವುಡೈಯೇನಾನೇನೇ ||೪||

ಒಣ್ಣ = ಒಳ್ಳೆಯ, ಪವಳಮ್ = ಹವಳಗಳನ್ನು, ನೇಲ್ಕೆ = ತೀರದಲ್ಲಿ, ಉಲವು = ಎರಚಾಡುವ, ತಣ್ಣ = ತಣ್ಣಗಿರುವ, ಪಾರ್ಕಡಲುಳ್ = ಕ್ಷೀರಾಬ್ಬಿಯಲ್ಲಿ, ಕಣ್ಣತುಯಿಲುಮ್ = ಯೋಗನಿಜೆ ಮಾಡುವ, ಮಾಯೋನ್ = ಆಶ್ಚರ್ಯಭೂತನಾದ, ವೆಂಕಟಾಚಲಪತಿಯ, ಕಳಲಿಣ್ಣೆಗಳ್ = ತಿರುವಡಿಗಳನ್ನು, ಕಾಣ್ಬದರ್ಕು = ಕಾಣಲೆಂದು, ಪಗರುಮ್ = ತಾವು ಹಾಡುವ, ಪಣ್ಣ = ಸ್ವರಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ, ವಂಡಿನಂಗಳ್ = ದುಂಬಿಗಳಾದರೋ, ಪಣ್ಣಾಡುಮ್ = ಗಾನಮಾಡುತ್ತಿರುವ, ವೇಂಗಡತ್ತು = ತಿರುಮಲೈಯಲ್ಲಿ, ಶೆಣ್ಣಗಮಾಯ್. ನಿರ್ಕುಂ = (ಪಂಪಕ) ಸಂಪಿಗೆಯ ಮರವಾಗಿ ನಿಲ್ಲುವ, ತಿರುವುಡೈಯೇನಾ-ವೇನ್ = ಸಂಪತ್ತನ್ನು ನಾನು ಹೊಂದುವವನಾಗಬೇಕು. ||೪||

ಹಿಂದಿನ ಹಾಡಿನಲ್ಲಿ ಆಳ್ವಾರರು ಭಗವಂತನ ಗರ್ಭಗೃಹದಲ್ಲಿದ್ದು, ಭಗವಂತನಿಗೆ ಅಂತರಂಗ ಕೈಂಕರ್ಯ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಆಸೆಪಟ್ಟರು. ಆ ರೀತಿ ಕೈಂಕರ್ಯ ಪ್ರಾಪ್ತನಾದರೆ, ಭಗವಂತನ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿದ್ದು ನಾನಾ ವಿಧವಾದ ಅಪಚಾರಗಳು ಸಂಭವಿಸಬಹುದು ಅಥವಾ ನನಗಾಗುವದಕ್ಕೆ ಈ ರೀತಿ ಕೈಂಕರ್ಯ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯಾಯಿತು. ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಲಭಿಸುವುದೇ-ಎಂದು ಅಹಂಕಾರವೂ ಉಂಟಾಗಿ ಭಗವಂತನ ನಿಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರನಾಗಬಹುದು. ಆದುದರಿಂದ ಅಹಂಕಾರಾದಿಗಳಿಗೆ ಒಳಗಾಗದಿರುವ, ಆದರೆ ಪ್ರತಿನಿತ್ಯವೂ ತನ್ನ ಪುಷ್ಪಗಳನ್ನು ಪರಮಾತ್ಮನ ತಿರುವಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಅರ್ಪಿಸಿ ಕೈಂಕರ್ಯವನ್ನು ಎಸಗುವ, ತಿರುಮಲೆಯಲ್ಲಿರುವ ಒಂದು ಸಂಪಿಗೆ ಮರವಾಗಿ ಜನ್ಮವೆತ್ತವ ಭಾಗ್ಯ ತನುಗೆ ಲಭಿಸಬೇಕೆಂದು ಈ ಹಾಡಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಒಳ್ಳೆಯ ಹವಳಗಳು ಕ್ಷೀರಾಬ್ಬಿಯಲ್ಲಿ ಉತ್ಪನ್ನವಾಗುತ್ತವೆ. ಅವುಗಳನ್ನು ಅಲ್ಲಿನ ತರಂಗಗಳು ದಡಗಳಲ್ಲಿ ತಳ್ಳಿರುವುದರಿಂದ, ದಡದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ನೋಡಿದರೂ

ಹವಳಗಳು ಎರಚಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ. ಈ ತರಹದ ತಣ್ಣಗಿರುವ ಕ್ಷೀರಾಬ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮನ್ನಾರಾಯಣನು ಆದಿಶೇಷನ ಮೇಲೆ ಪವಡಿಸಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಾನೆ. ಅಶ್ವರ್ಯ ಭೂತನಾದ ಆ ಪರಮಾತ್ಮನೂ ಭಕ್ತರುಗಳಿಗೆ ದರ್ಶನ ಕೊಡಲೆಂದೇ ತಿರುವೇಂಗಡ-
 ಮಲಿಗೆ ಬಂದು ಶ್ರೀನಿವಾಸನಾಗಿ ಬಿಜಯಮಾಡಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಶ್ರೀವೈಕುಂಠಲೋಕದಲ್ಲಿ
 “ಏತತ್ಸಾನುಗಾಯನ್ನಾಪ್ತೇ” — ಎಂದು ಭಗವಂತನ ಕಲ್ಯಾಣಗುಣಗಳನ್ನು ಸಾಮಾ-
 ನೇದರೂಪದಲ್ಲಿ ಗಾನಮಾಡುವ ನಿತ್ಯಸೂರಿಗಳೂ ಶ್ರೀನಿವಾಸನಾಗಿ ಬಿಜಯಮಾಡಿ-
 ಸಿರುವ ವೈಕುಂಠಾಧಿಪತಿಯ ತಿರುವಡಿಗಳನ್ನು ಸಂದರ್ಶಿಸಿ ಗಾನಮಾಡಬೇಕೆಂಬ
 ಆಸೆಯಿಂದ, ತಿರುಮಲಿಗೆ ಬಂದು ತಿರ್ಯುಕ್ ಸ್ಥಾನರಗಳ ರೂಪದಿಂದಿದ್ದು ಭಗವಂತನ
 ಗುಣಾನುಭವ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಆಗ “ವಕುಲಧರ ಸರಸ್ವತೀ ವಿಷಕ್ತಸ್ವರ
 ರಸಭಾವಯುತಾಸುಕಿನ್ನರೀಷು | ದ್ರವತಿ ದೃಷದಸಿ ಪ್ರಸಕ್ತಗಾನಾಸ್ತಿಹ ವೃಷಶೈಲ-
 ಕಟೀಷು ವೇಂಕಟಸ್ಯ ||” — ಎಂಬಂತೆ ಕಿನ್ನರ ಗಂಧರ್ವಾದಿಗಳೂ ಭಗವದ್ವಿಷಯದಿಂದ
 ತುಂಬಿರುವ ಆಳ್ವಾರುಗಳ ಶ್ರೀ ಸೂಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಗಾನಮಾಡುತ್ತಿರಲು, ದುಂಬಿಗಳ
 ರೂಪದಲ್ಲಿರುವ ನಿತ್ಯಸೂರಿಗಳೂ ಸಂಗೀತದ ರಾಗವನ್ನೇ ಅನುಸರಿಸಿ ದುಂಬಿಗಳ
 ರೀತಿಕಾರ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಹಾಡುತ್ತಾರೆ. ಈ ರೀತಿ ನಿತ್ಯಸೂರಿವರ್ಗದವರಿಂದಲೂ
 ಆಸೆಪಡುವ ಶ್ರೀನಿವಾಸನ ಆನಾಸವಾದ ವೇಂಕಟಾಚಲದಲ್ಲಿ, ನಿತ್ಯವೂ ಭಗವಂತನಿಗೆ
 ಪುಷ್ಪಗಳನ್ನು ಅರ್ಪಿಸುವವರ ಮೂಲಕ ಭಗವಂತನ ಅಡಿಧಾವರೆಗಳನ್ನು ಕಾಣುವ
 ಬಂದು ಚಂಪಕವೃಕ್ಷವಾಗಿರುವ ಭಾಗ್ಯವನ್ನಾದರೂ ನಾನು ಪಡೆಯಬೇಕು — ಎಂದು
 ಆಳ್ವಾರರು ಈ ಹಾಡಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದ್ದಾರೆ. ||೪||

ಕಮ್ಮಮದಯಾಸೈಕ್ಕಳುತ್ತಗತ್ತಿನ್ನೇಲಿರುನ್ನು

ಇನ್ನಮರುಂ ಶೆಲ್ವಮುಂ ಇವ್ವರಶುಂ ಯಾನ್ ವೇಂಡೇನ್ |

ಎಂಬಿರುಮಾನ್ ಈಶನೇಲರ್ ವೇಂಗಡಮಲೈಮೇಲ್

ತಂಬಹಮಾಯ್ ನಿರ್ಕುಂ ತನಮುಡೈಯೇ ನಾವೇನೇ ||೫||

ಕಂಬಮ್ = ಕಂಡವರಿಗೆ ನಡುಕವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವ, ಮದಮ್ =
 ಮದೋದಕದಿಂದ ಕೂಡಿದ, ಯಾನ್ = ಆನೆಯ, ಕಳುತ್ತಕತ್ತಿನ್ ವೇಲೇ =
 ಕತ್ತಿನಮೇಲೆ, ಇರುಂದು = ಕುಳಿತುಕೊಂಡಿದ್ದು, ಇನ್ನಮರಮ್ = ಎಲ್ಲ ಭೋಗ-
 ಗಳನ್ನೂ ಅನುಭವಿಸುವ, ಶೆಲ್ವಮುಮ್ = ಸಂಪತ್ತನ್ನೂ, ಇವ್ವರಶುಂ =
 ಈಗಿರುವ ಅರಸನಾಗಿರುವಿಕೆಯನ್ನೂ, ಯಾನ್ = ನಾನು, ವೇಂಡೇನ್ = ಅಪೇ-
 ಕ್ಷಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಎಂಬಿರುಮಾನ್ = ನನಗೆ ಉಪಕಾರಕನಾದ, ಈಶನ್ =
 ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಸ್ವಾಮಿಯಾದ ಶ್ರೀನಿವಾಸನ, ಎಳಿಲ್ = ಸುಂದರವಾದ, ವೇಂಗಡ-
 ಮಲೈಮೇಲ್ = ವೇಂಕಟಾಚಲದಲ್ಲಿ, ತಂಬಕಮಾಯ್ = ಸ್ತಂಬಕಮರನಾಗಿ,

ನಿರ್ಕುಂ = ಜನ್ಮತಾಳುವುದಕ್ಕೆ, ತವಮುಡೈ ಯೇನಾವೇನ್ = ಬೇಕಾದ ತಪಸ್ಸನ್ನೂ ಮಾಡಿದವನಾಗಿ ನಾನಾಗಬೇಕು. ||೫||

ಹಿಂದಿನ ಹಾಡಿನಲ್ಲಿ ವೇಂಕಟಾಚಲದಲ್ಲಿ ಚಂಪಕವೃಕ್ಷವಾಗಿರಬೇಕೆಂದು ಹಂಬಲಿಸಿದರು. ಸಂಪಿಗೆಯ ಹೂವು ಅನೇಕರಿಗೆ ಇಷ್ಟವಾಗಿರುವುದರಿಂದ, ಯಾರಾದರೂ ಅದಿರುವ ಸ್ಥಳದಿಂದ ಅದನ್ನು ಬೇರುಸಹಿತ ಕಿತ್ತುಕೊಂಡು ತಮತಮ್ಮ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಒಯ್ಯಬಹುದು. ಒಂದುವೇಳೆ ಆ ರೀತಿಯಾದರೆ ವೇಂಕಟಾಚಲದಲ್ಲಿ ಜನ್ಮಪಡೆದೂ ಭಗವತ್ ಸನ್ನಿಧಿಯಿಲ್ಲದೇ ಹೋಗುವುದರಿಂದ, ಯಾರೊಬ್ಬರಿಗೂ ಬೇಡದ, ಯಾವ ವಿಧವಾದ ಫಲಪುಷ್ಟಿಗಳನ್ನೂ ಕೊಡದ ವಂಧ್ಯವೃಕ್ಷವೆಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುವ ಒಂದು ಸ್ತಂಬಕ ವೃಕ್ಷವಾಗಿಯಾದರೂ ಶ್ರೀನಿವಾಸನ ಸನ್ನಿಧಾನವಾದ ವೇಂಕಟಾಚಲದಲ್ಲಿ ಜನ್ಮಪಡೆಯಬೇಕೆಂದು ಈ ಹಾಡಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಕಂಡವರಿಗೆ ನಡುಕುವುಂಟುನಾಡುವ, ನವಯೌವನದಲ್ಲಿದ್ದು ಮದೋದಕವನ್ನು ಸ್ರವಿಸುತ್ತಿರುವ ಆನೆಯ ಕತ್ತಿನ ಮೇಲೆ (ಅಂಬಾರಿಯ ಮೇಲೆ) ಕುಳಿತು ಎಲ್ಲ ಭೋಗಗಳನ್ನೂ ಅನುಭವಿಸುವ ಇಂದ್ರನ ಪದವಿಯೇ ಮೊದಲಾದ ಸಂಪತ್ತನ್ನಾಗಲೀ, ಈಗಿರುವ ಅರಸನಾಗಿರುವಿಕೆಯನ್ನಾಗಲೀ ನಾನು ಆಸೆಪಡುವುದಿಲ್ಲ. ಇದೆಲ್ಲಕ್ಕಿಂತಲೂ ಮಿಗಿಲಾದುದು ಭಗವಂತನ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿರುವಿಕೆ. ಅದುದರಿಂದಲೇ ನನಗೆ ಉಪಕಾರಕನಾದ, ಸರ್ವಸ್ವಾಮಿಯಾದ ಆ ಶ್ರೀನಿವಾಸನ ಸುಂದರವಾದ ವೇಂಕಟಾಚಲದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸ್ತಂಬಕಮರವಾಗಿ ಜನ್ಮತಾಳುವುದಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ತಪಸ್ಸನ್ನಾಚರಿಸಿದವನಾಗಿ ನಾನಾಗಬೇಕು. ||೫||

ಮಿನ್ನನೈಯನುಣ್ಣಿ ಡೈಯಾರ್ ಉರುಪ್ಪ ಶಿಯುಂ ಮೇನಕ್ಕೈಯುಂ
ಅನ್ನವರ್ ತಮ್ ಪಾಡಲೊಡು ಮಾಡಲನೈಯಾದರಿಯೇನ್
ತೆನ್ನವೆನ ವಂಡಿನಂಗಳ್ ಪೆಣ್ ಪಾಡುಂ ವೇಂಗಡತ್ತುಳ್
ಅನ್ನನೈಯ ಪೂರ್ಕುವಡಾ ಮರುನ್ದ ವತ್ತವನಾವೇನೇ ||೬||

ಮಿನ್ ಅನೈಯ = ಮಿಂಚಿನ ಬಳ್ಳಿಯಂತೆ, ಮುಣ್ = ತೆಳ್ಳಗಿರುವ, ಇಡೈ-ಯಾರ್ = ನಡುವುಳ್ಳವರಾದ, ಉರುಪ್ಪ ಶಿಯುಂ = ಉರ್ವಶಿಯನ್ನೂ, ಮೇನಕ್ಕೈಯುಂ = ಮೇನಕೆಯನ್ನೂ, ಅನ್ನವರ್ ತಂ = ಅಂತೆಯೇ ಇರುವ ಎಲ್ಲ ಸುಂದರಿಯರ, ಅಡಲೊಡು = ನರ್ತನವನ್ನೂ, ಪಾಡಲನೈ = ಹಾಡುಗಳನ್ನೂ, ಆತರಿಯೇನ್ = ನೋಡಲು ಅಥವಾ ಕೇಳಲು ಇಷ್ಟಪಡುವುದಿಲ್ಲ. ವಂಡಿನಂಗಳ್ = ದುಂಬಿಗಳು, ತೆನ್ನವೆನ = 'ತೆನತೆನ' - ಎಂದು, ಪೆಣ್ ಪಾಡುಂ = ರುಂಕರಿಸುವ, ವೇಂಗಡತ್ತುಳ್ = ವೇಂಕಟಾಚಲದಲ್ಲಿ, ಅನ್ನನೈಯ = ಅನುಸಮವಾದ,

ಪೊರ್ಕುವಡಾಂ = ಸ್ಪೃಹಣೀಯವಾದ ಶಿಖರವೊಂದಾಗಿರಲು ಬೇಕಾದ, ಅರುನ್ದ-
ವತ್ತನಾನೇನ್ = ದುರ್ಲಭವಾದ ತಪಸ್ಸನ್ನಾಚರಿಸಿದವನಾಗಬೇಕು. ||೬||

ಹಿಂದಿನ ಹಾಡಿನಲ್ಲಿ ಯಾವ ಫಲಪುಷ್ಪಗಳನ್ನೂ ಈಯದ ಸ್ತಂಬಕವೃಕ್ಷವಾಗಿರ
ಬೇಕೆಂದು ಅಪೇಕ್ಷಿಸಿದರು. ಆ ರೀತಿಯಿದ್ದರೂ, ಬೇರಾವುದಕ್ಕಾಗಿದ್ದರೂ ಒಲೆಯ
ಕಟ್ಟಿಗೆಗಾದರೂ ಆಗಬಹುದೆಂದು ಯಾರಾದರೂ ಕಡಿದುಕೊಂಡುಹೋಗಬಹುದೆಂದು
ಯಾರ ಕೈಯಿಗೂ ಸುಲಭವಾಗಿ ಸಿಗದಿರುವ, ವೇಂಕಟಾಚಲದ ಶಿಖರದ ರೂಪವನ್ನು
ತಾನು ತಾಳುವಂತಾಗಬೇಕೆಂದು ಇಲ್ಲಿ ಹೆಂಬಲಿಸುತ್ತಾರೆ.

‘ಮಿಂಚಿನ ಬಳ್ಳಿಯಂತೆ ಬಳುಕುವ ನಡುವುಳ್ಳ ಊರ್ವಶಿ, ಮೇನಕೆ
ಮೊದಲಾದ ಯಾವುದೇ ಸುಂದರಿಯರ ನರ್ತನಗಳನ್ನು ನೋಡಬೇಕೆಂದಾಗಲೀ,
ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಕೇಳಬೇಕೆಂದಾಗಲೀ ಆಸೆಪಡುವುದಿಲ್ಲ. ಇದಾವುದೂ ನಿರಂತರವಾದ
ಆನಂದವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ನಿರಂತರವಾದ ಆನಂದಾನುಭವವನ್ನುಂಟು
ಮಾಡುವುದು ಭಗವದ್ಗುಣಾನುಭವದ ಗಾನ ಮಾತ್ರ. ಹಿಂದಿನ ನಾಲ್ಕನೆಯ
ಹಾಡಿನ ವಿವರಣೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವಂತೆಯೇ, ನಿತ್ಯಸೂರಿಗಳೇ ವೇಂಕಟಾಚಲದಲ್ಲಿ
ಬಂದು ದುಂಬಿಗಳ ರೂಪವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡು ಭಗವದ್ಗುಣಾನುಭವದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿ
ನರ್ತನಮಾಡುತ್ತಾ ‘ತನತನ’-ಎಂದು ಝೇಂಕರಿಸುತ್ತಾ ಭಗವಂತನ ಕಲ್ಯಾಣ
ಗುಣಗಳನ್ನು ಹಾಡುತ್ತಾರೆ. ಆ ರೀತಿಯಾದ ತಿರುಮುಲ್ಕಿಯಲ್ಲಿ, ಈ ಸುಂದರವಾದ
ಗಾನವನ್ನು ಕೇಳುವಂತಹ ಅನುಪಮವಾದ ಸ್ಪೃಹಣೀಯವಾದ ಒಂದು ಶಿಖರದ
ರೂಪವನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಬೇಕಾದ ದುರ್ಲಭವಾದ ತಪಸ್ಸನ್ನಾಚರಿಸಿದವನಾಗಿ
ನಾನಾಗಬೇಕು’- ಎಂದು ಅಳುತ್ತಾರರು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದ್ದಾರೆ. ||೬||

ನಾನಾಳುಂ ನಾಮದಿಪೋಲ್ ವೆಣ್ಣಕ್ಕುಡೈಕ್ಕೀಳ್, ಮನ್ನವರ್ತಮ್
ಕೋನಾಗಿ ವೀಟ್ಟಿರುಂದು ಕೊಂಡಾಡುಂ ಶೆಲ್ವರಿಯೇನ್
ತೇನಾರ್ ಪೂಂಶೋಲೈ ತಿರುವೇಂಗಡಮಲೈಮೇಲ್
ಕಾನಾರಾಯ್ ಪಾಯುಂ ಕರುತ್ತುಡೈಯ ನಾನೇನೇ ||೭||

ವಾನ್ = ಆಕಾಶವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಆಕ್ರಮಿಸಿಕೊಂಡು, ಆಳುಮ್ = ಆಳುವ,
ಮಾ = ಹಿರಿಮೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ, ಮದಿಪೋಲ್ = ಚಂದ್ರನಂತೆ, ವೆಣ್ಣ =
ಬೆಳ್ಳಗಿರುವ, ಕುಡೈಕ್ಕೀಳ್ = ಶ್ವೇತಚ್ಚತ್ತದಡಿಯಲ್ಲಿ, ಮನ್ನವರ್ತಂ =
ರಾಜರಿಗಳಿಗೂ, ಕೋನಾಕಿ = ರಾಜನಾಗಿ-ಚಕ್ರವರ್ತಿಯಾಗಿ, ವೀಟ್ಟಿರುಂದು =
ಹಿರಿಮೆಯನ್ನು ಪ್ರಕಾಶಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಕುಳಿತು, ಕೊಂಡಾಡುಂ = ಎಲ್ಲ
ರಿಂದಲೂ ಸ್ತೋತ್ರಮಾಡಲ್ಪಡತಕ್ಕ, ಶೆಲ್ವ = ಸಂಪತ್ತನ್ನೂ, ಅರಿಯೇನ್ =
ಒಂದು ಹಿರಿಮೆಯೆಂದು ಆದರಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ತೇನಾರ್ = ಮಧುವನ್ನು ಸ್ರವಿಸುವ,

ಪೂ=ಹೂವುಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ, ಶೋಭೈ=ಬಳ್ಳಿಗಳಿಂದ ತುಂಬಿರುವ, ತಿರುನೇಂ-
ಗಡನುಲೈನೇಲರ್=ವೆಂಕಟಾಚಲದ ಮೇಲೆ ಹರಿಯುವ, ಕಾನಾರಾಯ್=
ಗಿರಿನದಿಯಾಗಿ, ಸಾಯುಂ=ಪ್ರವಹಿಸುವ, ಕರುತ್ತುಡೈಯನಾವೇನ್=ಅಭಿ
ಸಂಧಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದವನಾಗಿದ್ದೇನೆ. ||೭||

ತಿರುಮಲೆಯ ಶಿಖರವಾಗಿದ್ದರೆ, ಆ ಬೆಟ್ಟದ ಒಂದು ಭಾಗವಾಗಿ ಇರುವುದರಿಂದ
ಆಧಾರವಾಗಿಯೇ ಇದ್ದಂತಾಯಿತು. ಭಗವಂತನನ್ನಾಶ್ರಯಿಸಿ ನಾವಿರಬೇಕು.
ಭಗವಂತನು ನಮ್ಮನ್ನಾಶ್ರಯಿಸಿದ್ದಾನೆಂದರೆ ಸ್ವರೂಪಸಿದ್ಧಿಗೆ ಹಾನಿಯುಂಟಾಗುತ್ತದೆ.
ತಿರುಮಲೆಯಾದರೋ—

“ಪ್ರಪದ್ಯೇ ತಂಗಿರಿಂ ಪ್ರಾಯಃ ಶ್ರೀನಿವಾಸಾನುಕಂಪಯಾ |
ಇಕ್ಷುಸಾರಸ್ತ್ರವನ್ತ್ಯೇವ ಯನ್ಮೂರ್ತ್ಯಾ ಶರ್ಕರಾಯಿತಮ್” ||

—ಎಂದು ಹೇಳುವಂತೆ ಭಗವಂತನ ದಯಾಗುಣವೇ ಮೂರ್ತಿವೆತ್ತಂತಿರುವುದು.
ಅಥವಾ “ಮಲೈಯೇ ತಿರುವುಡುಂಬು”—ಎಂಬಂತೆ ಭಗವಂತನ ಸ್ವರೂಪವೇ
ಆಗಿರುತ್ತದೆ, ಆದುದರಿಂದ ಅದನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿ ನಾವಿರಬೇಕು. ಆದುದರಿಂದ
ತಿರುಮಲೈಯಲ್ಲಿ ಹರಿಯುವ ಗಿರಿನದಿಯ ರೂಪವನ್ನು ನಾನು ಪಡೆದು ಭಗವಂತನ
ನಿತ್ಯಸಾನ್ನಿಧ್ಯದಲ್ಲಿರಬೇಕು ಎಂದು ಈ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಆಕಾಶವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಆಕ್ರಮಿಸಿಕೊಂಡು ಆಳುವ ಚಂದ್ರನಂತೆ, ಭೂಮಂಡಲವೆಲ್ಲ-
ವನ್ನೂ ಆಕ್ರಮಿಸಿಕೊಂಡು ರಾಜಾಧಿರಾಜನಾಗಿ ಚಕ್ರವರ್ತಿ ಸಾರ್ವಭೌಮನಾಗಿ
ಏಕಚ್ಛತ್ರಾಧಿಪತ್ಯದಿಂದ, ಚಕ್ರವರ್ತಿಗೆ ಗುರುತಾದ ಬೆಳ್ಳೊಡೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ
ಸಿಂಹಾಸನದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ಎಲ್ಲರಿಂದಲೂ ಸ್ತೋತ್ರಮಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ
ಸಂಪತ್ತನ್ನೂ ನಾನು ಸಂಪತ್ತೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ನಿಜವಾದ ಸಂಪತ್ತೆಂದರೆ
ಭಗವಂತನ ಸನ್ನಿಧಾನದಲ್ಲಿದ್ದು ಭಗವಂತನ ಸ್ಮರಣೆ ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದು. “ಸಂಪನ್ನಾ-
ರಾಯಣ ಸ್ಮೃತಿಃ”. ಆದುದರಿಂದ ಮಥುವನ್ನು ಸ್ರವಿಸುವ ಪುಷ್ಪಕೋಟಿಗಳಿಂದ
ಸುತ್ತವರಿಯಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ ಶ್ರೀವೆಂಕಟಾಚಲದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಗಿರಿನದಿಯ ರೂಪದಲ್ಲಿ
ಪ್ರವಹಿಸುತ್ತಾ ಭಗವಂತನ ನಿತ್ಯಸಾನ್ನಿಧ್ಯದಲ್ಲಿ ನಾನಿರಬೇಕೆಂದು ಅಪೇಕ್ಷಿ-
ಸುತ್ತೇನೆ. ||೭||

ಪಿರೈಯೇರು ಶಡೈಯಾನುಂ ಪಿರಮನುಮಿಂದಿರನುಂ
ಮುರೈಯಾಯ ಪೆರುವೇಳ್ವಕ್ಕುರೈ ಮುಡಿಪ್ಪಾನ್ ಮುರೈಯಾನಾನ್
ವೆರಿಯಾರ್ ಕಣ್ ಶೋಲೈ ತಿರುನೇಂಗಡನುಲೈನೇಲರ್
ನೆರಿಯಾಯ್ ಕಿಡಕ್ಕುಂ ನಿಲೈಯುಡೈಯೇ ನಾವೇನೇ ||೮||

ಪಿರೈಯೇರು = ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಚಂದ್ರನನ್ನು ಧರಿಸಿರುವ, ಶಡೈಯಾನುಂ = ಜಟಾಜುಟಿನಾದ ರುದ್ರನೂ, ಪಿರವನುಂ = ಬ್ರಹ್ಮದೇವನೂ, ಇಂದಿರನುಂ = ಇಂದ್ರನೂ, ಮುರೈಯಾರೈ = ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಅಧಿಕಾರ ಅಥವಾ ಪದವಿಯನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಅನುಗುಣವಾದ, ಪೆರು = ಹಿರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ, ನೇಳ್ವಿ = ಯಾಗಗಳನ್ನು (ಅನುಷ್ಠಿಸುತ್ತಾರೆ. ಭಗವಂತನಾದರೋ ಅವರವರು ಮಾಡಿದ ಯಾಗಗಳಿಗನುಗುಣವಾಗಿ ಅವರವರಿಗೆ ಆಯಾಯಾ ಪದವಿಯನ್ನು ಫಲರೂಪವಾಗಿ ಕೊಟ್ಟು) ಕುರೈಮುಡಿಪ್ಪಾನ್ = ಅವರ ಇಷ್ಟಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸುತ್ತಾನೆ. ಮುರೈಯಾನಾನ್ = ಈ ರೀತಿಯಾದ ವೇದಸ್ವರೂಪನಾದ, ವೇದವೇದ್ಯನಾದ ವೇಂಕಟಾಚಲಪತಿಯ, ನೆರಿಯಾರ್ = ಅತ್ಯಧಿಕವಾದ ಪರಿಮಳದಿಂದ ಕೂಡಿದ, ತಣ್ = ತಣ್ಣಗಿರುವ, ಶೋಲೈ = ಶೋಟಿಗಳಿಂದ ಸುತ್ತುವರಿಯಲ್ಪಟ್ಟ, ತಿರು-ನೇಂಗಡಮಲೈ ಮೇಲ್ = ವೇಂಕಟಾಚಲದಲ್ಲಿ, ನೆರಿಯಾರೈ ಕಿಡಕ್ಕುಮ್ = ಭಗವದ್ಭಕ್ತರು ಸಂಚರಿಸುವ ಮಾರ್ಗವಾಗಿರುವಿಕೆಯ, ನಿಲೈಯುಡೈಯೇನಾ-ವೇನ್ = ಆಸೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದವನಾಗಿದ್ದೇನೆ.

ಹಿಂದಿನ ಹಾಡಿನಲ್ಲಿ ತಿರುಮಲೆಯಲ್ಲಿ ಗಿರಿನದಿಯಾಗಿರಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದರು. ಬೇಸಿಗೆಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನದಿಗಳು ಬತ್ತಿಹೋಗುತ್ತವೆ. ಭಗವಂತನ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಸದಾಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ಇರಬೇಕೆಂಬ ಆಸೆ. ಅದುದರಿಂದ ಈ ಹಾಡಿನಲ್ಲಿ, ತಿರುಮಲೈಯಲ್ಲಿ ಭಗವದ್ಭಕ್ತರು ಎಲ್ಲ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ನಡೆದುಹೋಗುವುದರಿಂದ, ಅವರು ನಡೆದುಹೋಗುವ ದಾರಿಯ ರೂಪದಲ್ಲಿ ತಾನಿರಬೇಕೆಂದೂ, ಇದರಿಂದ ಭಾಗವತರ ಪಾದಧೂಳಿನ ಸಂಸ್ಪರ್ಶವಾಗುವ ಲಾಭವೂ ಲಭಿಸುವುದೆಂದು ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತಾರೆ.

‘ಚಂದ್ರಶೇಖರನಾಗಿಯೂ, ಜಟಾಜುಟಿನಾಗಿಯೂ ಇರುವ ರುದ್ರನೂ, ಬ್ರಹ್ಮದೇವನೂ, ಇಂದ್ರನೂ ತಾವು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಪಡೆಯಲು, ಆಯಾಯಾ ಪದವಿಗಳನ್ನು ಪಡೆಯಲನುಗುಣವಾದ ಯಾಗ ತಪಸ್ಸುಗಳನ್ನು ಅನುಷ್ಠಿಸಿ, ಆಯಾಯಾ ಪದವಿಗಳನ್ನು ತಮಗೆ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಭಗವಂತನಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಭಗವಂತನೂ ಅವರವರ ಯಾಗತಪೋನುಷ್ಠಾನಗಳಿಗನುಗುಣವಾಗಿ ಅವರವರಿಗೆ ಆಯಾಯಾ ಪದವಿಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಅವರವರ ಇಷ್ಟಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸಿದ್ದಾನೆ. ಆ ರೀತಿ ವೇದಸ್ವರೂಪನಾದ ವೇದವೇದ್ಯನಾದ ಶ್ರೀನಿವಾಸನ ಪರಿಮಳದಿಂದ ತುಂಬಿರುವ ತಣ್ಣಗಿರುವ ಪುಷ್ಪೋದ್ರಾನಗಳಿಂದ ಆವೃತವಾದ ತಿರುಮಲೈಯಲ್ಲಿ ಭಗವದ್ಭಕ್ತರು ನಡೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುವ ದಾರಿಯ ರೂಪದಲ್ಲಿ ನಾನು ಎಂದೆಂದಿಗೂ ಇರುವಂತಾಗಬೇಕು—ಎಂದು ಆಳ್ವಾರರು ಹೇಳಿ ಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ||೮||

ಶೆಡಿಯಾಯ ವಲ್‌ವಿನ್ಯೆಗಳ್ ನೀರ್ಕುಮ್ ತಿರುಮಾಲೇ !
 ನೆಡಿಯಾನೇ ! ವೇಂಗಡವಾ ! ನಿನ್‌ಕೊಯಿಲಿನ್ ವಾಶಲ್
 ಅಡಿಯಾರುಂ ವಾನವರುಂ ಅರಂಬೈಯರುಂ ಕಿಡನ್ದಿಯಂಗುಮ್
 ಪಡಿಯಾಯ್‌ಕ್ಕಿಡನ್ದ ಉನ್‌ಪವಳವಾಯ್‌ ಕಾಣ್ಬೇನೇ ||೯||

ಶೆಡಿಯಾಯ = ಪೊದೆಗಳಂತೆ ದಟ್ಟವಾಗಿ ಬೆಳೆದುಕೊಂಡಿರುವ, ವಲ್ =
 ಬಲಿಷ್ಠವಾದ, ವಿನ್ಯೆಗಳ್ = ಪಾಪಫಲಗಳಾದ ಕ್ರೂರವಾದ ಸಂಸಾರ ಸಂಬಂಧ
 ವನ್ನೂ, ತೀರ್ಕುಮ್ = ಕತ್ತರಿಸಿಹಾಕುವ, ತಿರುಮಾಲೇ = ಶ್ರಿಯೇಪತಿಯಾಗಿ,
 ನೆಡಿಯಾನೇ = ಆಶ್ರಿತಪಕ್ಷಪಾತದಿಂದ ಅಧಿಕನಾದವನೇ (ಸರ್ವೋತ್ತಮನಾದವನೇ)
 ವೇಂಗಡವಾ = ವೇಂಕಟಾಚಲಾಧಿಪತಿಯೇ, ನಿನ್ = ನಿನ್ನ, ಕೊಯಿಲಿನ್ =
 ದೇವಸ್ಥಾನದ, ವಾಶಲ್ = ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ, ಅಡಿಯಾರುಮ್ = ನಿನ್ನದಾಸಭೂತರೂ,
 ವಾನವರುಂ = ದೇವತೆಗಳೂ, ಅರಂಬೈಯರುಮ್ = ರಂಭಿಯೇ ಮೊದಲಾದ
 ಅಪ್ಸರಸ್ಸುಗಳೂ, ಕಿಡನ್ದ = ಕೂಡಿ, ಇಯಂಗುಮ್ = ಸಂಚರಿಸುವ,
 ಪಡಿಯಾಯ್ ಕಿಡನ್ದ = ಮೆಟ್ಟಿಲಾಗಿ ಬಿದ್ದಿದ್ದು, ಉನ್ = ನಿನ್ನ, ಪವಳ-
 ವಾಯ್ = ಹವಳದಂತಿರುವ ತುಟೆಗಳನ್ನು, ಕಾಣ್ಬೇನ್ = ಕಾಣಬೇಕೆಂಬ
 ಆಸೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದೇನೆ. ||೯||

ಆಳ್ವಾರರು ಹಿಂದಿನ ಹಾಡಿನಲ್ಲಿ ತಿರುಮಲೈಯಲ್ಲಿ ಭಾಗವತರು ಸಂಚರಿಸುವ
 ಮಾರ್ಗವಾಗಿದ್ದು ಅವರ ಪಾದಧೂಳಿನ ಸಂಸ್ಪರ್ಶ ಹೊಂದುವ ಭಾಗ್ಯ ಲಭಿಸಬೇಕೆಂದು
 ಆಸೆಪಟ್ಟರು. ಆದರೆ, ಒಂದು ದೇವಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಸೇರುವ ಮಾರ್ಗ ಅನೇಕವಿರ
 ಬಹುದು. ಈ ರೀತಿಯಿರುವುದರಿಂದ ಒಂದು ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುವ ಭಕ್ತರು
 ಮತ್ತೊಂದು ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಎಲ್ಲ ಭಾಗವತರ ಪಾದಧೂಳು
 ತನಗೆ ತಗುಲಿದಂತಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅದೂ ಅಲ್ಲದೆ, ಭಗವಂತನ ದರ್ಶನವೂ ತನಗಿಲ್ಲ
 ದಂತಾಗುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಆಳ್ವಾರರು ಈ ಹಾಡಿನಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಭಗವದ್ಭಕ್ತರೂ
 ಬಂದೇ ಬರುವ, ಸಂಚರಿಸುವ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿರುವ ದೇವಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಭಗವಂತನ
 ಮುಂಭಾಗದಲ್ಲಿರುವ ಹೊಸಲಿನ ಕಲ್ಲಾಗಿ, ಎಲ್ಲ ಭಕ್ತರ ಪಾದಧೂಳಿಯ ಸಂಸ್ಪರ್ಶ
 ವನ್ನೂ ಹೊಂದುವುದರೊಡನೆ, ಭಗವಂತನ ಹವಳದಂತಿರುವ ಕೆಂಪುತುಟೆಗಳ ದರ್ಶನ
 ವನ್ನೂ ಮಾಡುವ ಭಾಗ್ಯ ತನುಗೆ ಲಭಿಸಬೇಕೆಂದು ಆಶಿಸುತ್ತಾರೆ.

ನಮ್ಮ ಪಾಪಗಳಾದರೋ ಪೊದೆಗಳಂತೆ ದಟ್ಟವಾಗಿ ಬೆಳೆದು ನಿಂತಿದೆ. ಆ ಪಾಪ
 ಫಲಗಳಿಂದಲೇ ನಮಗೆ ಕ್ರೂರವಾಗಿರುವ ಜನ್ಮಮರಣ ಚಕ್ರದಿಂದ ಕೂಡಿರುವ
 ಸಂಸಾರ ಸಂಬಂಧವೇರ್ಪಟ್ಟಿದೆ. “ಮಾಮೇವ ಯೇ ಪ್ರಪದ್ಯಂತೇ ಮಾಯಾಂ
 ಏತಾಂ ತರಂತಿ ತೇ” — ಎಂದು ಗೀತಾಚಾರ್ಯನು ಹೇಳಿದಂತೆ, ಈ ಸಂಸಾರ

ಬಂಧವನ್ನು ತೊಡೆದುಹಾಕಲು ಶ್ರಿಯಃಪತಿಯಾದ ಶ್ರೀಮನ್ನಾರಾಯಣನ ಚರಣಾ-
ರವಿಂದದಲ್ಲಿ ಶರಣುಹೋಗುವುದಲ್ಲದೆ ಬೇರೆ ಮಾರ್ಗವಿಲ್ಲ. ಶ್ರಿಯಃಪತಿಯಲ್ಲಿ ಶರಣು
ಹೋದರೆ, ಭಗವಂತನು ಒಂದುವೇಳೆ ದಂಡಧರನಾದುದರಿಂದ, ನಮಗೆ ನಮ್ಮ ಪಾಪ
ಕರ್ಮಗಳಿಗನುಗುಣವಾಗಿ ಶಿಕ್ಷೆ ಕೊಡುವುದಾಗಿದ್ದರೂ, ನಮ್ಮ ತಾಯಿಯಾದ
ಶ್ರೀದೇವಿಯು, ತನ್ನಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಾದ ವ್ಯಾಮೋಹಕ್ಕೊಳಗಾಗಿ 'ತಿರುಮಾಲ್' ಅದ
ತನ್ನ ಪತಿಯು ನಮ್ಮನ್ನು ಕೈಬಿಡದಂತೆ ರಕ್ಷಿಸಿಯೇ ತೀರಬೇಕು, ಆ ರೀತಿ ನಮ್ಮ
ಶರಣಾಗತಿಯಲ್ಲಿ ಪುರುಷಾಕಾರಳಾಗಿ ನಿಂತು ಶರಣಾಗತಿ ಫಲಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಿ
ನಮ್ಮನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ತಿಳಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿಯೇ ಆಳ್ವಾರರು
“ತಿರುಮಾಲೇ” ಎಂಬ ಪದದಿಂದ ಸಂಜೋಧಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮಿಯ
ವಾಲ್ಮಭ್ಯಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಿ, ಆಶ್ರಿತರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಪಕ್ಷಪಾತದಿಂದ ಕೂಡಿದವನಾಗಿ,
ನಮ್ಮೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಕಾಪಾಡಬೇಕೆಂಬ ಸದುದ್ದೇಶ್ಯದಿಂದಲೇ ಭಗವಂತನು ತಿರುಮಲೆ-
ಯಲ್ಲಿ ಬಂದು ಬಿಜಯಮಾಡಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಈ ರೀತಿ ಅವನಾಗಿ ನಮ್ಮ ಬಳಿ ಬಂದಾಗ,
ಅವನ ದಿವ್ಯಮಂಗಳಮೂರ್ತಿಯ ದರ್ಶನದ ಲಾಭವನ್ನು ನಾವು ಪಡೆದೇ ತೀರ-
ಬೇಕಲ್ಲವೇ? ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಅವನ ದಾಸಭೂತರೂ, ದೇವತೆಗಳೂ, ರಂಭೆಯೇ
ಮೊದಲಾದ ಅಸ್ಸರಸ್ತ್ರೀಯರೂ-ಎಲ್ಲರೂ ಭಗವಂತನಲ್ಲಿರುವ ಭಕ್ತಿಯಿಂದಲೇ
ತಿರುಮಲೈಯರಸನ ದರ್ಶನಕ್ಕೆ ಬರುವುದರಿಂದ ಎಲ್ಲರೂ ಭಗವದ್ಭಕ್ತರೇ ಆಗಿದ್ದಾರೆ.
ಆದುದರಿಂದ ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಸಂಚರಿಸುವ ಒಂದೇ ಮಾರ್ಗವಾಗಿರುವುದು ಶ್ರೀನಿವಾಸನ
ಮಂದಿರದ ಒಳಗಡೆಯ ಗರ್ಭಗೃಹದ ಮುಂಭಾಗದ ಬಾಗಿಲು, ಆದುದರಿಂದ
ಅಲ್ಲಿರುವ ಹೊಸಲಿನ ಒಂದು ಮೆಟ್ಟಿಲಾಗಿ ನಾನು ಬಿದ್ದಿದ್ದರೆ, ಎಲ್ಲ ಭಕ್ತರುಗಳ
ಪಾದಧೂಳು ನನಗೆ ತಗಲುವಂತಾಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಅಲ್ಲಿ ಮಲಗಿ ಭಗವಂತನ
ಬಿಂಬವನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಅವನ ಮುಗುಳ್ಳಗೆಯನ್ನು ಸೂಸುವ ಮುಖದಲ್ಲಿನ,
ಹವಳದಂತಿರುವ ಕೆಂದುಟಿಗಳನ್ನೂ ಕಾಣಬಹುದು. ಆದುದರಿಂದ ನಿನ್ನ ಗರ್ಭಗೃಹದ
ಮುಂದಿರುವ ಬಾಗಿಲಿನ ಹೊಸಲಿನ ಮೆಟ್ಟಿಲಾಗಿರುವ ಜನ್ಮವನ್ನು ನಾನು
ಅಪೇಕ್ಷಿಸುತ್ತೇನೆ”-ಎಂದು ಆಳ್ವಾರರು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ||೯||

[ಆಳ್ವಾರರು ಈ ರೀತಿ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡಿದುದರಿಂದಲೇ ಭಗವಂತನು ಅವರಿಗೆ
ಅದನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸಿಕೊಟ್ಟನೆಂದು, ಭಗವಂತನ ಅರ್ಚಾಮೂರ್ತಿಗಳ ಯಾವುದೇ
ದೇವಸ್ಥಾನದಲ್ಲಾದರೂ ಭಗವಂತನ ಮುಂಭಾಗದಲ್ಲಿರುವ ಹೊಸಲಿನ ಮೆಟ್ಟಿಲನ್ನು
“ಕುಲಶೇಖರಪ್ಪಡಿ”-ಎಂದು ವ್ಯವಹಾರ ಮಾಡುವುದೇ ನಮ್ಮ ಸಂಪ್ರದಾಯದಲ್ಲಿ
ಬೆಳೆದು ಬಂದಿದೆ].

ಉಂಬರುಲಹಾಂಡೊರುಕುಡೈಕ್ಕೀಳ್ ಉರುಪ್ಪಶಿತನ್
 ಅಂಬೊರ್ಕ್ಕರೈಯೆಲ್‌ಕುಲ್ ಪೆಟ್ಟಾಲು ಮಾದರಿಯೇನ್
 ಶೆಂಬವಳವಾಯಾನ್ ತಿರುವೇಂಗಡಮೆನ್ನುಮ್
 ಎಂಬಿರುಮಾನ್ ಪೊನ್‌ಮುಲೈಮೇಲ್ ಏದೇನು ಮಾವೇನೇ ||೧೦||

ಉಂಬರುಲಹು = ಉರ್ಧ್ವಲೋಕಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ, ಒರುಕುಡೈಕ್ಕೀಳ್ =
 ಒಂದೇ ಬೆಕ್ಕೋಡೆಯ ನೆರಳಲ್ಲಿದ್ದು, ಅಂಡು = (ಏಕಚ್ಛತ್ರಾಧಿಪತ್ಯದಿಂದ) ಆಳುತ್ತಾ,
 ಉರ್ಪಶಿತನ್ = ಉರ್ವಶಿಯ, ಅಮ್ = ಸುಂದರವಾದ, ಪೊನ್‌ಕಲೈ = ಚಿನ್ನದ
 ಅಭರಣಗಳಿಂದ ಅಲಂಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ, ಅಲ್‌ಕುಲ್ = ಜಘನ ಪ್ರದೇಶವು,
 ಪೆಟ್ಟಾಲು = ಲಭಿಸಿದರೂ, ಆತರಿಯೇನ್ = ಅದನ್ನು ಒಂದು ವಸ್ತುವಾಗಿ
 ಆದರದಿಂದ ಆಪೇಕ್ಷಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಶೆಮ್ = ಕೆಂಪಡದಿರುವ, ಪವಳಮ್ = ಹವಳ
 ದಂತಿರುವ, ವಾಯಾನ್ = ತುಟಿಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ, ಎಂಬಿರುಮಾನ್ =
 ನನ್ನ ಸ್ವಾಮಿಯು (ಬಿಜಯ ಮಾಡಿಸಿರುವ) ತಿರುವೇಂಗಡಮೆನ್ನುಂ = ವೇಂಕಟಾ-
 ಚಲನೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ, ಪೊನ್‌ಮುಲೈಮೇಲ್ = ಚಿನ್ನದಂತೆ ಸ್ಪೃಹಣೀಯ
 ವಾದ ತಿರುಮಲೆಯಲ್ಲಿ, ಏದೇನುಮಾವೇನ್ = ಯಾವುದಾದರೊಂದು ವಸ್ತು
 ವಾಗಿರಬೇಕು. ||೧೦||

ಹಿಂದಿನ ಹಾಡಿನಲ್ಲಿ ಭಗವಂತನ ಮುಂದಿರುವ ಹೊಸಲಿನ ಮೆಟ್ಟಿಲಾಗಿರ-
 ಬೇಕೆಂದು ಆಸೆಪಟ್ಟರು. ಆದರೆ ದೇವಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಹಣವು ಅಧಿಕವಾಗಿ ಬಂದರೆ, ಆ
 ಮೆಟ್ಟಿಲುಗಳಿಗೂ ಬೆಳ್ಳಿಯ ಅಥವಾ ಬಂಗಾರದ ತಗಡನ್ನು ಹೊದಿಸಿ ಕವಚ
 ಹಾಕುತ್ತಾರೆ. ಆಗ ನಾನು ಹೊಸಲಾಗಿದ್ದರೂ ಅಲ್ಲಿ ಬರುವ ಭಗವದ್ಭಕ್ತರ ಪಾದ
 ಧೂಳಿಯು ನನಗೆ ತಗಲುವುದಿಲ್ಲ. ಭಗವಂತನ ಕೆಂಪುಟಗಳ ದರ್ಶನವೂ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ.
 ಹೀಗೆ ನನ್ನ ಮತಿಗೆ ಎಟುಕುವಂತೆ ಯಾವುದೇ ಜನ್ಮವನ್ನೂ ಅಪೇಕ್ಷಿಸಿದರೂ,
 ಅವುಗಳಲ್ಲಿಲ್ಲಾ ಒಂದಲ್ಲಾ ಒಂದು ಕೊರತೆ ಇದ್ದೇ ಇರುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದ
 ನನ್ನ ಸ್ವಾಮಿಯು ಬಿಜಯ ಮಾಡಿಸಿರುವ, ವೇಂಕಟಾಚಲನೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ,
 ಹೊನ್ನಿನಂತೆ ಸ್ಪೃಹಣೀಯವಾದ, ಹೊನ್ನಿನಂತೆ ಬಹಳ ಬೆಲೆಬಾಳುವ ಭಗವಂತನ
 ಗುಣಗಳೇ ಮೂರ್ತಿವೆತ್ತಂತಿರುವ ತಿರುಮಲೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವುದಾದರೊಂದು ವಸ್ತುವಿನ
 ರೂಪವನ್ನು ತಾಳಬೇಕು — ಎಂದು ಆಶಿಸುತ್ತಾರೆ.

‘ಉರ್ಧ್ವಲೋಕಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಒಂದೇ ಬೆಕ್ಕೋಡೆಯ ನೆರಳಲ್ಲಿದ್ದು ಏಕಚ್ಛತ್ರಾಧಿ-
 ಪತ್ಯದಿಂದ ಆಳುತ್ತಿದ್ದು, ಸುಂದರಿಯರಲ್ಲಿಲ್ಲಾ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಉರ್ವಶಿಯ ಸುಂದರ
 ವಾದ, ಚಿನ್ನದ ಅಭರಣಗಳಿಂದ ಅಲಂಕೃತವಾದ ಜಘನಪ್ರದೇಶವೂ ಸುಲಭವಾಗಿ
 ಲಭಿಸುವ ಇಂದ್ರನ ಪದವಿಯನ್ನೇ ಕೊಟ್ಟರೂ, ನಾನು ಅದನ್ನು ಒಂದು ವಸ್ತುವಾಗಿ
 ಪರಿಗಣಿಸಿ ಆದರಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಕೆಂಪುಟಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ನನ್ನ ಸ್ವಾಮಿಯು

ಬಿಜಯ ಮಾಡಿಸಿರುವ ಹೊನ್ನಿನಂತಿರುವ ತಿರುಮಲೈಯಲ್ಲಿ ಯಾವುದಾದರೊಂದು
ಜನ್ಮವನ್ನು ಪಡೆಯಬೇಕೆಂದಿಚ್ಛಿಸುತ್ತೇನೆ'-ಎಂದು ಆಳ್ವಾರರು ಅಶಿಸುತ್ತಾರೆ. ||೧೦||

ಮನ್ನಿಯ ತಣ್ ಶಾರಲ್ ವಡವೇಂಗಡತ್ತಾನ್
ಪೊನ್ನಿಯಲುಂ ಶೇವಡಿಗಳ ಕಾಣ್ಪಾನ್ ಪುರಿನ್ನಿರೈಂಜಿ
ಶೊನ್ನವಿಲುಂ ಕೂರ್ನೇಲ್ ಕುಲಶೇಖರನ್ ಶೊನ್ನ
ಪನ್ನಿಯನೂಲ್ ತಮಿಳ್‌ವಲ್ಲಾರ್ ಪಾಂಗಾಯ ಪತ್ತರ್‌ಕಳೇ ||೧೧||

ಶೊಲ್‌ನವಿಲುಂ = ಶತ್ರುವಧಕ್ಕಿದೇ ಏರ್ಪಟ್ಟಿರುವ, ಕೂರ್ = ತೀಕ್ಷ್ಣ
ವಾಗಿರುವ, ನೇಲ್ = ವೇಲಾಯುಧವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ, ಕುಲಶೇಖರನ್ =
ಕುಲಶೇಖರಾಳ್ವಾರನವರು, ಮನ್ನಿಯ = ಅತಿಮನೋಹರವಾಗಿರುವ, ತಣ್ =
ತಣ್ಣಗಿರುವ, ಶಾರಲ್ = ಸುಸ್ಥಿರವಾದ (ಪ್ರತ್ಯಸ್ತ ಭಾಗಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ)
ವಡವೇಂಗಡತ್ತಾನ್ = ಉತ್ತರ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿರುವ ವೆಂಕಟಾಚಲಾಧಿಪತಿಯ,
ಪೊನ್ನಿಯಲುಂ = ಹೊನ್ನಿನಂತೆ ಶ್ಲಾಘ್ಯವಾದ, ಶೇವಡಿಗಳ = ಚರಣಾರವಿಂದ
ಗಳನ್ನು, ಕಾಣ್ಪಾನ್ = ಸೇವಿಸುವುದಕ್ಕೆ, ಪುರಿನ್ನು = ಆಸೆಪಟ್ಟು, ಇರೈಂಜಿ =
ತಲೆಬಾಗಿ, ಶೊನ್ನ = ಹೇಳಿರುವ, ಪನ್ನಿಯ = ಹರಡಿರುವ, ನೂಲ್ = ಶಾಸ್ತ್ರ
ಲಕ್ಷಣಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ, ತಮಿಳ್‌ಮಾಲ್ಯೈ = ದ್ರಾವಿಡ ಪದ್ಯಮಾಲಿಕೆಯನ್ನು,
ವಲ್ಲಾರ್ = ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡುವವರು, ಪಾಂಗಾಯ = ಆ ಶ್ರೀನಿವಾಸನ ಸಂಕಲ್ಪ-
ಕ್ಕನುಗುಣವಾದ, ಪತ್ತರ್‌ಹಳ್ಳ = ಭಕ್ತರುಗಳಾಗುತ್ತಾರೆ. ||೧೧||

ಶತ್ರುವಧಕ್ಕಿದೇ ಏರ್ಪಟ್ಟಿರುವ, ತೀಕ್ಷ್ಣವಾದ ವೇಲಾಯುಧವನ್ನು ಹೊಂದಿ
ರುವ, ಕುಲಶೇಖರಾಳ್ವಾರನವರು - ಅತಿಮನೋಹರವಾಗಿರುವ ತೀತಲವಾಗಿ ಸುಸ್ಥಿರ
ವಾಗಿರುವ ಭಾಗಗಳಿಂದ ಕೂಡಿರುವ, ಆಳ್ವಾರರು ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದ (ಕೊಂಗುದೇಶ
ಅಥವಾ ಮಧುರೈಗೆ) ಉತ್ತರ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿರುವ ವೆಂಕಟಾಚಲಾಧಿಪತಿಯ, ಹೊನ್ನಿನಂತೆ
ಪ್ರಾಪ್ಯವೂ ಪ್ರಾಪಕವಾಗಿಯೂ ಶ್ಲಾಘ್ಯವಾಗಿರುವ ಚರಣಾರವಿಂದಗಳನ್ನು ಸೇವಿಸುವು-
ದಕ್ಕೆ ಆಸೆಪಟ್ಟು ತಲೆಬಾಗಿ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಪ್ರಾರ್ಥನಾರೂಪದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ, ಅಲ್ಲಲ್ಲಿಯೇ
ಹರಡಿಕೊಂಡಿರುವ ವೇದಾಂತ ಮತ್ತು ಕಾವ್ಯಶಸ್ತ್ರ ಲಕ್ಷಣಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ, ಈ
ದ್ರಾವಿಡ ಪದ್ಯಮಾಲಿಕೆಯನ್ನು ಅಭ್ಯಾಸಮಾಡುವವರು, ಭಗವಂತನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ
ಸಂತೋಷವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವ ಭಕ್ತರುಗಳಾಗುತ್ತಾರೆ - ಎಂದು ಹೇಳಿ ಆಳ್ವಾರರು
ಈ ದಶಕಕ್ಕೆ ಫಲಶ್ರುತಿಯನ್ನು ಹಾಡಿ ದಶಕವನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತಾರೆ. ||೧೧||

ಪೆರುಮಾಳ್ ತಿರುಮೋಳಿ — ಐದನೆಯ ದಶಕ

ಭಗವಂತನಲ್ಲಿ ಶರಣಾಗತ್ಯನುಷ್ಠಾನಮಾಡುವ, ಮುನ್ನ ನಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಧಾನವಾಗಿ-‘ಅಕಿಂಚನ್ಯ’ ಮತ್ತು ‘ಅನನ್ಯಗತಿತ್ವ’-ಎನ್ನುವ ಎರಡು ವಿಷಯಗಳು ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಮನದಟ್ಟಾಗಬೇಕು.

ಭಗವಂತನು ಗೀತಾಚಾರ್ಯನಾಗಿ ಉಪದೇಶಿಸಿರುವ ಕರ್ಮಯೋಗ ಜ್ಞಾನ ಯೋಗ ಸಹಕೃತವಾದ ಭಕ್ತಿಯೋಗವನ್ನು ನಾನು ಮಾಡಲು ಶಕ್ತನಲ್ಲ, ನಾನು ಅಜ್ಞಾನಿ-ಅಕಿಂಚನ-ಎಂಬ ಅಶಕ್ತತೆಯನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ತಿಳಿದು ಭಗವಂತನಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ಅರುಹಬೇಕು. ಇದೇ ‘ಅಕಿಂಚನ್ಯ’-ಎಂಬ ವಿಷಯ. ಎರಡನೆಯದಾಗಿ ಈ ಸಂಸಾರಸಾಗರವನ್ನು ದಾಟಲು ಭಗವಂತನ ಅಡಿಡಾವರೆಯಲ್ಲಿ ಶರಣುಹೋಗುವುದಲ್ಲದೆ ಬೇರೆ ಹಾದಿಯಿಲ್ಲ-ಎಂಬುದನ್ನು ಮನವರಿಕೆ ಪರಮಾತ್ಮನಲ್ಲಿಯೂ ವಿಜ್ಞಾಪಿಸಿ, ನನ್ನ ರಕ್ಷಾಭಾರ ನಿನಗೇ ಸೇರಿದುದು, ನೀನೇ ನನಗೆ ರಕ್ಷಕನಾಗಿರಬೇಕು ‘ತ್ವಮೇವ ಉಪಾಯ ಭೂತೋ ಮೇ ಭವ’-‘ನಿರಾಸಕಸ್ಯಾಪಿ ನ ತಾವದುತ್ಸಹೇ, ಮಹೇಶ ! ಹಾತುಂ ತವ ಪಾದಪಂಕಜಮ್’ ಅಕಿಂಚನೋಃ ನನ್ಯಗತಿಃ ಶರಣ್ಯ ತ್ವತ್ಪಾದಮೂಲಂ ಶರಣಂ ಪ್ರಪದ್ಯೇ’-ಎಂದು ವಿಜ್ಞಾಪಿಸಿ ಶರಣಾಗತಿಯನ್ನು ಅನುಷ್ಠಿಸಬೇಕು. ಈ ರೀತಿ ನಮಗೆ ಕರ್ಮಬಂಧದಿಂದ ಮುಕ್ತರಾಗಲು ಬೇರೆ ಹಾದಿಯಿಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿದು ಭಗವಂತನಲ್ಲಿ ಅರುಹುವಿಕೆಯೇ-‘ಅನನ್ಯಗತಿಕತ್ವ’ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಕುಲಶೇಖರಾಚಾರ್ಯರು ಈ ದಶಕದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಅನನ್ಯಗತಿಕತ್ವವನ್ನು ಪರಿಪರಿಯಾಗಿ ಭಗವಂತನಲ್ಲಿ ವಿಜ್ಞಾಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಈ ಅಚಾರ್ಯರ ಕೇರಳ ದೇಶಾಧಿಪತಿಯಾಗಿದ್ದರು. ‘ತಿರುವತ್ತುಕ್ಕೊಡು’-ಎನ್ನುವ ದಿವ್ಯದೇಶವು ಕೇರಳ ದೇಶಕ್ಕೆ ಅಲಂಕಾರಪ್ರಾಯವಾಗಿದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಬಿಜಯಮಾಡಿರುವ ಪರಮಾತ್ಮನ ನಾನುವೇ ‘ವಿತ್ತುವಕೋಟ್ಟಮ್ಮಾನ್’-ಎಂದು. ಪ್ರಧಾನತಮವಾದ ಶಾಸ್ತ್ರಾರ್ಥವನ್ನು ಸ್ವದೇಶಾಧೀಶನಾದ ಈ ಅರ್ಚಾಮೂರ್ತಿಯ ಸನ್ನಿಧಾನದಲ್ಲಿ ವಿಜ್ಞಾಪಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.

ತರುತುಯರುಂ ತಡಾಯೇಲ್ ಉನ್ ಶರಣಲ್ಲಾಲ್ ಶರಣಲೆ
ವಿರೈಕುಳುವು ಮಲಪೊಳಿಲ್ ಶೂಳ್ ವಿತ್ತುವಕೋಟ್ಟಮ್ಮಾನೇ !
ಅರಿಶಿನತ್ತಾಲ್ ಈನ್ರತಾಯ್ ಅಗತ್ತಿಡಿನುಂ ಮಟ್ಟವಳ್ತನ್
ಅರುಳ್ ನಿನ್ನೆನ್ನೇ ಅಳುಂಕುಳುವಿ ಅದುವೇ ಪೋನ್ನಿರುನ್ನೇನೇ ||೧||

ವಿರೈಕುಳುವು = ಅತ್ಯಧಿಕವಾದ ಪರಿಮಳವನ್ನು ಸೂಸುವ, ಮಲರ್ = ಪುಷ್ಪಗಳನ್ನು ಹೂಂದಿರುವ, ಪೊಳಿಲ್ = ತೋಟಗಲಿಂದ, ಶೂಳ್ = ಸುತ್ತುವರೆ-

ಯಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ, **ವಿತ್ತುವಕ್ಕೋಡು** = 'ತಿರುವತ್ತುವಕ್ಕೋಡು'—ಎನ್ನುವ ದಿವ್ಯ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಬಿಜಯಮಾಡಿರುವ, **ಅಮ್ಮಾನೇ** = ಸ್ವಾಮಿತ್ವವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಸರ್ವೇಶ್ವರನೇ ! **ತರು**=(ನೀನೇ ಕರ್ಮಾನುಗುಣವಾಗಿ) ಕೊಡುವ, **ತುಯರಂ**= ದುಃಖವನ್ನು, **ತಡಾಯೇಲ್**=ಹೋಗಲಾಡಿಸದಿದ್ದರೆ, **ಉನ್ ಶರಣಲ್ಲಾಲ್**= ನಿನ್ನ ತಿರುವಡಿಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, **ಶರಣೆಲ್ಲ್ಯೆ**=ನನಗೆ ಬೇರೊಂದು ಉಪಾಯವಿಲ್ಲ. **ಈನ್ ತಾಯರ್** = ಹಡೆದ ತಾಯಿಯಾದರೋ, **ಅರಿಶಿನತ್ತಾಲ್** = (ಮಕ್ಕಳು ಮಾಡುವ ಉಪದ್ರವವನ್ನು ಸಹಿಸದವಳಾಗಿ, ಆ ಶಿಶುವನ್ನು) ಕೊಂದುಬಿಡಬೇಕೆಂಬ ಕೋಪದಿಂದ, **ಅಕ್ಕತ್ತಿನುಂ** = ಆ ಶಿಶುವನ್ನು ತಳ್ಳಿಬಿಟ್ಟರೂ, (ಆ ಶಿಶುವು) **ಮಟ್ಟು**=ಬೇರೊಂದನ್ನೂ ನೆನೆದುಕೊಳ್ಳದೆ, **ಅವಳತನ್**=ಆ ತಾಯಿಯು ಹಿಂದೆ ತೋರಿರುವ, **ಅರುಳ್**=ಕೃಪೆಯನ್ನೇ, **ನಿನ್ನೆನ್ನು**=ಸ್ಮರಿಸಿಕೊಂಡು, **ಅಳುಮ್**= ಅಳುವಂತೆ, **ಕುಳವಿಯದುವೇ ಪೋನ್ನಿರುನ್ನೇನ್**=ಆ ಸ್ತನ್ಯಪಾನ ಮಾಡುವ ಶಿಶುವಿನಂತೆಯೇ ನಾನೂ ಇದ್ದೇನೆ. **ಮಟ್ಟು**=ಬೇರೇನು ತಾನೇ ಹೇಳಲಿ ?

“ಸರ್ವಗಂಧಃ”—ಎಂದು ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳಲ್ಲಿ ವರ್ಣಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ ಪರಮಾತ್ಮನು ತನಗನುಗುಣವಾಗಿರುವ, ಅತ್ಯಧಿಕವಾದ ಪರಿಮಳವನ್ನು ಸೂಸುವ ಪುಷ್ಪಭರಿತವಾದ ಉದ್ಯಾನಗಳಿಂದ ಸುತ್ತುವರಿಯಲ್ಪಟ್ಟ ‘ವಿತ್ತುವಕ್ಕೋಡು’—ಎಂಬ ದಿವ್ಯದೇಶದಲ್ಲಿ, ತನ್ನ ಆಶ್ರಿತರಿಗೆ ರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ನೀಡಲು ಅರ್ಚಾಮೂರ್ತಿ ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿ ಬಿಜಯ ಮಾಡಿಸಿದ್ದಾನೆ. ‘ಸರ್ವಗಂಧನು’—ಇಲ್ಲಿ ಬಿಜಯ ಮಾಡಿಸಿರುವುದು, ನಮ್ಮ ಪೂತಿ ಗಂಧವನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಿ, ನಮಗೆ ಅಪ್ರಾಕೃತದೇಹ ಪರಿಮಳವನ್ನು ಉಂಟು ಮಾಡುವ ಸಲುವಾಗಿಯೇ. ಗೋದಾಸ್ತುತಿಯಲ್ಲಿ ವೇದಾಂತ ದೇಶಿಕರು—‘ಕರ್ಮಾನು ರೂಪ ಫಲದಾನರತಸ್ಯ ಭರ್ತುಃ’— ಎಂದು ಹೇಳಿರುವಂತೆಯೇ ಭಗವಂತನೂ ಚೇತನನಿಗೆ ಅವರವರ ಪೂರ್ವಾರ್ಜಿತ ಕರ್ಮಾನುಗುಣವಾಗಿ ಸುಖದುಃಖಾನುಭವಗಳನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಕರ್ಮಫಲದಿಂದಲೇ ಚೇತನನಿಗೆ ಪ್ರಕೃತಿ ಅಥವಾ ಮಾಯೆಯ ಸಂಬಂಧವೇರ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಈ ಮಾಯೆಯನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಲು ಶ್ರಿಯೇಪತಿಯಾದ ಶ್ರೀಮನ್ನಾರಾಯಣನಲ್ಲದೇ ಬೇರಾರಿಗೂ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಅವನೂ ಅವನ ಅಡಿದಾವರೆಯಲ್ಲಿ ಶರಣುಹೋಗಿ ನನ್ನ ಕರ್ಮಬಂಧವನ್ನು ನೀಗಿಸಿ ಮೋಕ್ಷವನ್ನನುಗ್ರಹಿಸಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದವನಿಗೆ ಮಾತ್ರವೇ ಕರ್ಮಬಂಧವನ್ನು ನೀಗಿ ಸುತ್ತುವರಿಸುತ್ತಾನೆ. ಇದನ್ನೇ ಭಗವದ್ಗೀತೆಯಲ್ಲಿ “ಮಮ ಮಾಯಾ ದುರಿತ್ಯಯಾ” ಎಂದೂ “ಮಾಮೇವ ಯೇ ಪ್ರಸದ್ಯಂತೇ ಮಾಯಾಮೇ ತಾಂ ತರಂತಿತೇ |” —ಎಂದೂ ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ. ಆದುದರಿಂದ ಆಳ್ವಾರವರು ಈ ಹಾಡಿನಲ್ಲಿ ಭಗವಂತನಲ್ಲಿ ತನ್ನನ್ನು ಕರ್ಮಸಂಬಂಧದಿಂದ ಬರುವ ದುಃಖದಿಂದ ಸಾರುಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಬೇಡಿದ್ದಾರೆ.

“ಎತ್ತುವಕ್ಕೊಡು ದಿವ್ಯದೇಶದಳದಲ್ಲಿ ಬಿಜಯನಾಡಿಸಿರುವ ಎಲೈ ! ನನ್ನ ಪ್ರಭುವೇ ! ಸರ್ವಗಂಧವಾದ ನೀನು ಇಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವುದು ನಮ್ಮ ಪೂತಿಗಂಧವನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಲಿಲ್ಲವೇ ? ನೀನೇ ನಮ್ಮ ಕರ್ಮಬಂಧದಿಂದ ಬಂದಿರುವ ದುಃಖವನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸದಿದ್ದರೆ ಇನ್ನಾರು ತಾನೇ ಹೋಗಲಾಡಿಸಿಯಾರು ? “ತ್ವಯಿ ರಕ್ಷತಿ ರಕ್ಷಕೈಃ ಕಿಮನ್ಯೈಃ ತ್ವಯಿ ಚಾರಕ್ಷತಿ ರಕ್ಷಕೈಃ ಕಿಮನ್ಯೈಃ |” ನಿನ್ನ ಅಡಿವಾಸರೆ ಗಳನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿ ಶರಣುಹೋಗುವುದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಇನ್ನಾವ ಉಪಾಯವನ್ನೂ ನಾನರಿಯೆ. ಅನೇಕ ವರ್ಷಕಾಲ ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲವೆಂದು ದುಃಖಪಟ್ಟು, ಸಂತಾನಭಾಗ್ಯ ಪಡೆಯಲು ತಪಸ್ಸನ್ನಾಚರಿಸಿ, ಅದರ ಫಲದಿಂದ ಗರ್ಭವತಿಯಾಗಿ, ಹತ್ತು ತಿಂಗಳು ಕಾಲ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ಶಿಶುವನ್ನು ಹೊತ್ತು ಅದಕ್ಕೆ ಜನ್ಮವಿತ್ತು ಅದನ್ನು ಪೋಷಿಸುತ್ತಿರುವ ತಾಯಿಯಾದರೋ, ಯಾವಾಗಲೋ ಒಮ್ಮೆ ಆ ಶಿಶುವಿನ ಉಪದ್ರವವನ್ನು ತಡೆಯಲಾರದೆ, ಅದನ್ನು ಕೊಂದುಹಾಕಿಬಿಡಬೇಕೆಂಬ ಕೋಪದಿಂದ ತನ್ನಿಂದ ಮೂರತಳ್ಳಿದರೆ, ಆ ಶಿಶುವು ಅಂದು ತಾಯಿಯು ಅದನ್ನು ತಳ್ಳಿಹಾಕಿದುದನ್ನು ಸ್ಮರಿಸದೆ, ಹುಟ್ಟಿನಿಂದ ಅದಕ್ಕೆ ತನ್ನ ಪ್ರೀತಿ ವಾತ್ಸಲ್ಯದಿಂದ ಕೊಟ್ಟ ಪೋಷಣೆಯನ್ನು ಸ್ಮರಣಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಬೇರಾವ ಮಾರ್ಗವೂ ಆರಿಯದೆ, ತನ್ನ ತಾಯಿಯ ಕಾಲಿನಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದು, ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ತಾನು ಹಿಂದೆ ಮಾಡಿದ ಆ ತಪ್ಪನ್ನು ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಅಳುತ್ತದೆ. ಅಂತೆಯೇ ನಾನೂ ಸೃಷ್ಟಿಗೆ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಉದರದಲ್ಲಿ ಅಚೇತನ ಪ್ರಾಯವಾಗಿ ಬಿದ್ದಿರಲು, ಈ ಅಚೇತನಪ್ರಾಯವಾದ ಚೇತನರನ್ನು ನೋಡಿ, ಯಾವ ಕಾರಣವೂ ಇಲ್ಲದೆ, ನಿರ್ಹೇತುಕವಾದ ಕೃಪೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದವನಾಗಿ, ಇವರನ್ನು ಕರ್ಮಬಂಧದಿಂದ ಬಿಡಿಸಿ ಇವರಿಗೆ ಪರಿಪೂರ್ಣ ಅನಂದವನ್ನುಂಟುಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಸಂಕಲ್ಪಿಸಿ, “ಸ ತಪೋತಪ್ಯತ | ಸತಪಸ್ತಪ್ತಾ ||” ಎಂದು ಶ್ರುತಿಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳುವಂತೆ ತಪಸ್ಸನ್ನಾಚರಿಸಿ, ನಮ್ಮನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲು ಪ್ರಪಂಚ ಸೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಮಾಡಿ, ನಮಗೆ ಕರಣಕಳೆಬರಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ಶಾಸ್ತ್ರಗಳೆಂಬ ದೀಪದಿಂದಲೂ, ಆಚಾರ್ಯೋಪದೇಶದಿಂದಲೂ ಭಗವಂತನೇ ನಮಗೆ ಉಪಾಯ ಮತ್ತು ಉಪೇಯ. ಅವನ ಅಡಿವಾಸರೆಯೇ ನಮಗೆ ರಕ್ಷಕವಾದುದು. ಸಂಸಾರ ಬಂಧವನ್ನು ನೀಗುವುದಕ್ಕೆ ಭಗವಂತನ ಅಡಿವಾಸರೆಯಲ್ಲಿ ಶರಣುಹೋಗುವುದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬೇರಾವ ಉಪಾಯವಿಲ್ಲ. ಅವನಲ್ಲಿ ಶರಣುಹೋದರೆ, ಅವನು ಶರಣಾಗತರನ್ನು ಕೈಬಿಡದೆ ರಕ್ಷಿಸುತ್ತಾನೆ — ಇದೇ ಮೊದಲಾದ ಜ್ಞಾನವನ್ನೂ ನಮಗೆ ಉಂಟುಮಾಡಿ, ಈಗ ನನ್ನ ದುಃಖವನ್ನು ನೀನು ಹೋಗಲಾಡಿಸದಿದ್ದರೆ, ನಾನೂ ಬೇರಾವ ಉಪಾಯವನ್ನೂ ಅರಿಯದೆ, ಈಗಿನ ನಿನ್ನ ನಿಗ್ರಹವನ್ನು ಲಕ್ಷ್ಯಮಾಡದೆ, ಇದರವರೆವಿಗೂ ಕರಣಕಳೆಬರಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ಆಚಾರ್ಯಸಮಾಶ್ರಯಣ ಮಾಡಿಸಿ, ತತ್ತ್ವಜ್ಞಾನವುಂಟಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಿ ನನಗೆ ಅನುಗ್ರಹಿಸಿರುವ, ನಿನ್ನ ಅನುಗ್ರಹ ವಿಶೇಷವೊಂದನ್ನೇ ನೆನೆದು, ತಾಯಿಯ ಕಾಲಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದ ಶಿಶುವಿನಂತೆ, ನಿನ್ನ ಅಡಿವಾಸರೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದು, ನನ್ನ ಸರ್ವವಿಧವಾದ ತಪ್ಪನ್ನೂ

ಕ್ಷಮಿಸಿ, ನನ್ನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಬೇಕೆಂದು ಅಳುತ್ತಲೇ ಮೊರೆಯುಡುತ್ತೇನೆ. ಇದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬೇರಾವ ಮಾರ್ಗವನ್ನೂ ನಾನರಿಯೆ.

ಈ ಪದ್ಯದ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನೇ ಆಳವಂದಾತ್ರವರು ಸ್ತೋತ್ರರತ್ನದಲ್ಲಿ—
 “ನಿರಾಸ ಕಸ್ಯಾಪಿ ನ ತಾವದುತ್ಸಹೇ ಮಹೇಶ ಹಾತುಂ ತವ ಪಾದಪಂಕಜಮ್ |
 ರುಷಾನಿರಸ್ತೋಽಪಿ ಶಿಶುಃ ಸ್ತನಂಧಯೋ ನ ಜಾತು ಮಾತುಕ್ಪರಣೌ ಜಿಹಾಸತಿ |”
 —ಎಂಬ ಶ್ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಅನುಸಂಧಾನ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ||೧||

ಕಂಡಾರಿಕಳ್ಳನವೇ ಕಾದಲನ್ಯಾನ್ ಶೆಯ್ಯದಿಡಿಸುಂ
 ಕೊಂಡಾನ್ನೆಯಲ್ಲಾಲ್ ಅರಿಯಾಕ್ಕುಲಮಗಳ್ ಪೋಲ್
 ವಿಣ್ಣತೋಯ್ ಮದಿಳ್ ಪುಡೈ ಶೂಳ್ ವಿತ್ತುವಕ್ಕೊಟ್ಟಿಮ್ಮಾ ನೀ
 ಕೊಂಡಾಳಾಯಾಗಿಲುಂ ಮುನ್ ಕುರೈ ಕಳಲೇ ಕೂರುವನೇ ||೨||

ಕಂಡಾರ್ = ಕಂಡವರೆಲ್ಲರೂ, ಇಕಳ್ ವನವೇ = ದೂಷಿಸುವಂತಹ,
 (ಬೈಯ್ಯುವುದು, ಹೊಡೆಯುವುದೇ ಮೊದಲಾದುವುಗಳನ್ನು ತನ್ನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ)
 ಕಾದಲನ್ಯಾನ್ = ತನ್ನ ಪತಿಯು, ಶೆಯ್ಯದಿಡಿಸುಂ = ಮಾಡಿದ್ದರೂ,
 ಕೊಂಡಾನ್ನೆಯಲ್ಲಾಲ್ = ಆ ರೀತಿ ಅಪಕಾರವೆಸಗಿದ ತನ್ನ ಪತಿಯೊಬ್ಬನನ್ನು
 ಬಿಟ್ಟು, ಅರಿಯಾ = ಬೇರಾವ ಪುರುಷನನ್ನೂ ನಿನ್ನೆಯದ, ಕುಲಮಗಳ್-
 ಪೋಲ್ = ಪತಿವ್ರತೆಯಂತೆ, ವಿಣ್ಣ = ಆಕಾಶದವರಿಗೂ, ತೋಯ್ = ವ್ಯಾಪಿಸಿ
 ನಿಂತಿರುವ, ಮದಿಳ್ = ಗೋಪುರಗಳಿಂದ, ಪುಡೈ = ನಾಲ್ಕೂ ಕಡೆಯೂ.
 ಶೂಳ್ = ಸುತ್ತವರೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ, ವಿತ್ತುವಕ್ಕೊಟ್ಟಿಮ್ಮಾ = ವಿತ್ತುವಕ್ಕೊಡೆಯ
 ದಿವ್ಯದೇಶದಲ್ಲಿ ಬಿಜಯ ಮಾಡಿಸಿರುವ ಸ್ವಾಮಿಯೇ, ನೀ = ನೀನು (ನನ್ನನ್ನು)
 ಕೊಂಡು = ನಿನಗೇ ಶೇಷಭೂತನಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಿ, ಅಳಾಯಾಕಿಲುಮ್ = ನನ್ನನ್ನು
 (ತಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೇ) ಕಿಂಕರನನ್ನಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸದಿದ್ದರೂ, ಉನ್ = ನಿನ್ನ, ಕುರೈ-
 ಕಳಲೇ = ಅಭರಣಗಳಿಂದ ಅಲಂಕೃತವಾಗಿ ನೂಪುರಧ್ವನಿಗೈಯುವ ನಿನ್ನ ತಿರುವಡಿ
 ಗಳನ್ನೇ, ಕೂರುವನ್ = ಸುತ್ತಿಸುವೆನು. ||೨||

ಪುರುಷಸೂಕ್ತ ಪ್ರತಿಪಾದ್ಯನಾದ ಭಗವಂತನೊಬ್ಬನೇ ನಿಜವಾದ ಪುರುಷ
 “ಸ್ತ್ರೀ ಪ್ರಾಯಮಿತರೇ ಜನಾಃ”-ಎಂದು ಹೇಳುವಂತೆಯೇ ಇತರ ಎಲ್ಲ ಜೀತನರೂ
 ಸ್ತ್ರೀಯರೇ. ಈ ಜೀತನರೆಂಬ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಯೋಗ್ಯವಾದ ಪುರುಷ-ಪರಮಾತ್ಮ
 ನೊಬ್ಬನೆ. ಆದುದರಿಂದ ಆ ಪರಮಪುರುಷನನ್ನೇ ನಾವು ವಿವಾಹವಾಗಿ ಅನನೊಡನೆ
 ಬಾಳುವುದೇ ನಮಗೆ ಸ್ವರೂಪಪ್ರಾಪ್ತವಾದ ಬಾಳು. ಭಗವಂತನ ಸ್ವರೂಪ
 ಸ್ವಭಾವಗಳನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಅರಿತು ಅವನಲ್ಲಿ ಶರಣಾಗತಿ ಮಾಡುವುದೇ ನಮ್ಮ ವಿವಾಹ.

ವಿವಾಹವಾದ ಬಳಿಕ ಸತಿಯಾದವಳು ಸತಿಯೊಡನೆ ಕೂಡಿ ಜೀವನವನ್ನು ಸಾಗಿಸುವಂತೆ ಶರಣಾಗತನೂ, ಶರಣಾಗತಿಯನ್ನನುಷ್ಠಿಸಿದ ಬಳಿಕ ಯಾವಾಗಲೂ, ತನ್ನ ಸತಿಯಾದ ಪರಮಾತ್ಮನನ್ನೇ ಹೃತ್ಯಮಲದಲ್ಲಿ ಧ್ಯಾನಿಸುತ್ತಾ ಇರಬೇಕಾದುದು ಸ್ವರೂಪ. ದಂಪತಿಗಳು ಬಹಳ ಪ್ರೇಮದಿಂದಲೇ ಇದ್ದರೂ, ಒಂದೊಂದು ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಆಕಸ್ಮಿಕವಾಗಿ ಸಂಭವಿಸುವ ತನ್ನ ಪತ್ನಿಯ ದೋಷಗಳನ್ನು ಕಂಡು ಕುಪಿತನಾದ ಸತಿಯು, ಎಲ್ಲರೂ ಕಾಣುವಂತೆ ಬಹಿರಂಗವಾಗಿಯೇ ತನ್ನ ಪ್ರೇಮಸಿಯನ್ನು ಕಣಿಣೀಕ್ರಗಳಿಂದ ಬಯ್ಯುವುದು ಹೊಡೆಯುವುದೇ ಮೊದಲಾದುವುಗಳಿಂದ ಶಿಕ್ಷಿಸುತ್ತಾನೆ. ಈ ಶಿಕ್ಷೆಗೆ ಗುರಿಯಾದ ಸ್ತ್ರೀಯು ಸತ್ಕೃತಪ್ರಸೂತೆಯಾಗಿದ್ದರೆ, ತಾನು ಮಾಡಿದ ತಪ್ಪನ್ನು ಮನಗಂಡು, ತಾನು ಮಾಡಿದ ತಪ್ಪಿಗೆ ತನ್ನ ಪತಿ ಶಿಕ್ಷೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ, ಬೇರೇನೂ ಅಲ್ಲ. ಅವರು ನನ್ನನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುವಾಗ ಪ್ರೀತಿಸುವ ದಿಲ್ಲವೇ. ಸತಿಯು ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದರೂ ಅವರೊಡನೆಯೇ ನಾನಿದ್ದು ಬಾಳುವುದೇ ನನ್ನ ಸ್ವರೂಪ—ಸತಿಯಾದವನು ಪತ್ನಿಯನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುವಾಗ ಪ್ರೀತಿಸ ಬೇಕು. ತಪ್ಪುಮಾಡಿದಾಗ ಶಿಕ್ಷಿಸಲೂ ಬೇಕು. ಯಾವಾಗಲೂ ಪ್ರೀತಿಸಿದರೂ ಒಳಿತಲ್ಲ, ಯಾವಾಗಲೂ ಕಡಿಕಡಿ ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದರೂ ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲ—“ಲಾಲನೀಯಾ ಭವೇದ್ ಭಾರ್ಯಾ, ತಾಡನಿಯಾ ತಥೈವಚ | ಲಾಲಿತಾ ತಾಡಿತಾ ಜೈವ ಸ್ತ್ರೀ ಶ್ರೀರ್ಭವತಿ ನಾನ್ಯಥಾ”—ಎಂದು ಅರಿತು, ಆತನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬೇರೊಬ್ಬ ಪುರುಷನಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗದೆ ಅವನೊಡನೆಯೇ ಇದ್ದು ಮತ್ತೆ ಆತನಿಗೆ ಕೋಪ ಬರುವ ಪ್ರಸಂಗ-ಗಳನ್ನಂಟು ಮಾಡದೆ, ಅವನೊಡನೆ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದಲೇ—“ಸತಿಗೆ ಪತಿಯೇ ದೈವಮಾಮ್”, “ಕುಲಮಗಳುಕ್ತು ಕಣವನೇ ದೈವಮಾಮ್”—ಎಂದು ಹೇಳುವಂತೆ, ತನಗೆ ಪತಿಯೇ ದೈವವೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ಅವನೊಡನೆಯೇ ಬಾಳುತ್ತಾ ಅವನ ಪ್ರೇಮಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರಳಾಗಿರುತ್ತಾಳೆ. ಅಂತೆಯೇ ಶರಣಾಗತನಾದ ಜೀತನನು ಭಗವಂತನನ್ನೇ ಧ್ಯಾನಾದಿಗಳಿಂದ ಪೂಜಿಸುತ್ತಿದ್ದರೂ, ಆಕಸ್ಮಿಕವಾಗಿ ಸಂಭವಿಸುವ ಭಾಗವತಾಪ-ಚಾರಾದಿಗಳಿಂದ ಕುಪಿತನಾದ ಭಗವಂತನು ತನ್ನ ನಿಗ್ರಹದಿಂದ ಆ ಶರಣಾಗತನಿಗೆ ಏನಾದರೂ ತೊಂದರೆಗಳು ಸಂಭವಿಸುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಆಗ ಇತರರು ಈ ಶರಣಾಗತನನ್ನು ನೋಡಿ ‘ದೇವರು ದೇವರೆಂದು ಸದಾಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ಕುಣಿದಿಯಲ್ಲ, ನಿನಗೆ ದೇವರು ಎಂತಹ ತೊಂದರೆಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದಾನೆ ನೋಡು’—ಎಂದು ಹಿಂಯಾಳಿಸುವ ಮಾತನ್ನಾಡಿದರೂ, ಶರಣಾಗತನು ವಿಚಲಿತ ಮನಸ್ಸನ್ನಾಗದೆ, ತನ್ನಿಂದ ಸಂಭವಿಸಿರುವ ಯಾವುದೋ ಭಾಗವತಾಪಚಾರಾದಿಗಳಿಂದ ಕುಪಿತನಾದ ಭಗವಂತನು ತನಗೆ ಶಿಕ್ಷೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ—ಎಂದು ಮನವರಿತು ಆ ಪ್ರಪನ್ನನು ಭಗವಂತನ ಅಡಿದಾವರೆಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ತಪ್ಪನ್ನೊಪ್ಪಿಕೊಂಡು ಮತ್ತೆ ಭಗವನ್ನಿಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗುವ ಅಪಚಾರಗಳನ್ನೆಸಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿ, ಮತ್ತೆ ಅವನನ್ನೇ ಭಜಿಸುತ್ತಾ ಇದ್ದರೆ, ಅವನ ಪಾತಿವ್ರತ್ಯ ಧರ್ಮದಿಂದ ಕೂಡಿದ ಪಾರಮೈಕಾಂತ್ಯವನ್ನು

ಕಂಡು ಭಗವಂತನು ಪ್ರೀತನಾಗಿ, ಅವನನ್ನು ಸಂತೋಷದಿಂದ ರಕ್ಷಿಸುತ್ತಾನೆ. ಈ ಶರಣಾಗತಿ ಶಾಸ್ತ್ರದ ತತ್ವವನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿ ಈ ಹಾದಿನಲ್ಲಿ ಹಾದಿದ್ದಾರೆ.

“ಕಂಡವರೆಲ್ಲರೂ ದೂಷಿಸುವಂತಹ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ತನ್ನ ಪತಿಯು ತನ್ನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ್ದರೂ, ಆ ರೀತಿ ಅವಕಾಶವೆಸಗಿದ ತನ್ನ ಪತಿಯೊಬ್ಬನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬೇರಾವ ಪುರುಷನನ್ನೂ ನಿನ್ನೆಯದ ಪತಿವ್ರತೆಯಂತೆಯೇ ನಾನೂ, ಅಕಾಶದವರೆವಿಗೂ ವ್ಯಾಪಿಸಿ ನಿಂತಿರುವ ಗೋಪುರಗಳಿಂದ ನಾಲ್ಕೂ ಕಡೆಯೂ ಸುತ್ತುವರೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ, ವಿತ್ತುವಕ್ಕೋಡೆಂಬ ದಿವ್ಯದೇಶದಲ್ಲಿ ಬಿಜಯಮಾಡಿಸಿರುವ ನನ್ನ ಸ್ವಾಮಿಯೇ, ನೀನು ನನ್ನನ್ನು ನಿನ್ನ ಶೇಷಭೂತನಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಿ, ನನ್ನನ್ನು ಕಿಂಕರನನ್ನಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ್ದರೂ, ನಿನ್ನ ಅಭರಣಗಳಿಂದ ಅಲಂಕೃತನಾಗಿ ಧ್ವನಿಗೈಯುವ ನಿನ್ನ ತಿರುನಾಡಿಗಳನ್ನೇ ಅಶ್ರಯಿಸಿ ಸುತ್ತಿಸುವೆನು. ||೨||

ಮಿಾನೋನೋಕ್ಕು ನೀಳವಯಲ್ ಶೂಳ ವಿತ್ತುವಕ್ಕೋಟ್ಟಿಮ್ಮಾ! ಎ
ಪಾಲನೋಕ್ಕಾಯಾಗಿಲುಂ ಉನ್ ಪಟ್ಟಿಲ್ಲಾಲ್ ಪಟ್ಟಿಲೇನ್
ತಾನೋಕ್ಕಾದತ್ತಯರುಂ ಶೆಯಾದಿಡಿನುಂ ತಾರ್ವೇಂದನ್
ಕೋಲ್ನೋಕ್ಕಿ ವಾಳುಮ್ ಕುಡಿಪೋನ್ನಿರುನ್ನೇನೇ ||೩||

ಮಿಾನೋ = ಮಿಾನುಗಳು, ನೋಕ್ಕುಂ = ನಿತ್ಯವಾಸಮಾಡಲು ಹುಡುಕುವ, ನೀಳ = ಜಲಸಮೃದ್ಧಿಯುಳ್ಳ, ವಯಲ್ = ಗಡ್ಡೆಗಳಿಂದ, ಶೂಳ = ಸುತ್ತುವರೆಯಲ್ಪಟ್ಟ, ವಿತ್ತುವಕ್ಕೋಟ್ಟಿಮ್ಮಾ = ತಿರುವಿತ್ತುವಕ್ಕೋಡಿನಲ್ಲಿ ಬಿಜಯಮಾಡಿಸುವ ಸ್ವಾಮಿಯೇ! ಎನ್ನಾಲ್ = ನನ್ನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ, ನೋಕ್ಕಾಯಾಗಿಲುಂ = (ನನ್ನ ದುಷ್ಟರ್ಮ ಸಂಚಯದಿಂದ) ನೀನು ಕಟಾಕ್ಷಿಸದಿದ್ದರೂ, ಉನ್ ಪಟ್ಟಿಲ್ಲಾಲ್ = ನಿನ್ನನ್ನೇ ರಕ್ಷಕನನ್ನಾಗಿ ಅಶ್ರಯಿಸುವುದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಪಟ್ಟಿಲೇನ್ = ಬೇರೊಬ್ಬರನ್ನೂ ರಕ್ಷಕರಾಗಿ ಅಶ್ರಯಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ತಾರ್ = ಪ್ರಜೆಗಳ ರಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೇ ಬದ್ಧ ದೀಕ್ಷನಾದ, ವೇಂದನ್ = ರಾಜನು, ನೋಕ್ಕಾದುಂ = ಪ್ರಜಾಪಾಲನೆಯನ್ನು ಮಾಡದೆ, ತಾನ್ = ತಾನು, ಎತ್ತುಯರುಮ್ = ಎಷ್ಟರನುಟ್ಟಿಗೆ, ತೊಂದರೆಗಳನ್ನು, ಶೆಯಿಡಿಡಿನುಂ = ಉಂಟುಮಾಡಿದರೂ, ಕೋಲ್ನೋಕ್ಕಿವಾಳುಮ್ = ಅವನ ಅಜ್ಞಾನವರ್ತನವನ್ನೇ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ, ಕುಡಿಪೋನ್ನಿರುನ್ನೇನ್ = ಪ್ರಜೆಗಳಂತೆ ಅನನ್ಯಗತಿಕನಾಗಿರುತ್ತೇನೆ. ||೩||

ಮಿಾನುಗಳು ನಿತ್ಯವಾಸಮಾಡಲು ಹುಡುಕುವ ಜಲಸಮೃದ್ಧಿಯುಳ್ಳ ಗಡ್ಡೆಗಳಿಂದ ಸುತ್ತುವರೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ತಿರುವಿತ್ತುವಕ್ಕೋಡಿನಲ್ಲಿ ಬಿಜಯಮಾಡಿಸುವ ಸ್ವಾಮಿಯೇ! “ಜಲಾನ್ ಮತ್ಸ್ಯಾವಿವೋದ್ಧತೌ” — ಎಂದು ಲಕ್ಷಣನು ಹೇಳಿದಂತೆ, ಕೆಲ ಭಗವದ್ಭಕ್ತರು, ದೇಹಾವಸಾನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ

ಉತ್ತರಕೃತ್ಯದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಅವತಾರಗಳ ಲೀಲಾಚೀಷ್ಟಿತಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಕೇಳಿ, ಅವನನ್ನು ಈ ಪಾಂಚಭೌತಿಕ ದೇಹದಿಂದಲೇ ಇಲ್ಲಿಯೇ ದರ್ಶನಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಬಹಳವಾಗಿ ಹಾತೊರೆಯುವ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಕೂಡಿದವರಾಗಿ, ತಮಗೆ ಪೋಷಕವಾಗಿ ನೀರಿನಂತಿರುವ ಆತನ ದರ್ಶನವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ, ನೀರಿನಿಂದ ದೂರವಾದ ಮೀನಿನಂತೆಯೇ ಮೃತಪ್ರಾಯ-ರಾಗುತ್ತಾ, ನೀರಿನಂತೆ ಪೋಷಕವಾದ ದಿವ್ಯಮಂಗಳ ಮೂರ್ತಿಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಕಾಣಬೇಕೆಂದು ಒಂದೂರಿನಿಂದ ನುತ್ಪೊಂದೂರಿಗೆ ಅಲೆಯುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಅಂತಹವರಿಗೆ ತನ್ನ ದರ್ಶನವಿತ್ತು, ಅವರನ್ನು ಸಂತೋಷದಿಂದ ರಕ್ಷಿಸಬೇಕೆಂದು “ನತೇ ರೂಪಂ ನಚಾಕಾರೋ ನಾಯುಧಾನಿ ನಚಾಸ್ವದಂ | ತಥಾಪಿ ಪುರುಷಾಕಾರೋ ಭಕ್ತಾ-ನಾಂತ್ವಂ ಪ್ರಕಾಶಸೇ ||”—ಎಂದು ಜತಂತಾ ಸ್ತೋತ್ರದಲ್ಲಿ ಹೇಳುವಂತೆ, ಇದೇ ಅವನ ನಿಷ್ಕೃಷ್ಟವಾದ ರೂಪ, ಆಯುಧ, ಆಭರಣಗಳೆಂದು ಹೇಳಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲದಂತಿದ್ದರೂ, ತಮ್ಮ ಭಕ್ತರ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಹಿತಕರವಾಗಿರುವಂತಿರುವ ರೂಪ, ಸೌಂದರ್ಯ, ಲಾವಣ್ಯಾದಿಗಳಿಂದ ಕೂಡಿ, ಆಯುಧಗಳನ್ನೂ ಧರಿಸಿ ತಿರುವಿತ್ತುವಕ್ಕೋಡಿನಲ್ಲಿ ಮೀನಿನಂತಿರುವ ಭಕ್ತರಿಗೆ ಪೋಷಕವಾದ ನೀರಿನಂತೆ ದಿವ್ಯಮಂಗಳ ವಿಗ್ರಹರೂಪದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಿರುವ ನನ್ನ ಸ್ವಾಮಿಯೇ! ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಶರಣುಹೋಗಿ, ನಿನ್ನ ಕೃಪೆಗೆ ಪಾತ್ರನಾದ ನನಗೆ, ನಿನ್ನ ಕಟಾಕ್ಷ ಅವರ್ಜನೀಯವಾದರೂ, ನನ್ನ ಬಲಿಷ್ಠವಾದ ಪ್ರಾರಬ್ಧ ಕರ್ಮದಿಂದ ಒಂದು ವೇಳೆ ನಿನ್ನ ಕಟಾಕ್ಷ ಬೀಳದಿದ್ದರೂ, ನೀನು ಕಟಾಕ್ಷಿಸಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಮತ್ತೊಂದು ದೇವತೆಯನ್ನು ಮಾತ್ರ ರಕ್ಷಕನಾಗಿ ವರಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ರಾಜನು ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವುದೇ ಪ್ರಧಾನವಾದ ಕರ್ತವ್ಯವಾಗಿ ಹೊಂದಿದ್ದರೂ, ಒಂದು ವೇಳೆ ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸದೆ, ನಾನಾ ವಿಧವಾದ ತೊಂದರೆಗಳನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರೂ, ಅವನ ಆಜ್ಞಾನುನವರ್ತನ ಮಾಡುವ ಪ್ರಜೆಗಳು ಹೇಗೆ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಸಹಿಸಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆಂಬೋ, ಅಂತೆಯೇ ನಾನೂ ಅನನ್ಯಗತಿಕನಾಗಿ ನಿನ್ನನ್ನೇ ಚಿಂತಿಸುತ್ತಿರುತ್ತೇನೆ—ಎಂದು ತಮ್ಮ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಅಳವಡಿಸುವ ಭಗವಂತನಲ್ಲಿ ವಿಜ್ಞಾಪಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ||೩||

ನಾಳಾಲರುತ್ತು ಚ್ಚುಡಿಲುಮ್ ಮರುತ್ತುವನ್ಬಾಲ್,
ಮಾಳಾದ ಕಾದಲ್ ನೋಯಾಳನ್ ಪೋಲ್, ಮಾಯತ್ತಾಲ್
ಮಾಳಾತ್ತುಯರ್ತರಿಲುಮ್ ವಿತ್ತುವಕ್ಕೋಟ್ಟಮ್ಮಾ, ನೀ
ಅಳಾದುನದರುಳೇ ಪಾರ್ಪನಡಿಯೇನೇ ||೪||

ನಾಳಾಲ್ = ಕತ್ತಿಯಿಂದ, ಅರುತ್ತು = ಕತ್ತರಿಸಿ, ಶುಡಿಲುಮ್ =
ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿಯಿಂದ (Current treatment) ಸುಟ್ಟರೂ, ಮರುತ್ತುವನ್ಬಾಲ್ =
ವೈದ್ಯನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ, ಮಾಳಾದಕಾದಲ್ = ಎಂದೂ ಕುಗ್ಗದ ಗೌರವ ಅಭಿಮಾನ
ವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ, ನೋಯಾಳನ್ ಪೋಲ್ = ನೋವನ್ನನುಭವಿಸುತ್ತಿರುವ

ರೋಗಿಯಂತೆ, ವಿತ್ತುವಕ್ಕೋಟ್ಟಿಮ್ಮಾ = ತಿರುವಿತ್ತುವಕ್ಕೋಡಿನಲ್ಲಿ ಬಿಜಯಮಾಡಿ
 ಸಿರುವ ಸ್ವಾಮಿಯೇ, ನೀನು, ಮಾಯೆತ್ತಾಲ್ = ಸಂಕಲ್ಪದಿಂದ ನಮಗುಂಟಾ-
 ಗಿರುವ ಪ್ರಕೃತಿ ಸಂಬಂಧದಿಂದ, ಮಿಳಾ = ಎಂದೂ ನೀಗದಿರುವ, ತುಯರ್-
 ತರಿಲುಮ್ = ದುಃಖವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿದರೂ, ಅಡಿಯೇನ್ = ದಾಸಭೂತನಾದ
 ನಾನು, ಆಳಾ = ಸ್ವರೂಪಾನುರೂಪವಾದ ಕೈಂಕರ್ಯ ಭಾಗ್ಯವನ್ನು ಪಡೆಯಲು,
 ಉನದರುಳ್ = ನಿನ್ನ ಕೃಪೆಯನ್ನೇ, ಪಾರ್ಪನ್ = ಎದಿರುನೋಡು-
 ತ್ತಿರುತ್ತೇನೆ. ||೪||

ರೋಗಿಯ ರೋಗಗಳನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಲು, ಕೆಲಸಮಯದಲ್ಲಿ ವೈದ್ಯನು
 ಶಸ್ತ್ರಚಿಕಿತ್ಸೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಮತ್ತೆ ಕೆಲಸಮಯದಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾಚ್ಛಕ್ತಿಯ
 (Current treatment) ಸಹಾಯದಿಂದ ದುರ್ಮಾಸಾದಿಗಳು ಬೆಳೆಯದಂತೆ
 ಸುಡುತ್ತಾನೆ. ಆ ಸಮಯದಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ರೋಗಿಗೆ ಬಹಳವಾದ ನೋವುಂಟಾದರೂ,
 ವೈದ್ಯನನ್ನು ಬಯ್ಯುವುದಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಸಂಭಾವನಾದಿಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾ, ವೈದ್ಯನು
 ತನಗೆ ಪ್ರಾಣವನ್ನೇ ಕೊಟ್ಟನೆಂದೂ ಸ್ತುತಿಸುತ್ತಾನೆ. ಅಂತೆಯೇ, ಎಲೈ ವಿತ್ತು-
 ವಕ್ಕೋಟ್ಟಿಮ್ಮಾ! ನೀನೂ, ನಿನ್ನ (ಮಾಯಾ ವಯುನಂ ಜ್ಞಾನಂ) ಸಂಕಲ್ಪದಿಂದ,
 ನನ್ನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿಯೇ, ಅತ್ಯಧಿಕವಾಗಿ ದುಃಖವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವ
 ಕೆಲಪ್ರಸಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಲ್ಪವಾದ ದುಃಖವನ್ನು ಕೊಡುವುದರ ಮೂಲಕವಾಗಿಯೂ
 ಮತ್ತೆ ಕೆಲವು ವೇಳೆ ನನಗೆ ಈ ದೇಹಾವನಸಾನಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ ಮುಕ್ತಿಯುಂಟಾಗಲೂ,
 ಧಕ್ಕೆಯನ್ನು ತರುವ ಬಲಿಷ್ಠವಾದ, ನಾನು ಮಾಡಿರುವ ಪಾಪಕೃತ್ಯಗಳಿಗೆ ಅತ್ಯಲ್ಪವಾದ
 ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ದೇಹಾವನಾನದಲ್ಲಿಯೇ ಮೋಕ್ಷವನ್ನನುಗ್ರಹಿಸುವ ಸಲುವಾ-
 ಗಿಯೂ, ನೀನು ಭವರೋಗ ನಿವೃತ್ತಿಗಾಗಿ ಕೆಲವು ವೇಳೆ ಕೆಲದುಃಖಗಳನ್ನು ಉಂಟು
 ಮಾಡಿದರೂ, ಶಸ್ತ್ರಚಿಕಿತ್ಸಾದಿಗಳಿಂದ ನೋವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿದ ವೈದ್ಯನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ
 ರೋಗಿ ಇರುವಂತೆ ನಾನೂ ನಿನ್ನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದಲೇ ಇದ್ದು ನಿನ್ನ
 ಪೂರ್ಣವಾದ ಕೃಪೆಯನ್ನೇ ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಿರುತ್ತೇನೆ-ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ ಪರಮಾತ್ಮನಲ್ಲಿ
 ತನಗಿರುವ ದೃಢವಾದ ಭಕ್ತಿವಿಶ್ವಾಸಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ||೪||

ನೆಂಗಟ್ಟಿಣ್ ಕಳಿರಡರ್ತಾಯ್ ವಿತ್ತುವಕ್ಕೋಟ್ಟಿಮ್ಮಾನೇ !

ಎಂಗುಫೋಯ್ ಉಯ್‌ಗೇನ್ ಉನ್ನಿಣೈಯಡಿಯೇ ಅಡೈಯಲಲ್ಲಾಲ್

ಎಂಗುಂಫೋಯ್ ಕರೈಕಾಣಾ ತೆರಿಕಡಲ್‌ವಾಯ್ ಮಿಾಂಡೇಯುಮ್

ನೆಂಗತ್ತಿನ್ ಕೂಂಬೇರು ಮಾರ್ಪನೈ ಪೋನೇನೇ ||೫||

ನೆಮ್‌ಕಣ್ = ಭಯವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವ ಕ್ರೂರವಾದ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಬೀರುವ
 ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ, ತಿಣ್ = ನಿನ್ನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಬೇಕೆಂಬ ಸಂಕಲ್ಪವನ್ನು

ಮಾಡಿದ್ದ, ಕಳಿರು = 'ಕುವಲಯಾಪೀಡ'—ಎಂಬ ಆನೆಯನ್ನು, ಅಡರ್-
ತ್ತಾಯ್ = ಅಡಗಿಸಿದವನಾದ, ವಿತ್ತುವಕ್ಕೋಟ್ಟುಮ್ಮಾನೇ ! = 'ತಿರುವಿತ್ತು-
ವಕ್ಕೋಡು' ದಿವ್ಯದೇಶದಲ್ಲಿ ಬಿಜಯಮಾಡಿಸಿರುವ ನನ್ನ ಸ್ವಾಮಿಯೇ ! ಉನ್ =
ನಿನ್ನ, ಇಣೈಯೆಡಿಯೇ = ಭೋಗ್ಯವಾದ ತಿರುವಡಿಗಳನ್ನೇ, ಅಡೈಯಲಲ್ಲಾಲ್ =
ಪ್ರಾಪ್ಯವಾಗಿ ಆಶ್ರಯಿಸುವುದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಎಂಗುಪೋಯ್ = ಬೇರೆ ಯಾರನ್ನು
ತಾನೇ ಆಶ್ರಯಿಸಿ, ಉಯ್ ಕೇನ್ = ಉಜ್ಜೀವಿಸುತ್ತೇನೆ ? ಎಂಗುಂ =
ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ, ಪೋಯ್ = ಸಂಚರಿಸಿ ಹೋಗಿ, ನೋಡಿ, ಕರೈಕಾಣಾತು =
ಹಡವೇ ಕಾಣದಿರುವ, ಎರಿ = ಅಲೆಗಳು ಮೇಲೆ ಮೇಲೆ ಬರುತ್ತಿರುವ, ಕಡಲ್-
ವಾಯ್ = ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿಯೇ, ಮಿಾಂಡು = ಮತ್ತೆ ಬಂದು, ಏಯುಂ = ಅಲ್ಲಿ
ವರ್ತಿಸುವ, ವಂಗತ್ತಿನ್ = (ದೋಣಿ) ಹಡಗೊಂದರಲ್ಲಿರುವ, ಕೂಂಬು = ಕಂಬದಲ್ಲಿ,
ಏರುಮ್ = ಹತ್ತಿ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವಂತೆ, ಮಾ = ದೊಡ್ಡ, ಪರವೈಪೋನೇ =
ಪಕ್ಷಿಯಂತಿರುತ್ತೇನೆ. ||೫||

ಕಂಸನು ಧನುರ್ಯಾಗಕ್ಕೆ ಆಹ್ವಾನಿಸಬೇಕೆಂಬ ಒಂದು ವ್ಯಾಜದಿಂದ ಅಕ್ರೂರನ
ಮುಖಾಂತರ ಮಧುರೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ತನ್ನ ಅರಮನೆಗೆ ಬರಮಾಡಿ, ಅರಮನೆಯ
ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿಯೇ ಜೆನ್ನಾಗಿ ಮದಿಸಿದ ಮತ್ತು ಕೋಪದಿಂದ ಎದುರ್ಗೊಂಡು ಬರುವವರನ್ನು
ಭಯಂಕರವೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಬೀರುತ್ತಲೇ ಕೊಂದುಹಾಕಬೇಕೆಂಬ ಸಂಕಲ್ಪದಿಂದ ಕೂಡಿದ
'ಕುವಲಯಾಪೀಡ'—ಎಂಬ ಆನೆಯನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿ, ಅದರ ಮುಖಾಂತರ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು
ಕೊಲ್ಲಬೇಕೆಂದು ಏರ್ಪಾಡು ಮಾಡಿದ್ದನು. ಆಗ ಕೃಷ್ಣನು ಅಲ್ಲಿ ಬಂದು ಆ ಕುವಲಯಾ
ಪೀಡನ ದಂತಗಳನ್ನು ಕಿತ್ತು, ಅವನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿ ಮಧುರೆಗೆ ಹಿಂತಿರುಗಿದಾಗಲೂ,
ಅವನು ಆ ಆನೆಯೊಡನೆ ಹೋರಾಡಿದುದರಿಂದ ಆದ ಆಯಾಸವು ಇನ್ನೂ ನೀಗದಿದ್ದು,
ಇಡೀ ಅವನ ದೇಹದಲ್ಲಿ ಬೆವರಿನ ಹನಿಗಳು ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದಿತು. ಆಗ ಆತನನ್ನು ಕಂಡ
ಗೋಪಿಯರು ಪರಸ್ಪರ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾ—“ಆನೆಯೊಡನೆ ಹೋರಾಡಿದುದರಿಂದ
ಉಂಟಾದ ಆಯಾಸದಿಂದ, ಕೆಂಪಹರಿದಿರುವ ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದಲೂ, ಬೆವರಿನ ಹನಿ-
ಗಳಿಂದಲೂ ಕೂಡಿರುವ ಮುಖಾರವಿಂದವನ್ನು ನೋಡಿರಿ”—“ಸಖ್ಯೆ: ಪಶ್ಯತ ಕೃಷ್ಣಸ್ಯ
ಮುಖಮುತ್ಯುರಣೇಕ್ಷಣಂ | ಗಜಯುದ್ಧ ಕೃತಾಯಾಸ ಸ್ತೇದಾಂಬುಕಣಿಕಾಚಿತಮ್”—
ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಆ ರೀತಿಯಾದ ಆಯಾಸವನ್ನು ಪರಿಹಾರಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲೆಂದು
ಆ ಕೃಷ್ಣ ಪರಮಾತ್ಮನು, 'ತಿರುವಿತ್ತುವಕ್ಕೋಡು'—ಎಂಬ ದಿವ್ಯದೇಶದಲ್ಲಿ ಬಂದು
ಬಿಜಯಮಾಡಿಸಿದ್ದಾನೆ—ಎಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಈ ಹಾಡಿನಲ್ಲಿ ಆಳ್ವಾರರು ವ್ಯಕ್ತ
ಪಡಿಸಿ, ಆ ರೀತಿಯಾದ ಸ್ವಾಮಿಯಲ್ಲಿ ತಾನು ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿದ್ದಾರೆಂದು
ವಿಜ್ಞಾಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.

ಎಲೈ ಪ್ರಭುವೇ ! ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಹೋಗುವ ಒಂದು ಹಡಗು ಅಥವಾ ದೋಣಿಯಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿರುವ ಕಂಬದ ಮೇಲೆ ಹತ್ತಿದ ಒಂದು ಪಕ್ಷಿಯು, ಹಡಗು ಅಥವಾ ದೋಣಿಯು ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಾಗ, ಅದಕ್ಕೆ ಬೇರೆ ಕಡೆ ಹೋಗಬೇಕೆಂದು ಮೇಲಕ್ಕೆ ಹಾರುತ್ತದೆ. ನಾಲ್ಕು ದಿಕ್ಕುಗಳನ್ನೂ ಸಂಚರಿಸಿ ನೋಡಿದರೂ ಅದಕ್ಕೆ ಬೇರೆಯೂ ದಡಕಾಣದೆ, ಅದು ಮತ್ತೆ ತಾನಿದ್ದ ಹಡಗು ಅಥವಾ ದೋಣಿಯ ಮರದಲ್ಲಿಯೇ ಬಂದು ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಅಂತೆಯೇ ನಾನೂ ಈ ಸಂಸಾರ ಸಾಗರವನ್ನು ದಾಟಲು ದೋಣಿಯಂತೆ ಬಂದಿರುವ ನಿನ್ನ ಭೋಗ್ಯವಾದ ತಿರುವಡಿಯನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿದ ಬಳಿಕ, ಬೇರೆ ಯಾರನ್ನು ತಾನೇ ಹೋಗಿ ಆಶ್ರಯಿಸಿ ಉಜ್ಜೀವಿಸುತ್ತೇನೆ ? ಅಂದರೆ ನಾವು ಸಂಸಾರ ಸಾಗರವನ್ನು ದಾಟಲು ಇರುವ ದೋಣಿಯಂತೆ ಪರಮಾತ್ಮನಿದ್ದಾನೆ, ಹಕ್ಕಿಗೆ ದೋಣಿಯಲ್ಲಿರುವ ಮರದ ಕಂಬದಂತೆ, ನಮಗೆ ಭಗವಂತನ ಅಡಿಪಾದವೆಗಳು ಇವೆ. ಇದನ್ನಾಶ್ರಯಿಸಿಯೇ ನಾವು ಮತ್ತೊಂದು ದಡವಾದ ಶ್ರೀವೈಕುಂಠವನ್ನು ಸೇರಬಹುದು. ಇದೇ ವಿಷಯವನ್ನೇ ಇವರು ತಮ್ಮ ಮುಕುಂದಮಾಲಾ ಸ್ತೋತ್ರದಲ್ಲಿಯೆ—“ಭವಜಲದಿಗತಾನಾಂ ದ್ವಂದ್ವವಾತಾಹತಾನಾಂ ಸುತದುಹಿತೈಕೈಶ್ಚಾಣುಬಾಲಾರ್ದಿತಾನಾಂ ಭವತಿ ಶರಣಮೇಕೋ ವಿಷ್ಣುಃ ಪ್ರೋತೋ ನರಾಣಾಂ ||”—ಎಂಬ ಶ್ಲೋಕದಲ್ಲಿಯೂ ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ||೫||

ಶೆನ್ನಳಲೇ ವನ್ನಳಲೈ ಚೆಯ್ವಿಡಿಲುಮ್, ಶೆಂಗಮಲಮ್
ಅನ್ನರಂ ಶೇರ್ ವೆಂಕದಿರೋರ್ಕ್ಕಲ್ಲಾ ಲಲರಾವಾಲ್
ವೆನ್ನಯರ್ ವೀಟ್ಟಾವಿಡಿಲುಂ ವಿತ್ತುವಕ್ಕೋಟ್ಟಿಮ್ಮಾ ! ಉನ್
ಅನ್ನಮಿಲ್ ಶೀರ್ಕ್ಕಲ್ಲಾ ಅಹಂಕುರೈಯಮಾಟ್ಟೇನೇ ||೬||

ಶೆನ್ಮ್ = ಕೆಂಪಾದ ಜ್ವಾಲೆಯಿಂದ ಕೂಡಿರುವ, ತಳಲ್ = ಅಗ್ನಿಯಾದರೋ, ವನ್ನ = ಹತ್ತಿರ ಬಂದು, ಅಳಲೈಚೈಯ್ ದಿಡಿನುಮ್ = ಔಷ್ಣ್ಯವನ್ನಂಟುಮಾಡಿದರೂ, ಶೆನ್ಮ್ ಕಮಲಮ್ = ಸುಂದರವಾದ ಕಮಲಪುಷ್ಪವಾದರೋ ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ವರ್ತಿಸುವ, ವೆಂಕದಿರೋರ್ಕ್ಕಲ್ಲಾ = ಸೂರ್ಯನ ಔಷ್ಣ್ಯಕ್ಕಲ್ಲದೆ, ಅಲರಾ = (ಅಗ್ನಿಯ ಔಷ್ಣ್ಯಕ್ಕೆ) ಅರಳುವುದಿಲ್ಲ. ವಿತ್ತುವಕ್ಕೋಟ್ಟಿಮ್ಮಾ = ಎಲೈ ! ವಿತ್ತುವಕ್ಕೋಡು ದಿವ್ಯದೇಶದಲ್ಲಿ ಬಿಜಯಮಾಡಿರುವ ನಿನ್ನ ಸ್ವಾಮಿಯೇ ! ವೆನ್ಮ್ = ಕ್ರೂರವಾದ, ತುಯರ್ = ನನ್ನ ದುಃಖವನ್ನು, ವೀಟ್ಟಾವಿಡಿಲುಮ್ = ನೀನು ಹೋಗಲಾಡಿಸದಿದ್ದರೂ, ಉನ್ = ನಿನ್ನ, ಅನ್ನಮಿಲ್ = ಅಳಿವಿಲ್ಲದ, ಶೀರ್ಕ್ಕಲ್ಲಾ = ಕಲ್ಯಾಣಗುಣಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬೇರಾವುದಕ್ಕೂ, ಅಕಮ್ = ಕುಳ್ಳಿಯಮಾಟ್ಟೇನ್ = ಇತರರ ಗುಣಾನುಭವಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಸಂತೋಷವನ್ನು ಪಡೆಯಲಾರೆ. ||೬||

ತೀರ್ಥದಲ್ಲಿರುವ ಕಮಲವು ಅರಳಲು ಔಷ್ಣ್ಯವನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುತ್ತದೆಯಾದರೂ, ಸೂರ್ಯನ ಕಿರಣದ ಔಷ್ಣ್ಯವನ್ನುಳಿದು, ಎಷ್ಟೇ ಅಗ್ನಿಯ ಔಷ್ಣ್ಯವನ್ನುಂಟು ಮಾಡಿದರೂ ಅದು ಅರಳುವುದಿಲ್ಲ. ಅದೇ ಸೂರ್ಯೋದಯವಾಗಿ ಸೂರ್ಯನ ಕಿರಣವು ಅದರ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದೊಡನೆ ಅರಳಿ ಆನಂದದಿಂದ ನಿಲ್ಲುತ್ತದೆ. [ಇದೇ ವಿಷಯವನ್ನು ಮಹಾಕವಿ ಕಾಳಿದಾಸನೂ—“ವೃತ್ತಿಷಜತಿ ಪದಾರ್ಥಾನ್ ಅನ್ತರಃ ಕೋಽಪಿ-ಹೇತುಃ | ನಖಲು ಬಹಿರಪಾರ್ಥಿನ್ ಪ್ರೀತಯಃ ಸಂಶ್ರಯಂತೇ | ಏಕಪತಿಹಿ ಪತಂಗಸ್ಯೋದಯೇ ಪುಂಡರಿಕಪ್ಪಾ...” ಎಂಬ ಶ್ಲೋಕದಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಿದ್ದಾನೆ.] ಅಂತೆಯೇ ಎಲೈ ! ವಿಶ್ವವಕ್ರೋಟ್ಟಮಾತ್ರಾ ನೀನು ಶ್ರೀವೈಕುಂಠವನ್ನೂ, ಕ್ಷೀರಾಬ್ಧಿಯನ್ನೂ ಬಿಟ್ಟು ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ನೆಲೆಸಿರುವುದೇ ನಮ್ಮಂತಹವರ ದುಃಖವನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಿ ರಕ್ಷಿಸುವುದಕ್ಕೆ. ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಪ್ರೀತ್ಯತಿಶಯ ರೂಪವನ್ನು ಮಾಡುವುದು ನಮ್ಮ ಸ್ವರೂಪ ಪ್ರಾಪ್ತವಾದುದು. ಇದಕ್ಕೂ ನೀನು ನಮ್ಮ ಆರ್ಥ ಅಥವಾ ದುಃಖವನ್ನು ಕಳೆಯುವುದಕ್ಕೂ ಯಾವ ವಿಧವಾದ ನಿಬಂಧನವಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ‘ಸಂಕಟ ಬಂದರೆ ವೆಂಕಟರಮಣ’—ಎಂದು ಹೇಳಿದಂತೆ ಆಶ್ರಯಿಸುವವನಲ್ಲ. ಸ್ವರೂಪ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಿ ನಿನ್ನಲ್ಲಿನ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ, ಅವ್ಯಾಜ ರಮಣೀಯವಾದ ದಂಪತಿಯರಲ್ಲಿ ಪ್ರಿಯೆಯು ಪ್ರಿಯನನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುವಂತೆ, ನಾನು ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಯಿಂದಿದ್ದೇನೆ. ಪ್ರಿಯನಾದವನು ತನ್ನ ಪ್ರೇಯಸಿಯು ಕೇಳದಿದ್ದರೂ, ತಾನಾಗಿಯೇ ಅವಳಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಅವಳ ದುಃಖವನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಿ ಇಷ್ಟಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸಿ ಸಂತೋಷ ಪಡಿಸುವಂತೆ, ನನ್ನ ದುಃಖವನ್ನು ದೂರಮಾಡಬೇಕಾದುದು ನಿನ್ನ ಕರ್ತವ್ಯ. ತನ್ನ ಪತಿಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಾದ ಪ್ರೇಮದಿಂದ ಕೂಡಿದ ಪತಿವ್ರತೆಯಾದ ಪ್ರೇಯಸಿಯು, ಒಂದು ವೇಳೆ ತನ್ನ ಪತಿಯು ತನ್ನನ್ನು ಏನೆಂದೇ ವಿಚಾರಿಸದೆ, ತನ್ನ ದುಃಖವನ್ನು ದೂರಮಾಡದಿದ್ದರೆ, ಅವನ ಮೇಲಿರುವ ಪ್ರೇಮದಿಂದ, ಅವನನ್ನು ತಪ್ಪಾಗಿ ತಿಳಿಯದೇ, ತಾನೇ ಹಿಂದೆಂದೋ ಮಾಡಿರುವ ಫಲವೆಂದು ಭಾವಿಸಿ, ಪಾಪ ಕರ್ಮಫಲವು ಅಳಿದುಹೋದ ಬಳಿಕ ತನ್ನ ಪತಿಯು ತನ್ನನ್ನು ಖಂಡಿತವಾಗಿಯೂ ಪ್ರೇಮದಿಂದ ಕಾಣುತ್ತಾನೆ—ಎಂದು ಸಮಾಧಾನ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೆಯೇ ವಿನಹ ಬೇರೊಬ್ಬ ಪುರುಷನನ್ನು ಮನಸಾರೆಯೂ ಸ್ಮರಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಅಂತೆಯೇ ಶರಣಾಗತನಾಗಿ ನಿನ್ನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಪಾತಿವ್ರತ್ಯ ಧರ್ಮದಿಂದ ಕೂಡಿದ ನಾನು, ನೀನು ಒಂದು ವೇಳೆ ನನ್ನ ದುಃಖವನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸದೆ ಕರ್ತವ್ಯಚ್ಯುತಿಯನ್ನು ಮಾಡಿದರೂ, ಅದು ನಿನ್ನ ತಪ್ಪೆಂದು ಭಾವಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ನನ್ನದೇ ಪ್ರಾರಬ್ಧ ಕರ್ಮಗಳ ಫಲವೆಂದು ಸಮಾಧಾನಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆಯೇ ವಿನಹ, ನಿನ್ನನ್ನು ತಪ್ಪಾಗಿ ತಿಳಿದು ಅನ್ಯ-ದೇವತಾ ಭಜನಾದಿಗಳನ್ನು ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ನಿನ್ನ ಗುಣಾನುಭವದಿಂದ ನನಗೆ ಯಾವ ತರಹದ ಸಂತೋಷವು ಏರ್ಪಡುತ್ತದೋ ಅದು ಬೇರಾವುದರಿಂದಲೂ ಲಭಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

—ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ ಆಳ್ವಾರರು ಈ ಹಾಡಿನಲ್ಲಿ ಶರಣಾಗತನು ಪ್ರಪತ್ಯುತ್ತರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹೇಗಿರಬೇಕೆಂದು ನಮಗೆ ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ||೬||

ಎತ್ತನೈಯುಂ ವಾನ್ ಮರನ್ನ ಕಾಲತ್ತುಂ, ಪೈಂಗೂಳಿಗಳ್
ಮೈತ್ತೈಳುನ್ದ ಮಾಮುಗಿಲೇ ಪಾರ್ತಿರುಕ್ಕುಂ ಮುಟ್ಟೈವೈಪೋಲ್
ಮೆಯರ್ತ್ತುಯೆರ್ ವೀಟ್ವಾ ವಿಡಿಲುಂ ವಿತ್ತುವಕ್ಕೋಟ್ಟಿಮ್ಮಾ ! ಎನ್
ಶಿತ್ತಮಿಕವುನ್ಬಾಲೇ ವೈಪ್ಪನಡಿಯೇನೇ ||೭||

ಪೈ=ಪಶುಮೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದ, ಕೂಳಿಗಳ್=ಅನ್ನವನ್ನು ಕೊಡುವ ಪಯಿರುಗಳಾದರೋ, ವಾನ್=ಮೇಘವು, ಎತ್ತನೈಮರನ್ನ ಕಾಲತ್ತುಂ=ಮಳೆ ಸುರಿಸದೆ ದುರ್ಭಿಕ್ಷವು ತಲೆದೋರುವ ಕಾಲವು ಬಂದರೂ, ಮೈತ್ತು=ಕಾಡಿಗೆಯಂತೆ ಕಪ್ಪುಬಣ್ಣ ದಿಂದ ಕೂಡಿದ ದೇಹದಿಂದ ಕೂಡಿ, ಎಳುನ್ದ=ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಮೇಲೆದ್ದ, ಮಾಮುಗಿಲೇ=ದೊಡ್ಡ ಮೇಘಗಳನ್ನೇ, ಪಾರ್ತಿರುಕ್ಕುಮ್=ಎದಿರುನೋಡುತ್ತಿರುತ್ತವೆ. ಅವೈಪೋಲ್=ಆ ಪೈರುಗಳಂತೆಯೇ, ಮೈಯರ್ತ್ತುಯೆರ್=ಪ್ರಾರ್ಥ ಕರ್ಮದ ಫಲವಾಗಿ ಬಂದಿರುವ ಈ ದೇಹದ ಸಂಬಂಧದಿಂದಂಟಾಗಿರುವ ದುಃಖವನ್ನು, ವೀಟ್ವಾ ವಿಡಿಲುಂ=ನೀನು ಹೋಗಲಾಡಿಸದಿದ್ದರೂ, ವಿತ್ತುವಕ್ಕೋಟ್ಟಿಮ್ಮಾ=ಎಲೈ ! ವಿತ್ತುವಕ್ಕೋಡಿನಲ್ಲಿ ಬಿಜಯಮಾಡಿಸಿರುವ ನನ್ನ ಸ್ವಾಮಿಯೇ, ಅಡಿಯೇನ್=ದಾಸಭೂತನಾದ ನಾನು, ಎನ್ ಶಿತ್ತಮ್=ನನ್ನ ಮನಸ್ಸನ್ನು, ಉನ್ಬಾಲ್=ನಿನ್ನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿಯೇ, ಮಿಕವೈಪ್ಪೇನ್=ಪ್ರಾಪ್ತವನ್ನು ಹೊಂದುವಂತೆ, ಸ್ಥಿರವಾಗಿ ನಿಲ್ಲುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ||೭||

‘ಪಶುಮೈಯಿಂದ ಕೂಡಿದ ಪಯಿರುಗಳು, ಮೇಘಗಳು ಒಂದು ವೇಳೆ ಮರೆತು ವರ್ಷಿಸದೆ, ದುರ್ಭಿಕ್ಷವು ತಲೆದೋರುವ ಕಾಲವು ಪ್ರಾಪ್ತವಾದರೂ, ಕಾಡಿಗೆಯಂತೆ ಕಪ್ಪಾಗಿರುವ ಮೇಘವು ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಬಂದು ತೃಪ್ತಿಯಾಗಿ ಮಳೆಸುರಿಸಿ, ದುರ್ಭಿಕ್ಷವನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸುತ್ತದೆ—ಎಂಬ ಭಾವನೆಯಿಂದ, ಆ ಮೇಘವನ್ನೇ ಎದಿರುನೋಡುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಅಂತೆಯೇ, ಎಲೈ ವಿತ್ತುವಕ್ಕೋಟ್ಟಿಮ್ಮಾ ! ನೀನಿಲ್ಲಿ ಬಿಜಯಮಾಡಿಸಿರುವುದೇ ನಮ್ಮ ದುಃಖವನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಲು. ಆದರೆ ಪ್ರಾರ್ಥ ಕರ್ಮದ ಫಲವಾಗಿ ನನಗೆ ಬಂದಿರುವ ಈ ದೇಹದ ಸಂಬಂಧದಿಂದಂಟಾಗಿರುವ ದುಃಖವನ್ನು ನೀನು ಹೋಗಲಾಡಿಸದಿದ್ದರೂ, ನನ್ನ ಪ್ರಾರ್ಥ ಕರ್ಮದ ಫಲವಾಗಿ ನಾನು ಈ ದುಃಖವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಆ ಕರ್ಮವು ಸವೆದರೆ, ನಿನ್ನ ಅನುಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರನಾಗಿ, ನಿನ್ನೊಡನೆ ಕೊಡುವ ಕಾಲವು ಬರುತ್ತದೆ—ಎಂದು ನಿನ್ನನ್ನೇ ಎದಿರು ನೋಡುತ್ತಾ ದಾಸಭೂತನಾದ ನಾನು ನನ್ನ ಮನಸ್ಸನ್ನು ನಿನ್ನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿಯೇ ಪ್ರವಣವಾಗಿ ಸ್ಥಿರವಾಗಿ ನಿಲ್ಲುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ’—ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ||೭||

ತೊಕ್ಕಲಂಗಿ ಆರೆಲ್ಲಾಂ ಪರಂದೋಡಿ ತೊಡುಕಡಲೇ
 ಪುಕ್ಕನಿಪ್ಪುರಂ ನಿರ್ಕನಾಟ್ಟಾದ ಮಟ್ಟವೈಪೋಲ್
 ಮಿಕ್ಕಲಂಗು ಮುಗಿಲ್ ನಿರತ್ತಾಯ್ ! ವಿತ್ತುವಕ್ಕೋಟ್ಟಿನ್ನಾ !
 ಉನ್ ಪುಕ್ಕಲಂಗು ಶೀರಲ್ಲಾಲ್ ಪುಕ್ಕಲನ್ ಕಾಣ್ ಪುಣ್ಣಿಯನೇ ! ||೮||

ಆರೆಲ್ಲಾಂ = ನದಿಗಳೆಲ್ಲವೂ, ತೊಕ್ಕು = ಪ್ರವಹಿಸಿ, ಇಲಂಗಿ = ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಾ, ಪರಂದು = ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ವ್ಯಾಪಿಸಿ, ಓಡಿ = ಓಡಿಹೋಗಿ, ತೊಡು = ಆಳವಾದ, ಕಡಲ್ = ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ, ಪುಕ್ಕನಿ = ಪ್ರವೇಶಿಸಿರದೆ, ಪುರಂ = ಬೇರೊಂದು ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ, ನಿರ್ದನಾಟ್ಟಾದು = ತಂಗಿ ನಿಲ್ಲುವುದಿಲ್ಲ. ಅನ್ನೈಪೋಲ್ = ಆ ನದಿಗಳಂತೆಯೇ, ಮಿಕ್ಕಲಂಗು = ಅಧಿಕವಾಗಿ ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಾ ನಿಂತಿರುವ, ಮುಗಿಲ್ = ಮೇಳಗಳಂತೆ, ನಿರತ್ತಾಯ್ = ದೇಹವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ, ಪುಣ್ಣಿಯನ್ = ಪುಣ್ಯ ಅಥವಾ ಧರ್ಮವೇ ಮೂರ್ತಿವೆತ್ತಂತಿರುವ, ವಿತ್ತುವಕ್ಕೋಟ್ಟಿನ್ನಾ = ವಿತ್ತುವಕ್ಕೋಡಿನಲ್ಲಿ ಬಿಜಯಮಾಡಿಸಿರುವ ನನ್ನ ಸ್ವಾಮಿಯೇ ! ಪುಕ್ಕಲಂಗು = ನನ್ನ ಗುಣಾನುಭವ ಸಾಗರದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿ ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾ ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾ ಇದ್ದರೆ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಪ್ರಕಾಶಿಸುವ, ಉನ್ ಶೀರಲ್ಲಾಲ್ = ನನ್ನ ಕಲ್ಯಾಣಗುಣಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಪುಕ್ಕಲನ್ ಕಾಣ್ = ಬೇರೊಂದು ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶಿಸುವವನಲ್ಲ. ||೮||

‘ನದೀನಾಂ ಸಾಗರೋಗತಿಃ’—ಎಂದು ಹೇಳುವಂತೆ, ನದಿಗಳೆಲ್ಲವೂ ಪ್ರವಹಿಸುತ್ತಾ, ಒಳ್ಳೆಯ ಪ್ರಕಾಶದಿಂದ ಎಲ್ಲೆಡೆಯೂ ವ್ಯಾಪಿಸಿ, ಓಡಿಹೋಗಿ ‘ನದೀನಾಂ ಪತಿಃ’—‘ನದಿಗಳ ಒಡೆಯ’—ಎಂದು ಹೇಳುವ ಆಳವಾದ ಸಮುದ್ರವನ್ನು ಹೋಗಿ ಸೇರುತ್ತವೆ. ಬೇರೊಂದೆಡೆಯಲ್ಲಿ ತಂಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆಳವಾದ ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಾದರೂ ಎಷ್ಟು ಅಳಕ್ಕೆ ಹೋದರೆ ಅಷ್ಟೂ, ಸ್ವತಃ ಪ್ರಕಾಶಿಸುವ ದಿವ್ಯವಾದ ರತ್ನಗಳೆಲ್ಲವೂ ಲಭಿಸುತ್ತದೆ. ಅಂತೆಯೇ ನಾನೂ, ಅತಿಯಾದ ಪ್ರಕಾಶದಿಂದ ಕೂಡಿ, ನೀರುಂಡ ಮೇಳದಂತಿರುವ ದೇಹಕಾಂತಿಯುಳ್ಳ, ‘ಕೃಷ್ಣಂ ಧರ್ಮ ಸ್ನಾತನಂ’—‘ಧರ್ಮ ಮೂರ್ತಿ ರಿವಾಪಕಃ’—ಎಂದು ಹೇಳುವಂತೆ ಧರ್ಮವೇ ಮೂರ್ತಿವೆತ್ತಂತಿರುವ ಎಲೈ ವಿತ್ತುವಕ್ಕೋಟ್ಟಿನ್ನಾ, ರತ್ನಾಕರನಂತೆ ಅನಂತಕಲ್ಯಾಣಗುಣ ಸಾಗರನಾಗಿದ್ದು, ಅದರಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿ ಎಷ್ಟೆಷ್ಟು ಅನುಭವಿಸಿದರೂ, ಅಷ್ಟು ಪ್ರಕಾಶಮಯವಾಗಿ ತಿಳಿದು ಬರುವ ನನ್ನ ಕಲ್ಯಾಣಗುಣಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವ ವಿಷಯವೊಂದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬೇರಾವ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರವೇಶಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ||೮||

ನಿನ್ನೆಯೇ ತಾನ್ ವೇಂಡಿ ನೀಳ್ ಶೆಲ್ವಂ ನೇಂಡಾದಾನ್
 ತನ್ನೆಯೇ ತಾನ್ ವೇಂಡುಂ ಶೆಲ್ವನ್ನೋಲ್, ಮಾಯತ್ತಾಲ್

ಮಿನ್ನೈಯೇ ಶೇರ್ ತಿಗಿರಿ ವಿತ್ತುವಕ್ಕೋಟ್ಟಮ್ಮಾ !
 ನಿನ್ನೈಯೇ ತಾನ್ ವೇಂಡಿ ನಿರ್ಪನಡಿಯೇನೇ ||೯||

ನಿನ್ನೈಯೇತಾನ್ = ನಿನ್ನನ್ನೇ, ವೇಂಡಿ = ಆಸೆಪಟ್ಟು, ನೀಳ್ ಶೆಲ್ವಂ =
 ನಿರವಧಿಕವಾದ ಸಂಪತ್ತನ್ನೂ, ವೇಂಡಾದಾನ್ = ಆಸೆಪಡದಿರುವ (ನನ್ನ ಬಳಿಗೆ)
 ತಾನ್ = ತಾನು, ತನ್ನೈಯೇ = ತಾನಾಗಿಯೇ, ವೇಂಡುಂ = ಬರಬೇಕಾಗಿ
 ಆಸೆಪಟ್ಟು ಬರುವ, ಶೆಲ್ವಂಪೋಲ್ = ಐಶ್ವರ್ಯದಂತೆ, ಮಿನ್ = ಮಿಂಚಿನಂತೆ
 ಪ್ರಕಾಶಮಾನವಾಗಿರುವ, ತಿಕ್ಕಿರಿ = ಚಕ್ರಾಯುಧವನ್ನು, ಶೇರಿ = ಎಡಬಿಡದೆ
 ಧರಿಸಿರುವ, ವಿತ್ತುವಕ್ಕೋಟ್ಟಮ್ಮಾ = ವಿತ್ತುವಕ್ಕೋಡಿನಲ್ಲಿ ಬಿಜಯಮಾಡಿಸಿರುವ
 ಎಲೈ ! ನನ್ನ ಸ್ವಾಮಿಯೇ ! ಮಾಯೆತ್ತಾಲ್ = ನಿನ್ನ ಮಾಯೆಯಿಂದ ನನ್ನನ್ನು
 ನೀನು ಅನುಗ್ರಹಿಸದೆ ಉಪೇಕ್ಷಿಸಿದರೂ, ನಿನ್ನೈಯೇತಾನ್ = ನಿನ್ನನೇ ಸೇರ-
 ಬೇಕೆಂದು ಅಡಿಯೇ = ದಾಸಭೂತನಾದ ನಾನು, ವೇಂಡಿನಿರ್ಪನ್ = ಆಸೆಪಟ್ಟು
 ನಿಂತಿರುವೆನು ||೯||

“ಆಯುರಾರೋಗ್ಯಮೈಶ್ವರ್ಯಂ ಭೋಗಾಂಕ್ಷೈವಾನುಷಂಗಿಕಾನ್, ದದಾತಿ
 ಧ್ಯಾಯಿನಾಂ ಪುಂಸಃ ಅಪವರ್ಗಪ್ರದೋ ಹರಿಃ |” — ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸಿ
 ಕೊಡುವ ಪರಮಾತ್ಮನು, ನಾವು ಕೇಳದಿದ್ದರೂ, ನಮ್ಮ ದೇಹಾವಸಾನದವರೆವಿಗೂ,
 ಲೀಲಾವಿಭೂತಿಯಲ್ಲಿ ಶಾಂತಿಯುತವಾಗಿ ಅವನ ಮತ್ತು ಅವನ ಭಕ್ತರ ಕೈಂಕರ್ಯ
 ವನ್ನೆಸಗಲು ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿರುವ ಆಯುಸ್ಸು, ಆರೋಗ್ಯ, ಐಶ್ವರ್ಯ ಮತ್ತು
 ಅನುಷಂಗಿಕ ಭೋಗಗಳನ್ನೂ ಪ್ರಪನ್ನನಿಗೆ ಅನುಗ್ರಹಿಸಿಕೊಡುತ್ತಾನೆ—ಎಂಬ
 ವಿಷಯವನ್ನು ಈ ಹಾಡಿನಲ್ಲಿ ಆಳ್ವಾರರು ಸಮರ್ಥಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಪರಮಪುರುಷಾರ್ಥ
 ಭೂತನಾದ ನೀನೇ ನನಗೆ ಬೇಕೆಂದು ಆಸೆಪಟ್ಟು ನಿರವಧಿಕವಾದ ಐಶ್ವರ್ಯವನ್ನೂ
 ನನಗೆ ಬೇಡವೆಂದೇ ಕಡೆಗಣಿಸಿದೆ. ಆದರೆ ಆ ಐಶ್ವರ್ಯವಾದರೋ, ನನ್ನಲ್ಲಿಯೇ
 ಬಂದು ನೆಲಸಿ ಭಗವದ್ಭಾಗವತರ ಕೈಂಕರ್ಯದಲ್ಲಿ ವಿನಿಯೋಗವಾಗಬೇಕೆಂದು
 ತಾನಾಗಿಯೇ ಆಸೆಪಟ್ಟು ನನ್ನಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಸೇರಿವೆ. ಅಂತೆಯೇ ಪ್ರಭುವೇ !
 ವಿತ್ತುವಕ್ಕೋಟ್ಟಮ್ಮಾ ! ನೀನು — “ದೈವೀಹೈಷಾಗುಣಮಯಾ | ಮಮ ಮಾಯಾ
 ದುರತ್ಯಯಾ” — ಎಂದು ಹೇಳಿದಂತೆ, ನಿನ್ನ ಮಾಯೆಯಿಂದ ನನ್ನನ್ನು ಬಂಧಿಸಿ,
 ನನಗೆ ನೀನು ಕಾಣದಂತೆ ನನ್ನಲ್ಲಿಗೆ ಬಾರದೆ, ನಾನು ಬೇಡವೆಂದು ನೀನಿದ್ದರೂ,
 ನಾನಾಗಿ ನಿನ್ನಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ನಿನ್ನ ಸೇವೆಯನ್ನೇ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಆಸೆಯಿಂದ ಕೂಡಿ
 ರುವ ನಾನು ನನ್ನಲ್ಲಿಗೆ ತಾನಾಗಿ ಬಂದ ಚಕ್ರವರ್ತಿತ್ವದಿಂದ ಕೂಡಿದ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ
 ಶ್ರೀಯಂತೆ, ನಿನ್ನೊಡನೆ ಸೇರುವ ಕಾಲ ಎಂದು ಬರುತ್ತದೆಯೇ—ಎಂದು ಎದುರು
 ನೋಡುತ್ತಾ ನಿಂತಿದ್ದೇನೆ” — ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ||೯||

ವಿತ್ತುವಕ್ಕೋಟ್ಟಮ್ಮಾ ನೀ ವೇಂಡಾಂಪೇಯಾಯಿಡಿನುಮ್
 ಮಟ್ಟಾರುಂ ಪಟ್ಟಿಲೇನೆನ್ನು ಅವನೈತ್ತಾಳ್ ನಯನ್
 ಕೊಟ್ಟಿವೇಲ್ ತಾನೈ ಕುಲಶೇಖರ್ ಶೋನ್
 ನಲೞ್ ತಮಿಳ್ ಪತ್ತುಮ್ ವಲ್ಲಾರ್ ನಣ್ಣಾರ್ ನರಕಮೇ ||೧೦||

ವಿತ್ತುವಕ್ಕೋಟ್ಟಮ್ಮಾ = ತಿರುವಿತ್ತುವಕ್ಕೋಡಿನಲ್ಲಿ ಬಿಜಯಮಾಡಿಸಿರುವ
 ಸರ್ವೇಶ್ವರನೇ ! ನೀ = ನೀನು, ವೇಂಡಾಂಪೇಯಾಯಿಡಿನುಂ = ನನ್ನನ್ನು
 ಜೇಡವೆಂದು ಉಪೇಕ್ಷಿಸಿದರೂ, ಮಟ್ಟಾರುಂ = ಬೇರಾರನ್ನೂ, ಪಟ್ಟಿಲೇನೆನ್ನು =
 ರಕ್ಷಕನನ್ನಾಗಿ ಆಶ್ರಯಿಸುವುದಿಲ್ಲ—ಎಂದು, ಅವನ್ = ಆ ಪರಮಾತ್ಮನ, ತಾಳ್ =
 ತಿರುವಡಿಗಳನ್ನೇ, ನಯನ್ = ಆಸೆಪಟ್ಟವರಾಗಿ, ಕೊಟ್ಟಿಮ್ = ಜಯಪ್ರದವಾದ,
 ವೇಲ್ = ವೇಲಾಯುಧವನ್ನೂ, ತಾನೈ = ಸೇನೆಯನ್ನೂ ಹೊಂದಿರುವ,
 ಕುಲಶೇಖರ್ = ಕುಲಶೇಖರಾಳ್ವಾರವರು, ಶೋನ್ = ಹೇಳಿರುವ, ನಲೞ್ =
 ಒಳ್ಳೆಯ ಅರ್ಥಗಾಂಭೀರ್ಯವುಳ್ಳ, ತಮಿಳ್ = ತಮಿಳಿನ, ಪತ್ತುಮ್ = ಈ
 ಹತ್ತು ಪದ್ಯಗಳನ್ನೂ, ವಲ್ಲಾರ್ = ಅಭ್ಯಾಸಮಾಡುವವರೂ, ನರಕಮ್ =
 ನರಕವನ್ನು, ನಣ್ಣಾರ್ = ಪ್ರವೇಶಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ||೧೦||

ಎಲೈ ! ಸರ್ವೇಶ್ವರನಾದ ತಿರುವಿತ್ತುವಕ್ಕೋಡಿನಲ್ಲಿ ಅರ್ಚಾಮೂರ್ತಿಸ್ವರೂಪ
 ದಲ್ಲಿ ಬಿಜಯಮಾಡಿಸಿರುವ ನನ್ನ ಸ್ವಾಮಿಯೇ ! “ಪರದುಃಖ ನಿರಾಚಿಕೀರ್ಷಾ”
 ದುಃಖದಲ್ಲಿರುವವನನ್ನು, ಆ ದುಃಖದಿಂದ ಪಾರುಮಾಡುವಿಕೆಯೇ ‘ದಯಾಗುಣ’.
 —ನೀನು ಶ್ರೀವೈಕುಂಠದಲ್ಲಿದ್ದರೆ, ಅಲ್ಲಾರೊಬ್ಬರೂ ದುಃಖದಿಂದ ಕೂಡಿದವರೇ
 ಇಲ್ಲದಿರುವುದರಿಂದ ನಿನ್ನ ಈ ದಯಾಗುಣವು ಪ್ರಕಾಶಕ್ಕೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು,
 ದುಃಖಭೂಯಿಷ್ಠನಾದ ಸಂಸಾರದಿಂದ ಕೂಡಿದ ನಮ್ಮಂತಹ ಜೀತನರ
 ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ನೀನು ಅರ್ಚಾಮೂರ್ತಿ ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿ ಅವತರಿಸಿದ್ದೀಯೇ. ಈ ನಿನ್ನ
 ದಯಾಗುಣಕ್ಕೆ ನನಗಿಂತಲೂ ಮಿಗಿಲಾದ ಪಾತ್ರ ನಿನಗೆ ಲಭಿಸದು. ನಾನು
 ನಿನ್ನಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ನಿನ್ನನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿದುದರಿಂದ, ನಿನ್ನಿಂದಲೂ, ನಿನ್ನ ದಯೆಗೆ
 ಅನುತ್ತಮವಾದ ಪಾತ್ರವೊಂದನ್ನು ಪಡೆದಂತಾಯಿತು. “ತ್ವಯಾಪಿ ಲಬ್ಧಂ
 ಭಗವನ್ನಿದಾನೀಂ ಅನುತ್ತಮಂ ಪಾತ್ರಮಿದಂ ದಯಾಯಾಃ” ಅದುದರಿಂದ
 ಅಲಭ್ಯವಾದ ವಸ್ತುವೊಂದು ಸಿಕ್ಕಿರುವಂತೆ, ನೀನು ನನ್ನನ್ನು ಖಂಡಿತ-
 ವಾಗಿಯೂ ಉಪೇಕ್ಷಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಒಂದು ವೇಳೆ ನೀನು ಉಪೇಕ್ಷಿಸಿದರೂ, ನಿನ್ನ
 ದಾಸಭೂತನಾದ ನಾನು ಸರ್ವಥಾ ಅನನ್ಯಗತಿಕನಾಗಿ ನಿನ್ನ ದಯೆಯನ್ನೇ ಎದಿರು
 ನೋಡುತ್ತಾ ನಿಂತಿರುತ್ತೇನೆ—ಎಂದು ‘ಅನನ್ಯಾರ್ಹಶೇಷತ್ವ’—ಎಂಬ ಗುಣವನ್ನು
 ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ಪ್ರಕಾಶಪಡಿಸಿ, ಆ ಪರಮಾತ್ಮನ ದಿವ್ಯ ತಿರುವಡಿಗಳನ್ನೇ ಆಸೆಪಟ್ಟು
 ನಿಂತಿರುವ, ಜಯಶೀಲನಾದ ವೇಲಾಯುಧವನ್ನೂ ಸೇನೆಯನ್ನೂ ಹೊಂದಿರುವ

ಕುಲಶೇಖರ ಪೆರುಮಾಳ್‌ರವರು ಹೇಳಿರುವ ಈ ದಶಕದ ಒಳ್ಳೆಯ ಅರ್ಥಗಾಂಭೀರ್ಯವುಳ್ಳ ಹತ್ತು ಹಾಡುಗಳನ್ನೂ ಅಭ್ಯಾಸಮಾಡುವವರು ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣದಲ್ಲಿ ಸೀತಾದೇವಿಯು ಶ್ರೀರಾಮಜಂದ್ರನನ್ನು ಕುರಿತು —“ಯಸ್ತ್ವಯಾ ಪಹ ಸ ಸ್ವರ್ಗಃ ನಿರಯೋ ಯಸ್ತ್ವಯಾವಿನಾ” —“ನಿನ್ನೊಡನೆ ಕೂಡಿರುವುದೇ ನನಗೆ ಸ್ವರ್ಗ, ನಿನ್ನ ವಿಶ್ಲೇಷಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗುವುದೇ ನರಕ” —ಎಂದು ಹೇಳಿದಂತೆ ಭಗವಂತನ ವಿಶ್ಲೇಷವೆಂಬ ನರಕವನ್ನು ಹೊಂದುವುದಿಲ್ಲ. ಅಂದರೆ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಭಗವದ್ಗುಣಾನುಭವ ಮಾಡುತ್ತಾ ಭಗವಂತನ ಸಂಸರ್ಗದಲ್ಲಿಯೇ ಇರುತ್ತಾರೆ—ಎಂದು ಈ ದಶಕಕ್ಕೆ ಫಲಶ್ರುತಿಯನ್ನು ಹೇಳಿ ಆಳ್ವಾರರು ಐದನೆಯ ದಶಕವನ್ನು ಮುಗಿಸಿದ್ದಾರೆ. ||೧೦||

ಪೆರುಮಾಳ್ ತಿರುಮೊಳಿ — ಆರನೆಯ ದಶಕ

ಹಿಂದಿನ ದಶಕದಲ್ಲಿ ಆಳ್ವಾರರವರು ತಾವು ಪರಮಾತ್ಮನನ್ನುಳಿದು, ಇನ್ನಾವ ಜೀತನರಿಗೂ ದಾಸಭೂತರಾಗಿರಲು ಅರ್ಹರಲ್ಲ—ಎಂಬ ತಮ್ಮ ಅನನ್ಯಾರ್ಹತ್ವವನ್ನು ಅನುಸಂಧಾನಮಾಡಿ; ಈಗ ಭಗವಂತನಿಗೂ—ದಾಸಭೂತರಾದ ಜೀತನರನ್ನು ಪಡೆಯುವುದಿಲ್ಲದೆ, ಬೇರೊಂದು ವಸ್ತುವಿನಲ್ಲಿ ಆಸೆಯಿಲ್ಲದಿರುವುದರಿಂದ, ದಾಸಭೂತರಾದ ಭಕ್ತರನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬೇರಾರಿಗೂ ತನ್ನನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಅರ್ಹತೆಯಿಲ್ಲದಿರುವುದರಿಂದ, ದಾಸಭೂತರಾದ ಭಕ್ತರಿಗೆ ಮಾತ್ರವೇ ತಾನು ಪೂರ್ಣತೆಯಾ ಅನುಗ್ರಹಮಾಡಲು, ತಾನು ಅರ್ಹನೆಂದೂ—ತನ್ನ ಅನನ್ಯಾರ್ಹತ್ವವನ್ನೂ, ಭಗವಂತನು ಹೇಳಿಕೊಂಡಿರುವ ವಿಷಯವನ್ನು ಈ ದಶಕದಲ್ಲಿ ವರ್ಣಿಸುತ್ತಾರೆ. ಕೃಷ್ಣಾ ವತಾರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಭಗವಂತನು ತನ್ನಿಂದಲೇ ವಂಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟು, ವಿರಹವ್ಯಥೆಯಿಂದ, ವಿಪ್ರಲಂಭಶೃಂಗಾರದಿಂದ ತೊಳಲುತ್ತಿರುವ ಗೋಪಿಯರ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ತಾನು ಬಂದು ತನ್ನ ಮುಖವನ್ನು ತೋರಬೇಕೆಂದು ಆಸೆಪಟ್ಟು, ಸಮಯವನ್ನು ಕಾದುನೋಡಿ, ಗೋಪಿಯರು ಕೃಷ್ಣನ ವಿಶ್ಲೇಷದಿಂದಾದ ದುಃಖವನ್ನು ತಾಳಲಾರದೆ, ತಮ್ಮ ಮಾತಿನಿಂದ ಆ ದುಃಖವನ್ನು ಹೊರಗೆಡಹುತ್ತಿರಲು, ಅವನ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು, ಗೋಪಿಯರು—‘ಸುಳ್ಳು ಮಾತನ್ನಾಡುತ್ತಾ ನಮ್ಮನ್ನು ದುಃಖಕ್ಕೆ ಒಳಗುಮಾಡಿದ ಮೋಸಗಾರ ನೀನು, ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ನಮ್ಮ ಹತ್ತಿರ ನೀನು ಬರಬೇಡ’—ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ, ಮನೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶ ಮಾಡಲು ಸಿದ್ಧನಾಗಿದ್ದ ಅವನನ್ನು ತಳ್ಳಿ, ಮನೆಯ ಕದವನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡ ಗೋಪಿಯರನ್ನು ಕುರಿತು, ಕೃಷ್ಣನು—“ನಾನು ನಿಮ್ಮನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬೇರೊಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುವೆನಾ? ನಾನು ಅನನ್ಯಾರ್ಹನಲ್ಲವೇ? (ನಾನೇ ಕುಲಶೇಖರನಾಗಿ ಬಂದಾಗ ನನ್ನ ಭಕ್ತರಿಗೋಸ್ಕರ ಸರ್ಪಭರಿತವಾದ ಕುಂಭದಲ್ಲಿ ಕೈಯಿಟ್ಟವನಲ್ಲವೇ?) ಎಂದು ತನ್ನ ಅನನ್ಯಾರ್ಹ ಶೇಷತ್ವವನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಂಡನು.

ಈ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನೇ ಅಚ್ಚಾರವರು ಈ ಹತ್ತು ಹಾಡುಗಳಲ್ಲಿ ಪರಿಪರಿಯಾಗಿ ವರ್ಣಿಸಿ ಭಗವಂತನ ಅನನ್ಯಾರ್ಹತ್ವವನ್ನು ಸ್ಥಾಪನೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ.

ಏರ್ ಮಲಪೂಂಕುಳಲಾಯರ್ ಮಾದರ್
ಎನ್ನೆ ಪಲರುಳ್ಳ ವಿವ್ವಾರಿರ್ ಉನ್ನನ್
ಮಾರ್ಪ ಕಳುವದರ್ಕ್ಕಾಶೈಯಿನ್ಮೈ
ಅರಿನ್ನ ರಿನ್ನೇ ಉನ್ನನ್ ಪೊಯೈ ಕೇಟ್ಟು
ಕೂರ್ ಮುಳ್ಳೆ ಪೋಲ್ ಪನಿಕೂದಲೆಯರ್ ದಿ
ಕ್ಕೂಶಿನಡುಂಗಿ ಯಮುನೈಯಾಟ್ಟಿಲ್
ವಾರ್ ಮುಣರ್ಕ್ಕು ನಿಪುಲರನಿನ್ನೇನ್
ವಾಸುದೇವಾ ! ಉನ್ ವರವುಪಾರ್ತೇ ||೧||

ವಾಸುದೇವಾ = ವಸುದೇವನ ಪುತ್ರನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನೇ ! ಏರ್ = ಸುಂದರ ವಾದ, ಮಲರ್ = ಹೂವುಗಳಿಂದ ಅಲಂಕೃತರಾದ, ಪೂ = ಸ್ವಭಾವಸಿದ್ಧ ವಾದ ಪರಿಮಳವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ, ಕುಳಲ್ = ಕುಂತಲವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ, ಅಯರ್-ಮಾದರ್ = ಗೋಪಿಸ್ತ್ರೀಯರು, ಎನ್ನೆ ಪಲರುಳ್ಳ = ನನ್ನಂತೆಯೇ ಅನೇಕ ಜನರುಳ್ಳ, ಇವ್ವಾರಿರ್ = ಈ ನಂದಗೋಕುಲದಲ್ಲಿ, ಉನ್ನನ್ = ನಿನ್ನ, ಮಾರ್ಪ = ಎದೆಯನ್ನು, ಕಳುವದರ್ಕ್ಕು = ಅಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಲು, ಅಶೈಯಿನ್ಮೈ = ಆಶೆಯಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ, ಅರಿನ್ನ ರಿನ್ನೇ = ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದೂ ತಿಳಿದು, ಉನ್ನನ್ = ನಿನ್ನ, ಪೊಯೈ = ಸುಳ್ಳಾದ ಮಾತನ್ನು, ಕೇಟ್ಟು = ಕೇಳಿ ನಂಬಿ, ಕೂರ್-ಮುಳ್ಳೆ ಪೋಲ್ = ತೀಕ್ಷ್ಣವಾದ ಮುಳೆಯ ಹನಿಗಳಂತೆ ಸುರಿಯುವ, ಪನಿ = ಮಂಜಿನಿಂದಲೂ, ಕೂದಲೆಯ್ = ಭಳಿಗೆ ಒಳಗಾಗಿಯೂ, ಕೂಶಿ = ಯಾರು ನೋಡುತ್ತಾರೆಯೋ ಎಂಬ ಸಂಕೋಚದಿಂದಲೂ, ನಡುಂಗಿ = ಭಳಿಯಿಂದಲೂ ಭಯದಿಂದಲೂ ನಡುಗುತ್ತಾ, ಯಮುನೈಯಾಟ್ಟಿಲ್ = ಯಮುನಾನದಿಯ ದಡದಲ್ಲಿನ, ವಾರ್ = ದೊಡ್ಡವಾದ, ಮುಣಲ್ ಕುನ್ನಿಲ್ = ಮರಳಿನ ರಾಶಿಯಲ್ಲಿ ಉನ್ = ನಿನ್ನ, ವರವು = ಬರುವಿಕೆಯನ್ನೇ, ಪಾರ್ತು = ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಾ, ಪುಲರನಿನ್ನೇನ್ = ಬೆಳಕು ಹರಿಯುವವರೆವಿಗೂ ಕಾದು ನಿಂತಿದ್ದೆನು. ||೧||

ಒಬ್ಬ ಗೋಪಿಗೆ ಕೃಷ್ಣನು ಯಮುನಾನದಿಯ ದಡದಲ್ಲಿನ ಮರಳಿನ ದಿಣ್ಣೆಯ ಮೇಲೆ, ಯಾವುದೋ ಒಂದು ನಿಯತವಾದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಬೆಳಗಿನ ರೂಪದಲ್ಲಿಯೇ, ಆಕೆಯನ್ನು ಕಾಣುವದಕ್ಕೆ ತಾನು ಬರುವುದಾಗಿ ಮಾತುಕೊಟ್ಟಿದ್ದನು. ಅವನ ಆ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ನಂಬಿಕೆಗೆ ಒಳಗಾದ ಆ ಗೋಪಿಯು, ಅವನು ಹೇಳಿದಂತೆಯೇ ನಿಯತವಾದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ, ನಿಯತವಾದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಹೊತ್ತು ಕಾದರೂ, ಅವನು

ಬರದಿರಲು, ಆಕೆ ತಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ಬಹಳ ದುಃಖದಿಂದ ಬಂದು ಸೇರುತ್ತಾಳೆ. ಆಗ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಆಕೆಯನ್ನು ಕಾಣಲೆಂದು ಆಕೆಯ ಮನೆಗೆ ಬಂದು ಕದವನ್ನು ತಟ್ಟುತ್ತಾನೆ. ಆಗ ಕದವನ್ನು ತೆಗೆದ ಆ ಗೋಪಿಯು ಬಾಗಿಲಲ್ಲೇ ನಿಂತಿರುವ ಆ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಕಂಡು ಪ್ರಣಯಕೋಪದಿಂದ ಈ ಮಾತನ್ನಾಡುತ್ತಾಳೆ.

‘ಎಲೈ ವಾಸುದೇವನೇ ! ಸುಂದರವಾದ ಹೂವುಗಳಿಂದಲಂಕೃತರಾದ, ಸ್ವಭಾವ ಸಿದ್ಧವಾದ ಪರಿಮಳವನ್ನೂ ಹೊಂದಿರುವ, ಅಕರ್ಷಕವಾದ ಕೇಶವಾಶಗಳಿಂದ ಕೂಡಿರುವ, ನನ್ನಂತೆಯೇ ನಿನ್ನ ಎದೆಯನ್ನು ಆಲಂಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಆಸೆಯುಳ್ಳ, ಇನ್ನೂ ಅನೇಕ ಜನ ಗೋಪಿಕಾಸ್ತ್ರೀಯರು ಈ ನಂದಗೋಕುಲದಲ್ಲಿರುವಲ್ಲಿ, ನಿನಗೆ ಇಷ್ಟಕ್ಕಲ್ಲದ ನಾನೂ, ನನ್ನ ಗಾಢಾಲಿಂಗನದ ಆಸೆಯನ್ನೇ ನೀನು ತೋರದಿದ್ದರೂ, ನೀನು ಮೋಸ ಮಾಡುವವನೆಂದು ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದಿದ್ದರೂ, ಬರೀ ಸುಳ್ಳುಗಳಿಂದ ತುಂಬಿರುವ ನಿನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ನಂಬಿ, ತೀಕ್ಷ್ಣವಾದ ಮಳೆಯ ಹನಿಯಂತೆ ಮಂಜು ಸುರಿಯು ತ್ತಿರುವಲ್ಲಿ, ಅದೂ ಬೆಳಗಿನ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಯಮುನಾನದಿಯಲ್ಲಿ ಮರಳಿನ ದಿಣ್ಣೆಯಲ್ಲಿ, ಭಳಿಯಿಂದ ನಡುಗುತ್ತಲೂ ಮತ್ತೆ ನಿನಗೋಸ್ಕರ ಕಾಡು ನಿಂತಿರುವ ನನ್ನನ್ನು ಹಿರಿಯರಾರಾದರೂ ನೋಡಿ—‘ಎಕೆ ಇಲ್ಲಿ ನಿಂತಿದ್ದೀಯೆ ?’—ಎಂದು ಕೇಳಿದರೆ ಏನು ಹೇಳುವುದು ?—ಎಂಬುವ ಶಂಕೆಯಿಂದಲೂ; ಸಂಕೋಚದಿಂದಲೂ, ಬೇರಾರಾದರೂ ನನ್ನನ್ನು ನೋಡಿಯಾರು—ಎಂಬ ಭಯದಿಂದ ನಡುಗುತ್ತಲೂ, ನೀನು ರಾತ್ರಿಯ ಕಾಲವೆಲ್ಲಾ ಯಾರೊಡನಾದರೂ ಸುಖವನ್ನನುಭವಿಸುತ್ತಿದ್ದರೂ ಬೆಳಕು ಹರಿದಾದ ನಂತರ ಬರಬಹುದೆಂದು ಕಗ್ಗತ್ತಲಿನಿಂದ ಕೂಡಿದ ಬೆಳಗಿನ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಹೋದವಳು ಸೂರ್ಯೋದಯವಾಗಿ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬೆಳಕು ಹರಿಯುವವರೆವಿಗೂ ಅಲ್ಲೇ ಕಾದಿದ್ದು, ನೀನು ಬರಲಿಲ್ಲವೆಂದು ದುಃಖದಿಂದ ಮನೆಗೆ ಹಿಂತಿರುಗಿದೆನು’.—ಎಂದು ಹೇಳಿ (ಮುಂದಿನ ಹಾಡುಗಳ ಪ್ರಸಂಗದಿಂದ ತಿಳಿದು ಬರುವಂತೆ) ಅವನನ್ನು ತಲೆ ತಮ್ಮ ಮನೆಯ ಬಾಗಿಲನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡಳು. ||೧||

ಕಿಂಡೈಯೊಣ್ ಕಣ್ ಮಡವಾಳೊರುತ್ತಿ

ಕೀಳ್ಳೈಯಗತ್ತು ತಯಿರ್ ಕಡೈಯ

ಕ್ಕಂಡು, ಒಲೈ ನಾನುಂ ಕಡೈವನೆನು

ಕಳ್ಳವಿಳಯೈ ವಿಳತ್ತುಪ್ಪುಕ್ಕು

ವಂಡಮರ್ ಪೂಂಗುಳಲ್ ತಾಳ್ ನುಲಾವ

ವಾಣ್ ಮುಗಮ್ ವೇರ್ಪಚ್ಚೆನ್ನಾಯ್ ತುಡಿಪ್ಪ

ತಣ್ಡಯಿರ್ ನೀ ಕಡೈನ್ನಿಟ್ಟ ವಣ್ಣಮ್

ದಾನೋದರಾನೆಯೈರಿವನ್ ನಾನೇ ||೨||

ದಾಮೋದರಾ=ಎಲೈ ದಾಮೋದರನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನೇ! ಕೀಳ್ತೆಯು-
 ಕತ್ತು=ನಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿರುವ ಮನೆಯಲ್ಲಿ, ಕಣ್ಣು=ವಿನಾನಂತೆಯೂ
 ಒಳ್ಳೆ=ಕಾಂತಿಯಿಂದಲೂ (ಕೂಡಿರುವ), ಕಣ್ಣು=ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ,
 ಮಡವಾಳ್ ಒರುತ್ತಿ=ಪೆಣ್ಣುಣಿಯೊಬ್ಬಳು, ತಯಿರ್ಕ್ಕಡೈಯಕ್ಕಂಡು=
 ಒಬ್ಬೊಂಟಿಗಳಾಗಿ ಮೊಸರನ್ನು ಕಡೆಯುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಕಂಡು (ಅವಳನ್ನು ಕುರಿತು)
 ನಾನು=ನಾನೂ, ಒಲ್ಲೆಕ್ಕಡೈವನೆತ್ತು=ಬಹಳ ಬೇಗ ಕಡೆವೆನೆಂದು ಹೇಳಿ,
 ಕಳ್ಳಮ್=ಕಪಟನಾದ, ನಿಳೆಯೈ=ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು, ನಿಳತ್ತು=ಅವಳ ಮೇಲೆ
 ಬೀರಿ, ಪುಕ್ಕು=ಅವಳ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ವಂಡು=ದುಂಬಿಗಳು, ಅವರ್=
 ಕೂಡಿಕೊಂಡಿರುವ, ಪೂ=ಹೂವುಗಳಿಂದ ಅಲಂಕೃತವಾದ, ಕುಳಲ್=ನಿನ್ನ
 ಮುಡಿಯು, ತಾಳ್ನ್ದುಲಾನ=ಬಿಚ್ಚಿಹೋಗಿ ಅತ್ತ ಇತ್ತ ಹರಡಿಕೊಂಡು
 ಆಡುವಂತೆ, ವಾಳ್=ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ ಕೂಡಿದ, ಮುಕಮ್=ಮುಖವು,
 ವೇರ್ಪ=ಬೆಸರುವಂತೆಯೂ, ಶೆವ್ವಾಯ್=ಅವಳ ಕೆಂತುಟಗಳು, ತುಡಿಪ್=
 ಅದಿರುವಂತೆಯೂ, ತಣ್=ತಣ್ಣಗಿರುವ, ತಯಿರ್=ಮೊಸರನ್ನು, ನೀ=
 ನೀನು, ಕಡೈನ್ರಿಟ್ಟವಣ್ಣಮ್=ಕಡೆದ ಪ್ರಕಾರದ, ಮೆಯ್=ಸತ್ಯಾಂಶವನ್ನು,
 ನಾನ್=ನಾನು, ಅರಿವೇನ್=ತಿಳಿದಿದ್ದೇನೆ.

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಸಖಿಯಲ್ಲೆ ಹೋಗಿ, ನಾನು ನಿನ್ನೊಬ್ಬಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು
 ಬೇರಾರನ್ನೂ ಪ್ರೇಮಿಸುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿದಾಗ ಆಕೆಯು, ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಕುರಿತು
 ಹೇಳುತ್ತಾಳೆ—‘ಎಲೈ ದಾಮೋದರನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನೇ! ನೀನು ಬೇರಾರನ್ನೂ
 ಪ್ರೇಮಿಸುವುದಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದು ನನಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಗೊತ್ತು. ನಮ್ಮ ಮನೆಯ ಪೂರ್ವ
 ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿರುವ ಮನೆಯೊಂದರಲ್ಲಿ, ನಿನ್ನ ಕಮಲದಂತಿರುವ ಕಣ್ಣುಗಳಿಗೆ ಸಾಟಿಯಾ-
 ಗಿರುವ ವಿನಾನಂತಿರುವ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ ಭಾಗ್ಯವಂತೆಯಾದ ವಿನಾಕ್ಷಿ-
 ಯಾದ ಪೆಣ್ಣುಣಿಯೊಬ್ಬಳು ಏಕಾಕಿಯಾಗಿ ಮೊಸರು ಕಡೆಯುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಕಂಡು,
 ನಾನೂ ವೇಗವಾಗಿ ಮೊಸರನ್ನು ಕಡೆಯಬಲ್ಲೆ. ಅಬಲೆಯಾದ ನೀನೊಬ್ಬಳೇ ಕಡೆದರೆ
 ಬಹಳ ಸಮಯವಾದೀತು. ನಾನು ಅತಿ ಶೀಘ್ರದಲ್ಲಿ ಕಡೆಯುತ್ತೇನೆಂದು
 ಹೇಳುತ್ತಲೇ ಆಕೆಯ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ, ಅವಳ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿಯೇ ಕುಳಿತು, ಕಪಟದಿಂದ
 ನಿನ್ನ ಪ್ರೇಮಪೂರಿತವಾದ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಆಕೆಯ ಮೇಲೆ ಬೀರುತ್ತಾ, ಮೊಸರು
 ಕಡೆಯುತ್ತಾ, ಮಧುಪಾನ ಮಾಡಲು ಮುತ್ತಿಗೆ ಹಾಕಿರುವ ದುಂಬಿಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ
 ಪರಿಮಳಭರಿತವಾದ ಪುಷ್ಪಗಳಿಂದ ಅಲಂಕೃತವಾದ ನಿನ್ನ ಮುಡಿಯೂ, ಅವಳ
 ಮುಡಿಯೂ ಬಿಚ್ಚಿಹೋಗಿ ಅತ್ತ ಇತ್ತ ಸರಿಯುತ್ತಾ ಸರಸ್ವರ ತಗಲುವಂತೆ ಮಾಡಿ,
 ನಿನ್ನ ತೋಳಿನೊಡನೆ ಅವಳ ತೋಳುಗಳು ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಗಲುವಂತೆ ನೀನು ಮಾಡಲು,
 ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ ಕೂಡಿದ ಅವಳ ಮುಖವು ಬೆವರಿತು, ಅವಳ ಕೆಂತುಟಗಳು ಅದುರು-

ತ್ತಿದ್ದು ವು. ಈ ತರಹದ ದೃಶ್ಯವನ್ನು ಕಂಡ ನಾನು, ಈ ನಿನ್ನ ಮೊಸರು ಕಡೆಯುವ ಕವಟ ನಾಟಕದ ರಹಸ್ಯವನ್ನು ಚಿನ್ನಾಗಿ ಬಲ್ಲೆನು. ಆದುದರಿಂದ ನೀನು ನಿನ್ನ ಸುಳ್ಳು ಮಾತುಗಳಿಂದ ನನ್ನನ್ನು ಮಾರುಹೋಗುವಂತೆ ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. “ಜನ್ಮ ಕರ್ಮ ಚ ಮೇ ದಿವ್ಯಂ ಏವಂ ಯೋವೇತ್ತಿ ತತ್ಪತೇ”—ಎಂದು ನೀನೇ ಹೇಳಿರುವಂತೆ ನಿನ್ನ ದಿವ್ಯಜೀವಿತಗಳ ತತ್ವವನ್ನು ನಾನು ಅರಿತಿದ್ದೇನೆ. ಇಲ್ಲಿ ನನ್ನೊಡನೆ ಇರಲು ನಿನಗೆ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲೇ ಹೋಗಿ ಮೊಸರು ಕಡೆಯಲು ಹೋಗಿ ಬಾ’—ಎಂದಳು. ||೨||

ಕರುಮಲಕರ್ನಾನ್ದಲ್ ಒರುತ್ತಿತನ್ನೈ
 ಕ್ಕಡೈಕ್ಕಣೆತ್ತು ಅಂಗೇ ಒರುತ್ತಿ ತನ್ನಾಲ್
 ಮರುವಿನುನಮ್ ವೈತ್ತು ಮುಟ್ಟೊರುತ್ತಿಕ್ಕುರೈತ್ತು
 ಒರುಸೇದೈಕ್ಕು ಪೊಯ್ಕುಕುರಿತ್ತು
 ಪುರಿಕುಳಲ್ ಮಂಗೈಯೊರುತ್ತಿತನ್ನೈ
 ಪುಣರ್‌ತಿ ಅವಳುಕ್ಕುಂ ಮೆಯ್ಯನೆಲ್ಲೈ
 ಮರುತಿರುತ್ತಾಯ್ ಉನ್‌ವಳರ್‌ತಿಯೋಡೇ
 ವಳರ್‌ಗಿನೈ ತಾಲ್‌ತಾ ಮೆಯ್ಯೆತಾನೇ ||೩||

ಮಲರ್ = ಪುಷ್ಪಗಳಿಂದ ಅಲಂಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ, ಕರು = ಕಪ್ಪಿರುವ, ಕೂನಲ್ = ಕುಂತಲಗಳುಳ್ಳ, ಒರುತ್ತಿತನ್ನೈ = ಒಬ್ಬ ಗೋಪಬಾಲಿಕೆಯನ್ನು, ಕಡೈಕ್ಕಣೆತ್ತು = ತನ್ನ ಕಡೆಗಣ್ಣಿಟ್ಟದಿಂದ ನೋಡಿ, ಅಂಗೇ = ಆ ರೀತಿ ಮಾಡುತ್ತಿರುವಲ್ಲಿಯೇ, ಒರುತ್ತಿತನ್ನಾಲ್ = ಮತ್ತೊಬ್ಬಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ, ಮನಂ = ಮನಸ್ಸನ್ನು, ಮರುವಿನೈತ್ತು = ಇರುವಂತೆ ತೋರಿ, ಮುಟ್ಟೊರುತ್ತಿಕ್ಕು = ಮತ್ತೊಬ್ಬಳಿಗೆ, ಉರೈತ್ತು = ನಿನಗೇ ನಾನು ದಾಸನೆಂದು ಹೇಳಿ, ಒರುಸೇದೈಕ್ಕು = ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಮುಗ್ಧಳಾದ ಕನ್ನಿಕೆಗೆ, ಪೊಯ್ = ಸುಳ್ಳಾಗಿ, ಕುರಿತ್ತು = ತಾನು ಅವಳೊಡನೆ ಏಕಾಂತದಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸೇರಲು ಜಾಗ್ರತೆಯನ್ನು ನಿಷ್ಕರ್ಷಿಸಿ ಹೇಳಿ, ಪುರಿ = ಆಸೆಯುಂಟುಮಾಡುವ, ಕುಳಲ್ = ಕೇಶಪಾಶವುಳ್ಳ, ಮಂಗೈ = ಯುವತಿ, ಒರುತ್ತಿತನ್ನೈ = ಒಬ್ಬಳನ್ನು, ಪುಣರ್‌ತಿ = ಅಲಿಂಗನ ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಅವಳುಕ್ಕುಂ = ಆ ಹೆಣ್ಣಿಗೂ, ಮೆಯ್ಯನೆಲ್ಲೈ = ಸುಳ್ಳುಹೇಳುವವನಾಗಿದ್ದು, ಮರುತು = ಯಮಳಾರ್ಜುನ ಪಕ್ಷಗಳನ್ನು, ಇರುತ್ತಾಯ್ = ಮುರಿದುಹಾಕಿದವನೇ, ಉನ್‌ವಳರ್‌ತಿಯೋಡೇ = ನಿನ್ನ ಪ್ರಾಯದ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ, ಉನ್‌ಮಾಯೈ = ನಿನ್ನ ಮೋಸಮಾಡುವಿಕೆಯೂ, ವಳರ್‌ಕಿನೈ = ಬೆಳೆಯುತ್ತಲೇ ಇದೆ. ||೩||

ಗೀತಗೋವಿಂದದಲ್ಲಿ ಜಯದೇವನು ಹಾಡಿರುವ—“ಧೀರಸವಾರೀ ಯಮುನಾ ತೀರೇ ವಸತಿವನೇ ವನಮಾಲೀ | ಶ್ಲಿಷ್ಠತಿ ಕಾಮುಪಿ ರಾಮಾಮ್ ||”—ಎಂಬ ಶ್ಲೋಕದ ಅನುಭವವನ್ನೇ ಅಲ್ಪಾರೂ ಈ ಹಾಡಿನಲ್ಲಿ ಅನುಭವಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಪುಷ್ಪಗಳಿಂದ ಅಲಂಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ, ಕಪ್ಪುಬಣ್ಣದಿಂದ ಕೂಡಿದ ಕುಂತಲ-
ಗಳುಳ್ಳ ಒಬ್ಬ ಗೋಪಬಾಲಿಕೆಯನ್ನು ತನ್ನ ಕಡೆಗಣ್ಣು ಟೆದಿಂದ ಕಂಡು ಆಕೆಗೆ ತನ್ನ
ಪ್ರೇಮವನ್ನು ಅವಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿರುವಂತೆ ಕಣ್ಣು ಟೆದಿಂದಲೇ ತಿಳಿಸುತ್ತಾ, ಆ ರೀತಿ
ಮಾಡುತ್ತಲೇ ಮತ್ತೊಬ್ಬಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ತನಗೆ ಮನಸ್ಸನ್ನಿರುವಂತೆ ತೋರಿ,
ಒಬ್ಬಳಿಗೆ ನಿನಗೇ ನಾನು ದಾಸನೆಂದು ಹೇಳಿ, ಮತ್ತೊಬ್ಬಳು ಏನೂ ಅರಿಯದ ಮುಗ್ಧ-
ಳಾದ ಕನ್ನಿಕೆಗೆ, ತಾನು ಅವಳೊಡನೆ ಏಕಾಂತದಲ್ಲಿ ಸಂಶ್ಲೇಷವನ್ನು ಮಾಡಿಯಲು,
ಸ್ಥಳವೊಂದನ್ನು ಸೂಚಿಸಿ—ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾದ ಒಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಆ ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾದ
ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಆಕೆಯನ್ನು ಬರಹೇಳಿ, ತನಗೂ ಆಸೆಯನ್ನುಂಟುಮಾಡುವ ಬೇರೊಬ್ಬ
ಯುವತಿಯನ್ನು ಅಲ್ಲಿ ಅಲಿಂಗನ ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಅವಳಿಗೂ ಸುಳ್ಳನ್ನು ಹೇಳಿ,
ಯಮುಳಾಜುಗನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಮುರಿದು ಹಾಕಿದ ಎಲೈ ಕೃಷ್ಣನೇ; ನಿನ್ನ ಪ್ರಾಯದ
ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಮೋಸಗಾರತನವೂ ಬೆಳೆಯುತ್ತಲೇ ಇದೆಯಲ್ಲವೇ ? ||೩||

ತಾಯ್ ಮುಲೈ ಪ್ಪಾಲಿಲಮುದಿರುಕ್ಕು
ತವಳನ್ನು ತಳರ್ ನಡೈಯಿಟ್ಟು ಚ್ಚೆನ್ನ
ಪೇಯ್ ಮುಲೈ ವಾಯ್ ವೈತ್ತು ನಂಜೈ-
ಯುಂಡು ಪಿತ್ತನೆನ್ನೇ ಪಿರರೇಶನಿನ್ರಾಯ್
ಆಯ್ ಮಿಗುಕಾದಲೋಡುಯಾನಿರುಪ್ಪ
ಯಾನ್ ವಿಡವನ ವೆನ್ ತೂದಿಯೋಡೇ
ನೀಮಿಗುಪೋಗತ್ತೈ ನನ್ನ ಕನ್ರಾಯ್
ಅದುವುಮುನ್ ಕೋರಂಬುಕ್ಕೇರ್ಕುಮನ್ನೇ ||೪||

ತಾಯ್ = ತಾಯಿಯಾದ ಯಶೋದೆಯ, ಮುಲೈಯಿಲ್ = ಸ್ತನಗಳಲ್ಲಿ,
ಅಮುದು = ಭೋಗ್ಯವಾಗಿ, ಪಾಲಿರುಕ್ಕು = ನಿನಗೆ ಧಾರಕವಾದ ಮುಲೈ
ಪಾಲಿರಲು, ತವಳನ್ನು = ತನ್ನ ತಾಯಿಯ ಮಡಿಲಿಂದ ಜಾರಿ, ತಳರ್ ನಡೆ-
ಯಿಟ್ಟು ಚ್ಚೆನ್ನ = ಅಂಬೆಗಾಲಿಟ್ಟು ಕೊಂಡು ಹತ್ತಿರಹೋಗಿ, ಪೇಯ್ = ನಂಜಕ-
ಳಾದ ಪೂತನಿಯ, ಮುಲೈ = ಮುಲೈಯಲ್ಲಿ, ವಾಯ್ ವೈತ್ತು = ತನ್ನ
ಬಾಯನ್ನಿಟ್ಟು, ನಂಜೈ = ವಿಷಮಿತ್ರವಾದ ಪಾಲನ್ನು, ಯುಂಡು = ಪಾನಮಾಡಿ,
ಪಿತ್ತನೆನ್ನ = ಹುಚ್ಚನೆಂದು, ಪಿರರ್ = ಇತರರು, ವಿಶನಿನ್ರಾಯ್ = ಹೇಳು-
ವಂತಾದ (ಎಲೈ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನೇ ;) ಯಾನ್ = ನಾನು (ನಿನ್ನನ್ನು), ಮಿಕ್ಕುಕಾದ-

ಲೋಡು = (ಸೇರಬೇಕೆಂದು) ಅತ್ಯಧಿಕವಾದ ಪ್ರೇಮದಿಂದ ಆಸೆಪಟ್ಟು, ಆಯ್ = ಇಂದ್ರಿಯ ವಿಕಾರಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದವಳಾಗಿ, ಇರುಕ್ಕು = ಇರುತ್ತಿರಲು, ಯಾನ್ = ನಾನು, ವಿಡೆ = ಕಳುಹಿಸಿದ, ವನ್ನ = ನಿನ್ನ ಸಮಾಪಕ್ಕೆ ಬಂದ, ಎನ್ ತೂದಿಯೋಡೇ = ನನ್ನ ದೂತಿಯೊಡನೆ, ನೀ = ನೀನು (ಈ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಇವರು ಯೋಗ್ಯರೆಂಬ ನಿಯಮವನ್ನರಿಯದೇ), ಮಿಕ್ಕುಭೋಗಂ = ಸರ್ವವಿಧವಾದ ಭೋಗವನ್ನೂ, ನನ್ನಕ್ಕನಾಯ್ = ಅವಳೊಡನೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಅನುಭವಿಸಿದೆ. ಅದುವುಂ = ಆ ನಿನ್ನ ಕೃತ್ಯವೂ, ಉನ್ ಕೋರಂಬುಕ್ಕು = (ಈ ಮೊದಲೇ ಹೇಳಿದ) ಬಾಲ್ಯದ ಚೇಷ್ಟೆಗೆ, ಏರ್ಕುಮನ್ನೇ = ತಕ್ಕುದಾಗಿದೆಯಲ್ಲವೇ ? ||೪||

ಒಬ್ಬ ಗೋಪಬಾಲಿಕೆಯು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಧಿಕವಾದ ಪ್ರೇಮ ದಿಂದಿದ್ದು, ಅವನನ್ನೇ ಚಿಂತಿಸುತ್ತಾ, ಕಾಮಪೀಡೆಗೆ ಒಳಗಾಗಿ, ಆತನನ್ನು ಆದಷ್ಟು ಜಾಗ್ರತೆ ತನ್ನ ಸಮಾಪಕ್ಕೆ ಬರಹೇಳಬೇಕೆಂದು, ತನ್ನ ಸಮಾಚಾರವನ್ನು ಅವನಿಗೆ ತಿಳಿಸಲು ದೂತಿಯೊಬ್ಬಳನ್ನು ಅವಳಲ್ಲಿಗೆ ಕಳುಹಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಕೃಷ್ಣನಾದರೂ ಆ ದೂತಿಯ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ಕಂಡು ಅವಳಲ್ಲಿಯೇ ಕಾಮಾಸಕ್ತನಾಗಿ, ಅವಳೊಡನೆ ಸರ್ವಭೋಗಗಳನ್ನೂ ಅನುಭವಿಸಿದನು. ಬಳಿಕ ಹಿಂತಿರುಗಿದ ಆ ದೂತಿಯ ದೇಹ ಮುಖಾದಿಗಳಲ್ಲಿದ್ದ ದಂತಕ್ಷತ ನಖಕ್ಷತಾದಿಗಳಿಂದ, ಅವಳೊಡನೆ ಕೃಷ್ಣನು ಸಂಭೋಗ ಸುಖವನ್ನನುಭವಿಸಿದನೆಂದು ತಿಳಿದು ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಕುರಿತು ಈ ರೀತಿ ಹೇಳುತ್ತಾಳೆ.

‘ಎಲೈ ಕೃಷ್ಣನೇ ! ನೀನು ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಒಮ್ಮೆ ಯಶೋದಾದೇವಿಯು ನಿನ್ನನ್ನು ಮಡಿಲಲ್ಲಿತ್ತಿಕೊಂಡು, ತನ್ನ ಮುಲೆತುಂಬ ತುಂಬಿಕೊಂಡಿರುವ ಹಾಲನ್ನು ವಾತ್ಸಲ್ಯಾತಿಶಯದಿಂದ ನಿನಗೆ ಉಣಿಸಬೇಕೆಂದಿರಲು, ಅವಳ ವಾತ್ಸಲ್ಯವನ್ನು ಲೆಕ್ಕಿಸದೆ, ಅವಳ ಮುಲೆಹಾಲನ್ನು ಕುಡಿಯದೆ, ಅವಳ ಮಡಿಲಿನಿಂದ ಜಾರಿ, ಅಂಬೆಗಾಲಿಟ್ಟು ಕೊಂಡು ನಿನಗೆ ಮೋಸಮಾಡಿ ನಿನ್ನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಬೇಕೆಂದು ಬಂದ ಪೂತನಿಯ ಬಳಿ ಹೋಗಿ ಅವಳ ವಿಷಮಿಶ್ರಿತವಾದ ಮುಲೆಹಾಲನ್ನು ಭೋಗ್ಯವಾಗಿ “ರಸ್ಯಮಾಸೀತ್ ಜನಾರ್ದನಃ” ಎಂಬಂತೆ ಪಾನಮಾಡಿದೆ. ಆಗ ಕಂಡವರೆಲ್ಲರೂ ನಿನ್ನ ಈ ಚೇಷ್ಟೆಯನ್ನು ಕಂಡು ಈ ಬಾಲಕನಿಗೆ ಹುಚ್ಚು—ಶುದ್ಧವಾದ ರುಚಿಕರವಾದ ತಾಯಿಯ ಸ್ತನ್ಯವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ವಿಷಮಿಶ್ರಿತವಾದ, ರಾಕ್ಷಸಿಯ ಸ್ತನ್ಯವನ್ನು ಬಹಳ ರಸ್ಯವಾಗಿ ಪಾನಮಾಡಿತು—ಎಂದು ಹೇಳಿದರಂತೆ. ನಿನ್ನನ್ನು ಆಗ ಹುಚ್ಚನೆಂದು ಹೇಳಿದುದು ಸತ್ಯವೆಂದೇ ತೋರುತ್ತೆ. ಏಕೆಂದರೆ, ನಿನ್ನಲ್ಲಿಯೇ ವಿಶೇಷವಾದ ಪ್ರೇಮದಿಂದ ಕೂಡಿದ ನಿನ್ನನ್ನೇ ಸ್ಮರಿಸುತ್ತಾ ಮನ್ಮಥ ಚೇಷ್ಟೆಗಳಿಗೊಳಗಾಗಿ, ಆದಷ್ಟು ಜಾಗ್ರತೆ ನಿನ್ನೊಡನೆ ಕೂಡಬೇಕೆಂದು, ನನ್ನ ದೂತಿಯ ಮುಖಾಂತರ ನಿನಗೆ ಹೇಳಿ ಕಳುಹಿಸಿದರೆ ಈ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಇವರು ಅರ್ಹರು—ಎಂಬ ನಿಯಮವಿಲ್ಲದಂತೆ, ಆ ದೂತಿಯೊಡನೆಯೇ

ಸಂಭೋಗ ಸುಖವನ್ನು ಜಿನ್ನಾಗಿ ಅನುಭವಿಸಿದೆ. ಇದು ನಿನ್ನ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಬಾಲ್ಯ ಚೇಷ್ಟಿತಗಳಿಗೆ ತಕ್ಕುದೇ ಆಗಿದೆಯಲ್ಲವೇ ? ||೪||

ಮಿನ್ನೊತ್ತ ಸುಣ್ಣೆ ಡೈಯಾಳ್ಳಿ ಕೊಂಡು
ವೀಂಗಿರುಳ್ ನಾ ಯೆನ್ನನ್ ವೀದಿಯೂಡೇ
ಪೊನ್ನೊತ್ತ ನಾಡೈ ಕುಕ್ಕೊಡಲಿಟ್ಟು
ಪೋಗಿನ್ನ ಪೋದುನಾನ್ ಕಂಡು ನಿನ್ನೇನ್
ಕಣ್ಣು ಟ್ಟಿವಳ್ಳಿ ನೀ ಕಣ್ಣಾ ಲಿಟ್ಟು
ಕೈವಿಳಿಕ್ಕಿ ನ್ನದುಂ ಕಂಡೇನಿನ್ನೇನ್
ಎನ್ನುಕ್ಕವಳ್ಳಿ ವಿಟ್ಟಿಂಗುವಂದಾಯ್
ಇನ್ನಮಂಗೇನಡ ನಂಬಿ ನೀಯೇ ||೫||

ಮಿನ್ನೊತ್ತ = ಮಿಂಚಿನ ಬಳ್ಳಿಯಂತೆ, ಸುಣ್ಣೆ = ತೆಳ್ಳಗಿರುವ, ಇಡೈ-
ಯಾಳ್ಳಿ = ನಡುವಳ್ಳ ಒಬ್ಬ ಪೆಣ್ಣಿನಯನ್ನು, ಕೊಂಡು = ಆಲಿಂಗನ ಮಾಡಿ-
ಕೊಂಡು, ವೀಂಗಿರುಳ್ ನಾಳ್ = ದಟ್ಟವಾದ ಕಗ್ಗತ್ತಲಲ್ಲಿ, ಎನ್ನನ್ ವೀದಿ-
ಯೂಡೇ = ನಮ್ಮ ಬೀದಿಯಲ್ಲಿಯೇ, ಪೊನ್ನೊತ್ತ ನಾಡೈ = ಪೀತಾಂಬರವನ್ನು,
ಕುಕ್ಕೊಡಲಿಟ್ಟು = ಮುಸುಕುಹಾಕಿಕೊಂಡು, ಪೋಗಿನ್ನ ಪೋದು = ನೀನೂ
ಅವಳೂ ಕೂಡಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವಲ್ಲಿ, ನಾನ್ = ನಿನ್ನನ್ನೇ ಪ್ರೇಮಿಸುವ ನಾನು,
ಕಂಡುನಿನ್ನೇನ್ = ನೋಡುತ್ತಲೇ ನಿಂತಿದ್ದೆನು; ಆಗಲೂ, ನೀ = ನೀನು,
ಕಣ್ಣು ಟ್ಟಿವಳ್ಳಿ = ನಿನ್ನ ದೃಷ್ಟಿಗೆ ಬಿದ್ದ ಬೇರೊಬ್ಬಳನ್ನು, ಕಣ್ಣಾ ಲಿಟ್ಟು = ಅವಳು
ಬೇರಾರನ್ನೂ ಅರಸಿಹೋಗದಂತೆ, ಕೇವಲ ನಿನ್ನ ಕಣ್ಣಿಟ್ಟದಿಂದಲೇ ಅವಳ
ಮನಸ್ಸನ್ನು ಸೆಳೆದು, ಕೈ = ಕೈಯಿಂದಲೇ, ವಿಳಿಕ್ಕಿ ನ್ನದುಂ = ಇಂತಹ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ
ಏಕಾಂತದಲ್ಲಿ ನನ್ನೊಡನಿರುಲು ಬಾ — ಎಂದು ಆಹ್ವಾನಿಸಿ ಕರೆದೊಯ್ದದನ್ನೂ,
ಕಂಡೇನಿನ್ನೇನ್ = ನೋಡುತ್ತಲೇ ನಿಂತಿದ್ದೆನು. ಅವಳಿ ವಿಟ್ಟು = ಆ ಸ್ತ್ರೀಯನ್ನೂ
ಬಿಟ್ಟು, ಇಂಗು = ಈ ನನ್ನಲ್ಲಿಗೆ, ಎನ್ನುಕ್ಕುವಂದಾಯ್ = ಏಕೆ ಬಂದೆ ?
ನಂಬಿ = ಸಕಲ ಗುಣಪೂರ್ಣನೆ ! ನೀನೇ = ನೀನಾಗಿಯೇ, ಇನ್ನಂ = ಇನ್ನು
ಮುಂದೆಯೂ, ಅಂಗೇನಡ = ಅವಳಲ್ಲಿಗೇ ಹೋಗು. ||೫||

ಈ ದಶಕಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ವಿವಕ್ಷಿತವಾದ ಅಂಶವು ಈ ಹಾಡಿನಲ್ಲಿ ಕಾಣುತ್ತದೆ.
'ಇಲ್ಲಿ ನೀನು ಬರಬೇಡ. ನಿನಗೆ ಅಭಿಮತರಾದವರೆಡೆಗೆ ನೀನು ಹೋಗು' — ಎಂದು
ಹೇಳಿ ಗೋಪಕನೈಯರು ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ತಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ಸೇರಿಸದೆ ಬಾಗಿಲು ಹಾಕಿ-
ಕೊಂಡರು — ಎಂದು ತಿಳಿದುಬರುವ ಅರ್ಥವನ್ನು ಈ ದಶಕದ ಎಲ್ಲ ಹಾಡಿನ
ಅರ್ಥಗಳಿಗೂ ಸೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

“ವಿದ್ಯುತ್ ಸನ್ನಿಭ ಮಧ್ಯಮಾಃ”—ಎಂದು ಹೇಳುವಂತೆ ಮಿಂಚಿನ ಬಳ್ಳಿಯಂತೆ ಅತಿ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ತೆಳ್ಳಗಿರುವ ನಡುವುಳ್ಳ ಒಬ್ಬ ಯುವತಿಯನ್ನು ಗಾಢಾಲಿಂಗನ ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಒಳ್ಳೆಯ ಮಧ್ಯರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ, ಮಧ್ಯಾಹ್ನದಲ್ಲಿಯೇ ಮಾನಹೀನನಾದ ನೀನು, ಬೇರಾರಾದರೂ ನೋಡಿಯಾರೋ ಎಂಬಂತೆ, ನಿನ್ನ ಪೀತಾಂಬರದಿಂದ ಮುಸುಕುಹಾಕಿಕೊಂಡು—ನೀವಿಬ್ಬರೂ ನಮ್ಮ ಬೀದಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನು ನಾನು ಕಂಡೆ. ನನಗೆ ಹೊಟ್ಟೆಯುರಿಸಬೇಕೆಂದಲ್ಲವೇ ನೀನು ನಮ್ಮ ಬೀದಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಹೋದುದು? ಆ ಭಾಗ್ಯಶಾಲಿನಿಯ ದೇಹವನ್ನು ಆಲಿಂಗಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ ನಿನ್ನ ದೇಹದ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ಆಕೆಯೊಬ್ಬಳೇ ಕಾಣಬೇಕೆಂದಲ್ಲವೇ ನೀನು ಅವಳಿಂದೊಡಗೂಡಿ ಮುಸುಕುಹಾಕಿಕೊಂಡುದು? ಇದನ್ನು ಕಂಡ ನಾನು ವಿಸ್ಮಯದಿಂದಲೂ ಮಾತ್ಸರ್ಯದಿಂದಲೂ ಸ್ತಂಭಿತಳಾಗಿ ನೋಡುತ್ತಲೇ ನಿಂತಿದ್ದೆನು. ಅದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ದೃಷ್ಟಿಗೆ ಬಿದ್ದ ಮತ್ತೊಬ್ಬಳನ್ನು, ಅವಳ ಮನಸ್ಸು ಬೇರಾರನ್ನೂ ಅರಸಿ ಹೋಗದಂತೆ, ಅವಳ ಮೇಲೆ ದೃಷ್ಟಿ ಬೀರುತ್ತಾ, ಕೇವಲ ಕಣ್ಣೊಟದಿಂದಲೇ ಅವಳ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಸೆಳೆದು, ಕೈಯಿಂದಲೇ ಏಕಾಂತ ಸುಖವನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಇಂತಹ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಬಾ—ಎಂದು ಸೂಚಿಸುತ್ತಾ ಆಕೆಯನ್ನೂ ಕರೆದೊಯ್ದುದನ್ನು ನಾನು ಕಂಡೆನು. ಆ ಸ್ತ್ರೀಯನ್ನೂ ಬಿಟ್ಟು ನೀನು ಇಲ್ಲಿ ಏಕೆ ಬಂದೆ. ಸಕಲಗುಣ ಪೂರ್ಣನಾದ ನಿನಗೇ ಕಾಮಪೂರ್ತಿಯಾಗದಿದ್ದರೆ ನಿನ್ನ ಕಾಮವನ್ನು ನಾನು ತೃಪ್ತಿಪಡಿಸಲಾರೆನು. ಯಾವಳ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಹೋಗಿದ್ದೆಯೋ ಅವಳಲ್ಲಿಗೇ ಈಗಲೂ ನೀನಾಗಿಯೇ ಹೊರಟುಹೋಗು. ನನ್ನಲ್ಲಿಗೆ ಬರಬೇಡ—ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಲೇ ಆ ಗೋಪಿಯು ತನ್ನ ಮನೆಯ ಬಾಗಿಲನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡಳು. ||೫||

ಮರ್ಪೂರುತೋಳುಡೈ ವಾಸುದೇವಾ !
 ವಲ್ವಿನೈಯೇನ್ ತುಯಿಲ್ ಕೊಂಡವಾರೇ
 ಇಟ್ಟುಯಿರವಿಡೈಯೇ ಮತ್ತೆನ್ನೈ
 ಯಿನ್ನಣೈ ಮೇಲಿಟ್ಟ ಕನ್ರು ನೀ ಪೋಯ್
 ಅಟ್ಟೈಯಿರವುನೋರ್ ಪಿಟ್ಟೈನಾಳುಂ
 ಅರಿವೈಯರೋಡುಮಣೈ ಸು ವನ್ದಾಯ್
 ಎಟ್ಟುಕ್ಕುನೀಯೆನ್ನರುಂಗಿಲ್ ವಂದಾಯ್
 ಎಂಬೆರುಮಾನ್ ! ನೀ ಎಳುಂದರುಳೇ ||೬||

ಮಲ್ = ಮಲ್ಲರ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ, ಪೋರು = ಯುಧ್ಧಮಾಡಿ ಅವರನ್ನು ನಿರಸನಮಾಡಿದ, ತೋಳುಡೈ = ತೋಳುಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ, ವಾಸುದೇವಾ! = ವಸುದೇವಪುತ್ರನೇ ! ವಲ್ವಿನೈಯೇನ್ = ಮಹತ್ತರವಾದ ವಾಸವನ್ನು ಮಾಡಿರುವ ನಾನು, ತುಯಿಲ್ ಕೊಂಡವಾರೇ = ನೀಡಿದ ಮಾಡುತ್ತಿರಲು,

ಯಿಟ್ಟೈಯಿರವಿಡೈ = ಆ ರಾತ್ರಿಯು, ಏನುತ್ತು = ಮಧ್ಯರೂಪದಲ್ಲಿ, ಇನ್ = ಭೋಗ್ಯವಾಗಿರುವ, ಅಣೈಮೇಲೆ = ಹಾಸಿಗೆಯ ಮೇಲೆ, ಎನ್ನೈ = ನನ್ನನ್ನು, ಇಟ್ಟು = ಮಲಗಿಸಿ, ನೀ = ನೀನು, ಅಕನ್ನುಪೋಯ್ = ನನ್ನಿಂದ ಅಗಲಿ ಹೋಗಿ, ಅಟ್ಟೈಯಿರವುಂ = ಆ ರಾತ್ರಿಯೂ, ಓರ್ಪಿಟ್ಟೈನಾಳುಂ = ಅದರ ಮಾರನೆಯ ದಿನವೂ, ಅರಿವೈಯರೋಡುಮ್ = ಇತರ ಎಲ್ಲ ಯುವತಿಯರೊಡನೆ, ಅಣೈನ್ದು ವಂದಾಯ್ = ಕೂಡಿಕೊಂಡು ಆಲಿಂಗನಾದಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬಂದೆ. ನೀ = ಈ ರೀತಿಯಿರುವ ನೀನು, ಎನ್ಮರುಂಗಿಲ್ = ನನ್ನ ಸಮಾಪಕ್ಕೆ, ಎಟ್ಟುಕ್ಕು ವಂದಾಯ್ = ಏಕೆ ಬಂದಿದ್ದೀಯೆ. ಎಂಬೆರುಮಾನ್ ನೀ = ನನ್ನ ಸ್ವಾಮಿಯಾದ ತಾವು, ಎಳುನ್ದುರುಳ್ = ಬೇರೊಂದು ಕಡೆಗೆ ದಯಮಾಡಿಸ ಬಹುದು. ||೬||

ಕೃಷ್ಣನು ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಗೋಪಿಯ ಮನೆಯ ಬಾಗಿಲಿಗೆ ಹೋದಾಗ, ಆಕೆ ಅವನನ್ನು ಕುರಿತು ಹೇಳುತ್ತಾಳೆ—‘ಮಲ್ಲರ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಯುದ್ಧಮಾಡಿ ಅವರನ್ನು ನಿರಸನಮಾಡಿದ ತೋಳುಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ವಾಸುದೇವನೇ ವಾಗ್ಬುದ್ಧದಲ್ಲಿ ನೀನು ನನ್ನನ್ನು ಜಯಿಸಲಾರೆ. ನೀನುಮಾಡಿದ ಕೃತ್ಯವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆಕೇಳು. ನಿನ್ನೊಡನೆ ನಿತ್ಯಸಂಶ್ಲೇಷವನ್ನು ಪಡೆಯುವ ಭಾಗ್ಯವನ್ನು ಪಡೆದಿರುವವರು ಅನೇಕರಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ನಾನೇನು ಅಂತಹ ಬಲಿಷ್ಠವಾದ ಪಾಪವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದೇನೋ?—ಎಂದೂ ನಿನ್ನ ವಿರಹವ್ಯಥೆಯಲ್ಲಿಯೇ ತೊಳಲುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಮೊನ್ನೆ ಕಳೆದ ರಾತ್ರಿಯಂದು ನಿನ್ನೊಡನೆ ನಾನು ಏಕಶಯ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಮಲಗಿರಲು, ಮಧ್ಯರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಗಾಢನಿದ್ರೆ ಬಂದಿರಲಾಗಿ, ನನ್ನೊಬ್ಬಳನ್ನೇ ಹಾಸಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಮಲಗಿಸಿ, ನನ್ನನ್ನಗಲಿ ಹೋದ ನೀನು ಅಂದು ರಾತ್ರಿಯೂ, ಅದರ ಮಾರನೆಯ ದಿನವೂ ಅನೇಕ ಪೆಣ್ಣುಣೆಯರೊಡನೆ ಕೂಡಿಕೊಂಡು, ಅವರನ್ನು ಆಲಿಂಗನ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದೇ ಮೊದಲಾದ ಮನ್ಮಥ ಕ್ರೀಡೆಯನ್ನು ಅವರೊಡನಾಡುತ್ತಾ ನನ್ನ ಮುಂದೆಯೇ ಸುಳಿದಾಡುತ್ತಾ, ನನ್ನನ್ನು ಮಾತ್ರ ನಿನ್ನ ವಿಶ್ಲೇಷಕ್ಕೆ ಒಳಗುಮಾಡಿದೆ. ಈ ರೀತಿಯಾದ ನೀನು ಈಗ ನನ್ನ ಮುಂದೆ ಏಕೆ ಬಂದಿದ್ದೀಯೆ? ವಿಪ್ರಲಂಭ ಶೃಂಗಾರರಸವನ್ನು ನನ್ನೊಡನೆ ಅನುಭವಿಸಲು ಬಂದೆಯಾ? ಈಗ ನಾನು ಬಹಳ ಜಾಗರೂಕಳಾಗಿದ್ದೇನೆ. ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ನಿನ್ನ ಮೋಸಕ್ಕೆ ನಾನಾಳಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ನಿನ್ನ ವಿಪ್ರಲಂಭ ವೈದಗ್ಧ್ಯವು ಎಲ್ಲಿ ಫಲಿಸುತ್ತದೆಯೋ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹುಡುಕಿಕೊಂಡು ಹೋಗು. ||೬||

ಪೈಯರವಿನಣೈ ಪ್ಪಳ್ಳಿಯಿನಾಯ್ !

ಪಂಡೈಯೋಮಲ್ಲೋಮ್ ನಾಮ್

ನೀಯುಗಕ್ಕುಮ್ ಮೈಯರಿಯೋಣ್

ಕಣ್ಣೆ ನಾರುಮಲ್ಲೋಂ ವೈಗಿಯಂ ಶೇರಿವರವೊಳಿನೀ

ಶೆಯ್ಯವುಡೈಯುಂ ತಿರುಮುಗಮುಂ
 ಶೆಂಗನಿನಾಯುಂ ಕುಳಲುಂ ಕಂಡು
 ಪೊಯ್ಯೊರುನಾಟ್ಟಿಟ್ಟ ದೇಯಮೈಯುಂ
 ಪುಳ್ಳುನಂಪೇಶಾದೇ ಪೋಗುನಂಬೀ ||೭||

ಪೈ = ಪಟ್ಟವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ, ಅರವು = ಆದಿಶೇಷನೆಂಬ ಸರ್ಪದ, ಇನ್ ಅಣೈ = ಸುಂದರವಾದ ಹಾಸಿಗೆಯನ್ನು, ಪಳ್ಳಿಯಿನಾಯ್ = ಶೆಯ್ಯಿಯಾಗಿ ಹೊಂದಿರುವವನೇ ! ನಂಬೀ = ಪೂರ್ಣನಾದವನೇ ! ನಾಮ್ = ನಾವುಗಳು (ನಿನ್ನ ಮಾತಿಗೆ ಕಟ್ಟುಬೀಳಲು), ಪಣ್ಣೈಯಲ್ಲೋಮ್ = ಹಿಂದಿನಂತಿರುವ ಗೋಪಿಕೆಯರಲ್ಲ. ನೀಲುಕಕ್ಕುಂ = ನೀನು ಆಸೆಪಡುವಂತೆ, ಮೈ = ಸುಂದರವಾದ ದೇಹವನ್ನು ಹೊಂದಿ, ಅರಿ = ಜಿಂಕೆಯ ಕಣ್ಣಿನಂತಿರುವ, ಒಣ್ = ಒಳ್ಳೆಯ ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ ಕೂಡಿದ, ಕಣ್ಣಿನಾರುಮಲ್ಲೋಮ್ = ಕಣ್ಣಿನನ್ನು ಹೊಂದಿದವರೂ ಅಲ್ಲ. ನೀ = ನೀನು, ಮೈಕಿ = ವಿಳಂಬದಿಂದ, ಎನ್ ಶೆರಿ = ನನ್ನ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ, ವರವೊಳ್ = ಬರಬೇಡ. (ಬಂದುದು ಸಾಕು) ಶೆಯ್ಯು = ಸುಂದರವಾದ, ಉಡೈಯುಮ್ = ತಲೆಯ ಪೇಟವನ್ನೂ, ತಿರುಮುಖಮುಂ = ಮುಖಮಂಡಲವನ್ನೂ, ಶೆನ್ಮ್ = ಸುಂದರವಾದ, ಕನಿ = ಬಿಂಬಫಲದಂತಿರುವ, (ಅಮೃತದಂತಿರುವ) ನಾಯುಂ = ಬಾಯನ್ನೂ, ಕುಳಲುಂ = ಕೊಳಲನ್ನೂ ದುವುದನ್ನೂ, ಕಂಡು = ನೋಡಿ, ಪೊಯ್ = ನಿನ್ನ ಸುಳ್ಳು ಮಾತುಗಳನ್ನು ಸತ್ಯವೆಂದು ನಂಬಿ, ಒರುನಾಳ್ ಪಟ್ಟಿ ದೇ = ಒಂದು ದಿನ ಅನುಭವಿಸಿದ ಅನುಭವವೇ, ಅಮೈಯುಂ = ಸಾಕು. ಪುಳ್ಳುವುಂ = ಕೃತ್ರಿಮವಾದ ಮೋಸಗಾರತನದ ಮಾತುಗಳನ್ನು, ಪೇಶಾದೇ = ಆಡದಂತೆ, ಪೋಕು = ಈ ಜಾಗವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗು. ||೭||

‘ಎರಡು ನಾಲಿಗೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಸರ್ಪದ ಮೇಲೆಯೇ ಮಲಗಿ ಅದರ ಸಂಸರ್ಗದಿಂದ ಎರಡು ನಾಲಿಗೆಯುಳ್ಳ, ಪರಿಪೂರ್ಣನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನೇ ! ನಿನ್ನ ಮಾತಿಗೆ ಕಟ್ಟುಬೀಳಲು, ನಾವು ಹಿಂದಿನಂತಿರುವ ಗೋಪಿಕೆಯರಲ್ಲ. ನೀನು ಆಸೆಪಡುವಂತೆ ನಾವು ಸುಂದರವಾದ ದೇಹವನ್ನೂ, ಒಳ್ಳೆಯ ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ ಕೂಡಿದ ಜಿಂಕೆಯ ಕಣ್ಣಿನಂತಿರುವ ಸುಂದರವಾದ ಕಣ್ಣಿನನ್ನೂ ಹೊಂದಿದವರೂ ಅಲ್ಲ. ನೀನು ಮೆಲ್ಲ ಮೆಲ್ಲಗೆ ಅಡಿಯಿಡುತ್ತಾ ನನ್ನ ಹತ್ತಿರ ಬರಬೇಡ. ಬಂದುದು ಸಾಕು. ಸುಂದರವಾದ ತಲೆಯ ಪೇಟವನ್ನೂ, ಮುಖಾರವಿಂದವನ್ನೂ ಬಿಂಬಫಲದಂತೆಯೂ, ಅಮೃತ ಸೂಸುವ ಬಾಯನ್ನೂ ಕೊಳಲನ್ನೂ ದುವುದನ್ನೂ ಕಂಡು, ನಿನ್ನ ಸುಳ್ಳು ಮಾತುಗಳನ್ನು ಸತ್ಯವೆಂದು ನಂಬಿ, ಒಂದು ದಿನ ನಿನ್ನೊಡನನುಭವಿಸಿದ ಸುಖವೇ ಸಾಕು. ಕೃತ್ರಿಮವಾದ ಮೋಸಗಾರತನದ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡದಂತೆ ಈ ಜಾಗವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೋರಡು.’ ||೭||

ಎನ್ನೆವರುಗವೆನಕ್ಕುರಿತ್ತಿಟ್ಟನ
ಮಲರ್ ಮುಲ್ಯೆಯಿನ್ ಪನ್ನರ್ ನೀಳಲ್
ಮನ್ನಿಯವಳೈಪ್ಪುಣರಪ್ಪುಕ್ಕು
ಮಟ್ಟೆನ್ನೆಕ್ಕಂಡುಳರಾನೆಕ್ಕಿಣ್ಣಾ ಯ್
ಪೊನ್ನಿರವಾಡೈಯೈಕ್ಕೈಯಿಲ್ ತಾಂಗಿ
ಪೊಯ್ಯಚ್ಚೆಂಗಾಟ್ಟೆನೀಪೋದಿ ಏಲುಂ
ಇನ್ನಮೆನ್ ಕೈಯೆಗತ್ತೀಂಗೊರುನಾಳ್
ವರದಿಯೇಲೆನ್ ಶಿನಂ ತೀರ್ವನ್ ಸಾನೇ ||೮||

ಎನ್ನೆ = ನನ್ನನ್ನು, ವರುಕವೆನ = ಈ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಬರಬೇಕೆಂದು, ಕುರಿತ್ತಿಟ್ಟು = ಸಂಕೇತ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಸೂಚಿಸಿ, ಇನಮಲರ್ = ಹೂವುಗಳು ಸೇರಿದ ಹಾಗೆ ಹರಡಿಕೊಂಡಿರುವ, ಮುಲ್ಯೆಯಿನ್ ಪನ್ನರ್ ನೀಳಲ್ = ಮೊಲ್ಲ್ಯೆ ಹೂವಿನ ಚಪ್ಪರದ ನೆರಳಿನಲ್ಲಿ, ಮನ್ನಿಯವಳೈ = ಬಹಳ ಕಾಲದಿಂದ ನಿನ್ನನ್ನೇ ಎದಿರುನೋಡುತ್ತಾ ನಿಂತಿದ್ದವಳೊಡನೆ, ಪುಣರಪ್ಪುಕ್ಕು = ಆಲಿಂಗನ ಮಾಡಿ ಕೊಳ್ಳಲು ತೊಡಗಿ, ಎನ್ನೆಕ್ಕಂಡು = ನನ್ನನ್ನು ಕಂಡು, ಉಳರಾ = ಕಲಕಿ ಹೋದ ಮನಸ್ಸುಳ್ಳವನಾಗಿ, ನೆಕ್ಕಿಣ್ಣಾ ಯ್ = ವಕ್ಕಕ್ಕೆ ಹೋದೆ. ಪೊನ್ನಿರ-ವಾಡೈಯೈ = ಪೀತಾಂಬರವನ್ನು, ಕೈಯಿಲ್ = ಕೈಯಲ್ಲಿ, ತಾಂಗಿ = ಹಿಡಿದು-ಕೊಂಡು, ಪೊಯ್ = ಹೇಳಿದ ಸುಳ್ಳಿಗೆ, ಅಚ್ಚಮ್ ಕಾಟ್ಟೆ = ಭಯಪಟ್ಟು ವನಂತೆ ನಟಿಸಿ, ನೀಪೋದಿಯೇಲುಂ = ಅಂದು ನೀನು ಹೋದುದೇ ಆದರೂ, ಇನ್ನಂ = ಇನ್ನು ಮುಂದೆ, ಈಂಗು = ಈ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ, ಎನ್ ಕೈಯೆಗತ್ತು = ನನ್ನೊಡನೆ, ಒರುನಾಳ್ = ಒಂದು ದಿನವಾದರೂ, ವರದಿಯೇಲ್ = ಸಂಶ್ಲೇಷವನ್ನು ಪಡೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಬರುವುದೇ ಆದರೂ, ಎನ್ ಶಿನಂ = ನನ್ನ ಕೋಪವನ್ನು, ಸಾನ = ನಾನು, ತೀರ್ವೇನ್ = ತೀರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ||೮||

‘ಒಂದು ಸಂಕೇತ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ನನ್ನನ್ನು ಬರಹೇಳಿ, ದಟ್ಟವಾಗಿ ಕೂಡಿಕೊಂಡು ಹರಡಿಕೊಂಡಿರುವ ಮುಲ್ಯೆಹೂವಿನ ಚಪ್ಪರದ ನೆರಳಲ್ಲಿ, ನಿನ್ನನ್ನೇ ಎದಿರುನೋಡುತ್ತಾ ಬಹಳ ಕಾಲದಿಂದ ಕಾಯುತ್ತಿದ್ದ ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಪೆಣ್ಣುಣಿಯೊಡನೆ, ಆಲಿಂಗನ ಸುಖವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಲು ಉದ್ಯುಕ್ತನಾಗಿರಲು, ನನ್ನನ್ನು ಕಂಡು, ಮರೆಯಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಪೀತಾಂಬರವನ್ನು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು, ನನಗೆ ಭಯಪಟ್ಟು ಹೋಗು-ವನಂತೆ ನಟಿಸಿದೆ. ಆ ನೀನು ಇಂದು ಯಾವ ಮುಖದಿಂದ ಇಲ್ಲಿ ಬಂದೆ ತಿಳಿಯದು. ಮತ್ತೆಂದಾದರೂ ನನ್ನೊಡನೆ ಸಂಶ್ಲೇಷಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಬಂದರೆ, ನಿನಗೆ ಮುಖಕೊಟ್ಟು ಮಾತಾಡದೇ, ನನ್ನ ಕೋಪವನ್ನು ತೀರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಎಚ್ಚರಿಕೆ! ಇಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟುಹೋಗು.’ ||೮||

ಮಂಗಳನಲ್ ವನಮಾಲೈಮಾರ್ವಿಲಿಲಂಗಿ
 ಮಯಿಲ್ ತಳ್ಳಿಪ್ಪೀಲಿ ಶೂಡಿ
 ಪೊಂಗಳವಾಡೈಯೈಯಿಲ್ ಶಾತ್ತಿ
 ಪೂಂಗೊತ್ತುಕ್ಕಾದಿಲ್ ಪುಣರಪ್ಪೆಯಾರ್
 ಕೊಂಗುನರುಂಕುಳಲಾರ್ಗಳೋಡು
 ಕುಳ್ಳಿನ್ನು ಕುಳಲಿನಿತೂದಿನಂದಾಯ್
 ಎಂಗಳುಕ್ಕೇ ಒರುಸಾಳ್ವಂದೂದ
 ವುನ್ ಕುಯಲಿನ್ನಿಶೈ ಪೋದರಾದೇ ||೯||

ಮಂಗಳಂ = ಮಂಗಳಸ್ವರೂಪವಾದ, ನಲ್ = ದರ್ಶನೀಯವಾದ, ವನ-
 ಮಾಲೈ = ವನಮಾಲೆಯು, ಮಾರ್ಬಿಲ್ = ನಿನ್ನ ವಕ್ಷಸ್ಥಲದಲ್ಲಿ, ಇಲಂಗಂ =
 ಸ್ತಕಾಶಿಸುತ್ತಿರಲು, ತಳ್ಳಿ = ಹರಡಿರುವ, ಮಯಿಲ್ ಪೀಲ್ = ನವಿಲುಗರಿಯನ್ನು
 ಶೂಡಿ = ತಲೆಯಮೇಲೆ ಧರಿಸಿಕೊಂಡು, ಪೊಂಗು ಇಳವಾಡೈ = ಅಧಿಕವಾದ
 ಸೌಂದರ್ಯದಿಂದ ಕೂಡಿದ ಪೀತಾಂಬರವನ್ನು, ಅರೈಯಿಲ್ = ನಡುವಿನಲ್ಲಿ,
 ಶಾತ್ತಿ = ಧರಿಸಿಕೊಂಡು, ಕಾದಿಲ್ = ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ, ಪೂಂಕೊತ್ತು = ಹೂವಿನ
 ಗುಚ್ಛವನ್ನು, ಪುಣರಪ್ಪೆಯೈ = ಇಳಿಬಿಟ್ಟುಕೊಂಡು, ಕೊಂಗು = ಮಧುವನ್ನು
 ಸ್ರವಿಸುವ ಪುಷ್ಪಗಳಿಂದ ಅಲಂಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟು, ನರು = ಒಳ್ಳೆಯ ಪರಿಮಳದಿಂದ
 ತುಂಬಿರುವ, ಕುಳಲಾರ್ಗಳೋಡು = ಕುಂತಲಗಳಿಂದ ಶೋಭಿತರಾದ ಸ್ತ್ರೀಯ-
 ರೊಡನೆ, ಕುಳ್ಳಿನ್ನು = ಸಂಶ್ಲೇಷಿಸಿ (ಅದರಿಂದಾದ ಹರ್ಷದಿಂದ) ಇನಿದು =
 ಇಂಪಾಗಿ, ಕುಳಲ್ = ನಿನ್ನ ಕೊಳಲನ್ನು, ಊದಿನಂದಾಯ್ = ಊದಿಕೊಂಡೇ
 ಬಂದೆ. ಎಂಗಳುಕ್ಕು = ನಮ್ಮ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ, ಒರುಸಾಳ್ = ಒಂದು ದಿನ,
 ವನು ಊದ = ಬಂದು ಊದಲು, ಉನ್ = ನಿನ್ನ, ಕುಳಲಿನ್ =
 ಕೊಳಲಿನ, ಇಶೈ = ಧ್ವನಿಯಾದರೋ, ಪೋದರಾದು = ಹೊರಡುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು
 ತೋರುತ್ತಿ. ||೯||

ಮಂಗಳಾವಹವಾದ ವನಮಾಲೈಯನ್ನು ವಕ್ಷಸ್ಥಲದಲ್ಲಿ ಧರಿಸಿಕೊಂಡು,
 ಅಗಲವಾಗಿ ಹರಡಿಕೊಂಡಿರುವ ಸುಂದರವಾದ ನವಿಲುಗರಿಯನ್ನು ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಮುಡಿದು
 ಕೊಂಡು, ಸುಂದರವಾದ ಪೀತಾಂಬರವೊಂದನ್ನು ಸೊಂಟದಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು, ಒಂದು
 ಹೂವಿನ ಗೊಂಚಲನ್ನು ಕರ್ಣಾಭರಣದಂತೆ ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ ಜೋಲಾಡುತ್ತಿರುವಂತೆ ಧರಿಸಿ,
 ಮಧುವನ್ನು ಸ್ರವಿಸುತ್ತಿರುವ ಪುಷ್ಪಗಳಿಂದ ಅಲಂಕೃತರಾಗಿ ಪರಿಮಳದಿಂದ
 ಪೂರಿತವಾದ ಕುಂತಲಗಳಿಂದ ಶೋಭಿತರಾದ ಕೆಲ ಭಾಗ್ಯವಂತೆಯರಾದ ವೇಣ್ಮಣಿ
 ಗಳೊಡನೆ ಸಂಶ್ಲೇಷಿಸಿ, ಅದರಿಂದಾದ ಹರ್ಷದಿಂದ, ಅವರೊಡನೆ ಇಂಪಾಗಿ ನಿನ್ನ

ಕೊಳಲನ್ನೊಡುತ್ತಾ ಬಂದೆಯಲ್ಲಾ, ನಮ್ಮ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಒಂದು ದಿನವಾದರೂ
ಕೊಳಲನ್ನೊಡಲು, ಅದರ ಧ್ವನಿಯೇ ಹೊರಬರುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ತೋರುತ್ತೆ
ಯಲ್ಲವೇ ?' ||೯||

ಅಲ್ಲಿಮಲರ್ ತಿರುಮಂಗೈ ಕೇಳ್ವತ್ತನ್ನೈ
ನಯನ್ನಿ ಳನಾಯ್ ಚ್ಚಿಮಾರ್ ಕಳ್ಳ
ಎಲ್ಲಿಪ್ಪೊಳುದಿನಿಲೇನುತ್ತೂಡಿ
ಎಳ್ಳಕ್ಕಿಯುರೈತ್ತ ವುರೈಯದನ್ನೈ
ಕೊಲ್ಲಿನಗರ್ಕ್ಕು ಕೂಡರ್ ಕೋಮಾನ್
ಕುಲಶೇಖರ ನಿನ್ನಿಶೈಯಿನ್ನೇನಿ
ಶೊಲ್ಲಿಯನಿನ್ ತಮಿಳ್ ಮಾಲೈ ಪತ್ತುಂ
ಶೊಲ್ಲವಲ್ಲಾ ಕಿಲ್ಲೈ ತುನ್ನಂದಾನೇ ||೧೦||

ಇಳನಾಯ್ ಚ್ಚಿಮಾರ್ ಕಳ್ಳ = ನವಯುಪತಿಯರಾದ ಗೋಪಾಲಿಕೆಯರು
ಅಲ್ಲಿಮಲರ್ = ಕೆಂದಾವರೆಯನ್ನು ಅವತಾರ ಸ್ಥಳವಾಗಿ ಹೊಂದಿದ, ತಿರು-
ಮಂಗೈ = ಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮಿ ದೇವಿಗೆ, ಕೇಳ್ವತ್ತನ್ನೈ = ವಲ್ಲಭನಾದ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು,
ನಯನ್ನಿ = ಆಸೆಪಟ್ಟು, ಎಲ್ಲಿ = ರಾತ್ರಿಯ, ಏನುಪ್ಪೊಳುದಿಲ್ = ಮಧ್ಯಮ
ಝಾನದಲ್ಲಿ, ಊಡಿ = ಕಾಮಪೀಡಿತರಾಗಿ, ಎಳ್ಳಕ್ಕಿ = ಕಾಮಾಸಕ್ತರಾಗಿ,
ಉರೈತ್ತ = ಹೇಳಿದ, ಉರೈಯದನ್ನೈ = ಪದ್ಯಗಳನ್ನು, ಕೊಲ್ಲಿನಗರ್ಕ್ಕು =
'ಕೊಲ್ಲಿ' ಎಂಬ ನಗರಕ್ಕೆ, ಇರೈ = ಪ್ರಧಾನನಾಗಿ, ಕೂಡಲ್ = ಮಧುರೈಗೆ,
ಕೋಮಾನ್ = ರಾಜನಾದ, ಕುಲಶೇಖರನ್ = ಕುಲಶೇಖರರು, ಇನ್ =
ಇಂಪಾಗಿ, ಇಶೈಯಿಲ್ ಮೇವಿ = ರಾಗಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ, ಶೊಲ್ಲಿಯ = ರಚಿಸಿ
ಕೊಟ್ಟಿರುವ, ಇನ್ = ಪರಮಭೋಗ್ಯವಾದ, ತಮಿಳ್ ಮಾಲೈ = ತಮಿಳಿನ
ಪದ್ಯಮಾಲಿಕೆಯ ರೂಪವಾದ, ಪತ್ತುಂ = ಈ ಹತ್ತು ಹಾಡುಗಳನ್ನೂ, ಶೊಲ್ಲ-
ವಲ್ಲಾ ಕುರ್ = ಅನುಸಂಧಾನ ಮಾಡುವವರಿಗೆ, ತುನ್ನಮಿಲ್ಲೈ = ಭಗವದನುಭವ
ವಿರೋಧವಾದ ದುಃಖವು ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ||೧೦||

'ಕೇಸರಾಲಂಕೃತವಾದ ತಾವರೆಯ ಹೂವಿನಲ್ಲಿ ಅವತರಿಸಿದ ಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮಿಯ
ವಲ್ಲಭನಾದ ಕೃಷ್ಣನ ಸಂಶ್ಲೇಷವನ್ನು ಪಡೆಯಬೇಕೆಂದು ಆಸೆಪಟ್ಟ ಗೋಪಕನಿಗೆಯರು
ಪ್ರಣಯರೋಷದಿಂದ ಹೇಳಿದ ಮಾತುಗಳನ್ನೇ ಅನುಕರಣೆ ಮಾಡುತ್ತಾ, ಕುಲಶೇಖ-
ರಾಳ್ವಾರೈವರು ರಚಿಸಿಕೊಟ್ಟ ಈ ಹತ್ತು ಪದ್ಯಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಪದ್ಯಮಾಲಿಕೆಯನ್ನು
ರಾಗವಾಗಿ ಹಾಡಬಲ್ಲವರಿಗೆ ಸಾಂಸಾರಿಕ ದುಃಖವಿರುವುದಿಲ್ಲ' ಎಂದು - ಈ ದಶಕಕ್ಕೆ
ಫಲಶ್ರುತಿಯನ್ನು ಹಾಡಿ, ಆಳ್ವಾರರು ಈ ದಶಕವನ್ನು ಮುಗಿಸಿದ್ದಾರೆ. ||೧೦||

ಪೆರುಮಾಳ್ ತಿರುವೊಳಿ — ಏಳನೆಯ ದಶಕ

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಮಗನಾಗಿ ಹೆಡೆದರೂ, ಅವನ ಬಾಲಲೀಲೆಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಅನುಭವಿಸದಿದ್ದು, ಅದನ್ನು ಕಾಣಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಲಪಿಸಿದ ದೇವಕಿಯ ಭಾವವನ್ನೇ ಹೊಂದಿದವರಾಗಿ ಆಳ್ವಾರರು ಈ ಹತ್ತು ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಹಾಡಿದ್ದಾರೆ.

ಆಲೈ ನೀಳ್ ಕರುಂಬನ್ನವನ್ ತಾಲೋ !
 ಅಂಬುಯತ್ತಡಂ ಕಣ್ಣಿನನ್ ತಾಲೋ !
 ನೇಲೈ ನೀರ್ ನಿರತ್ತನ್ನವನ್ ತಾಲೋ !
 ನೇಳಪ್ಪೋದಕಮನ್ನವನ್ ತಾಲೋ !
 ಏಲವಾರ್ ಕುಳಲೆನ್ನಗನ್ ತಾಲೋ !
 ಎನ್ನೈನ್ನಯೈನ್ ವಾಯಿಡೈ ನಿರೈಯ
 ತಾಲೊಲಿತ್ತಿಡುಂದಿರುವಿನೈಯಿಲ್ಲಾ
 ತಾಯಿರಿಲ್ ಕಡೈಯಾಯಿನತಾಯೇ ||೧||

ನೀಳ್ = ಉದ್ದವಾಗಿಯೂ, ರಸಭರಿತವಾಗಿಯೂ ಬೆಳೆದಿರುವ, ಆಲೈ = ಕಬ್ಬಿನ ರಸವನ್ನು ತೆಗೆಯುವ 'ಆಲೈ' ಎಂಬ ಯಂತ್ರದಲ್ಲಿಟ್ಟು, ಕರುಂಬನ್ನವನ್ = ಕಬ್ಬನ್ನು ಹೋಲುವವನೇ ! ತಾಲೋ = ಲಾಲಿ, ಅಂಬುಯಮ್ = ಕಮಲದ ಹೂವಿನ ದಳಗಳನ್ನು ಹೋಲುವ, ತಡ = ವಿಶಾಲವಾದ, ಕಣ್ಣಿನನ್ = ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವವನೇ, ತಾಲೋ = ಲಾಲಿ, ನೇಲೈ ನೀರ್ = ಸಮುದ್ರದ ನೀರಿನಂತೆ, ನಿರತ್ತನ್ನವನ್ = ದೇಹಕಾಂತಿಯುಳ್ಳವನೇ, ತಾಲೋ = ಲಾಲಿ, ನೇಳಪ್ಪೋದಕಮನ್ನವನ್ = ಎಳೆಯ ಆನೆಯನ್ನು ಹೋಲುವ ಚರಿತಗಳುಳ್ಳವನೇ, ತಾಲೋ = ಲಾಲಿ, ಏಲಮ್ = ಪರಿಮಳಗೊಂಡ, ವಾರ್ = ಉದ್ದವಾದ, ಕುಳಲ್ = ಮುಡಿಯಿಂದ ಕೂಡಿದ, ಎನ್ಮಗನ್ = ನನ್ನ ಮಗುವೇ ! ತಾಲೋ = ಲಾಲಿ, ಎನ್ನೈನ್ = ಎಂದೆಂದೂ ಈ ರೀತಿ ಹಲವು ಬಾರಿ ಹೇಳುತ್ತಾ, ಉನ್ನೈ = ನಿನ್ನನ್ನು, ಎನ್ವಾಯಿಡೈ = ನನ್ನ ಬಾಯಿಂದ, ನಿರೈಯ = ತುಂಬುವಂತೆ, ತಾಲೊಲಿತ್ತಿಡುಮ್ = ಲಾಲಿಯನ್ನು ಹಾಡುವ, ತಿರುವಿನೈಯಿಲ್ಲಾ = ಸಂಪತ್ತಿಲ್ಲದ, ತಾಯಿರಿಲ್ = ತಾಯಂದಿರಲ್ಲಿ, ಕಡೈಯಾಯಿನ = ಬಹಳ ಕಡೈಯವನಾಗಿರುವ, ತಾಯೇ = ತಾಯಿಯೇ ನಾನಾಗಿದ್ದೇನೆ. ||೧||

ಜಿನ್ನಾಗಿ ಬಲಿತಿರುವ ನೀಳವಾಗಿಯೂ, ದಪ್ಪವಾಗಿಯೂ ಇದ್ದು ರಸಭರಿತವಾದ ಕಬ್ಬನ್ನು 'ಆಲೈ' ಯಂತ್ರದಲ್ಲಿಟ್ಟು ಹಿಂಡಿದಾಗ ಅದು ಹೇಗೆ ಮಧುರವಾದ ರಸಯುಕ್ತವಾದ ಕಬ್ಬಿನಹಾಲನ್ನು ಸ್ರವಿಸುತ್ತದೆಯೋ, ಹಾಗೆಯೇ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ-

ಕಿಶೋರನನ್ನೂ ಪ್ರೇಮದಿಂದ ವಾತ್ಸಲ್ಯದಿಂದ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು 'ರಸೋ ವೈ ಸಃ'—
ಎಂದು ಉಪನಿಷತ್ತೃಪ್ತಪಾದ್ಯನಾದ ಆ ಕೃಷ್ಣನ ಮಾಧುರ್ಯವೂ ನಮ್ಮ ಅನುಭವಕ್ಕೆ
ಬರುತ್ತದೆ. ಅದುದರಿಂದಲೇ ಕುಲಶೇಖರಾಚಾರ್ಯರೂ ಇಲ್ಲಿ ಅಲ್ಪಯಂತ್ರದಲ್ಲಿದ್ದ
ಬಲಿತರುವ ಕಬ್ಬಿಗೆ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಹೋಲಿಸಿದ್ದಾರೆ. "ಕಪ್ಪಾಸಂ ಪುಂಡರೀಕಮೇವ-
ಮಕ್ಷಿಣೀ"—ಎಂದು ಹೇಳುವಂತೆ ಕಮಲದ ದಳದಂತಿರುವ ಕಣ್ಣುಗಳುಳ್ಳವನು
ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ. ಕರುಣೆಯ ಕಡಲಿನಂತಿರುವ ಪರಮಾತ್ಮನು ಸಮುದ್ರದ ನೀರಿನಂತೆ
ನೀಲವರ್ಣದಿಂದ ಶೋಭಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. "ಗಜಸಿಂಹಗತೀ ವೀರೌ"—ಎಂಬಂತೆ
ಎಳೆಯ ಆನೆಯಂತೆ ಗಂಭೀರವಾದ ನಡೆಯುಳ್ಳವನು. 'ಸರ್ವಗಂಧಃ'—ಎಂದು
ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳು ಘೋಷಿಸುವ ಪರಿಮಳಗೊಂಡ ನೀಳವಾದ ಕೇಶಪಾಶದಿಂದ
ಕೂಡಿದವನಾಗಿದ್ದಾನೆ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು. ಈ ರೀತಿಯಾದ ಗುಣಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಕೃಷ್ಣ
ಕಿಶೋರನ ಬಾಲಲೀಲೆಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾ, ಅವನನ್ನು ತೊಟ್ಟಿಲಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟು
ಆಡಿಸುತ್ತಾ, ಅವನಿಗೆ ತನ್ನ ಬಾಯಿತುಂಬಾ ಅವನ ಗುಣಗಾನ ಮಾಡುತ್ತಾ ಲಾಲಿಯ
ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಹಾಡುವ ಸಂಪತ್ತು ಯಶೋದೆಯೊಬ್ಬಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬೇರಾರಿಗೂ
ಲಭಿಸಲಿಲ್ಲ. ಆ ರೀತಿಯಾದ ಸಂಪತ್ತಿಲ್ಲದ ಭಾಗ್ಯಹೀನರಾದ ತಾಯಂದಿರಲ್ಲಿಯೂ,
ತಾನು ಬಹಳ ಕಡೆಯಾದವಳು. ಏಕೆಂದರೆ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಮಗನಾಗಿ ಹೆಡೆದರೂ,
ಅವನನ್ನು ಆಡಿಸುವ ಭಾಗ್ಯವಿಲ್ಲದ ದೌರ್ಭಾಗ್ಯಶಾಲಿ ತಾನು ಎಂದು ದುಃಖಪಟ್ಟು
ದೇವಕಿಯ ಭಾವವನ್ನು ಈ ಹಾಡಿನಲ್ಲಿ ಆಳ್ವಾರರು ಹೊರಗೆಡಹಿದ್ದಾರೆ. ||೧||

ನಡಿಕೊಳಂಜನಮೆಳುದು ಶೆಮ್ಮಲರ್ಕ್ಕಣ್
ಮರುವಿನೋಲಿನಿದೊನ್ನಿನೈನೋಕ್ಕಿ
ಮುಡಕ್ಕಿಚ್ಚೇನಡಿ ಮಲರ್ಚಿರುಕರುನ್ನಾಳ್
ಪೊಲಿಯುನೀರ್ ಮುಗಿರ್ಕ್ಕಳವಿಯೇಪೋರ್
ಅಡಕ್ಕಿಯಾರಚ್ಚೆಂಚಿರುವಿರಲನ್ನತ್ತು
ಮಂಗೈಯೋಡಣನ್ನಾ ನೈಯಿರ್ಕ್ಕಡನ್
ಕಿಡಕ್ಕೈ ಕಣ್ಣಿಡ್ ಪತ್ತಿಲೇನನ್ನೋ !
ಕೇಶವಾ ! ಕೆಡುವೇನ್ ಕೆಡುವೇನೇ ||೨||

ನಡಿಕೊಳ್ಳ = ತೀಕ್ಷ್ಣವಾದ, ಅಂಜನಮೆಳುದು = ಕಾಡಿಗೆಯಿಂದ
ಅಲಂಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟು, ಶೆಮ್ಮಲರ್ = ಕೆಂದಾವರೆಯನ್ನು ಹೋಲುವ, ಕಣ್ =
ಕಣ್ಣಿಂದ, ಮೇಲ್ = ಮೇಲ್ನಲ್ಲಿ ತೂಗುಬಿಟ್ಟಿರುವ, ಒನ್ನಿನೈ = ಗಿಳಿಯೇ
ಮೊದಲಾದುವುಗಳಲ್ಲೊಂದನ್ನು, ಇನಿದು = ಬಹಳ ಆಸೆಯಿಂದ, ಮರುವಿ-
ನೋಕ್ಕಿ = ದಿಟ್ಟಿಸಿಕೊಂಡು, ಕರು = ಕಪ್ಪಾಗಿರುವ, ತಾಳ್ = (ಮೇಲ್ಬಾಗದ)
ಕಾಲಿನಿಂದ ಕೂಡಿ, ಮಲರ್ = ಕೆಂದಾವರೆಯ ಹೂವಿನಂತೆ, ಶಿರು = ಚಿಕ್ಕದಾಗಿ,

ಶೇವಡಿ=ಕೆಂಪಗಿರುವ ಅಂಗಾಲುಗಳನ್ನು, ಮುಡಕ್ಕಿ=ಮಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ,
 ನೀರ್‌ಪೊಲಿಯುಂ=ನೀರನ್ನು ಸ್ರವಿಸಲು ಸಿದ್ಧವಾಗಿ ನಿಂತಿರುವ, ಮುಕಿಲ್-
 ಕುಳವಿಪೋಲ = ಮೇಘಸಮೂಹಗಳಂತೆ, ಶೆವ್ = ಸುಂದರವಾದ, ಶಿರು=
 ಪುಟ್ಟದಾದ, ವಿರಲನೈತ್ತುಂ=ತನ್ನ ಬೆರುಳುಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ, ಅಂಗೈಯೋಡು=
 ತನ್ನ ಅಂಗೈಯಲ್ಲಿಯೇ, ಅಡಕ್ಕಿಯಾರ=ಅಡಗುವಂತೆ, ಅಣೈಂದು=ಮುದುಡಿ-
 ಕೊಂಡು, ಅನೈಯಿಲ್‌ಕಿಡನ್ನ ಕಿಡಕ್ಕೈ = ಅನೆಯಿರುವಂತೆ ಮಲಗಿದ್ದ
 ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು, ಕಂಡಿಡ = ಕಂಡು ಅನುಭವಿಸುವ ಭಾಗ್ಯವನ್ನು,
 ಪತ್ತಿಲೇನ್=ಪಡೆಯದ ಭಾಗ್ಯಹೀನಳಾಗಿದ್ದೇನೆ. ಅಂದೋ=ಅಯ್ಯೋ!
 ಕೇಶವಾ=ಸುಂದರವಾದ ಕೇಶಪಾಶವುಳ್ಳವನೇ, ಕೆಡುವೇನ್ ಕೆಡುವೇನ್=
 ಒಂದೂ ಅನುಭವಿಸದಿರುವ ಮಹಾಪಾಪವುಳ್ಳವಳಾದ ನನಗೆ ಧಕ್ಕಾರ!
 ಧಕ್ಕಾರ! ||೨||

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಕಿಶೋರನು ಚಿಕ್ಕ ಶಿಶುವಾಗಿದ್ದಾಗ, ಅವನನ್ನು ತೊಟ್ಟಿಲಲ್ಲಿ
 ಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾಗ, ತೀಕ್ಷ್ಣವಾದ ಕಾಡಿಗೆಯಿಂದ ಅಲಂಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ, ಕೆಂದಾವರೆಯನ್ನು
 ಹೋಲುವ, ತನ್ನ ಕಣ್ಣಿಂದ, ತಾನು ಮಲಗಿದ್ದ ತೊಟ್ಟಿಲಿನ ಮೇಲ್ಕುಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ
 ತೂಗುಬಿಟ್ಟಿರುವ ಗಿಳಿಯೇ ಮೊದಲಾದುವುಗಳಲ್ಲೊಂದನ್ನು ಬಹಳ ಆಸೆಯಿಂದ
 ದಿಟ್ಟಿಸಿಕೊಂಡು, ಕಪ್ಪಗಿರುವ ಮೇಲ್ಭಾಗದ ಕಾಲಿನಿಂದ ಕೂಡಿ, ಕೆಂದಾವರೆಯ
 ಹೊವಿನಂತೆ ಚಿಕ್ಕದಾಗಿ ಕೆಂಪಗಿರುವ ತನ್ನ ಅಂಗಾಲುಗಳನ್ನು ಮುದುಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ,
 ನೀರನ್ನು ಸ್ರವಿಸಲು ಸಿದ್ಧವಾಗಿ ನಿಂತಿರುವ ಮೇಘ ಸಮೂಹಗಳಂತೆ, ಅತಿಮೃದು-
 ವಾಗಿ ದಟ್ಟವಾಗಿ ಕೂಡಿಕೊಂಡಿರುವ ಸುಂದರವಾಗಿರುವ ಪುಟ್ಟಪುಟ್ಟದಾದ ತನ್ನ
 ಬೆರುಳುಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ, ತನ್ನ ಅಂಗೈಯಲ್ಲಿಯೇ ಅಡಗುವಂತೆ ಮುದುಡಿಕೊಂಡು,
 ಮರಿಯಾನೆಯಂತೆ ಮಲಗಿದ್ದ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ಕಂಡು ಅನುಭವಿಸುವ ಭಾಗ್ಯವನ್ನು
 ಪಡೆಯದ ಭಾಗ್ಯಹೀನಳಾಗಿದ್ದೇನೆ ನಾನು. ಎಲೈ ಸುಂದರವಾದ ಕೇಶಪಾಶವುಳ್ಳ
 ಕೇಶವನೇ, ಯಾವ ಒಂದು ನಿನ್ನ ಲೀಲಾಚೀಷ್ಟಿತಗಳನ್ನೂ ಅನುಭವಿಸದಿರುವ ಮಹಾ
 ಪಾಪವನ್ನು ಮಾಡಿರುವ ನನಗೆ ಧಕ್ಕಾರ-ಧಕ್ಕಾರ—ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ ದೇವಕಿಯು
 ತನ್ನನ್ನು ತಾನೇ ಮೂದಲಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ತನ್ನ ದುಃಖವನ್ನು ತೋಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಾಳೆ.
 —ಎಂದು ಆಳ್ವಾರರು ಇಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ||೨||

ಮುನ್‌ದೈ ನನ್ನರೈಯನ್ನುಡೈಮಗಳಿರ್
 ಮುರೈ ಮುರೈ ತನ್ನಂಗುರಂಗಿಡೈಯಿರುತ್ತಿ
 ಎನ್‌ದೈಯೇ! ಎನ್ನನ್ ಕುಲವೈರುಂಶುಡರೇ!
 ಎಳುಮುಗಿಲ್ ಕಣತ್ತಿಳಿಲ್ ಕವರೇರೇ!

ಉನ್ದ್ಯಯಾವನನ್ನರೈಪ್ಪ ನಿನ್ ಶೆಂಗೇಳ್
 ವಿರಲಿನುಮ್ ಕಡೈಕ್ಕಣ್ಣೆ ನುಂ ಕಾಟ್ಟ
 ನನ್ನನ್ ಪೆತ್ತನನ್ ನಲ್ಲಿನೈಯಿಲ್ಲಾ
 ನಂಗಳ್ ಕೋನ್ ವಸುದೇವನ್ ಪೆತ್ತಿಲನೇ ||೩||

ಮುನ್ನೈ = ಮೊದಲಿನಿಂದಲೂ, ನಲ್ಮುರೈ = ಪರಂಪರಾಗತವಾಗಿ
 ಬಂದಿರುವ ಅಜ್ಜಿ, ಮುತ್ತಜ್ಜಿ, ಚಿಕ್ಕಮ್ಮ, ದೊಡ್ಡಮ್ಮ ಮೊದಲಾದ ಬಂಧುಗಳಾದ
 ಮಕ್ಕಳಿರ್ = ಸ್ತ್ರೀಯರು, ಅನ್ನುಡೈ = ಅತ್ಯಧಿಕವಾದ ಅಭಿಮಾನದಿಂದ (ನಿನ್ನನ್ನು)
 ತಮಾತಮಾ = ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ, ಕುರಂಗಿಡೈ = ಮಡಿಲಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಸೊಂಟದಲ್ಲಿ,
 ಮುರೈಮುರೈ = ಒಬ್ಬರಾದ ಬಳಿಕ ಮತ್ತೊಬ್ಬರು-ಕ್ರಮವಾಗಿ, ಇರುತ್ತಿ =
 ಎತ್ತಿಕೊಂಡು, ಎನ್ದೈಯೇ = ನನ್ನಪ್ಪನೇ ! ಎನ್ನನ್ ಕುಲಮ್ = ನಮ್ಮ
 ಕುಲಕ್ಕೆ, ಪೆರುಂಶುಡರೇ = ಉಜ್ವಲವಾದ ದೀಪಪ್ರಾಯನಾಗಿರುವವನೇ, ಎಳು-
 ಮುಕಿಲ್ ಕಣತ್ತು = ನೀರನ್ನು ವರ್ಷಿಸಲು ನಿಂತಿರುವ ಮೇಳಗಳ ಸಮೂಹದಂತೆ,
 ಎಳಲ್ = ದೇಹಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು, ಕವರ್ = ಹೊಂದಿರುವವನೇ ! ಏರೇ =
 ಗಂಡುಸಿಂಹವನ್ನು ಒಪ್ಪುವಂತಿರುವವನೇ ! (ಎಂದು ನಾನಾ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ತುತಿಸುತ್ತಾ
 ಮುದ್ದಾಡಿ), ಉನ್ನೈ = ನಿನ್ನ ತಂದೆಯು, ಯಾವನ್ = ಯಾರು ?
 ಎನ್ನರೈಪ್ಪ = ಎಂದು ಕೇಳಲು, ನಿನ್ = ನಿನ್ನ, ಶೆನ್ ಕೇಳ್ = ಕೆಂಪಡದಿರುವ,
 ವಿರಲಿನುಮ್ = ಬೆರಳುಗಳಿಂದಲೂ, ಕಡೈಕ್ಕಣ್ಣೆ ನುಂ = ಕಡೆಗಣ್ಣಿ ಟದಿಂದಲೂ,
 ಕಾಟ್ಟ = ತೋರಲು (ಆ ಸೌಂದರ್ಯಯುತವಾದ ದೃಶ್ಯವನ್ನು ಕಾಣುವ
 ಭಾಗ್ಯವನ್ನು) ನನ್ನನ್ = ನಂದಗೊಪನು, ಪೆತ್ತನನ್ = ಪಡೆದನು, ನಲ್ಮ-
 ವಿನೈಯಿಲ್ಲಾ = ಪುಣ್ಯ ಕೆಲಸಗಳನ್ನೇ ಮಾಡದಿರುವ, ನಂಗಳ್ = ನಮ್ಮ,
 ಕೋನ್ = ಪತಿಯಾದ, ವಸುದೇವನ್ = ವಸುದೇವನು, ಪೆತ್ತಿಲನ್ =
 ಪಡೆಯಲಿಲ್ಲ. ||೩||

ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಯಾರ ಮನೆಯಲ್ಲಾದರೂ ಶಿಶುವು ಹುಟ್ಟಿ, ಮುದ್ದು ಮುದ್ದಾಗಿ
 ಅದು ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರಲು, ಅದರ ಬಂಧುವರ್ಗದವರಾದ ಅಜ್ಜಿ, ಮುತ್ತಜ್ಜಿ, ಚಿಕ್ಕಮ್ಮ,
 ದೊಡ್ಡಮ್ಮ ಮೊದಲಾದವರು, ಆ ಶಿಶುವನ್ನು ಬಹಳ ಅಭಿಮಾನದಿಂದ ಒಬ್ಬರಾದ
 ಬಳಿಕ ಮತ್ತೊಬ್ಬರು, ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಮಡಿಲಲ್ಲಾಗಲೀ ಸೊಂಟದಲ್ಲಾಗಲೀ ಎತ್ತಿ-
 ಕೊಂಡು, ನನ್ನಪ್ಪನೇ, ನಮ್ಮ ಪಂಚದ ಕುಡಿಯೇ, ಮರಿಸಿಂಹವೇ—ಎಂಬ ನಾನಾ
 ತರಹದ ಮಾತುಗಳಿಂದ ಶಿಶುವನ್ನು ಮುದ್ದಾಡುತ್ತಾ, ಮುತ್ತಿಟ್ಟು—ಆ ಶಿಶುವನ್ನು
 ಕುರಿತು ನಾನಾ ರೀತಿಯಾಗಿ ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ: ಆಗ ನಿಮ್ಮಪ್ಪನಾರು ?
 ತೋರಿಸು— ಎಂದು ಕೇಳಿದಾಗ, ಇನ್ನೂ ಮಾತನ್ನರಿಯದ ಆ ಶಿಶುವು ಕೇವಲ ತನ್ನ
 ಕಣ್ಣಿ ಟದಿಂದಲೂ ಮತ್ತು ಪುಟ್ಟದಾದ ತನ್ನ ಕೈಬೆರಳುಗಳಿಂದಲೂ ತನ್ನ

ತಂದೆಯನ್ನು ತೋರುತ್ತೆ. ಅಂತೆಯೇ ಕೃಷ್ಣ ಕಿಶೋರನನ್ನೂ ಅವನ ಬಂಧುಗಳು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಮುದ್ದಾಡುತ್ತಾ, 'ನಿಮಿಷವಾದರೂ?'—ಎಂದು ಕೇಳಿದಾಗ, ತನ್ನ ಕಡೆಗಣ್ಣು ಬಿಡದಿರಲೂ, ಮತ್ತು ಮುದ್ದಾದ ತನ್ನ ಪುಟ್ಟ ಬೆರಳುಗಳಿಂದಲೂ ನಂದಗೋಪನನೇ ತನ್ನ ತಂದೆಯೆಂದು ತೋರಿಸಿದನು. ಅದನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಿಕೊಂಡ ದೇವಕಿಯು ಕೃಷ್ಣನಿಂದ ತಂದೆಯೆಂದು ಕರೆಯಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಭಾಗ್ಯ ನಂದಗೋಪನಿಗೆ ಲಭಿಸಿತೇ ವಿನಹ, ಆ ರೀತಿ ಕೃಷ್ಣನಿಂದ ಕರೆಯಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಭಾಗ್ಯವಿಶೇಷವನ್ನು ಹೊಂದಲು ಕಾರಣವಾದ ಪುಣ್ಯಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡದ ತನ್ನ ಪತಿಯಾದ ವಸುದೇವನಿಗೆ ಆ ಭಾಗ್ಯ ಲಭಿಸಲಿಲ್ಲವೆಂದು ದುಃಖದಿಂದ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೆ. ||೩||

ಕಳಿನಿಲಾವೆಳಿಲ್ ಮದಿಪುರೈ ಮುಗಮುಮ್
 ಕಣ್ಣನೇ ! ತಿಣ್ಣಕ್ಕೈನಾವುರ್ ತಿಣ್ ತೋಳುಂ
 ತಳಿರ್ ಮಲರ್ ಕರುಂಕುಳಲ್ ಪಿರೈಯದುವುಂ
 ಕಡಂಗೊಳ್ ತಾಮರೈ ಕ್ಕಣ್ಣಳುಂ ಪೊಲಿನ್
 ಇಳಮ್ಮೈಯಿನ್ಪತ್ತೈಯಿನ್ನೈನ್ ಕಣ್ಣಾಲ್
 ಪರುಗುವೇರ್ಕಿವಳ್ ತಾಯಿನ ನಿನ್ನೈನ್
 ಅಳವಿಲ್ ಪಿಳ್ಳೈಯಿನ್ಪತ್ತೈಯಿಳನ್
 ಪಾವಿಯೇನ್ ಎನದಾವಿನಿಲ್ಲಾ ದೇ ||೪||

ಕಣ್ಣನೇ = ಎಲೈ ಕೃಷ್ಣನೇ ! ಕಳಿ = ಅಹ್ಲಾ ದಕರವಾದ, ನಿಲಾ = ಬೆಳದಿಂಗಳಿನಿಂದ ಕೂಡಿದ, ಎಳಿಲ್ ಮದಿಪುರೈ = ಪೂರ್ಣಚಂದ್ರನನ್ನು ಒಪ್ಪುವ, ಮುಗಮುಂ = ಮುಖವನ್ನೂ, ತಿಣ್ = ಪುಷ್ಪವಾದ, ಕೈಯುಮ್ = ಕೈಗಳನ್ನೂ ನಾವುಮ್ = ಎದೆಯನ್ನೂ, ತಿಣ್ = ಬಲಿಷ್ಠವಾದ, ತೋಳುಂ = ತೋಳು, ಗಳನ್ನೂ, ತಳಿರ್ = ಚಿಗುರುಗಳನ್ನೂ, ಮಲರ್ = ಪುಷ್ಪಗಳನ್ನೂ ಮುಡಿದಿರುವ-ಕರುಂ = ಕಪ್ಪಿರುವ, ಕುಳಲ್ = ಮುಂಗುರುಳುಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಿರುವ, ಪಿರೈಯದುವುಂ = ಅಷ್ಟಮಿ ಚಂದ್ರನನ್ನು ಹೋಲುವ ಹಣೆಯನ್ನೂ, ತಡಂಗೊಳ್ = ವಿಶಾಲವಾದ, ತಾಮರೈ = ತಾವರೆ ಪುಷ್ಪಗಳಂತಿರುವ, ಕಣ್ಣಳುಂ = ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನೂ (ಹೊಂದಿ) ಪೊಲಿಂದ = ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಿರುವ ನಿನ್ನ, ಇಳಮ್ಮೈ = ಯೌವನಾವಸ್ಥೆಯ, ಇನ್ನತ್ತೈ = ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನೂ, ಇನ್ನು = ಈಗ, ಎನ್ನನ್ = ನನ್ನ, ಕಣ್ಣಾಲ್ = ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದ, ಪರುಗುವೇರ್ಕು = ಪಾನಮಾಡುತ್ತಾ ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿರುವ ನನಗೆ, ಇವಳ್ ತಾಯಿನನಿನ್ನೈನ್ ವಳವಿಲ್ = ತಾಯಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಮತ್ತಾರನ್ನೂ ಅರಿಯದಿರುವ, ಪಿಳ್ಳೈಯಿನ್ಪತ್ತೈ = ಶೈಶವಾವಸ್ಥೆಯ ಸುಖವನ್ನು (ಅನುಭವಿಸುವ ಭಾಗ್ಯ ಪಡೆಯದೆ) ಇಳನ್ = ವಂಚಿತಳಾದ,

ಪಾವಿಯೇನ್ = ಮಹಾಪಾಪಿಯಾದ, ಎನದು = ನನ್ನ, ಆವಿ = ಪ್ರಾಣ-
ವಾದರೋ, ನಿಲ್ಲಾದು = ಧರಿಸಿರಲಾರದು. ||೪||

ಕಂಸನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿದ ಬಳಿಕ, ದೇವಕೀ ವಸುದೇವರನ್ನು ಸೆರೆಮನೆಯಿಂದ
ಬಿಡಿಸಿ, ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು, ಅವರಿಗೆ ತನ್ನ ದರ್ಶನವೀಯುತ್ತಾನೆ. ಆಗ ಯೌವನಾವಸ್ಥೆ
ಯಲ್ಲಿದ್ದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಕಂಡು ಅವನ ಮುಗ್ಧವಾದ ಶೈಶವಾವಸ್ಥೆಯ ಸುಖವನ್ನು
ಅನುಭವಿಸಲಾಗದಿದ್ದುದರಿಂದ ದುಃಖಿತಳಾಗಿ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಕುರಿತು ಹೇಳುತ್ತಾಳೆ.
'ಎಲೈ ! ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನೇ ! ಆಹ್ಲಾದಕರವಾದ ಬೆಳದಿಂಗಳಿನಿಂದ ಕೂಡಿದ ಹುಣ್ಣಿ ಮೆಯ
ಪೂರ್ಣಚಂದ್ರನನ್ನು ಒಪ್ಪುವ ಮುಖವನ್ನೂ, ಪುಷ್ಪವಾದ ಕೈಗಳನ್ನೂ, ಪುಷ್ಪ-
ವಾಗಿಯೂ ವಿಶಾಲವಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಎದೆಯನ್ನೂ, ಬಲಿಷ್ಠವಾದ ತೋಳು-
ಗಳನ್ನೂ, ಚಿಗುರುಗಳನ್ನೂ ಪುಷ್ಪಗಳನ್ನೂ ಮುಡಿಡಿರುವ ಮುಂಗುರುಳುಗಳ
ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಿರುವ ಅಷ್ಟಮಿಾ ಚಂದ್ರನನ್ನು ಹೋಲುವ ಹಣೆಯನ್ನೂ,
ವಿಶಾಲವಾದ ತಾವರೆಯ ಪುಷ್ಪಗಳಂತಿರುವ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನೂ ಹೊಂದಿ, ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಿರುವ
ನಿನ್ನ ಯೌವನಾವಸ್ಥೆಯ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ಈಗ ನನ್ನ ಕಣ್ಣಿನಿಂದ ಪಾನ
ಮಾಡುವಂತೆ ನೋಡುತ್ತಾ ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿರುವ ನನಗೆ, ತಾಯಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು
ಮತ್ತಾರನ್ನೂ ಅರಿಯದಿರುವ ನಿನ್ನ ಶೈಶವಾವಸ್ಥೆಯ ಸುಖವನ್ನು ಪಡೆಯದೆ
ವಂಚಿತಳಾದ, ಮಹಾಪಾಪಿಯಾಗಿ ಭಾಗ್ಯಹೀನಳಾದ ನನ್ನ ಪ್ರಾಣಗಳು ಧರಿಸಲಾರ-
ದುದಾಗಿವೆ'—ಎಂದು ತನ್ನ ದುಃಖವನ್ನು ತೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೆ. ||೪||

ಮರುವು ನಿನ್ನಿರುನೆತ್ತಿಯಿಲ್ ಶುಟ್ಟಿಯಶೈತರ
ಮಣೆವಾಯಿಡೈಮುತ್ತಮ್—
ತರುದಲಮ್, ಉಸ್ರನ್ ತಾದೈಯೈಪ್ಪೋಲುಂ
ವಡಿವು ಕಂಡುಕೊಂಡುಳ್ಳ ಮುಳ್ಳಕುಳಿರ
ನಿರಲೈಚ್ಚೆಂಚಿರುವಾಯಿಡೈಚ್ಚೇರ್ತು
ನೆಕುಳಿಯಾಯ್ ನಿನ್ನುರೈಕ್ಕುಮವ್ವುರೈಯುಮ್
ತಿರುವಿಲೇನೊನುಮ್ ಪೆತ್ತಿಲೇನ್ ಎಲ್ಲಾಮ್
ದೆಯ್ಯನಂಗೈಯಲೋಡೈ ಪೆತ್ತಾಳೇ ||೫||

ನಿನ್ = ನಿನ್ನ, ತಿರುನೆತ್ತಿಯಿಲ್ = ಹಣೆಯಲ್ಲಿ, ಮರುವು = ಸಹಜ-
ವಾಗಿಯೇ ಕೂಡಿಕೊಂಡಿರುವ, ಶುಟ್ಟಿ = ಮುಂಗುರುಳುಗಳು, ಅಶೈತರ =
ಅಲುಗಾಡುವಂತೆ, ಮಣೆ = ಸುಂದರವಾದ, ವಾಯಿಡೈ = (ನಿನ್ನ) ಬಾಯಿಂದ,
ಮುತ್ತಂ = ಮುತ್ತುಗಳನ್ನು, ತರುದಲುಂ = ನೀನು ಕೊಡುವುದನ್ನೂ,
ಉಸ್ರನ್ = ನಿನ್ನ, ತಾತಯೈಪ್ಪೋಲುಂ = ತಂದೆಯನ್ನೇ ಹೋಲುವ, ವಡಿವು =

ದೇಹದ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನೂ, ಕಂಡುಕೊಂಡ=ಕಂಡು, ಉಳ್ಳವಾ=ಮನಸ್ಸು
 ಉಳ್ಳಕುಳಿರ=ಒಳಗಡೆಯೇ ಸಂತೋಷಿಸುವಂತೆ ಇರುವಿಕೆಯೂ, ಶಮಾ=
 ಕೆಂಪಡದೂ, ಶಿರು=ಪುಟ್ಟದಾದ, ವಾಯಿದೈ=ಬಾಯಲ್ಲಿ, ವಿರಲೈ=ಬೆರಳು-
 ಗಳನ್ನು, ಶೇರು=ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುವಿಕೆಯನ್ನೂ, ನೆಕುಳಿಯಾಯ್ ನಿನು=
 ಕೋಪದಿಂದ ನಿಂತು, ಉರೈಕ್ಕುಂ=ಹೇಳುವ, ಅವ್ವುರೈಯುಂ=ಆ ತೊದಲು
 ನುಡಿಗಳನ್ನೂ (ಕೇಳುವಿಕೆಯನ್ನೂ), ಒನ್ನುಮಾ=ಯಾವ ಒಂದನ್ನೂ,
 ತಿರುವಿಲೇನ್ = ಭಾಗ್ಯಹೀನಳಾದ ನಾನು, ಪೆತ್ತಿಲೇನ್ = ಅನುಭವಿಸುವ
 ಭಾಗ್ಯವನ್ನು ಪಡೆಯಲಿಲ್ಲ. ದೇಯ್ವನಂಗೈ=ದೇವಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಸದೃಶಳಾದ,
 ಅಶೋದೈ=ಆ ಯಶೋದಾದೇವಿಯು, ಎಲ್ಲಾಮಾ=ಆ ಎಲ್ಲ ಬಾಲ್ಯಚೇಷ್ಟಿತ-
 ಗಳನ್ನೂ, ಪೆತ್ತಾಳ್=ಅನುಭವಿಸುವ ಭಾಗ್ಯವನ್ನು ಪಡೆದಳು. ||೫||

ನಿನ್ನ ಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಸಹಜವಾಗಿಯೇ ಕೂಡಿಕೊಂಡಿರುವ, ಮುಂಗುರುಳುಗಳು
 ಅಲುಗಾಡುವಂತೆ, ಸುಂದರನಾದ ನಿನ್ನ ಬಾಯಿಂದ ನೀನು ಕೊಡುವ ಮುತ್ತು-
 ಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುವಿಕೆಯನ್ನೂ, ನಿನ್ನ ತಂದೆಯನ್ನೇ (ವಸುದೇವನನ್ನೇ) ಹೋಲುವ
 ದೇಹದ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನೂ ಕಣ್ಣಾರೆ ಕಂಡು ಮನದಲ್ಲಿಯೇ ಸಂತೋಷಿಸುವಿಕೆ-
 ಯನ್ನೂ, ಕೆಂಪುಹಿಗಳಿಂದ ಕೂಡಿ ಪುಟ್ಟದಾದ ಬಾಯಲ್ಲಿ ನೀನು ನಿನ್ನ ಬೆರಳಿಟ್ಟು-
 ಕೊಂಡು ಅಟವಾಡುವಿಕೆಯನ್ನೂ, ಕೋಪದಿಂದ ನಿಂತು ನೀನು ನುಡಿಯುತ್ತಿದ್ದ
 ತೊದಲು ನುಡಿಗಳನ್ನು ಆಲಿಸುವಿಕೆಯನ್ನೂ—ಈ ಯಾವ ಒಂದನ್ನೂ ಭಾಗ್ಯ
 ಹೀನಳಾದ ನಾನು ಅನುಭವಿಸುವ ಭಾಗ್ಯ ಪಡೆಯಲಿಲ್ಲ, ದೇವಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಸದೃಶಳಾದ
 ಆ ಯಶೋದಾದೇವಿಯು, ಆ ಎಲ್ಲ ನಿನ್ನ ಬಾಲ್ಯಚೇಷ್ಟಿತಗಳನ್ನೂ ಅನುಭವಿಸುವ
 ಭಾಗ್ಯವನ್ನು ಪಡೆದಳು. ||೫||

ತಣ್ಣಂತಾಮುರೈಕ್ಕುಣ್ಣ ನೇಕಣ್ಣ ತವಳ್ ಸ್ತು
 ಎಳುನ್ನು ತಳರ್ ನ್ನ ದೋರ್ ನಡೈಯಾಲ
 ಮಣ್ಣಿ ರ್ ಚೆಂಪೋಡಿಯಾಡಿವನ್ನೆನ್ರ
 ಮಾರ್ ಬಿಲ್ ಮನ್ನಿಡಪೆತ್ತಿಲೇನನ್ನೋ
 ವಣ್ಣ ಚ್ಚೆಂಚಿರುಕ್ಕೈವಿರಲನ್ನೈತ್ತುಮಾ
 ವಾರಿನಾಯ್ ಕೊಂಡ ವಡಿಶಿಲನ್ ಮಿಚ್ಚಲ್
 ಉಣ್ಣ ಪ್ಪೆತ್ತಿಲೇನೋ ಕೊಡುವಿನೈಯೇನ್ !
 ಎನ್ನೈ ಎನ್ ಶೆಯ್ ಪೆತ್ತ ದೆನ್ನೋಯೇ ||೬||

ತಣ್ = ತಣ್ಣಗಿರುವ, ಅಮಾ = ಸುಂದರನಾದ, ತಾಮುರೈ = ತಾನರೆ
 ಪುಷ್ಪದಂತಿರುವ, ಕಣ್ಣನೇ=ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವವನೇ ! ಕಣ್ಣಾ=
 ಕೃಷ್ಣನೇ ! ತವಳ್ ಸ್ತು=(ನೀನು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ) ಎಡವಿ ಬೀಳುತ್ತಾ, ಎಳುನ್ನು=

ಎಳುತ್ತಾ, ತಳರ್‌ನ ದೋರ್‌ ನಡೆಯಾಲ್ = ತೂರಾಡುತ್ತಾ ನಡೆದು ಬರುವಲ್ಲಿ,
 ಶೆಮ್‌ಮಣ್ಣಿಲ್ ಪೊಡಿ = ಕೆಮ್ಮಣ್ಣಿನ ಧೂಳಿನಲ್ಲಿ, ಆಡಿ = ಆಟವಾಡಿ, ವನ್ನು =
 ಹಾಗೆಯೇ ಆ ಧೂಳಿನಿಂದ ಕೂಡಿದವನಾಗಿಯೇ ಬಂದ, ಎನ್ರ = ನನ್ನ,
 ಮಾರ್‌ಬಿಲ್ = ಎದೆಯಲ್ಲಿ, ಮನ್ನಿಡ = ಅಪ್ಪಿಕೊಂಡು ಹೊರಳಾಡುತ್ತಾ ಮಲಗು-
 ವಿಕೆಯನ್ನು, ಪೆತ್ತಿಲೇ = ನಾನು ಪಡೆಯಲಿಲ್ಲ. ಅನ್ನೋ = ಅಯ್ಯೋ!
 ವಣಂ = ಸುಂದರವಾದ, ಶೆಮ್‌ = ಕೆಂಪಗಿರುವ, ಶಿರು = ಪುಟ್ಟದಾದ,
 ಕೈವಿರಲನೈತ್ತುಮ್ = ಕೈಯಿನ ಐದೂ ಬೆರಳುಗಳಿಂದಲೂ, ವಾರಿ = ಬಾಚಿ-
 ಕೊಂಡು, ವಾಯ್‌ಕೊಂಡ = ಬಾಯಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಊಟಮಾಡಿದ,
 ಅಡಿಶಿಲ್ = ನಿನ್ನ ಪ್ರಸಾದದ, ಮಿಚ್ಚಲ್ = ಮಿಕ್ಕ ಶೇಷವನ್ನು, ಉಣ್ಣ-
 ಪೆತ್ತಿಲೇ = ತಿನ್ನುವ ಭಾಗ್ಯವನ್ನು ನಾನು ಪಡೆಯಲಿಲ್ಲ. ಕೊಡುವಿನೈಯೇ =
 ಮಹಾಪಾತಕವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ. ಓ! = ಅಯ್ಯೋ! ಎನ್ನೋಯ್ = ನನ್ನ
 ತಾಯಿಯಾದರೋ, ಎನ್ನೈ = ನನ್ನನ್ನು, ಏಳಶೆಯ್ = ಯಾವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ-
 ನಾಗಿ, ಪೆಟ್ಟು = ಹಡೆದಳೋ! ||೬||

ತಣ್ಣಗಿರುವ ಸುಂದರವಾದ ತಾವರೆಪುಷ್ಪದಂತಿರುವ ಕಣ್ಣುಗಳುಳ್ಳ ಎಲೈ!
 ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನೇ! ನೀನು ಅಲ್ಲಲೇ ಎಡವಿಬೀಳುತ್ತಾ, ತೂಗಾಡುತ್ತಾ ಪುಟ್ಟ ಪುಟ್ಟ
 ಹೆಜ್ಜೆಯಿಟ್ಟು ನಡೆಯುತ್ತಾ ಕೆಮ್ಮಣ್ಣಿನ ಧೂಳಿನಲ್ಲಿ ಆಟವಾಡಿ, ಆ ಧೂಳಿನಿಂದ
 ಕೂಡಿದ ಮೈಯಿಂದಲೇ ಓಡಿಬಂದು, ನನ್ನ ಎದೆಯಲ್ಲಿ ನನ್ನನ್ನು ಅಪ್ಪಿಕೊಂಡು
 ಹೊರಳಾಡುತ್ತಾ ನನ್ನ ಮಡಿಲಲ್ಲಿ ನೀನು ಮಲಗುವುದನ್ನು ಕಾಣುವ ಭಾಗ್ಯವನ್ನು
 ನಾನು ಪಡೆಯಲಿಲ್ಲ. ಕೆಂಪಗಿರುವ ಮತ್ತು ಪುಟ್ಟದಾಗಿರುವ ನಿನ್ನ ಕೈಯಿನ ಐದೂ
 ಬೆರಳುಗಳಿಂದ ಬಾಚಿಕೊಂಡು ನಿನ್ನ ಪುಟ್ಟ ಬಾಯಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಊಟಮಾಡಿದ
 ಅನ್ನದ ಶೇಷವನ್ನು (ಎಂಜಲನ್ನು) ತಿನ್ನುವ ಭಾಗ್ಯವನ್ನೂ ಪಡೆಯಲಿಲ್ಲ. ಈ
 ರೀತಿಯಾದ ಭಾಗ್ಯಹೀನಳಾಗಿ ಮಹಾಪಾತಕಿಯಾದ ನನ್ನನ್ನು, ನಮ್ಮ ತಾಯಿಯು
 ಯಾವ ಪ್ರಯೋಜನಕ್ಕಾಗಿ ಹಡೆದಳೋ ತಿಳಿಯದು. ||೬||

ಕುಳಗನೇ! ಎನ್ರ ಕೋಮಳಪ್ಪಿಳ್ಳಾಯ್!
 ಗೋವಿನ್ನಾ! ಎಳಕುಡರ್‌ಕೈಯಿಲ್‌ಮನ್ನಿ
 ಒಳುಗುಪೇರಳಿಲಿಳಂಜಿರುತಳಿರ್‌ಪೋಲ್
 ಒರುಕೈಯಾಲೊರುಮುಲೈಮುಗಮ್ ನೆರುಡಾ
 ಮಯಲೈಮೆನ್ನಗೈಯಿಡೈಯಿಡೈಯರುಳಾ
 ನಾಯಿಲೇಮುಲೈಯಿರುಕ್ಕವೆನ್ನುಗತ್ತೇ
 ಎಳಲ್‌ಕೊಳ್ ನಿನ್ನಿರುಕ್ಕಣ್ಣಿಣ್ಣಿನೊಕ್ಕುಮ್
 ತನ್ನೈಯುಮಿಳನ್ನೇನಿಳನ್ನೇನೇ ||೭||

ಕುಳಕನೇ = ಎಲ್ಲರೊಡನೆಯೂ ಕೂಡುವ ಸೌಶೀಲ್ಯ ಗುಣವುಳ್ಳ, ಎನ್ನ = ನನ್ನ, ಕೋಮುಲವಾಗಿ ಸುಂದರನಾದ ಮಗನೇ ! ಗೋವಿಂದಾ = ಎಲೈ ಗೋವಿಂದನೇ !, ಎನ್ = ನನ್ನ, ಕುಡಂಕ್ಟಿಯಿಲ್ = ಒಳಗೈಯಲ್ಲಿ, ಮನ್ನಿ = ಅಡಗುವಂತಿದ್ದು, ಪೇರೆಳಿಲ್ = ಸೌಂದರ್ಯಪ್ರವಾಹವು, ಒಳುಕು = ಪ್ರವಹಿಸುವಂತೆ, ಇಳಂತಿರು = ಬಹಳ ಎಳೆಯದಾದ, ತಳಿರ್-ಪೋಲ್ = ಚಿಗುರಿನಂತಿರುವ, ಒರುಕ್ಕೆಯಾಲ್ = ನಿನ್ನ ಒಂದು ಕೈಯಿಂದ, ಒರುಮುಲೈ ಮುಕಂ = ನನ್ನ ಒಂದು ಮುಲೆಯ ತುದಿಯನ್ನು, ನೆರುಡಾ = ಸವರುತ್ತಾ, ವಾಯಿಲೇ = ನಿನ್ನ ಬಾಯಲ್ಲಿ, ಮುಲೈಯಿರುಕ್ಕು = ಮತ್ತೊಂದು ಮುಲೈಯಿರಲು, ಎನ್ ಮುಕತ್ತು = ನನ್ನ ಮುಖದಲ್ಲಿ, ಇಡೈ ಇಡೈ = ಮಧ್ಯ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ, ಮಳಲೈ ಮೆನ್ನ ಕೈ ತರುಳಾ = ಮುಗುಳ್ಳಗೆಯಿಂದ ಕೂಡಿ, ಎಳಿಲ್-ಕೊಳ್ = ಸುಂದರವಾದ, ನಿನ್ = ನಿನ್ನ, ತಿರುಕಣ್ಣಿಣೈ = ಪವಿತ್ರವಾದ ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದ ಕಟಾಕ್ಷಿಸುವ, ನೋಕ್ಕು ನ್ನೈಯುಂ = ನೋಡುವಿಕೆಯನ್ನೂ, (ಅನುಭವಿಸುವ ಭಾಗ್ಯವನ್ನು ಪಡೆಯದ ನಾನು) ಇಳನೇನ್ = ನಿನ್ನನ್ನು ಹಡೆದ ಕೂಡಲೇ ಕಳುಹಿಸಿಕೊಟ್ಟು, ಇಳನೇನೇ = ಭಾಗ್ಯದಿಂದ ವಂಚಿತಳಾದೆ || ೭ ||

ಎಲ್ಲರೊಡನೆಯೂ ಕೂಡುವ ಸ್ವಭಾವವುಳ್ಳ ಸೌಶೀಲ್ಯ ಗುಣವುಳ್ಳ, ಕೋಮಲವಾಗಿಯೂ, ಸುಂದರವಾಗಿಯೂ ಇರುವ ದಿವ್ಯದೇಹವುಳ್ಳ, ನನ್ನ ಮಗನಾದ ಎಲೈ ಗೋವಿಂದನೇ, ನೀನು ಪುಟ್ಟ ಶಿಶುವಾಗಿದ್ದಾಗ ನನ್ನ ಒಳಗೈಯಲ್ಲಿ ಧರಿಸಿದ್ದರೆ ಸೌಂದರ್ಯವೇ ಘನೀಭೂತವಾಗಿರುವಂತಿದ್ದು, ನನ್ನ ಸ್ತನೈಪಾನ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ನನ್ನ ಕೈಯಿಂದ ಜಾರಿ ನನ್ನ ಮಡಿಲನ್ನು ಸೇರಿದಾಗ, ಘನೀಭೂತವಾದ ಸೌಂದರ್ಯವು ಕರಗಿ ದ್ರವೀಭೂತವಾಗಿ ಪ್ರವಹಿಸುತ್ತಿರುವ ಸೌಂದರ್ಯದ ಪ್ರವಾಹದಂತೆ ಕಾಣಿಸುತ್ತಿದ್ದು, ನಿನ್ನನ್ನು ನನ್ನ ಮಡಿಲಲ್ಲಿ ಮಲಗಿಸಿಕೊಂಡು, ಸ್ತನೈಪಾನ ಮಾಡುವಾಗ ಬಹಳ ಎಳೆಯದಾದ ಚಿಗುರಿನಂತಿರುವ ನಿನ್ನ ಪುಟ್ಟ ದಾದ ಒಂದು ಕೈಯಿಂದ, ನನ್ನ ಒಂದು ಮುಲೆಯ ತುದಿಯನ್ನು ಸವರುತ್ತಾ, ನಿನ್ನ ಬಾಯಲ್ಲಿಯೇ ಮತ್ತೊಂದು ಮುಲೈಯಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಸ್ತನೈಪಾನ ಮಾಡುತ್ತಲೇ, ಮಧ್ಯಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಮುಗುಳ್ಳಗೆಯಿಂದ ಕೂಡಿ, ನಿನ್ನ ಸುಂದರವಾದ ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದ ನನ್ನ ಮುಖವನ್ನು ಕಟಾಕ್ಷಿಸುವುದನ್ನು, ನನ್ನ ಕಣ್ಣಾರೆ ಕಾಣುವ ಭಾಗ್ಯವನ್ನು ಪಡೆಯದ ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ಹಡೆದ ಕೂಡಲೇ ಯಶೋದಾ ನಂದಗೋಪರಲ್ಲಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿಕೊಟ್ಟು, ಭಾಗ್ಯದಿಂದ ವಂಚಿತಳಾದೆ. || ೭ ||

ಮುಳುದುಂ ವೆಣ್ಣೆ ಯಳ್ಳಿ ಸ್ತು ತೊಟ್ಟುಣ್ಣುಂ
ಮುಗಿಳಿಳಂಜಿರುತ್ತಾ ಮರೈಕ್ಕೈಯುಂ

ಎಳಿಲ್‌ಕೊಳ್ ತಾಂಬುಕೊಂಡಡಿಪ್ಪದಕ್ಕು
 ಎಳಗುನಿಲೈಯುಂ ವೆಂಡಯಿರ್‌ತೋಯ್‌ನ್
 ಶೆವ್ವಾಯುಂ, ಅಳುಗೈಯುಂ ಅಂಜಿನೋಕ್ಕುಮನ್ನೋಕ್ಕುಂ
 ಅಣಿಗೊಳ್‌ಶೆಂಜಿರುನಾಯ್‌ವೆಳಿಪ್ಪದುವುಂ,
 ತೊಳುಗೈಯುಮಿವೈಕಂಡವಶೋದೈ
 ತೊಲ್ಲೈಯಿನ್‌ಬತ್ತಿರುದಿಕಂಡಾಳೇ ||೮||

ವೆಣ್ಣೆಯ್ = ಬೆಣ್ಣೆಯನ್ನು, ಮುಳುದುಂ = ಕೊಡದಲ್ಲಿದ್ದುದನ್ನು
 ಪೂರ್ಣವಾಗಿ, ಅಳಿಪ್ಪು = ಅದರೊಳಗೆ ಕೈಬಿಟ್ಟು 'ಎಷ್ಟಿದೆ?' - ಎಂದು ಅಳಿದು,
 ತೊಟ್ಟುಣ್ಣುಂ = (ಬಹಳ ರುಚಿಕರವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಒಮ್ಮೆಲೇ ಪೂರ್ಣ-
 ವಾಗಿ ತಿಂದು ಮುಗಿಸಲು ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲದ, ಅದರ ಮೇಲಿನ ಚಾಪಲ್ಯದಿಂದ) ಮತ್ತೆ
 ಮತ್ತೆ ಅದನ್ನು ಮುಟ್ಟಿ ಮುಟ್ಟಿ ತನ್ನ ಕೈಯಿಗಂಟಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಬೆಣ್ಣೆಯನ್ನು
 ನೆಕ್ಕುತ್ತಾ (ನಿಂತಿದ್ದ ನಿನ್ನ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಕಂಡು), ಇಳಮುಕ್ಕಿಳ್ = ಎಳೆಯದಾದ
 ಚಿಗುರಿನಂತಿರುವ, ತಾನುರೈ = ತಾವರೆಯ ಹೂವಿನಂತಿರುವ, ಶಿರುಕ್ಕೈಯುಂ =
 ನಿನ್ನ ಪುಟ್ಟ ಕೈಗಳನ್ನೂ, ಎಳಿಲ್‌ಕೊಳ್ = ಸುಂದರವಾದ, ತಾಂಬುಕೊಂಡುಂ =
 ಸೆಣಬು ಹಗ್ಗದಿಂದ, ಅಡಿಪ್ಪದಕ್ಕು = ಹೊಡೆಯಲು (ನಿನ್ನ ತಾಯಿಯು
 ಉದ್ಭುಕ್ತಳಾದಾಗ), ಎಳಗುನಿಲೈಯುಂ = ಅದಕ್ಕೆ ಭಯಪಟ್ಟು ನಿಂತ ನಿನ್ನ
 ಸ್ಥಿತಿಯೂ, ವೆಣ್ = ಬೆಳ್ಳಗಿರುವ, ತಯಿರ್‌ತೋಯ್‌ನ್ = ಮೊಸರಿನಿಂದ
 ಸವರಲ್ಪಟ್ಟ, ಶೆವ್ವಾಯುಂ = ನಿನ್ನ ಸುಂದರವಾದ ವದನವೂ, ಅಳುಕ್ಕೈಯುಂ =
 ಅಳುವಿಕೆಯೂ, ಅಂಜಿ = ಭಯದಿಂದ, ನೋಕ್ಕುಂ = ನೋಡುತ್ತಿದ್ದ,
 ಅನ್ನೋಕ್ಕುಂ = ಆ ನೋಡುವಿಕೆಯನ್ನೂ, ಅಣಿಗೊಳ್ = ಸುಂದರವಾದ,
 ಶೆಮ್ = ಕೆಂಪಗಿರುವ, ಶಿರುನಾಯ್ = ಪುಟ್ಟ ಬಾಯಲ್ಲಿನ ತುಟಿಗಳು,
 ವೆಳಿಪ್ಪದುವುಂ = ಅದುರುವಿಕೆಯನ್ನೂ, ತೊಳುಗೈಯುಮಿವೈ = (ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ
 ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ - ಕ್ಷಮಿಸಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ) ಕೈಮುಗಿದು ನಮಸ್ಕರಿಸು-
 ವಿಕೆಯನ್ನೂ, ಕಂಡು = ತನ್ನ ಕಣ್ಣಾರೆ ಕಂಡು ಅನುಭವಿಸಿದ, ಅಶೋದೈ =
 ಆ ಯಶೋದಾದೇವಿಯು, ತೊಲ್ಲೈ = ಅನಾದಿಸಿದ್ಧವಾದ, ಇನ್ನತ್ತೆ = ಆನಂದ
 ಮಯನಾಗಿ ಆನಂದಸ್ವರೂಪನಾದ ಪರಬ್ರಹ್ಮನ, ಇರುದಿಕಂಡಾಳ್ = ತತ್ವವನ್ನೇ
 ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕರಿಸಿದಳು.

ಕೃಷ್ಣ ಕಿಶೋರನು ತನಗೆ ಇಷ್ಟವಾದ ಬೆಣ್ಣೆಯನ್ನು ತಿನ್ನಬೇಕೆಂದು ಒಮ್ಮೆ
 ಉದ್ಭುಕ್ತನಾಗಿ, ಬೆಣ್ಣೆಯಿಟ್ಟಿದ್ದ ಕೊಡದಲ್ಲಿ ಬೆಣ್ಣೆ ಎಷ್ಟಿದೆ ಎಂದು ತಿಳಿಯಲು ತನ್ನ
 ಕೈಯನ್ನೇ ಅದರೊಳಗೆ ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಬಿಟ್ಟು ಅಳಿದು, ಬಹಳ ರುಚಿಕರವಾದ ಆ
 ಬೆಣ್ಣೆಯನ್ನು ಒಮ್ಮೆಲೇ ಒಟ್ಟಿಗೆ ತಿಂದು ಮುಗಿಸಲು ಇಷ್ಟಬಾರದೆ, ಮುಗಿದು

ಹೋಗುತ್ತದಲ್ಲಾ ಎಂದು, ಅದನ್ನು ಮುಟ್ಟಿ ಮುಟ್ಟಿ ತನ್ನ ಕೈಯಿಗೆ ಅಂಟಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಅಲ್ಪಸ್ವಲ್ಪ ಬೆಣ್ಣೆಯನ್ನು ಚಾಪಲ್ಯದಿಂದ ನೆಕ್ಕುತ್ತಾ ನಿಂತಿರಲು, ಅದನ್ನು ಕಂಡು ಕುಸಿತಕಾದ ಯಶೋದೆಯು, ಇವನನ್ನು ಚಿನ್ನಾಗಿ ಹೊಡೆದು ಇವನು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಹೀಗೆ ಮಾಡದಂತೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆಂದು ಸೇರಿಬಿನ ಹಗ್ಗವೊಂದನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಂದಳು. ಆಗ ತಾವರೆಯ ಹೂವಿನಂತೆಯೂ, ಎಳೆಯ ಚಿಗುರಿನಂತೆಯೂ ಇದ್ದ ಕೃಷ್ಣನ ಕೈಗಳನ್ನು ಕಂಡು, ತನ್ನ ಮಾತೃವಾತ್ಸಲ್ಯದ ಕೋಡಿ ಹರಿದು, ಹೊಡೆಯಲು ಇಷ್ಟ ಬಾರದಿದ್ದರೂ, ಅವನನ್ನು ಭಯಪಡಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ, ಹೊಡೆಯಲು ಉದ್ಯುಕ್ತಳಾಗಿ ಹೊಡೆಯುವವಳಂತೆ ನಟಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಅಷ್ಟರೊಳಗೆ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ತಾನು ಕೇವಲ ಬೆಣ್ಣೆಯನ್ನೇ ತಿಂದ—ಎಂದು ತನ್ನ ತಾಯಿಯು ತಿಳಿಯದಿರಲೆಂದು, ಸಕ್ಕದಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದ ಮೊಸರಿನ ಪಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಮೊಸರನ್ನೂ ಕೈಯಿಂದ ತೆಗೆದು ಕೂಡಿದು, ಕೈಗೆ ಅಂಟಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಮೊಸರನ್ನು ತನ್ನ ಬಾಯಿ ಸುತ್ತಲೂ ಸವರಿಕೊಂಡು ತಾಯಿಯು, ತನ್ನನ್ನು ಎಲ್ಲಿ ಹೊಡೆಯುತ್ತಾಳೆಯೋ—ಎಂದು ಆಳುತ್ತಾ ಭಯದಿಂದ ಆಕೆಯನ್ನೇ ನೋಡುತ್ತಾ, ಭಯದಿಂದ ಅದಿರುತ್ತಿರುವ ತುಪೆಗಳಿಂದ ಕೂಡಿ, ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ತಾನು ಈ ತಪ್ಪನ್ನು ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲವೆಂದೂ, ಈಗ ಮಾಡಿದುದು ತಪ್ಪಾಯಿತು, ಪ್ಲಮಿಸಬೇಕೆಂದು ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಕೈಮುಗಿದು ನಮಸ್ಕರಿಸುತ್ತಾ ನಿಂತುದಾದನ್ನು ಕಂಡ ಯಶೋದಾದೇವಿಯು, ಅನಾದಿಸಿದ್ದವಾಗಿ, ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಪಾದ್ಯವಾದ ಆನಂದಮಯ ಸ್ವರೂಪನಾದ ಪರಬ್ರಹ್ಮನ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರವನ್ನು ಪಡೆದು ಪರಿಪೂರ್ಣ ಬ್ರಹ್ಮಾನಂದವನ್ನೇ ಅನುಭವಿಸಿದಳು.

ಪರಮಾತ್ಮನು ವಿಭವಾವತಾರದಲ್ಲಿ ಲೀಲಾವಿಭೂತಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಡಿರುವ ಒಂದೊಂದು ಲೀಲಾಚೇಷ್ಟಿತವೂ ಒಂದೊಂದು ವಿಧವಾದ ತತ್ತ್ವವನ್ನು ಹೊರಗೆಡಹುತ್ತದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ 'ನವನೀತ ಜೋರ ಪ್ರಸಂಗವೂ' ಅತ್ಯುತ್ತಮವಾದ ತತ್ತ್ವವನ್ನು ಬೋಧಿಸುವುದರಿಂದ, ಎಲ್ಲ ಆಚಾರ್ಯರ ಮನವನ್ನೂ ಇದು ಸೆಳೆಯುತ್ತದೆ. ಈ ಪ್ರಸಂಗವನ್ನು ಎಲ್ಲ ಆಳ್ವಾರಾಚಾರ್ಯರು ಅನುಭವಿಸಿ ಪರಮಾತ್ಮನ ಈ ಲೀಲಾ ಕೃತ್ಯಕ್ಕೆ ಮನಸೋತಿದ್ದಾರೆ. ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ವೇದಾಂತ ದೇಶಿಕರು ತಮ್ಮ 'ಗೋಪಾಲವಿಂಶತಿ'ಯೆಂಬ ಸ್ತೋತ್ರದಲ್ಲಿ "ಹರ್ತುಂ ಕುಂಭೇ ವಿನಿಹಿತಕರಃ ಸ್ವಾದು ಹೈಯ್ಯಂಗವೀನಂ | ದೃಷ್ಟ್ವಾ ದಾಮಗ್ರಹಣಚಟುಲಾಂ ಮಾತರಂ ಜಾತರೋಷಾನ್ || ಪಾಯಾದೀಷತ್ ಪ್ರಚಲಿತಪದಃ ನಾಪಗಚ್ಛನ್ ನತಿಷ್ಠನ್, ಮಿಥ್ಯಾ ಗೋಪಃ ಸಪದಿ ನಯನೇ ಮಿಲಾಯನ್ ವಿಷ್ಣುಗೋಪಾ ||"—ಎಂಬ ಶ್ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಹೃದಯಂಗಮವಾಗಿ ಪಠಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇದರ ತತ್ವಾರ್ಥ ಇಂತಿದೆ:—

ಪ್ರಕೃತಿಯ ಬಂಧಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗದ ಚೇತನ ಹಾಲಿನಂತೆ ಪರಿಶುದ್ಧನಾಗಿರುತ್ತಾನೆ. ಕರ್ಮಬಂಧದಿಂದ ಉಂಟಾದ ಪ್ರಕೃತಿ ಪರಿಣಾಮರೂಪವಾದ ದೇಹವು ಮೊಸರಿ-

ನಂತಿರುತ್ತವೆ. ಹಾಲು ಮೊಸರು ಮಿಶ್ರವಾದಾಗ ಹಾಲು ತನ್ನ ಗುಣವನ್ನು ಕಳೆದು-
ಕೊಂಡು ಮೊಸರಿನ ಗುಣವನ್ನು ಹೊಂದುವಂತೆ, ವಿಕಾರವನ್ನು ಹೊಂದದ ಪರಿಶುದ್ಧ-
ನಾದ, ಆನಂದಮಯನಾಗಿ ಪರಿಶುದ್ಧನಾಗಿ ಅಣುಸ್ವರೂಪಿಯಾದ ಜೀತನನ್ನು,
ವಿಕಾರಗಳಿಗೆ ಆಸ್ಪದವಾದ ದೇಹದೊಳಗೆ ಸೇರಿ, ತನ್ನ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಮರೆತು,
ದೇಹದ ಧರ್ಮಗಳನ್ನು ತನ್ನಲ್ಲಿ ಆರೋಪಿಸಿಕೊಂಡು, ಅಣುಸ್ವರೂಪನಾದ ತನ್ನಲ್ಲಿ
ಇಲ್ಲದ, ದೇಹಗತವಾದ ಧರ್ಮಗಳಿಂದ, ತಾನು ದಪ್ಪನಾಗಿದ್ದಾನೆ, ತಾನು
ಕೃಶನಾಗಿದ್ದಾನೆ, ತಾನು ಕುಂಟ, ತಾನು ಕುರುಡ, ತಾನು ದುಃಖ, ಇತ್ಯಾದಿ
ವ್ಯವಹಾರಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದವನಾಗಿರುತ್ತಾನೆ. ಆಗ ಆಚಾರ್ಯೋಪದೇಶವೆಂಬ
ಹಗ್ಗದಿಂದ ಕಟ್ಟಿ ತನ್ನ 'ಬುದ್ಧಿ' ಎಂಬ ಕಡೆಗೋಲಿನಿಂದ ತನ್ನನ್ನು ತಾನೇ ಕಡೆದು-
ಕೊಂಡರೆ, ಬೆಣ್ಣೆಯಂತೆ ಪರಿಶುದ್ಧನಾದ ಜೀವಾತ್ಮ ಮೇಲೆ ನಿಲ್ಲುತ್ತಾನೆ. ಅಂದರೆ
ಆಚಾರ್ಯರಿಂದ ತತ್ತ್ವೋಪದೇಶವನ್ನು ಪಡೆದು, ತನ್ನ ಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ವಿಚಾರಣೆ
ಮಾಡಿದರೆ, ಆಗ ಮೊಸರಿನಲ್ಲಿಯೇ ಇರುವ ಬೆಣ್ಣೆಯಂತೆ, ದೇಹದಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದರೂ
ಜೀವಾತ್ಮನು, ತಾನು ಪ್ರಕೃತಿಗತವಾದ ದೇಹಕ್ಕಿಂತಲೂ ಬೇರೆ, ತಾನು ಕುಂಟುತನ
ಕುರುಡುತನ ಇತ್ಯಾದಿ ದೇಹಧರ್ಮಗಳಿಗೆ ಒಳಗಾದವನಲ್ಲ, ತನ್ನ ಸ್ವರೂಪವೇನಿದ್ದರೂ
ಮತ್ತೊಬ್ಬರಿಗೇ ಭೋಗ್ಯಭೂತವಾಗಿರುವ ಬೆಣ್ಣೆಯಂತೆ, ಪರಮಾತ್ಮನಿಗೆ ಭೋಗ್ಯ
ಭೂತವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದ ತನ್ನನ್ನು ಪರಮಾತ್ಮನಿಗೆ ಅರ್ಪಣೆ ಮಾಡಿ,
ಅವನ ಕೈಂಕರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡುವುದೇ ತನ್ನ ಸ್ವರೂಪವೆಂದು ಜೀತನನಿಗೆ
ಅರಿವುಂಟಾಗಿ, ಪರಮಾತ್ಮನನ್ನು ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕರಿಸಿ ಅರ್ಪಿಸಬೇಕೆಂದು, ಅವನ ಬರುವಿಕೆ-
ಯನ್ನೇ ಎದುರು ನೋಡುತ್ತಾ ದೇಹವೆಂಬ ಕೊಡದಲ್ಲಿ ನವನೀತವೆಂಬ ಶುದ್ಧ
ಜೀತನವನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಕಾಯುತ್ತಿರುವಲ್ಲಿ, "ಶೌರೇಃ ನಿತ್ಯ ಹೃದ್ಯೋಽಸಿ
ಜೀವಃ" — ಎಂದು ಹೇಳಿದಂತೆ, ತನಗೆ ಪರಮಭೋಗ್ಯಭೂತವಾದ ನವನೀತ
ಸದೃಶವಾದ ಜೀತನನ್ನು ಅಪಹರಿಸಲು, ಈ ಕೊಡನೆಂಬ ದೇಹದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿ
ಮೈಗೆಲ್ಲಾ ಬೆಣ್ಣೆ ಮೊಸರನ್ನು ಅಂಟಿಸಿಕೊಂಡಂತೆ, ದೇಹ ಮತ್ತು ಜೀವಾತ್ಮರಿಬ್ಬರಿಗೂ
ಅಂತರ್ಯಾಮಿಯಾಗಿ ಇರುವ ತನ್ನ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ತೋರ್ಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ.
ಆಗ ನಾವೂ ನಮ್ಮ ಭಕ್ತಿ ಎಂಬ ಣಾಶದಿಂದ ನವನೀತ ಜೋರನನ್ನು ಕಟ್ಟಿ-
ಹಾಕಬೇಕು. ಆಗ ಭಕ್ತಪರಾಧೀನನಾದ ಅವನು ನಾವು ಹೇಳಿದಂತೆಲ್ಲಾ
ಕೇಳುತ್ತೇನೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ ತನ್ನ ನಾನಾ ತರಹದ ನರ್ತನವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ,
ಅದನ್ನು ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕರಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಿ ನಮಗೆ ಪರಿಪೂರ್ಣ ಬ್ರಹ್ಮಾನಂದವನ್ನೇ
ಅನುಗ್ರಹಿಸಿಕೊಡುತ್ತಾನೆ. ||೮||

ಕುನ್ರಿನಾಲ್ ಕುಡೈಕವಿತ್ತಮಂ ಕೋಲ
ಕುರವೈಕೋತ್ತಮಂ ಕುಡಮಾಟ್ಟುಂ

ಕನ್ನಿನಾಲ್ ವಿಳವೆರಿಂದದುಂ ಕಾಲಾಲ್
 ಕಾಳಿಯೆನ್ನಲೈ ಮಿದಿತ್ತದುಂ ಮುದಲಾ
 ವೆನ್ನಿಶೇರ್ ಪಿಳ್ಳೈ ನಲ್ಲಿಳ್ಳಿಯಾಟ್ಟೆಮ್
 ಅನ್ನೈತ್ತಿಲುಂ ಅಂಗೆನ್ನುಳ್ಳಮುಳ್ಳಕ್ಕುಳಿರ
 ಒನ್ನುಂ ಕಂಡಿಡ ಪೆತ್ತಿಲೇನಡಿಯೇನ್
 ಕಾಣುಮಾರಿನಿಯುಂಡೆನಿಲರುಳೇ ||೯||

ಕುನ್ನಿನಾಲ್ = (ಇಂದ್ರನಿಂದುಂಟಾದ ಮಳೆಯಿಂದ ಗೋವುಗಳಿಗೂ
 ಗೋಕುಲದ ಜನರಿಗೂ ಉಂಟಾದ ತೊಂದರೆಯನ್ನು ನೀಗಲು) ಗೋವರ್ಧನ
 ಗಿರಿಯನ್ನು, ಕುಡೈ = ಒಂದು ಕೊಡೆಯಂತೆ, ಕವಿತ್ತದುಂ = ಧರಿಸಿ ನಿಂತುದುದೂ,
 ಕೋಲಮ್ = ಸುಂದರವಾದ, ಕುರವೈಕೊತ್ತದುಂ = ರಾಸಕ್ರೀಡೆಯಲ್ಲಿ ಗೋಪ-
 ಕನ್ಯೆಯರೊಡನೆ ಕೂಡಿಕೊಂಡು ಆಡಿದುದೂ, ಕುಡಮಾಟ್ಟುಂ = ಕುಂಭನರ್ತನ
 ಮಾಡಿದುದೂ, ಕನ್ನಿನಾಲ್ = ಚಿಕ್ಕ ಕರುವಿನಂತೆ ಬಂದ ವತ್ಸಾಸುರನಿಂದಲೇ,
 ವಿಳವು = ಬೇಲದಕಾಯಿನ ರೂಪದಲ್ಲಿದ್ದ ಕಪಿತ್ಥಾಸುರನನ್ನು, ಎರಿಂದದುಂ =
 ಮೇಲೆ ಎಸೆದು ಇಬ್ಬರೂ ಏಕಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸಾಯುವಂತೆ ಮಾಡಿದುದೂ, ಕಾಲಾಲ್ =
 ತನ್ನ ಪಾದದಿಂದಲೇ, ಕಾಳಿಯೆನ್ = ಕಾಳಿಂಗ ಸರ್ಪದ, ತಲೈ = ಹೆಡೆಯನ್ನು,
 ಮಿದಿತ್ತು-ಅದುಮುದಲ್ = ತುಳಿದುದೇ ಮೊದಲಾದ, ವೆನ್ನಿ = ಜಯವನ್ನು,
 ಗಳಿಸಿದ ನಿನ್ನ ಲೀಲಾಕೃತ್ಯಗಳೂ, ಪಿಳ್ಳೈ = ಬಾಲಲೀಲೆಗಳೂ, ಶೇರ್ =
 ಕೂಡಿಕೊಂಡಿರುವ, ನಲ್ = ಅತಿಮನೋಹರವಾದ, ಅಂಗು = ಅಲ್ಲಿ ನೀನು ಆಡಿದ
 ವಿಳೈಯಾಟ್ಟುಂ ಅನ್ನೈತ್ತಿಲುಂ = ನಿನ್ನ ಎಲ್ಲ ಆಟಗಳನ್ನೂ, ಎನ್ ಉಳ್ಳಂ =
 ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು, ಉಳ್ಳಕ್ಕುಳಿರ = ಒಳಗೇ ಹರ್ಷಿಸುವಂತೆ, ಅಡಿಯೇನ್ =
 (ಇವುಗಳನ್ನು ನೋಡುವುದೇ ಪ್ರಯೋಜನವಾಗಿ ಉಳ್ಳ) ನಾನು, ಒನ್ನುಂ = ಈ
 ನಿನ್ನ ಚೇಷ್ಟಿತಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದೊಂದನ್ನೂ, ಕಂಡಿಡಪೆತ್ತಿಲೇನ್ = ಕಾಣುವಂತಹ
 ಭಾಗ್ಯವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡು ಬಂದಿಲ್ಲ. ಇನಿ = ಇನ್ನು ಮುಂದಾದರೂ, ಕಾಣು-
 ಮಾರು = ಈ ರೀತಿಯಾದ ನಿನ್ನ ಲೀಲಾಚೇಷ್ಟಿತಗಳನ್ನು ಕಾಣುವಂತಹ ಭಾಗ್ಯವು,
 ಉಂಡೆನಿಲ್ = ಒದಗುವುದಾದರೆ, ಅರುಳ್ = (ಅದನ್ನು ಒದಗಿಸಿಕೊಟ್ಟು)
 ಕೃಪೆಮಾಡು. ||೯||

ಇಂದ್ರನಿಂದುಂಟಾದ ಮಳೆಯಿಂದ, ಗೋವುಗಳಿಗೂ, ಗೋಪಾಲಕರಿಗೂ
 ಉಂಟಾದ ತೊಂದರೆಯನ್ನು ನೀಗಲು, ಗೋವರ್ಧನಗಿರಿಯನ್ನು ಏಳು ದಿನಗಳ ಕಾಲ
 ನಿರಂತರವಾಗಿ ತನ್ನ ಕಿರುಬೆರಳಿನಿಂದ ಹೊತ್ತು ಕೊಡೆಯನ್ನು ಧರಿಸಿದನಂತೆ
 ನಿರಾಯಾಸವಾಗಿ ನಿಂತುದುದೂ; ಯಮುನಾ ತೀರದಲ್ಲಿ ಆಡಿದ ಸುಂದರವಾದ
 ರಾಸಕ್ರೀಡೆಯಲ್ಲಿ ಗೋಪಬಾಲಕರೊಡನೆ ಕೂಡಿಕೊಂಡು ಆಡಿದುದೂ, ಕುಂಭನರ್ತನ

ಮಾಡಿದುದೂ, ನಿನ್ನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಬೇಕೆಂದೇ ಬಂದು ಪುರದ ಮೇಲೆ ಬಂದು ಬೇಲದ
ಕಾಯನ ರೂಪದಲ್ಲಿದ್ದ ನಿನ್ನ ಬರುವಿಕೆಯನ್ನೇ ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಕಪಿತ್ಥಾಸುರನನ್ನು,
ಅದೇ ಉದ್ದೇಶ್ಯದಿಂದ ಬಂದು ಚಿಕ್ಕ ಕರುವಿನ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಬಂದು ನಿನ್ನ ಮೇಲೆ ಹಾದ
ವತ್ಸಾಸುರನನ್ನು ಕವಣಿಯ ಕಲ್ಲಿನಂತೆ ಮೇಲೆಸೆದು ಕಪಿತ್ಥಾಸುರನಿಗೆ ಹೊಡೆದು
ಇಬ್ಬರೂ ಏಕಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮರಣವನ್ನು ಅಪ್ಪುವಂತೆ ಮಾಡಿದುದೂ, ತನ್ನ ಕಾಲಿಂದ
ತುಳಿಯುತ್ತಾ ಕಾಳಿಂಗನ ಹೆಡೆಯಮೇಲೆ ನರ್ತನ ಮಾಡಿದುದೂ-ಇವೇ ಮೊದಲಾದ
ನಿನ್ನ ವೀರಕೃತ್ಯಗಳೂ ಬಾಲಲೀಲೆಗಳೂ ಕೂಡಿಕೊಂಡಿರುವ ಅತಿಮನೋಹರವಾದ
ಲೀಲಾಚೇಷ್ಟಿತಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ಒಂದನ್ನೂ ನೋಡಿ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಹರ್ಷಿಸುವ
ಭಾಗ್ಯವನ್ನು ನಾನು ಪಡೆಯಲಿಲ್ಲ. ಇನ್ನು ಮುಂದಾದರೂ, ಈ ತರಹವಾದ ನಿನ್ನ
ಲೀಲಾಚೇಷ್ಟಿತಗಳನ್ನು ಕಾಣುವ ಭಾಗ್ಯವನ್ನು ನಾನು ಪಡೆಯಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವು-
ದಾದರೆ, ಅದನ್ನು ನೀನು ನನಗೆ ಕರುಣಿಸಿ ಅನುಗ್ರಹಿಸು. ||೯||

ವಂಜಮೇವಿಯ ನೆಂಜುಡೈ ಪ್ಪೇಯ್ ಚಿ
ವರಂಡುನಾರ್ ನರಂಬಿಳಕ್ಕುರಿನ್ನುಕ್ಕು
ನಂಜನಾರ್ ಕರುಶುಳಿ ಮುಲೈಯೆನ್ನೋ
ಶುನೈತ್ತುನೀಯರುಳ್ ಶೆಯ್ದು ವಳನ್ದಾಯ್
ಕಂಜನಾಳ್ ಕವರ್ ಕರುಮುಗಿಲೆನಾ ಯ್
ಕಡೈಪ್ಪಟ್ಟೇನ್ ವೆರಿದೇ ಮುಲೈ ಶುಮನ್ನು
ತಂಜಮೇಲೊನ್ನಿಲೇನ್ ಉಯ್ ನ್ನಿರುನ್ನೇನ್
ತಕ್ಕದೇನಲ್ಲತಾಯೈ ಪತ್ತಾಯೇ ||೧೦||

ವಂಜಂ = ವಂಚನೆ ಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿಯೇ, ಮೇವಿಯ = ತುಂಬಿದ,
ನೆಂಜುಡೈ = ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಕೂಡಿದ, ಪೇಯ್ ಚ್ಚಿ = ಅಸುರಿಯಾದ ಪೂತನಿಯ,
ವರಂಡು ಎಳ = ಮಾಂಸರುಧಿರಾದಿಗಳು ಹೊರಬರುವಂತೆಯೂ, ನಾರು-
ನರುಂಬು = ಉಳಿದಿರುವ ನರಗಳ ಸಮೂಹಗಳೂ, ಕರಿನ್ನು ಉಕ್ಕು = ಸಡಿಲಗೊಂಡು
ಬೀಳುವಂತೆ, ನಂಜಂ = ವಿಷದಿಂದಲೇ, ಅರುತರು = ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ತುಂಬಿದ್ದ,
ಶುಳಿಮುಲೈ = ದುಂಡಗಿದ್ದ ಸ್ತನಗಳನ್ನು, ನೀ = ನೀನು, ಶುನೈತ್ತುರುಳ್-
ಶೆಯ್ ದು = ರುಚಿಕರವಾಗಿರುವಂತೆ ಆಸ್ವಾದಿಸಿ, ವಳರ್ ನ್ದಾಯ್ = ಅದನ್ನೇ
ಧಾರಕವನ್ನಾಗಿ ಹೊಂದಿರುವವನಂತೆ ಹರ್ಷಿಸಿ ನಿಂತು ಬೆಳದೆ, ಅಂದೋ = ಅಶ್ಚರ್ಯ!
ಕಂಜನ್ = ಕಂಸನ, ನಾಳ್ = ಆಯುಸ್ಸನ್ನು, ಕವರ್ = ಅಪಹರಿಸಿದವನಾಗಿ,
ಕರು = ಕಪ್ಪಗಿರುವ, ಮುಕಿಲ್ = ಮೇಘದಂತಿರುವ, ಎಂದಾಯ್ = ನನ್ನ
ಸ್ವಾಮಿಯೇ! ವೆರಿದೇ = ವೃಥವಾಗಿ, ಮುಲೈ = ಮುಲೈಗಳನ್ನು, ಶುಮನ್ನು =
(ನಿನಗೆ ಮುಲೆಹಾಲನ್ನುಣಿಸದೆ) ಹೊತ್ತು, ಕಡೈಪ್ಪಟ್ಟೇನ್ = ಎಲ್ಲರಿಗಿಂತಲೂ

ನಿಕ್ಕಷ್ಟಳಾಗಿದ್ದೇನೆ. ತಂಜಂ ಒನ್ರಿಲೇನ್ = ಧಾರಕವಾಗಿ ಬೇರೊಂದನ್ನೂ ನಾನು ಹೊಂದಿಲ್ಲ. ಉಯ್‌ನ್ದಿರುನ್ನೇನ್ = ಕೇವಲ ಪ್ರಾಣಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಧರಿಸಿದ್ದೇನೆ. ತಕ್ಕದು = ನಿನಗೆ ತಕ್ಕವಳಾದ, ಸಲ್ಲಿತಾಯ್ = ಒಳ್ಳೆಯ ತಾಯಿಯನ್ನು — (ಯಶೋದೆಯನ್ನೂ, ಪೂತನಿಯನ್ನೂ) ಪೆತ್ತಾಯ್ = ನೀನು ಪಡೆದೆ. ||೧೦||

ನಿನಗೆ ವಂಚನೆಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ತುಂಬಿದ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ನಿನ್ನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದ ಅಸುರೆಯಾದ ಪೂತನಿಯ ರಕ್ತಮಾಂಸಗಳು ಹೊರಬರುವಂತೆಯೂ, ದೇಹದಲ್ಲಿ ಉಳಿದಿರುವ ನರಗಳ ಸಮೂಹಗಳು ಸಡಿಲಗೊಂಡು ಬೀಳುವಂತೆಯೂ, ವಿಷದಿಂದಲೇ ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ತುಂಬಿದ್ದ ಆ ಪೂತನಿಯ ದುಂಡಗಿದ್ದ ಸ್ತನಗಳನ್ನು — “ರಸ್ಯಮಾಸೀದ್ ಜನಾರ್ಥನಃ” — ಎಂದು ಹೇಳುವಂತೆ ರುಚಿಕರವಾಗಿರುವಂತೆ ಆಸ್ವಾದಿಸಿ, ಆ ಸ್ತನಗಳನ್ನೇ ನಿನ್ನ ಬದುಕಿಗೆ ಧಾರಕವನ್ನಾಗಿ ಹೊಂದಿರುವವನಂತೆ, ಅದರ ಆಸ್ವಾದನೆಯಿಂದ ಹರ್ಷಿತನಾಗಿ ನಿಂತು ಬೆಳೆದೆ. ಇದೇನಿದು ನಿನ್ನ ಆಶ್ಚರ್ಯಕರವಾದ ಜೀಷ್ಣುತೆ! ಕಂಸನ ಆಯುಸ್ಸನ್ನು ಅಪಹರಿಸಿದವನಾಗಿ, ನೀಲಮೇಘಶ್ಯಾಮನಾಗಿ ನಿಂತಿರುವ ನನ್ನ ಸ್ವಾಮಿಯೇ! ನಿನಗೆ ಮುಲೆಹಾಲನ್ನುಣಿಸದೆ ವೃಥಾವಾಗಿ ಮುಲೆಗಳನ್ನು ಹೊತ್ತಿರುವ ನಾನು ಸ್ತ್ರೀಯರಲ್ಲಿಯೇ ಬಹಳ ನಿಕ್ಕಷ್ಟಳಾಗಿದ್ದೇನೆ. ಧಾರಕವಾಗಿ ಬೇರೊಂದನ್ನೂ ನಾನು ಹೊಂದಿಲ್ಲ; ಕೇವಲ ಪ್ರಾಣಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಧರಿಸಿದ್ದೇನೆ. ನೀನಾದರೋ, ನಿನ್ನ ಋಜು ಸ್ವಭಾವಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯಳಾದ ಯಶೋದೆಯನ್ನೂ, ನಿನ್ನ ಮಾಯಾಗುಣಕ್ಕೆ ತಕ್ಕವಳಾದ ಪೂತನಿಯನ್ನೂ, ನಿನ್ನ ತಾಯಿಯನ್ನಾಗಿ ಹೊಂದಿದೆ. ||೧೦||

ಮಲ್ಲೈ ಮಾನಗರ್ಕಿರೈಯವತ್ತನ್ನೈ
ವಾನ್ ಶೆಲುತ್ತುವಂದೀಂಗಳಣೈ ಮಾಯತ್ತು
ಎಲ್ಲೈಯಿಲ್ ಪಿಳ್ಳೈ ಶೆಯ್‌ವನ ಕಾಣಾ
ತೆಯ್‌ವತ್ತೇನಕಿ ಪುಲಂಬಿಯ ಪುಲಂಬಲ್
ಕೊಲ್ಲಿಕಾವಲನ್ ಮಾಲಡಿ ಮುಡಿನೇಲರ್
ಕೋಲಮಾಂಕುಲಶೇಖರನ್ ಶೊನ್ನು
ಸಲ್ಲಿಶೈತ್ತಮಿಳಮಾಲ್ಟಿ ವಲ್ಲಾರ್‌ಗಳ್
ನಣ್ಣ ವಾರೊಲ್ಲೈ ನಾರಣನುಲಗೇ ||೧೦||

ಮಲ್ಲೈ = ಅತ್ಯಧಿಕವಾದ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ, ಮಾ = ಶ್ಲಾಘ್ಯವಾದ, ನಗರ್ಕು = ಮಧುರಾಪುರಿಗೆ, ಇರೈಯವನ್ ತನ್ನೈ = ರಾಜನಾದ ಕಂಸನನ್ನು (ಕೊಂದು), ವಾನ್ = ಅವನು ವೀರಸ್ವರ್ಗವನ್ನು ಸೇರುವಂತೆ, ಶೆಲುತ್ತು = ಅವನನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿಕೊಟ್ಟು, ಈಂಗಳಣೈ = ಈ ಲೀಲಾವಿಭೂತಿಯಲ್ಲಿ, ವಂದು =

ಒಂದು, ಎಲ್ಲ್ವೆಯಿಲ್ಲದ = ಎಲ್ಲ್ವೆಯಿಲ್ಲದ, ಮಾಯತ್ತು = ಆಶ್ಚರ್ಯ ಚೇಷ್ಟಿತ-
 ಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ, ಪಿಳ್ಳೆಶೆಯವನ = ಬಾಲಚೇಷ್ಟಿತಗಳನ್ನು,
 ಕಾಣಾ = ಕಾಣದಿದ್ದು, ತೆಂಕೆವಂ = ಇವನನ್ನು ಮಗನಾಗಿ ಹಡೆಯುವ
 ಒಂದು ಭಾಗ್ಯವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಹೊಂದಿದ, ದೇವಕಿಪಿರಾಟ್ಟಿ = ದೇವಕೀದೇವಿಯು,
 ಪುಲಂಬಿಯ = ತನ್ನ ದುಃಖವನ್ನು ಹೊರಗೆಡಹುವಂತೆ ಅಳುತ್ತಾ ಹೇಳಿದ ಮಾತು-
 ಗಳನ್ನು, ಪುಲಂಬಲ್ = (ತಿಳಿಸುವ) ಪಾಶುರ (ಪದ್ಯ)ಗಳನ್ನು, ಕೊಲ್ಲಿ = 'ಕೊಲ್ಲಿ'
 ಎಂಬ ಕುಲಕ್ಕೆ, ಕಾವಲನ್ = ನಿರ್ವಾಹಕರಾಗಿ, ಮಾಲ್ = ಸರ್ವೇಶ್ವರನಾದ
 ಶ್ರೀಮನ್ನಾರಾಯಣನ, ಅಡಿ = ತಿರುವಡಿಗಳನ್ನೇ, ಮುಡಿಮೇಲ್ = ತನ್ನ
 ಶಿರಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ, ಕೊಲಮಾಂ = ಅಲಂಕಾರವಾಗಿ ಧರಿಸಿರುವವರಾದ, ಕುಲ-
 ಶೇಖರನ್ = ಕುಲಶೇಖರಾಚಾರ್ಯವರು, ಶೊನ್ನ = ಕೃಪೆಯಿಂದ ಹಾಡಿಕೊಟ್ಟಿರುವ,
 ನಲ್ = ಸುಂದರವಾದ, ಇಶೈ = ರಾಗದಿಂದ ಕೂಡಿದ, ತಮಿಳ್‌ಮಾಲ್ಯೈ =
 ಈ ತಮಿಳಿನ ಪದ್ಯಮಾಲೆಯನ್ನು, ವಲ್ಲಾರ್‌ಕಳ್ = ಅರ್ಥಸಹಿತವಾಗಿ ತಿಳಿದು
 ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡುವವರು, ಒಲ್ಲೈ = ಶೀಘ್ರವಾಗಿ, ನಾರಣನ್ = ಶ್ರೀಮನ್ನಾರಾ-
 ಯಣನ, ಉಲಹು = ಶ್ರೀವೈಕುಂಠ ಲೋಕವನ್ನು, ನಣ್ಣು ವಾರ್ =
 ಹೊಂದುವವರಾಗುತ್ತಾರೆ.

ಅತ್ಯಧಿಕವಾದ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಶ್ಲಾಘ್ಯನಾದ ಮಧುರಾಪುರಿಗೆ
 ರಾಜನಾಗಿದ್ದ ಕಂಸನನ್ನು ಕೊಂದು, ತನ್ನ ಕೈಯಿಂದಲೇ, ತನ್ನನ್ನು ಅಂತ್ಯಕಾಲದಲ್ಲಿ
 ನೋಡಿಕೊಂಡೇ ಅವನು ಪ್ರಾಣವನ್ನು ನೀಗಿದುದರಿಂದ ಅವನು ವೀರಸ್ವರ್ಗವನ್ನು
 ಸೇರುವಂತೆ ಅವನನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿಕೊಟ್ಟು, ಈ ಲೀಲಾವಿಭೂತಿಯಲ್ಲಿ ಅವತರಿಸಿ
 ಎಲ್ಲ್ವೆಯಿಲ್ಲದ ಆಶ್ಚರ್ಯ ಚೇಷ್ಟಿತಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಬಾಲಚೇಷ್ಟಿತ-
 ಗಳನ್ನು ಕಾಣುವ ಭಾಗ್ಯವನ್ನು ಪಡೆಯದೆ, ಅವನನ್ನು ತನ್ನ ಮಗನಾಗಿ ಹಡೆಯುವ
 ಭಾಗ್ಯವೊಂದನ್ನು ಮಾತ್ರ ಹೊಂದಿದ ದೇವಕೀದೇವಿಯು, ತನ್ನ ದುಃಖವನ್ನು
 ಹೊರಗೆಡಹುತ್ತಾ ಅಳುತ್ತಾ ಹೇಳಿದ ಮಾತುಗಳನ್ನು, ಅದೇ ಭಾವದಿಂದ 'ಕೊಲ್ಲಿ'-
 ಎಂಬ ಕುಲಕ್ಕೆ ನಿರ್ವಾಹಕರಾಗಿ, ಶ್ರೀಮನ್ನಾರಾಯಣನ ತಿರುವಡಿಗಳನ್ನೇ ತನ್ನ
 ಶಿರಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಅಲಂಕಾರವಾಗಿ ಧರಿಸಿರುವವರಾದ, ಕುಲಶೇಖರಾಚಾರ್ಯವರು
 ಕೃಪೆಯಿಂದ ಹಾಡಿಕೊಟ್ಟಿರುವ, ಸುಂದರವಾದ ರಾಗದಿಂದ ಕೂಡಿದ ಈ ತಮಿಳಿನ
 ಪದ್ಯಮಾಲೆಯನ್ನು, ಅರ್ಥಸಹಿತವಾಗಿ ತಿಳಿದು ಅಭ್ಯಾಸಮಾಡುವವರು, ಶೀಘ್ರವಾಗಿ
 ಶ್ರೀಮನ್ನಾರಾಯಣನ ಶ್ರೀವೈಕುಂಠಲೋಕವನ್ನು ಹೊಂದುವವರಾಗುತ್ತಾರೆ—
 ಎಂದು ಸಪ್ತಮ ದಶಕಕ್ಕೆ ಫಲಪ್ರತಿಯನ್ನು ಹಾಡಿ ಆಚ್ಚಾರರು ಈ ದಶಕವನ್ನು
 ಮುಗಿಸಿದ್ದಾರೆ. ||೧೧||

ಪೆರುಮಾಳ್ ತಿರುಮೋಳಿ — ಎಂಟನೆಯ ದಶಕ

ಅನತರಣಿಕೆ : ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಮಗನಾಗಿ ತನ್ನ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹೊತ್ತು ಹಡೆಯುವ ಭಾಗ್ಯವೊಂದನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದರೂ, ದೇವಕಿದೇವಿಯು ಅವನ ಬಾಲ್ಯಲೀಲಾನುಭವ ರೂಪ ದಾರಿದ್ರ್ಯದಿಂದ ನಿರ್ವೇದಕ್ಕೊಳಗಾಗಿ ವಿಲಸಿಸಿದ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನಾದರೂ ಹಿಂದಿನ ದಶಕದಲ್ಲಿ ವರ್ಣಿಸಿದರು. “ಏಕಸಂಬಂಧಿ ಜ್ಞಾನಂ ಅಪರಸಂಬಂಧಿ ಸ್ಮಾರಕಂ” (ಒಂದು ವಸ್ತುವಿನ ಸಂಬಂಧದಿಂದ ಉಂಟಾದ ಜ್ಞಾನವು, ಮತ್ತೊಂದು ವಸ್ತುವಿನ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಸ್ಮರಣೆಗೆ ತರಲು ಕಾರಣವಾಗಿರುತ್ತದೆ) ಎಂದು ಹೇಳುವಂತೆಯೇ, ದೇವಕಿದೇವಿಯ ಸ್ಮರಣವು, ಅವಳ ಪುತ್ರನಾಗಿ ಅವತರಿಸಿದ ಪರಮಾತ್ಮನಿಗೆ ರಾಮಾನುಜತಾರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಜನ್ಮವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ತಾಯಿಯೆನಿಸಿಕೊಂಡ ಕೌಸಲ್ಯಾದೇವಿಯ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ಆಳ್ವಾರರಿಗೆ ಸ್ಮರಣೆಗೆ ತಂದಿತು. ಕೌಸಲ್ಯಾದೇವಿಯು ದೇವಕಿಯಂತೆ ದೌರ್ಭಾಗ್ಯಶಾಲಿಯಲ್ಲ. ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರನನ್ನು ಮಗನಾಗಿ ಹಡೆದುದು ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ, ಬಾಲಲೀಲಾ ಜೇಷ್ಠತಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಕಣ್ಣಾರೆ ಕಂಡು ಅನುಭವಿಸಿ ಸಂತುಷ್ಟಳಾದವಳು. ಆದರೆ, ಭಗವಾನ್ ವಾಲ್ಮೀಕಿ ಮಹರ್ಷಿಗಳು ತಮ್ಮ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣದಲ್ಲಿ ಬಾಲಕಾಂಡದ ಹದಿನೆಂಟನೆಯ ಸರ್ಗದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀರಾಮಾನುಜತಾರವನ್ನು ವರ್ಣಿಸಿ, ಅವನ ಬಾಲಲೀಲೆಗಳಾವುದನ್ನೂ ವರ್ಣಿಸದೆಯೇ, ಅದೇ ಸರ್ಗದಲ್ಲಿಯೇ ಅವನ ಹದಿನೈದನೆಯ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ, ಅವನು ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸಿ ಯಜ್ಞಸಂರಕ್ಷಣೆಗೆ ಹೋದುದನ್ನು ಬಣ್ಣಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಮಹರ್ಷಿಗಳು ಹೇಳದಿದ್ದರೂ, ತಾಯಿಯಾದ ಕೌಸಲ್ಯೆಯು ತನ್ನ ಮಾತೃವಾತ್ಸಲ್ಯದಿಂದ, ಶಿಶುವಾದ ರಾಮಚಂದ್ರನನ್ನು ನಾನಾರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಆಡಿಸಿಯೇ ಇದ್ದಾಳೆ. ಆದರೆಲ್ಲರೂ ಅವನು ಶಿಶುವಾಗಿರುವಲ್ಲಿ, ಅವನನ್ನು ಸುಂದರವಾದ ತೊಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಮಲಗಿಸಿ, ಆನೇಕ ವಿಧವಾದ ಮಧುರವಾದ ಗೀತೆಗಳನ್ನು ಹಾಡುತ್ತಾ ಅವನಿಗೆ ಲಾಲಿಕಗಳನ್ನು ಹಾಡಿಯೇ ಇದ್ದಾಳೆ. ಆದರೆ, ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಯಾವ ಒಂದು ಇತಿಹಾಸ ಪುರಾಣಗಳಲ್ಲಾಗಲೀ ಇತರ ದಿವ್ಯಸೂರಿಗಳಾದ ಆಳ್ವಾರರುಗಳ ದಿವ್ಯಪ್ರಬಂಧಗಳಲ್ಲಾಗಲೀ— ಎಲ್ಲಿಯೂ ಹಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಇದು ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ನ್ಯೂನತೆಯೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ಕುಲಶೇಖರಾಚಾರ್ಯನವರು ಕೌಸಲ್ಯೆಯ ಭಾವವನ್ನು ತಾವು ಪಡೆದುಕೊಂಡು, ತಮ್ಮ ಮನವೆಂಬ ಮುತ್ತಿನ ತೊಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರನನ್ನು ಮಲಗಿಸಿ, ಅವನಿಗೆ ಸುಖನಿದ್ರೆಯುಂಟಾಗಲು ಈ ದಶಕದ ಹತ್ತು ಹಾಡುಗಳಲ್ಲಿ ಲಾಲಿಯನ್ನು ಮಧುರವಾಗಿ ಹಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ, ಈ ಹಾಡುಗಳೆಲ್ಲವೂ ‘ತಿರುಕ್ಕಣ್ಣ ಪುರಂ’— ಎಂಬ ದಿವ್ಯಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಬಿಜಯನಾಡಿಸಿರುವ, ‘ಶೌರಾಜಪ್ಪೆರುಮಾಳ್’ ವಿಷಯಕವಾಗಿ ಹಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ.

ಮುನ್ನುಪ್ಪುಗಳ್ ಕೌಸಲ್ಯತಃ ಮುಣೀವಯರು ವಾಯಾತ್ಮವನೇ
 ತೆನ್ನಿಲಂಗೈಕ್ಕೋನ್ನುಡಿಗಳ್ ಶಿನ್ನುವಿತ್ತಾಯ್ ಶೆನ್ನೊನ್ ಶೇರ್
 ಕನ್ನಿನನ್ ಮಾಮದಿಳ್ ಪುಡೈಶೂಳ್ ಕಣಪುರತ್ತಿನ್ ಕರುಮುಣಿಯೇ
 ಎನ್ನುಡೈಯ ವಿಸ್ನಮುದೇ ! ಇರಾಘವನೇ ! ತಾಲೇಲೋ ||೧||

ಮುನ್ನು = ಸ್ಥಿರವಾಗಿ ನೆಲೆ ನಿಂತ, ಪುಕಳ್ = ಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ,
 ಕೌಸಲ್ಯತನ್ = ಕೌಸಲ್ಯಾದೇವಿಯಾದ (ನನ್ನ), ಮುಣಿ = ಸುಂದರವಾದ,
 ವಯಿರು = ಪವಿತ್ರವಾದ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿದ್ದು, ವಾಯಾತ್ಮವನೇ = ಅವತರಿಸಿದವನೇ !
 ತೆನ್ = ದಕ್ಷಿಣ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿರುವ, ಇಲಂಗೈ = ಲಂಕಾಪುರಿಗೆ, ಕೋನ್ = ರಾಜ-
 ನಾಗಿದ್ದ ರಾವಣನ, ಮುಡಿಕಳ್ = ಹತ್ತು ತಲೆಗಳನ್ನೂ, ಶಿನ್ನುವಿತ್ತಾಯ್ =
 ಚದುರಿ ಬೀಳುವಂತೆ ಮಾಡಿ, ಶೆನ್ನೊನ್ ಶೇರ್ = ಅಮೂಲ್ಯವಾದ ಸ್ವರ್ಣದಿಂದ
 ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ, ಕನ್ನಿ = ಅಳಿವಿಲ್ಲದ, ನಲ್ = ವಿಲಕ್ಷಣವಾದ, ಮಾ =
 ಶ್ಲಾಘ್ಯವಾದ, ಮದಿಳ್ = ಬೆಟ್ಟ-ಗುಡ್ಡಗಳ ತೋಪುಗಳಿಂದ, ಪುಡೈ = ನಾಲ್ಕು
 ದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ಶೂಳ್ = ಸುತ್ತವರಿಯಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ, ಕಣಪುರತ್ತು =
 ತಿರುಕ್ಕಣ್ಣ ಪುರದಲ್ಲಿ ಬಿಜಯಮಾಡಿಸಿರುವ, ಎನ್ = ನನ್ನ, ಕರುಮುಣಿಯೇ =
 ನೀಲಮಣಿಯಂತಿರುವವನೇ ! ಎನ್ನುಡೈಯ = ನನಗೆ, ಇನ್ನಮುದೇ = ಭೋಗ್ಯ-
 ವಾಗಿ ಅವೃತದಂತಿರುವವನೇ !, ಇರಾಘವನೇ = ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರನೇ !
 ತಾಲೇಲೋ = (ನಿನಗೆ ಸುಖನಿದ್ದೆ ಉಂಟಾಗಲಿ) ಪವಡಿಸು ||೧||

ಪರಮಾತ್ಮನಿಗೆ ಜನ್ಮವಿತ್ತವಳೆಂದು ಲೋಕದಲ್ಲಿಲ್ಲಾ ಸ್ಥಿರವಾಗಿ ನೆಲೆನಿಂತ
 ಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಕೌಸಲ್ಯಾದೇವಿಯಾದ (ನನ್ನ) ಪವಿತ್ರವಾದ ಗರ್ಭ
 ದಲ್ಲಿದ್ದು ಅವತರಿಸಿದವನೇ ! ದಕ್ಷಿಣ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿರುವ ಲಂಕಾಪುರಿಗೆ ರಾಜನಾಗಿದ್ದ
 ರಾವಣನ ಹತ್ತುತಲೆಗಳನ್ನೂ ಚದುರಿ ಬೀಳುವಂತೆ ಮಾಡಿ, ಅಳಿವಿಲ್ಲದ, ವಿಲಕ್ಷಣ-
 ವಾದ, ಶ್ಲಾಘ್ಯವಾದ, ಬೆಟ್ಟಗುಡ್ಡಗಳಿಂದಲೂ ತೋಪುಗಳಿಂದಲೂ, ನಾಲ್ಕು
 ಕಡೆಯೂ ಸುತ್ತವರಿಯಲ್ಪಟ್ಟು ಅಮೂಲ್ಯವಾದ ಸ್ವರ್ಣದಿಂದ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿರು-
 ವಂತಿರುವ ತಿರುಕ್ಕಣ್ಣ ಪುರದಲ್ಲಿ ಬಿಜಯಮಾಡಿಸಿರುವ ನನ್ನ ನೀಲಮಣಿಯಂತಿರು-
 ವವನೇ ! ನನಗೆ ಭೋಗ್ಯವಾಗಿ ಅವೃತದಂತಿರುವ ರಾಘವನೇ-ನಿನಗೆ ಸುಖನಿದ್ದೆ
 ಯುಂಟಾಗಲು ಪವಡಿಸು.

(ಈ ಹಾಡಿನಲ್ಲಿ ಕೌಸಲ್ಯ ರಾಮನನ್ನು ಕುರಿತು ಹೇಳಿದಾಗ ನನ್ನ ಮಗನೇ !
 —ಎಂದೂ, ಅಳ್ವಾರರು 'ಕೌಸಲ್ಯಿಯ ಮಗ'ನೆಂದು ಸಂಬೋಧಿಸಿರುವಂತೆಯೂ
 ತಿಳಿಯಬೇಕು. ಈ ಹಾಡಿನಲ್ಲಿ 'ರಾವಣ ಸಂಹಾರ'ದ ಪ್ರಸ್ತಾವ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ.
 ಕೌಸಲ್ಯ ರಾಮನ ಶೈಶವದಲ್ಲಿ ಈ ಹಾಡನ್ನು ಹಾಡುವಲ್ಲಿ ರಾವಣನ ಸಂಹಾರವೇ

ಆಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಈ ರೀತಿ ಹಾಡಿದುದು ಅಸಂಗತವೆಂದು ಭಾವಿಸಬಾರದು. ಇಲ್ಲಿ ಅಚ್ಚಾರರು, ರಾಮನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಕೌಸಲ್ಯೆಗಿದ್ದ ಮಾತೃವಾತ್ಸಲ್ಯ, ಪ್ರೇಮ, ಮೊದಲಾದ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಪಡೆದುಕೊಂಡು ಈ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಹಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಕಾಲದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಈ ರಾಮಾವತಾರ ಪರಿಪೂರ್ಣನಾಗಿ ನಡೆದ ಬಳಿಕ, ತಾನು ಅವತರಿಸಿದಾಗ ತನಗೆ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ನಡೆದಿರುವ ಶ್ರೀರಾಮ-ಚಂದ್ರನ ಲೀಲಾಕೃತ್ಯಗಳನ್ನು ಸ್ಮರಣೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಹಾಡುವುದರಿಂದ ಇದರಲ್ಲಿ ಯಾವ ವಿಧವಾದ ಅಸಾಂಗತ್ಯ ಮೊದಲಾದ ದೋಷವೂ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಮುಂದಿನ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಈ ರೀತಿಯಾದ ಪ್ರಕರಣಗಳಲ್ಲಿ ಹೀಗೆಯೇ ಭಾವಿಸುವುದು).

ಪುಂಡರೀಕಮಲರದನ್ಮೀಲಾ ಭುವನಿಯೆಲ್ಲಾಂ ಪಡೈತ್ತವನೇ !
ಕಣ್ಣವರ್ತಂ ಮನಂ ವಳಿಜ್ಜುಂ ಕಣಪುರತ್ತೈ ಕರುಮಣಿಯೇ !
ತಿರ್ಣತಿರಲಾಳ್ ತಾಟಿಕೈತನ್ ಉರಮುರುವಚ್ಚಿಲೈವಳೈತ್ತಾಯ್ !
ಎಣ್ಣೆ ಶೈಯುಮಾಳುಡೈಯಾಯ್ ! ಇರಾಘವನೇ ! ತಾಲೇಲೋ ||೨||

ಪುಂಡರೀಕಮಲರದನ್ಮೀಲಾ = ನಾಭಿಕಮಲದಲ್ಲಿ, ಭುವನಿಯೆಲ್ಲಾಂ = ಲೋಕಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ, ಪಡೈತ್ತವನೇ = (ಚತುರ್ಮುಖ ಬ್ರಹ್ಮನ ಮುಖಾಂತರ ಸೃಷ್ಟಿಸಿ) ಪಡೆದವನೇ ! ತಿರ್ಣ = ದೃಢವಾದ, ತಿರಲಾಳ್ = ಬಲವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದ, ತಾಟಿಕೈತನ್ = ತಾಟಿಕಿಯ, ಉರಂ = ಎದೆಯಲ್ಲಿ, ಉರುವ = ಸೀಳಿಕೊಂಡು ಹೊರಗೆ ಹೋಗುವಂತೆ, ಶಿಲೈವಳೈತ್ತಾಯ್ = ಬಾಣಪ್ರಯೋಗ ಮಾಡಿದವನೇ ! ಕಂಡವರ್ತಂ = ದರ್ಶನ ಮಾಡಿದವರು, ಮನಮರ್ವಳಂಗುಂ = ತನ್ನನ್ನೇ ತಾನು ಸಮರ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಮಾಡುವವನೇ ! (ಮೋಹಕಸ್ವರೂಪನೇ !) ಅಥವಾ ದರ್ಶಕರಿಗೆ ತನ್ನನ್ನೇ ಕೊಡುವಂತಹ ಮನಸ್ಸುಳ್ಳವನೇ ! (ಭಕ್ತಪರಾಧೀನನೇ !) ಕಣಪುರತ್ತು = ತಿರುಕ್ಕಣ್ಣ ಪುರದಲ್ಲಿ ಬಿಜಯ ಮಾಡಿಸಿರುವ, ಎನ್ ಕರು-ಮಣಿಯೇ = ನನ್ನ (ಸರ್ವವಿಧವಾದ ದುಃಖವನ್ನೂ ಹೋಗಲಾಡಿಸುವ) ನೀಲಮಣಿ-ವರ್ಣನೇ ! ಎಣ್ಣೆದಿಶೈಯುಂ = ಎಂಟು ದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿರುವವರನ್ನೂ, ಆಳುಡೈ-ಯಾಯ್ = ದಾಸರನ್ನಾಗಿ ಹೊಂದಿರುವವನೇ ! ಇರಾಘವನೇ = ಶ್ರೀರಾಮ ಚಂದ್ರನೇ ! ತಾಲೇಲೋ = ಪವಡಿಸು. ||೨||

ಪ್ರಪಂಚದ ಸೃಷ್ಟಿಸ್ಥಿತಿಲಯಗಳಿಗೆ ಕಾರಣನಾಗಿರುವ, ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರನಾಗಿ ಅವತರಿಸಿರುವ, ಶ್ರೀಮನ್ನಾರಾಯಣನೇ ಪ್ರಪಂಚ ಸೃಷ್ಟಿಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ನಾಭಿಕಮಲದಲ್ಲಿಯೇ ಚತುರ್ಮುಖ ಬ್ರಹ್ಮನನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿ, ಅವನ ಮುಖಾಂತರ ಹದಿನಾಲ್ಕು ಲೋಕಗಳನ್ನೂ ಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತಾನೆ. ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಸಂಕೀರ್ತನ ಮಾಡುತ್ತಾ ಅಚ್ಚಾರರು ಹಾಡುತ್ತಾರೆ—'ನಾಭಿಕಮಲದಲ್ಲಿ ಚತುರ್ಮುಖ ಬ್ರಹ್ಮನ

ಮುಖಾಂತರ ಸೃಷ್ಟಿಸಿದ ಲೋಕಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಪಡೆದವನೇ ! ದೃಢವಾದ ಬಲವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದ ತಾಟಕಿಯ ಎದೆಯನ್ನು ಭೇದಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವಂತೆ ಬಾಣವ್ರಯೋಗ ಮಾಡಿ ತಾಟಕಾವಧಿಯನ್ನು ಮಾಡಿದವನೇ ! ನಿನ್ನ ಮನಮೋಹಕ ರೂಪದಿಂದ, ನಿನ್ನನ್ನು ದರ್ಶನ ಮಾಡಿದವರು ತಾವಾಗಿಯೇ ತಮ್ಮ ಸದ್ವಸ್ತುವನ್ನೂ ನಿನಗೇ ಅರ್ಪಣೆ ಮಾಡುವಂತೆ ಮನಸ್ಸನ್ನು ತಾಳುವಂತೆ ಮಾಡುವವನೇ !, ನಿನ್ನ ಭಕ್ತ ಪರಾಧೀನತ್ವ ಗುಣದಿಂದ ನಿನ್ನನ್ನು ದರ್ಶನ ಮಾಡಿದವರಿಗೆ ನಿನ್ನನ್ನೇ ಅರ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಮನಸ್ಸುಳ್ಳವನೇ !, ತಿರುಕ್ಕಣ್ಣ ಪುರದಲ್ಲಿ ಬಿಜಯಮಾಡಿಸಿರುವ ಶೌರಿರಾಜನೇ ! ನನ್ನ (ಸರ್ವವಿಧವಾದ ದುಃಖವನ್ನೂ ಹೋಗಲಾಡಿಸಿ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ತಂಪನ್ನುಂಟುಮಾಡುವ) ನೀಲಮಣಿವರ್ಣನೇ ! ನಿತ್ಯವಿಭೂತಿ ಮತ್ತು ಲೀಲಾವಿಭೂತಿ - ಎಂಬ ಉಭಯವಿಭೂತಿ ನಾಯಕನಾಗಿ ಎಂಟೂ ದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿರುವ ಎಲ್ಲ ಜೀತನರನ್ನೂ ದಾಸರನ್ನಾಗಿ ಹೊಂದಿ, ಜೀತನಾಜೀತನಗಳೆಲ್ಲರಿಗೂ ಸ್ವಾಮಿಯಾಗಿರುವ ರಾಘವನೇ ! ಪವಡಿಪು' - ಎಂದು. ||೨||

ಕೊಂಗುಮಲಿಕರುಂ ಕುಳಲಾಳ್ ಕೌಸಲ್ಯತನ್ ಕುಲಮದಲಾಯ್
ತಂಗು ಪೆರುಂಪುಹಳ್ ಜನಕನ್ ತಿರುಮರುಕಾ ದಾಶರಥೀ
ಕಂಗೈಯಿಲುಂ ತೀರ್ಥಮಲಿ ಕಣಪುರತ್ತಿನ್ ಕರುಮಣಿಯೇ
ಎಂಗಳ್ ಕುಲತ್ತಿನ್ನಮುದೇ ರಾಘವನೇ ! ತಾಲೇಲೋ ||೩||

ಕೊಂಗುಮಲಿ = ಪರಿಮಳಭರಿತವಾದ, ಕರು = ಕಪ್ಪಗಿರುವ, ಕುಳಲಾಳ್ = ಕುಂತಲವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ, ಕೌಸಲ್ಯತನ್ = ಕೌಸಲ್ಯಾದೇವಿಯ (ನನ್ನ) ಕುಲಂ = ಕುಲಕ್ಕೆ, ಮದಲಾಯ್ = ಉತ್ತರಕನಾದ ಮಗನಾಗಿ, ತಂಗು = ಸ್ತುತೃವಾದ ಗುಣಗಳೆಲ್ಲವೂ ತಂಗಿ ನಿಲೈ ನಿಲ್ಲುವಂತಿರುವ, ಪೆರು = ಮಹತ್ವವುಳ್ಳ, ಪುಕಳ್ = ಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ, ಜನಕನ್ = ಜನಕ ಮಹಾರಾಜನ, ತಿರುಮರುಕಾ = ಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ ಅಳಿಯನೇ ! ದಾಶರಥೀ = ದಶರಥ ಚಕ್ರವರ್ತಿಯ ಮಗನೇ !, ಕಂಗೈಯಿಲುಂ = ಗಂಗಾನದಿಗಿಂತಲೂ, ತೀರ್ಥಮಲಿ = ಅಧಿಕವಾದ ಪಾವಿತ್ರೈವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ತಟಾಕಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ, ಕಣಪುರತ್ತು = ತಿರುಕ್ಕಣ್ಣ ಪುರದಲ್ಲಿ ಬಿಜಯ ಮಾಡಿಸಿರುವ, ಎನ್ ಕರುಮಣಿಯೇ = ನನ್ನ ನೀಲಮಣಿವರ್ಣನೇ !, ಎಂಗಳ್ ಕುಲಂ = ನಮ್ಮ ರಾಜ ಮನೆತನಕ್ಕೆ, ಇನ್ = ಭೋಗ್ಯವಾಗಿರುವ, ಅಮುದೇ = ಅಮೃತದಂತಿರುವವನೇ, ಇರಾಘವನೇ = ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರನೇ, ತಾಲೇಲೋ = ಪವಡಿಪು. ||೩||

ಪರಿಮಳಭರಿತವಾದ ಕಪ್ಪಗಿರುವ ಕುಂತಲವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಕೌಸಲ್ಯಾದೇವಿಯ ಕುಲಕ್ಕೆ ಉತ್ತರಕನಾಗಿಯೂ, ಎಲ್ಲರಿಂದಲೂ ಸ್ತುತೃರ್ಹವಾದ ಗುಣ-

ಗಳ್ಳೆಲ್ಲವೂ ಒಂದೆಡೆ ತಂಗಿ ನಿಲ್ಲೆ ನಿಲ್ಲುವಂತಿರುವ ಮಹತ್ವವುಳ್ಳ ಕೀರ್ತಿಶಾಲಿಯಾದ ಜನಕಮಹಾರಾಜನ ಅಳಿಯನಾಗಿಯೂ, ದಶರಥ ಚಕ್ರವರ್ತಿಯ ಮಗನಾಗಿಯೂ, ಗಂಗಾಸದಿಗಿಂತಲೂ ಅಧಿಕವಾದ ಪಾವಿತ್ರೈವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ತಟಾಕಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ತಿರುಕ್ಕಣ್ಣ ಪುರದಲ್ಲಿ ಬಿಜಯ ಮಾಡಿಸಿರುವ, ನನ್ನ ನೀಲಮಣಿವರ್ಣನಾದ ಶೌರಿರಾಜನೇ ! ನಮ್ಮ ರಾಜಮನೆತನಕ್ಕೆ ಭೋಗ್ಯವಾಗಿರುವ ಅಮೃತಸ್ವರೂಪನಾದ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರನೇ ! ನಿನಗೆ ಸುಖನಿದ್ರೆಯುಂಟಾಗಲು ಪವಡಿಸು. ||೩||

ತಾಮರೈನೇಲ್ ಅಯನನನ್ನೆ ಪಡೈತ್ತವನೇ ! ತಯೆರದನ್ ತನ್
ಮಾನುದಲಾಯ್ ! ಮೈಥಿಲಿತನ್ ಮಣವಾಳಾ ! ವಂಡಿನಂಗಳ್
ಕಾಮರಂಗಳಶೈಪಾಡುಂ ಕಣಪುರತ್ತೆನ್ ಕರುಮಣಿಯೇ
ಏನುರುವೆಳ್ಳಾ ಲೈವಲನಾ ! ಇರಾಘವನೇ ! ತಾಲೇಲೋ ||೪||

ತಾಮರೈನೇಲ್ = ನಾಭಿಕಮಲದ ಮೇಲೆ, ಅಯನನನ್ನೆ = ಚತುರ್ಮುಖ ಬ್ರಹ್ಮನನ್ನು, ಪಡೈತ್ತವನೇ = ಸೃಷ್ಟಿಸಿದವನೇ !, ತಯೆರದನ್ ತನ್ = ದಶರಥ ಮಹಾರಾಜನ, ಮಾನುದಲಾಯ್ = ಜ್ಯೋಷ್ಠಪುತ್ರನಾಗಿ, ಮೈಥಿಲಿತನ್ = ಸೀತಾದೇವಿಗೆ, ಮಣವಾಳಾ = ಪತಿಯಾದವನೇ !, ವಂಡಿನಂಗಳ್ = ಭ್ರಮರ ಸಮೂಹಗಳು, ಕಾಮರಂಗಳ್ = ರೋಂಕರಿಸುವಿಕೆ ಎಂಬ, ಇಶೈ = ಗಾನವನ್ನು, ಪಾಡುಂ = ಹಾಡುತ್ತಿರುವ, ಕಣಪುರತ್ತು = ತಿರುಕ್ಕಣ್ಣ ಪುರದಲ್ಲಿ ಬಿಜಯ ಮಾಡಿಸಿರುವ, ಎನ್ ಕರುಮಣಿಯೇ = ನನ್ನ ನೀಲಮಣಿವರ್ಣನೇ !, ಏನುರುವು = ಬಾಣಗಳಿಂದ ಅಲಂಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ, ವೆಮ್ = ತೀಕ್ಷ್ಣವಾದ, ಶಿಲೈ = 'ಶಾರ್ಙ್ಗ' ಎಂಬ ಬಿಲ್ಲನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ, ವಲನಾ = ಸಮರ್ಥನಾದ, ಇರಾಘವನೇ = ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರನೇ !, ತಾಲೇಲೋ = ಪವಡಿಸು. ||೪||

ನಾಭಿಕಮಲದಲ್ಲಿ ಚತುರ್ಮುಖ ಬ್ರಹ್ಮನನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿರುವವನೇ ! ದಶರಥ ಚಕ್ರವರ್ತಿಯ ಜ್ಯೋಷ್ಠಪುತ್ರನಾಗಿ ಅವತರಿಸಿ, ಸೀತಾದೇವಿಯ ಭರ್ತಾನಾದವನೇ ! ಸುತ್ತಲೂ ದುಂಬಿಗಳ ಸಮೂಹವು ತಮ್ಮ ರೋಂಕರಿಸುವಿಕೆಯೆಂಬ ಗಾನಮಾಡುತ್ತಿರುವ ತಿರುಕ್ಕಣ್ಣ ಪುರದಲ್ಲಿ ಬಿಜಯಮಾಡಿಸಿರುವ ಶೌರಿರಾಜನೇ ! ನನ್ನ ನೀಲಮಣಿವರ್ಣನೇ ! ಬಾಣಗಳಿಂದ ಅಲಂಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಶಾರ್ಙ್ಗವೆಂಬ ಧನುಸ್ಸನ್ನು ಹೊಂದಿ ಸಮರ್ಥನಾದ ಶ್ರೀರಾಮನೇ ! ಪವಡಿಸು. ||೪||

ಪಾರಾಳುಂ ಪಡರ್ ಶೆಲ್ವಂ ಪರದನಮ್ಮಿಕ್ಕೇಯುರುಳಿ
ಅರಾವನ್ನಿಕ್ಕೈಯವನೋಡು ಅರುಂಗಾನಮಡೈನ್ನವನೇ !
ಶೀರಾಳುಂ ವರೈ ಮಾರ್ಪಾ ! ತಿರುಕ್ಕಣ್ಣ ಪುರತ್ತರಶೇ !
ತಾರಾಳುಂ ನೀರ್ಣಾಮುಡಿಯೆನ್ ದಾಶರಥೀ ! ತಾಲೇಲೋ ||೫||

ಪಾರ್ = ಇಡೀ ಭೂಮಂಡಲವನ್ನೇ, ಆಳುಂ = ಆಳುವಂತಹ, ಪಡರ್ = ಬಹಳ ಹಿರಿದಾದ, ಶೆಲ್ವಂ = ರಾಜ್ಯ ಸಂಪತ್ತನ್ನು. ನಂಬಿ = ಪಾರತಂತ್ರಾದಿ ಗುಣಗಳಿಂದ ಪೂರ್ಣನಾದ, ಪರತನುಕ್ತೇ = ಭರತನಿಗೆ, ಅರುಳಿ = ಅನುಗ್ರಹಿಸಿ ಕೊಟ್ಟು, ಆರಾ = ಅಪರ್ಯಾಪ್ತವಾದ, ಅಸ್ಪು = ಕೈಂಕರ್ಯರುಚಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ, ಇಳೈಯೆವನೋಡು = ತಮ್ಮನಾದ ಲಕ್ಷ್ಮಣನೊಡನೆ, ಅರುಂ = ಸಂಚರಿಸಲು ಕಷ್ಟಕರವಾದ ಗಹನವಾದ, ಕಾನಂ = ಅರಣ್ಯವನ್ನು, ಅಡೈನ್ದವನೇ = ಪ್ರವೇಶಿಸಿದವನೇ !, ಶೀರಾಳುಂ = ವೀರಶ್ರೀಗೆ ವಾಸಸ್ಥಾನವಾದ, ವರೈ = ಬೆಟ್ಟದಂತೆ ದೃಢವಾದ, ಮಾರ್ಪಾ = ವಕ್ಷಸ್ಥಲವನ್ನು ಹೊಂದಿದವನಾಗಿ, ತಿರುಕ್ಕಣ್ಣ ಪುರತ್ತು = ತಿರುಕ್ಕಣ್ಣ ಪುರಕ್ಕೆ, ಅರಶೇ = ನಿರ್ವಾಹಕನಾಗಿ, ತಾರ್ ಆರುಂ = ಮಾಲೆಯಿಂದ ಕೂಡಿ, ನೀಳ್ = (ಅಧಿರಾಜ್ಯಸೂಚಕವಾಗಿ) ನೀಳವಾಗಿರುವ, ಮುಡಿ = ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕವನ್ನು ಹೊಂದಿದ ಮುಡಿಯಿಂದ ಕೂಡಿದ, ಎನ್ = ನನ್ನ ದಾಶರಥಿಯೇ !, ತಾಲೇಲೋ = ಪವಡಿಸು. ||೫||

ಪರಿಪೂರ್ಣವಾದ ಭೂಮಂಡಲವನ್ನೇ ಆಳುವಂತಹ, ಅತಿ ಹಿರಿದಾದ ರಾಜ್ಯ ಸಂಪತ್ತನ್ನು, ಪಾರತಂತ್ರಾದಿ ಗುಣಗಳಿಂದ ಪೂರ್ಣನಾದ ಭರತನಿಗೆ ಅನುಗ್ರಹಿಸಿ ಕೊಟ್ಟು, ಎಷ್ಟು ಮಾಡಿದರೂ ಮತ್ತೂ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ-ಮೇಲೆ ಮೇಲೆ ಆಸೆಯನ್ನುಂಟುಮಾಡುವ ಭಗವಂತನ ಕೈಂಕರ್ಯಶ್ರೀಯಲ್ಲೇ ರುಚಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ, ತಮ್ಮನಾದ ಲಕ್ಷ್ಮಣನೊಡನೆ ಯಾರಿಂದಲೇ ಆದರೂ ಸಂಚರಿಸಲು ಕಷ್ಟಕರವಾದ ಗಹನವಾದ ಅರಣ್ಯವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದವನೇ !, ವೀರಶ್ರೀಗೆ ವಾಸಸ್ಥಾನವಾದ, ಬೆಟ್ಟದಂತೆ ದೃಢವಾದ ವಕ್ಷಸ್ಥಲವನ್ನು ಹೊಂದಿದವನಾಗಿ, ತಿರುಕ್ಕಣ್ಣ ಪುರಕ್ಕೆ ನಿರ್ವಾಹಕನಾಗಿ, ಅಧಿರಾಜ್ಯಸೂಚಕವಾಗಿ, ಮಾಲೆಯಿಂದ ಅಲಂಕೃತವಾದ ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕವನ್ನು ಹೊಂದಿದ ನೀಳವಾದ ಮುಡಿಯಿಂದ ಕೂಡಿದ ದಾಶರಥಿಯೇ ! ಪವಡಿಸು. ||೫||

ಶುತ್ತಮೆಲ್ಲಾಂ ಪಿನ್ ಶೋಡರ ಶೋಲ್ ಕಾನ ಮಡೈನ್ದವನೇ !

ಅತ್ತವರ್ಗಳ್ಳು ಆರುಮರುನ್ದೆ ! ಅಯೋತ್ತಿನಗರ್ಕಧಿಪತಿಯೇ !

ಕತ್ತವರ್ಗಳ್ಳು ತಾಂ ನಾಳುಂ ಕಣಪುರತ್ತಿನ್ ಕರುಮಣಿಯೇ !

ಶಿತ್ತವೈ ತನ್ ಶೋಕೊಂಡ ಶೀರಾಮಾ ! ತಾಲೇಲೋ ||೬||

ಶುತ್ತಮೆಲ್ಲಾಂ = ಸುತ್ತಲೂ ಇದ್ದ ಪೌರಜನರೆಲ್ಲರೂ, ಪಿನ್ = ಹಿಂದೆ, ಶೋಡರ = ಹಿಂಬಾಲಿಸಿ ಬರುತ್ತಿರಲಾಗಿದ್ದರೂ, ಶೋಲ್ = ಮನುಷ್ಯಸಂಚಾರಕ್ಕೆ, ಅನರ್ಹವಾದ, ಕಾನಂ = ಕಾಡನ್ನು, ಅಡೈನ್ದವನೇ = ಪ್ರವೇಶಿಸಿದವನಾಗಿ, ಅತ್ತವರ್ಗಳ್ಳು = ಅಹಂಕಾರ ಮುನುಕಾರಗಳನ್ನು ಜಯಿಸಿದ ಮಹರ್ಷಿಗಳಿಗೆ,

ಅರು = ದುಃಖವನ್ನು ನೀಗಿಸಿ, ಆನಂದದಾಯಕನಾಗಿ ಮರುಂದೇ = (ಅಧಿವ್ಯಾಧಿ ನಿವಾರಣೆಗೆ ಔಷಧಿಪ್ರಾಯನಾಗಿ) ಅಮೃತಸ್ವರೂಪನಾಗಿರುವ, ಅಯೋತ್ತಿ-
ನಗರ್ಕು = ಅಯೋಧ್ಯಾಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ, ಅಧಿಪತಿಯೇ = ಸ್ವಾಮಿಯಾದವನೇ !
ಕಟ್ಟುವರ್ಗಳ್ = ವೇದ, ವೇದಾಂತಗಳನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿರುವವರು,
ನಾಳುಂ = ನಿತ್ಯವಾಸಮಾಡುವ, ಕಣಪುರತ್ತು = ತಿರುಕ್ಕುಣ್ಣ ಪುರದಲ್ಲಿ ಬಿಜಯ
ಮಾಡಿಸಿರುವ, ಎನಕರುಮಣಿಯೇ = ನನ್ನ ನೀಲಮಣಿವರ್ಣನೇ !, ಶಿಟ್ಟಿ-
ವೈತನ್ = ಚಿಕ್ಕಮ್ಮನಾದ ಕೈಕೆಯಿಯ, ಶೋಲ್ = ಮಾತನ್ನು, ಕೊಂಡ =
ಶಿರಸಾ ಧರಿಸಿಕೊಂಡು ನಡೆಯಿಸಿದ, ಶೀರಾಮಾ = ಶ್ರೀರಾಮನೇ, ತಾಲೇಲೋ =
ಪವಡಿಸು. ||೬||

ಅಯೋಧ್ಯಾಪಟ್ಟಣದ ಪುರಜನರೆಲ್ಲರೂ, ನಿನ್ನನ್ನು ಬಿಟ್ಟಿರಲಾರದೆ, ಹಿಂಬಾಲಿಸಿ
ಬರುತ್ತಿದ್ದರೂ, ಅದನ್ನು ಲಕ್ಷ್ಯಮಾಡದೆ, ಮಾನುಷ ಸಂಚಾರಕ್ಕೆ ಅನರ್ಹವಾಗಿ
ಗಹನವಾಗಿದ್ದ ಕಾಡನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ, ಅಹಂಕಾರ ಮಮಕಾರಗಳನ್ನು ಜಯಿಸಿದ
ಮಹರ್ಷಿಗಳು, ರಾಕ್ಷಸರಿಂದ ತಮಗೆ ಉಂಟಾಗಿರುವ ದುಃಖವನ್ನು ತೋಡಿಕೊಂಡು,
ತಮ್ಮನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಬೇಕೆಂದು—“ಸೋಯಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಭೂಯಿಷೋ ವಾನಪ್ರಸ್ಥ
ಗಣೋ ಮಹಾನ್ | ತ್ವನ್ನಾಥೋನಾಥವದ್ರಾಮ ! ರಾಕ್ಷಸೈಹವ್ಯತೇ ಭೃಶಸಾ”
(ನಿನ್ನನ್ನೇ ಸ್ವಾಮಿಯಾಗಿ ಹೊಂದಿರುವ, ಅಧಿಕ ಸಂಖ್ಯಾಕರಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಂದ
ಕೂಡಿದ, ಈ ಮಹಾತ್ಮರಾದ ವಾನಪ್ರಸ್ಥರ ಗುಂಪಾದರೋ, ರಕ್ಷಕರಾರೂ ಇಲ್ಲದ
ಅನಾಥರಂತೆ, ರಾಕ್ಷಸರಿಂದ ಕೊಲ್ಲಲ್ಪಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.)

“ಎಹಿ ಪಶ್ಯ ಶರೀರಾಣಿ ಮುನೀನಾಂ ಭಾವಿತಾತ್ಮನಾಂ |

ಹತಾನಾಂ ರಾಕ್ಷಸೈಃ ಘೋರೈಃ ಬಹೂನಾಂ ಬಹುಧಾವನೇ ||”

(ಭಯಂಕರರಾದ ರಾಕ್ಷಸರಿಂದ ಈ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ನಾನಾ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕೊಲ್ಲಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ,
ತಪಸ್ಸುಮಾಧಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಮುನಿಗಳ ಶರೀರವನ್ನು ನೋಡು ಬಾ)—ಎಂದು ಹೇಳಿ
ಶರಭಂಗಾಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ಬಂದು ಅತ್ತುಕೊಂಡ, ಮಹರ್ಷಿಗಳಿಗೆ ಅಭಯವನ್ನು ನೀಡಿ,
ಅದನ್ನು ತಾನು ನಡೆಯಿಸಿಯೇ ತಿರುತ್ತೇನೆಂದು ಸೀತೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳುವಾಗ—

“ಅಪ್ಯಹಂ ಜೀವಿತಂ ಜಹ್ಯಾಂ ತ್ವಾಂ ನಾ ಸೀತೆ ಸಲಕ್ಷ್ಮಣಾಂ |

ನಹಿ ಪ್ರತಿಜ್ಞಾಂ ಸಂಶ್ರುತ್ಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಭ್ಯೋ ವಿಶೇಷತಃ ||”

(ಎಲೈ ಸೀತೆಯೇ ! ನನ್ನ ಪ್ರಾಣವನ್ನಾದರೂ ಬಿಟ್ಟೀನು, ನಿನ್ನನ್ನಾದರೂ
ಬಿಟ್ಟೀನು, ಲಕ್ಷ್ಮಣನನ್ನಾದರೂ ಬಿಟ್ಟೀನು, ಆದರೆ ಕೊಟ್ಟ ಮಾತನ್ನು, ಅದರಲ್ಲೂ
ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಮಾತನ್ನು ಎಂದೂ ಬಿಡೆನು) —ಎಂದು ಹೇಳಿ,
ಅದರಂತೆಯೇ ಅವರಿಗೆ ಕಂಟಕಪ್ರಾಯರಾಗಿದ್ದ ರಾಕ್ಷಸರನ್ನು ವಧಿಸಿ, ಅವರ

ದುಃಖವನ್ನು ನೀಗಿಸಿ ಆನಂದದಾಯಕವಾಗಿ, ಆಧಿವ್ಯಾಧಿ ನಿವಾರಣೆಗೆ ಔಷಧಿ ಪ್ರಾಯವಾಗಿ, ಅಮೃತಸ್ವರೂಪವಾಗಿರುವ, ಅಯೋಧ್ಯಾಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಸ್ವಾಮಿಯಾದವನೇ ! ವೇದ ವೇದಾಂತಗಳನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿರುವವರು ನಿತ್ಯವಾಸ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ತಿರುಕ್ಕಣ್ಣ ಪುರದಲ್ಲಿ ಬಿಜಯ ಮಾಡಿರುವ ಶೌರಿರಾಜನೇ ! ನನ್ನ ನೀಲಮಣಿಯಂತಿರುವವನೇ ! ಚಿಕ್ಕಮ್ಮನಾದ ಕೈಕೇಯಿಯು ಹೇಳಿದ-‘ಹದಿನಾಲ್ಕು ವರ್ಷ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿರು’-ಎಂಬ ಮಾತನ್ನು ಶಿರಸಾವಹಿಸಿ ನಡೆಸಿದ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರನೇ ಪವಡಿಸು. ||೬||

ಆಲಿನಿಲೈಪ್ಪಾಲಕನಾಯ್ ಅನ್ನುಲಗಮುಂಡವನೇ !
 ವಾಲಿಯೈಕ್ಕೊನ್ನು ಅರಶು ಇಳ್ಳೈಯ ವಾನರತ್ತುಕ್ಕು ಅಳಿತ್ತವನೇ !
 ಕಾಲಿನ್ ಮಣಿ ಕರೈಯಲೈಕ್ಕುಂ ಕಣಪುರತ್ತೈನ್ ಕರುಮುಣಿಯೇ !
 ಆಲಿನಗರ್ಕ್ಕಧಿಸತಿಯೇ ! ಅಯೋತ್ತಿಮನೇ ! ತಾಲೇಲೋ ||೭||

ಅನ್ನು = ಮಹಾಪ್ರಳಯವು ಸಂಭವಿಸಿದಾಗ, ಆಲಿನಿಲೈ = ಒಂದು ಆಲದೆಲೆಯಲ್ಲಿ, ಬಾಲಕನಾಯ್ = ಶಿಶುವಿನ ರೂಪವನ್ನು ಹೊಂದಿ, ಉಲಹುಂ = ಚರಾಚರಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಲೋಕಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ, ಉಂಡವನೇ = ಭುಜಿಸಿ, ತನ್ನ ಉದರದಲ್ಲಿಯೇ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ರಕ್ಷಿಸಿದವನೇ !, ವಾಲಿಯೈ = ವಾಲಿಯನ್ನು, ಕೊನ್ನು = ಸಂಹರಿಸಿ, ಅರಶು = ವಾನರರಾಜ್ಯದ ಆಧಿಪತ್ಯವನ್ನು, ಇಳ್ಳೈಯ = ವಾನರತ್ತುಕ್ಕು = ಅವನ ತಮ್ಮನಾದ ಸುಗ್ರೀವನಿಗೆ, ಅಳಿತ್ತವನೇ = ಕೊಟ್ಟು ರಕ್ಷಿಸಿದವನೇ !, ಕಾಲಿನ್ = ತನ್ನ ಕಾಲುಗಳಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕಿಕೊಂಡಿದ್ದ, ಮಣಿ = ರತ್ನಗಳನ್ನು, ಕರೈ = ದಡದಲ್ಲಿ, ಅಲೈಕ್ಕುಂ = ಎರಚಾಡಿದಂತೆ ತಂದು ತಳ್ಳುವ ಅಲೆಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ, ಕಣಪುರತ್ತು = ತಿರುಕ್ಕಣ್ಣ ಪುರದಲ್ಲಿ ಬಿಜಯ ಮಾಡಿರುವ, ಎನ್ ಕರುಮುಣಿಯೇ = ನನ್ನ ಇಂದ್ರನೀಲಮಣಿಸದೃಶನೇ !, ಆಲಿನರ್ಕ್ಕು = ‘ತಿರುವಾಲಿ, ತಿರುನಗರ್’-ಎಂಬ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಿಗೆ, ಅದಿಸತಿಯೇ = ನಿರ್ವಾಹಕ ನಾದವನೇ !, ಅಯೋತ್ತಿಮನೇ = ಅಯೋಧ್ಯಾಪತಿಯೇ !, ತಾಲೇಲೋ = ಪವಡಿಸು. ||೭||

ಮಹಾಪ್ರಳಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಒಂದಾಲದೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಶಿಶುವಿನ ರೂಪವನ್ನು ಹೊಂದಿ ಮಲಗಿಕೊಂಡು, ಚರಾಚರಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಲೋಕಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಭುಜಿಸಿ, ತನ್ನ ಉದರದಲ್ಲಿಯೇ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ರಕ್ಷಿಸಿದವನೇ ! ವಾಲಿಯನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿ, ವಾನರ ರಾಜ್ಯದ ಆಧಿಪತ್ಯವನ್ನು ಸುಗ್ರೀವನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ರಕ್ಷಿಸಿದವನೇ ! ಸಮುದ್ರದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಲುಗಳಿಗೆ ಸಿಲುಕಿಕೊಂಡು ರತ್ನಗಳನ್ನು ದಡಗಳಲ್ಲಿ ಎರಚಾಡುವಂತೆ ತಂದು ತಳ್ಳುವ ಅಲೆಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಸಮುದ್ರದ ದಡದಲ್ಲಿರುವ ತಿರುಕ್ಕಣ್ಣ ಪುರದಲ್ಲಿ

ಬಿಜಯಮಾಡಿಸಿರುವ ಶೌರಿರಾಜನೇ ! 'ತಿರುವಾಳಿ', 'ತಿರುನಗರ' — ಎಂಬ ಕ್ಷೇತ್ರ
ಗಳ ನಿರ್ವಾಹಕನಾಗಿ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಬಿಜಯ ಮಾಡಿಸಿರುವ 'ವಯಲಾಲಿ ಮುಣವಾಳನೇ !'
(ಕಲ್ಯಾಣರಂಗನಾಥನೇ !) ವೇದರಾಜನೇ, ಅಯೋಧ್ಯಾಧಿಪತಿಯೇ ಸುಖಶಯಿತ
ನಾಗಿ ಪವಡಿಸು || ೭ ||

ಮಲ್ಲೆಯದನಾಲಣೈ ಕಟ್ಟಿ ಮದಿಳಿಲಂಗೈ ಅಳಿತ್ತವನೇ |

ಅಲೈ ಕಡಲೈ ಕಡೈ ನ್ನು ಅಮರಕುರ್ ಅಮುದರುಳಿಚ್ಚೆಯ್ದವನೇ |

ಕಲೈವಲವರ್ ತಾಮ್ ವಾಳುಂಕಣಪುರತ್ತನ್ ಕರುಮುಣೆಯೇ !

ಕಲೈವಲವಾ ಶೇವಕನೇ ! ಶೀರಾಮಾ ! ತಾಲೇಲೋ || ೮ ||

ಮಲ್ಲೆಯದನಾಲ್ = ಬೆಟ್ಟಗುಡ್ಡಗಳ ಕಲ್ಲುಬಂಡೆಗಳಿಂದ, ಅಣೈ ಕಟ್ಟಿ =
ಸೇತುವೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿ, ಮದಿಳ್ = ಆ ಕೋಟೆಯಿಂದ ಸುತ್ತುವರಿಯಲ್ಪಟ್ಟ,
ಇಲಂಗೈ = ಲಂಕಾಪುರಿಯನ್ನು, ಅಳಿತ್ತವನೆ = ನಾಶ ಮಾಡಿದವನೇ ! ಅಲೈ =
ಅಲೆಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ, ಕಡಲೈ = ಕ್ಷೀರಾಬ್ಧಿಯನ್ನು, ಕಡೈ ನ್ನು = ಕಡೆದು,
ಅಮರಕುರ್ = ದೇವತೆಗಳಿಗೆ, ಅಮುದು = ಅಮೃತವನ್ನು, ಅರುಳಿಚ್ಚೆಯ್ದವನೇ =
ಕೃಪೆಯಿಂದ ಅನುಗ್ರಹಿಸಿಕೊಟ್ಟವನೇ ! ಕಲೈವಲವರ್ ತಾಮ್ = ಸಕಲವಿಧವಾದ
ಕಲೆಗಳನ್ನೂ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನೂ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿರುವವರು, ವಾಳುಂ = ವಾಸಿಸು-
ತ್ತಿರುವ, ಕಣಪುರತ್ತು = ತಿರುಕ್ಕಣ್ಣ ಪುರದಲ್ಲಿ ಬಿಜಯ ಮಾಡಿಸಿರುವ, ಎನ್
ಕರುಮುಣೆಯೇ = ನನ್ನ ನೀಲಮಣಿವರ್ಣನೇ ! ಶಿಲೈವಲವಾ = ಶಾರ್ಂಗವೆಂಬ
ಧನುಸ್ಸನ್ನು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದಿರುವವನೇ ! ಶೇವಕನೇ = ಸೇವಕರಿಂದ ಹಾಡಲ್ಪಡುವ
ವೀರಶ್ರೀಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವವನೇ, ಶೀರಾಮಾ = ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರನೇ !
ತಾಲೇಲೋ = ಪವಡಿಸು || ೮ ||

ಬೆಟ್ಟಗುಡ್ಡಗಳ ಕಲ್ಲುಬಂಡೆಯಿಂದ ಸೇತುವೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿ, ಕೋಟೆಯಿಂದ
ಸುತ್ತುವರಿಯಲ್ಪಟ್ಟ ಲಂಕಾಪುರಿಯನ್ನು ಅಳಿಸಿದವನೇ ! ಮೇಲೆ ಮೇಲೆ ಏಳುವ ಅಲೆ
ಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಕ್ಷೀರಾಬ್ಧಿಯನ್ನು ಕಡೆದು, ಅದರಿಂದ ಉತ್ಪನ್ನವಾದ ಅಮೃತವನ್ನು
ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಅನುಗ್ರಹಿಸಿಕೊಟ್ಟವನೇ ! ಸಕಲವಿಧವಾದ ಕಲೆಗಳನ್ನೂ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನೂ
ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿರುವವರೂ ನಿತ್ಯವಾಸ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ತಿರುಕ್ಕಣ್ಣ ಪುರದಲ್ಲಿ
ಬಿಜಯಮಾಡಿಸಿರುವ ನನ್ನ ನೀಲಮಣಿ ಸ್ವರೂಪನೇ ! ಶಾರ್ಂಗವೆಂಬ ಬಿಲ್ಲನ್ನು
ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದು, ನಿನ್ನ ಸೇವಕರಿಂದ ಹಾಡಲ್ಪಡುವ ವೀರಶ್ರೀಯುಳ್ಳ ಶ್ರೀರಾಮ
ಚಂದ್ರನೇ ಪವಡಿಸು || ೮ ||

ತಳೈಯಿವಿಳುನರುಂಗುಚಿತ್ತಯರದನ್ತನ್ ಕುಲಮದಲಾಯ್ |

ವಳೈಯವೊರು ಶಿಲೈಯದನಾಲ್ ಮದಿಳಿಲಂಗೈಯಳಿತ್ತವನೇ |

ಕಳ್ಳೆಕಳುನೀರ್ ಮರುಂಗಲರುಂ ಕಣಪುರತ್ತೆನ್ ಕರುಮುಣಿಯೇ !
ಇಳ್ಳೆಯವರ್ ಕಳ್ಳು ಅರುಳುಡೈಯಾಯ್ ! ಇರಾಘವನೇ ತಾಲೇಲೋ ||೮||

ತಳ್ಳೆಯವಿಳುಂ=ಅತ್ಯಧಿಕವಾದ ವಾಸನೆಯಿಂದ ಮದವೇರಿ ತಲೆತಿರುಗಿ
ಬೀಳುವಂತಾಗುವ, ನರು=ಸರಿಮುಳವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ, ಕುಂಜಿ=ಕುಂತಳವನ್ನು
ಹೊಂದಿರುವ, ತಯರದನ್ ತನ್ ಕುಲಂ=ದಶರಥನ ಕುಲಕ್ಕೆ, ಮದಲಾಯ್=
ಉತ್ತಾರಕನಾಗಿ, ಒರುಶಿಲ್ವೆಯದನಾಲ್ = ಅದ್ವಿತೀಯವಾದ ಧನುಸ್ಸಿನಿಂದ,
ವಳ್ಳೆಯ=ಬ್ರಹ್ಮಾಸ್ತ್ರಾದಿಗಳು ಪ್ರಯೋಗಿಸಲ್ಪಡುವಂತೆ ಮಾಡಿ, ಮದಿಳ್=
ಪ್ರಾಕಾರದಿಂದ ಆವೃತವಾದ, ಇಲಂಗೈ=ಲಂಕಾಪುರಿಯನ್ನು, ಅಳಿತ್ತವನೇ=
ಅಳಿಸಿದವನೇ ! ಕಳ್ಳೆ=ಗದ್ದೆಗಳ ಪೈರುಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದ ಕಳೆಗಳಂತೆ ಅಕ್ಕಪಕ್ಕ
ದಲ್ಲಿ ಕಿತ್ತೊಗೆದ, ಕಳುನೀರ್=ಶಿಂಗಳುನೀರ್ (ಕಲ್ಹಾರಿ)ಪುಷ್ಪಗಳು, ಮರುಂಗು=
ಬಿದ್ದ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲಾ, ಅಲರುಂ=ವಿಕಸಿತವಾಗಿರುವ, ಕಣಪುರತ್ತು=ತಿರು-
ಕ್ಕಣ್ಣು ಪುರದಲ್ಲಿ ಬಿಜಯಮಾಡಿಸಿರುವ, ಎನ್ ಕರುಮುಣಿಯೇ=ನನ್ನ ನೀಲಮಣಿ
ವರ್ಣನೇ ! ಇಳ್ಳೆಯವರ್ ಕಟ್ಟು=ತಮ್ಮಂದಿರಾದ ಭರತ, ಲಕ್ಷ್ಮಣರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ,
ಅರುಳುಡೈಯಾಯ್=ಸರಿಪೂರ್ಣ ಕೃಪೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದ, ಇರಾಘವನೇ=
ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರನೇ ! ತಾಲೇಲೋ=ಸವಡಿಸು. || ೯ ||

ಅತ್ಯಧಿಕವಾದ ವಾಸನೆಯಿಂದ ಮದವೇರಿ ತಲೆ ತಿರುಗಿ ಬೀಳುವಂತಾಗುವ
ಸರಿಮುಳವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಕುಂತಳಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ದಶರಥನ ಕುಲಕ್ಕೇ ಉತ್ತಾರಕ
ನಾಗಿ, ಅದ್ವಿತೀಯವಾದ ಧನುಸ್ಸಿನಿಂದ ಬ್ರಹ್ಮಾಸ್ತ್ರಾದಿಗಳನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿ,
ಪ್ರಾಕಾರದಿಂದ ಆವೃತವಾದ ಲಂಕಾಪುರಿಯನ್ನು ಅಳಿಸಿದವನೇ, ಗದ್ದೆಗಳ ಪೈರುಗಳ
ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದ ಕಳೆಗಳು ಅಕ್ಕಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಕಿತ್ತೊಗೆದಾಗ, ಬಿದ್ದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲೆಲ್ಲಾ
ಮೊಳಿತು ನಿಲ್ಲುವಂತೆ, ಅಕ್ಕಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದ ಕಲ್ಹಾರಪುಷ್ಪಗಳೆಲ್ಲವು ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ
ಬಳ್ಳಿಗಳಾಗಿ ಬೆಳೆದು, ಅದರಲ್ಲಿನ ಪುಷ್ಪಗಳು ಅರಳಿನಿಂತಿರುವ, ತಿರುಕ್ಕಣ್ಣು ಪುರದಲ್ಲಿ
ಬಿಜಯಮಾಡಿಸಿರುವ, ನನ್ನ ನೀಲಮಣಿ ವರ್ಣನೇ ! ತಮ್ಮಂದಿರಾದ ಭರತಲಕ್ಷ್ಮಣರ
ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸರಿಪೂರ್ಣ ಕೃಪೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರನೇ ಸವಡಿಸು ||೯||

ತೇವರೈಯುಂ ಅಶುರರೈಯುಂ ತಿಶೈಗಳೈಯುಂ ಪಡೈತ್ತವನೇ !

ಯಾವರುಂ ನನ್ನ ಡಿವಣಂಗೆ ಅರಂಗನಹರ್ ತುಯಿನ್ರವನೇ !

ಕಾವಿರಿನನ್ನ ದಿಸಾಯುಂ ಕಣಪುರತ್ತೆನ್ ಕರುಮುಣಿಯೇ !

ಏವರಿನೆಂಶಿಲ್ವೆವಲವಾ ! ರಾಘವನೇ ! ತಾಲೇಲೋ || ೧೦ ||

ತೇವರೈಯುಂ=ದೇವತೆಗಳನ್ನೂ, ಅಶುರರೈಯುಂ = ಅಸುರರನ್ನೂ,
ತಿಶೈಗಳೈಯುಂ=ದಿಕ್ಕುಗಳನ್ನೂ, ಪಡೈತ್ತವನೇ=ಸೃಷ್ಟಿಸಿದವನೇ ! ಯಾವರುಂ

== ಸಕಲಜೀತನರೂ, ವನ್ನು = ಬಂದು, ಅಡಿವಣಿಂಗುಂ = ತಿರುವಡಿಗಳಲ್ಲಿ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಶರಣಾಗತರಾಗುವಂತೆ ಅರಂಗನಕರ್ = ಶ್ರೀರಂಗ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ, ತುಯಿನ್ರವನೇ = ಬಿಜಯಮಾಡಿಸಿ ಯೋಗನಿದ್ದೆ ಮಾಡುತ್ತಿರುವನೇ! ಕಾವಿರಿ = 'ಕಾವೇರಿ'- ಎಂಬ, ನಲ್ = ಉತ್ತಮವಾದ, ನದಿಸಾಯುಂ = ನದಿಯು ಪ್ರವಹಿಸುತ್ತಿರುವ, ಕಣಪುರತ್ತು = ತಿರುಕ್ಕಣ್ಣ ಪುರದಲ್ಲಿ ಬಿಜಯಮಾಡಿಸಿರುವ ಎನ್ ಕರುಮಣಿಯೇ = ನನ್ನ ನೀಲಮಣಿವರ್ಣನೇ! ಏ = ಬಾಣವು ಹೊಡಲ್ಪಟ್ಟು, ವರಿ = ದರ್ಶನೀಯವಾದ, ವೆನ್ = ಶತ್ರುಗಳಿಗೆ ಭಯಂಕರವಾದ, ಶಿಲೈವಲವಾ = ಶಾರ್ಂಗವೆಂಬ ಧನುಸ್ಸನ್ನು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಧರಿಸಿರುವನೇ, ರಾಘವನೇ = ರಘುಕುಲ ಶ್ರೇಷ್ಠನೇ! ತಾಲೇಲೋ = ಪವಡಿಸು. || ೧೦ ||

ದೇವತೆಗಳನ್ನೂ, ಅಸುರರನ್ನೂ, ದಿಗುಪಲಕ್ಷಿತವಾದ ಸರ್ವದೇಶವನ್ನೂ ಸೃಷ್ಟಿಸಿ, ಜೀತನೋದ್ಧಾರ ಮಾಡುವ ಸಲುವಾಗಿ, "ಅಸ್ಮದಾದೀನಾಂ ಸಮಾಶ್ರಯಣೇ ಮತ್ಪ್ರಾಯ ಉನ್ಯಾಫಂ ಸಕಲಮನುಜನಯನ ವಿಷಯತಾಂ ಗತಃ" — ಎಂದು ಭಗವದ್ರಾಮಾನುಜರು ತಿಳಿಸಿರುವಂತೆಯೇ, ಎಲ್ಲ ಜೀತನರೂ ತನ್ನಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು, ತನ್ನ ತಿರುವಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಶರಣಾಗತಿ ಮಾಡಿ ಉದ್ಧಾರವಾಗುವಂತೆ, ಸುಂದರವಾದ ಅರ್ಚಾ ಮೂರ್ತಿ ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀರಂಗಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಬಿಜಯಮಾಡಿಸಿರುವ, ನನ್ನ ನೀಲಮಣಿವರ್ಣನೇ!; ಬಾಣಗಳಿಂದ ಹೊಡಲ್ಪಟ್ಟು, ದರ್ಶನೀಯವಾಗಿ, ಶತ್ರುಗಳಿಗೆ ಭಯವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವ ಶಾರ್ಂಗವೆಂಬ ಧನುಸ್ಸನ್ನು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಧರಿಸಿ ನಿಂತಿರುವ ರಘುಕುಲಶಿಖರನಾದ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರನೇ ಪವಡಿಸು. || ೧೧ ||

ಕನ್ನಿನನ್ಮಾಮಾದಿಳ್ ಪುಡೈಶೂಳ್ ಕಣಪುರತ್ತೆನ್ ಕುಕ್ಕುತ್ತುನ್
ತನ್ನಡಿಮೇಲ್, ತಾಲೇಲೋ-ಎನ್ರುರೈತ್ತು ತಮಿಳ್ ಮಾಲೈ-
ಕೊನ್ನವಿಲುಂ ನೇಲ್ವಲವನ್ ಕುಡೈಕ್ಕುಲ ಶೇಖರನ್ ಶೋನ್
ಪನ್ನಿಯನೂಲ್ ಪತ್ತುಂ ನಲ್ಲಾರ್ ಸಾಂಗಾಯ ಪತ್ತರಕ್ಕೇ || ೧೧ ||

ಕೊಲ್ ನವಿಲುಂ = ಶತ್ರುಗಳು, ತಮ್ಮನ್ನು ಅಳಿಸುವ, ಇವರ ವೇಲಾಯುಧವನ್ನು ಕಂಡು, ವೇಲಾಯುಧದ ತೀಕ್ಷ್ಣತೆಯನ್ನು ಕೊಂಡಾಡುವಂತಿರುವ, ವೇಲ್ = ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ, ವಲವನ್ = ಸಮರ್ಥರಾಗಿ, ಕುಡೈ = ವಿಜಯಸೂಚಕವಾದ ಶ್ವೇತ-ಚ್ಚತ್ರಿಯನ್ನು ಧರಿಸಿರುವ, ಕುಲಶೇಖರನ್ = ಕುಲಶೇಖರಾಕ್ಷಾರವರು, ಎನ್ = ನನ್ನ ಸ್ವಾಮಿಯಾದ, ಕುಕ್ಕುತ್ತುನ್ ತನ್ = ಕುಕ್ಕುತ್ತು ವಂಶದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರನ, ಅಡಿಮೇಲ್ = ತಿರುವಡಿಗಳ ವಿಷಯವಾಗಿ, ತಾಲೇಲೋ-ಎನ್ರು-ಉರೈತ್ತು = (ಕೌಸಲ್ಯಿಯ ಭಾವವನ್ನು ಹೊಂದಿ) 'ಪವಡಿಸು' — ಎಂದು ಹಾಡಿದ, ಕನ್ನಿ = ಎಂದೂ ಆಳಿಯದ, ನಲ್ = ಸುಂದರವಾದ, ಮಾ = ಹಿಂದಾಗಿ

ರುನ, ಮದಿಳ್ = ಪ್ರಾಕಾರದಿಂದ, ಪುಡೈ = ನಾಲ್ಕು ದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ಶೂಳ್ = ಸುತ್ತುವರಿಯಲ್ಪಟ್ಟ, ಕಣಪುರತ್ತು = ತಿರುಕ್ಕಣ್ಣ ಪುರದಲ್ಲಿ ಬಿಜಯಮಾಡಿಸಿರುವ ಪರಮಾತ್ಮನ ವಿಷಯಕವಾಗಿ, ಶೂನ್ನ್ = ಹಾಡಿಕೊಟ್ಟಿರುವ, ಪನ್ನಿಯ = ಹರಡಿಕೊಂಡಿರುವ, ನೂಲ್ = ಶಾಸ್ತ್ರ ಲಕ್ಷಣಗಳಿಂದ ಕೂಡಿರುವ, ತಮಿಳ್ ಮಾಲೈ = ತಮಿಳಿನ ಪದ್ಯ ಮಾಲಿಕೆಯ, ಪತ್ತುಂ = ಈ ಹತ್ತು ಹಾಡುಗಳನ್ನೂ, ವಲ್ಲಾರ್ = ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡುವವರು, ಪಾಂಗಾಯೆ = ಪರಮಾತ್ಮನನ್ನು ಅನುಭವಿಸಲು ಯೋಗ್ಯರಾದ, ಪತ್ತರ್ಕಳ್ = ಭಕ್ತರುಗಳಾಗುತ್ತಾರೆ. || ೧೧ ||

ಶತ್ರುಗಳು, ತಮ್ಮನ್ನು ನಾಶಮಾಡುವ ಇವರ ವೇಲಾಯುಧವನ್ನು ಕಂಡು, ಅದರ ತೀಕ್ಷ್ಣತೆಯನ್ನು ಕೊಂಡಾಡುವಂತಿರುವ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಸಮರ್ಥರಾದ, ವಿಜಯ ಸೂಚಕವಾಗಿರುವ ಶ್ವೇತಚ್ಛತ್ರದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಚಕ್ರವರ್ತಿ ಲಕ್ಷಣದಿಂದ ವಿರಾಜಮಾನರಾಗಿರುವ ಕುಲಶೇಖರಾಚಾರ್ಯನವರು, ನಮ್ಮ ಸ್ವಾಮಿಯಾದ, ಕಕುತ್ಸ್ಥವಂಶದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರನ ತಿರುವಡಿಗಳ ವಿಷಯವಾಗಿ, ಕೌಸಲ್ಯಾಮಾತೆಯ ಭಾವವನ್ನು ಹೊಂದಿ, ಪುತ್ರವಾತ್ಸಲ್ಯದಿಂದ, ಅವನು ಸುಖವಾಗಿ ನಿದ್ರಿಸಲು ಅವನಿಗೆ (ತಾಲೇಲೋ) 'ಪವಡಿಸು' - ಎಂದು ಹಾಡಿದುದನ್ನು, ಎಂದೂ ಅಳಿಯದ, ಸುಂದರವಾದ, ಹಿರಿಮೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದ, ನಾಲ್ಕು ದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರಾಕಾರದಿಂದ ಸುತ್ತುವರಿಯಲ್ಪಟ್ಟ, ತಿರುಕ್ಕಣ್ಣ ಪುರದಲ್ಲಿ ಬಿಜಯಮಾಡಿಸಿರುವ ಶೌರಿರಾಜಪ್ಪೆರುಮಾಳ್ ವಿಷಯಕವಾಗಿ ಹಾಡಿಕೊಟ್ಟಿರುವ, ಎಲ್ಲೆಡೆಯೂ ಹರಡಿಕೊಂಡಿರುವ ಶಾಸ್ತ್ರ ಲಕ್ಷಣಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ, ತಮಿಳಿನ ಪದ್ಯಮಾಲಿಕೆಯ ಈ ಹತ್ತು ಹಾಡುಗಳನ್ನೂ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡುವವರು, ಪರಮಾತ್ಮನನ್ನು ಅನುಭವಿಸಲು ಬೇಕಾದ ಅರ್ಹತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ ಭಕ್ತರಾಗುತ್ತಾರೆ - ಎಂದು ಹೇಳಿ ಕುಲಶೇಖರಾಚಾರ್ಯನವರು ಈ ಎಂಟನೆಯ ದಶಕವನ್ನೂ ಮುಗಿಸುತ್ತಾರೆ. || ೧೧ ||

ಪೆರುಮಾಳ್ ತಿರುಮೋಳಿ — ಒಂಭತ್ತನೆಯ ದಶಕ

ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರನು ಕೈಕೇಯಿಯ ಮಾತಿಗೆ ಓಗೊಟ್ಟು ವನವಾಸಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದಾಗ, ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರನ ಅಗಲಿಕೆಯಿಂದ ದುಃಖಕ್ಕೊಳಗಾದ ದಶರಥ ಚಕ್ರವರ್ತಿಯು, ಅಯೋಧ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಗೋಳಿಟ್ಟ ಬಗೆಯನ್ನು ಈ ಹತ್ತು ಹಾಡುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಕುಲಶೇಖರಾಚಾರ್ಯನವರು ವರ್ಣಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಕೃಷ್ಣಕೃತ ಬಾಲಚೇಷ್ಟಿತಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವ ಭಾಗ್ಯವನ್ನು ಪಡೆಯದೆ ದುಃಖಿತಳಾದ ದೇವಕಿಯ ಮನೋವೇದನೆಯನ್ನು ತೋಡಿಕೊಂಡು ಏಳನೆಯ

ದಶಕವನ್ನು ಹಾಡಿದರು. ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರನ ಬಾಲಲೀಲೆಯನ್ನು ಕಂಡು ಸಂತುಷ್ಟಾಂತರಂಗಳಾದ ಕೌಸಲ್ಯೆಯು, ಅವನನ್ನು ತೊಟ್ಟಿಲಲ್ಲಿ ಮಲಗಿಸಿ, ಅವನಿಗೆ ಲಾಲಿ ಹಾಡಿದುದನ್ನು ಎಂಟನೆಯ ದಶಕದಲ್ಲಿ ಹಾಡಿದರು. ನಿತ್ಯಸೂರಿಗಳಾದ ಈ ಆಳ್ವಾರರು ಇಲ್ಲಿ ಅವತರಿಸುವ ಮುನ್ನ, ಶ್ರೀವೈಕುಂಠಲೋಕದಲ್ಲಿ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಪರಮಾತ್ಮಾನುಭವವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೆ, ಪರಮಾತ್ಮನ ಅವತಾರ ಕೃತ್ಯವಾದ ಧರ್ಮಸ್ಥಾಪನೆ ಮಾಡುವ ಸಲುವಾಗಿ, ಪರಮಾತ್ಮನಿಂದಲೇ ಆಜ್ಞಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟು ಲೀಲಾವಿಭೂತಿಯಲ್ಲಿ ಇವರು ಅವತರಿಸಿದರು.

ಈ ಅವತಾರದೇಸೆಯಲ್ಲಿ, ಶ್ರೀವೈಕುಂಠದಂತೆ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಪರಮಾತ್ಮನನ್ನು ಕಾಣಲಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ, ಹಾಗೆ ಒಂದುವೇಳೆ ಲೀಲಾವಿಭೂತಿಗೆ ಬರುವುದಾದರೂ, ಪರಮಾತ್ಮನೂ ಇಲ್ಲಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣಾ ದ್ವೈತಾರ ಮಾಡಿದ ಸಮಯದಲ್ಲಿಯೇ ತಾನೂ ಅವತರಿಸಿದ್ದರೂ ಚೆನ್ನಾಗಿರುತ್ತಿದ್ದಿತು. ಶ್ರೀವೈಕುಂಠದಲ್ಲಿ ಪರಮಾತ್ಮನ ನಿತ್ಯ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಕಾಣಬಹುದು. ಅವನ ವಿಭವ ಅರ್ಚಾಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಕಾಣಬೇಕಾದರೆ ಲೀಲಾವಿಭೂತಿಗೆ ಬರಬೇಕಲ್ಲವೇ? ಲೀಲಾವಿಭೂತಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದರೂ, ಪರಮಾತ್ಮನ ಅವತಾರ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ ತಾವೂ ಜನ್ಮವೆತ್ತಿದ್ದರೂ, ಭಾಗ್ಯ ಹೀನರಾದವರು, ಅವನನ್ನು ನಿರಂತರವಾಗಿ ಕಾಣುವ ಭಾಗ್ಯವನ್ನು ಪಡೆದಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕೆ ಉದಾಹರಣರೂಪವಾಗಿ ಇರುವವರೆ, ದೇವಕಿ, ದಶರಥ ಇತ್ಯಾದಿಗಳು. ಅಂತೆಯೇ ಪರಮಾತ್ಮನ ವಿಭವಾವತಾರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿ ಅವತರಿಸದೆ, ಬೇರೊಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅವತರಿಸಿದ ತನ್ನ ಸ್ಥಿತಿಯೂ ದೌರ್ಭಾಗ್ಯದಿಂದಲೇ ಕೂಡಿದುದು ಎಂದು, ದಶರಥ ಚಕ್ರವರ್ತಿಯು ಶ್ರೀರಾಮನನ್ನಗಲಿ ಅದರಿಂದ ದುಃಖಿತನಾಗಿ ಪ್ರಲಸಿದವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ಹಾಡುವುದರ ಮುಖಾಂತರ ಅನ್ಯಾಸದೇಶದಿಂದ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಅವನ ಅವತಾರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಆತನನ್ನು ಕಾಣದ ತನ್ನ ದೌರ್ಭಾಗ್ಯದಿಂದಂಟಾದ ದುಃಖವನ್ನೂ ಈ ಹತ್ತು ಪಾಡುಗಳಲ್ಲಿ ಆಳ್ವಾರರು ತೋಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ.

ವನಕಾಳಿನ್ ಇಣೈ ವಣಂಗಿ ವಳನಕರಂ ತೊಳುದೇತ್ತಮನ್ನ ನಾವಾನ್
ನಿನ್ರಾಯೈ, ಅರಿಯಣೈಮೇಲ್ ಇರುನ್ನಾಯೈ ನೆಡುಂಕಾನಂ ಪಡರಪ್ಪೋಗು
ಎನ್ರಾಳ್, ಎಮ್ಮಿರಾಮಾವೋ! ವುನೈಪ್ಪಯನ್ನ ಕೈಕೇಶಿತನ್ ಶೋಲ್ಕೇಟ್ಟು
ನನ್ರಾಗ ನಾನಿಲತ್ತೈ ಆಳ್ವಿತ್ತೇನ್ ನನ್ನಗನೇ ಯುನ್ನೈ ನಾನೇ ||೧||

ಎಮ್ = ನಮ್ಮನ್ನು, ಇರಾಮಾ = ಸಂತೋಷಿಸುವಂತೆ ಮಾಡುವ, ನಲ್ = ನಾನು ಹೇಳುವ ಮಾತನ್ನು ಹಾಗೆಯೇ ನಡೆಯಿಸುವ ಒಳ್ಳೆಯ ನಡತೆಯುಳ್ಳ, ಮಕನೇ = ನನ್ನ ಮಗನೇ!, ವಳಂ = ಅಭಿಷೇಕಾರ್ಥವಾಗಿ ಅಲಂಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ, ನಕರಂ = ಅಯೋಧ್ಯೆಯಲ್ಲಿರುವವರೆಲ್ಲರೂ, ವನ್ = ಆಶ್ರಿತರನ್ನು ಕೈಬಿಡದಿರುವ ನಲ್ಮೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದ, ತಾಳಿನ್ ಇಣೈ = ತಿರುವಡಿಗಳನ್ನು, ವಣಂಗಿ = ತಲೆಬಾಗಿ

ತೊಳುದು = ನಮಸ್ಕರಿಸಿ, ವಿತ್ತ = ಸ್ತುತಿಸುವಂತೆ, ಮನ್ನನಾವಾಸ = ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು, ನಿನ್ರಾಯ್ = ಕಂಕಣಬದ್ಧನಾಗಿ ನಿಂತು, ಅರಿಯಣ್ಣೇಮೇಲ್ = ಸಿಂಹಾಸನದಲ್ಲಿ, ಇರುಂದಾಯ್ = ಇರುವವನಂತೆಯೇ ಇರುವ, ಉನ್ನೈ = ನಿನ್ನನ್ನು, ನೆಡುಂ = ಯಾರೊಬ್ಬರಿಂದಲೂ ಪ್ರವೇಶಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಲ್ಲದಿರುವ, ಕಾನಂ ಪಡರ = ಕಾನನದ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ, ಪೋಕ್ = ಹೋಗು, ಎನ್ರಾಳ್ = ಎಂದು ಹೇಳಿದ, ಉನ್ನೈಪಯೆಂದ್ = ನಿನ್ನ (ಬಲ) ತಾಯಿಯಾದ, ಕೈಕೇಯಿತನ್ = ಕೈಕೇಯಿಯ, ಶೋಲ್ = ಮಾತನ್ನು, ನಾನ್ = ನಿರ್ದಯನಾದ ನಾನು, ಕೇಟ್ಟು = ಕೇಳಿ, ಉನ್ನೈ = ನಿನ್ನನ್ನು, ನಾನಿಲತ್ತೇ = ಭೂಮಿಯೆಲ್ಲವನ್ನೂ, ನನ್ರಾಕ ಆಳ್ವಿತ್ತೇನ್ = ಜಿನ್ನಾಗಿಯೇ ಆಳುವಂತೆ ಮಾಡಿದೆನು. ||೧||

ನಾವೆಲ್ಲರೂ ನಿನ್ನನ್ನು ನೋಡಿದ ಕೂಡಲೆ ನಮಗೆ ಸಂತೋಷವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವ ಸುಂದರವಾದ ರೂಪವುಳ್ಳ ಎಲೈ ರಾಮನೇ (ರಮಯತಿ ಇತಿ ರಾಮಃ) ನಾನು ಹೇಳಿದ ಮಾತನ್ನು ಹಾಗೆಯೇ ನಡೆಯಿಸುವ ಒಳ್ಳೆಯ ನಡತೆಯುಳ್ಳ ಎಲೈ ನನ್ನ ಪುತ್ರನೇ! ಅಭಿಷೇಕಾರ್ಥವಾಗಿ ಅಲಂಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಅಯೋಧ್ಯಾಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿರುವವರೆಲ್ಲರೂ, ಆಶ್ರಿತರನ್ನು ಕೈಬಿಡದೆ ರಕ್ಷಿಸುವ ನಲ್ಮೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದ ನಿನ್ನ ತಿರುವಡಿಗಳನ್ನು ತಲೆಬಾಗಿ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಸ್ತುತಿಸುವಂತೆ, ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಕಂಕಣಬದ್ಧನಾಗಿ ನಿಂತು, ಸಿಂಹಾಸನದಲ್ಲಿ ಇರುವವನಂತೆಯೇ ಇರುವ ನಿನ್ನನ್ನು, 'ಯಾರೊಬ್ಬರಿಂದಲೂ ಪ್ರವೇಶಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಲ್ಲದಿರುವ ಕಾನನದ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಹೋಗು'—ಎಂದು ಹೇಳಿದ ನಿನ್ನ (ಬಲ) ತಾಯಿಯಾದ ಕೈಕೇಯಿಯ ಮಾತನ್ನು, ನಿರ್ದಯನಾದ ನಾನು ಕೇಳಿ, ನಿನ್ನನ್ನು ಭೂಮಿ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಜಿನ್ನಾಗಿಯೇ ಆಳುವಂತೆ ಮಾಡಿದೆನು. ಅಂದರೆ, ಭೂಮಿಯನ್ನಾಳಲು ಕಂಕಣಬದ್ಧನಾದ ರಾಮನಿಗೆ ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕ ಮಾಡದೆ, ಅವನು ಭೂಮಿಯನ್ನಾಳಲು ಅವಕಾಶವನ್ನೇ ಕೊಡದಿದ್ದ ತನ್ನನ್ನೇ ತಾನು ದೂಷಿಸಿಕೊಂಡು ವ್ಯಂಗ್ಯೋಕ್ತಿಯಿಂದ ಮೇಲಿನ ಮಾತನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಂಡು ದಶರಥನು ದುಃಖಿಸುತ್ತಾನೆ. ಆದರೆ, ಪಟ್ಟಾಭಿಷಿಕ್ತನಾಗಿದ್ದರೆ, ರಾಮನು ಕೇವಲ ರಾಜ್ಯಪರಿಪಾಲನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ನಿರತನಾಗಿರುತ್ತಿದ್ದನು. ಕಾಡು ಮೇಡುಗಳನ್ನು ಅಲೆದಾಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ವನವಾಸಕ್ಕೆ ದಶರಥನು ಕಳುಹಿಸಿದುದರಿಂದ ನಿಜವಾಗಲೂ ಸಮುದ್ರದವರೆವಿಗೂ ವ್ಯಾಪಿಸಿರುವ ತನ್ನ ರಾಜ್ಯವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ರಾಮನು ಜಿನ್ನಾಗಿಯೇ ಆಳುವಂತೆ ಮಾಡಿದಂತಾಯಿತು. ||೧||

ವೆನ್ವಾಯೇನ್ ವೆವ್ವುರೈಕೇಟ್ಟಿರುನಿಲತ್ತೈ
ವೇಂಡಾದೇ ವೀರೈನ್ನು, ವೆನ್ನಿ

ಮೈವಾಯ ಕಳಿರೊಳಿನ್ನು ತೇರೊಳಿನ್ನು
 ಮಾವೊಳಿನ್ನು ವನಮೇವೇನಿ,
 ನೆಯ್ ವಾಯ ನೇಲ್ ನೆಡುಂಕಣ್
 ನೇರಿಳ್ಳಿಯ ಮಿಳಂಗೋವುಂ ಪಿನ್ನುಪೋಗ,
 ಎವ್ವಾರುನಡನ್ನೈ ಎವ್ವಿರಾಮಾವೋ
 ಎಂಬಿರುಮಾನ್ ಎನ್ ಶೆಯ್ ಗೇನೇ ||೨||

ವೆಂ=ಕ್ರೂರವಾದ, ವಾಯೇನ್=ಮಾತಿನಿಂದ ಕೂಡಿದ ನನ್ನ, ವೆಂ=
 ತೀಕ್ಷ್ಣವಾದ, ಉರೈ=ಮಾತನ್ನು, ಕೇಟ್ಟು=ಕೇಳಿ, ಇರು=ನಿನ್ನ ಅಗಲಿಕೆ-
 ಯನ್ನು ಧರಿಸಲಾಗದಿರುವ ಮಹಿಮೆಯುಳ್ಳ, ನಿಲತ್ತೈ=ನಗರದ ಜನಗಳೆಲ್ಲರನ್ನೂ,
 ವೇಂಡಾತೇ = ಅಪೇಕ್ಷಿಸದೆ ಕೈಬಿಟ್ಟು, ನಿರೈನ್ನು = ತ್ವರಿತವಾಗಿ, ವೆನ್ನಿ=
 ಜಯಪ್ರದವಾಗಿ, ಮೈವಾಯ=ಅಂಜನಗಿರಿಯಂತೆ ಹಿರಿದಾದ ದೇಹದಿಂದ ಕೂಡಿದ,
 ಕಳಿರು=ಆನೆಗಳನ್ನೂ, ಒಳಿನ್ನು=ಬಿಟ್ಟು, ತೇರ್=ರಥಗಳನ್ನೂ, ಒಳಿನ್ನು=
 ಬಿಟ್ಟು, ಮಾ=ಕುದುರೆಗಳನ್ನೂ, ಒಳಿನ್ನು=ಬಿಟ್ಟು, ವನಮೇ=ಅರಣ್ಯವನ್ನೇ,
 ಮೇನಿ=ಆಸೆಪಟ್ಟು, ನೆಯ್ ವಾಯ=ತೀಕ್ಷ್ಣತೆಯು ಕುಗ್ಗದಿರಲು ತುಪ್ಪದಿಂದ
 ಲೇಪನ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ, ವೇಲ್=ವೇಲಾಯುಧದಂತೆ ತನ್ನನ್ನು ಕಂಡವ-
 ರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಮನೋವಿಕಾರವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಿ ದುಃಖಕ್ಕೀಡುಮಾಡುವ, ನೆಡುಂ=
 ಕಿವಿಯವರೆವಿಗೂ ಚಾಚಿಕೊಂಡು ವಿಶಾಲವಾದ, ಕಣ್=ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ,
 ನೇರ್=ಹಿರಿದಾದ, ಇಳ್ಳಿಯುಂ=ಆಭರಣಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಸೀತಾ-
 ದೇವಿಯೂ, ಇಳಂಗೋವುಂ = ತಮ್ಮನಾದ ಲಕ್ಷ್ಮಣನೂ, ಪಿನ್ನುಪೋಕ=
 ಹಿಂಬಾಲಿಸಿ ಬರುತ್ತಿರಲು, ಎವ್ವಾರು=ಹೇಗೆ ತಾನೇ, ನಡನ್ನೈ=ನೀನು
 ನಡೆದು ಹೋದೆ. ಎಮ್-ಇರಾಮಾ!=ನಮ್ಮನ್ನು ರಮಿಸುವವನಂತೆ ಮಾಡುವವ-
 ನಾದ ಎಲೈ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರನೇ, ಎಂಬಿರುಮಾನ್ = ನನಗೆ ಉಪಕಾರಕನಾದ
 ಸರ್ವೇಶ್ವರನೇ ! ಓ=ಅಯ್ಯೋ ! ಎನ್ ಶೆಯ್ ಕೇನ್=ನಾನು ಏನು ತಾನೇ
 ಮಾಡಬಲ್ಲೆ ? ||೨||

ಕ್ರೂರವಾದ ಮಾತಿನಿಂದ ಕೂಡಿದ, ನನ್ನ ತೀಕ್ಷ್ಣವಾದ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ,
 ನಿನ್ನ ಅಗಲುವಿಕೆಯನ್ನು ಸಹಿಸಲಾಗದೆ ಸ್ವಲ್ಪದೂರ ನಿನ್ನನ್ನೇ ಹಿಂಬಾಲಿಸಿ ಬಂದ
 ಅಯೋಧ್ಯಾ ಪಟ್ಟಣದ ಜನರನ್ನೂ ಉಪೇಕ್ಷಿಸಿ, ತ್ವರಿತವಾಗಿ ಜಯಪ್ರದವಾದ
 ಅಂಜನಾದ್ರಿಯನ್ನು ಹೋಲುವ ದೇಹದಿಂದ ಕೂಡಿದ ಆನೆಗಳನ್ನೂ, ಕುದುರೆಗಳನ್ನೂ
 ರಥಗಳನ್ನೂ ತೊರೆದು, ಅರಣ್ಯವೊಂದನ್ನೇ ಆಸೆಪಟ್ಟು, ಅಲುಗಿನ ತೀಕ್ಷ್ಣತೆಯು
 ಕುಗ್ಗದಿರಲು ತುಪ್ಪ (ಎಣ್ಣೆ) ಯಿಂದ ಲೇಪನ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟು, ವೇಲಾಯುಧದಂತೆ,
 ಪ್ರಕಾಶಮಯವಾಗಿದ್ದು, ತನ್ನನ್ನು ಕಂಡವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಕಾಮೋದ್ರೇಕವಾಗುವಂತೆ

ಮಾಡಿ, ದುಃಖಕ್ಕೊಳಗುಮಾಡುವ, ಕಿವಿಯವರೆವಿಗೂ ಹರಡಿಕೊಂಡು ವಿಶಾಲವಾದ ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದ ಕೂಡಿ, ಹಿರಿಮೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದ ಅಭರಣಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದ್ದ ಸೀತಾ-
ದೇವಿಯೂ, ನಿನ್ನ ತಮ್ಮನಾದ ಲಕ್ಷ್ಮಣನೂ ನಿನ್ನನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸಿ ಬರುತ್ತಿರಲು,
ಅದು ಹೇಗೆ ತಾನೇ ನೀನು ನಡೆದುಹೋದೆ? ನಿನ್ನ ಕೋಮಲವಾದ ದೇಹಕಾಂತಿಯ
ದರ್ಶನ ಮಾತ್ರದಿಂದಲೇ ನಮ್ಮನ್ನು ಸಂತೋಷಿಸುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ (ರೆಮೆಯತಿ
ಇತಿ ರಾಮಃ) ಎಲೈ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರನೇ! ನನಗೆ ಉಪಕಾರಕನಾದ ಸರ್ವೇಶ್ವರನೇ!
ಅಯ್ಯೋ ನಾನು ಏನು ತಾನೇ ಮಾಡಬಲ್ಲೆ? ||೨||

ಕೊಲ್ಲಣೈವೇಲ್ ವರಿನೆಡುಂಕಣ್

ಕೌಶಲ್ಯತನ್ ಕುಲಮದಲಾಯ್! ಕುನಿನಿಲೈ ನ್ನುಂ

ಮಲ್ಲಣೈನ್ದ ವರೈತೋಳಾ! ವಲ್ಲಿನೈಯೇನ್

ಮನಮುರುಕ್ಕುಂ ವಗೈಯೇಕತ್ತಾಯ್

ಮೆಲ್ಲಣೈಮೇಲ್ ಮುನ್ತುಯಿನ್ರಾ

ಇನ್ನಿನಿಪ್ಪೋಯ್ ವಿಯನ್ಕಾನ ಮರತ್ತನ್ ನೀಳಲ್

ಕಲ್ಲಣೈಮೇಲ್ ಕಣ್ತಯಿಲಕತ್ತನೈಯೋ

ಕಾಕುತ್ಥಾ! ಕರಿಯಕೋವೇ ||೩||

ಕೊಲ್ಲಣೈ = ಮತ್ತೊಬ್ಬರನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವ ಸ್ವಭಾವವನ್ನೇ ಹೊಂದಿರುವ,
ವೇಲ್ = ವೇಲಾಯುಧದಂತೆ ಇರುವ ಹುಬ್ಬುಗಳಿಂದಲೂ, ವರಿ = ಕಪ್ಪಗಿರುವ
ಕಣ್ಣುಗುಡ್ಡಗಳಿಂದಲೂ ಕೂಡಿದ, ನೆಡುಂ = ವಿಶಾಲವಾದ, ಕಣ್ = ಕಣ್ಣಿನಿಂದ
ಕೂಡಿದ, ಕೌಶಲ್ಯತನ್ = ಕೌಶಲ್ಯಿಯ, ಕುಲಂ = ಕುಲಕ್ಕೆ, ಮದಲಾಯ್ =
ಉದ್ಧಾರಕನಾಗಿ, ಕುನಿ = ಬಗ್ಗಿದ, ವಿಲ್ = ಧನುಸ್ಸನ್ನು, ಏನ್ನುಂ =
ಧರಿಸಿಯೂ, ವರೈ = ಬಿಟ್ಟದಂತೆ, ಮಲ್ ಅಣೈನ್ದು = ತುಂಬಿಕೊಂಡು ದಪ್ಪ-
ನಾಗಿರುವ, ತೋಳಾ = ತೋಳುಗಳಿಂದಲೂ ಕೂಡಿದವನಾಗಿರುವವನೇ! ವಲ್-
ವಿನೈಯೇನ್ = ಕಠೋರವಾದ ಪಾಪಗಳನ್ನು ಮಾಡಿರುವ ನನ್ನ, ಮನಂ =
ಮನಸ್ಸು, ಉರುಕ್ಕುಂ = ಕರಗಿಹೋಗಿ ಸಡಿಲಗೊಳ್ಳುವಂತೆ, ವಕ್ಕೈಯೈ =
ಪ್ರಕಾರವನ್ನು, ಕಟ್ಟಾಯ್ = ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿದ್ದೀಯೆ. ಕರಿಯಂ = ನೀಲಮಣಿ
ಯಂತಿರುವ, ಕೋವೇ = ನನ್ನ ಮಗನೇ!, ಕಾಕುತ್ಥಾ = ಕಕುತ್ಸ್ಥ ಕುಲೋ-
ದ್ಭವನಾದ ಶ್ರೀರಾಮನೇ!, ಮುನ್ = ಮೊದಲೆಲ್ಲಾ ನಿನ್ನ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾಸ್ತವ್ಯಲ್ಲಿ,
ಮೇಲ್ = ಮೃದುವಾದ, ಅಣೈಮೇಲ್ = ಹಾಸಿಗೆಯ ಮೇಲೆ, ತುಯಿನ್ರಾಯ್ =
ನಿದ್ದಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ. ಇನ್ರು = ಇಂದಿನಿಂದ, ಇನಿ = ಮುಂದೆ ಬರುವ ಕಾಲದಲ್ಲೆಲ್ಲಾ,
ಪೋಯ್ = ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ, ವಿಯನ್ = ದುಃಖವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವ,
ಕಾನಂ = ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ, ಮರತ್ತನ್ ನೀಳಲ್ = ಮರದ ನೆರಳಿನಲ್ಲಿ, ಕಲ್ಲಣೈ-

ಮೇಲ್ = ಕಲ್ಲುಗಳೆಂಬ ಹಾಸಿಗೆಯ ಮೇಲೆ, ಕರ್ಣತುಯಿಲ = ನಿದ್ರಿಸುವುದನ್ನೂ,
ಕಟ್ಟಿವೈಯೋ? = ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿದ್ದೀಯಾ ? ||೩||

ಮತ್ತೊಬ್ಬರನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವ ಸ್ವಭಾವವನ್ನೇ ಹೊಂದಿರುವ ವೇಲಾಯುಧದಂತೆ ಇರುವ ಹುಬ್ಬುಗಳಿಂದಲೂ, ಕಪ್ಪುಗಿರುವ ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದಲೂ, ವಿಶಾಲವಾದ ಕಣ್ಣಿನಿಂದಲೂ ಕೂಡಿದ, ಕೌಸಲ್ಯಿಯ ಕುಲಕ್ಕೆ ಉದ್ಧಾರಕನಾಗಿ, ಬಗ್ಗಿದ ಧನುಸ್ಸನ್ನು ಧರಿಸಿಯೂ, ಬೆಟ್ಟದಂತೆ ತುಂಬಿಕೊಂಡು ದಸ್ಪನಾಗಿರುವ ತೋಳುಗಳಿಂದಲೂ ಕೂಡಿದವನಾಗಿರುವವನೇ ! ಕತೋರವಾದ ಪಾಪಗಳನ್ನು ಮಾಡಿರುವ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಕರಗಿ ಸಡಿಲಗೊಳ್ಳುವಂತೆ ಮಾಡುವ ಪ್ರಕಾರವನ್ನು ನೀನು ತಿಳಿದಿದ್ದೀಯೆ. ನೀಲಮಣಿಯಂತಿರುವ ನನ್ನ ಮಗನೇ ! ಕಾಕುತ್ಸ್ಥ ಕುಲೋದ್ಭವನಾದ ಶ್ರೀರಾಮನೇ ! ಮೊದಲಿಲ್ಲಾ ನಿನ್ನ ಶೈಶವಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಮೃದುವಾದ ಹಾಸಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ನಿದ್ರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ನೀನು, ಇಂದಿನಿಂದ ಮುಂದೆ ಕಾಡಿಗೆ ಹೋಗಿ, ದುಃಖವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವ ಆ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿರುವ ಮರದ ನೆರಳಿನಲ್ಲಿ ಕಲ್ಲುಗಳೆಂಬ ಹಾಸಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಮಲಗುವುದನ್ನೂ ಕಲಿತಿದ್ದೀಯಾ ? ||೩||

ನಾ ಪೋಗು ನಾ ನಿನ್ನಂ ನಂದೊರು
ಕಾಲ್ಕಂಡು ಪೋಮಲರಾಳ್ ಕೂನ್ದಲ್,
ವೇಯ್ ಪೋಲು ಮೆಳಿತ್ತೊಳಿತನ್
ಪೊರುಟ್ಟಾ ನಿಡೈಯೋಸ್ತನ್ ವಿಲ್ಲೆಚ್ಚೆತ್ತಾಯ್,
ಮಾಪೋಗು ನೆಡುಂಕಾನಂ ವಲ್ಲಿನೈಯೇನ್
ಮನಮುರುಕ್ಕುಂ ಮಗನೇ ! ಇನ್ನು
ನೀ ಪೋಗ ವೆನ್ನೆಂಜಮಿರುಪಿಳವಾಯ್
ಪೋಗಾದೇ ನಿರ್ಕುಮಾರೇ ||೪||

ನಾ = ಇಲ್ಲಿ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಬಾ-ಎಂದೂ, (ಬಂದ ಬಳಿಕ) ಪೋಕು = ಅಲ್ಲಿ ಹೋಗು-ಎಂದೂ, (ಮತ್ತೆ) ನಾ = ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಬಾ-ಎಂದೂ, (ಬಂದ ಬಳಿಕ) ಇನ್ನಂ = ಮತ್ತೆ, (ಹೋಗುವಲ್ಲಿ) ವನ್ದು = ಬಂದು, ಒರುಕಾಲ್ = ಒಮ್ಮೆ ಕಂಡುಪೋ = ನನ್ನನ್ನು ನೋಡಿಹೋಗು- (ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಲೇ ಇದ್ದ) ಮಲರಾಳ್ = ಹೂವುಗಳನ್ನು ಸದಾ ಧರಿಸಿರುವ, ಕೂನ್ದಲ್ = ಕುಂತಲಭರಿತಳಾದ, ವೇಯ್ ಪೋಲುಂ = ಬಿದಿರಿನ ಮೆಳಿಯಂತೆ, ಎಳಿಲ್ = ಸುಂದರವಾದ, ತೋಳಿತನ್ ಪೊರುಟ್ಟಾ = ಸುಂದರವಾದ ತೋಳುಗಳನ್ನೂ ಹೊಂದಿರುವ ಸೀತಾದೇವಿಯ ನಿಮಿತ್ತವಾಗಿ, ನಿಡೈಯೋಸ್ತನ್ = ವೃಷಭವಾಹನನಾದ ಶಿವನ, ವಿಲ್ಲೆ = ಧನುಸ್ಸನ್ನು, ಶೆತ್ತಾಯ್ = ಮುರಿದವನೇ ! ವಲ್ಲಿನೈಯೇನ್ = ಮಹಾಪಾಪವನ್ನೆಸಗಿರುವ ನನ್ನ, ಮನಂ = ಹೃದಯವನ್ನೂ, ಉರುಕ್ಕುಂ =

ಕರಗುವಂತೆ ಮಾಡುವ, ಮಕನೇ = ಪುತ್ರನೇ ! ಉನ್ನು = ಇಂದು, ನೀ = ನೀನು, ಮಾ = ಆನೆಗಳು, ಪೋಕು = ಸಂಚರಿಸುವ, ನೆಡು = ಕ್ರೂರವಾದ, ಕಾನಂ = ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ, ಪೋಕ = ಹೋಗುತ್ತಿರಲು, ಎನ್ = ನನ್ನ, ನೆಂಜಂ = ಹೃದಯವಾದರೋ, ಇರುಸಿಳವಾಯ್ ಪೋಕಾದೇ = ಎರಡು ಭಾಗವಾಗಿ ಒಡೆದು ಹೋಗದೆ, ನಿರ್ಕುಮಾರೇ = ಇನ್ನೂ ದೃಢವಾಗಿಯೇ ನಿಂತಿದೆ. ||೪||

ಎಲೈ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರನೇ ! ನಿನ್ನ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ಎಷ್ಟು ನೋಡಿದರೂ ತೃಪ್ತನಾಗದೆ, ಪುತ್ರವಾತ್ಸಲ್ಯದಿಂದ ನಿನ್ನನ್ನು ಬಿಟ್ಟಿರಲಾರದೆ, ನೀನೆಲ್ಲಿಗಾದರೂ ಹೊರಟರೆ ನಿನ್ನ ದೇಹದ ಮುಂಭಾಗದ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ಕಾಣಲು 'ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಬಾ' - ಎಂದು ಕರೆದು, ಆ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನನುಭವಿಸಿ, ಬಳಿಕ ನಿನ್ನ ಪೃಷ್ಠಭಾಗದ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ಕಾಣಲು - 'ಹೋಗು' - ಎಂದು ಹೇಳಿ, ಮತ್ತೆ ನಿನ್ನನ್ನಿಗಲಿರದೆ, ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಕರೆದು - ನೀನೆಲ್ಲಿ ಹೋಗಬೇಕಾದರೂ ನನ್ನನ್ನು ಬಂದು ನೋಡಿದೋಗು - ಎಂದು ನಾನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೆ. ಆದರೆ, ಪುಷ್ಪಗಳನ್ನು ಸದಾಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ಮುಡಿದಿರುವ ಕುಂತಲಗಳುಳ್ಳ, ಬಿದಿರಿನ ಮೆಳೆಯಂತೆ ತೆಳ್ಳಗಿರುವ ಸುಂದರವಾದ ತೋಳಿನಿಂದ ಕೂಡಿದ ಸೀತಾಬೇವಿಯನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಸಲುವಾಗಿ ವೃಷಭವಾಹನನಾದ ರುದ್ರಧನುಸ್ಸನ್ನು ಮುರಿದವನೇ ! ಮಹಾಪಾಪವನ್ನೆಸಗಿರುವ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸನ್ನೂ ಕರಗುವಂತೆ ಮಾಡುವವನೇ ! ಎಲೈ ! ನನ್ನ ಮಗನೇ ! ಇಂದು, ನೀನು ಆನೆಗಳು ಸಂಚರಿಸುವ ಕ್ರೂರವಾದ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ನಡೆದುಹೋಗುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಕೇಳಿಯೂ, ಕಠೋರವಾದ ಈ ನನ್ನ ಹೃದಯವು ಎರಡು ಭಾಗವಾಗಿ ಒಡೆದು ಹೋಗದೆ, ಇನ್ನೂ ದೃಢವಾಗಿಯೇ ನಿಂತಿದೆ. ||೪||

ಪೊರುನ್ದಾರ್ ಕೈವೇಲ್‌ನುದಿಪೋಲ್
ಪರಲ್ಪಾಯ ಮೆಲ್ಲಡಕ್ಕಳ್ ಕುರುದಿಶೋರ,
ವಿರುಂಬಾದ ಕಾನ್ ವಿರುಂಬಿ ನೆಯಿಲ್
ಉರೈಪ್ಪ ವೆಂಬಶಿನೋಯ್ ಕೂರ, ಇನ್ನು
ಪೆರುಂಬಾವಿಯೆನ್ನಗನೇ ಪೋಗಿನ್ರಾಯ್
ಕೇಕಯರ್‌ಕೋನ್ ಮಗಳಾಯ್ ಪೆತ್ತ,
ಅರುಂಬಾವಿ ಶೋಲ್ಕೇಟ್ಟಿ ವರುವಿನೈಯೇನ್
ಎನ್ ಶೆಯರ್‌ಗೇನ್ ಅಂದೋಯಾನೇ ||೫||

ಪೊರುನ್ದಾರ್ = ಶತ್ರುಗಳ, ಕೈ = ಕೈಯಲ್ಲಿ ಧರಿಸಿರುವ, ವೇಲ್ = ವೇಲಾಯುಧಗಳ, ಸುತಿಪೋಲ್ = ಹರಿತವಾದ ತುದಿಗಳಂತಿರುವ, ಪರಲ್ = ಚೂಪಾದ ಬೆಣಚು ಕಲ್ಲುಗಳ ಮೇಲೆ, ಪಾಯ್ = ನಡೆಯುವುದರಿಂದ, ಮೇಲ್ = ಸುಕುಮಾರವಾದ, ಅಡಿಕ್ಕಳ್ = ಅಡಿಗಳಿಂದ, ಕುರುತಿ = ರಕ್ತವು, ಶೋರ =

ಹರಿಯುತ್ತಿದ್ದರೂ, ವಿರುಂಬಾದ = (ಕಠಿನ ಸ್ವಭಾವದವರೂ ಯಾರೊಬ್ಬರೂ ಹೋಗಲು) ಇಚ್ಛಿಸದಿರುವ, ಕಾನ್ = ಕಾನನವನ್ನು, ವಿರುಂಬಿ = ನಾನು ಹೇಳಿದನೆಂದು ಆಸೆಪಟ್ಟು, ವೇಯಿಲ್ = ಬಿಸಿಲು, ಉರೈಪ್ಪ = ತಲೆಯಮೇಲೆ ಕಾವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರೂ, (ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಆಹಾರವಿಲ್ಲದಿರುವುದರಿಂದ) ವೆಂ = ತೀಕ್ಷ್ಣವಾದ, ಪತಿನೋಯ್ = ಹಸಿವಿನ ಬಾಧೆಯು, ಕೂರ = ಪೀಡಿಸುತ್ತಿದ್ದರೂ, ಪೆರುಂ ಪಾವಿಯೇನ್ = ಮಹಾಪಾಪಿಯಾದ ನನ್ನ, ಮಗನೇ = ಸುತನೇ ! ಇನ್ನು = ಇಂದು, ವಿರುಂಬಾದ = ಯಾರೊಬ್ಬರೂ ಇಚ್ಛಿಸದ, ಕಾನ್ ವಿರುಂಬಿ = ಕಾಡನ್ನು ಆಸೆಪಟ್ಟು, ಪೋಕಿನ್ರಾಯ್ = ಹೋಗಿದ್ದೀಯೆ. ಕೇಕಯರ್. ಕೋನ್ = ಕೇಕಯ ಮಹಾರಾಜರು, ಮಕಳಾಯ್ ಪತ್ತ = ಮಗಳಾಗಿ ಹಡೆದ, ಅರುಂಬಾವಿ = ಮಹಾಪಾಪಿಯಾದ ಕೈಕೇಯಿಯ, ಶೋಲ್ ಕೇಟ್ಟಿ = ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ (ಅದಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟುಬಿದ್ದು), ಅರುನಿನ್ನೆಯೇನ್ = ಯಾವ ಒಂದು ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಯನ್ನೂ ಮಾಡಲು ಅಸಮರ್ಥನಾದ, ಯಾನ್ = ನಾನು, ಎನ್ ಶೆಯ್. ಕೇನ್ = ಏನು ತಾನೇ ಮಾಡಿಯೇನು, ಅನ್ನೋ = ಅಯ್ಯೋ ! ||೫||

ಮಹಾಪಾಪಿಯಾದ ನನ್ನ ಮಗನಾದ ಎಲೈ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರನೇ ! ಶತ್ರುಗಳ ಕೈಗಳಲ್ಲಿ ಧರಿಸಿರುವ ವೇಲಾಯುಧಗಳ ತುದಿಯಂತೆ ಚೂಪಾದ ಬೇಣಚು ಕಲ್ಲುಗಳ ಮೇಲೆ ನೀನು ನಡೆಯುವುದರಿಂದ ಕೋಮಲವಾದ ನಿನ್ನ ಅಂಗಾಲುಗಳಿಗೆ ಆ ಕಲ್ಲುಗಳು ಚುಚ್ಚಿಕೊಂಡು ನಿರಂತರವಾಗಿ ರಕ್ತ ಹರಿಯುತ್ತಿದ್ದರೂ, ಮೇಲ್ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯನ ಬಿಸಿಲಿನಿಂದ ತಲೆಯು ಕಾಯುತ್ತಿದ್ದು, ಕಾಲಕಾಲದಲ್ಲಿ ಆಹಾರವಿಲ್ಲದೆ ಹಸಿವು ಬಾಧಿಸುತ್ತಿದ್ದರೂ, ಅವುಗಳಾವುವನ್ನೂ ಲಕ್ಷ್ಯಮಾಡದೆ, ಯಾರೊಬ್ಬರಿಂದಲೂ ಇಷ್ಟಪಡದ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ನೀನು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದೀಯೆ. ಕೇಕಯರಾಜರ ಮಗಳಾದ ಮಹಾಪಾಪಿಯಾದ ಕೈಕೇಯಿಯ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಅದಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟುಬಿದ್ದು, ಯಾವ ಒಂದು ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಯನ್ನೂ ಮಾಡಲು ಅಸಮರ್ಥನಾದ ನಾನು, ಅಯ್ಯೋ ! ಏನು ತಾನೇ ಮಾಡಬಲ್ಲೆ ? ||೫||

ಅನ್ಮಾನೆನ್ನಗನ್ನಳ್ಳಿಕ್ಕುಂ ಅವಳಿಕ್ಕೊಲ್
ಕೇಳಾದೇ ಅಣ್ಣೇರ್ ಮಾವಂ,
ಎನ್ಮಾವತ್ತಿಡೈಯೆಳುನ್ನತ್ತಳುನಾದೇ
ಮುಳುಶಾದೇ ಮೋನಾದುಚ್ಚಿ,
ಕೈಮ್ಮಾವಿನ್ ನಡೈಯೆನ್ನಮೆನ್ನಡೈಯುವಾ
ಕಮಲಂ ಪೋಲ್ ಮುಗಮುಂ ಕಾಣಾದು,
ಯೆಮ್ಮಾನೈಯೆನ್ನಗನೈಯಿಳನ್ನಿಟ್ಟ
ಇಳಿತಕ್ಕೈಯೇ ನಿರುಕ್ಕಿನೇನೆ ||೬||

ಅಸ್ಮಾವೇನ್ರು = 'ಅಸ್ಮಾ' - ಎಂದು, ಉಕೇನ್ದು = ಪ್ರೀತಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ, ಅಳೈಕ್ಕುಂ = ಕರೆಯುವ, ಆರ್ವಚೋಲ್ = ಅಭಿಮಾನಪೂರಿತವಾದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಾದು = ಕೇಳಿದೆಯೋ, ಅಣಶೇರ್ = ಆಭರಣಗಳಿಂದ ಅಲಂಕೃತವಾದ ಮಾರ್ವಂ = ಎದೆಯನ್ನು, ಎಣ್‌ಮಾರ್ವತ್ತಿಡೈ = ನನ್ನ ಎದೆಯಲ್ಲಿ, ಅಳುನ್ದು = ಅಂಟಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ, ತಳುವಾದು = ಅಲಿಂಗನ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳದೆಯೋ, ಮುಳು-ಶಾತು = ಮುತ್ತಿಡದೆಯೋ, ಉಚ್ಚಿನೋನಾದು = ನಿನ್ನ ತಲೆಯನ್ನು ಮೂಸಿ ನೋಡದೆಯೋ, ಕೈಮ್ಮಾವಿನ್ = ಮದಗಜದ, ನಡೈಯೆನ್ನು = ನಡೆಯನ್ನು ಹೋಲುವ, ಮೇಲ್ = ಮೃದುವಾದ, ನಡೈಯೆಮ್ಮ = ನಡೆಯ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನೂ ಕಮಲಂಪೋಲ್ = ತಾನರೆಯಂತಿರುವ, ಮುಕಮುಂ = ನಿನ್ನ ಮುಖದ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನೂ, ಕಾಣಾದು = ಕಾಣದಂತೆ, ಎಮ್ಮಾವೈ = (ನಡೆಯ ಸೌಂದರ್ಯದಿಂದ) ನನ್ನನ್ನು ವಶೀಕರಣ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವ ನನ್ನ ಸ್ವಾಮಿಯಾದ, ಎಣ್‌ಮಗನ್ನೈ = ನನ್ನ ಮಗನಾದ ನಿನ್ನನ್ನು, ಇಳಿನ್ನಿಟ್ಟಿ = ಕಳೆದುಕೊಂಡಿರುವ, ಇಳಿತಕ್ಕೆಯೇನ್ = ಹರಿದುಹೋದ ನೀರಿನಂತೆ ಕಳೆದುಕೊಂಡ ಭಾಗ್ಯವುಳ್ಳ ನಾನು, ಇರುಕ್ಕಿನೇನ್ = ಇನ್ನೂ ಬದುಕಿದ್ದೇನೆ. ||೬||

'ಅಪ್ಪಾ' - ಎಂದು ಪ್ರೀತಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಕರೆಯುವ, ನಿನ್ನ ಅಭಿಮಾನಪೂರಿತ-ವಾದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದೆಯೋ; ಆಭರಣಗಳಿಂದಲಂಕೃತವಾದ ನಿನ್ನ ಎದೆಯು ನನ್ನ ಎದೆಯಲ್ಲಿ ಕೂಡಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ನಿನ್ನನ್ನು ಗಾಢವಾಗಿ ಅಲಿಂಗನ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳ-ದೆಯೋ; ನಿನಗೆ ಮುತ್ತಿಡದೆಯೋ, "ಮುದಾಹಸನ್" ಜಿಘ್ರತಿ ಮೂರ್ಛಿ-ಪುಣ್ಯಭಾಕ್" (ಪುಣ್ಯವಂತರಾದವರು, ಮುಗುಳ್ಳಗೆಯಿಂದ ಕೂಡಿ ಅತ್ಯಧಿಕವಾದ ಆನಂದದಿಂದ, ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳ ತಲೆಯನ್ನು ಮೂಸುತ್ತಾರೆ) - ಎಂದು ಹೇಳುವಂತೆ, ನಿನ್ನ ತಲೆಯನ್ನು ಮೂಸದೆಯೋ; ಮದಗಜದ ನಡೆಯನ್ನು ಹೋಲುವ, ನಿಧಾನವಾಗಿಯೂ ಗಂಭೀರವಾಗಿಯೂ ಇರುವ ನಿನ್ನ ನಡೆಯ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನೂ, ಕಮಲ ಪುಷ್ಪದಂತಿರುವ ನಿನ್ನ ಮುಖದ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನೂ ಕಾಣದಂತೆ, ನಡೆಯ ಸೌಂದರ್ಯದಿಂದ ನನ್ನನ್ನು ವಶೀಕರಣ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವ ನನ್ನ ಸ್ವಾಮಿಯಾದ, ನನ್ನ ಮಗನಾದ ನಿನ್ನನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡಿರುವ, ನಾನಾದರೋ ಹರಿದುಹೋದ ನೀರಿನಂತೆ ಕಳೆದುಹೋದ ಭಾಗ್ಯವುಳ್ಳವನಾಗಿ ಇನ್ನೂ ಬದುಕಿದ್ದೇನೆ. ||೬||

ಪೂಮರುವು ನರುಂಕುಂಜಿ ಪುಣಶಡೈಯಾ
ಪ್ಪುನೈಂದು ಪೂನ್ದುಕಿಲ್ ಶೇರಲ್‌ಕುಲ್
ಕಾಮರೇಳಿಲ್ ವಿಳಲುಡುತ್ತುಕ್ಕಲನಣಿಯಾದು
ಅುಗಂಗಳ್ ಅಳಗುಮಾರಿ

ಏಮರುತೋಳೆನ್ ಪುದಲ್ವನ್ಯಾನಿಸ್ತು

ಶೆಲತ್ತಕ್ಕ ವನಂ ತಾನ್ ಶೇರ್‌ದಲ್

ತೂಮುರೈಯಾರ್ ಇದುತಗವೋ

ಶುಮುಂದಿರನೇ ! ವಶಿಟ್ಟನೇ ! ಶೋಲ್ಲೀರ್ ನೀರೇ ||೭||

ಪೂಮುರುವು = ಎಂದೂ ಬಾಡದಿರುವ ಹೂವಿನಿಂದ ಕೂಡಿ, ನರುಂ = ಪರಿಮಳಿತವಾದ, ಕುಂಜಿ = ಕುಂತಲಗಳನ್ನು, ಪುನ್‌ಶಡೈಯಾ = ಬೇರೊಬ್ಬರಿಂದ ನೋಡಲು ಸಾಧ್ಯವಲ್ಲದ ಜಟಿಯಾಗಿ, ಪುನೈಸ್ತು = ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು, ಪೂನ್ದುಕಿಲ್-ಶೇರ್ = ಸುಂದರವಾದ ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಧರಿಸಲು ತಕ್ಕದಾದ, ಅಲ್‌ಕುಲ್ = ಸೊಂಟದಲ್ಲಿ, ಕಾಮರ್ = ನೋಡಲು ಮಾತ್ರ ಆಸೆಪಡುವಂತಿರುವ, ಎಳಿಲ್ = ಸುಂದರವಾದ, ವಿಳಲ್ = ಕುಳ, ಕಾಶಾದಿ ಹುಲ್ಲುಗಳನ್ನೇ, ಉಡುತ್ತ = ಹಗ್ಗವಾಗಿ ಹೊಸೆದು ಅದರಿಂದ ತಯಾರಿಸಿದ ನಾರುಡಿಗಳನ್ನೇ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು, ಕಲನ್ = ಆಭರಣಗಳನ್ನು, ಅಣಿಯಾಡು = ಧರಿಸವೇ (ಅದರಿಂದ), ಅಂಗಂಗಳ್ = ಅಂಗಾಂಗಗಳ, ಅಳಕು = ಸೊಬಗೇ, ಮಾರಿ = ಬದಲಾಗಿ, ಏಮರು = ಶತ್ರುಗಳು ಹೆದರುವ ಬಾಣಗಳಿಗೆ ಸರಿಸಮಾನವಾದ, ತೋಳ್ = ತೋಳುಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ, ಎನ್ = ನನ್ನ, ಪುತಲ್ವನ್ = ಮಗನು, ಯಾನ್ = ನಾನು, ಇನ್ರು = ಈ ವೃದ್ಧಾಪ್ಯದಲ್ಲಿ, ಶೆಲತ್ತಕ್ಕ = ಹೋಗಲು ಯೋಗ್ಯವಾದ, ವನಂ = ಕಾಡಲ್ಲಿ, ತಾನ್‌ಶೇರ್‌ದಲ್ = ಭೋಗ್ಯಯೋಗ್ಯನಾದ ತಾನು ಹೋಗುವುದು, ತೂ = ಪರಿಶುದ್ಧರಾದ, ಮುರೈಯಾರ್ = ವೇದವನ್ನೇ ಧನವನ್ನಾಗಿ ಹೊಂದಿರುವವರೇ ! ಶುಮುಂದಿರನೇ = ಸುಮಂತ್ರನೇ ! ವಶಿಟ್ಟನೇ = ವಸಿಷ್ಠ ಭಗವಾನ್‌ರವರೇ ! ಇದುತಗವೋ = ಇದು ಧರ್ಮವೋ ?, ನೀರ್ = ನೀವುಗಳೇ, ಶೋಲ್ಲೀರ್ = ಹೇಳಿರಿ. ||೭||

ನಿತ್ಯ ನಿರವದ್ಯವಾದ ವೇದಗಳನ್ನೇ ಧನವನ್ನಾಗಿ ಹೊಂದಿರುವವರಾದ ಎಲೈ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋತ್ತಮರೇ ! ರಾಜಧರ್ಮ ವಿರಾರದನಾದ ಎಲೈ ಸುಮಂತ್ರನೇ ! ಪುರೋಹಿತಾಗ್ರೇಸರರಾದ ಎಲೈ ವಸಿಷ್ಠ ಮಹರ್ಷಿಗಳೇ ! ನೀವೇ ಹೇಳಿರಿ. ಎಂದೂ ಬಾಡದಿರುವ ಹೂವಿನಿಂದ ಕೂಡಿ ಸುರಭಿತವಾಗಿದ್ದ ಕುಂತಲಗಳನ್ನು, ಯಾರೊಬ್ಬರಿಂದಲೂ ನೋಡಲು ಸಾಧ್ಯವಲ್ಲದ ಜಟಿಯಾಗಿ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು, ಸುಂದರವಾದ ಪೀತಾಂಬರವೇ ಮೊದಲಾದ ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಧರಿಸಲು ತಕ್ಕದಾದ ಸೊಂಟದಲ್ಲಿ ಕುಳ ಕಾಶಾದಿ ಹುಲ್ಲುಗಳನ್ನೇ ಹೊಸೆದು ದಾರವಾಗಿ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ಅದರಿಂದ ತಯಾರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ನಾರುಡಿಗಳನ್ನೇ ಧರಿಸಿಕೊಂಡು, ದೇಹದಲ್ಲಿ ಆಭರಣಗಳಾವದನ್ನೂ ಧರಿಸದಿರುವದರಿಂದ, ಅಂಗಾಂಗಗಳ ಸೊಬಗೇ ಬದಲಾಗಿ, ಶತ್ರುಗಳು ಹೆದರುವ ಬಾಣಗಳಿಗೆ ಸರಿಸಮಾನವಾದ ತೋಳುಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ, ನನ್ನ ಮಗನಾದ

ರಾಮಚಂದ್ರನು, ನಾನು ಈ ವೃದ್ಧಾಪ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೋಗಲು ಯೋಗ್ಯವಾದ ಕಾನನದಲ್ಲಿ
ಭೋಗ್ಯಯೋಗ್ಯನಾದ ತಾನು ಹೋಗುವುದು ಯೋಗ್ಯವಾದುದೇ? ಧರ್ಮವೇ?
ನೀವೇ ಹೇಳಿರಿ. ||೭||

ಪೊನ್ ಪತ್ತಾರಿಳ್ ವೇದಪ್ಪದಲ್ವನೈಯುಂ
ತಂಬಿಯೈಯುಂ ಪೂನೈಪೋಲುಂ
ಮಿನ್ಪತ್ತಾ ನುಣ್ ಮರುಂಗಲ್ ಮೆಲ್ಲಿಯಲೆನ್
ಮರುಗಿಯೈಯುಂ ವನಿತ್ತಿಪ್ಪೋಕ್ಕಿ
ನಿನ್ಪತ್ತಾ ನಿನ್ಮಗನೈಲ್ ಪಳಿವಿಳ್ಳಿತ್ತಿಟ್ಟು
ಎನ್ನೈಯುಂ ನೀಳ್ವಾನಿಲ್ ಪೋಕ್ಕ
ಎನ್ ಪತ್ತಾಯ್ ಕೈಕೇಶಿ ! ಇರುನಿಲತ್ತಿಲ್
ಇನಿದಾಗ ಇರುಕ್ಕಿನ್ರಾಯೇ ||೮||

ಕೈಕೇಶಿ=ಎಲೈ ಕೈಕೇಯಿಯೇ !, ಪೊನ್ ಪತ್ತಾರ್=ವಿದ್ಯಾಧನರಾದ
ಉಪಾಧ್ಯಾಯರ ಸನ್ನಿಧಾನದಲ್ಲಿ, ಎಳಿಲ್=ಸುಂದರವಾದ, ವೇದಂ=ವೇದ
ಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿದ, ಪುದಲ್ವನೈಯುಂ=ನನ್ನ ಜ್ಯೇಷ್ಠಪುತ್ರನನ್ನೂ,
ತಂಬಿಯೈಯುಂ=ಅವನ ತಮ್ಮನಾದ ಲಕ್ಷ್ಮಣನನ್ನೂ, ಪೂನೈಪೋಲುಂ=
ಹೂವಿನಂತೆ ಕೋಮಲವಾದ ದೇಹವುಳ್ಳ, ಮಿನ್ನು=ಮಿಂಚಿನ ಬಳ್ಳಿಯೂ ಕೂಡ,
ಪತ್ತಾ=ಹೋಲಿಕೆಯಾಗಿ ಹೇಳಲು ಸಾಧ್ಯವಲ್ಲದಷ್ಟು, ನುಣ್=ತೆಳ್ಳಗಿರುವ,
ಮರುಂಗಲ್ = ನಡುವುಳ್ಳ, ಮೆಲ್ಲಿಯಲ್ = ಮೃದುಸ್ವಭಾವವುಳ್ಳ, ಎನ್-
ಮರುಕಿಯೈಯುಂ=ನನ್ನ ಸೊಸೆಯಾದ ಸೀತಾದೇವಿಯನ್ನೂ, ವನಿತ್ತಿಲ್=
ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ, ಪೋಕ್ಕಿ=ಹೋಗುವಂತೆ ಮಾಡಿ, ನಿನ್ ಪತ್ತಾ=ನಿನ್ನೊಬ್ಬಳನ್ನುಳಿದು
ಬೇರಾರನ್ನೂ ತಾಯಿಯೆಂದು ಭಾವಿಸದ, ನಿನ್ಮಗನೈಲ್ = ನಿನ್ನ ಮಗನಾದ
ಚರತನ ಮೇಲೆ, ಪಳಿ='ಭ್ರಾತೃದ್ರೋಹಿ'-ಎಂಬ ಅಪವಾದವನ್ನು, ವಿಳ್ಳಿತ್ತಿಟ್ಟು
=ಉಂಟಾಗಿಸಿ, ಎನ್ನೈಯುಂ=ನನ್ನನ್ನೂ, ನೀಳ್ = ಹಿರಿಮೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದ,
ವಾನಿಲ್ ಪೋಕ್ಕ = ಸ್ವರ್ಗವನ್ನು ಸೇರುವಂತೆ ಮಾಡಿ, ಎನ್ ಪತ್ತಾಯೇ=
ಯಾವ ಪ್ರಯೋಜನವನ್ನು ತಾನೇ ನೀನು ಪಡೆದೆ? ಇರುನಿಲತ್ತಿಲ್=ಈ ಮಹಾ
ಪೃಥ್ವಿಯಲ್ಲಿ, ಇನಿತಾಕ=ಸಂತೋಷದಿಂದ, ಇರುಕ್ಕಿನ್ರಾಯೇ=ನೀನೊಬ್ಬಳೇ
ಇರುವೆಯಾ? ||೮||

ಎಲೈ ! ಕೈಕೇಯಿಯೇ ! ವಿದ್ಯಾಧನರಾದ ಉಪಾಧ್ಯಾಯರ ಸನ್ನಿಧಾನದಲ್ಲಿ
ಸಕಲವೇದ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನೂ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿದ ನನ್ನ ಜ್ಯೇಷ್ಠಪುತ್ರನಾದ
ರಾಮನನ್ನೂ, ಅವನ ತಮ್ಮನಾದ ಲಕ್ಷ್ಮಣನನ್ನೂ, ಹೂವಿನಂತೆ ಕೋಮಲವಾದ
ದೇಹವುಳ್ಳ, ಲೋಕದಲ್ಲೇ ತೆಳ್ಳಗೂ ಪ್ರಕಾಶಮಯವೂ ಆಗಿರುವ ಮಿಂಚಿನ

ನ್ನ ಹೋಲಿಕೆಯಾಗಿ ಹೇಳಲು ಸಾಧ್ಯವಲ್ಲದಿರುವಷ್ಟು ತೆಳ್ಳಗೂ ಪ್ರಕಾಶ-
 ಆದ ಸೊಂಟವುಳ್ಳ ನನ್ನ ಸೊಸೆಯಾದ ಸೀತಾದೇವಿಯನ್ನೂ, ಕಾಡನ್ನು
 ವಂತೆ ಮಾಡಿ, ನಿನ್ನೊಬ್ಬನನ್ನುಳಿದು ಬೇರಾರನ್ನೂ ತಾಯಿಯೆಂದು
 ಎವ ನಿನ್ನ ಮಗನಾದ ಭರತನ ಮೇಲೆ-‘ಭ್ರಾತೃದ್ರೋಹಿ’-ಎಂಬ
 ನನ್ನ ಹೊರಿಸಿ, ನನ್ನನ್ನೂ ಹಿರಿಮೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದ ಸ್ವರ್ಗವನ್ನು ಸೇರುವಂತೆ
 ನೀನು ಯಾವ ಪ್ರಯೋಜನವನ್ನು ತಾನೇ ಪಡೆದೆ ? ಈ ವಿಶಾಲವಾದ
 ಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳು, ಸೊಸೆ, ಗಂಡ-ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಒಬ್ಬೊಂಟಿಗಳಾಗಿ
 ರಾಗಿರುವೆಯಾ ? ಇದೇ ನಿನ್ನ ಬಾಳೇ ? ಬಾಳು. ಚಿರಕಾಲ ಸಂತೋಷ-
 ಳು. ||೮||

ಮುನ್ನೊರುನಾಳ್ ಮಳುವಾಳಿ ಶಿಲ್ಪವಾಂಗಿ
 ಅವತ್ತವತ್ತೆ ಮುಟ್ಟುಂ ಚೆತ್ತಾಯ್
 ಉನ್ನೆಯುಂ ಉನ್ನುರುಮೈಯೈಯುಂ
 ಉನ್ಮೋಯಿನ್ ವರುತ್ತಮುಂ ಒನ್ನಾಕಕ್ಕೊಳ್ಳಾದು
 ಎನ್ನೆಯುಂ ಎನ್ಮೆಯೈಯೈಯೈಯುಂ
 ಮೆಯ್ಯಾಕಕ್ಕೊಂಡು ವನಂ ಪುಕ್ಕಿ ವೆಂದಾಯ್
 ನಿನ್ನೆಯೇ ಮಗನಾಗ ಪೆರಪ್ಪೆರುವೇನ್
 ಏಳ್ಪಿರಪ್ಪುಂ ನೆಡುಂ ತೋಳ್ ವೇಂದೇ ||೯||

ಮುನ್ನೊರುನಾಳ್ = ಹಿಂದೊಮ್ಮೆ, ಮಳುವಾಳಿ = ಪರಶುರಾಮನ,
 ನುಸ್ಸನ್ನು, ವಾಂಗಿ = ಪಡೆದುಕೊಂಡು ಹೆದೆಯೇರಿಸಿ, ಅವನ್ = ಅವನ,
 ಮುಟ್ಟುಂ = ತಪಸ್ಸೆಲ್ಲವನ್ನೂ, ಚೆತ್ತಾಯ್ = ಆ ಧನುಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಹೂಡಿದ
 ಸಲೇ ನಾಶಮಾಡಿದನೇ ! ಉನ್ನೆಯುಂ = ನಿನ್ನ ಶ್ಲಾಘ್ಯತೆಯನ್ನೂ,
 ಮೈಯೈಯೈಯುಂ = ನಿನ್ನನ್ನು ನಾನು ಪಡೆದ ಹಿರಿಮೆಯನ್ನೂ,
 ಮೋಯಿನ್ = ನಿನ್ನ ತಾಯಿಯಾದ ಕೌಸಲ್ಯೆಯ, ವರುತ್ತಮುಂ =
 ಳು, ಒನ್ನಾಕ = ಒಂದು ವಿಷಯವಾಗಿಯೇ, ಕೊಳ್ಳಾದು = ಎಣಿಸದೆ,
 ಮುಂ = ನಿನ್ನಲ್ಲಿಯೇ ಅತಿಯಾದ ವಾತ್ಸಲ್ಯದಿಂದ ಕೂಡಿದ ನನ್ನ ಪ್ರೇಮ
 ಳು ಸತ್ಯವೆಂದರಿಯದೇ, ಎನ್ = ನನ್ನ, ಮೆಯ್ಯೈಯೈಯುಂ = ಸತ್ಯ
 ಳು, ಮೆಯ್ಯಾಕಕ್ಕೊಂಡು = ಸತ್ಯವಾಗಿಸಬೇಕೆಂದು ಸಂಕಲ್ಪಿಸಿ,
 ಕಾಡನ್ನು, ಪುಕ್ಕಿ = ಪ್ರವೇಶಿಸಿದ, ಎನ್ನಾಯ್ = ನನ್ನ ಸ್ವಾಮಿಯಾದ,
 ಮೊಳಕಾಲುಗಳವರೆವಿಗೂ ವ್ಯಾಪಿಸಿರುವಂತೆ ನೀಳವಾದ, ತೋಳ್ =
 ಳುಳ್ಳ, ವೇಂದೇ = ಚಕ್ರವರ್ತಿಯಾಗಿರುವವನೇ ! ಏಳ್ಪಿರಪ್ಪುಂ = ನನಗೆ

ಏಳೇಳು ಜನ್ಮಗಳು ಸಂಭವಿಸಿದರೂ, ನಿನ್ನೆಯೇ = ನಿನ್ನನ್ನೇ, ಮಗನಾಗ =
ಮಗನಾಗಿ, ಪೆರಪ್ಪೆರುವೇನ್ = ನಾನು ಹಡೆಯುವಂತಾಗಬೇಕು. ||೯||

ಹಿಂದೊಮ್ಮೆ ಪರಶುರಾಮನ ಧನುಸ್ಸನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡು ಹೆದೆಯೇರಿಸಿ,
ಅವನ ತಪಸ್ಸೆಲ್ಲವನ್ನೂ, ಆ ಧನುಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಹೂಡಿದ ಬಾಣದಿಂದಲೇ ನಾಶಮಾಡಿ
ದವನೇ ! ಆಶ್ರಿತ ವತ್ಸಲನೆಂದು ಕರೆಯಲಾಗುವ ನಿನ್ನ ಶ್ಲಾಘ್ಯತೆಯನ್ನೂ, ನಿನ್ನನ್ನು
ನಾನು ಪಡೆದ ಹಿರಿಮೆಯನ್ನೂ, ಮಾತೃವಾತ್ಸಲ್ಯದಿಂದ ಪೂರಿತಳಾದ ನಿನ್ನ ತಾಯಿಗೆ
ನಿನ್ನ ಅಗಲಿಕೆಯಿಂದ ಉಂಟಾಗುವ ದುಃಖವನ್ನೂ, ಒಂದು ವಿಷಯವಾಗಿಯೇ
ಪರಿಗಣಿಸದೆ, ನಿನ್ನಲ್ಲಿಯೇ ಅತಿಯಾದ ವಾತ್ಸಲ್ಯದಿಂದ ಕೂಡಿದ ನನ್ನ ಪ್ರೇಮ
ಭಾವವನ್ನೂ ಸತ್ಯವೆಂದರಿಯದೆ, ಆಜನ್ಮ ಸತ್ಯವಂತನಾದ ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು
ಸತ್ಯವಾಗಿಸಬೇಕೆಂದು ಸಂಕಲ್ಪಿಸಿ ಕಾನನವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದ ನನ್ನ ಸ್ವಾಮಿಯಾದ
ಆಜಾನುಬಾಹುವಾಗಿ ಚಕ್ರವರ್ತಿಯಾಗಿರುವವನೇ ! ನನಗೆ ಏಳೇಳು ಜನ್ಮಗಳು
ಸಂಭವಿಸಿದರೂ ನಿನ್ನನ್ನೇ ನಾನು ಮಗನಾಗಿ ಪಡೆಯುವಂತಹ ಭಾಗ್ಯವನ್ನು ನಾನು
ಹೊಂದಬೇಕು—ಆ ರೀತಿಯಾಗಿ ನೀನು ನನಗೆ ಅನುಗ್ರಹಿಸು—ಎಂದು ಆಳ್ವಾರವರು
ಈ ಹಾಡಿನಲ್ಲಿ, ಭಗವಂತನಲ್ಲಿ—

‘ಎತ್ತೈಕ್ಕುಂ ಏಳೇಳು ಪಿರವಿಕ್ಕುಂ ಉನ್ ತನ್ನೋಡುತ್ತೊಮ್ಮೇ ಯಾವೋಂ
ಉನಕ್ಕೇನಾಮ್ ಆಳ್ವಾಚಿಯ್ ವೋಂ, ಮತ್ತೈನಂ ಕಾಮಂಗಳ್ ಮಾತ್ತು’
—ಎಂದು ಗೋದಾದೇವಿಯು ಮೊರೆಯಿಟ್ಟಂತೆಯೇ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡಿ-
ಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ||೯||

ತೇನಗುನಾಮಲರ್ ಕೂಂದಲ್ ಕೌಸಲಿಯುಂ
ಸುಮಿತ್ತಿರೈಯುಂ ಶಿನ್ದೈನೋವ,
ಕ್ಕೂನುರುವಿನ್ ಕೊಡುಂ ತೊಳುತ್ತೈ
ಶೋಲ್ ಕೇಟ್ಟಿ ಕೊಡಿಯವಳರ್ತ ಶೋಲ್ ಕೊಂಡು,
ಇನ್ನುಕಾನಗಮೇ ಮಿಗವಿರುಂಬಿ ನೀ
ತುರನ ವಳನಗರೈತ್ತುರನ್ನು, ನಾನುಂ—
ವಾನಗಮೇ ಮಿಗವಿರುಂಬಿ ಪ್ಪೋಗಿನ್ನೇನ್
ಮನುಕುಲತ್ತಾರ್ ತಂಗಳ್ ಕೋವೇ ! ||೧೦||

ಮನುಕುಲತ್ತಾರ್ ತಂಗಳ್ = ಮನುಕುಲದ ಅರಸರಿಗೆ, ಕೋವೇ =
ನಿರ್ವಾಹಕನಾದವನೇ !, ತೇನಕು = ಮಧುವನ್ನು ಸ್ರವಿಸುತ್ತಿರುವ, ಮಾ =
ಶ್ಲಾಘ್ಯವಾದ, ಮಲರ್ = ಪುಷ್ಪಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ, ಕೂನ್ದಲ್ = ಕುಂತಲಗಳುಳ್ಳ
ಕೌಸಲಿಯುಂ = ಕೌಸಲ್ಯಿಯೂ, ಸುಮಿತ್ತಿರೈಯುಂ = ಸುಮಿತ್ರೆಯೂ,

ಶಿನ್ದೈನೋವ = ದುಃಖಪಡುವಂತೆ ಮಾಡಿದ, ಕೂನ್ = ಬಗ್ಗಿದ (ಗೂನು ಬಿನ್ನಿನಿಂದ ಕೂಡಿದ) ಉರುವಿನ್ = ದೇಹವುಳ್ಳ, ಕೊಡು = ಕ್ರೂರಸ್ವಭಾವವುಳ್ಳ, ತೊಳುತ್ತು = ಸೇವಕಿಯಾದ ಮಂಥರೆಯ, ಶೋಲ್ ಕೇಟ್ಟು = ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿದ, ಕೊಡಿಯವಳತ್ = ಕ್ರೂರಹೃದಯವುಳ್ಳ ಕೈಕೆಯ, ಶೋಲ್-ಕೊಂಡು = ಮಾತನ್ನು ಶಿರಸಾವಹಿಸಿ, ಇನ್ನು = ಈಗ, ಕಾನಕಮೇ = ವನವಾಸವನ್ನೇ, ಮಿಕವಿರುಂಬಿ = ಅತಿಯಾಗಿ ಆಸೆಪಟ್ಟು, ನೀ ತುರಂದ = ನೀನು ಉಪೇಕ್ಷಿಸಿದ, ವಳಂ = ಅಲಂಕೃತವಾದ, ನಗರೈ = ನಗರವನ್ನು, ನಾನುಂ = ನಾನೂ, ತುರಂದು = ಬಿಟ್ಟು, ವಾನಕಮೇ = ಸ್ವರ್ಗವನ್ನೇ, ಮಿಕವಿರುಂಬಿ = ಅತಿಯಾಗಿ ಆಸೆಪಟ್ಟು, ಪೋಕಿನೇನ್ = ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ||೧೦||

ಮನುಕುಲದರಸರಿಗೆ ಸ್ವಾಮಿಯಾದ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರನೆ! ಮಧುವನ್ನು ಸ್ರವಿಸುತ್ತಿರುವ ಶ್ಲಾಘ್ಯವಾದ ಪುಷ್ಪಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಕುಂತಲಗಳುಳ್ಳ ಕೌಸಲ್ಯೆಯೂ ಸುಮಿತ್ರೆಯೂ ದುಃಖಪಡುವಂತೆ ಮಾಡಿದ, ಗೂನು ಬಿನ್ನಿನಿಂದ ಕೂಡಿದ ದೇಹವುಳ್ಳ, ದೇಹದಂತೆಯೇ ವಕ್ರವಾಗಿ ಕ್ರೂರಸ್ವಭಾವವುಳ್ಳ ಸೇವಕಿಯಾದ ಮಂಥರೆಯ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿದ, ಕ್ರೂರಹೃದಯವುಳ್ಳ ಕೈಕೆಯ ಮಾತನ್ನು ಶಿರಸಾವಹಿಸಿ, ಈಗ ವನವಾಸವನ್ನೇ ನೀನು ಅತಿಯಾಗಿ ಆಸೆಪಟ್ಟು, ಉಪೇಕ್ಷಿಸಿದ ಅಲಂಕೃತವಾದ ಅಯೋಧ್ಯಾ ನಗರಿಯನ್ನು ನಾನೂ ತೊಡಿದು, ಸ್ವರ್ಗವನ್ನೇ ಬಹಳವಾಗಿ ಇಷ್ಟಪಟ್ಟು, ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ||೧೦||

ವಿರಾರ್ ನ ಕರುನೆಡುಮಾಲಿರಾಸುನಾಯರ್
ವನಂ ಪುಕ್ಕ ವದನುಕ್ಕಾತ್ತಾ,
ತಾರಾರ್ ನ್ ತಡವರೈತ್ತೋಳ್ ತಯೆರದನ್ತಾನ್
ಪುಲಂಬಿಯ ಅಪ್ಪುಲಂಬಲ್ ತನ್ನೆ
ಕೂರಾರ್ ನ್ ನೇಲ್ ವಲವನ್ ಕೋಳಿಯೆರಕೋನ್
ಕುಡೈಕ್ಕುಲಶೇಖರನ್ ಶೋಲ್ ಶಯ್
ಶೀರಾರ್ ನ್ ತಮಿಳ್ ಮಾಲೈಯಿವೈ
ವಲ್ಲಾರ್ ತೀನೆರಿಕ್ಕಣ್ ಚ್ಚೆಲ್ಲಾರ್ ತಾಮೇ ||೧೧||

ತಾರಾರ್ ನ್ = ರಾಜ್ಯಲಕ್ಷ್ಮಿ ಸೂಚಕವಾದ ಮಾಲೈಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿರುವ, ತಡಂ = ವಿಶಾಲವಾದ, ವರೈ = ಬೆಟ್ಟದಂತಿರುವ, ಶೋಳ್ = ಭುಜಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ, ತಯೆರದನ್ ತಾನ್ = ದಶರಥ ಚಕ್ರವರ್ತಿಯು, ವಿರಾರ್ ನ್ = ಎಲ್ಲ ವಿಧವಾದ ಕಲ್ಯಾಣ ಗುಣಗಳಿಂದಲೂ ಪೂರ್ಣನಾದ, ಕರು = ನೀಲಮಣಿಯಂತಿರುವ, ನೆಡುಮಾಲ್ = ಆಶ್ರಿತ ವಾತ್ಸಲ್ಯವುಳ್ಳ ಸರ್ವೇಶ್ವರನು, ಇರಾಮನಾಯ್ = ರಾಮಚಂದ್ರನಾಗಿ ಅವತರಿಸಿ, ವನಂ = ಅರಣ್ಯವನ್ನು,

ಪುಕ್ಕವದನುಕ್ಕು = ಪ್ರವೇಶಿಸಿದುದರಿಂದ, ಅತ್ತಾ = ಸಹಿಸಲಾರದೆ, ಪುಲಂಬಿಯು = ಪ್ರಲಂಬಿಸಿದ, ಅಪ್ಪುಲಂಬರ್ತನ್ನೆ = ಆ ಪ್ರಕಾರವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಹಾಡುಗಳನ್ನು, ಕೂರಾರ್ನ್ದ = ಅತ್ಯಧಿಕವಾಗಿ ತೀಕ್ಷ್ಣವಾದ, ವೇಲ್ವಲವನ್ = ವೇಲಾಯುಧವನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಸಮರ್ಥರಾದ, ಕೋಳಿಯರ್-ಕೋನ್ = ಉರೈಯೂರಿಗೆ ಸ್ವಾಮಿಯಾದ, ಕುಡೈ = ಶ್ವೇತಚ್ಛತ್ರಿಯನ್ನು ಧರಿಸಿರುವ, ಕುಲಶೇಖರನ್ = ಶ್ರೀಕುಲಶೇಖರಾಚಾರ್ಯವರು, ಶೋಲ್ಶೆಯ್ = ರಚಿಸಿಕೊಟ್ಟಿರುವ, ಶೀರಾರ್ನ್ದ = ಹಿರಿಮೆಯುಳ್ಳ, ತಮಿಳ್ = ತಮಿಳಿನ, ಮಾಲ್ = ಪದ್ಯಮಾಲಿಕೆಯ, ಇವೈ = ಈ ಹತ್ತು ಹಾಡುಗಳನ್ನೂ, ವಲ್ಲವರ್-ತಾಂ = ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡುವವರು, ತೀನರಿಕ್ಕಣ್ = ವಿಷಯಾಂತರಗಳಲ್ಲಿ, ಶೆಲ್ವಾರ್ = ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ. ||೧೧||

ರಾಜ್ಯಲಕ್ಷ್ಮಿ ಸೂಚಕವಾದ ಮಾಲೆಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿರುವ, ವಿಶಾಲವಾದ ಬೆಟ್ಟದಂತಿರುವ ಭುಜಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ, ದಶರಥ ಚಕ್ರವರ್ತಿಯು, — ಎಲ್ಲ ವಿಧವಾದ ಕಲ್ಯಾಣಗುಣಪೂರ್ಣವಾದ ನೀಲಮಣಿಯಂತಿರುವ ಅಶ್ವಿತವಾತ್ಸಲ್ಯವಾದ ಸರ್ವೇಶ್ವರನು, ತನ್ನ ಮಗನಾದ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರನಾಗಿ ಅವತರಿಸಿ, ತನ್ನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಕಾಡಿಗೆ ಹೋದುದನ್ನು ಸಹಿಸಲಾರದೆ ಗೋಳಿಟ್ಟು ಬಗೆಯನ್ನು, ಅಂತೆಯೇ—ಅತೀತೀಕ್ಷ್ಣವಾದ ವೇಲಾಯುಧವನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಸಮರ್ಥರಾದ, ಉರೈಯೂರಿಗೆ ಸ್ವಾಮಿಯಾದ, ಶ್ವೇತಚ್ಛತ್ರಿಯನ್ನು ಧರಿಸಿರುವ ಶ್ರೀಕುಲಶೇಖರಾಚಾರ್ಯವರು, ದಶರಥನ ಭಾವನೆಯಿಂದಲೇ ರಚಿಸಿಕೊಟ್ಟಿರುವ, ಹಿರಿಮೆಯುಳ್ಳ ತಮಿಳಿನ ಪದ್ಯ ಮಾಲಿಕೆಯ ಈ ಹತ್ತುಹಾಡುಗಳನ್ನು ಅನುಸಂಧಾನ ಮಾಡುವವರು, ವಿಷಯಾಂತರಗಳಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿವುಳ್ಳವರಾಗದೇ, ಕೇವಲ ಭಗವದ್ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣವ್ಯಾಸಗುತ್ತಾರೆ — ಎಂದು ಈ ದಶಕಕ್ಕೆ ಫಲಶ್ರುತಿಯನ್ನು ಹೇಳಿ ಆಚಾರರು—ಈ ದಶಕವನ್ನು ಮುಗಿಸಿದ್ದಾರೆ. ||೧೧||

ಪೆರುಮಾಳ್ ತಿರುಮೋಳಿ — ಹತ್ತನೆಯ ದಶಕ

ಅನತಾರಿಕಾ: ಶ್ರೀಕುಲ ಶೇಖರಾಚಾರ್ಯವರು ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರನು ಅವತರಿಸಿದ ಪುನರ್ವಸು ನಕ್ಷತ್ರದಲ್ಲಿಯೇ ಅವತರಿಸಿದವರು. ಇವರಿಗೆ ಶ್ರೀರಾಮನಲ್ಲಿ ಪರಮ ಭಕ್ತಿ. ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣ ಪಾರಾಯಣದಲ್ಲಿ ಅತಿಯಾದ ಶ್ರದ್ಧೆ. ಹೀಗೆ ಅತ್ಯಧಿಕವಾದ ಶ್ರದ್ಧಾ ಭಕ್ತಿಗಳಿಂದ ಇವರು ಪ್ರತಿನಿತ್ಯವೂ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣ ಪಾರಾಯಣ ಮಾಡಿ, ವಾಲ್ಮೀಕಿಗಳಿಂದ ರಚಿತವಾದ ಇಪ್ಪತ್ತನಾಲ್ಕುಸಾವಿರ ಶ್ಲೋಕಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣವನ್ನು ಎಲ್ಲರೂ ಪ್ರತಿನಿತ್ಯವೂ ಅನುಸಂಧಾನ ಮಾಡಲು

ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲದಿರುವುದರಿಂದ, ಸಂಕ್ಷೇಪವಾಗಿಯಾದರೂ ರಾಮಾವತಾರ ಕಾಲದ ಮುಖ್ಯವಾದ, ಅವನ ದಿವ್ಯಜೇಷ್ಠಿತ್ವಗಳನ್ನು ನಿತ್ಯವೂ, ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ ಅನುಸಂಧಾನಮಾಡಿ, ಐಹಿಕಾಮುಷ್ಟಿಕವಾದ ಸರ್ವಸಂಪತ್ತನ್ನೂ ಪಡೆಯುವಂತಾಗಲಿ-ಎಂದು, ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣದ ಏಳುಕಾಂಡದ ಕಥೆಯನ್ನೂ ಕೇವಲ ಹನ್ನೊಂದು ಹಾಡುಗಳಲ್ಲಿ ಈ ದಶಕದಲ್ಲಿ ಹಾಡಿದ್ದಾರೆ.

ತ್ರೇತಾಯುಗದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀರಾಮನಾಗಿ ಅವತರಿಸಿದ ಪರಮಾತ್ಮನು ವಿಶೇಷವಾಗಿ, ನಮ್ಮ ಭಾರತದ ಉತ್ತರ ಭಾಗದಲ್ಲಿರುವ 'ಚಿತ್ರಕೂಟ' ಪರ್ವತದಲ್ಲಿ ಬಹಳವಾಗಿ ರಮಿಸಿದನು. ಈ ವಿಷಯವು—“ಸುಭಗಚ್ಚಿತ್ರಕೂಟೋಽಸೌ ಗಿರಿರಾಜೋಪಮೋ-ಗಿರಿಃ | ಯಸ್ಮಿನ್ ವಸತಿ ಕಾಕುತ್ಸ್ಥಃ ಕುಬೇರ ಇವ ನಂದನೇ”—ಇತ್ಯಾದಿ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ವಾಲ್ಮೀಕಿಗಳು ವರ್ಣಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕಲಿಯುಗದಲ್ಲಿ ಅದೇ ಪರಮಾತ್ಮನು ಅರ್ಚಾವತಾರಮಾಡಿ, ಅರ್ಚಾಮೂರ್ತಿ ಸ್ವರೂಪಗಳಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಬಿಜಯ ಮಾಡಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದ ಚಿದಂಬರ ಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು—‘ತಿಲ್ಲೈ-ಚಿತ್ರಕೂಟಂ’-ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಅಲ್ಲಿ ಬಿಜಯ ಮಾಡಿಸಿರುವ ಗೋವಿಂದ-ರಾಜನನ್ನೇ ಕುರಿತು, ಅವನೇ ಹಿಂದೆ ರಾಮಾವತಾರ ಮಾಡಿದವನೆಂಬ ಭಾವದಿಂದ ಈ ಹತ್ತು ಹಾಡುಗಳನ್ನೂ ಹಾಡಿದ್ದಾರೆ.

ಅಂಗಣೆಡು ಮದಿಳ್ ಪುಡೈತೂಳ್ ಅಯೋತ್ತಿ ಎನ್ನುಂ
ಅಣಿನಗರತ್ತುಲಗನ್ನೈತ್ತುಂ ವಿಳಕ್ಕುಂ ಶೋದಿ,
ವೆಂಕದಿರೋನ್ ಕುಲತ್ತುಕ್ಕೋರ್ ವಿಳಕ್ಕಾಯ್ ಶೋನ್ರಿ
ವಿಣ್ಣಮುಳುದು ಮುಯ್ಯಕ್ಕೊಂಡ ವೀರಸ್ತನ್ನೈ
ಶೆಂಗಣೆ ಡುಂಕರುಮುಕಿಲೈಯಿರಾನುಸ್ತನ್ನೈ
ತಿಲ್ಲೈನಗರ್ ತಿರುಚಿತ್ತಿರಕೂಟಸ್ತನ್ನುಳ್
ಎಂಗಳ್ ತನಿಮುದಲ್ವನೈ ಎಂಬೆರುಮಾಸ್ತನ್ನೈ
ಎನ್ನುಕೊಲೋ ಕಣ್ಣಕುಳಿರ ಕಾಣುಂ ನಾಳೇ ||೧||

ಅಂಗಣ್ = ಸುಂದರವಾದ ದೇಶವಿಶೇಷಗಳಿಂದ ಕೂಡಿ, ನೆಡು = ಎತ್ತರವಾದ ಮಡಿಳ್ = ಕೋಟೆಗಳಿಂದ, ಪುಡೈ = ನಾಲ್ಕು ದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ಶೂಳ್ = ಸುತ್ತುವರಿಯಲ್ಪಟ್ಟ, ಅಯೋತ್ತಿಯೆನ್ನುಂ = ಅಯೋಧ್ಯೆಯೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ, ಅಣಿ = ರಮಣೀಯವಾದ, ನಗರತ್ತು = ನಗರದಲ್ಲಿ, ಉಲಕನ್ನೈತ್ತುಂ = ಸಕಲ ಲೋಕಗಳನ್ನೂ ತನ್ನ ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದಲೇ, ವಿಳಕ್ಕುಂ = ಪ್ರಕಾಶಿಸುವಂತೆ ಮಾಡುವ, ಶೋತಿ = ಪರಂಜ್ಯೋತಿಸ್ವರೂಪವಾಗಿ, ವೆಂಕದಿರೋನ್ ಕುಲತ್ತುಕ್ಕು = ಸೂರ್ಯ ವಂಶಕ್ಕೆ, ಓರ್ = ಅದ್ವಿತೀಯವಾದ, ವಿಳಕ್ಕಾಯ್ = ದೀಪವಾಗಿ, ಶೋನ್ರಿ = ಅವತರಿಸಿ ತೋರಿಕೊಂಡು, ವಿಣ್ಣಮುಳುದುಂ = ದೇವತೆಗಳೆಲ್ಲರನ್ನೂ, ಉಯ್ಯ-

ಕೊಂಡ=ಉಜ್ಜೀವಿಸಿದ, ವೀರಸ್ತನ್ಮೈ=ವೀರ್ಯ (ಪರಾಕ್ರಮ) ಗುಣವನ್ನು ಹೊಂದಿ, ನೆಣೆ=ಸರ್ವಾಧಿಕತ್ವ ಸೂಚಕವಾದ, ಶೆಂಗಣ್=ಕೆಂಪಡರ್ಧ ಕಣ್ಣುಗಳುಳ್ಳ, ಕರುಮುಕಿಲೈ=ಕಾಳಮೇಘದಂತಿರುವ ದೇಹವುಳ್ಳ, ಇರಾಮನಾತನ್ಮೈ=ತನ್ನ ದೇಹಕಾಂತಿಯಿಂದ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಸಂತೋಷಗೊಳಿಸುವ, ತಿಲ್ಲೈನಗರ್=ತಿಲ್ಲೈನಗರವೆಂದು ಹೇಳಲ್ಪಡುವ, ತಿರುಚಿತ್ತಿರಕೂಟಿನ್ತನ್ನುಳ್ಳ=ತಿರುಚಿತ್ತಿರಕೂಟವೆಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುವ ದಿವ್ಯದೇಶದಲ್ಲಿ, ಎಂಗಳ್=ನಮ್ಮನ್ನು (ಉಜ್ಜೀವಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿಯೇ ಬಿಜಯ ಮಾಡಿಸಿರುವ) ತನಿಮುದಲ್ಪನೈ=ಅದ್ವಿತೀಯವಾದ ಕಾರಣಭೂತನಾದ, ಎಂಬೆರುವನಾತನ್ಮೈ=ನಮಗೆ ಸ್ವಾಮಿಯಾದ ಪರಮಾತ್ಮನನ್ನು, ಕಣ್ಣುಕುಳಿರ=ಕಣ್ಣುಗಳು ತೃಪ್ತಿಹೊಂದುವಂತೆ, ಕಾಣುಂನಾಳ್=ದರ್ಶನ ಮಾಡುವ ದಿನವು, ಎನ್ನುಕೊಲೋ=ಎಂದು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುವುದೋ? ||೧||

ಸುಂದರವಾದ ದೇಶವಿಶೇಷಗಳಿಂದ ಕೂಡಿ, ನಾಲ್ಕುಕಡೆಯೂ ಎತ್ತರವಾದ ಕೋಟೆಗಳಿಂದ ಸುತ್ತುವರಿಯಲ್ಪಟ್ಟು, 'ಅಯೋಧ್ಯೆ'-ಎಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ರಮಣೀಯವಾದ ನಗರದಲ್ಲಿ, ಸಕಲಲೋಕಗಳನ್ನೂ ತನ್ನ ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದಲೇ ಪ್ರಕಾಶಿಸುವಂತಿರುವ ಪರಂಜ್ಯೋತಿ ಸ್ವರೂಪನಾಗಿ, ಸೂರ್ಯವಂಶಕ್ಕೆ ಅದ್ವಿತೀಯವಾದ ದೀಪದಂತೆ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರನಾಗಿ ಅವತರಿಸಿ, ದೇವತೆಗಳೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಉಜ್ಜೀವಿಸುವ 'ವೀರ್ಯ'—ಎಂಬ ಗುಣವನ್ನು ಹೊಂದಿ, ಸರ್ವಾಧಿಕತ್ವ ಸೂಚಕವಾದ, ಕೆಂಪಡರ್ಧ ಕಣ್ಣುಳ್ಳ, ಕಾಳಮೇಘದಂತಿರುವ ದೇಹವುಳ್ಳ, ತನ್ನ ದೇಹಕಾಂತಿಯಿಂದ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಸಂತೋಷಪಡಿಸುವುದರಿಂದ (ರಮಯತಿ ಇತಿ ರಾಮಃ) ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರನೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾದ, ತಿಲ್ಲೈನಗರವೆಂದೂ ತಿರುಚಿತ್ತಿರಕೂಟವೆಂದೂ ಕರೆಯಲ್ಪಡುವ ದಿವ್ಯದೇಶದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಉಜ್ಜೀವಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿಯೇ, ಅರ್ಚಾಮೂರ್ತಿ ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿ ಬಿಜಯಮಾಡಿಸಿರುವ, "ಏಕೋ ಹವೈ ನಾರಾಯಣ ಆಸೀತ್, ನ ಬ್ರಹ್ಮಾನೇಶಾನಃ"—ಎಂದು ಶ್ರುತಿಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವಂತೆ, ಈ ಜಗತ್ಸೃಷ್ಟಿಗೆ ಅದ್ವಿತೀಯವಾದ ಕಾರಣಭೂತನಾದ ಸ್ವಾಮಿಯಾದ ಪರಮಾತ್ಮನನ್ನು ಕಣ್ತುಂಬ ಕಾಣುವ ದಿನವು ಎಂದು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುವುದೋ? ||೧||

ನನೆ ದಿರ್ನ ತಾಟಕೈತನ್ ಉರತ್ತೈ ಕೀರಿ

ವರುಕುರುದಿವೊಳಿತರ ವನ್‌ಕಣೈಯೊನ್ನೇವಿ,

ಮುನ್ನಿ ರಂಗೊಳ್ ಮುರೈಮುನಿವನ್ ನೇಳ್ವಿಕಾತ್ತು

ವಲ್ಲರಕ್ಕರ್ ಉಯಿರುಂಡ ಮೈನ್ದನ್ ಕಾಣ್ತೆನ್,

ಶೆನ್ದಳಿರ್ ವಾಯ್‌ಮಲರ್‌ನಗೈಶೇರ್ ಶೆಳುನ್ತಾಶೋಲೈ

ತಿಲ್ಲೈನಗರ್ ತಿರುಚಿತ್ತಿರಕೂಟಿನ್ತನ್ನುಳ್ಳ,

ಅಸ್ತೇಣರ್ಗಳ್ ಒರುಮೂನಾಯಿರವರೇತ್ತ
ಪಣಮಣಿಯಾಶನತ್ತಿರುನ್ದ ಅನ್ಮಾನ್ತಾನೇ ||೨||

ಶೆಮ್ತಳಿರ್ ವಾಯ್ = ಕೆಂಪಡರ್ದ ಚಿಗುರುಗಳ ನಡುವೆ, ನಕ್ಕೈ = ವಿಕಸಿತ-
ವಾಗಿರುವ, ಮಲರ್ಶೇರ್ = ಪುಷ್ಪಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ, ಶೆಳು = ದರ್ಶನೀಯ-
ವಾದ, ತಣ್ = ಶ್ರಮಹರವಾಗಿ ತಣ್ಣಗಿರುವ, ಶೋಲೈ = ತೋಪುಗಳಿಂದ
ಅಲಂಕೃತವಾದ, ತಿಲ್ಲೈನಕರ್ ಚಿತ್ತಿರಕೂಟಂ ತನ್ನುಳ್ = ತಿಲ್ಲೈ ಚಿತ್ತಿರ
ಕೂಟವೆಂಬ ದಿವ್ಯಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ, ಒರುಮೂನಾಯಿರವರ್ = ಮೂರುಸಾವಿರ,
ಅಂದಣರ್ಗಳ್ = ಶ್ರೀವೈಷ್ಣವರುಗಳು (ಕೂಡಿ) ಏತ್ತ = ಮಂಗಳಾಶಾಸನ
ಮಾಡುವ, ಅಣಿ = ಶಾಸ್ತ್ರವಾದ, ಮಣಿ = ಹುದುಗಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ರತ್ನಗಳಿಂದ
ಕೂಡಿದ, ಆಶನತ್ತು = ಸಿಂಹಾಸನದಲ್ಲಿ, ಇರುನ್ದ = ತನ್ನ ಮೇಲ್ಮೈಯನ್ನು
ತೋರಿಸಲು ಬಿಜಯಮಾಡಿಸಿರುವ, ಅನ್ಮಾನ್ = ಸರ್ವೇಶ್ವರನು, ವನ್ನು =
ತಾನಾಗಿ ಬಂದು, ಎದಿರ್ನ್ದ (ತನ್ನನ್ನು) ಎದುರಿಸಿದ, ತಾಟಕ್ಕೈತನ್ = ತಾಟಕಿಯ,
ಉರತ್ತೈ = ಎದೆಯನ್ನು, ಕೀರಿ = ಸೀಳಿಹಾಕಿ, (ಅದರಿಂದ) ವರು = ಹೊರಹೊಮ್ಮಿ-
ಹರಿದ, ಕುರುತಿ = ರಕ್ತಪ್ರವಾಹವು, ಪೊಳಿತರ = ಹೆಪ್ಪುಗಟ್ಟಿ ಘನೀಭೂತವಾಗಿ
ಬೆಟ್ಟದಂತೆ ತಂಗಿ ನಿಲ್ಲುವಂತೆ, ವನ್ = ಅಸದೃಶವಾದ, ಒನ್ನು = ಅದ್ವಿತೀಯವಾದ,
ಕಣೈ = ಬಾಣವನ್ನು, ಏವಿ = ಪ್ರಯೋಗಿಸಿ, ಮುನ್ನಿರೆಂಗೊಳ್ = ಸಕಲಮಂತ್ರಗಳ
ಸಿದ್ಧಿಯನ್ನೂ ಹೊಂದಿರುವ, ಮುರೈ = ಎಲ್ಲ ವೇದಗಳನ್ನೂ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿದ,
ಮುನಿವನ್ = ಮನನಶೀಲರಾದ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರ ಮಹರ್ಷಿಗಳ, ವೇಳ್ವಿ = ಯಾಗ-
ವನ್ನು, ಕಾತ್ತು = ರಕ್ಷಿಸಿ, ವಲ್ = ಬಹಳ ಬಲಿಷ್ಠರಾದ, ಅರಕ್ಕರ್ = ಸುಬಾಹು
ಮೊದಲಾದ ರಾಕ್ಷಸರ, ಉಯಿರುಂಡ = ಪ್ರಾಣವನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಿದ,
ಮೈನ್ದನ್ ಕಾಣೈನ್ = ಬಾಲಲೀಲೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದವನೆಂದು ತಿಳಿಯಿರಿ. ||೨||

ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರ ಮಹರ್ಷಿಗಳು ಯಜ್ಞಕ್ಕೆ ವಿಘ್ನವನ್ನೊಡ್ಡಬೇಕೆಂದು ಬಂದ
ತಾಟಕಿಯ ಎದೆಯನ್ನು, ಅಸದೃಶವಾದ ಅದ್ವಿತೀಯವಾದ ಬಾಣವೊಂದರಿಂದ
ಸೀಳಿಹಾಕಿ, ಅವಳ ಎದೆಯಿಂದ ಹೊರಗೆ ಹರಿದ ರಕ್ತಪ್ರವಾಹವು ಹೆಪ್ಪುಗಟ್ಟಿ
ಬೆಟ್ಟದಂತೆ ನಿಲ್ಲುವಂತೆ ಮಾಡಿ, ಸಕಲಮಂತ್ರಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಪಡೆದ, ಸಕಲವೇದ-
ಗಳನ್ನೂ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿದ, ಮನನಶೀಲರಾದ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರ ಮಹರ್ಷಿಗಳ
ಯಾಗವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿ, ಬಹಳ ಬಲಿಷ್ಠರಾದ ಸುಬಾಹು ಮೊದಲಾದ ರಾಕ್ಷಸರನ್ನು
ಕೊಂದು, ರಾಮಾವತಾರದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಬಾಲಲೀಲೆಯನ್ನು ತೋರಿಕೊಂಡ ಪರ-
ಮಾತ್ಮನೇ—ಈಗ ಕೆಂಪಡರ್ದ ಚಿಗುರುಗಳ ನಡುವೆ ವಿಕಸಿತವಾದ ಪುಷ್ಪಗಳನ್ನು
ಹೊಂದಿರುವ, ದರ್ಶನೀಯವಾದ, ಶ್ರಮಹರವಾಗಿ ತಣ್ಣಗಿರುವ ಉಪವನಗಳಿಂದ
ಸುತ್ತುವರಿಯಲ್ಪಟ್ಟ ತಿಲ್ಲೈಚಿತ್ತಿರಕೂಟವೆಂಬ ದಿವ್ಯಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಮೂರುಸಾವಿರ

ಶ್ರೀವೈಷ್ಣವರುಗಳಿಂದ ಮಂಗಳಾಶಾಸನ ಮಾಡಲ್ಪಡುತ್ತಿರುವ, ಶ್ಲಾಘ್ಯವಾದ ಮತ್ತು ರತ್ನಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ, ಸಿಂಹಾಸನದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಮೇಲ್ಮೈಯನ್ನು ತೋರಲು, ಬಿಜಯ ಮಾಡಿಸಿರುವ ಸರ್ವೇಶ್ವರನು ಎಂದು ತಿಳಿಯಿರಿ.

[ಈ ದಿವ್ಯಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು ಕುರಿತು ಮಂಗಳಾಶಾಸನ ಮಾಡಿದ ನಮ್ಮಾಳ್ವಾರರೂ, ಮತ್ತು ತಿರುಮಂಗೈ ಆಳ್ವಾರರೂ, ಇಲ್ಲಿ ಮೂರುಸಾವಿರ ಶ್ರೀವೈಷ್ಣವರು ಪ್ರತಿನಿತ್ಯವೂ ಕೈಂಕರ್ಯ ಮಾಡುತ್ತಾ ಮಂಗಳಾಶಾಸನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರೆಂದು ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ.]

ಶೆವ್ವರಿನಲ್ ಕರುನೆಡುಂಕಣ್ ಶೀದೈಕ್ಕಾಗಿ
ಶಿನವಿಡೈಯೋರ್ ಶಿಲೈಯಿರುತ್ತು ಮಳುವಾಳೇನ್ನಿ,
ವೆವ್ವರಿನಲ್ ಶಿಲೈವಾಂಗಿ ನೆನ್ನಿಕೊಂಡು
ವೇಲ್‌ವೇನ್ದರ್ ಪಗೈತಡಿನ್ದ ವೀರಂತನ್ನೈ,
ತೆವ್ವರಿಂಜುನೆಡುಂ ಪುರಿಶೈ ಉಯೆರ್‌ನ್ದ ಪಾಂಗರ್
ತಿಲೈನಗರ್ ತಿರು ಚಿತ್ತಾರಕೂಟೆನ್ನನ್ನಳ್,
ಎವ್ವರಿ ನೆಂಜಿಲೈ ತಡಕ್ಕೈಯಿ ರಾಮುನ್‌ತನ್ನೈ
ಯಿರೈಂಜಿನಾರಿಣೈಯೆಡಿಯೇ ಯಿರೈಂಜಿನೇನೇ ||೨||

ಶೆವ್ವರಿ=ಕೆಂಪಡರ್ದು, ನಲ್=ಸುಂದರವಾಗಿಯೂ, ಕರು=ಕಪ್ಪಗೂ, ನೆಡು=ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ಕಿವಿಯವರೆವಿಗೂ ಚಾಚಿಕೊಂಡಿರುವ, ಕಣ್=ಕಣ್ಣನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ, ಶೀದೈಕ್ಕಾಕಿ=ಸೀತಾದೇವಿಯನ್ನು ವಿವಾಹವಾಗಲು, ಶಿನ-ವಿಡೈಯೋರ್=ಕೋಪವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ವೃಷಭ ವಾಹನವಾದ ರುದ್ರನ, ಶಿಲೈ=ಧನಸ್ಸನ್ನು(ಅನಾಯಾಸವಾಗಿ), ಇರುತ್ತು=ಮುರಿದು, ಮಳುವಾಳೇನ್ನಿ= 'ಕೊಡಲಿ'ಯನ್ನೇ ಆಯುಧವನ್ನಾಗಿ ಹೊಂದಿರುವ ಪರಶುರಾಮನ, ವೆಮ್=ಕ್ರೂರವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದ, ವರಿ=ದರ್ಶನೀಯವಾದ, ನಲ್=ಶ್ಲಾಘ್ಯವಾದ, ಶಿಲೈ=ವೈಷ್ಣವ ಧನಸ್ಸನ್ನು, ವಾಂಗಿ=ಸ್ವೀಕರಿಸಿ (ಎದೆಯೇರಿಸಿ ಬಾಣ ಪ್ರಯೋಗ ಮಾಡಿ), ನೆನ್ನಿಕೊಂಡು=ಕ್ಷತ್ರಿಯ ಕುಲಕ್ಕೆ ಶತ್ರುವಾದ ಅವರನ್ನು ಜಯಿಸಿ, ವೇಲ್=ವೇಲಾಯುಧವನ್ನು ಧರಿಸಿರುವ, ವೇನ್ದರ್=ಅರಸರ ಕುಲಕ್ಕೆ, ಪಗೈತಡಿನ್ದ=ಶತ್ರುವಾದವರೊಲ್ಲರನ್ನೂ ನಿರಸನಮಾಡಿ, ವೀರಂತನ್ನೈ=ಪರಾ-ಕ್ರಮವನ್ನು ಹೊಂದಿದವನಾಗಿ, ತೆವ್ವರು=ಶತ್ರುಗಳು, ಅಂಜು=ಅಂಜುವಂತೆ, ನೆಡು=ಎತ್ತರವಾದ, ಉರಿಶೈ=ಪ್ರಾಕಾರಗಳಿಂದಲೂ, ಉಯೆರ್‌ನ್ದ=ಎತ್ತರ-ವಾದ, ಪಾಂಗರ್=ಕಟ್ಟಡವನ್ನೂ ಹೊಂದಿರುವ, ತಿಲೈನಗರ್ ತಿರುಚಿತ್ತರಿ-ಕೂಟೆನ್ನನ್ನಳ್=ತಿಲೈನಗರ್ ಚಿತ್ತಿರಕೂಟದಲ್ಲಿ ಬಿಜಯಮಾಡಿಸಿರುವ, ಎವ್ವರಿ=ಬೇರಾರಿಂದಲೂ ಎದುರಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಲ್ಲದ, ವೆಮ್=ಪ್ರತಿಪಕ್ಷವನ್ನು

ಅಳಿಸುವ, ಶಿಲ್ಪಿ = ಶಾಂಗವೆಂಬ ಧನುಸ್ಸನ್ನು, ತಡ = ವಿಶಾಲವಾದ, ಕೈ = ತನ್ನ
 ಕೈಯಲ್ಲಿ ಧರಿಸಿರುವ, ಇರಾಮುನ್ತನ್ನೈ = ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರನನ್ನು, ಇರೈಂಜು-
 ವಾರ್ = ಸ್ತೋತ್ರ ಮಾಡುವವರ, ಇಣೈಯೆಡಿಯೇ = ತಿರುವಡಿಗಳನ್ನೇ,
 ಇರೈಂಜಿನೇನ್ = ನಮಿಸುತ್ತೇನೆ. ||೩||

ಅತಿ ರಮಣೀಯವಾದ ಅರಳಿರುವ ಕನ್ನೈದಿಲೆಯ ದಳದಂತೆ ಕಪ್ಪಿಗೆ
 ಕಿವಿಯವರೆವಿಗೂ ವ್ಯಾಪಿಸಿರುವ ವಿಶಾಲಲೋಚನೆಯಾದ ಸೀತಾದೇವಿಯನ್ನು
 ವಿವಾಹವಾಗಬೇಕೆಂದು, ಶಿವಧನುಸ್ಸನ್ನು ಮುರಿದು (ಸೀತೆಯನ್ನು ವಿವಾಹವಾಗಿ,
 ಹಿಂತಿರುಗುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಎದುರಿಗೆ ಬಂದ) ಪರಶುರಾಮನ ವೈಷ್ಣವ ಧನುಸ್ಸನ್ನೂ ಪಡೆದು-
 ಕೊಂಡು, ಎದೆಯೇರಿಸಿ ಬಾಣ ಪ್ರಯೋಗಮಾಡಿ, (೨೫ ಸಲ ಭೂಮಿಯನ್ನು
 ಸುತ್ತುತ್ತ ದುಷ್ಟ ಕ್ಷತ್ರಿಯರ ಸೊಕ್ಕನ್ನು ಮುರಿದ) ಅವನ ಗರ್ವ ಭಂಗಮಾಡಿ,
 ಅರಸರ ಕುಲಕ್ಕೆ ಶತ್ರುವಾದವರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ನಿರಸನ ಮಾಡಿದ ಶಾಂಗಪಾಣಿಯಾದ
 ಶ್ರೀರಾಮನೇ—ಇಂದು ಶತ್ರುಗಳಾರೂ ಬರಲಾರದಂತೆ ಎತ್ತರವಾದ ಪ್ರಾಕಾರ-
 ದಿಂದಲೂ ಕಟ್ಟಡದಿಂದಲೂ ಸುತ್ತುವರಿಯಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ ತಿರುಚಿತ್ತಿರಕೂಟ ದಿವ್ಯ
 ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಬಿಜಯ ಮಾಡಿಸಿರುವ ಪರಮಾತ್ಮನು, ಅವನನ್ನು ಯಾರು ಸ್ತೋತ್ರ-
 ಮಾಡುತ್ತಾರೆಯೋ, ಅವರ ಚರಣಗಳಲ್ಲಿ ನಾನು ನಮಿಸುತ್ತೇನೆ. [ಈ ಪಾಶುರದಲ್ಲಿ
 ಆಳ್ವಾರರ ಭಾಗವತ ಶೇಷತ್ವವು ಪ್ರಕಾಶಪಡುತ್ತದೆ. ಈ ಹಾಡಿನಲ್ಲಿ ರಾಮಾಯಣ
 ಬಾಲಕಾಂಡದ ಕಥೆಯು ಮುಕ್ತಾಯವಾಗಿದೆ.]

ತೊತ್ತಲರ್ ಪೂಂಜುರಿಕುಳಲ್ ಕೈಕೇಶಿ ಶೊಲ್ಲಾಲ್
 ತೊನ್ನಗರಮ್ ತುರನ್ನು ತುರೈಕ್ಕಂಗೈ ತನ್ನೈ,
 ಪ್ಪತ್ತಿಯುಡೈ ಕ್ಕುಗರ್ಕ್ಕಡತ್ತ ವನಂಪೋಯರ್ ಪುಕ್ಕು
 ಪರತನಕ್ಕು ಸಾದುಕಮುಂ ಅರಶುಮಿನ್ನು,
 ಶಿತ್ತಿರಕೂಡತ್ತಿರುನ್ನಾನ್ತನ್ನೈ ಯಿನ್ನು
 ತಿಲ್ಲೈನಗರ್ ತಿರುಚಿತ್ತಿರಕೂಟೆನ್ನನ್ನಳ್,
 ಎತ್ತನೈಯುಂ ಕಣ್ಣಕುಳಿರ ಕ್ಕಾಣಪ್ಪೆತ್ತ
 ಇರುನಿಲತ್ತಾರ್ ಇಮ್ಮೈಯವರ್ ನೇರೊವ್ವಾರ್ ತಾಮೇ ||೪||

ತೊತ್ತು = ಗೊಂಚಲು ಗೊಂಚಲಾಗಿ, ಅಲರ್ = ಅರಳಿರುವ, ಪೂ =
 ಹೂವುಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿರುವ, ಶುರಿ = ಗುಂಗುರು ಗುಂಗುರಾದ, ಕುಳಲ್ =
 ಕುಂತಲಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ, ಕೈಕೇಶಿ = ಕೈಕೇಯಿಯ, ಶೊಲ್ಲಾಲ್ =
 ಮಾತಿಗೆ ಓಗೊಟ್ಟು, ತೊಲ್ = ಕುಲಕ್ರಮವಾಗಿ ಬಂದ, ನಗರಂ = ಅಯೋಧ್ಯಾ
 ನಗರಿಯನ್ನು, ತುರನ್ನು = ತೊರೆದು, ಪತ್ತಿಯುಡೈ = ತಮ್ಮಂದಿರಿಗಿಂತಲೂ
 ಅಧಿಕವಾದ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಕೂಡಿದ, ಕುಗರ್ = ಗುಹನು, ಕಂಗೈ = ಗಂಗಾ

ನದಿಯ (ಆಚೆಯ), ತುರೈ = ದಡವನ್ನು, ಕಡತ್ತ = ಸೇರಿಸಲು, ವನಂ = ದುಷ್ಟ
ಮೃಗಗಳು ಸಂಚರಿಸುವ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ, ಪೋಯ್ ಪುಕ್ಕು = ಹೋಗಿ ಸೇರಿ,
ಭರತನುಕ್ಕು = ತಮ್ಮನಾದ ಭರತನಿಗೆ, ಪಾದುಕಮುಂ = ಪಾದುಕೆಯನ್ನೂ,
ಅರಶುಂ = ರಾಜ್ಯಭಾರವನ್ನೂ, ಈನ್ನು = ಅನುಗ್ರಹಿಸಿಕೊಟ್ಟು, ಶಿತ್ತಿರ-
ಕೂಟತ್ತ = (ಉತ್ತರ ಭಾರತ ದೇಶದಲ್ಲಿರುವ) ಚಿತ್ರಕೂಟ ಪರ್ವತದಲ್ಲಿ,
ಇರುನ್ನಾನ್ತನೈ = ಬಿಜಯ ಮಾಡಿಸಿದ್ದವನೇ, ಇನ್ನು = ಈಗ, ತಿಲ್ಲೈನಗರ್-
ತಿರುಚಿತ್ತಿರಕೂಟತ್ತನ್ನುಳ್ = ತಿಲ್ಲೈ ತಿರುಚಿತ್ತಿರಕೂಟದಲ್ಲಿ ಬಿಜಯಮಾಡಿ-
ಸಿದ್ದಾನೆ. ಕಣ್ = (ರಾಮಾನುಜರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅವನನ್ನು ಕಾಣುವ ಭಾಗ್ಯವನ್ನು
ಪಡೆಯುವವರ) ಕಣ್ಣೂ (ಇಂದು) ಎತ್ತನೈಯುಂ ಕುಳಿರೆ = ಚೆನ್ನಾಗಿ ತೃಪ್ತಿ
ಹೊಂದುವಂತೆ, ಕಾಣಪ್ಪತ್ತ = ಕಂಡು ಅನುಭವಿಸುವ ಭಾಗ್ಯವಿಶೇಷವನ್ನು ಪಡೆದ,
ಇರು = ಶಾಸ್ತ್ರವಾದ, ನಿಲತ್ತಾರಕ್ಕು = ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿರುವವರಿಗೆ, ಇಮ್ಮೈ-
ಯವರ್ = ನಿತ್ಯಸೂರಿಗಳು, ನೇರೊವ್ವಾರ್ = ಸದೃಶರಾಗುವರು. ||೪||

ಗೊಂಚಲು ಗೊಂಚಲಾಗಿ ಅರಳಿರುವ ಹೂವುಗಳನ್ನು ಮುಡಿದುಕೊಂಡಿದ್ದ
ಕ್ರೈಕೇಯಿಯ ಮಾತಿಗೆ ಓಗೊಟ್ಟು, ಕುಲಕ್ರಮಾಗತವಾದ ಅಯೋಧ್ಯಾ ಪಟ್ಟಣವನ್ನು
ತೊರೆದು, ತಮ್ಮಂದಿರಿಗಿಂತಲೂ ಅಧಿಕವಾದ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಕೂಡಿದ ಗುಹನು ತನ್ನ
ಮೋಜಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿರಿಸಿಕೊಂಡು ಗಂಗಾನದಿಯನ್ನು ದಾಟಿಸಿ, ಮತ್ತೊಂದು ದಡವನ್ನು
ಸೇರಿಸಲು, ಭಯಂಕರವಾದ ಕಾಡನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ, ತಮ್ಮನಾದ ಭರತನಿಗೆ ಪಾದುಕೆ-
ಯನ್ನೂ ರಾಜ್ಯವನ್ನೂ ಅನುಗ್ರಹಿಸಿಕೊಟ್ಟು, ಚಿತ್ರಕೂಟ ಪರ್ವತದಲ್ಲಿ
ಸಂತೋಷದಿಂದ ವಿಹರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಶ್ರೀರಾಮನೇ, ಇಂದು ತಿಲ್ಲೈತಿರುಚಿತ್ತಿರಕೂಟವೆಂಬ
ದಿವ್ಯಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಬಿಜಯಮಾಡಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಅಂದು ರಾಮಾನುಜರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ
ಅವನನ್ನು ದರ್ಶನಮಾಡುವ ಭಾಗ್ಯವನ್ನು ಪಡೆಯದ ಕಣ್ಣುಳ್ಳವರೂ ಇಂದು
ತಮ್ಮ ಕಣ್ತುಂಬ ತೃಪ್ತಿಯಾಗುವಂತೆ ಕಂಡು ಅನುಭವಿಸುವಂತೆ ಅವನು ಅರ್ಚಾ
ಮೂರ್ತಿ ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿ ಬಿಜಯ ಮಾಡಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಈಗ ಆತನನ್ನು ದರ್ಶನಮಾಡುವ
ಭಾಗ್ಯವಿಶೇಷವನ್ನು ಪಡೆದಿರುವ ಭಗವದ್ಭಕ್ತರು ಈ ಭೂಮಂಡಲದಲ್ಲೇ ಇದ್ದರೂ,
ನಿತ್ಯಸೂರಿಗಳಿಗೆ ಸಮಾನರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಸಕಲದುಃಖಗಳೂ ನೀಗಿ ನಿರಂತರವಾದ
ಆನಂದವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ. ||೪||

ವಲಿವಣಕ್ಕು ವರೈನೆಡುನೋಳ್ ವಿರಾದೈಕ್ಕೊನ್ನು
ವಣ್ಣುಮಿಳ್ ಮಾಮುನಿಳೊಡುತ್ತ ವರಿವಿಲ್ ವಾಂಗಿ,
ಕಲೈವಣಕ್ಕು ನೋಕ್ಕುರಕ್ಕಿ ಮೂಕ್ಕೈ ನೀಕ್ಕಿ
ಕರನೋಡು ದೂಷಣಸ್ತನ್ ಉಯಿರೈ ವಾಂಗಿ,

ಶಿಲ್ಪವಣಿಕ್ಕು ಮಾನ್ಮುರಿಯ ವೆಯ್‌ದಾನ್ತನ್ನೈ
 ತಿಲ್ಪನಗರ್ ತಿರುಚಿತ್ತಿರಕೂಟೆನ್ನನ್ನುಳ್ಳ,
 ತಲೈವಣಿಕ್ಕು ಕೈಕೂಪ್ಪಿಯೇತ ವಲ್ಲಾರ್
 ತಿರಿದಲಾಲ್ ತನಮುಡೈತ್ತು ತರಣಿದಾನೇ ||೫||

ವಲಿವಣಿಕ್ಕು = ಎದುರಾಳಿಗಳಿಗೆ ತನ್ನ ಬಲವನ್ನು ತೋರಿಸಬೇಕೆಂಬ
 ಆಶಯದಿಂದ, ವರೈ = ಬೆಟ್ಟದಂತಿದ್ದ, ನೆಡು = ದೀರ್ಘವಾಗಿ ಚಾಚಿದ್ದ,
 ತೋಳ್ = ತೋಳುಗಳುಳ್ಳ, ವಿರಾಡೈ = ವಿರಾಧನನ್ನು, ಕೊನ್ನು = ಕೊಂದು,
 ವಣ್ = ಸರ್ವ ಸುಲಭವಾದ, ತಮಿಳ್ = ತಮಿಳು ಭಾಷೆಗೆ ನಿರ್ವಾಹಕರಾದ,
 ಮಾಮುನಿ = ಋಷಿಶ್ರೇಷ್ಠರಾದ ಅಗಸ್ತ್ಯ ಮಹರ್ಷಿಗಳು, ಕೊಡುತ್ತ = ಕೊಟ್ಟು,
 ವರಿ = ದರ್ಶನೀಯವಾದ, ವಿಲ್ = ಬಿಲ್ಲನ್ನು, ವಾಂಗಿ = ಸ್ವೀಕರಿಸಿ, ಕಲೈ =
 ಜಂಕೆಯ ಕಣ್ಣೊಟ್ಟವನ್ನು, ವಣಿಕ್ಕು = ತೋರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬ, ನೋಕ್ಕು =
 ಆಶಯವುಳ್ಳ, ಅರಕ್ಕು = 'ಶೂರ್ಪಣಖಿ' - ಎಂಬ ರಾಕ್ಷಸಿಯ, ಮೂಕ್ಕೈ =
 ಮೂಗನ್ನೂ, ನೀಕ್ಕು = ಛೇದಿಸಿ, (ಅದರಿಂದ ಕುಪಿತರಾಗಿ ಬಂದ) ಕರನೋಡು-
 ದೂಷಣನ್ತನ್ = ಖರ ಮತ್ತು ದೂಷಣರ, ಉಯಿರೈ = ಪ್ರಾಣಗಳನ್ನು
 ವಾಂಗಿ = ಅವಹರಿಸಿ (ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ಸಹಿಸಲಾಗದೆ ರಾವಣನಿಂದ ಕಳುಹಿಸಲ್ಪಟ್ಟು)
 ಮಾನ್ = ಮಾಯಾವೃಗವಾದ ಜಂಕೆಯ ರೂಪವನ್ನು ತಾಳಿ ಬಂದ ಮಾರೀಚನು,
 ಮುರಿಯು = ಮಡಿಯುವಂತೆ, ಶಿಲ್ಪವಣಿಕ್ಕು = ಬಿಲ್ಲನ್ನು ಹೆದೆಯೇರಿಸಿ, ಎಯ್-
 ದಾನ್ತನ್ನೈ = ಬಾಣಪ್ರಯೋಗ ಮಾಡಿದ (ಆ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರನನ್ನು)
 ತಿಲ್ಪನಗರ್ ತಿರುಚಿತ್ತಿರಕೂಟೆನ್ನನ್ನುಳ್ಳ = ತಿಲ್ಪ ತಿರುಚಿತ್ತಿರಕೂಟದಲ್ಲಿ
 ಅರ್ಚಾಮೂರ್ತಿ ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿ ಬಿಜಯ ಮಾಡಿಸಿರುವ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು, (ದರ್ಶನ
 ಮಾಡಿ) ತಲೈವಣಿಕ್ಕು = ತಲೆಬಾಗಿ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ, ಕೈಕೂಪ್ಪಿ = ಅಂಜಲಿಮಾಡಿ
 (ಕೈಮುಗಿದು), ಏತ್ತವಲ್ಲಾರ್ = ಸ್ತೋತ್ರ ಮಾಡುವವರು, ತಿರಿದಲಾಲ್ =
 ಸಂಚರಿಸುವುದರಿಂದಲೇ, ತರಣಿ = ಈ ಭೂಮಂಡಲವು, ತನಮುಡೈತ್ತು =
 ಮಹತ್ತರವಾದ ತಪಸ್ಸಿನ ಭಾಗ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿದಾಗುತ್ತದೆ. ||೫||

ಎದುರಾಳಿಗಳಿಗೆ ತನ್ನ ಬಲವನ್ನು ತೋರಬೇಕೆಂಬ ಮತ್ತು ಎದುರಾಳಿಗಳಿಗೆ
 ನೋವನ್ನುಂಟು ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಆಶಯದಿಂದ ಬೆಟ್ಟದಂತೆ ದೀರ್ಘವಾಗಿ ಚಾಚಿದ್ದ
 ತೋಳುಗಳುಳ್ಳ ವಿರಾಧನನ್ನು ಕೊಂದು, ಸರ್ವಸುಲಭವಾದ ತಮಿಳು ಭಾಷೆಗೆ
 ನಿರ್ವಾಹಕರಾದ ಮಹಾತ್ಮರಾದ ಅಗಸ್ತ್ಯ ಮಹರ್ಷಿಗಳು ಕೊಟ್ಟ ಸುಂದರವಾದ
 ಬಿಲ್ಲನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ, ಜಂಕೆಯ ಕಣ್ಣೊಟ್ಟವನ್ನು ತೋರಿಸಿಕೊಂಡು, ಅದರ ಸೌಂದರ್ಯ
 ದಿಂದಲೇ ರಾಮನನ್ನು ತನ್ನ ವಶಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಬಂದ ರಾಕ್ಷಸಿಯಾದ
 ಶೂರ್ಪಣಖಿಯ ಮೂಗನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿ, (ಅದರಿಂದ ಕುಪಿತರಾಗಿ ಯುದ್ಧೋನ್ಮುಖರಾಗಿ

ಬಂದ ಖರದೂಷಣರನ್ನೂ ಸಂಹರಿಸಿ, ಈ ಮೇಲೆ ಮೇಲೆ ತನ್ನ ಬಂಧುಗಳಿಗೆ ಬಂದ ವಿಸತ್ತನ್ನು ಸಹಿಸಲಾರದೆ (ಹಿಂದೆ ಏಟುತಂದು ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದ ಮಾರೀಚನಿಂದ ರಾಮನನ್ನು ತನ್ನ ಭುಜಬಲ ಪರಾಕ್ರಮದಿಂದ ಕೊಲ್ಲಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವೆಂದೂ, ಅವನಿಗೆ ಪ್ರಾಣದಂತೆಯೇ ಇರುವ, ಅವನ ಪತ್ನಿಯಾದ ಸೀತಾದೇವಿಯನ್ನು ಅವನಿಂದ ಬೇರ್ಪಡಿಸುವುದರಿಂದ ಮಾತ್ರ ಆಕೆಯ ವಿರಹವ್ಯಥೆಯನ್ನು ತಾಳದೆ ರಾಮನು ಸಾಯುವುದು ಖಂಡಿತವೆಂದು ಅರಿತು, ಅವನನ್ನು ನೋಸದಿಂದ ಈ ರೀತಿ ಕೊಲ್ಲಲು, ಸಂಕಲ್ಪಿಸಿದ ರಾವಣನಿಂದ ಸೀತೆಯ ಮನಸ್ಸನ್ನೂ ಅಪಹರಿಸುವಂತಹ ಮಾರಾಯಾ ಮೃಗವಾದ ಜಂಕೆಯ ರೂಪವನ್ನು ತಾಳಿ, ರಾಮಸೀತೆಯರು ವಾಸಿಸುವ ಆಶ್ರಮದ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಓಡಾಡುವಂತೆ ಪ್ರೇರಿಸಲ್ಪಟ್ಟು ಮಾರೀಚನು ಸಾಯುವಂತೆ, ಧನುಸ್ಸನ್ನು ಹೆದೆಯೇರಿಸಿ ಬಾಣಪ್ರಯೋಗ ಮಾಡಿದ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರನನ್ನು ಇಂದು ತಿಲ್ಲೈ ಚಿತ್ತಿರಕೂಟದಲ್ಲಿ ಅರ್ಚಾಮೂರ್ತಿ ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿ ದರ್ಶನಮಾಡಿ ದಂಡವತ್ ಪ್ರಣಾಮ ಮಾಡಿ ಅಂಜಲಿ ಸಮರ್ಪಿಸುವ ಭಕ್ತರು, ಈ ಭೂಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುವುದೇ ಭೂಮಿತಾಯಿಯ ಅತಿದೊಡ್ಡ ತಪಸ್ಸಿನ ಭಾಗ್ಯವಿಶೇಷವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ||೫||

ತನಮರುವು ನೈದೇಹಿ ಪಿರಿಯಲುತ್ತು
ತಳರ್‌ನೆಯಾದಿ ಜಟಾಯುವೈ ವೈಕುನ್ದತ್ತೇತ್ತಿ.
ವನಮರವು ಕವಿಯರಶನ್ ಕಾದಲ್‌ಕೊಂಡು-
ವಾಲಿಯೈಕ್ಕೊ ನಿಲಂಗೈ ನಗರರಕ್ಕರ್‌ಕೋಮಾನ್.
ಶಿನಮಡಂಗ ಮಾರುತಿಯಾಲ್ ಶುಡುವಿತ್ತಾನೈ
ತಿಲ್ಲೈನಗರ್‌ ತಿರುಚಿತ್ತಿರ ಕೂಟೆತ್ತನ್ನುಳ್.
ಇನಿದಮರ್‌ ನ್ನ ವಮ್ನಾನೈಯಿ ರಾಮಸ್ತನ್ನೈ
ಯೇತ್ತು ವಾರಿಣೈಯಡಿಯೇ ಯೇತ್ತಿನೇನೇ

||೬||

ತನಮ್ = ಸ್ತನಕಲಪಗಳ ಸೌಂದರ್ಯದಿಂದ, ಮರುವು = ಕೂಡಿಕೊಂಡಿರುವಿಕೆಗೇ ಯೋಗ್ಯಳಾದ, ನೈದೇಹಿ = ವಿದೇಹರಾಜನ ಮಗಳಾದ ಸೀತೆಯನ್ನು, ಪಿರಿಯಲುತ್ತು = ಅಗಲಿದುದರಿಂದ, ತಳರ್‌ನೆಯಿ = ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲೇ ತಳಮಳಿಸಿ, ಜಟಾಯುವೈ = (ಸೀತೆಯನ್ನು ಅಪಹರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ರಾವಣನಿಂದ ಬಡಿಸಬೇಕೆಂದು ಯುದ್ಧಮಾಡಿ, ರಾವಣನ ಹೊಡೆತಗಳಿಂದ ಮೃತಹೊಂದಿದ) ಜಟಾಯುವನ್ನು, ವೈಕುನ್ದತ್ತೇತ್ತಿ = ಶ್ರೀವೈಕುಂಠ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಿ, ವನಮ್ ಮರವು = ವಾಲಿಯ ಭಯದಿಂದ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಮರೆಯಾಗಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದ, ಕವಿಯರಶನ್ = ಕಪಿರಾಜನಾದ ಸುಗ್ರೀವನನ್ನು ಕಾದಲ್‌ಕೊಂಡು = ಪ್ರೀತಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಸ್ನೇಹಿತನಾಗಿ ಪರಿಗ್ರಹಿಸಿ, ವಾಲಿಯೈ = (ಸುಗ್ರೀವನಿಗೋಸ್ಕರ) ವಾಲಿಯನ್ನು, ಕೊನ್ನು = ಅರಕ್ಕರ್ = ರಾಕ್ಷಸರಿಗೆ, ಕೋಮಾನ್ = ಸ್ವಾಮಿಯಾದ ರಾವಣನ, ಶಿನಂ =

ಕೋಪವು, ಅಡಂಗ=ಅಡಗುವಂತೆ, ಇಲಂಗೈನಗರ್=ಲಂಕಾಪಟ್ಟಣವನ್ನು, ಮಾರುತಿಯಾಲ್=ವಾಯುಪುತ್ರನಾದ ಅಂಜನೇಯನಿಂದ, ಶುಡುವಿತ್ತಾನ್ನೈ=ಸುಟ್ಟುಹಾಕಿಸಿದ, ತಿಲ್ಲೈನಗರ್ ತಿರು ಚಿತ್ತಿರಕೂಟಂತನ್ನುಳ್ಳ=ತಿಲ್ಲೈ ತಿರು ಚಿತ್ತಿರಕೂಟದಲ್ಲಿ, ಇನಿತು=ಸುಂದರವಾಗಿ, ಅನುರ್ನ್ದ=ಬಿಜಯ ಮಾಡಿಸಿರುವ, ಅನ್ಮಾನ್=ಸರ್ವಸ್ವಾಮಿಯಾದ, ಇರಾಮುಂತನ್ನು=ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರನನ್ನು, ಏತ್ತುನಾರ್=ಸ್ತೋತ್ರಮಾಡುವವರ, ಇಣೈಯಡಿಂನೇ=ತಿರುವಡಿಗಳನ್ನೇ, ಏತ್ತಿನೇನ್=ಸ್ತೋತ್ರ ಮಾಡುವ ಭಾಗ್ಯವನ್ನು ನಾನು ಪಡೆದೆನು. ||೬||

ಸ್ತನಕಲಷಗಳ ಸೌಂದರ್ಯದಿಂದ ಸರ್ವದಾ ಆಲಿಂಗನ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಕೂಡಿಕೊಂಡಿರುವಿಕೆಗೇ ಯೋಗ್ಯಳಾದ, ಸೀತೆಯನ್ನು ಅಗಲಿದುದರಿಂದ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲೇ ತಳಮಳಿಸುತ್ತಿದ್ದು, ಆಕೆಯನ್ನು ಅಪಹರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ರಾವಣನಿಂದ ಬಿಡಿಸಬೇಕೆಂದು ರಾವಣನೊಡನೆ ಹೋರಾಡಿ ಮೃತಹೊಂದಿದ ಜಟಾಯುವಿಗೆ “ಗಚ್ಛ ಲೋಕಾನ್ ಅನುತ್ತಮಾನ್”—ಎಂದು ಹೇಳಿ, ಶ್ರೀವೈಕುಂಠಲೋಕಕ್ಕೆ ಆತನನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿ, ವಾಲಿಯ ಭಯದಿಂದ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಮರೆಸಿಕೊಂಡು ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಸುಗ್ರೀವನೊಡನೆ ಸಖ್ಯಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಆತನಿಗೆ ರಾಜ್ಯವನ್ನೂ ಅವನ ಪತ್ನಿಯನ್ನೂ ಕೊಡಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ವಾಲಿಯನ್ನು ಕೊಂದು, ರಾಕ್ಷಸರಾಜನಾದ ರಾವಣನ ಕೋಪವು ಅಡಗುವಂತೆ, ಲಂಕಾಪಟ್ಟಣವನ್ನು, ತನ್ನ ದೂತನಾದ ಮಾರುತಿಯಿಂದ ಸುಟ್ಟುಹಾಕಿಸಿದ ಸರ್ವಸ್ವಾಮಿಯಾದ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರನು, ಇಂದು ತಿಲ್ಲೈತಿರು-ಚಿತ್ತಿರಕೂಟದಲ್ಲಿ ಅರ್ಚಾಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿ ಸುಂದರವಾಗಿ ಬಿಜಯಮಾಡಿಸಿರುವುದನ್ನು ಕಂಡು ಸ್ತೋತ್ರಮಾಡುವವರ ತಿರುವಡಿಗಳನ್ನೇ ಸ್ತುತಿಸುವ ಭಾಗ್ಯ ವಿಶೇಷವನ್ನು ನಾನು ಪಡೆದೆನು—ಎಂದು ಆಳ್ವಾರರು ತಮ್ಮ ಭಾಗವತಶೇಷತ್ವವನ್ನು ಈ ಹಾಡಿನಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ||೬||

ಕುರೈಕಡಲ್ವೆಯಡಲಂಬಾಲ್ ಮರುಗ ವೆಯೊಡು
ಕುಲೈಕಟ್ಟೆನುರುಕರೈಯೈ ಯದನಾಲೇರಿ
ಎರಿನೆಡುವೇಲರಕ್ಕರೊಡು ಮಿಲಂಗೈವೇಂದನ್
ಇನ್ರಯಿರ್ ಕೊಂಡವನ್ ತಂಬಿಕ್ಕು ಅರಶುಮಿಾನ್ದು,
ತಿರುಮಗಳೋಡು ಇನಿದಮರ್ನ್ದ ಶೆಲ್ವಂತನ್ನು
ತಿಲ್ಲೈನಗರ್ ತಿರು ಚಿತ್ತಿರಕೂಟಂತನ್ನುಳ್ಳ,
ಅರಶಮರ್ನ್ದಾನ್ ಅಡಿಶೂಡುಮರಶೈಯಲ್ಲಾಲ್
ಅರಶಾಗವೆಣ್ಣೇನ್ ಮತ್ತರಶು ತಾನೇ ||೬||

ಕುರೈ= (ಆಲಿಗಳಿಂದ) ಘೋಷಿಸುತ್ತಿದ್ದ, ಕಡಲ್ವೆ=ಸಮುದ್ರವನ್ನು, ಅಡಲ್=ಶತ್ರುಗಳಿಗೆ ದುಃಖವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವ, ಅಂಬಾಲ್=ಬಾಣದಿಂದ,

ಮರುಕ=ದುಃಖಿತನಾಗುವಂತೆ, ಎಯ್ಯೆತು=ಬಾಣ ಪ್ರಯೋಗ ಮಾಡಿ,
 ಕುಲ್ಪಕಟ್ಟಿ=(ಅದರಿಂದ ಅಂಜಿದ ಸಮುದ್ರರಾಜನ ಮಾತಿನಂತೆಯೇ) ಸೇತುವೆ-
 ಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿ, ಅದನಾಲ್=ಆ ಸೇತುವೆಯಿಂದ, ಮರುಕರೈಯೈವಿರಿ=
 ಅಕ್ಕರೆಯನ್ನು ಸೇರಿ, ಎರಿ=ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಸುಟ್ಟುಹಾಕುವ ಬೆಂಕಿಯಂತಿದ್ದ
 ನೆಡು=ದೊಡ್ಡದಾದ, ವೇಲ್=ವೇಲಾಯುಧಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದ, ಅರಕ್ಕ-
 ರೊಡುಂ=ರಾಕ್ಷಸರೊಡನೆಯೂ, ಇಲಂಗೈವೇನ್ದನ್=ಲಂಕಾಧಿಪತಿಯಾದ
 ರಾವಣನೊಡನೆಯೂ (ಯುದ್ಧಮಾಡಿ), ಇನ್=ಅವರಿಗಿಷ್ಟವಾದ, ಉಯಿರ್.
 ಕೊಂಡು=ಅವರ ಪ್ರಾಣಗಳನ್ನು ಅಪಹರಿಸಿ, ಅವನ್ ತಂಬಿಕ್ಕು=ಆ ರಾವಣನ
 ತಮ್ಮನಾದ ವಿಭೀಷಣನಿಗೆ, ಅರಶು=ಲಂಕಾಧಿಪತೃವನ್ನು, ಈನ್ದು=ಕೊಟ್ಟು,
 ತಿರುಮಕಳೊಡು=ಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮಿಯಾದ ಸೀತಾದೇವಿಯೊಡನೆ, ಇನಿತಮರ್ನ್ದ=
 (ಇದರವರಿಗೂ ಇದ್ದ ವಿಶ್ಲೇಷವೆಲ್ಲವೂ ಮರೆಯುವಂತೆ) ಗಾಢವಾಗಿ ಸಂಶ್ಲೇಷಿಸುವ,
 ಶೆಲ್ವನ್ತನ್ನೈ=ವಿಶ್ವಯಂಸವನ್ನು ಪಡೆದು, (ಇಂದು) ತಿಲ್ಲೈನಗರ್ ತಿರುಚಿತ್ತಿರ-
 ಕೂಟೆನ್ತನ್ನುಳ್ಳ=ತಿಲ್ಲೈ ತಿರುಚಿತ್ತಿರ ಕೂಟದಲ್ಲಿ, ಅರಶಮರ್ನ್ದಾನ್=
 ಬಿಜಯ ಮಾಡಿಸಿ ರಾಜ್ಯಭಾರ ಮಾಡುತ್ತಿರುವವನಾದ ಆ ರಾಮನ, ಅಡಿಶೊಡುಂ
 =ತಿರುವಡಿಗಳನ್ನು ಮುಡಿಯಲ್ಲಿ ಧರಿಸುವಂತಹ, ಅರಶೈಯಲ್ಲಾಲ್=
 ಅಧಿಪತೃವೊಂದನ್ನುಳಿದು, ಮತ್ತರಶು=ಇತರ (ತುಚ್ಛವಾದ) ಅಧಿಪತೃವನ್ನು,
 ಅರಶಾಕವೇಂಡೇನ್=ರಾಜ್ಯಾಧಿಪತೃವೆಂದು ನಾನು ಎಣಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ||೭||

ಮೇಲೆ ಮೇಲೆ ಏಳುತ್ತಿದ್ದ ಅಲೆಗಳಿಂದ ಘೋಷಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಸಮುದ್ರವನ್ನು,
 ಶತ್ರುಗಳಿಗೆ ದುಃಖವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವ ಬಾಣದಿಂದಲೇ ದುಃಖಿತನಾಗುವಂತೆ
 ಬಾಣ ಪ್ರಯೋಗ ಮಾಡಿ, ಅದರಿಂದ ಭಯಪಟ್ಟು ಓಡಿಬಂದ ಸಮುದ್ರರಾಜನಿಂದ
 ಕೇಳಲ್ಪಟ್ಟಂತೆಯೇ ಸಮುದ್ರಕ್ಕೆ ಸೇತುವೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿ, ಅದರಿಂದ ಸಮುದ್ರ-
 ವನ್ನು ದಾಟಿ, ಅಕ್ಕರೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಲಂಕಾಪಟ್ಟಣವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ, ಶತ್ರುಗಳನ್ನು
 ಸುಟ್ಟುಹಾಕುವ ಬೆಂಕಿಯೇ ಎಂಬಂತೆ ಪ್ರಕಾಶಮಯವಾದ ಅಲಗುಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ
 ವೇಲಾಯುಧಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದ್ದ ರಾಕ್ಷಸರನ್ನೂ, ರಾವಣನನ್ನೂ ಸಂಹರಿಸಿ, ಲಂಕಾ-
 ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಅವನ ತಮ್ಮನಾದ ವಿಭೀಷಣನಿಗೆ ಅನುಗ್ರಹಿಸಿಕೊಟ್ಟು, ಬಹಳ
 ಕಾಲದಿಂದಂಟಾಗಿದ್ದ ವಿಶ್ಲೇಷವೆಲ್ಲವೂ ನೀಗುವಂತೆ ಸೀತಾದೇವಿಯೊಡನೆ ಸಂಶ್ಲೇಷ-
 ವನ್ನು ಪಡೆದು, ಇಂದು ತಿಲ್ಲೈ ತಿರು ಚಿತ್ತಿರಕೂಟದಲ್ಲಿ ಬಿಜಯ ಮಾಡಿಸಿ ರಾಜ್ಯ-
 ಭಾರ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಆ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರನ ತಿರುವಡಿಗಳನ್ನು ನನ್ನ ಮುಡಿ-
 ಗಳಲ್ಲಿ ಧರಿಸುವಂತಹ ಅಧಿಪತೃವೊಂದನ್ನುಳಿದು, ಇತರ ತುಚ್ಛವಾದ ರಾಜ್ಯಾಧಿ-
 ಪತೃಗಳನ್ನು ನಾನು ಅಧಿಪತೃವೆಂದೆಣಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ||೭||

ಅಂಬೊನ್ನೆಡುಮುಣೆಮಾಡ ವಯೋತ್ತಿಯೆಯಾದಿ
 ಅರಶೆಯಾದಿ ಯೆಗತ್ತಿಯೆನ್ ವಾಯ್ತಾನ್ ಮುನ್-
 ಕೊನ್ನಾನ್ತನ್, ಪೆರುನ್ನೊಲ್ಕದೈಕೇಟ್ಟು ಮಿದಿಲೈಚ್ಚೆಲ್ಲಿ
 ಉಲಗುಯ್ಯ ತಿರುವಯಿರು ವಾಯ್ತಮಕ್ಕಳ್
 ಶೆಂಬವಳತ್ತಿರಳ್ವಾಯ್ತನ್ ಶರಿದೈಕೇಟ್ಟಾನ್
 ತಿಲ್ಲೈನಗರ್ ತಿರುಚಿತ್ತಿರಕೂಟೆನ್ನನ್ನುಳ್,
 ಎಂಬೆರುಮಾನ್ ತನ್ ಚರಿತ್ರೆ ಶೆಯಿಲಾಲ್, ಕಣ್ಣಾಲ್-
 ಪರುಗುವೋ ಮಿನ್ನಮುದ ಮದಿಯೋಮುನೈ ||೮||

ಅಮ್ = ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕಕ್ಕನುಗುಣವಾಗಿ ಅಲಂಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟು, ಪೊನ್ =
 ದರ್ಶನೀಯವಾದ (ಸ್ವರ್ಣದಿಂದಲೂ), ನೆಡು = ಬಹಳ ಬೆಲೆ ಬಾಳುವ, ಮುಣೆ =
 ರತ್ನಗಳಿಂದಲೂ ಹುದುಗಿಸಲ್ಪಟ್ಟು, ಮಾಡಂ = ಮಾಳಿಗೆಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ,
 ಅಯೋತ್ತಿ = ಅಯೋಧ್ಯಾಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ, ಎಯ್ ತಿ = ಸಿಂಹಾಸನಸ್ಥನಾಗಿ ಬಿಜಯ
 ಮಾಡಿಸಿ, ಅರಶೆಯಿ = ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಾಧಿಪತ್ಯವನ್ನು ವಹಿಸಿಕೊಂಡು, ಅಕತ್ತಿಯೆ-
 ವಾಯ್ = ಅಗಸ್ತ್ಯರ ಬಾಯಿಂದಲೇ, ತಾನ್ = ತಾನು, ಮುನ್ = ಮೊದಲು,
 ಕೊನ್ನಾನ್ತನ್ = ಕೊಂಡ ರಾವಣನ, ಪೆರುಮ್ = ಹಿರಿಮೆಯನ್ನು ತಿಳಿಸುವ,
 ತೊಲ್ಕತ್ತೈ = ಪೂರ್ವ ವೃತ್ತಾಂತಗಳನ್ನೂ, ಕೇಟ್ಟು = ಕೇಳಿ, ಮಿದಿಲೈಚ್ಚೆಲ್ಲಿ =
 ಮಿದಿಲಾಧಿಪತಿಯಾದ ಜನಕನ ಮಗಳಾದ ಸೀತಾದೇವಿಯು, ಉಲಕು ಉಯ್ಯ =
 ಪ್ರಪಂಚವೇ ಉಜ್ಜೀವಿಸುವಂತೆ, ತಿರುವಯಿರು ವಾಯ್ತಮಕ್ಕ = ತನ್ನ ಗರ್ಭದಿಂದ
 ಹಡೆದ, ಮಕ್ಕಳ್ = ಮಕ್ಕಳಾದ ಕುಶಲನರ, ತಿರಳ್ = ಅರಳಿದ (ಕಾಂತಿಯುತ
 ವಾದ), ಶೆಮ್ = ಕೆಂಪದರ್ಪಿರುವ, ಪನಳುಮ್ = ಹವಳದಂತಿರುವ ತುಟಿಗಳಿಂದ
 ಕೂಡಿದ, ವಾಯ್ = ಬಾಯಿಂದಲೇ, ತನ್ = ತನ್ನ, ಚರಿತ್ರೆ = ಚರಿತ್ರನಾದ
 ರಾಮಾಯಣವನ್ನು, ಕೇಟ್ಟಾನ್ = ಕೇಳಿದ (ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರನು ನಿತ್ಯವಾಸ
 ಮಾಡುವ) ತಿಲ್ಲೈನಗರ್ ತಿರುಚಿತ್ತಿರಕೂಟೆನ್ನನ್ನುಳ್ = ತಿಲ್ಲೈ ತಿರುಚಿತ್ತಿರ
 ಕೂಟದಲ್ಲಿ, ಎಂಬೆರುಮಾನ್ತನ್ = ನನ್ನ ಸ್ವಾಮಿಯ, ಚರಿತ್ರೆ = ಚರಿತ್ರವನ್ನು,
 ಶೆಯಿಲಾಲ್ = ಕಿವಿಗಳಿಂದಲೂ, ಕಣ್ಣಾಲ್ = ಕಣ್ಣಿನಿಂದಲೂ, ಪರುಗುವೋಂ =
 ಕೇಳಿ ಕಂಡು ಅನುಭವಿಸುವ ನಾವು, ಇನ್ನಮುತಮ್ = (ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧ
 ವಾದ) ಭೋಗ್ಯವಾದ ಅಮೃತವನ್ನೂ, ಮುತಿಂಪೋಮ್ = ಒಂದು ವಸ್ತುವಾಗಿ
 ಪರಿಗಣಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ||೮||

ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರನ ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕ ಮಹೋತ್ಸವಕ್ಕನುಗುಣವಾಗಿ ಅಲಂಕರಿ-
 ಸಲ್ಪಟ್ಟ ದರ್ಶನೀಯವಾದ (ಸುರ್ವರ್ಣದಿಂದ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ) ಬಹಳ ಬೆಲೆ ಬಾಳುವ
 ರತ್ನಗಳಿಂದಲೂ ಹುದುಗಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಮಾಳಿಗೆಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ, ಅಯೋಧ್ಯಾ-

ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಸಿಂಹಾಸನಸ್ಥನಾಗಿ ಬಿಜಯಮಾಡಿಸಿ, ಪಟ್ಟಾಭಿಷಿಕ್ತನಾಗಿ, ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಾಧಿಪತ್ಯವನ್ನು ವಹಿಸಿಕೊಂಡು, ಅಗಸ್ತ್ಯರ ಬಾಯಿಂದ, ತಾನು ಮೊದಲು ಕೊಂಡ ರಾವಣನ ಹಿರಿಮೆಯನ್ನು ತಿಳಿಸುವ ಪೂರ್ವವೃತ್ತಾಂತಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ, ಮೈಥಿಲಿಯು (ತಾವು ಪ್ರಚಾರಮಾಡಿದ ರಾಮಾಯಣದ ಪಠನ, ಪಾಠನ, ಶ್ರವಣಗಳಿಂದ) ಪ್ರಸಂಜವೇ ಉಜ್ಜೀವಿಸುವಂತೆ ಹಡೆದ ಮಕ್ಕಳಾದ ಕುಶ-ಲವರ, ಅರೇಳಿರುವ ಕೆಂಪಡರ್ಪ, ಹವಳದಂತಿರುವ ತುಟಿಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಬಾಯಿಂದಲೇ, ತನ್ನ ಚರಿತ್ರವಾದ ರಾಮಾಯಣವನ್ನು ಕೇಳಿದ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರನು ನಿತ್ಯವಾಸ ಮಾಡುವ, ತಿಲ್ಲೈ ತಿರುಚಿತ್ತಿರ ಕೂಟದಲ್ಲಿ, ನನ್ನ ಸ್ವಾಮಿಯ ಚರಿತ್ರವನ್ನು ಕಿವಿಗಳಿಂದ ಕೇಳಿಯೊ, ಕಣ್ಣಿಂದ ಕಂಡೂ ಅನುಭವಿಸುವ ನಾವು, ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಅಮೃತವನ್ನೂ ಒಂದು ವಸ್ತುವಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ||೮||

ಶರಿತವಚ್ಚಮ್ಬುಕತ್ತನ್ನೈ ಚೈನ್ಮುಕೊನ್ಮು
ಶೆಳುಮರೈಯೋನುಯಿರ್ ಮಿಾಟ್ಟುತ್ತವತ್ತೋ ನೀನ್
ನಿರೈಮಣಿಪ್ಪುಣಣಿಯುಂ ಕೊಂಡಿಲವಣನ್ತನ್ನೈ
ತಂಬಿಯಾಲ್ ವಾನೇತ್ತಿ ಮುನಿವನ್ ವೇಂಡ
ತ್ತಿರಲ್ ವಿಳಂಗುಮಿಲಕ್ಕುಮನೈ ಪಿರಿನ್ದಾನ್ತನ್ನೈ
ತಿಲ್ಲೈನಗರ್ ತಿರುಚಿತ್ತಿರಕೂಟನ್ತನ್ನಳ್
ಉರೈವಾನೈ ಮರವಾದವುಳ್ಳನ್ನನ್ನೈ
ಉಡೈಯೋಂ ಮತ್ತರುತುಯೆರ ಮಡೈಯೋಮನ್ರೇ ||೯||

ಶರಿತವಂ = ಮಹತ್ತರವಾದ ತಪಸ್ಸನ್ನಾಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದ, ಶಂಬುಕನ್ತನ್ನೈ = ಶಂಬುಕನೆಂಬ ಶೂದ್ರನನ್ನು, ಶೆನ್ಮು = ಅವನಿರುವ ಜಾಗಕ್ಕೆ ಹುಡುಕಿಕೊಂಡು ಹೋಗಿ, ಕೊನ್ಮು = ಅವನನ್ನು ಕೊಂದು, ಶೆಳು = ವಿಲಕ್ಷಣನಾದ, ಮರೈಯೋನ್ = ವೇದಾಧ್ಯಯನ ಸಂಪನ್ನನಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಪುತ್ರನ, ಉಯಿರೈ = ಪ್ರಾಣವನ್ನು, ಮಿಾಟ್ಟು = ಅನುಗ್ರಹಿಸಿಕೊಟ್ಟು (ಉಳಿಸಿ), ತವತ್ತೋನ್ = ತಪಸ್ವಿಯಾದ ಅಗಸ್ತ್ಯ ಮಹರ್ಷಿಯು, ಈನ್ = ಅನುಗ್ರಹಿಸಿಕೊಟ್ಟ, ನಿರೈ = ಅಮೂಲ್ಯವಾದ, ಮಣಿಪ್ಪುಣಣಿ = ರತ್ನಹಾರವನ್ನು, ಕೊಂಡು = ಧರಿಸಿಕೊಂಡು, ಇಲವಣನ್ತನ್ನೈ = ಲವಣಾಸುರನನ್ನು, ತಂಬಿಯಾಲ್ = ತಮ್ಮನಾದ ಶತ್ರುಘ್ನನಿಂದ, ವಾನೇತ್ತಿ = ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಮಡಿದು ವೀರಸ್ವರ್ಗವನ್ನು ಪಡೆಯುವಂತೆ ಮಾಡಿ, ಮುನಿವನ್ = ದೂರ್ವಾಸ ಮುನಿಗಳು, ವೇಂಡ = ತಾವು ಬಂದಿರುವಿಕೆಯನ್ನು ಶ್ರೀರಾಮನಿಗೆ ತಿಳಿಸಬೇಕೆಂದು ನಿರ್ಬಂಧಿಸಿದುದರಿಂದ, (ಲಕ್ಷ್ಮಣನು ಶ್ರೀರಾಮನ ಆಜ್ಞಾಭಂಗವನ್ನು ಮಾಡಿ ಶ್ರೀರಾಮನ ಮಾತನ್ನು ಮೀರಿ, ಅವನು ಜೀಡವೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಬಂದು ತಿಳಿಸಿದುದರಿಂದ) ತಿರಲ್ ವಿಳಂಗುಂ =

ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಜಯಿಸುವ ತೋಳ್ಬಲ ಪರಾಕ್ರಮವುಳ್ಳ, ಇಲಕ್ಕುಮನ್ನೆ =
 ಲಕ್ಷ್ಮಣನನ್ನು, ಪಿರಿನ್ನಾಸ್ತನ್ನೈ = ಬಿಟ್ಟಿಗಲಿದವನಾಗಿ, ತಿಲ್ಲೈನಗರ್
 ತಿರುಚಿತ್ತಿರಕೂಟಂ ತನ್ನಳ್ = ತಿಲ್ಲೈ ತಿರುಚಿತ್ತಿರಕೂಟ ದಿವ್ಯಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ,
 ಉರೈವಾನ್ನೈ = ನಿತ್ಯವಾಸ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ನನ್ನ ಸ್ವಾಮಿಯನ್ನು, ಮರವತ =
 ಮರೆಯದಿರುವ, ಉಳ್ಳಸ್ತನ್ನೈಯುಡೈಯೋಂ = ಮನಸ್ಸನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ
 ನಾವು, ಮತ್ತು = ಮತ್ತೆ ಇನ್ನು ಮುಂದೆ, ಉರು = ಅವನನ್ನು ಅನುಭವಿಸದೇ
 ಇರುವುದರಿಂದ ಉಂಟಾಗುವ, ತುಯೆರಂ = ದುಃಖವನ್ನು, ಅಡೈಯೋಂ =
 ಹೊಂದುವುದಿಲ್ಲ. ||೯||

ತನ್ನ ವರ್ಣಾಶ್ರಮ ಧರ್ಮವನ್ನು ಮೀರಿ, ಮಹತ್ತರವಾದ ತಪಸ್ಸನ್ನಾಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಶಂಬೂಕನೆಂಬ ಶೂದ್ರನನ್ನು, ಅವನಿರುವ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಹುಡುಕಿಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಕೊಂದು, ವಿಲಕ್ಷಣನಾದ, ವೇದಾಧ್ಯಯನ ಸಂಪನ್ನನಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಪುತ್ರನ ಪ್ರಾಣವನ್ನುಳಿಸಿ; ತಪಸ್ವಿಯಾದ ಅಗಸ್ತ್ಯ ಮಹರ್ಷಿಗಳು ಅನುಗ್ರಹಿಸಿಕೊಟ್ಟ ಅಮೂಲ್ಯವಾದ ರತ್ನಪಾರವನ್ನು ತಾನು ಧರಿಸಿಕೊಂಡು; ಲವಣಾಸುರನನ್ನು, ತನ್ನ ತಮ್ಮನಾದ ಶತ್ರುಘ್ನನಿಂದ ರಣರಂಗದಲ್ಲಿ ಮಡಿಯುವಂತೆ ಮಾಡಿಸಿ ವೀರಸ್ವರ್ಗವನ್ನು ಸೇರುವಂತೆ ಮಾಡಿ; ದೂರ್ವಾಸ ಮಹರ್ಷಿಗಳು, ತಾನು ಬಂದಿರುವ ವಿಷಯವನ್ನು ಶ್ರೀರಾಮನಿಗೆ ಆಗಲೇ ತಿಳಿಸಬೇಕೆಂದು ನಿರ್ಬಂಧಿಸಿದುದರಿಂದ, ತಾನು ಬರಬಾರದೆಂದು ಕಟ್ಟಲೆಯಿಟ್ಟ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ಮೀರಿ ಲಕ್ಷ್ಮಣನು ಬಂದುದರಿಂದ, ಅವನಿಂದಲೂ ದೂರನಾಗಿ, ಇಂದು ತಿಲ್ಲೈ ತಿರುಚಿತ್ತಿರಕೂಟದಲ್ಲಿ ನಿತ್ಯವಾಸ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ನಮ್ಮ ಸ್ವಾಮಿಯನ್ನು ಮರೆಯದಿರುವ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ನಾವು, ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಅವನನ್ನು ಅನುಭವಿಸದಿರುವುದರಿಂದ ಉಂಟಾಗುವ ನರಕಾದಿ ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿದ್ದು ಅನುಭವಿಸಬೇಕಾದ ದುಃಖವನ್ನು — ಎಂದೂ ಹೊಂದುವುದಿಲ್ಲ. ||೯||

ಅನ್ನು ಶರಾಶರಂಗಳ್ಳಿ ನೈಕುಂದತ್ತೇತ್ತಿ
 ಅಜಲರವಪ್ಪಗೈಯೇರಿಯಶುರರ್ ತಮ್ಮೈವೆನ್ನು
 ಇಲಂಗುಮಣಿಸೆಡುನೋಳ್ ನಾನ್ಮುಕ್ಕೋನ್ರಿ
 ವಿಣ್ಣಾಮುಳುದುಮೆದಿರ್ ವರತ್ತನ್ನಾ ಮಮೇವಿ
 ಚೆನ್ನಿದು ವೀತ್ತಿರುನ್ನವನ್ನಾಸ್ತನ್ನೈ
 ತಿಲ್ಲೈನಗರ್ ತಿರುಚಿತ್ತಿರಕೂಟೆನ್ನಳ್ಳ
 ಎನ್ನುಂ ನಿನ್ರಾನವನಿನೆನ್ನೇತ್ತಿ ನಾಳುಂ—
 ಇರೈಂಜಮಿನೋ ವೆಪ್ಪೊಳುದುಂ ಕೊಂಡೀರ್ ನೀರೇ ||೧೦||

ಅನ್ನು = ತನ್ನ ಅವತಾರ ಪರಿಸಮಾಪ್ತಿ ಕಾಲದಲ್ಲಿ, ಶರಾಶರಂಗಳ್ಳಿ =
 ಅಯೋಧ್ಯಾಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿದ್ದ ಜಂಗಮಸ್ಥಾವರಗಳಾದ ಎಲ್ಲ ಜೀತನರನ್ನೂ,
 ವೈಕುಂಠ ತ್ತು = ಶ್ರೀವೈಕುಂಠಲೋಕಕ್ಕೆ, ಏತ್ತಿ = ಹೋಗುವಂತೆ ಮಾಡಿ, ಅಡರ್
 = ಅತ್ಯಧಿಕವಾದ ಬಲವುಳ್ಳ, ಅರವಪ್ಪಕ್ಕೆ ಯೇರಿ = ಸರ್ವಜಾತಿಗೆ ಜನ್ಮಶತ್ರುವಾದ
 ಗರುಡನನ್ನು ತಾನು ಹತ್ತಿ, ಅಶುರರೊಡನೆ = ಆಸುರರನ್ನು, ವೆನ್ನು =
 ಜಯಿಸಿ, ಇಲಂಗು = ವೀರಶ್ರೀಯು ಪ್ರಕಾಶಿಸುವ, ಮಣಿ = ಸುಂದರವಾದ,
 ನೆಡುಂ = ದೀರ್ಘವಾದ, ತೋಳನಾನ್ಕು = ನಾಲ್ಕು ತೋಳುಗಳೂ, ತೋನ್ರ =
 ಪ್ರಕಾಶಿಸುವಂತೆ, ವಿಷ್ಣುಮುಳುಡುಂ = ಪರಮಪದದಲ್ಲಿದ್ದ ವರೆಲ್ಲರೂ, ಎತ್ತಿರವರ =
 ಎದಿರುಗೊಂಡು ಬರುವಂತೆ, ತನ್ = ತನ್ನ, ತಾಮಂ = ಧಾಮ (ಸ್ಥಾನ)ದಲ್ಲಿ,
 ಮೇವಿಚ್ಚೆನ್ನಿ = ಹೋಗಿ ಸೇರಿ, ಇನಿತು = ಸುಂದರವಾಗಿ, ವೀತ್ತಿರುನ್ದ =
 ತನ್ನ ಹಿರಿಮೆಯು ಪ್ರಕಾಶಿಸುವಂತೆ ಬಿಜಯಮಾಡಿಸಿದ್ದ, ಅಮ್ಮಾನ್ ತನ್ನೈ =
 ಸರ್ವೇಶ್ವರನಾಗಿ, ತಿಲ್ಲೈನಗರ್ ತಿರುಚಿತ್ತಿರಕೂಟೆತ್ತನ್ನುಳ್ಳ = ತಿಲ್ಲೈ
 ತಿರುಚಿತ್ತಿರಕೂಟದಲ್ಲಿ, ಎನ್ನು ನಿನ್ರಾನ್ = ನಮಗೋಸ್ಕರ ನಿತ್ಯವಾದ ಮಾಡು-
 ತಿರುವನನ್ನೇ, ತೊಂಡೀರ್ನೀರ್ = ಅವನನ್ನೇ ಪ್ರಯೋಜನರಾದ ನೀವು,
 'ಅವನ್ = ಆ ರೀತಿ ಇರುವವನು, ಇವನ್ = ಈ ರೀತಿ ಇರುವವನು' ಎನ್ನು-
 ಏತ್ತಿ = ಎಂದು ಸ್ತುತಿಸಿ, ನಾಳುಂ = ಪ್ರತಿನಿತ್ಯವೂ, ಇರೈಂಜುಮಿನ್ =
 ಆಶ್ರಯಿಸಿ ಕೃತಾರ್ಥರಾಗಿರಿ. ||೧೦||

ತನ್ನ ಅವತಾರ ಪರಿಸಮಾಪ್ತಿ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅಯೋಧ್ಯಾಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿದ್ದ ಜಂಗಮ
 ಸ್ಥಾವರಗಳಾದ ಎಲ್ಲ ಜೀತನರನ್ನೂ ಶ್ರೀವೈಕುಂಠಲೋಕವನ್ನು ಸೇರುವಂತೆ ಮಾಡಿ,
 ಅತ್ಯಧಿಕವಾದ ಬಲವುಳ್ಳ, ಸರ್ವಜಾತಿಗೆ ಆಜನ್ಮಶತ್ರುವಾದ ಗರುಡನನ್ನು ತಾನು
 ಹತ್ತಿ, ಆಸುರರನ್ನು ಜಯಿಸಿ, ವೀರಶ್ರೀಯು ಕಂಗೊಳಿಸುವ ನಾಲ್ಕು ತೋಳುಗಳೂ
 ಪ್ರಕಾಶಿಸುವಂತೆ. ಪರಮಪದದಲ್ಲಿದ್ದ ವರೆಲ್ಲರೂ ಅವನನ್ನೇ ಎದಿರುಗೊಂಡು ಬರುವಂತೆ
 ತನ್ನ ಧಾಮವಾದ ಶ್ರೀವೈಕುಂಠಲೋಕವನ್ನು ಸೇರಿ, ಅಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಹಿರಿಮೆಯು
 ಪ್ರಕಾಶಿಸುವಂತೆ ನಾಗಪರ್ಯಂಕದಲ್ಲಿ ಬಿಜಯ ಮಾಡಿಸಿದ ಸರ್ವೇಶ್ವರನು, ಇಂದು
 ತಿಲ್ಲೈ ತಿರುಚಿತ್ತಿರಕೂಟ ದಿವ್ಯಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ನಮಗೋಸ್ಕರ—ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಅವನನ್ನು
 ದರ್ಶನಮಾಡಿ ಅವನನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ಅರ್ಚಾಮೂರ್ತಿ ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿ
 ಬಿಜಯಮಾಡಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಆದುದರಿಂದ ನೀವೆಲ್ಲರೂ ಬೇರಾವ ವಿಷಯಗಳನ್ನೂ
 ಆಸೆಪಡದೆ, (ಅನನ್ಯ ಪ್ರಯೋಜನರಾಗಿ) ಅವನ ಕಲ್ಯಾಣಗುಣಗಳನ್ನು ಹಾಡುವುದೇ
 ನಿಮ್ಮ ಸ್ವರೂಪವೆಂದರಿತು, 'ಅವನು ಆ ತರಹದ ಕಲ್ಯಾಣ ಗುಣಗಳುಳ್ಳವನು, ಈ
 ತರಹ ಲೀಲಾಜೀಷ್ಟಿತನು'—ಎಂದು ಅವನನ್ನೇ ಪ್ರತಿನಿತ್ಯವೂ ಸ್ತುತಿಸಿ, ಆಶ್ರಯಿಸಿ
 ಕೃತಾರ್ಥರಾಗಿರಿ—ಎಂದು ಅಳ್ವಾರೈವರು ನಮಗೆ ತಮ್ಮ ಸಂದೇಶವನ್ನು ಈ
 ಹಾಡಿನಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ||೧೦||

ತಿಲ್ಲೈಸಗರ್ ತಿರುಚಿತ್ತಿರಕೂಟೆನ್ನನ್ನುಳ್
 ತಿರಲ್ವಿಳಂಗು ಮಾರುತಿಯೋಡಮರ್ನಾ ನ್ನನ್ನೈ
 ಎಲ್ಲೈಯಿಲ್ ಶೀರ್ತಯರದತ್ತನ್ ಮಗನಾಯ್—
 ಶೋನ್ರಿತ್ತದು ಮುದಲ್, ತನ್ನುಲಗಂ ಪುಕ್ಕತೀರಾ,
 ಕೊಲ್ಲಿಯಲುಂ ಪಡೈತ್ತಾನೈ ಕೊತ್ತಮೊಳ್ ವಾಳ್
 ಕೋಳಿಯರ್ ಕೋನ್ ಕುಡೈಕ್ಕುಲಶೇಖರನ್ ಶೋಲ್
 ಶೆಯ್, ಸಲ್ಲಿಯಲಿನ್ ತಮಿಳ್‌ಮಾಲೈ ವತ್ತುಂ ವಲ್ಲಾರ್
 ಸಲಂತಿಕ್ಕಳ್ ನಾರಣನಡಿಕ್ಕೀಳ್ ನಣ್ಣುವಾರೇ ||೧೦||

ತಿಲ್ಲೈಸಗರ್ ತಿರುಚಿತ್ತಿರಕೂಟೆನ್ನನ್ನುಳ್ = ತಿಲ್ಲೈ ತಿರುಚಿತ್ತಿರಕೂಟೆ
 ವೆನ್ನುವ ದಿವ್ಯದೇಶದಲ್ಲಿ, ತಿರಲ್ವಿಳಂಗು = ಅತಿಯಾದ ಬಲಿಷ್ಠನಾದ, ಮಾರುತಿ-
 ಯೋಡು = ಅಂಜನೇಯನೊಡನೆ, ಅಮರ್ನಾ ನ್ನನ್ನೈ = ನಿತ್ಯವಾಸ ಮಾಡು-
 ತ್ತಿರುವವನನ್ನು, ಎಲ್ಲೈಯಿಲ್ = ಅಳವಿಲ್ಲದ, ಶೀರ್ = ಗುಣಗಳುಳ್ಳ,
 ತಯರದತ್ತನ್ = ದಶರಥ ಚಕ್ರವರ್ತಿಯ, ಮಗನಾಯ್ ಶೋನ್ರಿತ್ತದು
 ಮುದಲಾ = ಮಗನಾಗಿ ಅವತರಿಸಿದ ದಿನದಿಂದ, ತನ್ = ತನ್ನ, ಉಲಕುಂ =
 ಪರಮಪದವನ್ನು, ಪುಕ್ಕತೀರಾ = ಹೋಗಿ ಸೇರುವತನಕವಾದ ಚರಿತ್ರವನ್ನು,
 ಕೊಲ್ಲಿಯಲುಂ = ಸಮುದ್ರದವರೆಗೂ ವ್ಯಾಪಿಸಿರುವ, ಪಡೈತ್ತಾನೈ = ಭೂಮಿ-
 ಯನ್ನೂ ಸೈನ್ಯವನ್ನೂ ಹೊಂದಿರುವ, ಕೊತ್ತುಂ = ತೀಕ್ಷ್ಣತೆಯನ್ನೂ, ಒಳ್ =
 ಕಾಂತಿಯನ್ನೂ ಹೊಂದಿರುವ, ವಾಳ್ = ಕತ್ತಿಯನ್ನೂ ಹೊಂದಿರುವ,
 ಕೋಳಿಯರ್ = ಉರೈಯೂರಿನ ಪ್ರಜೆಗಳೆಲ್ಲರಿಗೂ, ಕೋನ್ = ಸ್ವಾಮಿಯಾದ,
 ಕೊಡೈ = ಶ್ವೇತಚ್ಛತ್ರಧಾರಿಯಾದ, ಕುಲಶೇಖರನ್ = ಶ್ರೀಕುಲಶೇಖರಾಳ್ವಾ-
 ರವರು, ಶೋಲ್‌ಶೆಯ್ = ಅನುಗ್ರಹಿಸಿ ರಚಿಸಿಕೊಟ್ಟಿರುವ, ಸಲ್ಲಿಯಲ್ =
 ಸುಂದರವಾದ ಭಂದಸ್ಸಿನಿಂದ ಕೂಡಿದ, ಇನ್ = ಇಂಪಾದ, ತಮಿಳ್‌ಮಾಲೈ =
 ತಮಿಳಿನ ಪದ್ಯಮಾಲಾರೂಪವಾದ, ಪತ್ತುಂ = ಈ ಹತ್ತು ಹಾಡುಗಳನ್ನೂ,
 ವಲ್ಲಾರ್ = ಅರ್ಥಾನುಸಂಧಾನ ಸಹಿತವಾಗಿ ಹಾಡುವವರು, ಸಲಂತಿಕ್ಕಳ್ =
 ಅತ್ಯಧಿಕವಾದ ಶ್ರೇಯಸ್ಸು ಮತ್ತು ಆನಂದವುಂಟಾಗುವ, ನಾರಣನಡಿಕ್ಕೀಳ್ =
 ನಾರಾಯಣನ ತಿರುವಡಿಗಳನ್ನು, ನಣ್ಣುವಾರ್ = (ಈ ದೇಹಾವಸಾನದಲ್ಲಿಯೇ)
 ಹೊಂದುತ್ತಾರೆ. ||೧೦||

ತಿಲ್ಲೈ ತಿರುಚಿತ್ತಿರಕೂಟೆವೆನ್ನುವ ದಿವ್ಯದೇಶದಲ್ಲಿ, ಬಲಿಷ್ಠನಾದ ಅಂಜನೇಯ
 ನೊಡನೆ ನಿತ್ಯವಾಸ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರನು, ಅಳವಿಲ್ಲದ ಗುಣಗಳುಳ್ಳ
 ದಶರಥ ಚಕ್ರವರ್ತಿಯ ಮಗನಾಗಿ ಅವತರಿಸಿದ ಕ್ಷಣದಿಂದ, ಮತ್ತೆ ಪರಮಪದವನ್ನು
 ಸೇರುವವರೆಗೂ ನಡೆಯಿಸಿದ ಲೀಲಾಕೃತ್ಯವನ್ನು, ಸಮುದ್ರದವರೆಗೂ ವ್ಯಾಪಿಸಿರುವ

ಭೂಮಿಯನ್ನೂ ಅದರಲ್ಲಿರುವ ಸೈಸ್ಯವನ್ನೂ ಹೊಂದಿರುವ, ತೀಕ್ಷ್ಣತೆಯಿಂದ ಹೊಳೆಯುತ್ತಿರುವ ಕತ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ, ಉರೈಯೂರಿನ ಪ್ರಜೆಗಳೆಲ್ಲರಿಗೂ ಸ್ವಾಮಿಯಾದ, ಚಕ್ರವರ್ತಿಯ ಹೆಗ್ಗುರುತಾಗಿ ಶ್ವೇತಚಕ್ರಧಾರಿಯಾದ, ಶ್ರೀಕುಲಶೇಖರಾಚಾರ್ಯನರು ಅನುಗ್ರಹಿಸಿಕೊಟ್ಟಿರುವ ಸುಂದರವಾದ ಕಾವ್ಯಗುಣಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ, ಇಂಪಾದ ತಮಿಳಿನ ಪದ್ಯಮಾಲಾರೂಪವಾದ ಈ ಹತ್ತು ಹಾಡುಗಳನ್ನೂ ಅರ್ಥಾನುಸಂಧಾನಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡುವವರು ನಿರಂತರ ಶ್ರೇಯಸ್ಸು ಮತ್ತು ಆನಂದವನ್ನಂಟುಮಾಡುವ ಶ್ರೀಮನ್ನಾರಾಯಣನ ಅಡಿವಾಸಗಳನ್ನು ಈ ದೇವಾಸಾನದಲ್ಲಿಯೇ ಹೊಂದುತ್ತಾರೆ. ||೧೧||

—ಇಲ್ಲಿಗೆ ಕುಲಶೇಖರಾಚಾರ್ಯನರ ವೆರುಮಾಳ್ ತಿರುಮೊಳಿಯ ಕನ್ನಡ ಪ್ರತಿನಿಧಾರ್ಥ ಮತ್ತು ತಾತ್ಪರ್ಯವು ಮುಕ್ತಾಯವಾಗಿದೆ.

“ಕುಲಶೇಖರಾಚಾರ್ಯ ತಿರುವಡಿಕ್ಕೇ ಶರಣಮ್”

“ಸರ್ವಂ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣಾರ್ಪಣಮಸ್ತು” ||

ಕುಲಶೇಖರಾಚಾರ್ಯನರ ಸನ್ನಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ

—೦—

ಪೊನ್ನುರೈಯುಂ ನೇಲ್ ಕುಲಶೇಖರನೇ ! ಮಾಶಿ-
ಪುನರ್ ಪೂಶತ್ತೆಳಿಲ್ ನಂಜಿಕ್ಕಳತ್ತಿಲ್ ತೋನಿ,
ಅನ್ನುಡನೇ ನಂಜಿರುಮಾಳ್ ಶೆಂಬೊಕ್ಕೋಯಿಲ್
ಅನ್ನೈತ್ತುಲಗಿನ್ ಪೆರುವಾಳ್ವುಮುಡಿಯಾರ್ ತಂಗಳ್,
ಇನ್ನಮಿಗು ಪೆರುಂ ಕುಳುವುಂ ಕಾಣ, ಮುಣ್ಣೇಲ್-
“ಇರುಳಿರಿಯು”—ಎನ್ನೆಡುತ್ತ ಇಶೈಯಾಲ್ ಶೊನ್ನ
ನನ್ನೊರುಳ್ ಶೇರ್ ತಿರುಮೊಳಿನೂತ್ತೈನ್ನು ಪಾಟ್ಟುಂ
ನನ್ನಾಹ ಎನಕ್ಕರುಳ್ ಶೆಯ್ ನಲ್ಲಿ ನೀಯೇ ||

ಪೊನ್ ಪುರೈಯುಂ ನೇಲ್ = ಹೊನ್ನಿನಂತೆ ಹೊಳೆಯುವ ನೇಲಾಯುಧ-
ವನ್ನುಳ್ಳ, ಕುಲಶೇಖರನೇ = ಕುಲಶೇಖರಾಚಾರ್ಯನರೇ!, ಮಾಶಿ ಪುನರ್ಪೂ-
ಶತ್ತು = ಮಾಶಿ (ಕುಂಭ) ಮಾಸದ ಪುನರ್ವಸು ನಕ್ಷತ್ರದಿಂದ ಕೂಡಿದ ಶುಭದಿನದಲ್ಲಿ,

ಎಳಿಲ್ ವಂಜಿಕ್ಕಳತ್ತಿಲ್ ತೋನ್ನಿ = ಸುಂದರನಾದ “ವಂಜಿಕ್ಕಳಂ” — ಎಂಬ ದಿವ್ಯ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಅವತರಿಸಿ, ಅನ್ಬುಡನೇ = ಭಕ್ತಿಯಿಂದ, ನಂಪೆರುಮಾಳ್ = ನಮ್ಮ ಸ್ವಾಮಿಯಾದ ಶ್ರೀರಂಗನಾಥನ, ಶೆಂ ಪೊನ್ ಕೋಯಿಲ್ = ಕೆಂಪು ಹೊನ್ನಿನ ಶ್ರೀರಂಗದಲ್ಲಿರುವ, ಅನ್ನೈತ್ತು ಉಲಹಿನ್ ಪೆರುಮಾಳ್ವಂ = ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿನ ಎಲ್ಲ ಜನರ ಅತಿ ಮಹತ್ತರವಾದ ಐಶ್ವರ್ಯವನ್ನೂ, ಅಡಿಯಾರ್ ತಂಗಳ = ಭಗವದ್ವಾಸಭೂತರಾದ ಭಾಗವತೋತ್ತಮರ, ಇನ್ಬಂ ಮಿಹು = ಆತ್ಮಾನಂದ-ಕರವಾದ, ಪೆರುಂ ಕುಳುವಂ = ಮಹಾಗೋಷ್ಠಿಯನ್ನೂ, ಕಾಣ = ಕಂಡು (ಅನುಭವಿಸಬೇಕೆಂದು ಆಸೆಪಟ್ಟು); ಮಣ್‌ಮೇಲ್ = ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ (ಅಜ್ಞಾನವನ್ನು ನಿವಾರಿಸಲು), “ಇರುಳಿರಿಯ” — ಎನ್ನು = “ಇರುಳಿರಿಯ” — ಎಂದು ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುವ, ನಲ್ ಪೊರುಳ್ ಶೇರ್ = ಅತ್ಯುತ್ತಮವಾದ ಸಾರಾರ್ಥಗಳಡಗಿರುವ, ತಿರುಮೋಳಿ ನೂತ್ತು ಐಂದು ಪಾಟ್ಟುಂ = “ಪೆರುಮಾಳ್ ತಿರುಮೋಳಿ” ಎಂಬ ತಮ್ಮ ಕೃತಿರತ್ನದ ೧೦೫ ಪದ್ಯಗಳನ್ನೂ, ನೀ ನಲ್ ಹಿ = ನೀವು ಪ್ರಸನ್ನರಾಗಿ, ನನ್ನಾಹ ಎನಕ್ಕು ಅರುಳ್ ಶೆಯ್ = ಜಿನ್ನಾಗಿ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ನೆಲೆಯಾಗಿ ನಿಲ್ಲುವಂತೆ ನನಗೆ ಕೃಪೆ ಮಾಡಿರಿ.

ಹೊನ್ನಿನಂತೆ ಹೊಳೆಯುವ ವೇಲಾಯುಧವನ್ನು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಧರಿಸಿರುವ ಎಲೈ! ಕುಲಶೇಖರಾಚ್ಚಾರ್ಯವರೇ!, ಕುಂಭಮಾಸದ ಪುನರ್ವಸು ನಕ್ಷತ್ರದ ದಿನದಂದು, ಸುಂದರನಾದ “ತಿರುವಂಜಿಕ್ಕಳಂ” — ಎಂಬ ದಿವ್ಯಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಅವತರಿಸಿ, ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿನ ಎಲ್ಲ ಜನರ ಬಾಲ್ವಿಕೆಗೆ ಕಾರಣಭೂತವಾದ ಅತಿ ಮಹತ್ತರವಾದ ಐಶ್ವರ್ಯರೂಪವಾದ ಸ್ವರ್ಣವಿಮಾನದಿಂದ ಅಲಂಕೃತವಾದ ಶ್ರೀರಂಗಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಬಿಜಯನಾಡಿಸಿರುವ, ನಮ್ಮ ಸ್ವಾಮಿಯಾದ ಶ್ರೀರಂಗನಾಥನ ದಿವ್ಯಮಂಗಳ-ಮೂರ್ತಿಯನ್ನೂ ಮತ್ತು ಭಾಗವತೋತ್ತಮರ ಆತ್ಮಾನಂದಕರವಾದ ಮಹಾಗೋಷ್ಠಿಯನ್ನೂ, ದರ್ಶನಮಾಡಿ, ಕಣ್ಮನಗಳನ್ನು ತಣಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಆಸೆಪಟ್ಟು ಈ ಭೂಮಂಡಲದಲ್ಲಿರುವವರ ಅಜ್ಞಾನವನ್ನು ತೊಲಗಿಸಲು ಸಾಧನಭೂತವಾದ “ಇರುಳಿರಿಯ” — ಎಂದು ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುವ, ಅತ್ಯುತ್ತಮವಾದ ಸಾರಾರ್ಥಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡು, ತಮ್ಮಿಂದ ಉಚ್ಚಸ್ವರದಲ್ಲಿ ಹಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ, “ಪೆರುಮಾರ್ ತಿರುಮೋಳಿ” — ಎಂಬ ತಮ್ಮ ಕೃತಿರತ್ನದ ೧೦೫ ಪದ್ಯಗಳೂ, ಅದರಲ್ಲಿ ತಾವು ತೋಡಿಕೊಂಡಿರುವ ಭಾವಗಳೂ, ನನ್ನಲ್ಲಿ ಮನದಬ್ಯಾಗುವಂತೆ ತಾವು ನನಗೆ ಕೃಪೆಮಾಡಬೇಕಾಗಿ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತೇನೆ. [—ಎಂದು ವೇದಾಂತ ದೇಶಿಕರು ತಮ್ಮ ‘ಪ್ರಬಂದ ಸಾರ’ ಎಂಬ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಈ ಮೇಲಿನ (೭ನೆಯ) ಪದ್ಯರೂಪದಲ್ಲಿ, ನಾವು ಕುಲಶೇಖರರಲ್ಲಿ ಯಾವ ರೀತಿ-ಏನನ್ನು-ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಬೇಕೆಂದು, ತಾವು ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡುವುದರ ಮುಖಾಂತರ ನಮಗೆ ತೋರಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.]

ಕುಲಶೇಖರಾಳ್ವಾರ್‌ರವರ ವಾಳ್‌ತಿರುನಾಮಮ್
(ಮಂಗಳಾಶಾಸನಮ್)

ಅಂಜನಮಾಮಲೈಪ್ಪಿರನಿಯಾದರಿತ್ತೋನ್ ವಾಳಿಯೇ
ಅಣಿಯರಂಗರ್ ಮಣತ್ತೂಣೇ ಅಡೈನ್ದಯ್‌ನೋನ್ ವಾಳಿಯೇ
ವಂಜಿನಗರಂ ತನ್ನಿಲ್ ವಾಳವನೋನ್ ವಾಳಿಯೇ
ಮಾಶಿತನಿರ್ ಪುನರ್ಪೂಶಂ ವನ್ದದಿತ್ತಾನ್ ವಾಳಿಯೇ
ಅಂಜಲಿನಕ್ಕುಡಪ್ಪಾಂಬಿಲಂಗೈಯಿಟ್ಟಾನ್ ವಾಳಿಯೇ
ಅನವರತ ಮಿರಾಮಕತ್ಪೆಯರುಳುಮವನ್ ವಾಳಿಯೇ
ಶೆಣ್ಣೊ ಮೊಳಿ ನೂಟ್ಟುಂಜು ಶೆಪ್ಪಿನಾನ್ ವಾಳಿಯೇ
ಶೀರಲಕೋನ್ ಶಿಂಗಮುಲ ತಿರುವಡಿಗಳ್ ವಾಳಿಯೇ

ಮೂನಾನದು ಬ್ರಹ್ಮತಂತ್ರ ಸ್ವತಂತ್ರ ಜೀಯರ್ ಅರುಳಿಚ್ಚೆಯ್
(ಅನುಗ್ರಹಿಸಿಕೊಟ್ಟಿರುವ) ವಾಳ್‌ತಿರುನಾಮಮ್

ಅಂಜಿನಮಾ ಮಲೈಪ್ಪಿರವಿ ಶಿನ್ನಿಪ್ಪೋನ್ ವಾಳಿಯೇ
ಅರುಣಾಮಾಶಿಪ್ಪುನರ್ ಪೂಶತ್ತವತರಿತ್ತಾನ್ ವಾಳಿಯೇ
ಅಣ್ಣಾಡರ್ ಶೂಳ್ ತಿರುಮಣತ್ತೂಣಡೈನ್ದಪಿರಾನ್ ವಾಳಿಯೇ
ಅಣಿಯರಂಗರಡಿಯಾರಕ್ಕೇ ಆಳ್ ಪಟ್ಟಾನ್ ವಾಳಿಯೇ
ಶೆಣ್ಣಾಲಿಮಿಕ್ಕುವಂಜಿನಗರ್ ವನ್ದಾನ್ ವಾಳಿಯೇ
ತಿರುವೊಳಿನೂತ್ತೈನ್ದ ಶೆಯ್ಯುಳ್ ಶೆಪ್ಪಿನಾನ್ ವಾಳಿಯೇ
ವಂಜಮರವಡಿಯಾರಕ್ಕಾಯ್ ಶೆವದಮಿಟ್ಟಾನ್ ವಾಳಿಯೇ
ವಂಜಿಯರ್ ಕೋನ್ ಮಲರ್ ಪದಂಗಳ್ ಮಾನಿಲತ್ತಿಲ್ ವಾಳಿಯೇ

ಕುಲಶೇಖರಾಚಾರ್ಯರವರ ವಾಳಾತಿರುನಾನುಮ್
(ಮಂಗಳಾಶಾಸನಮ್)

ಅಂಜನಮಾಮಲೈಸ್ವಿರವಿಯಾದರಿತ್ತೋನ್ ವಾಳಿಯೇ
ಅಣಿಯರೆಂಗರ್ ಮಣತ್ತೂಣೇ ಅಡೈನ್ದಯ್‌ನೋನ್ ವಾಳಿಯೇ
ವಂಜಿನಗರಂ ತನ್ನಿಲ್ ವಾಳವನೋನ್ ವಾಳಿಯೇ
ಮಾಶಿತನಿರ್ ಪುನರ್ಪೂಶಂ ವನ್ದು ದಿತ್ತಾನ್ ವಾಳಿಯೇ
ಅಂಜಲೆನಕ್ಕುಡಪ್ಪಾಂಬಿಲಂಗೈಯಿಟ್ಟಾನ್ ವಾಳಿಯೇ
ಅನವರತ ಮಿರಾಮಕತ್ಯೈರುಳುಮವನ್ ವಾಳಿಯೇ
ಶಿಂಚ್ಚೊಮೊಳಿ ನೂಟ್ಟುಂಜು ಶೆಪ್ಪಿನಾನ್ ವಾಳಿಯೇ
ಶೇರಲಕೋನ್ ಶೆಂಗಮುಲ ತಿರುವಡಿಗಳ್ ವಾಳಿಯೇ

ಮೂನ್ರಾವದು ಬ್ರಹ್ಮತಂತ್ರ ಸ್ವತಂತ್ರ ಜೀಯೆರ್ ಅರುಳಿಚ್ಚೆಯ್
(ಅನುಗ್ರಹಿಸಿಕೊಟ್ಟಿರುವ) ವಾಳಾತಿರುನಾನುಮ್

ಅಂಜನಮಾ ಮಲೈಸ್ವಿರವಿ ಶಿನ್ದಿಪ್ಪೋನ್ ವಾಳಿಯೇ
ಅರುಣ್‌ಮಾಶಿಪ್ಪುನರ್ ಪೂಶತ್ತವತರಿತ್ತಾನ್ ವಾಳಿಯೇ
ಅಚ್ಚುಡರ್ ಶೂಳ್ ತಿರುಮಣತ್ತೂಣಡೈನ್ದಪಿರಾನ್ ವಾಳಿಯೇ
ಅಣಿಯರೆಂಗರಡಿಯಾರ್‌ಕ್ಕೇ ಆಳ್ ಪಟ್ಟಾನ್ ವಾಳಿಯೇ
ಶಿಂಚ್ಚಾಲಿಮಿಕುವಂಜಿನಗರ್ ವನ್ದಾನ್ ವಾಳಿಯೇ
ತಿರುಮೊಳಿನೂತ್ತೈನ್ದ ಶೆಯ್ಯುಳ್ ಶೆಪ್ಪಿನಾನ್ ವಾಳಿಯೇ
ವಂಜನುರವಡಿಯಾರ್‌ಕ್ಕಾಯ್ ಶೆವದಮಿಟ್ಟಾನ್ ವಾಳಿಯೇ
ವಂಜಿಯರ್ ಕೋನ್ ಮುಲರ್ ಪದಂಗಳ್ ಮಾನಿಲತ್ತಿಲ್ ವಾಳಿಯೇ